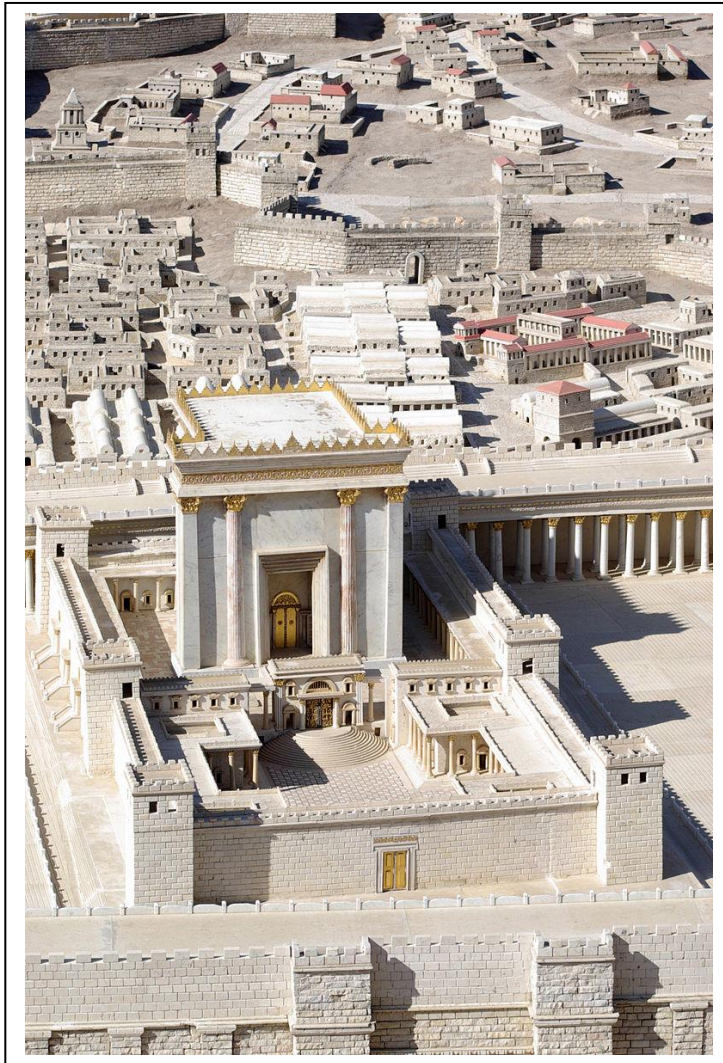

Valentin-Claudiu I. DOBRE RABBAN BAR ŞAWMA. PELERINAJ ÎN CUVÂNT ROMAN DE CĂLĂTORIE PENTRU TINERI Volumul I

Al Doilea Mare Templu / Beit HaMikdash HaSheni 516 î.e.n-70 e.n.
Machetă: Israel Museum, Ierusalim
Artist fotograf: Berthold Werner (fără restricții în reproducere)

Ediție electronică pdf CD-ROM 2020
Colecția Zidul de Hârtie, București, 2020
ISBN 978-973-0-31944-6

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

Valentin-Claudiu I. DOBRE

RABBAN BAR ŞAWMA. PELERINAJ ÎN CUVÂNT

ROMAN DE CĂLĂTORIE PENTRU TINERI Volumul I

Dedicată Familiei mele, Soţiei mele iubite

Astrolab sirian 1230-1232 realizat de al-Sarraj

COLECȚIA ZIDUL DE HÂRTIE

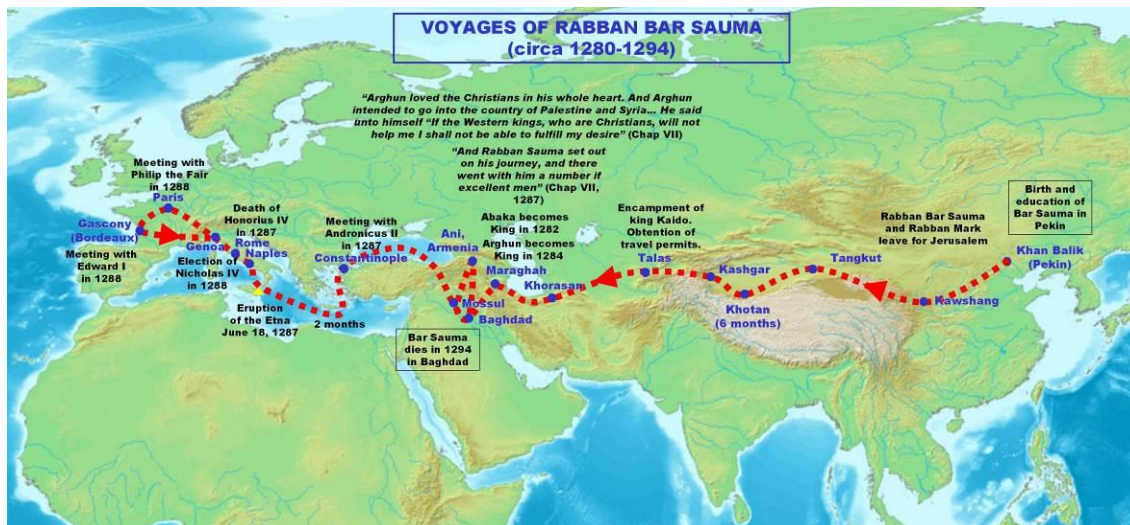
Ediție electronică pdf CD-ROM 2020
Colecția Zidul de Hârtie București, 2020
ISBN 978-973-0-31944-6

2 ISBN 978-973-0-31944-6

Drepturile asupra acestei ediții aparțin autorului.

Orice reproducere fără indicarea sursei strict prohibită.

Coperta 1: Al Doilea Mare Templu / *Beit HaMikdash HaSheni* 516 î.e.n-70 e.n.
Machetă: Israel Museum, Ierusalim (Artist fotograf: Berthold Werner; fără restricții în reproducere)

Călătoria lui Rabban Bar Şawma ([http:// commons. wikimedia.org/wiki/ File:VoyagesOfRabbanBarSauma.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:VoyagesOfRabbanBarSauma.jpg))

Fără restricții privind reproducerea; fără drepturi de autor specificate pentru imagine

Descrierea Bibliotecii Naționale a României

RABBAN BAR ŞAWMA. PELERINAJ ÎN CUVÂNT

**ROMAN DE CĂLĂTORIE PENTRU TINERI
VOLUMUL I**

(EDIȚIE ELECTRONICĂ pdf CD-ROM 2020, BUCUREȘTI 2020)

Autor VALENTIN-CLAUDIU I. DOBRE

COLECȚIA ZIDUL DE HÂRTIE BUCUREȘTI 2020

ISBN 978-973-0-31944-6

În depărtare se zăreau casele din vechiul Yanjing/Zhongdu (*Beijing*), vechea capitală a statului și dinastiei Liao a Khitanilor turco-mongoli manciurieni. Fusese redenumită Zhongdu de suveranii statului Jin, cuceritorii jurcheni manciurieni din est (grupul Tungus). Suveranii Jin desființaseră definitiv statul cathai Bei Song, întinzându-se peste o parte din ținuturile acestui stat. Zona de sud a Bei Song intrase însă sub administrația statului Nan Song. Frontiera dintre Jin și Nan Song se stabilise în final pe un râu care mai fusese cândva (odinioară) graniță. Orașul Zhongdu (capitala statului Jin) rămăsese centrul administrativ al Imperiului Jin până la atacul mongolilor Marelui Genghis-Khan. Jurchenii efectuaseră fortuit transferul capitalei la Bianjing (*Kaifeng*, pe care Împăratul Wanyan Liang o reconstruise în timpul domniei sale dintre 1149-1161). Dar teritoriul controlat de ei se redusese substanțial. Jin erau amenințați de atacuri concertate ale Marelui Khan, dar și de vecinii Nan Song din sud. În final, ceea ce rămăsese din statul Jin dispăruse și el definitiv, fiind absorbit de Khanat. La doar câteva decenii după căderea cetății Zhongdu.

Pe ultima porțiune de drum, negustorii pășeau pe lângă animalele de povară. Încercaseră să redistribuie marfa ca să ușureze sarcina. Tânărul care li se alăturase la drum se oprise o clipă să privească -de pe dealul pe care tocmai îl străbăteau- orașul ce se ȳea în zare.

Acum, Zhongdu, renăscuse în splendoare prin prezența Marelui Khan. Suveranul își instalase curtea imperială la N-E de oraș. Orașul fusese recent redenumit Dadu (din 1272, semnificând "Marea Capitală" în limba cuceritorilor). În turcă era numit Khan Baliq. Cetatea avea pagode înalte și impunătoare. Se extinsese mai mult spre nord-est. Reședința mongolilor era practic un nou oraș, zidurile de apărare dublându-se și mutându-se. Palatele aveau terase. Chiar acoperișuri successive, supraînălțate. Zidurile exterioare erau puternic fortificate. Vechile ziduri reușiseră să țină piept o perioadă de timp hoardelor mongole. Dar prin complicități și mașinațiuni, mongolii Marelui Khan se înstăpâniseră peste oraș cu șase decenii în urmă, în 1215. Zidurile urmau un contur pătratic, fiind întărite pe alocuri de turnuri înălțate cu creneluri. De pe ziduri, arcașii puteau săgeta la adăpost, în deplină siguranță. Oamenii pricepuți ai Marelui Khan construiseră și dispozitive instalate în turnuri, care aruncau rafale de săgeți ori pietre de dimensiuni reduse, dar multe. Marginea superioară a zidului era circulabilă. Iar pe alocuri, la bază, văi și șanțuri de apă îngreunau accesul direct către zid. Practic, orașul era protejat natural. Dar și bine apărat de fortificații extreme de puternice. Întărite, acestea erau sigure.

La mai puțin de două decenii de la cucerirea nordului statului Jin, în 1233, căzuse și Bianjing, noua capitală a Împăratului Aizong, liderul Jurchen al statului tampon Jin dintre mongoli și cathaii Nan Song. Jurchenii rezistaseră preț de câțiva ani, după începutul puternicei ofensive a mongolilor începută în 1230 și întinsă pe mai mulți ani. Puternica ofensivă era urmare a schimbării politicii prin succesiunea ulterioară morții Marelui Khan Genghis-Khan din 1227. Ofensiva se desfășurase sub conducerea Marelui Ögedei-Khan. Granița mongolă se mutase astfel pe râul Huai, granița de la limita sudică a fostului stat Jin cu Nan Song.

Perioada de dispute interne dinastice mongole dintre anii 1248-1251 se terminase prin alegerea nepotului lui Genghis-Khan, Möngke-Khan ca Mare Khan. Acesta descindea din fiul cel mic al lui Genghis-Khan, Tolui. Möngke-Khan avea la rândul său ambiții de cuceritor al lumii. Liderul militar al ofensivei mongole la sud de Marele Zid fusese desemnat fratele său Kublai. Când Möngke Khan se stinse în timpul asediului unei fortărețe Song din Sichuan în 1259, fratele său Kublai îi succede ca Mare Khan. Statul Nan Song era continuu hărțuit de trupele mongole dezlănțuite. Cetățile Nan Song fuseseră asediate și capturate rând pe rând, una câte una. Logistica de război a statelor Jin și Song fusese subordonată puternicelor hoarde mongole, care aveau abilitatea de a asedia și cuceri cetățile într-un timp extrem de scurt și de a se înstăpâni administrativ. Hoardele mongole avansaseră foarte mult în sud, cucerind statul Dai din Nanzhao (*Yunnan*, în extremitatea sudică) și atingând ținuturile calde din dreptul mării insule *Hainan*. Totuși forțele statului extrem de centralizat Song mai opuneau încă o mică rezistență ofensivei. Dar până la căderea capitalei Lin'an, fostă Hang (*Hangzhou*) părea a fi doar un scurt răstimp. Se zvonise că resturile armatelor Song, dimpreună cu cei doi prinți ereditari se regrupaseră în sudul Fujian. Anume în localitatea Guangzhou. Ultimele vești păreau a confirma situația precară a liderilor legitimi Song (căci în final, în încercarea de a scăpa pe calea mării din încercuire, ultimul prinț al dinastiei Song cu unul din înalții oficiali sunt surprinși de o furtună în Marea Chinei Estice. Deznodământul furtunii părea a fi unul tragic. Împărăteasa și fiul minor desemnat Împărat de demnitari Song fuseseră făcuți captivi și duși la Dadu din 1273).

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

De mult timp triburile mongole furnizau mercenari statelor cathaiene, tanguts (Xi Xia, inițial aliați ai mongolilor, ulterior căzuți sub stăpânirea mongolă) ori tibetane (Tufan) aflate în conflict. Asemenea procedau și unele triburi turce aflate la est de mongoli, parte din ele care se și amestecaseră și înruderă cu războinicii mongoli. Clanurile care trăiau din mercenariat dădeau lideri tribali puternici (seniori ai războaielor). Mercenariatul devenise sursa de existență pentru mobilele triburi și clanuri mongole încă cu mai bine de câteva secole în urmă. Și ținând cont de înrudirea de sânge, triburile aleseseră (fortuit) să constituie o confederație sub conducerea lui Genghis-Khan (nu fără unele ciocniri intertribale inițiale). Din aproape în aproape, cuceriseră stat după stat, toți urmașii liderului formând elite conducătoare de state.

Tânărul pelerine înainta ușor spre cetate. El purts un toiag pe umăr, la capătul toiagului atârând traista cu merinde. În spinare purta o raniță. Sosiseră și pe calea apelor. Dar și pe căile uscatului ce uneau râurile din Kawshang. Tânărul era dornic să se împărtășească din înțelepciunea Prea Sfântului Rabban Bar Șawma. Acest călugăr creștin renumit făcuse dintr-o peșteră nu foarte îndepărtată de cetatea Zhongdu/Dadu loc de închinare adevăratului DOMN. Din orașul său natal, Kawshang, tânărul intersectase marele fluviu Galben, Huang He, avansând cu bărcile negustorilor în amonte pe fluviu, după care, alături de negustori din Kawshang combinase calea apelor și a râurilor spre a atinge capitala Nordului Zhongdu/Dadu.

Orașul era magnific zărit din depărtare.

-N-aș fi crezut că pot exista și cetăți atât de mari ! exclamă admirativ tânărul, privind în depărtare la strălucirea acoperișurilor pagodelor.

-Pe cursul marelui fluviu Yangtze sunt cetăți chiar la fel de mari și de impozante ! răspunse negustorul cel mai de vază care-l însoțea (venerabilul domn Narsai). O să intrăm să înopțăm în cetate. Abia mâine dimineață vom căuta o călăuză spre peștera monahului, după voia tatălui Domniei Tale, tinere Markos. Vei avea tare multe de învățat despre religia noastră drept credincioasă și despre adevăratul DOMN Dumnezeu de la Prea Sfântul ! Nu că m-aș îndoii de învățătura deja primită de Domnia Ta în Kawshang-ul natal !

-Venerabile Narsai, ce mărfuri veți achiziționa și veți prelua de aici din zona capitalei țării Marelui Khan ? întrebă cel numit Markos.

-Luăm produsele maturate ale păstorilor. Lor le dăm produsele noastre de artizanat de acasă. Apoi purcedem iute pe calea mărilor spre sud, purtați de curenții mării. Corăbiile și navigatorii sunt deja tocmiți de agentul nostru comercial din port, conform cu graficul de timp al traseului nostru. Pentru că noi nu putem concura cu negustorii cathai, cumpărăm și revindem doar cantități mari. După cum stă scris: <"Mai bine puțin cu dreptate, decât un mare câștig cu nedreptate"> *Proverbele 16:8*. Aceasta pentru ca să le vindem celor din sud produse de aici. Din sud cumpărăm orez, mirodenii, mătăsuri, bambus și prețioasa hârtie. Plecăm când terminăm de aici din Khan Baliq/Dadu (în graiul cathai Zhongdu) spre porturile mării. Întâi în sud. Apoi pornim pe uscat. Apoi pe apele unui fluviu în amonte spre vest. Ducem orezul, luăm la schimb pe alese jad. Și ne îndreptăm spre țara natală cu mărfurile alese. Parte din aceste mărfuri vor urma și ele calea spre Împărățiile creștine din apus. La întretăiere de ape, în istmul ce leagă două mări mari se găsește cetatea de vază a creștinătății, Constantinopole, iar mai la apus cetatea Romei, inima unui vechi și îndepărtat Imperiu apusean. Alți negustori de-ai noștri (parteneri cu noi) se îndeletnicesc cu comerțul pe aceste rute. Dar drumurile sunt cu mult mai nesigure decât aici. Riscurile-s foarte mari. Pentru siguranță trebuie escortă militară și aceasta nu se poate decât dacă produsele sunt destinate capetelor încoronate. Adică să fie pe alese, deosebite, prețioase. Ori gărzi înarmate private, ceea ce e prea costisitor. Și tot există riscuri.

-Deci: ce produse preluați de aici, prea nobile domn ?

-Brânzeturi tari în sărătură și cașcavaluri fine maturate. Păstrămuri de oaie uscate la vânt și afumate. Vom odihni în loc știut, ținut de unul dintre compatrioții noștri, dl. Homas. E un han întărit și la margine de cetate, bine apărat și cu pază. Oameni de-ai noștri ne vor proteja viețile și mărfurile purtate cu osârdie de acasă.

-De când cu stăpânirea Marelui Khan, drumurile sunt din ce în ce mai sigure. Și încă în ținuturi întinse ! Mulțumim adevăratului DOMN Dumnezeu pentru siguranța vieților noastre !

-Adevărat ! Dar paza bună trece primejdia rea ! E bine să ne protejăm, înainte de toate. Mărfurile de acasă, în special obiectele de preț din metale nobile sunt de mare valoare. Tare căutate de demnitari și nobili din orice popor. Căci artizanii noștrii sunt apreciați aici. Chiar dacă și ai lor sunt mai mult decât pricepuți la orișice.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

Pătrunseră pe una dintre porțile cetății. Plătiră vama convenită și traseră la hanul compatriotului. Proprietarul se odihnea. Așa că nu insistară să fie trezit. Serviră masa de seară. După ce luară cina, tânărul Markos ocupă policoara care i se indicase, se înveli. Ațipi iute.

Adormise profund. Un vis plăcut, luminos i se sădise în minte. Se făcea că tatăl său, dreptul în credință Bayniel le citea soției și copiilor din Evanghelia după Matei: pasajele predicii de pe munte. Chipul tatălui său radia luminos citind versetele sfinte. Mama sa îl mângâia pe creștet pe Markos. El era cel mai mic dintre copii. Markos absorbea atent și uimit cuvintele rostite clar de tatăl său. Doar un copil pe atunci: dar amintirea îi persistase vie în minte. Cu timpul, Markos învățase predica de pe munte pe dinafară din recitări, așa că nu era de mirare că în visul său tatăl său îi apărea recitând cu credință din carte, dar și din memorie întocmai ca în Evanghelia: <Și, văzând mulțimile, El S-a suit pe munte și așezându-Se, ucenicii Săi au venit la El. Și, deschizând gura Sa, învăța pre ei zicând: ["Feriți-vă de cei săraci cu duhul, că aceora easte împărăția ceriurilor ! Feriți-vă de cei ce plâng, că aceia vor mângâia ! Feriți-vă de cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul ! Feriți-vă de cei ce flămânzesc și însătoșează de dreptate, că aceia vor sătura ! Feriți-vă de cei milostivi, că aceia vor milui ! Feriți-vă de cei curați cu inima, căci aceia vor vedea pre Dumnezeu ! Feriți-vă de făcătorii de pace, că aceia fii lui Dumnezeu să vor chema ! Feriți-vă de cei ce să gonesc pentru dreptate, că aceora easte împărăția ceriurilor ! Feriți-vă de cei ce vor să vă ocără pre voi și vă vor goni și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, mințind pentru mine ! Și vă bucurați și vă veseliți, că plata voastră multă easte în ceriuri ! Că așa au gonit pre prorocii cei mai înainte de voi"]> *Matei 5:3-5:12.* În vis era alături de mama sa, de surori și frați. În somn, când răsărea dimineața zilei, chipul îi zâmbea frumos în somn. Se trezi deodată și alături de el așezat pe un scăunel scund, venerabilul negustor Narsai.

-Așteptați de mult timp ? Ați fi putut să mă treziți dacă era urgent ! Îngăimă Markos.

-Nu era deloc cazul, tânărul meu prieten. Am zăbovit în pace interioară și meditație. Bine am făcut. Căci somnul ți-era tare dulce. Am două vești pentru tine !

-Vești... Anume ?

-Am găsit călăuză spre sălașul bunului sihastru. Dar călăuza te poate însoți abia peste circa trei zile. Avea ceva urgent de făcut. Oricum, veți pleca înainte de a isprăvi noi negoțurile aici. Markos ! Acum o să te rog să iei micul dejun înainte de slujba de dimineață din Biserica noastră din Dadu. Biserica e la doar câteva străzi depărtare de aici.

-Departa-te de sihăstria ?

-Nu. La doar o zi depărtare undeva pe la nord de Dadu. Căile-s întortocheate. Nevoie e de călăuză. Eu personal am fost la slujbă la sihăstrie odată. A fost minunat: predica părintelui monah tare deosebită ! Plină de învățăminte. Vestea despre sfințenia Dânsului s-a dus hăt departe. Vin creștini de-ai noștri de la mari depărtări. În special cei din neamurile Onngud și Naiman; dar și din regatul Tangut, de pe la noi, chiar din estul îndepărtat (din podișul Tarim). După ce te primenești, Markos, adică te speli și schimbi cămașa cu una curată, să vii să te prezint prea-bunei noastre gazde, dl. Homas.

Zis și făcut. Când pătrunseră în sala de mese se întâlniră din fericire pe coridor chiar cu stăpânul hanului, dl. Homas. Dl. Narsai îl prezentă pe Markos scurt. Dl. Homas își reaminti că-l cunoscuse pe când Markos era doar copil; într-o vizită la cucernicul Bayniel, chiar înainte ca dl. Homas să părăsească Kawshang pentru capitala Nordului Zhongdu. Dl. Homas începu să le istorisească succint marile schimbări intervenite în zonă: puternica armată Jurchen, atât de bine organizată și disciplinată (care ținuse piept hoardelor mongole dezlănțuite) ajunsese acum risipită, unii soldați intrând în slujba mongolilor ca mercenari, alții plecând însă spre nord. Kublai-Khan cucerise și regatul Dai Nanzhao. Mongolii ajunseseră la granița cu Dai Viet. Alături de aliați călăuzitori și sfătuitori dintre nobilii cathai dizidenți purcesese la cucerirea statului Nan Song. Întâi, Kublai-Khan trimisese o solie de pace prin care propunea un status-quo. Doar că ambasadorul lui Kublai-Khan fusese bănuțit de spionaj de către oficialii din Nan Song. Și deci tratat ca spion. O ofensă mai mare pentru Kublai-Khan nici că putea fi ! Gândurile sale se schimbaseră brusc. Așa că atacase iute și fără să pregete niciun moment.

Cetatea puternic fortificată Xiangyang de pe râul Han rezistase mai bine de cinci ani asediului. Dar capitulase în 1273, doar după ce comandantul ei militar ("tidu") obținuse promisiuni de cruțare a localnicilor și apărătorilor. După asigurările ferme de rigoare, drept urmare, garnizoana și comandantul ei intraseră necondiționat în serviciul Marelui Kublai-Khan. Marele Khan insistase continuu ca avansul să se facă prin pacificare și preluare administrative. În mod pașnic, datorită și uzurii prestigiului imperialilor Song din cauza rechizițiilor forțate de terenuri și mijloace de transport. Aceste rechiziții repetate la cererea expresă a cancelarului Jia

Sidao creaseră multe nemulțumiri locale. Mai ales printre marii proprietari funciari din sud. Suficient încât să erodeze crud autoritatea dinastiei Song. În 1276, capitala Lin'an a statului Nan Song căzuse și ea. Anterior cu trei ani, împăratul minor și mama sa fuseseră făcuți captivi și duși la Dadu. O parte din demnitarii imperiali cu ultimii doi prinți ai dinastiei Song se refugiaseră în Guangzhou. Dar cedaseră și ei în final, mare parte fiind luați captivi. Doar puțini dispărând pe ocean într-un tragic naufragiu. Kublai-Khan se înstăpânise pe toate statele de la munții cei mari și până la ocean: Xi Xia, Jin, Nan Song, Dai Nanzhao, chiar Tufan (Tibet). Toate erau pacificate și supuse (tributare) mongolilor. Și mai la est, micile regate suverane se supuseră rând pe rând. Chiar Transoxiana, Imperiile Kara-Khitai și Persan, Califatul abbasid intraseră rând pe rând sub dominație mongolă. Toate se închinau prea-supuse marelui și înțeleptului Kublai-Khan, recunoscându-l drept suveran absolut, dar aveau și conducători mongoli descendenți din Genghis-Khan.

Unele vești nu erau neapărat noi. Inedită era doar atmosfera locală. Și faptul că știrile proveneau chiar din cetatea Dadu, sediul măritului Khan. Curtea imperială avea fast. Prelații Bisericii Creștine Răsăritene oficiau slujbe pentru credincioșii din triburile Onngud, Naiman, unii Keraitsi, turkmeni și pentru doamnele din multe alte triburi care îmbrățișaseră creștinismul. Înalții prelați slujeau și ca interpreți și consilieri la curte în cazul sosirii unor solii vestice. Comerțul se intensificase. Rutele comerciale erau din ce în ce mai sigure, chiar pe distanțe mari. Există un sistem de comunicare a depeșelor imperial: cu stații poștale și curieri iuți care transportau ordinele și consemnele până în cel mai îndepărtat colț al vastului Imperiu. Pe întinsul Imperiului nu se putea ști unde începea o nouă zi. Ori unde sfârșea ziua anterioară. Hanii hoardelor occidentale trimiteau prinși: artizani, bijutieri aurari, arhitecți, mineri din regate estice ale Europei (Rusia Kieveană, Ungaria, Polonia, din Marele Ducat al Lituaniei...). Ei slujeau cu îndemănare la curtea imperială din Dadu și oriunde era nevoie de priceperea lor. Mineri și armurieri germani proveniți din Regatul Ungariei (zonele Baia Mare, Rodna/Bistrița) fuseseră mutați de la Talas la circa o lună de mers distanță spre est într-o localitate numită Bolat/Bolak (de la Talas, regiunea Talas au fost deplasați probabil la Sary-Bulak, regiunea Naryn. Era o zonă locuită de turco-mongoli denumiți kârgâzi. Sau poate la nord de râul Kegen, unde se întemeiaseră o serie de localități denumite Rodnik). Ambasadorii veniți din țări îndepărtate și trimișii cu tribut erau escortați pe drum pentru siguranță de către însoțitori mongoli și gărzi înarmate. Dar drumurile și comerțul deveniseră sigure. Căci teama de represiuni din partea autorităților era mare. Diversii captivi (robi) și urmașii lor erau dovada unei tendințe spre cosmopolitism și înalt rafinament a curții imperiale. Robii aparțineau prinților și unora dintre căpeteniile tribale. Dar și marilor doamne din înalta societate, care dispuneau de ei după cum binevoiau. În general cu bunăvoință. Între ei era aurarul Guillaume Boucher, francez capturat în Ungaria. Boucher realizase o splendidă fântână din argint cu un mecanism sofisticat și rafinat. Boucher fusese dăruit doamnei Sorqaqtani, mama Khanului și ulterior fratelui mai mic al Khanului, Arigh Böke. Adesea, robii se întrețineau cu emisarii și comercianții veniți din apus, dându-le informații extrem de utile, dar și primind vești din ținuturi europene. Un anume Basil, fiu al unui englez, născut în Regatul Ungariei servea și el drept interpret. Basil vorbea curent franceza, engleza, turca cumană încă din Regatul Ungariei.

Toți creștinii aparținând de Biserica Estului erau bine văzuți la curtea imperială. Cunoștințele medicale și abilitățile lor administrative (organizatorice, de negociere) făceau ca ei să fie extrem de apreciați în serviciul administrativ. Uneori, la marile sărbători, la slujbele din bisericile lor veneau și robi de origine europeană și urmași ai acestora. Aceștia își întocmiseră un altar propriu unde se oficiau slujbele improvizate de către laici nerecunoscuți canonic, după rit propriu. Prelații Bisericii Estului cârteau și cereau să li se alăture în credință. Cei mai mulți robi veneau cu dragă inimă, mai ales cei care vorbeau și turca. Cei proveniți din raidurile din Ungaria vorbeau de regulă între un grai cuman (nu mult diferită de graiurile turcice ale locului), dar și o latină populară denumită <lingua franca>. Era adevărat că mulți veneau doar la marile sărbători. Un singur prilej de îngrijorare pentru instabilitatea militară: rebeliunea șefului tribal Nayan (din tribul Tartar, creștin practicant) împotriva autorității Marelui Khan se soldase tragic pentru rebeli. Rebeliunea fusese înăbușită prompt, sever. Motivația creștinilor că era o chestiune reprobabilă din perspectiva creștină a fost just acceptată de Marele Khan. Deși nu era practicant, privea cu simpatie și interes dreapta credință.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Mai târziu or să vină păstorii manciurieni cu eşantioane din produsele lor să vă tocmiți !
Le-am cerut special furnizorilor Khanului nostru să fie prezenți aici spre după amiază !
comunică în final dl. Homas.

Dl. Narsai aprobă scurt din cap, extrem de recunoscător. Şi ceilalți negustori, strânși roată aproară scurt din cap. Erau negustori experimentați. Ştiau să aprecieze calitatea produselor, durabilitatea, perisabilitatea în vederea transportului și comercializării. Evident, cunoşteau tendințele piețelor. Totuși, dată fiind disoluția statului Nan Song, unele tulburări și neplăceri puteau fi întâmpinate de către comercianți în tranzitul lor. Oricum, ei urmau să evite zonele de conflict despre care primiseră alerte ferme de avertizare.

Pe tânărul Markos prea puțin îl preocupau toate aceste detalii negustorești. Dar era foarte atent la comentariile legate de activitatea religioasă a comunității. Şi la păreri referitoare la episcop și cler; la aprecierile legate de avansul mongol în vest. Atunci când era întrebat, Markos răspundea că sosise în Dadu doar pentru a căuta iluminarea spirituală de la monahul Bar Şawma. Era privit cu destulă curtenie de conașionalii din Dadu, care ori erau în trecere pe la hanul bunului domn Homas, dar și de cei ce trebăluiau la han la pregătirea meselor și la ospătarea călătorilor. Oamenii erau dornici de știri din ținuturile natale. Totodată aflaseră și se vorbea între ei că Markos putea fi un viitor cleric. În special o tânără domniță, nepoată de soră a dlui Homas (numită Leyla) îl privea cu ochi negri, frumoși, căutându-i privirea. Tânărul roșea și-și ferea căutătura. Deși și el era instinctiv atras de trăsăturile fetei și sufletul îi tresărea când sclipirile ochilor se intersectau vrând-nevrând. Fata aflase de la negustori că el aspira spre monahism și o carieră religioasă. Curiozitatea feminine, poate și o simpatie nemărturisită încă o făcea să-l cerceteze atât cât putea. Îl "cântărise", poate chiar apreciaseră seriozitatea tânărului la justa ei valoare. Aveau vârste apropiate: dra Leyla era doar puțin mai mică decât Markos (circa doi ani).

La ora slujbei de dimineață se îndreptară spre biserică. Urmau să asiste la slujba oficiată de Prea Sfinția Sa, Episcopul Innocent al Cathai și Wang. Domnia Sa avea o vârstă venerabilă. Se preconiza că urma să se retragă din slujire. Domnia Sa pendula între Sianfu și Dadu, dar de un timp mai mult în Dadu. Se trimisese depeșă la patriarhie, căci vârsta înaintată a episcopului pune în pericol influența, chiar existența bisericii în această parte de lume, căci după interdicțiile și persecuțiile din timpul Împăratului Wu-tsung (840-846), practic Biserica Estului pierduse mare parte din influență și lăcașele de cult și mănăstirile fuseseră părăsite și ruinate. Acum exista o renaștere și o revitalizare neașteptată de câteva decenii. Venită dinspre triburile turcofone creștinate care urmaseră cucerirea mongolă. Datorită abilităților administrative și de negociere, creștinii ai zonei limitrofe Persiei cu călătorii de negoț în Mongolia și China se stabiliseră cu timpul în cetățile importante, intrând și în slujba demnitarilor mongoli, unii dintre ei din triburi în care creștinismul făcuse deja prozelitism. Marii Khani Kuyuk (1246-1248) și Möngke (1251-1259) simpatizau creștinii estici. La fel cei mai mulți dintre Il-khanii Persiei. Deși Il-khanul Hulagu al Persiei nu fusese el însuși creștin, mama sa, Sarkutti Bagi (*Notă exp.: Vine- "The Nestorian Churches", London, 1937, pag. 146*), care aparținea de tribul keraitilor (*Notă exp.: alte surse indică transliterarea numelui drept Sorghagtani/Sorqaqtani cca. 1198-cca. 1252*), soția Il-khanului Hulagu, Dokuz Khatun, precum și o serie de înalți demnitari erau închinători în dreapta-credință, creștinismul Bisericii Estului. Marele vizir al lui Kuyuk, secretarul lui Möngke, dar și guvernatorul din Samarkand (în Samarkand era uns un mitropolit al Bisericii Răsăritene) erau creștinați. În Bukhara și Tashkent erau numiți episcopi, care țineau de mitropolia de Samarkand (*Notă exp.: Vine- "The Nestorian Churches", London, 1937, pag. 128*). Biserica Estului se reorganizase după atacul devastator al marelui Genghis-Khan din 1220-1221. Atunci fuseseră distruse Bukhara, Samarkand, Herat, Tus, Neyshabur. Populația lor fusese (la întâmpinarea rezistenței) risipită, decimată, înrobite. Căci Genghis-Khan reacționase dur la modul cum fuseseră tratate două delegații (prima în scop comercial, a doua diplomatică) trimise guvernatorului din Khwarezm. Il-khanul Hulagu era frate cu Möngke și Kublai (numai după tată sau și după mama?). Dar majoritatea bărbaților mongoli rămăseseră păgâni sau practicau mai mult formal creștinismul, islamul ori budismul. Fiind mai mult sau mai puțin favorabili uneia dintre aceste credințe. În principiu, statele din spațiul cathai urmau "Cele Trei Căi": confucianismul, daoismul, budismul. Chiar dacă dintre doamnele mongole erau destule creștine, între tineri, chiar și în rândul descendenților doamnelor creștine atitudinea putea fi una favorabilă, dar oarecum distanțată sau chiar indiferentă față de creștinism. Evident,

creștinismul nu corespundea tendinței de expansiune militaristă globală a mongolilor, tendință aflată acum mai mult decât oricând la apogeu. Liderii tribali mongoli urmăreau să se adapteze și credințelor dominante din ținuturile stăpânite, având de asemenea de conciliat între conflicte ce puteau oricând să degenereze. Anii de persecuții și umilință nu erau uitați și atunci când puteau să demonstreze favoritismul de care beneficiau, practicantii cultelor nu ezitau să le exhibe în public. Jignind de fapt astfel sentimentele celor de altă religie. Care, în alt context, deținuseră poziții dominante. Era cazul discordiilor dintre creștini și musulmani în Persia sub hani favorabili creștinismului, situație de contradicție care nu putea decât să fie defavorabilă pe termen lung creștinilor, doar pe moment aparent mai favorizați. Dacă Marii Hani pendulau între budism și islam, hani apuseni (ai Hoardei de Aur, hani Chagaidi și Il-khanii Persiei) erau favorabili creștinilor numai în ideea unei alianțe cu Imperiile și regatele europene contra obstacolelor puternice precum Sultanatul Mamelucilor al Egiptului (consolidat și reformat din temelii de către sultanul Baybar, Sultanatul se constituise ca putere dominantă regional). Creștinii puteau conta mai degrabă pe ajutorul constant de la regatele drept-credincioase învecinate (în cazul celor din Persia pe ajutorul regilor georgieni ori armeni). Asupra unor khani aveau o bună influență mamele și soțiile lor creștine. Dar firea lor războinică îi împiedica să exprime explicit iertare, milă, compasiune. Pentru ca acesta să nu fi considerată drept o formă de slăbiciune. Aptitudinile războinice și mobilitatea trupelor mongole și ferocitatea manifestată la întâmpinarea celei mai mici opoziții stârniseră panică pretutindeni, dar mai ales în apus. În China, consemnele date de Kublai erau însă spre îngenuncherea, supunerea, pacificarea opoziției locale. De aceea în ajutorul trupelor mongole se organizase un întreg sistem administrativ dizident față de dinastiile Song ale statelor Bei Song (zdruncinat de Khitanii ce constituiseră statul Liao și acest stat substituit ulterior de Jin) și respectiv Nan Song. Dar și din statul tampon Jin al manciurienilor jurcheni, din grupuri de mercenari locali dornici de câștig.

Datorită vârstei sale mai înaintate, bunului episcop îi tremura barba și vocea. Cuvântul său se auzea slab, în timp ce replica minunată a soborului religios suna viguros. Dar slujba religioasă avea farmecul ei aparte, fiind oficiată într-un dialect turc răsăritean. Doi dintre prelați reverberau sensul slujbei în mongolă și cathai, alternându-i la cuvânt episcopului care era turkmen la origine. Dar ca și alți prelați, cunoștea bine persana, siriaca, cathai și puțin mongolă. După oficierea slujbei, Episcopul întâlnește în particular grupurile de negustori din Kawshang, dorind să transmită prin intermediul lor depeșe la vechile vatre monastice de pe teritoriul fostei împărății Nan Song, din Sianfu și Chengdu, unde comunitățile monahale rezistaseră cu obstință, îmbinând rezistența și obediența. În Sianfu se dezvoltase un important centru ecumenic local, unde de fapt episcopul rezidase în timpul dinastiei Song al Imperiului sfârșit Nan Song. Și unde teoretic era în continuare considerat (deocamdată) sediul episcopal înveșnicit. Slujba avusese un farmec deosebit. Unii dintre negustori mai înclinați spre practica religioasă nu ezitară să-și exprime deschis admirația sinceră. În ciuda vârstei sale, venerabilul episcop depusese eforturi mari pentru a sublinia anumite detalii ceremoniale pe parcursul slujbei și anumite exemple și învățăminte din pericopă. Cuvântul său de încheiere fusese extrem de nobil, încurajator, plin de speranță. Atunci când Markos îndrăzni să-i vorbească episcopului (el se interesă de monah), episcopul îl complimentă, subliniind înțelepciunea lui Bar Șawma și zelul religios al acestuia de care dăduse dovadă. Monahul reușise să creeze o mică comunitate de aderenți într-un sat aflat nu departe de sihăstrie, la poalele muntelui sihăstriei. Era un mic succes de propovăduire a Cuvântului printre localnici, mai înclinați spre culte ancestrale și tradiționale. Chiar dacă numărul aderenților nu depășea circa douăzeci de persoane, dintre ei femeile mai vârstnice erau cu adevărat dedicate și pioase... totuși, succesul fusese încurajator.

-Totuși, tinere Markos ! începu episcopul sfântos: Prea Sfântul s-a dedicat sihăstriei voluntar, spre a trăi în izolare și în devoțiune față de Hristos, după exemplul de dăruire al Domnului Isus Hristos, Messia, spre slava și Gloria Domnului ! Calea Sa fie-ne luminată ! Dar dacă reușești să-i vorbești din inimă prin cuvinte care să-l înduplece, sigur vei găsi ușor calea de a te alătura justei misiuni a Prea-Sfântului !

-Multe am să-l întreb pe Înțelept. Multe aș fi dorit să aflu și de la Prea Sfinția Voastră. Dar desigur și cu buna Dumneavoastră voie !

N-La toate există răspunsuri ! nu te grăbi să le afli mai devreme de a se dezvălui singure în deplinătatea lor ! Căci prin tine însuți vei avea răspunsuri mai bine orânduite. Înțeleptul Bar

Șawma nu ar fi astfel decât un îndrumător pe calea cea dreaptă a aflării răspunsului întrebării supreme: cum ne putem mântui ? Este credința singură suficientă ? Sunt afirmarea credinței și controlul comunicării suficiente ? Sunt faptele în sensul credinței și vorbelor suficiente ? Sau de toate la un loc fi-va trebuință pentru binecuvântata mântuire ? Ce să însemnr bine ? Ce să însemne rău ? Oare !? Încercăm să trăim aici alături de oameni vajnici și războinici ! Cum să-i facem să vibreze la milă, la iertare ? Căci prin devoțiunea administrativă și doar prin dreaptă slujire, oamenii noștri nu-i pot câștiga pe deplin ! De ce ? Puterea și forța sunt înșelătoare ! Cum să explici iertarea și iubirea aproapelui cuceritorului și cuceritului deopotrivă ? Cum ar putea deveni oare creștinismul și religie a conducătorului, dar și a cuceritului ? Când atâtea îi despart pe unii de ceilalți ? Și din perspectiva morală și a filosofiei vieții, cât și în ceea ce privește moravurile și metehnele umane. Atât de multe diferențe; uneori mult prea puține valori împărtășite în comun !

-Sfinția Voastră, din asemenea cuvinte am ce învăța ! Dar fiind întrebări, speram ca tot la Domnia Voastră să găsesc și răspunsurile.

-Răspunsuri la întrebări ?! Sunt dileme și contradicții, nu întrebări ! Sub influența fratelui său Môngke Khan, cu o viziune umană și sufletist, dar și dintr-o perspectivă pragmatică, măritul Kublai Khan a interzis vărsările de sânge și nechibzuința în întreg Cathaiul ! Anumite acțiuni (chibzuite ori nu) țin și de conducerile locale. Interesele se întretes adesea. Uneori sunt convergente, alteori divergente. Aceste interese se pot armoniza prin căi mijlocitoare: reconciliere, respect, îngăduință. Dar din apus ne vin cu totul și cu totul alte vești ! Să explicăm creștinilor apuseni ce nu aparțin Bisericii Estului (ei țin de Roma sau Constantinople), cum putem să predicăm și să slujim totodată și khanilor mongoli, dar și Domnului Isus !?

-În apus sunt prea multe contradicții ! Aici se mai aplică în perioadele fără conflicte și principiul non-violenței. E o lume mult mai predispusă la cooperare.

-E doar o opinie. Căci sunt și aici contradicții și excepții extreme și violente. Răbufnesc rar și în consecință nu pot fi percepute ca atare.

-Căci peste tot sunt oameni buni. Dar și oameni răi. Fără excepție, practic.

-Îmi vin în minte versete din psalmi: <"Nebunul spune în inima lui: *Nu există Domnul*. Ei au făcut ce este rău și s-au purtat dezgustător în nedreptate. Nu este nimeni care să facă binele. Dumnezeu s-a uitat din cer peste fiii oamenilor, ca să vadă dacă este cineva care are perspicacitate, cineva care-l caută pe Domnul Dumnezeu. Toți s-au abătut, toți s-au stricat; nu este niciun om care să facă binele, nici măcar unul. Oare n-are cunoștința niciunul dintre răufăcători, care-l mănâncă pe poporul meu cum mănâncă pâinea ? Nu-l cheamă pe Domnul. I-a cuprins o mare frică acolo, unde nu era niciun motiv de teamă, căci Dumnezeu va împrăștia oasele oricui își așază tabăra împotriva ta. Îi vei face de rușine, căci Domnul i-a respins. O, de-ar veni din Sion marea salvare a lui Israel. Când Domnul îi va aduce înapoi pe captivii poporului său, să se învelesească Iacob și să se bucure Israel !"> *Psalmi 53:1-53:6*.

-De ce ați amintit versetele ?

-De ce ? Rău nu-i rău ! Bun nu-i bun ! Nebun nu-i nebun ! Sunt oameni care umblă cu viclenii și forme de violență (directă ori indirectă) ! Iar violența a fost dintotdeauna. Și poate că va mai fi. De aceea, în societatea oamenilor, legile trebuie să fie îndreptătoare... Permanent regândite în sensul îndreptării faptelor și opririi violențelor și fărădelegilor oamenilor. Să și preîntâmpine pe cât posibil...

-În ce sens regândite, Sfinția Voastră ? Avem Pentateuhul ! Legile sunt legi !

-Admit. Dar societatea umană e într-o permanentă schimbare. Rabinul Hillel care combătea punctul de vedere saducheu a reușit bazându-se pe textul biblic să demonstreze că există loc de interpretări.

-Deci și legile omenești evoluează, asemenea societății umane.

-Eu admit că da... Dar de restabilit dezzechilibrele pe care le creează oamenii cine să le poată restabili, dacă nu Domnul Dumnezeu ? De aceea, acțiunile și oamenii ce creează dezzechilibre ar trebui blamați... măcar de istoria și memoria scrisă ! Nimeni nu îl poate substitui pe DOMNUL DUMNEZEU în faptele sale îndreptătoare ! Căci pentru orice există un sfârșit, așa cum există și un început. Dar să aibă Viața vreun sfârșit fără de voia Celui Prea-Înalt ? <"Ia aminte la mine poporul meu și tu, națiunea mea, pleacă-ți urechea la mine ! Fiindcă de la mine va ieși o lege, iar hotărârea mea judecătoarească o voi pune ca lumină pentru popoare. Dreptatea mea este aproape. Salvarea mea va ieși, iar brațele mele vor judeca popoarele... Dar salvarea mea va fi pe veșnicie și dreptatea mea nu va fi distrusă. Voi, care cunoașteți dreptatea, ascultați, popor în a cărui inimă este legea mea !... *Dar dreptatea mea va fi pentru veșnicie și salvarea mea pentru generații fără număr* > *Isaia 51:4-51:8*.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Sesizez și o ușoară notă de pesimism, în ciuda mesajului optimist al Profetului ! Să poată exista și un sfârșit al Vieții, al Creației ?

-Cine ar putea știi ? Stă scris: <"EU l-am creat pe meșter, pe cel ce suflă în focul de mangel și scoate o armă ca lucrare a sa. Tot eu l-am creat și pe omul pustitor pentru o lucrare de distrugere... *Ridicați-vă ochii spre ceruri și priviți în jos spre pământ ! Căci cerurile vor fi risipite ca fumul, pământul se va uza ca o haină, iar locuitorii lui vor muri ca țânțarii*> *Isaia 54:16; 51:6. Scrie deasemenea răspunsul dreptului Iov: <"Să primim de la adevăratul Dumnezeu numai binele ? Să nu primim și răul ?" În toate acestea, Iov nu a păcătuit cu buzele lui*> *Iov 2:10.*

-Putem interpreta oare pozitiv cumplita profeție a Profetului Isaia ?

-Oare să putem, noi, oameni simplii fără harul profeției ? Cât despre noi, cei dreptcredincioși din Cathai... În ciuda turbulențelor, încercăm să rezistăm... Totuși noi avem un statut bun. Conducătorii mongoli ascultă de sfaturile demnitarilor ridicați dintre rândurile noastre, poate și sub influența acelor dintre Doamnele dâșilor care au îmbrățișat sincer creștinismul. După cum sunt notate în Sfânta Scriptură cuvintele unei femei înțelepte din Abel-Bet-Maaca către Ioab (fiul Țeruiei) și comandantul armatei regelui David care asedia localitatea în care se adăpostise Șeba, dimpreună cu rudele sale, bicriții (din tribul lui Beniamin): <"Ascultă cuvintele slavei tale... Odinioară se spunea așa: *Să întrebăm în Abel și așa se va pune capăt problemei*. Eu îi reprezint pe cei pașnici și fideli din Israel. Tu vrei să pustiești un oraș și o mamă în Israel. De ce să înghiți moștenirea Domnului Dumnezeu ?"> *2 Samuel 20:18. Cei din localitate au ales o soluție de compromis și au decis să-i dea satisfacție lui Ioab, adică să-l dea pe răzvrătitul Șeba. Dar au scăpat restul bicriților și locuitorii localității ! Spre binele lor ! Ei toți au preferat un rău oarecum mai mic comparativ cu un potențial rău sau defavoare care ar fi putut poate să fi fost ceva mai mare și în rândul bicriților și ai locuitorilor cetății.*

-Și aceasta să fie just, oare ? Ceea ce semnifică <să întrebăm în Abel> să fie apreciat drept just (cu referire la consecința pe care a avut-o întrebarea) ? Adică cei dreپți să prefere un compromis urât în ochii DOMNULUI Dumnezeu numai pentru a-și salva trupurile, dar nu sufletele lor ? De ce spun astfel !? Căci compromisul a dus la pieirea lui Șeba !

-Abel-Bet-Maaca se numea localitatea, la vest de Dan. Ce semnifică cele spuse ? Faptul că atunci când sunt chestiuni importante care privesc întreaga comunitate locală, deciziile se iau de comun acord (și oricine își poate spune punctul său de vedere). Deci se avea în vedere și un consens. Căci Ioab îi răspunde: <"Departa de mine gândul să înghit și să nimicesc... Însă... Șeba, fiul lui Bicri a ridicat mâna împotriva regelui David. Predați-l numai pe el și mă voi retrage de lângă oraș"> *2 Samuel 20:20-2:21. Femeia îi răspunde: <"Iată ! Capul lui îți va fi aruncat peste zid !"> 2 Samuel 2:21. Ținând cont de influența pe care o aveau înțelepții și profeții în vechiul Israel, este de presupus că femeia ținea de aceste grupuri (căci cererea lui Ioab este onorată imediat). Ea se adresează direct poporului cetății. Și poporul cetății reacționează în consecință. Abel-Bet-Maaca se găsea în ținutul lui Neftali, la est de importantul port fenician Tir. Ioab și trupele sale ridicase meterez împotriva orașului. Se săpa sub zid ca să forțeze intrarea în cetate. Deci pericolul era unul real. Și se știa pe-atunci: cu comandantul Ioab nu era deloc de glumă !*

-Totuși !

-Revenind la comentarii despre credință. Sub domniile regilor David și Solomon, cetatea Tir acordă un prietenesc sprijin în vederea pregătirii, transportării materialelor necesare și respectiv înălțării templului. Ce învățământ deducem ? Să preferăm totuși unele soluții de compromis, dar astfel încât să fie cât mai puțină suferință. <"Domnul Dumnezeu este lângă cei cu inima frântă și îi salvează pe cei cu spiritul zdrobit"> *Psalmi 34:18. Și dacă se poate fără niciun fel de suferință ori victime, nici măcar colaterale. Doar dacă se poate. Și trebuie să chibzuim și la restul Creației (viețuitoare: animale, păsări, reptile, insecte, arbori, plante, organismele mici și mărunte din soluri ori galeriile subterane, toate terestre; la viețuitoarele acvatice din apele interioare de suprafață și din mări și oceane). Și nu doar la oameni. <"Zdrobirea principiilor de Dao și Virtute pentru întocmirea celor de omenie și dreptate e greșeala omului înțelept... Pe când oamenii mergeau fără țință și se bucurau în ghiftuire, ca apoi să-și mângâie burțile... anterior neștiutori, tulburați de învățăturile omului înțelept, deodată oamenii s-au dat cunoașterii, luptei, câștigului fără oprire. Asemenea, aceasta e tot greșeala omului înțelept"> (Notă exp.: Zhuangzi- "Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 114; ușoară adaptare).*

-Greșeala omului înțelept ? În ce sens ? Cum de poate fi greșit omul în înțelepciunea sa ?

-Ce să înțelegem din citatul din Zhuangzi ? Scrie că principiile de Dao și Virtute (care au echivalențe în Scriptură) prevalează față de cele de omenie și dreptate. Și la ce a condus

învăţătura omului înţelept asupra celor anterior neştiutori ? La dorinţa omului de cunoaştere, la luptă, la câştig fără oprire ! <"Iată ce a spus DOMNUL: *Cel înţelept să nu se laude cu înţelepciunea lui, cel puternic să nu se laude cu puterea lui şi cel bogat să nu se laude cu bogăţiile lui*. *Ci acela ce se laudă cu aceasta să se laude: că are pricepere, că mă cunoaşte şi ştie că eu sunt DOMNUL, Cel care manifestă bunătate iubitoare şi face judecată şi dreptate pe pământ, căci în aceste lucruri îmi găsesc plăcerea*, zice DOMNUL"> *Jeremia 9:23-9:24. Ce înţelegem prin judecată/dreptate pe pământ ? Doar omului să îi fie Bine ? Dar celorlaltor vieţuitoare să nu le fie Bine ? Să li se restrângă arealul şi resursele de viaţă ?*

-!?. Dar de ce greşeala omului înţelept ?

-Răspunsul îl găsim în (*capitolul X: "Fur de sipete" din Zhuangzi*): <În Lumea Subcerească, oamenii buni sunt puţini, iar cei răi sunt mulţi... Când se naşte Omul Înţelept se ridică şi Marele Bandit. Când Omul Înţelept este lovit şi distrus, iar banditul şi hoţul sunt lăsaţi în voie, atunci începe guvernarea Lumii Subcereşti... Când pierе Omul Înţelept, Marele Bandit nu se mai ridică. Atunci, Lumea Subcerească se linişteşte şi nu mai există probleme. Dar Omul Înţelept nu pierе, iar Marele Bandit nu se opreşte... Cel care fură o ţară devine principe vasal. La poarta principelui vasal sunt păstrate omenia şi dreptatea. Atunci, nu aşa se fură Omenia, Dreptatea, Înţelepciunea, Cunoaşterea ? Aşadar, cel care îl urmează pe Marele Bandit îi ridică pe principii vasali, fură omenia şi dreptatea, profită de *dou* şi *hu*, de cântar şi greutate, de înscrisuri şi peceti... O zicală spune: "Nu se cuvine ca peştii să se piardă în adâncuri, nu se cuvine să li se arate oamenilor puterea armelor". Omul Înţelept este o forţă în Lumea Subcerească. De aceea, nu trebuie dezvăluit Lumii Subcereşti... Dacă se vor înlătura acţiunile lui Zengzi şi Shi Qiu, dacă se vor astupa gurile lui Yang Zhu şi Mo Di, dacă se vor lepăda omenia şi dreptatea, atunci Virtutea Lumii Subcereşti se vor asemăna Misteriosului [*lui Dao*]. Fără de folos sunt legile lui Zengzi, Shi Qiu, Yang Zhu, Mo Di, Shi Kuang, Li Zhu şi meşterului Chui, care -etalându-şi propria virtute- risipesc şi ameţesc Lumea Subcerească... Cunoaşterea înşală şi otrăveşte încetul cu încetul. Când este multă nestatornicie în a confunda "dur" şi "alb" şi în a denatura "identic" şi "diferit", oamenii obişnuiţi se înşală în dezbateri. Aşadar, Lumea Subcerească se pierе în Marea Dezordine, iar iubirea de cunoaştere este crimă. În Lumea Subcerească fiecare caută să ştie ceea ce nu cunoaşte, dar nimeni nu caută să ştie ceea ce cunoaşte. Fiecare ştie să critice nepriceperea celorlalţi, dar nimeni nu ştie să-şi critice propria nepricepere. Aşa apare Marea Dezordine. Pe cer păleşte lumina soarelui şi a lunii, pe pământ seacă esenţa munţilor şi apelor, în mijloc se tulbură succesiunea celor patru anotimpuri. Chiar şi viermii nevolnici şi insectele neînsemnate îşi pierd firea. Câtă dezordine a stărnit în Lumea Subcerească iubirea de cunoaştere !> (*Notă exp.: Zhuangzi-"Călătorie liberă", Ed. Humanitas, Bucureşti, 2009, pag. 115-120*).

-<...dar nimeni nu ştie să-şi critice propria nepricepere. Aşa apare Marea Dezordine. Pe cer păleşte lumina soarelui şi a lunii, pe pământ seacă esenţa munţilor şi apelor, în mijloc se tulbură succesiunea celor patru anotimpuri. Chiar şi viermii nevolnici şi insectele neînsemnate îşi pierd firea>. Eu înţeleg că *viermii nevolnici şi insectele neînsemnate* nu ar putea fi acuzate în Marea Dezordine că îşi pierd firea din propria lor vină. Ar fi o consecinţă a potenţialei instalări a Marii Dezordini...

-Dar dacă drept consecinţă a *Marii Dezordini* curcubeul nu mai împodobeşte cerul după ce norii se satură de ploaie, Domnul Dumnezeu nu îşi va mai putea aduce aminte de legământul încheiat cu orice "carne" de pe pământ ca să nu fie potopit pământul ! Atunci şi *viermii nevolnici şi insectele neînsemnate* vor avea de suferit, dar nu pentru faptul că îşi "pierd firea", ci pentru că este *nestatornicie în a confunda "dur" şi "alb" şi în a denatura "identic" şi "diferit"*.

-Şi ca urmele oricărei "cărni" să rămână nestrăcioase... <Teama de Domnul Dumnezeu este începutul înţelepciunii şi cunoaşterea celui Prea Sfânt este pricepere... Instruieşte-l pe înţelept şi va fi şi mai înţelept. Dă-i cunoştinţă celui drept şi îşi va spori ştiinţa> *Proverbele 9:10; 9:9. Despre cine putem spune că era "Marele Bandit" în timpurile când predica Domnul Isus ?*

-Tot timpul se va găsi un Mare Bandit şi principii vasali. Răspunsul îl dă Domnul Isus unora <dintre farisei şi membrii partidului lui Irod... [*Ei*] i-au zis: "Învăţătorule, ştim că spui adevărul şi că nu îţi pasă de nimeni, pentru că nu te uiţi la înfăţişarea oamenilor, ci predai calea lui Dumnezeu potrivit adevărului. Este permis să i se plătească impozit Cezarului sau nu ? Să plătim sau să nu plătim ?"... El le-a zis: "Aduceţi-mi un dinar să mă uit pe el". Ei i-au adus unul... "Ale cui sunt chipul acesta şi inscripţia aceasta ?"... "Ale Cezarului". Atunci Isus a zis: "Daţi Cezarului ce este al Cezarului şi lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu". Şi au fost impresionaţi de el> *Marcu 12:13-12:17. Tot Domnul Isus răspunde altor farisei: <"Pentru că ce este înălţat printre oameni este dezgustător în ochii lui Dumnezeu"> Luca 16:15. Deci când se vorbeşte despre marele bandit ar fi vorba în consecinţă despre conducătorii lumesti laici. Astfel înţeleg eu <"Daţi Cezarului ce este al Cezarului şi lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu"> *Marcu 12:13-12:17. Atunci ?**

-?! Atunci ?! Când rosteşte: <"Daţi Cezarului ce este al Cezarului şi lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu"> să fie un îndemn de îngenunchere în faţa autorităţilor Imperiale ?

-E un îndemn de a trăi în condiţiile în care există şi "Mari Bandiţi": conducătorii lumesti laici !

-Să trăim fără demnitate ? Cum, de ce ? Atunci, ce-ar fi de făcut pentru fărâma noastră de demnitate ?!

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Omul trebuie să fie cu mult mai responsabil și să înfăptuiască doar Voia DOMNULUI Dumnezeu. Este cazul și pentru mare și pentru mic, pentru înălțat ori sărac, fericit sau necăjit...

-Da, dar cum ? Care ar fi această Voie a Domnului Dumnezeu ?

-Exact nu am de unde să știu ! Decât dacă iau aminte la Scriptură: <"Și acum, o, Israele, ce altceva cere DOMNUL Dumnezeuul tău de la tine decât să te temi de DOMNUL Dumnezeuul tău, ca să umbli în orice lucru pe căile sale, să-l iubești și să-l slujești pe DOMNUL Dumnezeuul tău cu toată inima și cu tot sufletul tău și să respecti poruncile DOMNULUI și legile Lui pe care ți le poruncesc astăzi spre binele tău !?"> *Deuteronomul 10:12-10:13*. Iar în învățătura daoistă ar fi a lucra potrivit firii (<"Dați Cezarului ce este al Cezarului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu">).

-Hmmm !

-Una din chestiunile cele mai delicate referitoare la supraviețuirea, rezistența, existența și perpetuarea restului vieții și a altor forme ale Creației (vorbesc și de cele imateriale: curcubeul, aburii ș.a.m.d. ori de cele neînsuflăte) derivă din presiunea nestăvilită și constantă a creșterii populației umane). Chestiunea supraviețuirii (în general) a devenit mai puțin vitală pentru om și omenire, dar e vitală pentru tot restul vieții și Creației, acea diferită de om. Și durată vieții oamenilor crește. Calitatea vieții omului se ameliorează puțin câte puțin. Toate acestea pun mari presiuni pe tot restul Creației (atât vii, cât și nevii). Dar odată cu presiunea asupra restului Creației generate de omenire (prin creșterea nemăsurată a populației, consum nesăbuit, folosirea nesăbuită de toxice și substanțe care pun chiar existența Vieții în pericol...), însăși viitorul destinului omenirii este pus alături de restul Creației sub semnul incertitudinii.

-Mda... O întrebare... Știm că triburile mongole au furnizat secole de-a rândul unități de mercenari diferitelor regate zonale aflate în conflict. Stilul mongolilor de luptă e necruțător. Căci se revarsă ca puhoiul apelor care saltă totul în calea lor, asemenea torenților dezlănțuiți ! Ei distrug și nimicesc acolo unde întâmpină opoziție. Mobilitatea lor e uimitoare. Surpriza și disperarea cuceritorilor asemenea ! Nu le-a trebuit mult timp ca să stăpânească cea mai mare parte din lumea pe care o cunoaștem !

Negustorul Narsai asista aprobator. I se adresă tânărului, dar în prealabil solicită din priviri Episcopului îngăduința să intervină:

-Ascultă mai bine de la și de Sfinția Sa ! Căci trăim sub stăpânirea lor. Și creștini sunt și printre ei ! Trebuie să vedem numai ceea ce ne poate ajuta să supraviețuim sub binecuvântarea stăpânirii lor. Și să avem grijă în orice privință, credință, faptă, cuvânt ca să nu ne dăuneze tuturor din cauza vreunei nesăbuite sau a unui om nesăbuit ! Sfinția Sa caută căi de mijloc. Domnia Sa a trăit și sub dinastia Song... dinastie care nu ne era neapărat favorabilă. Cu multă râvnă și silință, Părintele episcop a căutat căile cele mai potrivite și plăcute Domnului de a propaga Cuvântul în medii tradiționaliste din Cathai și de maximă opacitate.

-Adevărat ai grăit Dreptule Narsai ! Dar misiunea și slujirea mea se apropie de sfârșit, ca și firul vieții de altfel ! Știu că Patriarhul nu va numi pe altcineva decât după ce voi trece la Domnul. Dar mai bine ar fi să se știe dinainte persoana desemnată pentru ca această persoană să poată fi pregătită pentru greua misiune de păstorie ! Și pe demnitarii mongoli nu trebuie să-i supărăm în niciun fel ! Cei mai mulți ne sunt extrem de favorabili. Unii dintre dânșii au mame și soții creștinate... așa după cum prea bine știți !

-Vă urez viață îndelungată, Prea Sfinția Voastră ! Permiteți-mi totuși o întrebare. Va fi desemnat succesorul Domniei Voastre oare dintre ai noștri aflați în Seleucia-Ctesiphon !? Departe de mine gândul de a vă supăra cu această întrebare.

-Da, să sperăm că da ! Scaunul patriarhal s-a mutat (să spunem temporar, dar de fapt "doar" de "câteva" veacuri) la Bagdad sub Califi și Il-khani, deci acolo se va decide soarta creștinilor din Cathai și Wang. Și a prea-numeroșilor prozeliti. Deși practic Scaunul Patriarhal veșnic e considerat tot Seleucia-Ctesiphon. Dar în strălucitorul Bagdad este practic centrul puterii Il-khanatului. Admitem faptul că a pătruns Cuvântul în inimile multora, dar trebuie stropit cu exemple și fapte bune ! Ar fi și un simbolic botez în bine prin influența noastră pozitivă exercitată asupra Il-khanilor.

-Aici, dacă nu îi avem pe Măriții Khani de partea noastră, totul degeaba este ! Prea ușor putem să fim la cheremul unora și a altora !

-Khanii oscilează între cele lumești și cele sfinte ! Atât de felurite sunt credințele și moravurile pe întinsul mării Împărății, încât neștiute sunt căile prin care le putem vorbi și unora (învingători) și altora (învinșilor). Căci Cuvântul trebuie răspândit, iar acolo unde cuceresc,

mongolii rămân o minoritate. Şi nu am reuşit să vorbim inimilor lor ca să-i înduplecăm, ci doar reuşim să-i servim cu credinţă... Dar aceasta să nu ne atragă cu timpul şi antipații ! E o cale, dar este calea cea potrivită ? Aici în Cathai, Cuvântul a pătruns, dar mai degrabă în ultimii ani, când cei din dinastia Song au fost izolați ! Vor renunța cathaii cu adevărat la tradițiile lor ancestrale ? Ei le-ar putea îmbina, dând de drept respectul cuvenit strămoșilor și onorând pe Tatăl și pe Fiul pentru Gloria Eternă ! Dar schimbările politice aduc cu timpul și restricții ! Aceste schimbări se pot petrece peste tot ! Atâta timp cât nu devenim religie de stat sub Khani, nu putem emite pretenții, ori deja divergențele sunt între trecut și prezent, între cuceritori și cuceritori. Să păstorești în asemenea condiții contradictorii și într-o asemenea diversitate nu este prea ușor ! Trecutul ne-a demonstrat că fluxurile alternează cu refluxuri. Dacă nu vibrăm Cuvântul în inimile oamenilor efortul fi-va zadarnic !

-Nu e deloc ușor să le vorbești celor înfrânți și care îi plâng pe ai lor, cei răpuși în luptă ! Şi să le mai alini din suferință și din dezoanarea jugului impus de stăpânitori ! <"Dar cei răi sunt ca marea agitată, când nu se poate liniști, ale cărei ape aruncă afară alge și noroi. Pentru cei răi nu este pace" spune Dumnezeu meu> *Isaia 57:20-57:21*. Cum să le alini durerea ? Ce și cum să le spui învinșilor ?

-Şi totuși la ei Cuvântul pătrunde mai ușor decât la cei ce se instăpânesc ! Şi atunci când slujesc în administrație, oamenii noștri trebuie să găsească calea de a aplica cu dreptate legea, dar și cu milă, umanitate, compasiune ! Căci cei ai locului au suferit și sub dinastia Jin și Song ! Căci își vedeau munca drămuțată... Şi erau la cheremul bunului plac al militarilor !

-Căile nu sunt totdeauna dintre cele netezi și ușoare ! Şi orice stăpânire are perioade faste și perioade de constrângeri. Nu e just să judecăm puterea lumească. Căci scopurile noastre sunt mult mai profunde și mai adânci în esența lor (căci noi credem în înveșnicirea dreptății și a salvării promise pentru generații fără număr conform *Isaia 51:4-51:8* !).

-De aceea ne rugăm Domnului ! Pentru călăuzirea și luminarea pașilor și credinței noastre !

-Şi prin aceea că unii dintre credincioșii noștri slujesc în administrația Khanilor mongoli ar putea stârni animozitatea celor de alte confesiuni. Poate să fie și bine ! Dar poate să fie și rău... Pot exista neînțelegeri. Tocmai ori din cauza acestor considerente. Dar ridicarea lor în demnitate ne-ar putea mai degrabă sluji !

Un înalt slujitor bisericesc se apropie și-i întrerupse. Treburi urgente solicitau prezența neîntârziată a episcopului. Dl. Narsai era încântat de discuția purtată, simțind că primise din înțelepciunea Sfinției Sale. Ochii îi străluceau de bucurie.

-De-ar fi toți preoții noștri și bunii noștri creștini precum Domnia Sa ! aprecie mulțumitor și admirativ dl. Narsai. Un izvor de înțelepciune la care oricând poți găsi alinare și lumină ! Să-i ție DOMNUL zilele. Să-i dea viață îndelungată, căci neprețios conducător ne este ! Comunitatea n-ar mai fi aceeași fără de Domnia Sa !

Markos înclină din cap aprobator.

-Markos, să ne pregătim pentru întâlnirea de după-amiază pentru schimburi de produse cu clanurile de păstori manciurieni. Dl. Homas se va îngriji să vindem și din produsele de artizanat proprietarilor de terenuri locale. Precum și șefilor tribali khitani și jurcheni ce nu s-au refugiat la nord. Unii jurcheni au intrat în slujba lui Kublai Khan. Precum și unii khitani (trei generali cu cca. treizecidemii de oameni) și han (din populația majoritară în Cathai: patru generali cu circa patruzecide mii de oameni). Şi la curtea Măritului Khan am putea să avem trecere, dar doar cu ajutorul celor de aici ! încheie dl. Narsai și mai adăugă: Haidem la han !

-După discuția de astăzi, sunt din ce în ce mai motivat să găsesc calea spre lumină și adevăr !

-Dragul meu mai tânăr prieten, să-i strângem pe toți și mai vorbim pe drumul spre casă ! dar după o clipă de reflecție, dl. Narsai adăugă: Doar dacă nu te întoarce frumoasa dră Leyla de la drumul spre care pășeai ! Are ochi pentru tine ! În inima ei te-a ales deja !

-Căile Domnului neștiute sunt și întortocheate ! Uneori ! Fără să lezez sentimentele cuiva, râvnesc să-mi urmez o cale în și prin lumină ! Dar nici inima mea nu-i insensibilă la frumosul feminin. Însă nu cunosc încă parcursul care mi s-a hărăzit.

Dl. Narsai clătină din cap cu ușoară părere de rău. Se strânsesă cu toții, cei din Kawshang. Ieșiră din biserică. Hanul era atât de aproape că ajunseră curând. Primele grupuri de păstori așteptau deja cu produsele lor expuse în fața intrării hanului. Aveau deci de văzut și de selectat marfa. Şi de negociat prețurile și schimburile. Erau dornici să arate și produsele

artizanale cărate cu trudă și privațiuni de acasă. Deja erau interesați de unele obiecte și dintre creștinii mongoli, aceștia urmând să le aleagă și să le achiziționeze ulterior. Sosirea lor fusese mult așteptată, căci erau corecți în negustorie și obiectele artizanilor de acasă erau de cea mai bună calitate.

-Peste o zi și jumătate căile noastre se despart, Markos ! Să înveți de la Prea Sfântul tot ce trebuie ca să poți să spui și altora despre Cuvânt ! Alături, rogu-te, poți să deguști din brânzeturi și cașcavaluri !? Noi selectăm produsele după calitatea lor și perisabilitate. Adică luăm pe cele ce rezistă și dăm deoparte pe cele care nu rezistă foarte mult (mai ales pe unele).

-Dreptule domn Narsai, eu de mult nu mai consum produse animale ! Consum doar ce e vegetal !

-Nici măcar lapte sau ouă ?

-Ouah nu, dar lapte da ! Îndoit cu apă, dedulcit cu miere. Îl beau călduț.

-Și brânzeturile și cașcavalurile nu sunt tot din lapte ?

-Când mi se dă, primesc să beau numai lapte proaspăt și acela dres cu apă ! Atât !

-Totuși nu mânânci numai produse vegetale !

-Dreptule domn Narsai, nu am găsit calea spre perfecțiune ! Desăvârșirea e un ideal ! Cu voia Domnului vom reuși să fim măcar dreți !

DI. Homas îi însoțise. Odată ajunși la han organiză întâlnirea pentru schimbul de produse. Markos se retrase în încăperea în care dormise. Avea o Biblie scrisă pe hârtie în siriacă undeva în estul Persiei. Dar copia pe care o avea la el nu era completă. Totuși, el era mulțumit de ea și așa. O deschise și reciti pasaje din Cartea Sfântă. Era scrisă tare mărunț și se chinuia să citească. Somnul aproape că-i închidea ochii. Nu știa de ce se simte toropit. Închise manuscrisul cu coperti de piele fină, îl puse în raniță... Și se lăsă într-o rână pe policiară, apoi, potrivit poziția, se pregăti să închidă ochii. Ațipise deja. Și nimic nu-i perturbă dulceața somnului. Deodată, deschise ochii și privi alături. Cineva îl atinsese foarte delicat și îl ținea de mână. Era dra Leyla, cu ochii dânzei surăzători și luminoși.

-Te-am trezit din somn ! Îmi pare rău !

-Nu-i nimic ! Am ațipit puțin ! Dar mi-a fost prea suficient.

Fata întârzie să-i răspundă. Își feri privirea, dar o mână ținea mâna lui Markos, iar cu degetele de la cealaltă îi mângâia ușor vârfurile degetelor sale. Markos roși. Încercă să-și retragă mâna. Dar dra Leyla îi opuse rezistență. Markos renunță. Închise ochii iar.

-De ce nu rămâi la noi ?! spuse șovăitoare într-un târziu dra Leyla. Vei munci la han la unchiul meu. Le-am spus părinților mei despre tine. Și ei sunt de acord. Dacă vrei și rămâi, la toamnă facem nunta și poate sosesc și cei mici ! Cine știe ! Amândoi suntem turci ! Prieteni cathai sau manciurieni nu am (în sensul nu de amici, ci de tineri curtenitori), de mongoli mi-e frică ! Mongolii sunt tare sălbatici și vărsători de sânge ! De ce nu rămâi aici ? Eu am văzut că ești de omenie ! Și-mi place de tine ca om și ca prieten ! Și-ți ofer prietenia și viața mea !

-Prea mulțumesc. Dar am mare râvnă în Domnul Hristos ! Doresc să-mi dedic viața numai Domniei Sale ! De aceea mă și duc la sihăstrie ! Nu este că nu v-aș place ! Departe de mine gândul acesta ! Am crezut că e doar o ușoară cochetărie din partea noastră schimbul oarecum inocent de priviri. Dar am evitat să continui ceea ce am sperat să fie doar un joc sau o curiozitate poate nevinovată. Părinții mei ar fi tare dezamăgiți dacă nu voi îmbrățișa viața religioasă... și dacă nu voi fi vrednic să îmbrac straie preotești ! Credeți-mă, e mai mult decât o chemare ! E chiar o dorință de a trăi cum se cuvine.

-Dar Markos, poți să trăiești cu râvnă în Domnul și ca mirean ! Ori ca un cleric ! Și nu ca monah ! De ce să treci pe lângă bucuriile vieții ? Tocmai pentru seriozitatea ta deosebită am și fost tentată să mă deschid cu totul și să-ți vorbesc. Unchiul meu e la intrare și păzește ca totul să fie cu decență ! Deși știi ce mi-a spus: că mai multă încredere are în tine decât în mine ! Oamenii te plac aici ! Tu îmi ești pe plac ! Te rog: rămâi !

-Eu sunt convins că vei găsi pe cineva minunat în viața ta ! Eu vreau să-mi urmez calea !

Dra Leyla îl slăbi din strânsoarea mâinii ei. Spuse cu regret:

-Dacă poți, să-mi mai trimiți vești despre tine ! Când o să pleci de la sihăstria Prea Sfântului să treci pe la noi ! Eu tot sper să te conving că destinul nostru poate să fie altul.

-Cu siguranță am să trec ! Dar aflați, vă rog, ce am de gând ! Vreau să plec spre Țara Sfântă, să calc pe urmele pașilor Mântuitorului ! Cu voia Domnului, dorința-mi va fi împlinită ! Poate cu trecerea timpului.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Atunci la Prea Sfântul ce cauți, Markos ? Dacă dorința și destinația îți sunt de fapt alta ?

-Caut răspunsuri la unele frământări !

-Ce fel de frământări ?

-Nu se referă la persoana mea. Sunt întrebări de esență teologică !

-Deci e chiar așa cum mi-a zis unchiul meu. Că ești dedicat dreptei credințe. Și că vei îmbrățișa tagma preoțească, a zis Dânsul. Dar tu invoci mai degrabă posibilitatea de a deveni monah, unde se aplică regula celibatului !

-Vreau mai mult de-atât ! Doresc să mă ridic la demnitatea de episcop, cu voia DOMNULUI Prea-Sfânt !

-Așa să-ți ajute DOMNUL Dumnezeu ! Dar ca episcop căsătoria ar fi permisă. Căsătoria e îngăduită în Sfânta noastră Biserică pentru preoți și episcopi ! Gândește-te, te rog ! mărturisii șoptit dra Leyla.

-Adevărat ! E îngăduită ! Depinde însă dacă mă voi ridica la demnitatea episcopală dintre clerici sau dintre monahi. Inima mea se înclină frumuseții voastre nespuse ! Da-ți-mi numai răgazul de a vedea calea ce mai potrivită: monahismul sau ierarhia ecleziastică ! Rogu-vă !

Domnișoara Leyla coborî ochii în jos a acceptare și supușenie, cu o feminitate delicate feciorelnică. Ea se aplecă cu devoțiune. Considerând că se spusese destule, înclină capul și apropie palma de piept în zona inimii ei a salut sincer. Apoi se retrase cu spatele, privind cu ochii la Markos. Pași îndărăt, dar cu fața spre el.

DI. Homas deschise ușa și o lăsă pe fată să iasă. Apoi închise ușa după ce fata ieși încet. DI. Homas nu rostise nicio vorbă.

Markos așteptă o clipă privind spre ușă. Decise să redeschidă manuscrisul. Se ridică și se așeză în șezut pe policoară. Trase ranița spre el. Scoase manuscrisul. Îl redeschise acolo unde avea lăsat semn. Era la ultimele pasaje din Evanghelia după Matei.

-<Cei unsprezece ucenici au mers în Galileea, la muntele unde le rânduse Isus. Și, când L-au văzut, I s-au închinat, dar unii s-au îndoit. Și Isus, apropiindu-se, Le-a vorbit, zicând: Datu-Mi-s-a toată puterea în Cer și pe pământ. Drept aceea, mergând, învățați toate neamurile, botezându-i pe ei în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Învățându-i să păzească toate câte am poruncit vouă; și iată, eu cu voi sunt, în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin !> *Matei 28:16-28:20.*

În încăpere intrase venerabilul domn Narsai. Era atent și prevenitor. Întrebă amical:

-Markos, citești ?

-Tocmai am terminat de parcurs un pasaj !

-Călăuza va sosi în cursul zilei de mâine, căci omul a fost plecat cu unele treburi urgente.

De poimâine dimineață, exact la răsăritul soarelui o să vă porniți. Este ceva cale de străbătut. DI. Hormas vă dă o trăsorică. Și o mârțoaică. Iar călăuza se va înapoia cu ele în capitală.

-Așa să fie după cum ați grăit !

-Ce citeai, Prea-Învățatul Markos ?

-Din Evanghelia după Matei, ultimele pasaje. Aceasta este Calea după cum stă scris: <mergeți și învățați toate neamurile, botezându-i pe ei în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh> *Matei 28:19.* Cuvântul trebuie să ajungă la toți ! Nu numai la conducători ! La toți ! Cuvânt din inimă celor din popor !

-Da ! Dar fără sprijinul și protecția conducătorilor, degeaba Cuvântul rezonază în inima poporului ! Căci să fim și alături de oameni ! Dar înmuind și inimile celor puternici pentru cei mai slabi și mai vulnerabili !

-Adevărat. Niciun efort de schimbare în bine nu ar fi de prisos ! Și conducătorii ar trebui să se schimbe după Voia și spre binele Poporului !

-Hm ! Neștiute-s Căile Domnului ! Arată-mi, te rog, Cartea ! Știi să citești în siriacă ?

-Da ! Am învățat și persană și siriacă ! În Kawshang am fost apropiat de prelatul siriacă ! El m-a învățat și scrisul și cititul, dar și tainele limbilor acestea ! Sfinția Sa a avut răbdare cu mine, dar și eu am ajutat în biserică după putințele mele și în timpul serviciului divin, dar și în toate treburile curente ! Dânsului îi datorez cam tot ce știu ! Și nu e deloc puțină datorie !

-Știam că înveți ! Dar nu știam cât ești de sârguincios ! Eu în siriacă nu știu decât formulele sacramentale ! Atât și nimic mai mult ! Am auzit de la dl. Homas că ți-ai dori să pleci în Țara Sfântă ! O întreprindere tare plină de dificultăți ! Și de neprevăzut !

-Da ! După ce voi lămuri mai multe neclarități pe care eu le am. Adăpându-mă la izvorul înțelepciunii Prea Sfântului Bar Şawma...

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Mai multe ? Neclarități ?

-Din nelămuririle pe care eu le am ! Sunt tot felul de afirmații ce trebuiesc contracarate prin argumentări pertinente. Și afirmațiile corespund anumitor întrebări.

-Cine rostește aceste afirmații ? În ai noștri nu s-a sădit sămburele îndoielii ! Poate doar printre noii convertiți să apară un gen de afirmații care cere nenumărate lămuriri !

-Manihești, musulmani, budiști ! Dacă vorbim oamenilor simpli, să le vorbim astfel încât să-și deschidă inimile ! Căci propovăduirea Cuvântului înseamnă să atingi sufletele și inimile ! Să-i faci pe oameni să simtă fiorul sfânt. Și să ni se alătore.

-Markos, Ierusalimul și Țara Sfântă sunt prea departe de Cathai ! Oamenii locului nu percep cele petrecute acum mult timp la fel ca noi ! Cei ce am primit ma înainte mesajul și vestea bună ! Prea cu trudă se fac aderenți aici. Altfel de mentalitate ! Altfel de oameni !

-Venerabile, să-l lăsăm pe Fiul să vorbească prin noi după Voia Sa, ca să-i îndrepte pe cei ce rătăcesc cu fața spre Lumină ! Sunt suflete nobile și între cei care nu-l cunosc pe Domnul Isus ! Așa cum scrie în pericopa despre scaldătoarea Siloam: cu puțină tină se vor deschide ochii oamenilor !

-O aspirație extrem de nobilă ! Dar oare s-ar putea cu adevărat ca Domnul Isus să se exprime și prin noi, cei simplii ? Să ne păstrăm cucernicia ! Și să fim măcar încrezători în viitor ! Cineva mi-a vorbit astăzi astfel: <Fie ca Prințul să fie Prinț, guvernatorul guvernator, tatăl tată și fiul fiu> și a mai zis de asemenea: <Cathaii se văd pe ei înșiși ca parte dintr-o mare familie care cuprinde nu numai pe trăitori, dar și pe cei trecuți în neființă și pe cei încă nenăscuți !>. Ce putem replica la așa ceva ? Sunt filosofii de existență care mie îmi par total diferite ! Fundamente aceleași. Dar logica poate fi diferită.

-De ce ? Oare de ce nu am fi parte a unei mari familii care să cuprindă pe cei trecuți în neființă, dar și pe cei încă nenăscuți, un fir roșu între trecut-prezent-viitor ? Dar să și credem în jertfa Mântuitorului ! Și în speranța Vieții de Apoi ? De ce ar fi idei contrapuse ?

-Ee ! Nu ți-ai găsit omul ca să răspundă ! Sunt doar un umil negustor ! Totuși !

Dl. Homas tocmai intrase.

-Umil, la averea Domniei Tale, domnule Narsai ? N-aș prea crede. La priceperea Domniei Tale în ale negoțului ! Și nu numai !

-Umil, în sensul de neînvățat în tainele cele mai profunde ale adevărilor religiei ! Nu averea lumească ne face să fim oameni ! Ci omenia ! Eu ascult de Înțelepții noștri. Și mă ghidez după Lege !

-Adevărat ! Pe drept cuvânt. Drept este ! Și trebuie. Vă rog, domnule Narsai, să-l lăsăm pe tânăr să mediteze sau să citească ! Și veniți cu mine să vă arăt ceva !

-Markos ! Să te odihnești suficient pentru călătoria de poimâine !

-Întocmai voi face !

Înainte de a ieși, dl. Homas se întoarse și i se adresă direct lui Markos:

-Tinere, care ești mai înțelept decât înțelepții ! Dacă cumva te răzgândești la cele spuse de dra. Leyla ! Atunci când te întorci de la Rabban Bar Șawma: dde nimic nu vei duce lipsă la noi. Vei primi protecția și ajutorul întregii comunități ! Noi ne îngăduim între noi ! De oameni ca tine avem nevoie aici mai ales ca prelați ! Dar și ca mireni ! Nici nu gândești cum mi-a vorbit dra Leyla despre dumneata. Și Prea Sfinția Sa episcopul Innocent a spus de față cu alții că în tine sunt mari speranțe pentru viitorul comunităților noastre ! Rog din suflet ! Chibzuiește la cele spuse de inima mea ! Și din inimă ! Noi te dorim între noi !

-Fie, prea nobile și bune domn Homas ! Voi reflecta la cele spuse.

-Și apoi, un suflet sensibil se emoționează la gândul că te va revedea !

Markos roși. Și își plecă privirea. Dl. Narsai interveni la rândul său.

-E o variantă de viitor ! O perspectivă prielnică a vieții, Markos ! Chibzuiește !

-Inima mea nu-i insensibilă. Totuși, simt în adâncul sufletului meu că am o chemare mai mare decât o viață obișnuită ! Deocamdata nu știu dacă calea aceasta este aceea a monahismului !

-O viață împlinită nu va fi niciodată una obișnuită, Markos ! Domnului îi sunt pe plac faptele sincere și simple ! Să te căsătorești și să ai urmași e un sens profund al vieții ! Iar dra Leyla e în primul rând un om deosebit, la care vei găsi numai grijă și înțelegere.

-Dar și să-ți dăruiești viața în mâinile Domnului și în slujba Sa poate fi cu adevărat un sens curat și adânc al vieții !

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Trebuie neapărat ca monah ? Avem mare nevoie de oameni înălţaţi spiritual ca tine ! De ce nu cleric ? Şi atunci şi Dra. Leyla ar avea locul dânei alături de dumneata în viaţa dumitale !

-Timpul va decide ! Cu certitudine ! Doar timpul.

Cei doi, dnii. Homas şi Narsai se priviră. Clătinară din cap a salut şi ieşiră. Markos rămase singur şi continuă să citească. Deschise Scriptura.

-<Din cauză că se va înmulţi nelegiuirea, dragostea celor mai mulţi se va răci; dar cine rabdă până la sfârşit, acela va fi mântuit.> *Matei 24:12-24:13*. Acum sunt clipe de restrişte şi îngrijorare ! gândi Markos. Să fie oare un moment prevestitor ? Sau sunt clipe obișnuite şi care nu exced extrem de mult normalitatea, așa cum am mai trăit şi altele până acum ? Sunt oameni care au zel, dar să fie oare zelul suficient ? Să fie suficientă credinţa şi convingerea că trăim în adevăr, dacă nu facem ceva mai mult pentru a (*ne*) fi (*cu adevărat*) bine în această lume ? Neştiute-s Căile Tale, Doamne ! Îndrumă-ne pe noi, bieţi păcătoşi ! Doar în Tine avem speranţă ! Milostiveşte-Te, Doamne !

Markos închise cartea. O înfăşură în pânză protectoare. Şi o introduse dinnou în raniţă. Se ridică şi se îndreptă spre ieşire. Se intersectă cu unul dintre negustorii cu care sosise în Dadu. Acesta îi ceru părerea despre modul cum putea să transporte porţelanuri din Nan Song !?

-Sunt fragile, riscul să se spargă e prea mare, bunule domn ! Riscaţi mai degrabă cu o marfă care să reziste. Şi eventual să nu fie nici perisabilă ! Apoi, porţelanurile lor sunt fine, dar la cât sunt de scumpe vor avea căutare ? Şi la cât ar trebui protejate cu grijă, să merite oare efortul cu adevărat ?

-Da ! Util sfat ! Şi ce ar mai fi de valoare ? Ce ar fi mai de preţ oare ?

-Învăţaţi tainele confecţionării de obiecte, spre exemplu al hârtiei şi mai de preţ va fi dacă veţi aplica tainele la noi ! Căci aceste taine sunt aducătoare de câştig real, dar şi de linişte sufletească în familie !

-Hârtia tot în Nan Song ! Aici nimeni nu ştie cum se pregăteşte ! Aici scriu tot pe tăbliţe de lemn ca şi în vechime ! Şi la noi, hârtia e scumpă. Şi rară. Şi numai adusă cu multă greutate.

-Cu atât mai mult aflarea tainei confecţionării hârtiei e şi mai importantă ! E posibil să se cunoască şi la noi secretul cât de curând.

Se salutară şi Markos îşi continuă singur calea. Când îl văzu pe dl. Homas se apropie de dânsul şi-l rugă ca unul dintre oamenii săi să-l însoţească deîndată într-o scurtă vizită la episcop.

-Să ştii că şi Domnia Sa, Prea Sfinţia Sa, Episcopul, mi-a spus că atunci când ar fi timp ar dori să-ţi mai vorbească. Aşteaptă mai degrabă să aflăm când te poate Dânsul primi, ca să nu faci drumul degeaba. Şi să nu poţi vorbi pe îndelete cu Domnia Sa.

Chemă un puşti pe care-l trimise iute la Reşedinţa episcopului.

-E cel mai bine să aflii şi să ştii dacă poate primi, căci e extrem de solicitat ! Te va întreba Dânsul mai multe. De exemplu cu cine ai studiat în Kawshang: e întrebarea pe care mi-a adresat-o deja mie. Şi cum de cunoşti siriaca şi persana ? Eu nu am ştiut ce să-i spun în detaliu, ci foarte în mare ! E posibil să-i fi întrebat şi pe alţii. Şi oricum, avea unele informaţii despre tine. Căci se vedea când se îndoia de răspunsul meu. Reşedinţa episcopului nu e situată prea departe, copilul va sosi în câteva minute.

Dl. Narsai care se apropiase şi auzise cele spuse, i se adresă lui Markos:

-Iar după ce te întorci de la Părintele Episcop, obligatoriu să te odihneşti ! Mâine vei avea un drum lung şi solicitant de parcurs în trăsură !

La scurt timp, băiatul şi sosi alergând, transpirat. El comunică faptul că Episcopul îl poate primi chiar imediat pe Markos şi că ar fi bine ca Markos să se şi grăbească, căci mai târziu Sfinţia sa avea şi alte îndeletniciri.

-Vă poate primi preţ de jumătate de ceas ! Dar dacă ne ducem imediat. Să ne grăbim, așa mai câştigaţi timp petrecut cu Sfinţia Sa ! Grăbiţi-vă, vă rog ! Veniţi iute după mine.

Plecară amândoi şi în scurt Markos fu primit în Reşedinţă şi introdus în oficiul Episcopului. Episcopul Innocent al Cathai şi Wang zâmbi încântat când îl zări şi-l îmbrăţişă, poftindu-l să i se aşeze alături. În faţa lor se afla o măsuţă scundă pe care erau pregătite deja ceşti cu frunzuliţe de ceai. Iar Episcopul turnă apă fierbinte dintr-un ceainic de porţelan cu capac.

-Eram dornic să te revăd, Markos ! Mai tânărul meu confrate ! începuse discuţia Episcopul Innocent. După ce te revii de la monahul Bar Şawma sper să treci să mă vizitezi. Şi dacă am să

pot să te primesc ne vom și vedea ! Ce-am aflat oare ? Dorești să faci un pelerinaj la Mormântul Sfânt chiar în aceste timpuri când lumea se răstoarnă total din temelii ?

-A fost deja răsturnată, Sfinția Voastră ! Acum trăim sub pavăza Măritului Kublai Khan. Trăim sub supremația clanurilor și triburilor războinice mongole. Și nu spun că e mai bine sau mai rău, doar că de-acum drumurile sunt mai sigure și nu există riscuri de a fi tâlhăriți ori de a pierde viețile, fiind atacați de bandiți... Care ar presupune că purtăm ceva mai de valoare decât propriile noastre vieți ! Și ce-ar putea purta de preț cu ei niște simpli pelerini ?

-Nelegiuții puși pe rele nu au de unde știi ce călători sunt de fapt pe drum. Ei caută bunuri de preț, chiar și la simplii pelerini. Dar drumurile sunt mai sigure ! Și adevărat, comerțul are mult de câștigat ! Vechile rute ale Drumului Mătăsii sunt iar frecventate de caravane. Se schimbă produse din Cathai și Wang până în Siria, Misir, Bizanț, Țara Frâncilor. Când vei pleca, îți voi încredința scrisori către prea bunul și înțeleptul Patriarh Denha. Precum și pentru protectorul creștinilor noștri, măritul și bunul Il-khan Arghun. Trebuie rânduite toate cele necesare păstoririi comunităților din acest colț de lume dacă eu voi trece la rândul meu în neființă ! Atunci când va sosi timpul și pentru mine.

Chiar dacă vârsta sa era înaintată, episcopul avea prezență de spirit. Era activ și avea o sănătate stabilă. Minte îi era limpede. Oricând era necesar se putea apela la Dânsul pentru un sfat. Singurul impediment era că obosea mult mai repede decât mai tinerii clerici care ajutau serviciului religios. Amândoi băură ceaiul din cești puțin câte puțin. Părintele episcop mai turnă apă caldă în cești, adăugând și câteva frunze peste cele anterioare.

-Grijile Dumneavoastră sunt neîntemeiate, Sfinția Voastră ! Trebuie să trăiți și să slujiți pentru noi și pentru comunitățile noastre și în continuare !

-Toate-s orânduite după placul al Domnului ! Am o vârstă ! Nu mă pot opune destinului ! Lucrurile trebuie bine chibzuite ! Căci comunitățile lipsite de păstori îndrumători pot fi la cheremul celor puternici, laicii din viața lumească ! Oamenii să fie dirijați și în siguranță ! E ceea ce ne dorim ! Altminteri, de unde vor mai primi săracii hrana spirituală ca să-și poarte amarul zilnic ? Măine când ajungi la schit, te rog să-i transmiți bunului Rabban cele mai bune urări de bine. Căci truda sa nu e zadarnică. A stârnit curiozitate printre viețuitorii din vecinătate. Aflu că unii frecventează micul altar al schitului cu pioșenie ! Așa-s primite veștile de la cei ce trec în peregrinările lor pe-acolo ! Prea îmbucurător pentru Biserica noastră !

-Cu adevărat îmbucurător ! Mai ales că cele cinci precepte/"pankasila" din budism (să NU ucizi/ furi/minți/uzezi de substanțe care alterează spiritul și să NU ai un comportament sexual inadecvat) sunt și la noi transpuse sub formă de legi sau precepte ! Deși localnicii ar putea ține mai degrabă de religiile cathaiene tradiționale ! Nu știi !

-Important că ei observă ritualul și asistă la slujbele pe care Prea-Bunul nostru monahul le oficiază ! Rabban Bar Șawma m-a întrebat dacă ei pot continua formele de cult ale strămoșilor. Răspunsul meu a fost următorul: să respecte tradiția, dar să nu o deformeze, căci Unic și Sfânt este DOMNUL Dumnezeul nostru !

-Un răspuns echilibrat și chibzuit, Prea Sfinte ! Referitor la preceptul de a nu utiliza substanțe ce alterează spiritual (precept existent în "pankasila"), chiar dacă nu pare a fi explicit în Vechiul Testament, în realitate este subînțeles și se exprimă prin a nu uza de băuturi ametoare ori de alte substanțe ce alterează spiritul decât într-atât încât să se păstreze buna măsură și controlul asupra propriei persoane. În fapt, așa cum este enunțat, preceptul budist e mai clar. Acum îmi exprim doar o părere... Totuși, în unele localități apa putea să nu fie prielnică în vechime (fie că era sălcie, fie că era nesănătoasă, ca în unele zone semi-aride), de aceea se consumau băuturi noi doar ușor ametoare (vin nou îndoit cu apă, cidru din fructe sau must de struguri). În zone din vechea Palestină, în ținuturile uscate ale beduinilor și chiar pe alocuri în Persia apa bună de băut se capta și se captează în subteran și se aduce printr-un sistem de canale subterane (uneori pe distanțe relativ mari) pentru a susține comunitățile umane mari. Uneori, accesul la apa bună nu e chiar simplu (apa bună e deficitară).

-Aici sunt prezenți și propvăduitori ai lui Mani ! Și călugării asceți ai lui Mani fac adepți, dar parte dintre acești prozeliti oscilează între observarea ritualurilor noastre și cele maniheiste. Unii cathai cred că de fapt suntem la fel ca și maniheiștii. În sud, la Manzi, episcopului nostru Shlemun i s-a cerut de către cathai să-i reprezinte și pe ei în fața autorităților (dovadă clară a confuziei). Ceea ce nu este chiar adevărat că am fi la fel ! Totuși, să căutăm să vedem mai degrabă ce unește și nu ceea ce desparte. Totodată, cei mai mulți cathai persistă în cultul

strămoșilor. Sunt tradiții împotriva cărora nu putem să vorbim în vreun mod... Căci sunt chestiuni sacre inclusiv pentru noi.

-Într-adevăr, printre ai noștri, adică cei de aceeași limbă și cultură, dar idolatrii unii, observatori ai Islamului alții, între turcii apuseni, mai la nord și nord vest de Bactria urmașii lui Mani propovăduiesc cu succes. Dacă se poate, oamenii trebuie atrași spre adevărurile credinței noastre ! Și islamul a pătruns, iar noi nu am putut face nimic !

-Aceasta este deosebirea dintre o religie receptă, de stat și o religie care nu are sprijin din partea autorităților. Aderenții noștri nu reușesc să schimbe încă situația, deși influența lor e mare, dar poate cu timpul vom ajunge și noi ca cei Europa. Adică să beneficiem de sprijinul conducătorilor încoronați. Nu știam că în Bactria sunt turci de-ai noștri.

-La nord și nord-est de Sogdiana sunt mai mulți, în Bactria poate foarte puțini, câteva clanuri doar. Oamenii sunt în mișcare. Markos, să fim întotdeauna în stare să-i sfătuim pe oameni din plinătatea inimilor noastre. Știu și simt că te vei alătura corpului slujitorilor bisericii și pentru aceasta e bună chibzuința și dreapta măsură. Am stat de vorbă odată cu un călugăr ascet propovăduitor din India. Fusese luat captiv într-un raid al trupelor khanului Hulagu din Persia. Era înveșmântat în alb și ținea de o sectă a hindușilor numită Jain Dharma. El proteja orice ființă și mânca numai alimente de origine vegetală. Era atent atunci când calcă să nu cumva să strivească vreo insectă, drept pentru care mătura drumul înainte de a păși. Non-violența era pentru el un principiu sacru. Am fost uimit și am rămas pe gânduri. Ce ar fi putut să i se reproșeze ? Era de o bunătate providențială, întruchipând un ideal uman. Am încercat să-l imbiu la creștinism și el mi-a spus mai multe despre ai săi. Ceea ce nu a făcut decât să-mi sporească mai mult uimirea. Și totuși el nu credea că Dumnezeu poate să fie acea Primă Cauză (Principiul Lumii). Altfel spus, în Jain Dharma nu cred într-un Creator Unic. După ei, lumea, timpul sunt necreate și indestructibile. Timpul are două etape: una ascendentă, alta descendentă, de regres. Și totuși, panteonul lor e plin de zeități minore care țin de angelologie.

-Și budiștii au precepte interesante, destule care se regăsesc și la noi. Dar și precepte diferite. Nouă, învățătura Cărții Sfinte ne luminează gândurile. Numai în versete găsim folos și mângâiere la frământările noastre !

-De aceea-și părere sunt și eu ! Trebuie să ținem la credința noastră și să observăm și să admitem că și alții urmează căi drepte, nu mult diferite de ale noastre, dar să ne asumăm doar ce e cu adevărat bun și care e cuprins fără echivoc și în învățăturile Cărții Sfinte ! E clar că nu îi putem întoarce pe toți la credință, dar să fim răbdători și să avem speranță. Un prelat de la care am învățat și eu multe înainte de a deveni episcop exprima cu glas tare convingerea că mai bine puțini, dar drept-credincioși și buni, decat mulți și rău păstoriți.

-Deci, dacă ne asumăm ceva, să vedem cum explică Cartea Sfântă acel precept. Și numai prin această perspectivă să admitem că e bun și drept de urmat preceptul respectiv de către credincioși ! Cât de ușor ne putem înșela în anumite privințe și ce greșite pot fi deducțiile noastre !

-Exact ! Nu putem aluneca spre un sincretism total, precum maniheiștii, care au și ei unele răspunsuri juste la dileme ale vieții. Trebuie să stăm cu Cartea Sfântă deschisă și să cunoștem variile explicații care se pot da unor precepte. Spre a desluși dacă sunt ele folositoare și juste ! Ca să nu fie căi de rătăcire pentru poporul credincios. Să evidențiem întotdeauna ce e bun la noi și să știm să răspundem argumentat la afirmații rău voitoare, care de regulă au aceeași tematică din partea prelaților curentelor opuse nouă. Și avem nevoie de pastori responsabili. Din Kawshang am primit numai cuvinte de laudă la adresa ta. Mi s-a recomandat să te ridic în rândul clericilor. Și mărturisesc că nu am deloc ezitări să o fac. Ești o speranță pentru poporul drept-credincios, tinere Markos. După ce revii de la monahul Bar Șawma să mai stăm de vorbă. Pilduitoare și drept călăuzitoare ne este și calea Prea Îndrăgiților noștri Sfinți Zaia și Tawor. Acestea sunt căile bune de urmat.

Mai schimbară câteva cuvinte de politețe și Markos înțelese că e cazul să se retragă, căci timpul Prea Sfinției Sale era tare drămuț. În final, mărturisi:

-Am atâtea întrebări la care caut raspuns clar !

-Cu Rabban te vei destoinici în a primi deslușire, căci asceza ascute simțământul credinței și înalță. Cu Prea Înțeleptul, eu însumi mă sfătuiesc necondiționat și lumina vine dinspre Dânsul către mine. Eu cu Dreaptă Păstorire, Dânsul cu Căile cele Luminoase și Prea Sfinte prin asceză și rugăciune ! Dar sper să ne regăsim în același loc de beatitudine și de

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

odihnă ! Atunci când va sosi timpul pentru fiecare în parte. Eu sunt mai vârstnic, dar Dânsul e ceva mai tânăr și totuși cu siguranță și mai înțelept.

-Până la odihnă mai trebuinciosă comunității e truda și serviciul neabătut ! Fără de Dumneavoastră nici că se poate ! Căci de Domnia Voastră au trebuință pentru hrană spirituală !

-Iată de ce trebuie să ni te alături, Markos ! De cei ca tine e nevoie ca să rezistăm timpurilor de restriște ! Tu reprezintă speranțele unei noi generații de clerici ! Poate că voi cei tineri gândiți ceva mai profund decât noi !

Îi întinse mâna și Markos i-o sărută cu respect, apoi se lăsă în jos, îngenunchiat, rugând cu capul plecat:

-Binecuvântați, rogu-vă, Sfinția Voastră !

Ceea ce episcopul și săvârși. Iar la sfârșit Markos sărută iar dreapta.

Copilul îl aștepta la ieșire și se aventurara amândoi prin labirintul complicat de ulițe întortocheate. Constrânse de strânsoarea centurii de apărare și chiar dacă aceasta fusese deja dublată, clădirile sporeau pe verticală, iar fiecare palmă de pământ era disputată și chibzuită. Cetatea bine fortificată însemna înainte de toate siguranță și certitudinea vieții și a bunurilor. Deși, în calitatea ei de capitală imperială dispunea de trupele necesare pentru apărare și riscurile deveniseră practic neînsemnate.

-Plecați mâine la Sfântul nostru din schitul de pe munte ? întrebă copilul.

-Da ! Aș vrea să-i fiu alături o perioadă ca să mă lumineze în mai multe frământări pe care le am eu. Și doar prin citirea Sfintei Cărți nu aflu deslușirile necesare !

-Când sunt neliniștit și frământat, mama îmi spune să beau lapte cald ! Ajută ! De la mama știu.

-Aaa, nu aceleași frământări care nu-ți dau pace mă preocupă și pe mine. Sunt mai degrabă întrebări și nu neliniști.

-Și aceste întrebări de ce nu i le adresați direct Domnului Isus ?

Markos îl privi atent și conchise:

-O întrebare sau o remarcă pe măsură care naște o altă întrebare: când voi fi suficient de înălțat spiritual ca Domnul nostru Isus să-mi dezvăluie în inimă și suflet sensurile !

-Cum poate o întrebare să nască altă întrebare ? se miră cu sinceritate copilul. Numai mamele dau naștere.

-E un mod de a spune că intrăm într-un cerc al întrebărilor. Fără răspunsuri, cercul întrebărilor se reia. Iar evenimentele pot fi în conexiune, dar cauzalitățile pot fi indirecte.

Băiatul nu înțelesese nimic așa că tăcu. Ajunseră curând și intrară pe poarta hanului.

-Spuneți-i Sfântului toate cele bune din partea celor din Dadu ! Așa m-a învățat mămica să rostesc cuvintele astea ! rosti copilul și o zbughi la joacă.

Când îl zări pe Markos, dl. Narsai îl trimise imediat să se odihnească.

-Așterne capul jos și somnul va sosi negreșit ! Mâine drumul va fi ostenitor.

-Voi încerca !

-Măcar închide ochii și stai culcat, e tot un fel de odihnă, chiar dacă nu are același binecuvântat efect ca și somnul.

Markos confirmă din priviri că va urma sfatul și se grăbi să-l ducă la îndeplinire. Făcu întocmai. Închise ochii, trase învelitoarea peste el, inclusiv peste cap și așteptă să adoarmă. Nu era ostenit, dar tăcerea și întunericul aparent îl imbiau la odihnă. Și chiar adormi.

Și pentru că fusese lăsat în pace și cei ai hanului păstraseră o liniște desăvârșită, reuși să se odihnească neîntrerupt până spre dimineață, aproape de asfințit. El însuși se miră cât de mult și continuu dormise. Rămase cu ochii inchiși și nemișcat, dar în rugăciune și detașare de sine, fără să se gândească la nimic, atât timp cât nimic nu era hotărât. Era lucru clar că cei din comunitatea din Dadu doreau să și-l apropie. El însă decisese încă de la plecarea din Kawshang să ceară ungerea în monahism. Ce cale i se va decide și totodată deschide oare ? Și care va fi mai potrivită și mai bine plăcută Domnului ? Nu putea să decidă nimic în ceea ce o privea pe Leyla. Până când căile nu se dezlegau, nu era capabil de o decizie. Se luminase de ziuă și el era tot adâncit în gânduri. Episcopul avusese dreptate, erau vremuri de restriște, dar oare când nu fuseseră ?

Dl. Narsai se apropiase și-l atinsese ușor. Markos deschise ochii privindu-l puțin uimit.

-Ușor, ușor ! Nu te scula dintr-odată ! Așteaptă ca ritmul bătailor inimii să se adapteze stării de trezie.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

DI. Narsai vorbise în șoaptă. La fel îi răspuse și Markos.

-Sunt treaz de ceva timp, mă pot scula în picioare, nu-i o problemă. N-am să ameteșc. Sau cel puțin nu cred.

-Mai bine cu grijă și încet. Ridică-te întâi în șezut, îți tragi răsuflarea și când simți că ești pregătit poți să te și ridici în picioare. Nu-ți forța organismul ! Și așa e sănătos să faci de fiecare dată după ce te trezești.

-Așa am să și fac.

-Călăuza e sosită, căluțul e hrănit, adăpat și înhămat la trăsurică, merindele, nutrețul și apa pentru drum sunt încărcate. S-a mijit de lumină și totul e pregătit de drum.

Markos se ridică, săltă ranița deja pregătită și închisă și se apropie de ușă. DI. Narsai îl urmă.

-Hai să ne spălăm, mergem în sala de mese să mănânci ceva și să bei o cană de lapte proaspăt și apoi gata de plecare ! Pe seară fi-vei ajuns deja la Părintele monah.

După ce se spălară, intrară în sala de mese. Călăuza primise la rândul ei de mâncare. DI. Homas sosi el însuși cu străchinile cu o fiertură îndulcită gen terci din boabe de grâu cu câțiva stropi de miere pentru Markos și dl. Narsai.

-Eu pot să mănânc și mai târziu ! oftă dl. Narsai.

-Mâncăți acum, domnul meu, sunt încălzite ! Iar dra. Leyla va aduce lapte proaspăt.

Dra. Leyla și sosise cu o carafă cu lapte proaspăt. Dădu binețe și turnă laptele în căni. Apoi, cu privirea în pământ se retrase. Fata avea ochii roșii. Și dl. Narsai, dar și Markos sesizaseră. Markos continuă să mestece fără să spună nimic. Luă o carafă de apă și completă în cana cu lapte cald din care sorbise doar câteva înghițituri, mai puțin de jumătate.

-Te-ai odihnit cât de cât !?

-Da, desigur.

-Am întrebat pentru că va trebui să rezști la oboseala deplasării. DI. Odisho e o călăuză bună. Te va conduce la Prea Sfântul.

În urma prezentării, cei doi se salutară și înclinară din cap respectuos. Se vorbea numai cu glas scăzut, spre a nu deranja pe alții care încă se odihneau, căci pereții erau subțiri și sonoritatea unei voci normale s-ar fi auzit.

-Dânsul e de la noi, dar a crescut și trăit aici și vorbește perfect limbile locului. De asemenea, cunoaște oamenii și ținutul și se descurcă și în situații dificile. Are prezență de spirit și e spontan.

-Acum trăim în siguranță, nu sunt pericole de niciun fel. Și asta pe un teritoriu cu o întindere destul de mare. Deși tradiția ne spune că din nord vin întotdeauna pericole și de aceea s-a și construit Marele Zid ! preciză Odisho.

-Dacă ați terminat masa, e cazul să purcedeți la drum ! Odisho, prietene, ai grijă de Markos al nostru ca de ochii din cap. E mai prețios ca oricine, unii văd în el un mare păstor de suflete, cu destoinicie în a desluși tainele lumii. De oameni ca el noi toți avem nevoie aici. Prea Sfinția Sa, episcopul Innocent are numai cuvinte de laudă despre buna purtare și credințioșia lui Markos, Domnia Sa primind scrisori de recomandare din Kawshang să vegheze la evoluția spirituală a lui Markos. Și mie mi s-a spus: veghează asupra sa. La rândul meu eu îți spun ție. La rândul tău vei transmite Prea Sfântului Bar Şawma și acesta va spune el însuși credințioșilor care frecventează sihăstria. Ai înțeles, prietene ? E prețios, un Om de mare valoare.

Cu capul plecat, Odisho confirmă că e perfect clar. Același discurs i se mai ținuse când fusese contactat, deci era avizat. În plus, auzise mai multe și de la alții.

-Iar acum îți transmit ce mi-au cerut alții să-ți vorbesc. Rogu-te, Markos, din suflet, rogu-te, aplică sigilii sau peceti autoimpuse la tot ceea ce gândești, la cele ce spui și la cele ce le făptuiești. Totul cu chibzuință și să nu te expui la pericole, căci tu nu trăiești pentru tine, ci pentru toți ceilalți. Sunt mulți care văd în tine pe viitorul nostru episcop. Noi avem mare nevoie de îndrumare spirituală din partea Dumneavoastră. Liderii adevărați sunt rari și prețioși.

Și Markos confirmă cu supușenie și umilință că înțelesese.

-Vrei să-ți iei rămas bun de la cineva, Markos ? Este dincolo.

Markos se înroși, gândind la dra Leyla.

-Du-te în bucătărie și vorbește cu fata ! Poate discuția vă va schimba starea de spirit la amândoi. E spre bine, de aceea îndrăznesc să te rog.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

Markos o găsi pe dra Leyla pregătind de mâncare alături de alte gospodine. Înțelese din priviri, femeile întrerupseră munca, se șterseră pe mâini și ieșiră pentru câteva clipe. Markos privi în urmă, simțind prezența cuiva. Ușa bucătăriei pe care el o închisese era întredeschisă și o umbră se zări. Se iți capul lui Odisho, care îi spuse:

-Sunt văr cu dra. Leyla, am să urmăresc ce se petrece de alături. Nu ascult, puteți discuta orice. E doar pentru apărarea castității și onoarei ei. Eu mă retrag mai în interiorul încăperii ca voi să puteți vorbi nestingheriți.

Cei doi se priviră direct și cu drag și se ținură strâns de mână. Apoi Markos rosti cu glas sonor, dar pe un ton jos, încet, o rugăciune. La sfârșit, sărută dreapta fetei, făcu semnul crucii pe mâna, fruntea și în dreptul inimii ei și o binecuvântă.

-Facă-se Voia Ta, Doamne ! rosti Markos.

-Eu o să te aștept. Pentru că știu că ești un om deosebit. Și poate deciziile tale mă vor avea în vedere și pe mine. Ai grijă mare de tine. Uneori, singuri ne expunem la unele riscuri.

Markos se retrase și împreună cu Odisho ieși afară din han. Urcară în trăsurică, preluând-o de la un om de încredere și porniră la drum.

-Ranița să o puneți Dumneavoastră în spate, lângă provizii, dar nu pe ele. Sunt câteva ceasuri bune până la sihăstrie, iar de la un moment dat vom merge pe poteci de munte, deci la pas. Încercați să vă relaxați dacă puteți, astfel încât călătoria să fie cât mai puțin oboșitoare. O să trecem peste râul Yongding pe o punte mare, denumită Podul cel Mare și urmăm cursul sau puțin câte puțin ca să ajungem în ținutul Shanxi. E o zonă înaltă unde se află și peștera în care Prea Sfântul viețuiește și la intrarea căreia, la adăpost de intemperii este improvizat un altar. Peste celălalt râu, Chaobai, n-o să trecem, căci nu ne intersectăm cu el. Avem de mers.

Și Odisho grăbi din hățuri și îndemnuri căluțul.

-Practic sunt aproape două orașe diferite unul lângă altul: vechiul Zhongdu la sud-vest de noul Dadu. Zhongdu predominant cathaian și manciurian, extrem de aglomerat și populat și Dadu predominant mongol, care a fost construit din temelii după planurile unui arhitect de origine arabă. Și încă se mai construiește. O să ieșim pe poarta Yongding din cetate. Prin Dadu, dar în partea mongolă s-a construit canalul Tonghui, până la Marele Canal. Astfel se aduce contribuția de orez din sud pentru hrănirea mulțimii de oameni. Toate trec prin portul Zhigu, la confluența râurilor Hay și Ziya, unde sunt hambare imense de stocare și de unde pornesc vase pentru aprovizionarea nordului.

-Pe ce cale se aduce contribuția de orez ?

-Pe apă. Marele Canal unește cele două fluvii: Yangtze și Fluviul Galben, apoi prin Tonghui se transportă orezul la Dadu. Cândva a venit și pe mare, dar au fost și pierderi. Așa s-au construit secțiunile lipsă din această cale ce unește cele două mari fluvii.

Deja se zărea poarta cetății. Trecură de ea în indiferența mercenarilor gardieni. Afară din cetate, vameșii îi verificau pe cei ce așteptau controlul uzual înainte de intrare și intentionau să intre. Pe unul dintre ei Odisho îl cunoștea, așa că se salutară.

-Încotro ? întrebă funcționarul.

-Spre schit, la Prea Sfântul ! sosi răspunsul.

Funcționarul dădu din mână și cap, confirmând că a înțeles. Le făcu a doua oară semn cu mâna și adăugă:

-Sărutați dreapta Părintelui monah ! Drum bun !

Se îndepărtară și atunci când funcționarul care percepea vama ("haiguan" în limba cathailor) nu-i mai putea auzi, Markos se interesă:

-E botezat la noi ?

-E din tribul Naiman. Printre oamenii tribului lor sunt destui creștini. Și e căsătorit tot cu o drept-credincioasă. Râvnește la o carieră administrativă, la ceva mai mult decât ceea ce el slujește acum. Eee, de-aici drumul va dura, ne trebuie răbdare. Și când soarele va fi indica miezul zilei, vom opri undeva să mâncăm pe vreo pajiște sau pe malul vreunei ape. Rabban știe că vă duceți ?

-Da, a fost prevenit, așa că se așteaptă să sosesc și să mă alătur Sfinției Sale în sihăstrie. Dar bucuria întâlnirii e de partea mea, căci din marea înțelepciune a Dânsului, eu am de câștigat. Dacă întrebările sunt bine puse, răspunsurile Prea Înțeleptului vor fi prea lămuritoare.

-Toate răspunsurile le putem găsi numai în Cartea Sfântă !

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Sunt indicii peste tot în Cartea Sfântă, prietene Odisho, dar clarificările Prea Înțeleptului vor fi bine venite. Dânsul îmi va oferi lămuriri dincolo de textul scris. Cel puțin, așa sper. Și așa mi s-a și spus.

Odisho tăcu. O bună porțiune din drum o parcurseră fără să mai discute. Markos era atent la formele de relief, la așezări, la oameni, chiar și la plante, insecte și animale. Când la un moment dat zări câteva tufe de levănțică sălbatică îl rugă pe Odisho să oprească, luă câteva fire pentru mirosul aromat și le așeză în raniță, alături de lucrurile sale.

-E o plantă aromatică, are un miros tare plăcut ! explică Markos.

Porniră iar la drum. La un moment dat, ceva îi atrase atenția în mod special lui Markos. Așa că îl întrebă pe companionul său.

-Ce fac oamenii aceia în depărtare ? Par a lucra ceva, dar nici nu văd suficient de bine și de clar până acolo și de fapt: nu pricep. Poate când ne apropiem să-mi dau mai bine seama !

-Ei fac apa din râu să urce pe un jgheab și astfel reușesc ca să o dirijeze pentru irigare spre culturi și astfel obțin recolte mai bune.

-Cum e posibil ? Apa curge, coboară. Dar să urce ? E, asta nu pot să o înțeleg !

-Când o să ne apropiem, veți înțelege. Numai că nu e politicos să ne uităm insistent la ei. De aceea, v-aș explica cum procedează ei pentru irigare și când ne apropiem doar vă uitați ceva mai discret. Pe de altă parte, atunci când se sapă fântâni, apa urcă în fântână până la nivelul peliculei de apă dintr-o apă stătătoare din vecinătate. Este o constatare. Altfel nu. Apa curge devala sau se drenează în adâncul pământului printre golurile aparente din sol și roci. Instalația aceasta e utilizată pentru irigat.

-Și dacă ne oprim și discutăm cu ei ?

-Va trebui să vă servesc ca interpret.

-Știu și eu câte ceva din limba cathailor, dar nu așa bine ca voi. Iar multor cuvinte de aici nu le știu sensul. La noi mai mult turca vorbim, prea puțin alte limbi. La noi se vorbesc alte graiuri doar atât cât e nevoie pentru comerț. Unii oamenii vorbesc și alte limbi, dar funcție de legăturile cu alte ținuturi pe care ei le au.

-Dacă nu vă trebuie interpret, eu stau deoparte ! îi răspunse Odisho șugubăț și zâmbi.

-Păi tocmai, că îmi trebuie ! Știu oarecum suficient în cathai ca să știu de fapt că nu știu. Știu câteva expresii și am un vocabular limitat la circa cinci sute de cuvinte.

-Eu sunt fluent, practic bilingv. Deci, iată cum funcționează: cei doi oameni activează o mașină de irigat denumită în grai popular <lanțul fără sfârșit>. În partea de jos e un jgheab orientat în sus și înclinat la un unghi de circa 25-30°, care urcă apa cu un sistem de paleți dispuși pe un gen de lanț rotitor. Prea puțin e din metal, aproape totul e din lemn. Baza jgheabului stă în sursa de apă și pentru ca să reziste să nu putrezească porii lemnului bine uscat au fost impregnați cu ulei. Ca să fie acționat așa zisul lanț cu paleți, doi oameni calcă cu picioarele ca să rotească un butuc gen tambur, ce se învârtă și antrenează prin angrenare lanțul cu paleți. Jos, lanțul urcă de la stânga la dreapta, sus lanțul coboară de la dreapta la stânga. Paleții antrenează apa și puterea necesară antrenării trebuie să depășească greutatea apei din jgheab și frecarea lanțului de cei doi tamburi sau butuci, inferior și superior.

-Sunt practice ?

-Reușesc să urce apa, antrenând-o cu acei paleți. Se folosesc exclusiv pentru irigat.

-Tamburii sau butucii ar putea fi antrenați și altfel ? Printr-un cu totul alt mod ? Prin utilizarea unei altfel de forțe ?

-Probabil că da, folosind tracțiune animală, dar ca să nu se complice construcția se folosește forța umană. Nici nu s-au găsit soluții tehnice, de aceea e nevoie de antrenarea de către oameni.

-E un travaliu pentru doar doi oameni !

-Oamenii se schimbă și fac prin rotație, căci se irigă terenuri comunale. Nivelul apei în râu fiind sub nivelul terenului de irigat s-au construit aceste sisteme de antrenare a apei cu lanț cu paleți ca să se poată iriga.

-Precipitațiile nu sunt suficiente în zonă să asigure umiditatea solului ?

-Depinde de culturi. Sunt culturi care necesită multă apă. În sud, prin selecție și încrucișări s-au obținut soiuri de orez atât de spornice încât poate fi hrănită multă lume cu ce produc terenurile acolo. Dar orezului îi place apa. Plantele fără apa nu dau rod bun. Iar în sud, terenurile cele mai productive sunt în delta fluviului Yangtze. Nu știu dacă am explicat clar.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

Markos tăcu, căci explicațiile fuseseră mai mult decât lămuritoare.

-Înțeleg de ce fac asta, dar chiar să nu există și o altă cale de a iriga ?

-Când ajungem în dreptul lor, oprim și intrăm în vorbă cu ei. Aici, în zonă nu sunt numai agricultori, sunt și familii de artizani. Toți sunt din clasa hanren. Unii fac vase și străchini arse și smălțuite dintr-o argilă fină și albă, iar această ceramică e foarte căutată și mult prețuită.

-Negustorii noștri știu ?

-Da. Sunt unii care se îndeletnicesc cu acest negoț, dar trebuie transportate cu foarte mare grijă.

-Cum le transportă ?

-În căruțe cu fân, vasele în lăcașuri separate. Dacă nu-s pericole pe drum, nu au pierderi. Căci vasele sunt tare frumoase, dar tare sensibile la transport.

-Ceramica se poate sparge !

-Tocmai ! Priviți, aproape că zărim chipurile oamenilor.

-Continuă să miște tamburul.

-Nici dacă adăstăm să vorbim cu ei nu se vor opri din travaliu. Odată pornită instalația, e mai ușor de menținut în funcțiune. Efort foarte mare este acela de la început, acela de pornire, de antrenare a întregului sistem. De aceea nu se vor putea opri oamenii practic deloc. Cel mult ar putea încetini puțin ritmul.

-Dar ne vor răspunde la întrebări ?

-Da.

Așa se și întâmplă. După salutul de rigoare, explicând faptul că știe cathai, dar nu suficient să înțeleagă tot, Markos puse celor doi întrebări pe care le traducea Odisho.

-Nu există o altă cale de a iriga ? Nu e prea costisitor pentru un singur teren agricol ?

Unul din cei doi oameni explică astfel: erau parte a unei comunități obștești de agricultori ce cultivau câmpul în comun. Unde aveau <lanțul fără sfârșit> era locul unde diferența de nivel între terenuri și apele râului era minimă. Apele dirijate spre terenuri intrau întâi într-un bazin căptușit și impermeabilizat cu argilă bătătorită și se scurgeau și prin șanțuri pe marginea terenurilor, divizându-se și irigând fiecare teren aflat la un nivel mai jos decât nivelul superior al bazinului de stocare. Terenurile situate la un nivel mai sus se stropeau manual, cu găleți umplute din bazinul de stocare. Nu se putea altfel: dacă nu irigau, recoltele erau relativ modeste. Și aceasta datorită variabilității precipitațiilor din ținut. Întâi trebuia umplut bazinul, apoi prin cădere liberă apa se scurgea prin canale și șanțuri. Cu găleți se lua apă din bazin sau direct din râu și irigau terenurile de sus. Făceau un lanț uman de la râu la teren care-și treceau de la unul la altul gălețile în ambele sensuri: pline de la râu la teren, goale de la teren la râu. Aceasta atunci când culturile aveau nevoie de apă.

-Mai aveți nelămuriri ? întrebă Odisho.

-Ce cultivă ?

-Cereale (păioase). Pentru orez clima e ceva mai uscată și e insuficientă apă în raport cu regiunile sudice. Este și ceva mai rece aici. De regula mei, sorg. În unele sezoane se încearcă și cu grâu. Atunci când la însămânțare e mai multă apă în sol și temperaturi mai ridicate. Sunt anotimpuri mai propice dezvoltării plantelor. Altceva ? Ce-ar mai fi de știut ?

Markos dădu din cap că nu mai erau alte nelămuriri. Acum veni rândul oamenilor să întrebe: ce, cum, de ce. Odisho dădu lămuririle necesare, cum că sunt din clasa semuren (neplătitori de taxe în calitate de confederați ai mongolilor) de limbă turcă, explicând la sfârșit despre Markos că e văzut ca viitor lider religios, episcop al comunității lor creștine din Cathai și Wang. În satul oamenilor nu erau decât practicantii ai cultelor tradiționale, dar oamenii știau de creștini. Se salutară cu politețe și călătorii își reluară drumul. Și pentru căluț fusese un moment de răgaz, el primind apă și ceva nutreț. Mai așteptară puțin, apoi se porniră la drum. Acum urcau. Panta era lină, dar căluțului îi era puțin mai greu. Și totuși, se opintea cu sânge.

-Sunt câteva măguri unde drumul e puțin mai abrupt. Va trebui să coborâm dacă calul nu poate trage. E un animal tânăr și abia învățat cu șareta.

-Dacă e nevoie vom coborî să mai ușurăm din greutatea șaretei la pantele abrupte. Trebuie să menajăm căluțul. Sunt total de acord.

-Mi s-a spus că-i obositor drumul. Dar nu știu dacă din cauza urcușului sau nu.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Suntem abia la început totuşi. E de mers încă. Pe la orele după amiezii, poate chiar în prag de seară ajungem la Prea Sfântul. Şi vom mai şi opri, căci şi calul va avea nevoie de odihnă la umbră. Iar noi vom mânca în tot acest răstimp.

Înaintau şi Markos doar contempla peisajul, gândind la a le sale. Acum coborau şi calului îi era mai uşor. La un moment dat se opriră să mănânce, iar Odisho duse calul la umbra. Acolo, îi dădu nutreţ şi apă. Amândoi întinseră pe o pânză mâncarea şi se serviră.

-Deja am depăşit jumătatea drumului ! constată Odisho ca pentru sine.

Markos mesteca fără să zică nimic. Era nerăbdător să ajungă.

-Este bun ce ne-a pus dra. Leyla la pachet !? A pregătit cu multă dragoste şi grijă.

-Da ! admise Markos cu jumătate de voce.

-Îi place mult de Dumneavoastră ! Vă admiră, vă stimează. Tare-tare bine ar fi dacă veţi rămâne la noi şi cu noi. Şi de ce nu, de dragul domnişoarei Leyla ! Poate veţi sluji la biserică !

Ca de obicei, Markos se înroşi şi privi în jos.

-De la un moment dat vom urca iar, constant. E un ţinut deluros, mai înalt. Gata ? Eu mă odihnesc puţin, o să vă rog şi pe Dumneavoastră să faceţi la fel. Nu mai mult de jumătate de ceas. Căci am ajunge pe întuneric în satul de la poalele muntelui şi va trebui să înoptăm acolo, căci pe întuneric nu putem urca. Dacă încă mai prindem lumină, urcăm, eu înoptez în sat şi mâine plec înapoi. Şi Dumneavoastră rămâneţi la Prea Sfântul.

Drept urmare se întinse în iarbă şi aţipi. La fel procedă şi Markos, dar neputând dormi, privea cerul senin. <Oare Rabban o să fie bucuros de companie ? Trăind în sihăstrie, poate se obişnuise taciturn. Va binevoi să-i răspundă la multiplele întrebări ? În singurătate, oamenii trăiesc după ritmuri proprii !? Se vor armoniza ei doi ? Era desigur şi o diferenţă de etate. Cât putea să conteze oare în comunicarea dintre ei ? Până la urma, văzând şi făcând, desigur. Prin rugăciune şi dreaptă închinare toate le ducem.> Toate aceste gânduri nu-i dădeau pace. Când Odisho deschise ochii, îi spuse repede ce avea pe inimă:

-Dacă Rabban mă va accepta cu greu, va trebui să revin totuşi la Dadu. Cum aş putea oare să-ţi dau de veste ?

-Rabban e pâinea lui Dumnezeu, de ce să nu vă înţelegeţi ? Iar ştirile circulă, sunt pelerini care merg la schit la spovedanie şi la un sfat de la Prea Sfântul. Toţi caută în momente de cumpănă înţelepciune. E suficient să le spuneţi că doriţi să reveniţi în Dadu şi se va afla. Până şi Sfinţia Sa, episcopul Innocent merge la Rabban la sfat. Nu se poate să nu vă înţelegeţi cu Rabban. Doar o clipă să înhăm căluţul la trăsură şi ne pornim.

Panglica drumului se întindea peste dealuri şi văi. Markos nu făcea decât să privească cu atenţie cât vedea cu ochii.

-O să trecem şi prin sate, dar putem şi să încercăm să le ocolim. Deşi unele drumuri de ocolire sunt prea degradate.

-Cum credeţi că este mai bine, dle. Odisho ! Nu atât pentru noi, ci pentru căluţ.

Odisho prefera în general să le ocolească. Dar acolo unde drumurile de ocolire erau foarte proaste, cunoscând aceasta, intra şi prin sate. Aproape de prag de seară ajunseră la peştera Prea Sfântului, urcând amândoi la pas, căci trăsura o lăsasera în satul de la poalele muntelui. Când ajunseră, Odisho îl căută pe monah, vorbindu-i de Markos şi apoi prezentându-l. Rabban nu era prea vorbăreţ, dar era binevoitor.

-Vă las pe mâini bune, dragă dle. Markos ! Cu bine şi multă credinţă ! Eu înoptez în sat şi mâine sunt iar la drum.

-Cu bine, dragă Odisho. Şi sărutări de mâini domnişoarei Leyla !

-Am să-i transmit ! O să se bucure. Şedere plăcută, dle Markos !

Şi înclinându-se către cei doi şi ducând mâna la piept în dreptul inimii în semn de preţuire, Odisho dispăru pe cărăruia de munte.

-Vi s-a pregătit un loc de dormit. Fiindcă e târziu, o să ne culcăm ! conchise Rabban. Aşa ar fi cel mai potrivit la această oră.

Aşa şi procedară, pătrunzând amândoi în peşteră, la lumina unei lumânări. Markos adormi iute şi nu se trezi până dimineaţa. Rabban era deja în picioare şi trebăluia pe-afară. Tânărul se ridică în şezut pe policoară, închise ochii, împreună mâinile şi-şi făcu rugăciunea în gând. Mai aşteptă preţ de câteva minute cu ochii închişi şi-şi simţi corpul inundat de o căldură interioară. În peşteră era obscur şi insuficientă lumină ca să poată citi, aşa că nu deschise cartea ca să citească. Continuă să-şi spună în minte rugăciuni şi versete din liturgia Sfinţilor

Mar Addai și Mar Mari. O știa pe dinafară. Așteptă cumva și ca Prea Sfântul să-i acorde atenție. Dar Rabban își vedea de treabă. Când sosi un mic grup de oameni din satul de la poalele muntelui, monahul oficie slujba în exterior, unde sub un pinten de stâncă se afla un altar improvizat. În majoritate erau femei și doar câțiva bărbați. Femeile erau pioase și aderaseră sincer la creștinism. Dar erau puțini și cu timpul unii renunțau, sub presiunea comunității tradiționale. Și totuși, Bar Șawma continua să slujească mica comunitate cu toată devoțiunea, încercând prin exemplul său de calm și umilință să păstreze vie credința în inimile celor care persistau în dreapta cale. Nu era un lucru tocmai ușor. Și ice s-ar fi întâmplat cu credința acestor oameni dacă ceva l-ar fi împiedicat să continue să oficieze constant slujba, să-i spovedească și împărtășească pe oameni.

Markos asculta, dar nu ieși din peșteră. Oamenii știau de el, căci li se vorbise despre sosirea sa, dar nici ei nu-l deranjară cu nimic. Când slujba se încheie, oamenii mai stăruiră o scurtă perioadă, după care se retraseră în satul din vale.

Într-un târziu, Markos ieși din peșteră, purtând cu el Cartea Sfântă și căutând un loc cu lumină blândă, unde să poată citi. Se așeză pe o lespede de piatră, deschise cartea și începu să citească câteva versete. Bar Șawma veni alături pentru o clipă și îi lăsă fără ca să rostească vreun cuvânt un blid de terci și o strachină cu apă proaspătă. Markos îl privi cu insistență, dar Rabban își feri privirea și se îndepărtă, găsindu-și ceva de făcut. Tânărul continua să citească. Când i se făcu foame, mâncă din blid câte puțin, folosind o bucată de coajă de copac pe post de lingură. Văzându-l, Rabban se îndepărtă și îi aduse din interiorul peșterii o lingură de lemn. Apoi, acesta își găsi altceva de făcut și până seara, când veni să se culce nu i se adresă deloc lui Markos. Fapt desigur în măsură să-l îngrijoreze pe tânăr.

Se culcară și adormiră. Lipsa de comunicare verbală dintre cei doi se prelungi mai mult de o săptămână. În schimb, se înțelegeau cumva din priviri și gesturi. Markos aduna în tăcere vreascuri pentru foc, aducându-le din zonele împădurite. Rabban le prelua, făcea focul, încălzea sau pregătea mâncarea, apoi lua cu lingura și punea în blide și asta practic fără niciun cuvânt. Când dorea să-i indice lui Markos ceva, făcea acest lucru numai din ochi.

La început, Markos așteptase cu răbdare și procedă la fel. Dar după o săptămână întregă devenise deja extrem de îngrijorat și se gândea dacă nu era cumva cazul să coboare în satul de la poalele muntelui și să găsească un mijloc de transport spre Dadu. Timp de o săptămână, cu excepția credincioșilor din sat nu venise nimeni la monah pentru spovedanie din capitala Nordului, Dadu.

Ce era de făcut ? Încercă să i se adreseze, dar Rabban evită discuția și continuă același joc. Insistă și el. Drept urmare, Prea Înțeleptul cernu dintr-o zonă cu grohotiș și nisip un săculeț de nisip, reveni și-l așternu într-un loc curat și plat din apropierea intrării peșterii, luă un bețigaș și se apucă să scrie pe nisip, după ce nivelă bine nisipul și-l umezi cu ceva stropi de apă. Markos se apropie să citească mesajul. Era scris în turcă, dar cu caracterele alfabetului siriac: <De ce ai venit ?>. Markos, puțin mirat, continuă jocul, nivelă nisipul. Scrise la rândul său: <Am întrebări>. Bar Șawma șterse răspunsul și notă: <De ce ai găsi aici răspunsuri ?>. Replica veni imediat: <Le caut în izvorul de înțelepciune !>. <Orice răspuns se naște în crisalida unei inimi înduioșate ! Deci, ai deja răspunsul !>. Și se îndepărtă, coborând pe panta muntelui la vale. În acea seară nu reveni și Markos se culcă singur în peșteră.

De dimineață când se trezi, Rabban muncea de zor afară. Tânărul ieși, udă pata de nisip și scrisese: <Unde ați dormit ?>. <Și eu caut răspunsuri în scorbura inimii !>. <Dar unde ați dormit ?>. <Într-o scorbura, peștera era prea mică pentru niște întrebări așa de mari !>. <Dar nici nu le-am pus !>. <Vibrează prin aer !>. Aprinse focul și pregăti de mâncare, căci ceaul era gol. Markos scoase iar cartea și începu să citească, repetând în gând. După ce pregăti fiertura, Rabban îi lăsă un blid de mâncare și dispăru iar la vale. Reapăru spre seară, încălzi iar restul de fiertură care mai rămăsese, mâncară cât era caldă în tăcere și se culcară.

Markos nu putea să doarmă. Ce era de făcut ? Nu putea să comunice în niciun fel (în mod direct, verbal) cu Prea Înțeleptul. Se pare că găsirea unor căi de înțelegere nu era tocmai un lucru ușor. Deși un răspuns deja promise: sursa tuturor răspunsurilor este o inimă înduioșată. Aceasta pare să fie adevărata sursă a înțelepciunii. Urma să mai încerce a doua zi același mod de dialog cu Prea Sfântul ! Dar dacă nu obținea mai mult decât putea ști el însuși ? Ce era de făcut în această situație ? Oricât ar fi putut învăța din acest schimb de replici scrise, era mult

prea puțin față de așteptările sale. Poate era mai bine să se apropie de episcopul Innocent și să caute răspunsurile puțin câte puțin la dânsul ?

La fel ca și în alte dăți, când se trezi din somn, Rabban era de mult în picioare. Ieși din peșteră și se expuse la soare. Închisese ochii, rostind o rugăciune și lăsa căldura să-l învăluie. Când îi deschise, Rabban scria ceva pe pata de nisip umezită dinnou. Se apropie ca să citească mesajul. <Apă și lemne de foc>. <De unde să aduc apă ?>. <Îți arăt. Vino după mine !>. Rabban porni înainte iute, aproape că dispăru pe potecă în jos, așa că Markos fu obligat să mărească pasul ca să-l urmeze. Rabban avea plosca cu el, dar nu era suficient. Oricum, nu avusese timp să ia un ulcior. Îl urmă ca să vadă de unde se putea lua apă. Izvorășul care țâșnea direct din stâncă nu era departe, la circa 5 minute de coborâre, așa că răsuflă ușurat. Pentru vreascuri era obligat să umble însă ceva mai mult. Dar trebuia să le pună în ceva, el avea un sac de pânză, dar îi era milă să-l strice. Rabban își umplu plosca din izvorăș și începu să urce înapoi. Acum că știa unde se află sursa de apă, Markos începu să adune o mână de vreascuri, câte putu să ducă și porni și el în urma Prea Sfântului. Sus, Rabban îi dădu trei vase mari pentru apă și el coborî după apă. Îi era oarecum greu căci era ceva greutate la urcat. Dar izvorul nu avea suficient debit așa că așteptă destul până să se umple. Constată că după ce primul vas se umpluse, putea să-l lase pe al doilea la gura izvorului și el să urce cu cel care se umpluse în tot acest timp. Ceea ce și făcu, iar când coborî iar, al doilea vas era plin abia pe jumătate. Când se umplu și acesta, apropie al treilea vas la gura izvorului și se grăbi să-l ducă pe al doilea. Observă că Rabban protejase apa din vas acoperind cu atenție vasul. Procedă la fel și coborî după ultimul vas. Acum, că era suficientă apă se grăbi să adune vreascuri pentru foc. De data aceasta urcă mai sus. Lua numai de pe jos, căci nu-l lăsa sufletul să rupă din copaci. Făcu mai multe drumuri dus-întors și în acest mod reuși să strângă o mică grămăjoară. Când se apropie iar de pata de nisip, observă un nou mesaj scris lăsat de monah. Curios, se opri să-l citească. <Va veni Sfinția Sa, episcopul din Dadu. Să nu ne deranjezi, te rog !>.

Era bine de știut. Oricum, Markos prefera să fie cât se poate de discret. Iar cu acest gen de mesaje scurte venite mai mult de la Prea Sfântul trecură mai bine de două săptămâni. Deja Markos avea propriul său orar de muncă și de lectură. Prea puțin interfera cu Rabban, schimbând priviri atunci când primea de mâncare de la acesta. Atunci când sătenii soseau la slujbă, începuse și el să participe. Dar graiul local era puțin diferit de ceea ce știa el de-acasă și nu-i înțelegea din cauza accentului. În consecință, se abținea să comunice prea mult cu ei. Dar credincioșii (majoritatea fiind femei) păreau să înțeleagă ceea ce el dorea să comunice. Fiind mai atent, încercă și el să priceapă și repetând pentru confirmare, constată că puțin câte puțin se putea obișnui cu graiul local. Evident, problema cea mai mare era cu nivelul cunoștințelor sale de limbă a cathailor, care era relativ sumar.

Cumva, ar fi putut depăși lipsurile odată cu timpul, comunicând mai mult cu oamenii. Oricum, lui Markos îi trebuia lumina învățăturii fundamentale, ori aceasta nu putea veni decât de la oameni foarte juști. Rabban era cu certitudine un asemenea om just. Și Markos își spusese în sine sa că era nevoit să se obișnuiască cu orice ca să găsească îndrumare pe Calea cea Dreaptă. Câteodată, privațiunile erau necesare și chiar îndrumătoare în cernerea sensurilor binelui de rău. Ori, pentru ca el, Markos, să beneficieze de izvorul înțelepciunii, Rabban trebuia scutit de corvezile împovărătoare ale vieții de zi cu zi. Pădurea, solul și chiar stânca ofereau cu generozitate, dar ca să se umple vasul din izvorul înțelepciunii trebuie destulă răbdare. Așa era cu Rabban cel just, trebuia răbdare pentru iluminare prin Cuvânt. Iar Markos simțea că sufletul său e asemenea unui vas care trebuia umplut. Poate se umplea mai lent, dar avea trebuință de plinătate. Și dacă Cuvântul venea pe o cale mai neobișnuită, prin scris pe nisip umed, ce era atunci de făcut ? Răbdare era singurul cuvânt care-i venea în minte. Cel mai potrivit era să aștepte sosirea Părintelui Episcop Innocent. Și de la Dânsul putea primi lumina care să-i umple sufletul. Urma să i se spovedească și poate prin taina spovedaniei sufletul i se ușura și afla ce era de făcut. Cum era deci mai bine și mai just ca să procedeze. Aducerea apei și colectarea vreascurilor era cu adevărat o activitate de zi cu zi. Ceea ce strângea și aducea el era prea puțin și dimineata Rabban întotdeauna era matinal, vasele de apă pline și acoperite și grămada de vreascuri refăcută. Apa se consuma multă și pentru spălat. Urmându-l îndeaproape pe Prea Sfântul învățase că dacă descopereau un petic de verdeață plin cu ciuperci sau fructe de pădure, ele trebuiau culese, lăsând cu grijă planta și rădăcinile cât mai puțin afectate. Pentru fructe de pădure aduceau un blid, iar pentru ciuperci o desagă. Dar Markos renunțase atunci

când era singur să mai culeagă ciuperci, căci nu le deosebea pe cele bune de cele rele. Când la un moment dat Rabban îi aruncase aproape tot ce culesese, se supăraseră. Iar întâmplarea se repetase. Markos le recuperase și încercă să le spele și să le curețe ca să le pregătească, dar Prea Sfântul i le alese în trei grămăjoare distincte. Apoi îi scrisese pe nisip: <Prima grămădă: de aruncat. A doua: nu-s bune, dar nu curmă viața. A treia: se pot mânca cu precauție>. A treia grămăjoară era prea mică, iar Rabban nu reținuse din toate decât două ciuperci, pe care le pusese în ceaun, alături de ale sale. Așa că renunțase să mai culeagă, dar îi spunea lui Bar Șawma locul unde văzuse ciuperci și îi indica cu exactitate. Când mai devală găsiseră un stup de albine sălbatice, Prea Sfântul reuși să ia câteva bucăți de fagure de miere pe care le mâncaseră cu o bucurie de copii, destinată să aline suferința pricinuită de înțepături. Căci deși erau complet înveșmântați și-și acoperiseră capetele și mâinile cu grijă, unele înțepături tot pătrunseseră chiar și prin veșminte. Așa că de-acum, când mai vedea albine și stup, făcea iute cale întoarsă. Mai bine fără dulceața mierii, dar și lipsit de penitența durerilor de la înțepături. Albinele nu acceptau intruși. Dacă Markos nu ar fi râvnit precum un copil la miere, Rabban nu s-ar fi expus la riscuri pentru fagurii de miere. Tot datorită Prea Sfântului luaseră și măsurile de protecție absolut necesare, căci ajunși în fața peșterii acesta îi scrisese pe nisip umed că de la multe înțepături și viața poate fi pusă în pericol. Deci, concluzionă Marko, când era singur: nu ciuperci, nu faguri de miere de albine. Apă, vreascuri, fructe de pădure. Așa treceau zilele și desigur și cu lecturile zilnice din Evanghelie. Se obișnuiseră să nu mai vorbească și se înțelegeau mai mult din priviri. Când și când mai scriau și pe nisip umed. Dar și aceasta devenise un fapt rar. De multe ori mergeau împreună după vreascuri ori apă. Traiul de zi cu zi și serviciul religios la altarul de sub pintenul de stâncă le ocupau celor doi mai tot timpul.

Dar într-o bună dimineață, Markos se hotărî. De ce nu și-ar scrie întrebările pe nisip ? Până la urmă, contau răspunsurile și nu modul cum formula el întrebările. Dar, ar fi primit răspunsuri pe această cale ? Ar fi avut Rabban răbdare să esențializeze niște răspunsuri extrem de complexe astfel încât să poată fi sintetizate în câteva cuvinte scrijelite pe nisip umed ? Părea imposibil, dar oare chiar era ? Și ce putea să fie imposibil pentru Prea Înțeleptul ? Căci chiar dacă nu vorbeau, avea convingerea că-l înțelege din ce mai bine și că învață multe de la Dânsul. Chiar și în faptele și sensurile mai simple ale vieții.

Așa că în acea dimineață, Markos își făcu curaj și scrijeli pe pata de nisip: <Care este Calea pentru justa Mântuire ?>. Rabban se opri să citească, apoi, după o scurtă privire aruncată lui Markos, dădu un răspuns care rămase scris pe nisip mai multe zile: <Simțământ, bună trăire, bună făptuire, bună prevedere, îngăduire>. Tânăru rămase complet descumpănit. Se roti și se suci de mai multe ori, citind și recitind. Scurt și concis, dar în simplitatea textului scris, sensurile profunde nu îi erau complet revelate. Memora cuvintele și le repeta în minte doar doar va pricepe. Toate acestea păreau logice, necesare. Dar să fie și suficiente ? Nu ar trebui ceva-ceva mai mult ? Bun. Simțire, dar cum ? Să simți în tine desigur, adică să vină din interior. Dar de unde din interior ? De ce nu din inimă ? Era just. Dar suficient ?

Trăire. Ce semnifică ? Semnificație, direcție. Putem trăi oricum ? Făptuire ! Ades depindem de alții. De cele mai multe ori suntem legați (nu numai sufletește) de ceilalți. Bună prevedere. Adică să preîntâmpinăm năzuind la bine. Îngăduire. Sau îngăduință ?

Adică ? Depindem nu numai de alții, depindem și de alte ființe: vegetale ori animale. Pot florile fără de insecte ? Poate floarea-soarelui fără de soare ? Depindem de boabele firului de orez ! Și-atunci, de ce îngăduire ? Ca să putem fi la rândul nostru îngăduiți ! Dar numai de oameni ? Și de celelalte viețuitoare. Adică și de tot restul Creației. Pe timp de secetă, la un ochi de apă este multă îngăduință și pace. Leu, bivol, gazelă, iepure, păsări fel și fel. Puternic pe cel sperios mult îngăduie la un ochi de apă. Cât de important este ochiul curat de apă pentru viață ! Așa să ne îngăduim în ochii Domnului nu numai la nevoie, ci în orice clipă ! Oare nu dau firele de orez boabe îndestulătoare ca să putem și noi trăi ? Doar că ele sunt tare setoase de apă. Și-atunci ? Să nu îngăduie firele de orez și trestia și brotacul ? Depindem și avem nevoie unii de alții, căci singuri nu putem trăi. Să poată firul verde fără plângăciosă bâzâitoare insectă ? De ce natura plinar îngăduie ? Se mântuiește omul singur, sfârșind el tot ce poate ? Suficientă să ne fie doar credința ? Bun, și-atunci trăire prin simțire alături de cei dragi și ceea ce ne înconjoară cu bună făptuire, bună prevedere, îngăduire.

Dar mai erau și alte întrebări. Întâi însă încerca să simtă complet acest răspuns. Iată că Rabban putea să răspundă succint. Nu era nevoie de prea multe cuvinte. Cât de aurită era

înțeleapta și smerita tăcere a lui Rabban ! Căci pentru asemenea răspunsuri căutase Markos izvorul cunoașterii în sihăstria vârfului de munte !

Sătenii erau din ce în ce mai prietenoși și Markos se obișnuise cât de cât cu accentul local. Rabban le dădea povețe în orice privință, dar numai după taina spovedaniei. Ținea slujba, spovedea, împărțasea, apoi se închidea iar în tăcere. Sătenii nu comentau și când era de plecat, plecau. Ajutau mult, aducând produse, textile, diverse obiecte, ierburi medicinale. Cât și cum trebuia. Nimic de prisos. Rabban făcea multe infuzii și chiar și Markos începuse să respecte ritualul ceaiului. Pe care Rabban îl pregătea cu deosebită delicatețe. Ceea ce îi era accesibil, Markos încerca să învețe la rândul său. Monahul îl învățase care specii de ciuperci sunt comestibile, dar când tânărul sosea de la cules, îi lua ciupercile și le spăla, le verifica cu grijă și tot mai arunca câteva. Dar tânărul era și mai atent la detalii și învăța continuu. Și din tot ceea ce îi arăta monahul. <Se apropie timpul să sosească Prea Sfinția Sa> îi scrisese într-o zi pe nisip Rabban. Și în sinea sa Markos se bucura gândind că astfel Rabban va binevoi poate să-i vorbească. Dar speranțele sale se dovediră deșarte. Căci episcopul Innocent sosise și era găzduit peste noapte în casa unei familii de credincioși din satul de la poalele muntelui. Ca să se întâlnească cu Bar Șawma urca în fiecare dimineață alături de un slujitor credincios pe spinarea unui măgăruș. Când măgărușul refuza să mai urce și se mai întâmpla, atunci ei străbăteau la pas cărăriua spre peșteră, iar măgărușul îi urma ihăind parcă în răs. Cu Domnia Sa și cu slujitorul acestuia Markos vorbea deschis și din adâncul inimii. Se spovedi și împărțăși și-și exprimă sincer dorința de a deveni călugăr. Totodată, mărturisii visul său de a porni în pelerinaj la Sfântul Mormânt. Era desigur o întreprindere dificilă pe care o avea în vedere în perspectivă, în viitor. Când Prea Sfinția Sa discuta cu Rabban, Markos și slujitorul se retrăgeau. Odată, pe când slujitorul pregătea o masă frugală, Markos fu trimis să ducă un vas cu bucate. Tânărul văzu că Prea Înțeleptul scria pe nisip umed. Dar imediat nivelă ce scrisese și aceasta atrase atenția episcopului. Amândoi așteptară până ce Markos se îndepărtă și doar așa monahul reveni la scris. Când dădu cu ochii de slujitor, Markos îi spuse imediat.

-Comunică între Dâșșii scrijelind pe nisip umezit !?

-Da, chiar așa ! Știu deja ! răspunse servitorul. Așa fac în perioada când Bar Șawma respectă legământul de tăcere ! Asta este ! Părintele Innocent știa și tot a decis să venim.

Misterul se deslușise: iată deci că era vorba de un legământ de tăcere.

-Cum pot să comunic chestiuni atât de delicate exclusiv prin scris ?

-Peste câteva zile Bar Șawma va putea vorbi, căci perioada legământului de tăcere se încheie. N-o să mai dureze tare mult !

-Bine măcar că episcopul i se adresează !

-Nu. Tot prin scris. Dacă-i vorbește, Rabban Bar Șawma nu răspunde și nici nu scrie ! Răspunde prin scris doar la mesaje scrise.

-Ciudat și nebișnuit !

-Da ! confirmă servitorul. Nu-i bine să mai vorbim despre toate acestea, Prea Sfinției Sale nu-i place deloc. Să nu mă certe !

-După cum spui ! Dar dacă nu se termină șarada aceasta, eu o să-i cer Părintelui episcop ca la plecarea Domniei Sale să vin cu voi ! Măcar la Dadu deschid gura să mai rostesc și eu câte ceva.

-După cum credeți Dumneavoastră, domnule Markos ! Părintele episcop Innocent are mare încredere și speranță în Dumneavoastră. Am auzit când a spus cuiva că vede un mare om al Bisericii în Dumneavoastră. Și alții gândesc la fel !

-Eu mi-am spus păsurile. Să devin monah. Poate să și duc la bun sfârșit un pelerinaj în Țara Sfântă cu bună călăuzire spirituală. Și de ce nu, însoțit de Prea Înțeleptul Bar Șawma.

-Dacă Domnul binevoiește, toate se pot împlini. Dar mai de folos ne este tuturor să sluiți mica noastră comunitate în calitate de cleric.

Markos oftă și rosti cu obidă:

-Dacă știam că va fi atât de greu, n-aș mai fi venit aici. Ce m-a călăuzit pe mine a fost mai mult dorința de a primi înțelepciune în a urma Calea Domnului. Dar totuși, atâta efort de a ajunge aici și atât de puțină comunicare cu Prea Sfântul !

Servitorul îl privi cumva altfel, apoi spuse ca de încheiere:

-Nu de înțelepciune aveți trebuință, căci e îndestulătoare. Priviți în Dumneavoastră înșivă și răspundeți-vă din inimă, cu sinceritate. Doar Domnul ne călăuzește întregul drum al

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

vieții. Eu încerc să vă vorbesc din sufletul meu simplu, dar nu știu dacă cuvintele în adevăr reușesc să transmită suficient cât să și aducă o mică alinare.

Tânărul reflectă îndelung, căci nimic nu era ori părea a fi întâmplător. Când Părintele episcop termină pregătirile de plecare și măgărușul era deja pregătit și înșeuat de coborâre, Prea Bunul Innocent i se adresă:

-Sunt și întrebări, dar și răspunsuri. Dar viața trebuie să fie înainte de toate fundamentată pe certitudini. Când vii pe la Dadu să treci la episcopie ca să putem vorbi. Vei fi oricând binevenit. Și dacă momentul ar fi nepotrivit, cine știe, căci alte slujbe cu mai multă însemnătate mă pot reține, și se va comunica ora potrivită când să treci. Oricum, la han vei trage fără îndoială. Cineva te va anunța neîndoielnic.

-Doar nu plecați deja ?!

-Îmi scurtez șederea aici pentru ziua de astăzi, dar am să mai urc și mâine. Am isprăvit cam tot ce era de chibzuit și făptuit alături de Prea-Înțeleptul.

Auzind, slujitorul zâmbi ușurat. Nu-i făcea plăcere că se afla la depărtare de traiul îndestulător și sigur din Dadu.

-Doar mâine ! Oh, ce bine !

-Aș mai fi vrut să vorbim Bunule Părinte episcop, cu buna voie a Dumneavoastră ! spuse aproape rugător Markos. Am făcut atâta cale de la Kawshang și parcă totuși năzuințele nu le voi putea împlini ! Comunicarea cu Părintele monah e dificilă.

-La Dadu, când o să vii, vom avea timp pe îndelete ca să discutăm ! Va fi timp destul și vom avea condiții după plac. Ai credință, Markos. Cu speranță și în timp, chiar toate se vor putea rezolva.

-Nu de condiții ar fi nevoie ! Doar ca să putem vorbi pe îndelete.

-Vom vorbi, fii fără grijă, mai tânărul meu prieten ! Pe mâine !

-Aveți vă rog grijă la coborâre. Pe mâine, Părinte episcop !

Și cei doi, episcopul Innocent și însoțitorul său se îndepărtară, dispărând din raza privirii lui Markos. Tânărul se ridică și se duse după Rabban. Îl găsi trebăluind. I se alătură, căci era destul de muncă. Trase cu ochiul la pata de nisip, dar ultimul text fusese șters și nisipul era nivelat. La sfârșitul zilei, amândoi osteniți se duseră și adormiră imediat.

Imediat după ce sosi a doua zi, episcopul Innocent i se și adresă:

-Mai ai răbdare, perioada legământului de tăcere se termină curând și veți discuta după dorință cu Părintele monah Bar Șawma. Mai trebuie stăruință și roadele răbdării fi-vor pe deplin răsplătite.

-Mulțumesc pentru cuvintele deosebit de frumoase !

La sfârșitul zilei când episcopul se pregătea de plecare își luară la revedere.

-Te așteptăm la Dadu pe la Sfânta Episcopie, Markos !

-Voi veni negreșit !

-Rămâneți cu bine amândoi ! Și noi toți sperăm să te alături clerului slujitor al poporului drept-credincios. Nu e altă cale, Markos, căci tu ești făcut pentru păstoria oamenilor. Ai înțelepciune, ai înțelegerea evenimentelor, poți să îi aperi pe oameni ca să nu fie la cheremul schimbărilor de tot felul. Încât comunitatea să reziste și să dureze în timp.

-Frumoase și înțelepte cuvinte. Așa să fie !

Își luară la revedere, cu promisiunea de a se vedea cât mai curând în capitală. Și față de Bar Șawma se manifestară călduros, îmbrățișându-se și strângându-și mâinile, dar evident, fără niciun schimb de cuvinte.

-La revedere ! strigă servitorul în urmă mânând măgărușul la vale.

Iar Prea Sfinția Sa Innocent flutură din mână, fără să întoarcă privirea. În colțurile ochilor monahului, Markos urme de lacrimi. Era drept, bun, milos, compătitor. Și totuși nu arătase până acum că ar putea să lăcrimeze din orice. Când rămaseră singuri, Markos se duse să mai adune vreascuri de foc și reveni cu desaga plină. Mâncarea era deja încălzită și când el sosi, monahul îi puse în blid și îi întinse blidul ca să mănânce cât era caldă. Înainte, Markos clăti mâinile bine cu apă și leșie, apoi luă lingura de lemn și gustă terciul din blid. Era bun și cald și avea gust, căci Rabban știa să combine tot felul de ierburi și plante ca să-i dea gustul potrivit. În fiertură pluteau boabe de grâu și plante bine mărunțite, pe care Markos era dornic să le cunoască nu numai după aromă, dar și după denumirile lor. Când termină de mâncat, fiind încă soare pe cer și mai fiind ceva timp, Markos se apropie de pata de nisip, o umezi cu câțiva stropi

de apă și scrise: <Pelerinaj la Ierusalim ! Veniți cu mine.>. Bar Şawma se apropie, citi ce era scris și răspunde succint: <Drum greu. Crucea trebuie purtată oriunde ne aflăm>.

Markos reflectă la mesaj, apoi nivelă, notând: <Vă rog, veniți cu mine>. Răspunsul veni prompt: <Credincioșii cui să-i las ?>. <Se ocupă Prea Sfinția Sa să rânduiască un slujitor bisericesc>. <Mi s-a cerut să desemnez un drept-credincios să fie hirotonit preot în sat>. Nivelă și scrise: <Nu am o alegere dificilă, sunt doar câțiva bărbați cucernici>. Nivelă și scrise apoi: <M-am gândit la cineva>.

Numărul mare de mesaje îl surprinse pe Markos. Pierduse monahul din conciziune ? Pare-se că vizita episcopului Innocent îi deschisese pofta de destăinui. Și Markos văzuse în cineva o persoană mai cu aplecare către cele Sfinte. Și pentru că știa cum se numește, îi notă numele. <Lu Zi>. <De acord> sosi răspunsul. <Și eu am gândit la fel>. <Atunci, am să scriu întrebările astfel>. <Ceea ce îmi dă răgaz să pot răspunde>.

Rabban nivelă. Apoi lăsa scris: <Crucea trebuie purtată oriunde ne aflăm>. Iar Markos scrise sub: <Și cine nu-și ia crucea sa și vine după Mine nu este vrednic de Mine.> *Matei 10:38*.

Se retraseră în peșteră. Trecând timpul, deja se inserase. Tânărul se înveli și închise ochii. Se gândea deja la călătoria spre Țara Sfântă, dar chipul frumoasei dre Leyla nu-i dădea pace. Părintele Innocent insista pentru un drum pe calea preoției. În acest caz, avea nevoie de o soție. Deși se hirotoneau și preoți celibatari. Dar mai bine era să aibă pe cineva alături. Dar oare era mai justă și mai îndreptățitoare spre mântuire calea monahismului ? El cu de la sine putere nu-și putea răspunde, desigur cele mai bune îndrumări tot de la Rabban și de la Părintele episcop puteau să sosească. Dacă promisese în inima sa Domnului că va duce la bun sfârșit un pelerinaj la Ierusalim, cu certitudine, nu o putea pune în pericol pe Leyla, căci drumul era dificil și plin de primejdii. Pe de altă parte aveau bunăvoința și protecția stăpânilor mongoli, mulți privind cu simpatie și chiar depinzând de clericii, sfătuitoarii, guvernatorii și funcționarii creștini. Dar calea Mântuitorului era de urmat doar nu de stăpânitori, ci mai ales de către cei mulți și ingaduitori, chiar dacă unii mai umili. În ei era mai multă speranță să îndrepte prin puterile lor mici strămbătatea acestei lumi. Fiecare, mic și mare, dar mai ales cei "mici", dar mulți, trebuiau să schimbe după puteri ceea ce era nedrept și strămb și să clădească mai bine. Nu ne putem lăsa, conchise Markos în minte doar pe Povara Mântuitorului, căci ea e deschizătoare de ceruri, dar la rândul nostru trebuie să găsim calea spre înălțare. <Simțământ, bună trăire, bună făptuire, bună prevedere, îngăduire>. Fiecare pas pe care-l facem are în definitiv importanța sa și trebuie să fim cu băgare de seamă, spre a nu strica minunatul echilibru al lumii. Apoi repetă de mai multe ori în minte: <Crucea trebuie purtată oriunde ne aflăm>. Tot de la monah trebuia să găsească îndrumare. Pentru răspunsuri concise trebuia deci să formuleze întrebări concise. Și deja formulă întrebarea pentru mâine dimineață: <Monahism sau preoție ?>. Ceea ce îl interesa era ceea ce ușura și ducea mai degrabă la Cer. În miez de bucurie și fericire, în brațele Domnului. Căci, toți, ca niște prunci suntem cu toții în ochii Domnului, nețarmurită fie-ne dragostea pentru El ! Cu gândurile acestea adormi, având un somn liniștitor și odihnitor.

Dimineața se trezi înviorat și plin de vitalitate. Se sculă tiptil, căci ca niciodată era el mai repede în picioare decât Prea Înțeleptul, dar nu reuși mai iute, căci monahul deja se trezise. Se încălță, îmbracă haina și ieși să aprindă focul, să aducă apă proaspătă și să adune vreascuri. Mai trebuiau ciuperce și urma să vadă ce mai găsea comestibil prin pădure. Dar nu putea face asta decât când se mijeaa complet de ziuă. Mesajul de ieri rămăsese scris și nu dorea să-l strice spre a-și nota el întrebarea. O va face de față doar cu Rabban.

Continuă să reflecteze la gândurile de ieri seară. Oamenii așteaptă schimbări de la puternicii efemeri ai zilei, de parcă doar de ei ar depinde reconfigurarea în bine a acestei lumi. Bună făptuire ? Dar și pentru plante și viețuitoare, nu numai pentru oameni. Bună trăire ? Da, dar pentru toate ființele deopotrivă ! Bună prevedere: într-ajutorare, pentru toți cei în nevoie, desigur. Dacă o pasăre ar fi fost ostenită și epuizată, nu trebuia protejată și hrănită și întremată până când putea singură să zboare ? Neștiute și necunoscute erau căile Domnului ! Doar el putea să ne îndrepte gândurile, sentimentele și rugile pe Calea Sa cea Dreaptă ! Trebuia speranță în mai bine, dar oare de unde să găsim în noi resurse să izbândim să ducem Crucea ? <Crucea trebuie purtată oriunde ne aflăm>. Era de fapt mesajul în continuarea celui anterior: <Simțământ, bună trăire, bună făptuire, bună prevedere, îngăduire>. Acestea trebuiau întipărite în inimă și repetate ca o incantație. Și așa își și propuse să facă de acum încolo. Cele

scrise de Rabban nu erau cuvinte lipsite de semnificație. Dimpotrivă, aveau o adâncime și o înțelepciune care nu se putea obține decât de la Prea Înțeleptul. Acum înțelese ceea ce îi spusese odată Părintele Innocent că și Domnia Sa de la izvorul de cunoaștere a Prea Sfântului se adapă cu apa vieții.

Când văzu că întunericul se risipise, luă vasele de apă și coborî la izvor. Debitul acestuia era puțin mai scăzut, deci avea timp să ducă vasele unul câte unul după ce se umpleau. Văzu un iepuraș care aștepta tremurând. Se retrase el, lăsându-l să bea apă, iar când văzu că se îndepărtează ieși. Din păcate, gestul său fusese precipitat. În spatele iepurașului se înșirua acum o adevărată familie, cu mici și mari. Se pare că el fusese "curajosul". Markos bătu iar în retragere și făcu acest lucru de o manieră cât mai vizibilă. Când văzură că pericolul se îndepărtează, familia de iepuri se apropie de izvor. Băură apă, apoi, la foșnete neașteptate dispărură cu sărituri printre arbori. Era o ciută. O studia cu atenție. Îl simțise, dar îi era sete, așa că se apropie să bea. Văzu că era un adevărat ritual de trecere pe la izvor. Se întinse în iarbă, cu vasele alături și privi în sus la Cer. Spuse o rugăciune în gând, împreunându-și mâinile. "Nețărnută e dragostea Ta, Doamne, pentru ființe. Și mare mila ta ! Mic și mare trebuie să trăiască și să bea din apa Vieții ! Și mare e răbdarea Ta pentru noi, păcătoșii !" De fapt, ce-L ce îngăduie cel mai mult e însuși Domnul ! Acum știa: chiar dacă era nevoie de apă proaspătă, dimineața întâi vreascuri. Lângă peșteră, el greșise și aruncase puțină apă care mai era într-un vas. Să o fi lăsat ca să aibă și să poată folosi Rabban pentru orice trebuință. Iată că din aproape în aproape și singur putea să învețe. Și erau multe rânduieli pe care simpla noastră minte nu le pricepe în logica și în deplina lor înlănțuire.

Când "zarva" și foșnetul de lângă izvor se risipi se duse să umple și el vasele cu apă, într-un moment de liniște aparentă. Când primul vas se umplu, apropie cel de-al doilea de gura izvorului și cără primul vas la peșteră. Ajunse sus, îl acoperi cu grijă și remarcă că avea un mesaj scris. Trase cu coada ochiului, apoi curios se duse să-l citească. <Ai lăsat vietățile pădurii să înseteze ?>. Scrise sub acest mesaj: <Doar să aștepte puțin. Dar m-am retras și m-am rugat.>. Cu adevărat, pădurea avea propriul său ritm al vieții. Și acesta era unul minunat. Vietățile se așteptau unele pe altele, pe rând să bea apă. După ploii mai erau și ochiuri de apă, dar când era mai cald și apa se evaporă iute, izvorul era o sursă sigură de apă. Mai erau și alte izvoare, dar acesta era și aproape de peșteră și apa era curată.

Luă desaga cu el, căci cât timp se umpleau vasele mai putea aduna vreascuri. Coborî și luă vasele pe rând, ultima oară venind și cu jumătate de desagă de vreascuri. Monahul îi arătase cum să se uite la copaci și să observe care crengi erau uscate și o povară pentru copaci, ca atunci când nu erau vreascuri căzute să rupă ce era uscat în arbori. Văzuse un pom fructifer sălbatic, părea un cireș, dar era încă necrescut și probabil că nu putea să dea rod. Rabban găsea mai ușor fructe și în dieta lor acestea nu lipseau. Și fructe mai primeau și de la săteni, când și când.

Merse iar după vreascuri. De data aceasta se îndepărtă mai mult. Pe drum își spuse o rugăciune. Când se ruga se întâlnește cu credincioși care urcau la altar. Era cineva și din Dadu pe care-l cunoștea de la han și se întreține preț de câteva minute cu el. Îndrăznise chiar să-i ceară să i se spovedească, dar Markos nu îndrăznea, căci se considera încă novice. Mărturisi că nu devenise practic monah și-l sfătui să i se adreseze lui Bar Șawma. Omul știa de perioada legământului de tăcere și dadu din cap a exasperare. Era un negustor care-și lăsase toate bunurile de preț cu care călătorea în sat în bună pază și se abătea la schit pentru bună povață.

-Când vin sus la altarul de lângă peșteră vom vedea cum vom face ! spuse Markos. Ca să fie bine și cu folos !

Dar își dădu seama că omul nu putea să aștepte foarte mult.

-Stați și la slujbă ?

-Desigur ! Doar pentru aceasta am venit ! Și pentru spovedanie, dar aveam nevoie și de sfaturi și învățătură îndrumătoare.

-Se va găsi o cale justă ! Haideti că urc sus cu Dumneavoastră să vedem ce e de făcut.

Rabban ținu slujba și considerând că fusese dezlegat de promisiunea dată de a respecta tăcerea, le vorbi oamenilor și separat. Cuvântul său era plin de înțelepciune și acum își dădu mai mult Markos seama cât de bine vorbea cathai. Era extrem de fluent și folosea noțiunile extrem de bine, cu nuanțe elocvente. Negustorului îi vorbi și în cathai și în turcă, apoi când erau

doar ei doi doar în limba nativă. Când se despărți de Prea Înțeleptul, negustorul era tare bucuros. Și când dădu cu ochii de Markos îi vorbi cu sinceritate.

-Erau întrebări delicate legate de familie, copii și nepoți și Prea Bunul Rabban atât de minunat m-a povățuit ! E de neprețuit în tot ceea ce spune și înfăptuiește.

-<Crucea trebuie purtată oriunde ne aflăm>. Să vă fie cu adevărat de folos aceste povețe Dumneavoastră și familiei.

Negustorul dădu din cap, repetă mirat îndemnul purtării crucii și duse mâna la piept în dreptul inimii în semn de prețuire. La fel procedă și Markos, căci în zonă era un semn de respect reciproc. După ce oamenii plecară și rămaseră singuri, Markos îl îmboldi pe monah:

-Părinte, dați-mi și mie povățuire așa cum le acordați celorlalți drept-credincioși !

-Scrie întrebările și-ți voi răspunde prin sentiment, respirație, exemplu, povață și semn scris. Și primește cu drag și cu toată căldura inimii tot ceea ce vine din inimă. Sentimentul și înfiorarea în sinceritatea lor sunt plăcute Domnului. Dar sunt întrebări la care nu se poate răspunde degrabă.

-Voi scrie, Părinte. În fiecare dimineață câte o întrebare.

-Dacă întrebările vin dintr-o inimă înduioșată, asemenea vor fi fără îndoială și răspunsurile. Și așa și trebuie să fie !

-Voi încerca să-mi deschid inima pe cât posibil. Și să-mi sensibilizez și sufletul.

Părea că se spusese suficiente. Între ei doi era deja o complicitate mută. Mai mult se înțelegeau de-acum din priviri, fără să mai facă risipă de cuvinte. Urmă același ritual al travaliului zilnic, care se repeta aproape identic. Markos avea o ordine prestabilită de-acum, spre a fi în armonie cu ritmul pădurii și cu obișnuințele și îndeletnicirile monahului.

Spre seară se retraseră în peșteră.

-A fost frumoasă slujba ? Ți-a plăcut ?

-Foarte, Părinte Bar Șawma. Povestiți-mi din *Bereșit* ("La început").

-Din *Geneza* ? E prea mult pentru ceas de seară. Să încercăm prin întrebări scrise, iar răspunsurile vor veni după cum se va putea. Cartea *Genezei* nu e simplă. Dimpotrivă. E tare complexă și ar fi fără de tăgadă una dintre cărțile Scripturii de inspirație divină.

-Adevărat !

Luminile focului se reflectau pe pereții cavității. Era îngustă. La exterior, sub pintenul de stâncă se afla altarul unde Rabban Bar Șawma oficiase serviciul divin. Slujba se oficiase și în siriacă, câteva formule sacramentale, puțin în turcă, restul în cathai. Monahul tradusese toate formulele în graiul locului, încheind slujba printr-un cuvânt de învățătură care atinse și înduioșă pe drept-credincioși.

Pentru învelit tânărul primise o cergă, pe care o așezase pe policioare de lemn, iar o bucată de bumbac care învelea o mână de paie îi servea drept pernă. Ranița era așezată lângă policioară, lipită de peretele de stâncă. La intrarea cavității se afla vatra de foc, din care ieșeau vâlvătaile vreascurilor arzând, iar pe lespezi late odihneau cei doi, sprijiniți de pereții de stâncă calcaroasă îndreptați prin dăltuire.

-Markos, apropie tu, rogu-te, grilajele de lemn la intrare.

Ceea ce tânărul și făcu, apropiind scândurile de lemn și potrivindu-le ca să se îmbine. Firicelul de fum ieșea tras de curenți printre golurile din scânduri și chiar stelele de pe cer se puteau zări strălucind printre alăturările de scânduri.

-Bereșit/Geneza e printre Cărțile Sfinte fundamentale. Nu se poate rezuma doar în câteva cuvinte. Sincer, prefer să te ascult eu pe tine, Markos. Iar eu doar să-ți răspund la unele întrebări. Și evident, dacă pot.

-Și despre ce să vorbesc eu ?

-Despre orice, nu numai despre religie ! Dar cu respect față de cinurile monahal și clerical ! Despre orice, dar de fapt nu despre orice ! Lucrurile lumești fie afară de acești pereți ai peșterii de schimnic !

-Noi nu ne îndoim de veridicitatea istorică a faptelor relatate în Evanghelii, dar cum să le vorbim oamenilor și mai ales celor care nu-l cunosc pe Isus despre o perioadă istorică de care ne desparte atât de mulți ani ?

-Să le vorbim din inimă și să le expunem preceptele cu bunătate și credincioșie. Acest lucru trebuie făcut. Și cu multă bunăvoință și aplecare în special la nevoile lor sufletești. Să nu permitem rătăcirii dincolo de ceea ce ne învață Sfânta Biserică.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Peste tot unde propovăduim, ne contrapunem unor curente tradiționaliste puternice. În Cathai cultul strămoșilor e de nediscutat.

-Nici nu trebuie să-l discutăm. Sunt chestiuni la fel de sacre ca și cele divine, doar că dintr-un punct de vedere personal. De ce să le discutăm ? Dacă aderă la creștinism, cultul strămoșilor se va transforma din venerare în respect. Noi nu ne respectăm strămoșii ?

-Prea bunule Părinte, sunt unele curente spirituale în sud, pe văile fluviilor Indus și Gange care pomenesc de reîncarnare. Deși conceptul, așa cum îl înțeleg ei e complicat. Să fie oare posibil ? M-aș îndoii.

-Da, dar aici oamenii nu întreabă așa ceva.

-Răspunsul e pentru mine. Nu că m-aș îndoii de ceea ce spune Scriptura.

-Uite ce-am să răspund eu. <"Dacă bărbatul viguros moare, poate el trăi din nou ?"> *Iov 14:14*. Printr-o întrebare. Dacă ar fi posibilă reîncarnarea, ai mai mânca ceva ? Și ce-ar fi oare permis unui om obișnuit să consume ? Iată de ce nu cred în reîncarnare. Deoarece cred numai ce este scris. Și în Cartea Iov e o îndoială rostită de naamatitul Țofar: <"Căci omul fără minte va avea pricepere când măgarul sălbatic se va naște om"> *Iov 11:12*. Înțeleg de aici că măgarul sălbatic nu se poate naște om. Sau cel puțin se exprimă îndoiala asupra posibilității de a se întâmpla astfel. Să se poată invers, oare ? Nicidecum. Eu nu cred așa ceva. Țofar se îndoiește în ambele sensuri spun eu. Noi trebuie să ne trăim viața așa cum se cuvine, fără să nutrim speranțe deșarte că vom reuși cumva mai bine altcândva. Dacă nu acum, atunci când ? Căci dacă nu mai există altă viață pământeană, de ce să o risipim pe aceasta și implicit speranța Vieții Veșnice ? De ce să nu câștigăm bunăvoința Domnului atât timp cât încă putem ? Și cât încă nu e mult prea târziu.

-Adică în această viață ! Pe tot parcursul ei.

-Și despre care știm că este unica ce ne-a fost dată pe acest pământ. De ce să o risipim ? Cum să concepem așa ceva ?! Reîncarnare, să fie oare posibil ? Într-o altă ființă ? Categorie nu. Unde găsim scris așa ceva ? Eu cred că doar o viață ne este dată și trebuie trăită cu responsabilitate și speranța în Viața de apoi. Cu stăruință, cu speranța de a deveni drept și ales și cu menținerea speranței...

-E bine să consumăm carne de vânat sau de la animale domestice, precum și alte produse animale ?

-Deloc ! De ce să nu fie omul blând asemeni ierbivorelor ? Oare fără consumul produselor de la animale n-o să mai trăim ? Eu nu pot să cred așa ceva.

-Eu nu consum decât lapte.

-Eu asemenea, dar și laptele și produsele din lapte (brânză, cașcaval, etc.) ar trebui consumate cu moderație. Oricum, la rândul meu consum doar lapte. De fapt, cel mult lapte !

-Vă supăr cumva cu aceste întrebări ?

-Nici pe departe.

-Părinte, v-am scris ceva și nu mi-ați răspuns încă.

-!?

-<Pelerinaj la Ierusalim ! Veniți cu mine>.

-Am răspuns. Și aici purtăm greutatea propriei Cruci !

-Veniți cu mine ! O să ne și întoarcem.

-Markos, sunt primejdii și atâta neprevăzut ! Ca să ne putem întoarce înseamnă mai întâi să supraviețuim călătoriei.

-Să facem o încercare. Văzând și făcând. Și de s-o ivi ceva, vom chibzui pe loc.

Dar Rabban nu mai răspunse, semn că prefera să tacă. Markos încercă să schimbe subiectul, dar Prea Înțeleptul se închisese iar în tăcere. Așa că se duse și se culcă, în speranța că va putea adormi. Veni și monahul nu mult după. Acesta adormi repede. Îi auzea respirația ritmică. Dar Marko nu putea dormi. Tentația pelerinajului era destul de mare. Dacă cerea binecuvântare de la episcopie de la Prea Sfinția Sa Innocent ? Cu certitudine ar fi ajutat. Părintele Innocent îi era binevoitor și îl agreea. Este adevărat că de acasă veniseră destule recomandări în favoarea sa. Întrebările pe care le ridica erau ele în măsură să creeze suspiciuni asupra dreptei sale credințe. Căci temele de discuție care puteau duce la rătăcirii erau nerecomandate. Dar Rabban Bar Șawma era un drept, un just. Dânsul putea cu certitudine să-i tempereze pornirile prea tinerești. Pentru că trebuiau uneori temperate. Trebuia să insiste să-l convingă pe Prea Înțelept să plece în pelerinaj împreună. Pe drum, sfințenia Dânsului i-ar fi ferit de orice pericole. Cine ar fi îndrăznit ceva împotriva unui om sfânt ? Dar nu era vorba

numai de aceasta. Markos nu se simțea în măsură să ducă singur la bun sfârșit această tentativă. Pe când Rabban părea a avea determinarea necesară pentru înfăptuiri mari. Mai mult, cumpătarea monahului în multe privințe era un etalon ideal, greu de atins. Cum să nu admiri un asemenea om ? Și-atunci cuvintele de scris mâine dimineață erau aceleași: pelerinaj la Ierusalim. Urma să insiste cât să-l înduplece pe Prea Sfântul să meargă, iar Markos de fapt urma să-i fie alături. Ar fi putut să scrie o întrebare. Dar acesta era adevărul: alături de Rabban Bar Șawma la orice se putea găsi răspuns. Dacă-l câștiga pe Părintele episcop de partea sa în legătură cu pelerinajul, poate acesta îl influența și pe Rabban ca să se determine odată. Căci și Rabban arătase că putea să fie încăpățânat, dar și Markos putea să fie la fel. Până la urmă, nu degeaba i se alăturase.

Când se trezi dimineața, se sculă în șezut, apoi ieși afară. Ca de obicei, Prea Înțeleptul era treaz și trebăluia. Dădură amândoi din cap când se văzură, de parcă legământul de tăcere era încă în vigoare, apoi căută vreascuri. Dăduse puțină ploaie în timpul nopții și atunci se uită după crenguțe uscate. Nu putea strânge îndeajuns, dar urma poate să caute și mai târziu. Când ajunse înapoi, verifică câtă apă mai era. Luă un singur vas și coborî la izvor. De data aceasta era ceva mai atent, ca să nu deranjeze vreo vietate însetată. Și când prinse momentul, umplu vasul și-l duse sus. Acolo nivelă nisipul, îl stropi și notă, insistând: <Pelerinaj la Ierusalim ! Veniți cu mine>. Prea Sfântul citi, dar nu spuse nimic. Dar nici nu nivelă nisipul, ci lăsă mesajul scris așa. Markos își văzu în continuare de muncă, merse după ciuperci, alegându-le numai pe cele despre care știa că sunt bune (oricum monahul le verifica cu maximă atenție) și revenind observă sub textul său scris: <Nu este o întrebare. Nu necesită deci răspuns>. Atunci Markos înlocui semnul de exclamație cu semnul întrebării. Și-atunci avea de fapt o întrebare. Dar Rabban ignoră schimbarea, deși poate o văzuse. Deși până la urmă nu era chiar o întrebare. Era mai degrabă o dorință. Pentru el devenise un țel. Prea Sfântul îi adusese Cartea și îi arăta prin semne că trebuie să citească. Rabban părea că mestecă niște frunze de ceai. Apoi rosti:

-Tot ce trebuie să știm e scris în Cartea Sfântă. Ce nevoie este de mai mult ? Poți să răspunzi și tu te rog ? Cu răspunsuri din Cartea Sfântă !

-Să răspund ? Ce anume să răspund ?

-Da. Să răspunzi și tu întrebărilor mele. Și eu am frământări și neclarități.

Markos lăsă capul în pământ și se roși.

-Până la urmă, dacă să spunem că tu ai dreptul la o întrebare pe zi, atunci și eu aș avea dreptul să-ți pun o întrebare pe zi. O săptămână: tu dimineața, eu după-amiaza. Altă săptămână: eu dimineața, tu după-amiaza. Și alternăm iar. Atunci suntem echitabili. E o formă de echitate.

-Da, dar experiența mea de viață și cunoașterea mea nu sunt pe măsură celor pe care le aveți Dumneavoastră.

-Vom mai vedea. Pot să rămână și întrebări fără răspuns. Asta este. Încercăm. Eu cred în tine, așa cum și tu crezi în mine. Și mai ales, eu cred în steaua ta. Și va fi echitate numai în numărul de întrebări, nu și în numărul de răspunsuri.

-Părinte, în ziua de odihnă fără întrebări. În rest da. Deja pe mine mă sperie răspunsurile pe care trebuie să le dau.

Rabban confirmă din cap că acceptă propunerea. Era absolut logic. Ziua de odihnă urma să fie o zi fără întrebări și fără discuții pe teme fundamentale.

-Așa e echitabil. Eu răspund, atunci și tu răspunzi. Cunoașterea nu poate veni doar dintr-o direcție. Trebuie să ne împărtășim ceea ce știm. Toți vrem să știm. Cine ar putea afirma cu certitudine că învățătura mea este mai potrivită decât ceea ce pot afla de la tine ?! Mai ales că referințele pe care le-am primit te indică drept un om cu o bogată educație religioasă.

Markos lăsă privirea în jos. Nu era nimic de răspuns.

-Ne scriem întrebările. La prima oră a dimineții întrebarea va fi deja scrisă. Până la prânz trebuie dat răspunsul. La prânz, e rândul celuilalt să-și scrie întrebarea. Așa e just.

Puteai să mai zici ceva cu Rabban cel just ? Dacă el găsisse cu cale că așa e drept, așa trebuia făcut. Așa că, puțin îngrijorat, Markos luă Cartea Sfântă din raniță și o deschise să citească. Unele pasaje, destul de multe le știa aproape pe de rost, dar mai era de citit.

-Nu e bine !

-De ce nu e bine, Markos ? Și cum ar trebui să fie bine ?

-Eu trebuie să mai citesc. Dacă nu știu să răspund ? Nu vreau să mă fac de râs.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-În fața cui să te faci de râs ? Suntem doar noi doi. Totuși ! Atunci facem așa: decalăm răspunsurile cu jumătate de zi. Întrebării de dimineață i se va răspunde după-amiază. Întrebării de la prânz i se va răspunde a doua zi. E bine așa ?

-Nici așa nu e bine. Dacă eu nu știu să răspund ?

-Și atunci cum poți discuta atâtea cu Părintele episcop Innocent, care vede în tine un mare om al Bisericii drept-credincioase și să nu fii capabil să răspunzi la întrebări cu subiecte din Cartea Sfântă ? Ți-aș da eu prilej de rătăcire ?

-Adică ?

-Aș pune eu întrebări al căror răspuns nu s-ar găsi în Cartea Sfântă ? Practic, doar vei deschide Cartea și citești pasajul cu pricina. Să fie oare așa de greu ? Cum vrei să ne umplem de lumină și înțelepciune dacă nu purtăm un dialog ? Închipuie-ți că același dialog l-ai purta cu reprezentanții altor culte care ne-ar contesta preceptele și ar pune sub semnul incertitudinii adevărurile noastre fundamentale. Numai că spre deosebire de ei, eu nu o să dau prilej de rătăcire. Întrebările vor fi doar din Cartea Sfântă. Citești, deschizi pasajul și-l expui cu voce tare. Oare, pare prea greu ?

-Păstrăm decalajul de timp ?

-Cum dorești.

-Eu cred că Dumneavoastră nu ați avea nevoie de un decalaj întrebare-răspuns. Dimpotrivă, eu aș avea poate nevoie.

-Atunci fie, să rămână acest decalaj.

-Și dacă eu scriu zilnic: <Pelerinaj la Ierusalim ! Veniți cu mine> ?

-Exact ce-am spus. Nu necesită răspuns. Adică nu va fi zilnic niciun răspuns la o asemenea chestiune.

-De ce ?

-Pentru că nu e o întrebare. Am convenit să răspundem doar la întrebări.

-Eu cred că mă duc mai degrabă după vreascuri și apă.

-Iar eu voi pregăti răspunsul la afirmația ta.

-Da, dar tot eu sunt cel necăjit. Eu am să repet mesajul <Pelerinaj la Ierusalim ! Veniți cu mine>, dar va trebui să fac și munca zilnică și să și citesc din Cartea Sfântă, căci întrebările vor fi felurite. Chiar dacă nu vor da prilej de rătăcire.

-Cum crezi !

-Păi da, dar nu e bine. Eu nu pot să răspund cu aceeași erudiție și profunzime cu care o faceți Dumneavoastră. Poate e în primul rând vorba și de înțelepciune.

-Intenția mea era doar să facem o încercare. Așa cum și tu înveți, eu însumi am de învățat de la tine. Este bine pentru amândoi.

-Înțeleg, dar mai e și treabă de făcut. Până una-alta, sunt vreascuri și apă de adus. Și poate găsesc și fructe de pădure ! răspunse cu obidă tânărul, descumpănit.

Așa că Markos lăsă privirea în pământ, preluă vasul gol și desaga de vreascuri și se duse la izvor. Culese vreascuri și așteptă să se umple vasul. În tot acest timp se gândea. Bun, repeta mesajul, dar lui nu i-ar fi folosit la nimic. Nu se putea astfel împărtăși din înțelepciunea și cunoașterea profundă a lui Rabban. Singurul rezultat ar fi fost că putea să-l îndrume pe calea Pelerinajului. Văzu o ciută speriată apropiindu-se, dar când îl zări sari și dispăru. Vasul aproape se umpluse, mai așteptă puțin, puse desaga cu vreascuri în spinare și luă vasul. După ce se îndepărtă, ciuta reveni. Apoi, lângă ea apăru un ieduț. Markos era suficient de departe ca să nu-i sperie. Dar unde era cerbul ? Pădurea avea un farmec aparte. Era armonie și echilibru deplin. Izvorul curgea din crăpăturile stâncii, pe o lespede în care apa săpase cu timpul un jgheab. De acolo vietățile își astâmpărau setea. Lăsă vasul jos și desaga din spate, se întinse în iarba înaltă și privi cerul printre copaci. Ramurile se înălțau și coroanele copacilor dominau albastrul senin, lăsând doar o breșă circulară prin care se putea zări mișcarea norilor și zborul păsărilor nenumărate. Închise ochii și se gândi la tot ce avea de făcut. De fapt, trebuia să-l fi însoțit la plecare pe episcopul Innocent. În Dadu ar fi urmat cursul firesc al preoției, primea o parohie ori poate ar fi slujit și ar fi urmat să slujească la episcopie. Dar așa ? Înțelegea că priceperea și cunoașterea Înțeleptului Bar Șawma îl făcea căutat până și de Prea Sfinția Sa, dar ce folos dacă co-existența cu Dânsul era atât de complicată și plină de neprevăzut ? Ce era de făcut ? Putea până la urmă să coboare în satul din vale și acolo poate ar fi găsit un mijloc de transport spre Dadu. Era o rezolvare parțială, iar când Prea Bunul Innocent ar fi venit la Rabban pentru

povață, l-ar fi însoțit. Înțelesese că și Rabban făcea drumuri la Dadu dacă i se cerea. I se trimitea oameni și mijloc de transport pentru a-l duce în capitală, dar și pentru a-l aduce înapoi la schitul mai degrabă improvizat. Dar cum era, cum nu era, peștera era un loc sfânt. Și sfințenia locului venea tocmai de la tăria morală și de la caracterul deosebit al lui Părintelui Bar Șawma. El nu era neapărat dificil, dar impunea reguli. Traiul cu Dânsul părea mai degrabă dificil. Deși trecuse o scurtă perioadă de când sosise, Markos nu era perfect integrat în mediul monahului și în ritmul acestuia. Totuși, regulile pe care le impuneau clarificau mintea și curățau spiritual. Trebuia să participe la travaliul zilnic, căci și el mânca, se spăla și până la urmă trăia. Deci era o cotă prea mică de contribuție pe care el și-o aducea la activitățile comune. Pe de altă parte, învăța continuu. Din Sfintele predici, din slujba plină de specific și de conținut pe care Părintele o ținea, Dânsul adaptând periodic pericopele și acordându-le sensuri nebănuite, Markos înțelegea mai multe concepte decât ar fi putut asimila la Dadu sau acasă, la Kawshang. Cunoștințele sale în cathai se amelioraseră și ar fi putut ține slujbe scurte în turcă și parțial în cathai, rostind desigur sacramentele în siriacă. Vorbea de multe ori cu credincioșii din partea locului și limba i se dezlegase. Chiar dacă se poticnea la vorbă și de multe ori cuvintele nu-i veneau, dar persevera. Deci, era neașteptat de bine. La fel de bine ca la Dadu. De trăit trăia și el, se hrănea și starea de sănătate îi era bună. Nu era un pretențios, așternutul era suficient în simplitatea sa și somnul odihnitor, de învelit avea cu ce, mâncarea cu ierburile aduse de săteni avea un gust și o aroma deosebită. Numai mama sa, la Kawshang mai gătea atât de gustos. Și mâncarea de la han pe care o mâncase gătită de dra Leyla avea gust. Apa era curată și apă atât de bună nu băuse toată viața lui. Căci în Kawshang apa era calcaroasă. El se obișnuise cu apa din Kawshang, dar apa de izvor i se părea bună, tare dulce. Primeau miere și fructe de la săteni. Ciuperci și fructe de pădure culegeau ei înșiși. De ce s-ar fi plâns ? De ce ?

Poate doar de încercarea aceasta, preconizată, pe care însuși Rabban o impusese ca la rândul său să răspundă la întrebări. Era dedicat studiului și citise și vorbise de nenumărate ori cu clerici pe diverse subiecte. Dar Prea Înțeleptul ar fi putut să-l pună în mari încurcături. Bun, puteau să facă o încercare, dar Markos n-ar fi dorit să se pună singur în situații dificile. Ori, pare-se, chiar se putea expune. Dar putea să procedeze și altfel: el ar fi dat răspunsul la întrebarea care i se punea și ar fi așteptat de la Prea Sfântul un contra-răspuns. Astfel zis, explicații mai ample. Din pericopele lui Rabban, deși spuse în cathai în timpul slujbei, învăța continuu. Ei doi discutau în limba nativă, în turcă în mod obișnuit, când de față nu erau și localnici, dar uneori Markos îi cerea explicații suplimentare la cuvintele și expunerile în cathai. Pe care, evident le primea în turcă. Atunci ? Ce era de făcut ? Părintele episcop îl aștepta la Dadu, dar îl și sfătuisese să dea dovadă de răbdare. <Crucea trebuie purtată oriunde ne aflăm !>. Așa că decise. Rămânea. Și dacă urma să reușească ducerea la bun sfârșit a pelerinajului la Ierusalim și dacă Rabban i se alătura, ar fi fost minunat. Dar timpul le cernea pe toate. Îi trebuia mai multă stăruință. Respectarea strictă a legământului de tăcere permisesse totuși o apropiere între ei, astfel încât acum se înțelegeau din priviri. Dar preceptele credinței nu se puteau explica doar privindu-se. Și până la urmă din sistemul întrebări-răspunsuri cine avea oare de câștigat mai mult ? Nu tot el însuși, căci orice venea de la Rabban era bine primit. Se convinsese din plin de aceasta de când stătea aici, pe munte, cu Dânsul. Creștinismul era o religie ceva mai greu de explicat localnicilor, dar puținii săteni veneau desigur tot pentru sfaturi și înțelepciune. Căci altfel nu s-ar fi putut explica stăruința lor. Ar fi trebuit rânduit și un preot, așa cum preconizaseră de altfel în discuții Prea Sfinția Sa episcopul și Prea Înțeleptul. Desigur, un om al locului, adică cineva din rândul lor. Cel la care amândoi, adică și Markos și Rabban se gândiseră avea bunăvoință, zel și o memorie bună. Dar ar fi trebuit îndrumat continuu. Și asta era și soluția, iar Rabban o întrezărise. După vizita episcopului și așa cum se decisese, bărbatul deja ajuta la altar și în timpul slujbei, îngânând după Rabban. Și învăța repede, ceea ce era un lucru îmbucurător. Localnicul era un gospodar de seamă în sat și el însuși urma să construiască o mică bisericuță din lemn. Așa își deschisese el sufletul, pomenind de această dorință a sa. Prea Înțeleptul îi schițase pe nisip modul cum ar fi trebuit să arate, dimensiunile (era tare micuță desenată) și îi explicase multe în detaliu. Îndeosebi, îi ceruse categoric să nu semene în niciun chip cu un templu cu pagode. Omul mergea adesea cu treabă și la Dadu și frecventa biserica din capitală, atunci când stătea mai multe zile acolo. Deci era întrucâtva familiarizat. De altfel, Bar Șawma se sfătuisese desigur mai mult cu Părintele Innocent pe această temă. Episcopul avea la rândul său simpatie pentru drept-credinciosul ce urma să fie hirotonit în

preoție. Iată deci că ușor-ușor și cu îngăduință pentru orice s-ar fi găsit o rezolvare. Așa spera el și în ceea ce-l privea. De ce Prea Bunul Părinte Bar Șawma să nu binevoiască să i se alăture totuși în pelerinaj ? Era un Sfânt, dedicat lui Isus și care impunea respect. Oamenii îi recunoșteau autoritatea morală. Sfaturile de la Domnia Sa erau pline de har și credință. Închise ochii și aproape că adormi. Îi deschise când pe neașteptate se simți lins pe față. Ciuta pe care o mai văzuse la izvor se apropiase și-l lingea. Acum se retrase și-l privea. Părea că nu se sperie. Dar unde o fi fost ieduțul ? Nu se mișcă deloc și o contemplă. Gestul ei îl surprinsese, dar nu-i displăcuse, chiar deloc. I se păruse un semn de afecțiune atât de profund de la o ființă atât de gingașă, încât rămăsese descumpănit. Se priviră puțin în ochi, apoi ciuta se îndepărtă. Atunci ridică puțin și capul, privind în urma ei. Ieduțul era nu foarte departe, dar nici el nu părea speriat. Amândouă vietățile se pierdură în pădure. Da, viața putea să fie mult mai frumoasă aici decât în capitală. Un asemenea moment gingaș nu se putea trăi acolo. De încântare și din surpriză, simțea deja imboldul să-i povestească în detaliu Prea Înțeleptului.

Își făcu curaj și se ridică. Săltă desaga în spinare și luă vasul plin cu apă și se puse pe urcat panta. Ajuns sus, imediat îi povesti Părintelui întâmplarea cu ciuta.

-Sunt ființe blânde ! conchise Rabban. În aceasta se vede măreția fără margini a Domnului, căci a creat ființe de o bunătate deosebită. Nu ai văzut, când calcă parcă nici nu și-ar dori să strivească firul de iarbă. Sunt în armonie cu natura. Te-ai decis ? Facem cum am spus ? Nu o să pun întrebări complicate. Căci nu acesta îmi este scopul.

-Tot timpul învăț de la Dumneavoastră. De ce nu aș învăța și în continuare ca și până acum ?! Este numai spre folosul meu.

-Deci răspunsul este da !

-Da. Căci dacă răspunsurile mele nu vă vor fi pe plac, atunci voi avea poate explicații mai cuprinzătoare de la Dumneavoastră decât aș putea eu da. Căci nu cred să vă mulțumiți doar cu răspunsurile mele. Adică cele ce le-aș putea oferi eu. Eu răspund, dar numai Domnul cunoaște dreapta măsură în toate !

-Adevărat ! Uite, ți-am pus puțin să mănânci. Ia și gustă ! Numai să-mi spui dacă-ți și place. Sunt condimente noi primite de la Dadu. Le-a adus Părintele episcop.

-Da, îmi place. Are un gust ușor diferit. Se simte o anumită aromă și un anumit gust, care îmi par tare plăcute.

-Aceasta va fi pentru masa de seară. Vreau pentru prânz să pregătesc o ciulama de ciuperci. Am crezut că te va îngrijora micul nostru joc întrebări-răspunsuri. Ce ar trebui să mai știi este că Părintele Innocent mi-a cerut să te trimit la Dadu. O să vină cineva să te conducă. După aceea, probabil că vei reveni aici. Ori poate vei rămâne la episcopie, rămâne de văzut.

-Dar am vorbit cu Domnia Sa și nu mi-a pomenit nimic !

-Am prevăzut așa cu Prea Sfinția Sa. Să-ți spun ulterior.

-A spus și de ce ?

-Rămâne să-ți spună ție. Trebuie să afli direct de la Domnia Sa.

-Mă duc în capitală, dar pentru ce ?

-Rămâne de văzut, pentru ce mai exact. Dar în principiu, împreună cu Lu Zi, omul nostru de aici, urmează să intrați în rândul preoților. Părintele episcop decide ce și cum.

-Și cum e mai bine ? Monah sau preot ?

-Și monahul este ca și un preot, numai că nu-i slujește neapărat pe oameni. El caută o cale mai directă către Dumnezeu. Aici, eu țin slujbele căci am urmat unui alt monah orânduit aici înaintea mea și Dânsul a apropiat oamenii locului de credință. Așa că am continuat eu, dar poate nu cu aceeași râvnă, căci unii s-au întors la cultele tradiționale. Ori: să fii în slujba oamenilor e bine plăcut Domnului. Cel puțin așa cred eu.

Markos chibzui. Parcurgea o cale decisă de alții. El își dorea să slujească Sfânta Biserică, dar ezita asupra opțiunilor. Poate că dacă urma deciziile Prea Înțeleptului și a Prea Sfinției Sale i-ar fi fost mai ușor. Brusc, o chestiune care-l preocupase cândva îi reveni stăruitor în minte.

-Părinte, permiteți o întrebare ! Se pomenește în biserica melkită de Sfântul Simeon din Emesa și Sfântul Andrei, zis și scitul, din Constantinopole ca <nebuni întru Hristos>. Deși cu purtări neobișnuite, au fost canonizați, căci ei amândoi stăruiau ca în final să le vorbească oamenilor de jertfa lui Isus. Nebuniilor întru Hristos li se atribuie ca manifestări spirituale: batjocorirea lumii, asumarea vinii străine (o vină care nu li s-ar datora), o totală lepădare de

sine și libertate deplină în manifestări (total neconcordante cu adevărata lor fire și adevăratele lor virtuți prea-plăcute Domnului). Poate să fie aceasta o cale ?

-Deci începi tu și la prânz îmi scriu întrebarea. Acum tu o vei scrie pe nisip și numai așa voi și răspunde.

Markos se ridică, stropi nisipul. Scrie: <E calea Sfinților nebuni întru Hristos justă ?>. Răspunsul veni imediat: <Just este tot ceea ce este plăcut în ochii Domnului>. Și fără o vorbă în plus, plecă, îndreptându-se deval. Cu Rabban cel just nu era loc de cuvinte peste măsură. Răspunsurile sale erau concise și puteau fi scrise cu ușurință. Dar ale sale puteau fi tot la fel ? Îi spusese că putea să citească pasajul din Cartea Sfântă. La urma urmei, tot el ar fi avut de câștigat oricum. Și în fața cui să apară necitit, aici în pustie ? Nu venise alături de Rabban pentru învățătura Dânsului ? Se retrase în peșteră, scoase Cartea și ieși la lumină să citească. Deschise Evanghelia la întâmplare și citi câteva pasaje. Apoi mintea îi zbură și citi în continuare absolut mecanic, dar fără să rețină. La Dadu urma să vadă cele ce se vor decide: calea preoției sau calea monahismului ! Pe de altă parte, putea să se sfătuiască cu Părintele episcop asupra țelului său de a efectua pelerinajul. Cu certitudine, l-ar fi susținut. Ce întrebare urma să-i pună Părintele monah ? Imediat ce afla trebuia să se pregătească să răspundă. <Fie ce-o fi ! Neștiute-s căile Domnului !> gândi în sinea sa. După ce Rabban reapăru și când putu să i se adreseze, îl întrebă ce ar mai fi de făcut. Monahul adusese ciuperci și le tria, le spăla și le curăța. Rabban îl asigură că pe moment se descurcă. Puse ciupercile în ceaun la fiert cu apă, condimente și ulterior adăugă și făină și amestecă. Când mâncarea era gata pregătită, îl invită pe Markos la masă. Îi puse ciulamaua într-un blid și-l servi, dându-i și-o lingură de lemn. Markos mănca cu poftă. Ceea ce pregătise monahul avea ca de obicei gust.

-Foarte bună ! spuse Markos zâmbind.

-Să terminăm de mâncat, apoi voi scrie și întrebarea.

Și când puse blidul său deoparte, de se ridică, umezi nisipul și-l nivelă și scrise: <Cum se poate explica mirajul ?>.

-Oare să găsec în Cartea Sfântă ? se miră Markos.

-Toate răspunsurile se află în Cartea Sfântă, numai că depinde cum citim. Ia Cartea și caută răspunsul. Dacă nu, scrie-l așa cum știi tu, dar să fie un răspuns venit din inimă.

-Deci trebuie scris. Adică sintetizat. Esențializat.

-Da.

-Dați-mi un indiciu, vă rog frumos !

-Caută în Cartea lui Isaia. Dacă găsești, citește cu glas tare s-auzim.

Markos deschise la Isaia. Cunoscând bine Cartea, găsi imediat ceva lămuritor.

-<"Nisipul arzător se va preschimba în iaz și pământul însetat în izvor de apă. Iarbă, trestie, papură vor fi acolo unde erau trăitori odată șacalii. Acolo e calea scurtă și va purta numele de Calea Sfințeniei. Și pe-acolo nu poate trece necurat, căci e Calea aleasă și cei risipiți vor merge și vor rătăci. Și nicio fiară cumplită nu poate călca pe ea, ci doar cei plăcuți Domnului pot pași. Și cei ai Domnului vor reveni în Sion plini de laudă și bucurie, necazul și suspinul fugi-vor de la Dâșii"> *Isaia 35:7...35:10.*

-Scrie răspunsul pe nisip !

-Să-l scriu ? Dar nu-l știu încă !?

-Tocmai ai citit cu voce tare. Ceea ce scrie în Cartea lui Isaia, poate fi numită aceea un miraj ? Da sau nu ?

-E o făgăduință ! Sau o speranță.

-Deci știi ! Și de ce nu scrii răspunsul ?

-Încă nu-l am !?

-Tocmai ai citit ! Calea Sfințeniei nu poate fi un miraj al deșertului ! Nu ?! E o Cale foarte reală. <Crucea trebuie purtată oriunde ne aflăm>. Și-atunci oare deșertul ce ar fi ? Și în consecință, ce este de fapt mirajul ? Sau ce înțelegem prin miraj ?

-Nu știu !

-<Pelerinaj la Ierusalim ! Veniți cu mine>: un miraj ce nu se poate explica acum. Nu !? Pelerinajul nu face Sfinți din pelerini !

-Acum înțeleg oarecum.

-Când făptuim pentru ceilalți, este în folosul sufletului nostru. Căci alegem Calea. Dar pelerinajul ce este ? Nu cumva chiar acesta ar putea fi un posibil miraj ? Când îi ajutam pe ceilalți, alegem să ne fie deschisă, ușoară și scurtă Calea Sfințeniei. Scrie acum și răspunsul !

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Dar Dumneavoastră ați dat răspunsul, nu eu !

-Vrei să scriu eu, atunci ?

Rabban umezi și nivelă nisipul și luă un bețișor: <Binele celorlaltora e o alinare sufletului nostru>.

-E bine scris ?!

-Fără doar și poate !

-Și-atunci nu se poate scrie și altfel ?

Și Rabban iar nivelă nisipul și notă: <Ca viața să nu ne fie un miraj, să nu trăim pentru noi>. Markos vedea ce era scris, dar se ridică în picioare, privi extrem de atent și repetă în gând de mai multe ori. Deja avea trei incantații de repetat. <Crucea trebuie purtată oriunde ne aflăm>; <Binele celorlaltora e alinare sufletului nostru>; <Ca viața să nu ne fie un miraj, să nu trăim pentru noi>.

-Și ce-a fost asta !? Un miraj întrebare-răspuns ?

-Nu ! Un răspuns și contra-răspuns, de fapt o subzidire a temeliei răspunsului. La Prea Sfinția Voastră totul primește încununare prin minunat sens.

-Oare ? Să merit atâta laudă care îmi sună degrabă a deșertăciune ? Și știi de ce ? La un moment dat mi-ai scris un contrarăspuns, un citat din Evanghelia după Matei ! Ți-l mai amintești ? <Și cine nu-și ia crucea sa și vine după Mine nu este vrednic de Mine.> *Matei 10:38*. Cum Markos ? Pe același drum pe care a pășit Mântuitorul ? Nu. În sens simbolic, după exemplul său personal. Deci nu pe aceeași Cale, ci pe Calea proprie și individual a fiecărui ales. Pentru unii mai ușoară, pentru alții mai dificilă. Are legătură cu ce ? Cu exemplul pe care-l putem dăruia altora ! Mă voi duce pentru câteva clipe în pădure.

Luă o desagă și coborî pe pantă. Lui Markos îi veni un gând în minte, dar nu mai știa de unde. <Și va fi conducător cu dreptate și călăuzitorii vor îndruma cu înțelepciune. Și va fi omul cumpănitor în spusele sale, ca pârâiașele subterane de sub pământ crăpat și ca loc umbros în loc însetat. Și nu s-or încrede în ceea ce cred că văd și din inimă și cu inima vor da ascultare>. Repetă și încercă să înțeleagă. Rostea, dar nu pătrundea deplin. Precum spusele Prea Înțeleptului. Apoi luă ranița din peșteră, desfășură pânza care proteja Cartea, o deschise și citi: <Isus s-a ridicat, strigând: "Cei ce însetează, să vină la Mine să-și caute ostoire ! Scris șade în Carte: din curățenia inimii celui ce crede în Mine revărsa-vor-se râuri de apă vie !"> *Ioan 7:37-7:38*. Tot reflectând la cele rememorate, dar și la cele citite, Markos închise Cartea și o ascunse bine învelită în pânză în interiorul raniței, pe care o duse imediat pe policioara din peșteră. Destul de repede se ivi și Rabban cu desagă cu vreascuri uscate.

-Ați și venit ?

-Am cules doar câteva bețișoare uscate dintr-un loc unde erau expuse la soare și zvântate. Doar cu atât m-am ales. Deci așa spui tu, nu ? Răspunsul necesită contra-răspuns ca o subzidire a temeliei argumentării. Dar dacă întrebarea nu-i bine pusă ?

-Cum adică ?

-Dacă întrebarea are prea puțin sens ? Sau dacă fundamentul ei din start ar putea fi greșit ? Ce ar fi de făcut ? O întrebare incorectă să poată conduce oare astfel la un răspuns incorect ?

-Ce înseamnă întrebare incorectă ?

-O întrebare a cărei temelie nu e subzidită de întrebări fundamentale.

-Și ce să poată ajuta subzidirii întrebărilor ?

-Moralitea. Trebuie să simțim, gândim, vorbim, făptuim moral. Adică drept, just. Nu numai față de oameni, ci față de toată Creația.

-Calea Sfințeniei e Calea Dreptilor. Cu adevărat !

-Atâtea întrebări sunt greșite. Și în consecință, atâtea răspunsuri pot fi de fapt greșite. Căci și întrebarea, dar și răspunsul trebuie să aibă subzidire. Altminteri, ne îndreptăm într-o direcție, dar găsi-vom Calea ? Și-atunci, de ce făptuim cele ce le făptuim ? Și pentru cine ? Exclusiv pentru oameni ? Și pentru viață ! Căci deloc nu se poate fără de viețuitoare, insecte și plante. Fără pietre ori fără de țărână. Țărâna înseamnă țarină. Pur și simplu nu putem să trăim ca să ne întoarcem în final acolo unde ne e locul, în tină, dar sufletul să și găsească Calea. Atunci, de ce făptuim cele ce le făptuim ? Se poate răspunde la o asemenea întrebare ? Dar să răspundem la altă întrebare: <Pelerinaj la Ierusalim !>. Nu e cumva un miraj ? Markos, tu nu ești legat de nimic ! Cât despre mine, de la cine să primesc dezlegare ca să înfăptuiesc ceea ce

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

pe moment îmi pare un miraj ? De la credincioșii locului, nu ? Căci ei trebuie păstoriți. Deci nu putem pleca să-i lăsăm fără sfântă îndrumare. Iată de ce, acum pentru mine cel puțin, pelerinajul la Ierusalim este doar un miraj !

-Acum am înțeles !

-Și-atunci ? De ce să nu devenim pelerini pe Calea Sfințeniei ? Iar orice pas să fie ca o subzidire a pasului următor ? Atunci vine și întrebarea: de ce sau pentru ce trăim ?

-Off !

-Nu ca să alegem Calea ? Când să alegem Calea dacă nu cât timp mai putem, căci trăim ? Deci atunci când mai avem încă șansa de a putea alege.

-Adevărat !

-Haide, Markos, mai e și treabă de făcut ! Să vedem ce ar mai trebui ! Pentru seară ar mai fi rămasă mâncare, vreascuri tocmai am adus, am verificat apa, doar un vas aproape că s-a golit. Să pun vreascurile la loc uscat să nu se umezească. Diseară or să vină credincioșii la slujbă, nu vrei să ajuți alături de Lu Zi ?

-Cu cea mai mare plăcere !

-Poți să redeschizi Cartea să citești !? Eventual, cu voce tare !

Și Markos citi cu voce tare. Când se opri, Rabban rosti:

-Toate au și trebuie să aibă un sens, Markos. Și ceea ce făptuim să fie cu sens.

-Adevărate cuvinte !

-Dacă se va putea, vom face și pelerinajul la Ierusalim. Întâi trebuie să mergi la Dadu și acolo Părintele episcop Innocent va alege ce este bine de făcut. Noi de unde să putem ști ce ne poate oferi viitorul ? Căci nu numai făptuirile par a fi trecătoare, ci și viețuitoarele. Să ne păstrăm stăruința și să dorim să facem binele după puterea noastră. Multe nu depind de noi, dar ce depinde să încercăm să îndreptăm, cum și cât ar fi cu putință. Viața e o zbatere continuă, după cum vedem, măcar să fie cu rostul de a fi bine primiți în Împărăția Cerului. Cred că am zis aproape totul ! Ce trebuie să știi este că sătenii drept-credincioși ne vor înștiința când va trebui mers la Dadu. Atunci vei coborî cu ei în sat și vei fi găzduit peste noapte la unul dintre Dâșii, probabil chiar la bunul Lu Zi.

-Dacă trebuie mers, voi purcede la drum. Și ce va decide Părintele episcop, aceea să se întâmple. Eu am anumite dorințe nemărturisite. Dar doar de s-ar întâmpla totul după cum mi-aș dori eu ?!

-Văzând și făcând, Markos. Am să citez integral un verset din "Dao de jing": <Țara să fie mica, iar oamenii puțini. Chiar de ar avea nenumărate arme, să nu se slujească [de ele]. Oamenii să dea însemnătate morții și să nu călătorească departe. Chiar de ar avea vase și care [de război], să nu aibă unde să le mâne. Chiar de ar avea oșteni înveșmântați în zale, să nu aibă unde să-i înșiruiască. Oamenii să împletească iarăși noduri, slujindu-se de ele. Să-și socotească hrana gustoasă și veșmintele arătoase. Să-și socotească locuința tihnită și datinile demne de a-i bucura. Țările îndepărtate să se zărească unele pe celelalte din depărtări și să audă cântatul cocoșilor și lătratul câinilor. Oamenii să moară la bătrânețe fără să se fi dus unii la ceilalți> (Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 196). Aceste cuvinte spun foarte multe despre ceea ce tu intenționezi: sunt iluzii ! Să ne odihnim puțin și diseară vom avea o slujbă de oficiat în comun.

Intrară amândoi în peșteră. Se întinseră și se înveliră. Rabban adormi destul de repede. Dar Markos chibzuia în sinea sa. Încercă să scape de gândurile care nu-i dădeau pace și închise ochii. Poate așa ar fi venit și dulcea odihnă. Și ritmul respirației i se încetini și somnul chiar veni curând. Se odihniră amândoi preț de un ceas și se treziră. Întâi Prea Înțeleptul, apoi mai tânărul său companion. În mintea acestuia rămăsese totuși o întrebare. Se ridică în șezut, adăstă puțin și întrebă direct:

-Părinte, de unde putem ști atunci când Calea ne este justă ? Cea dreaptă ?

-Singuri nu avem de unde ști. Domnului ne rugăm pentru buna călăuzire a pașilor noștri. Și-atunci: nici făptuire fără post și rugăciune nici că se poate. Altfel spus: făptuirea cu post și rugăciune este posibilă !

-Cred că am înțeles mai mult într-o zi decât în toată perioada petrecută în Kawshang !

-Mie îmi pare o afirmație îndoielnică și hazardată ceea ce tocmai ai spui. Căci cele ce ai primit acolo de la părinții tăi sunt de neprețuit. Eu doar te ajut puțin, dar îndrumarea ți-a fost dată acolo, în Kawshang ! Sau cine știe, poate că tu mă ajuți de fapt pe mine ! Căci nu putem pătrunde sensurile și bunăvoințele Domnului ! Căci nețărmită este mila Domnului !

-Acum cât de cât înțeleg ! Când vorbiți Dumneavoastră degrabă înțeleg !

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Da. Și totuși, doar vorbele mele nu sunt suficiente. Datorită părinților tăi te-ai născut, ai crescut și ai primit dreapta îndrumare spre Biserica drept-credincioasă ! Nimic nu s-ar putea compara cu cele deja făptuite acolo, în orașul natal. Ori, eu ce pot să fac mai mult decât să-ți vorbesc ?! Să urmăresc exemplul bunului Profet Ieremia și să avem inima tot timpul deschisă și atentă la ceea ce se găsește în jurul nostru și să fim prevenitori !

Ieșiră afară și Markos deschise iar Cartea.

-<Ierusalime, spală-ți inima de răutate, ca să fii salvat ! Până când vei păstra în tine gândurile tale deșarte ?> *Ieremia 4:14*. Cum ne putem spăla biata inimioară de ceea ce poate fi mult prea apăsător, Părinte ?

-Urmând calea morală. Astfel sperăm să putem pași pe Calea Sfințeniei ! Este mai mult decât o dorință. Este o speranță, chiar o lumină. O inimă curată mai cu ușurință găsește Calea. Și cu post și rugăciune, poate mai degrabă.

-Deci făptuirile să vină dintr-o inimă curată, urmând o cale morală !

-Fără de tăgadă, răspunsul este DA !

-Și cu deosebită credință !

-Scrie evanghelistul Ioan: <Toma i-a zis: "Doamne, noi nu știm unde te duci. Cum să cunoaștem Calea ?". Isus i-a răspuns: "Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl decât prin mine"> *Ioan 14:5-14:6*. Deci, DA, cu deosebită credință. Găsește confirmare în *Matei 15:21-15:28* și *Marcu 7:24-7:30* unde o femeie "grecoaică de naționalitate siro-feniciană" îl roagă pe Domnul Isus să scoată un demon din fiica ei. Când i se răspunde: <"*Lasă mai întâi să se sature copiii, căci nu este bine să arunci pâinea copiilor și s-o arunci la căței*. Răspunzând însă, ea a spus: *Da, domnule, dar și cățelii de sub masă mănâncă firimiturile copilașilor*. Atunci el i-a zis: *Fiindcă ai spus lucrul acesta, du-te. Demonul a ieșit din fiica ta*"> *Marcu 7:27-7:30*. În Evanghelia după Matei, Domnul Isus spune discipolilor: <"Și iată că o femeie feniciană din regiunea aceea a ieșit și a strigat... Discipolii săi s-au apropiat și au început să-l roage: Trimite-o de aici, pentru că strigă într-una după noi*. Răspunzând, el a zis: *N-am fost trimis decât la oile pierdute ale casei lui Israel*... Atunci, Isus răspunzând, i-a zis: *O, femeie, mare îți este credința ! Să fie cum dorești*"> *Matei 15:22-15:24; 15:28*. O deosebită credință este necesară ! Femeia grecoaică de naționalitate siro-feniciană i se adresează: "Îndură-te de mine, Doamne, Fiul lui David", apoi se pleacă înaintea lui, implorând: "Doamne, ajută-mă" *Matei 15:22; 15:25*.

Din pădure răsunau vocile celor care urcau.

-Sosesc bunii noștri credincioși !

-Să ne pregătim de serviciul divin !

-Să ne pregătim. Nu au cum să fie departe, căci vocile s-au auzit clar !

Primii se și vedeau pe panta ce ducea la peșteră. Oamenii erau bucuroși. Îl complimentau pe Lu Zi. Deși binecuvântarea era deopotrivă și a micii comunități, căci Lu Zi era un om drept și cu suflet bun. Evenimentele păreau să se precipite, căci alături de săteni urca și un preot al episcopiei din Dadu. Era un indiciu că Lu Zi și Markos erau așteptați în capitală și că li se trimisese mijloc de transport și însoțitori.

-Și o să se descurce Lu Zi singur ? întrebă Markos nedumerit.

-Va avea alături un preot din Dadu care se va deplasa de două ori pe lună special pentru serviciul religios și îndrumarea sa, dar și a turmei de credincioși. Vor colabora tot timpul cât va fi aici. Și Lu Zi va fi astfel bine îndrumat. Părintele episcop dorește cu orice preț nu numai păstrarea nucleului de credincioși din sat, ci eventual și sporirea sa spre slava lui Dumnezeu și a dreptei credințe. Iar în dreptul Lu Zi se pun mari speranțe !

-Așa e just ! Căci Lu Zi e un om conștiincios și binevoitor, dar serviciul divin poate fi dificil în perioada de început pentru dânsul ! Și oamenii trebuie și păstrați în fidelitatea lor, dar și eventual aduși și alțiide bună voie în dreapta-credință. Să sperăm că fiecare prozelit de-al nostrum va fi (după cum se spunea mai mult în vechime) și <*șomer emunim*> (*credincios care păstrează credința*), dar și <*șe-omer amen*>: "*care să pronunțe (des) AMIN*" (Notă exp.: *Cohen-Talmudul*, Ed. Hasefer, București, 2000, pag. 479).

-Lu Zi are o memorie excelentă și a prins atât de multe de la mine, încât eu sper și sunt încrezător și convins că fi-va capabil să îndeplinească sarcinile și de unul singur. Dar Părintele episcop așa a considerat că e bine: preot îndrumător. Pentru început. Când nu va mai fi necesar, cel desemnat nu va mai veni periodic în sat. Vor fi doar vizite, când și când.

Oamenii se strânseseră deja. Se salutară cu toții, apoi cei doi îl înconjurară pe preotul din capitală cu bunăvoință și simpatie. Acesta urma să țină slujba în acea seară, ceilalți urmând

să-l ajute. Slujba decurse ceva mai simplu, iar la sfârșit și preotul din Dadu și mai apoi Bar Șawma ținură un cuvânt de învățătură. Cum vorbele lui Rabban veniră din inimă, oamenii ascultară cu mare dorință și cu sufletele deschise. Numai în limba cathai, deși simplă, slujba fusese frumoasă și pe placul oamenilor. La sfârșit, Rabban i se adresă direct lui Markos:

-Vei coborî încă din această seară în sat. Dormi acolo și mâine dis-de-diminează sunteți în drum spre Dadu ! E cel mai bine așa ! Lu Zi știe deja.

Așa că Markos își luă ranița și toiagul din peșteră. Ieșind afară, aștepta plecarea.

-Markos ! i se adresă cu o căldură aparte Prea-Bunul Bar Șawma. Să ascuți întocmai de Prea Sfinția Sa ! Domnia Sa mai degrabă știe ce și cum trebuie făptuit !

Tânărul plecă capul în jos, ca semn de supunere și acceptare.

-Drum bun, Markos ! Și purtați-vă de grijă unul altuia !

Grupul credincioșilor se puse în mișcare. Markos coborî alături de preot pe care-l chema Thimotei (provenea dintr-o familie mixtă: tatăl era de limbă turcă și mama cathai<e>). A doua zi urmau să plece călare spre Dadu. Lu Zi pune la dispoziție caii pentru ei amândoi, fiind unul din gospodarii înstăriți ai satului Po-ping. Cu caii plecau, cu caii se întorceau. După ce ospătară de seară se întreținură puțin în limba cathai. Atunci când nu înțelegea ceva, Markos cerea lămuririle necesare preotului Thimotei. Soția credinciosului Lu Zi era și Dânsa creștină. Era bucuroasă de oaspeți. Se culcară. Dimineaza porniră cu toții la drum. Tot cam spre ceasul serii ajunseră cu bine la Dadu. Traseră imediat la hanul domnului Homas. Thimotei așteaptă puțin. Se întreține cu cei ai locului. Apoi porni spre casă. Urmău să se vadă toți dis-de-diminează la Biserica episcopală. Zis și făcut: a doua zi erau strânși în fața Părintelui episcop. Acesta îi primi cu drag.

-Rămâneți la noi circa o săptămână sau cât va fi necesar. Veți participa la slujbe, fiecare cu aportul său și vi se va spune dinainte exact ce și cum să faceți. Apoi, la sfârșitul perioadei va fi ceremonia de hirotonire ! le vorbi Părintele Innocent în limba locului ca să înțeleagă toți. Apoi, dl. Lu Zi va fi asistat un timp de către un preot îndrumător, iar dl. Markos de Părintele Bar Șawma. Pe parcursul acestei săptămâni, dl. Lu Zi va fi îndrumat de Markos și amândoi de părintele Thimotei. După aceea, mai târziu, când îndrumătorii, adică monahul și preotul îndrumător vor decide, veți putea desfășura slujbele uzuale singuri și fără ajutor. Cât despre dl. Lu Zi și comunitatea credincioșilor din Po-ping, atunci când preotul îndrumător nu se va putea deplasa din Dadu, tot Părintele Bar Șawma va asista. De altfel, până la finalizarea lăcașului de cult din sat, slujbele se vor ține la schit. Credincioșii trebuie bine păstoriți și îndrumați.

Se purtară discuții între ei toți. Iar la sfârșit, Părintele episcop Innocent i se adresă direct lui Markos.

-Când avem timp să avem o întrevvedere doar noi doi. Când se va putea, desigur ! Anume așa dori să vorbim, dacă se va putea, despre ceea ce este de transmis Părintelui monah. Dumneata, Markos, vei avea o dublă calitate: de preot, deocamdată în aceeași parohie comunitară în care titular va fi Prea-bunul Lu Zi, dar și aceea de monah, alături de Prea-bunul Bar Șawma. Deci vei fii uns și în monahism.

Tânărul confirmă că înțelesese, îndreptând câteva clipe privirea în jos.

-În ceea ce privește pelerinajul în Țara Sfântă, eu îți recomand să-l faci. Dar i-aș cere și Părintelui monah să te însoțească. Iată și de ce: Prea Sfântul are harul buneii cuvântării și al prevederii și v-ar putea scoate poate din unele neplăceri ce se pot isca pe drum și aceasta fără de voia voastră. Așa ar fi bine ! Să fii însoțit !

-Și când ar fi bine să fac pelerinajul ?

-Cu cât mai curând posibil, cu atât mai bine ! Și pentru noi, dar și pentru tine. Și iată de ce: am dorința să treceți prin Seleucia-Ctesiphon și prin Bagdad să transmiteți scrisori și vești Părintelui Patriarh Denha. Pentru noi e foarte important să ținem legătura constant cu scaunul patriarhiei și cu Părintele Patriarh. Se mai trimit depeșe periodic, dar și noi avem trebuință de grijă îndrumătoare. Îți voi și spune ce trebuie discutat cu Prea Sfinția Sa, pe lângă veștile ce le vom transmite în scris.

Săptămâna trecu cu bine, risipind temerile tuturor. Și Markos, dar și Lu Zi erau pregătiți pentru preoție. Diminețile și seara participau la slujbe, iar ziua se pregăteau, studiind împreună cu Thimotei. Atunci când Markos nu înțelegea, Părintele Thimotei îi dădea explicații în turcă. Oricum, la Biserica episcopală slujbele se țineau puțin în siriacă, doar câteva formule și restul în turcă și se repeta pasaj cu pasaj apoi și în cathai. Markos urma să rostească câteva pasaje în

turcă, iar Lu Zi câteva în cathai. Pe alocuri interveneau și alți preoți, rostind diverse formule. Și Markos și Lu Zi practic interveneau doar puțin, amândoi învățând pe dinafară textele intervenției lor. Atunci când aveau și credincioși (de fapt mai degrabă credincioase) de la curtea mongolă, erau intervenții și în mongolă rostite de un preot cunosător al limbii. Totul se desfășura așa cum fusese prevăzut. Niciun impediment nu se ivi pe parcursul întregii săptămâni. La sfârșit, amândoi fură hirotoniți ca preoți, dimpreună cu alți doi candidați. Un ceremonial aparte era prevăzut doar pentru Markos, care primi și ungerea în cinul monahal. Când toate acestea sfârșiră, Părintele episcop le solicită noilor preoți să mai participe câteva zile la oficierea slujbelor în capitală. Aici erau mai multe parohii și urmau să fie repartizați acestora. Deși se vorbise inițial de câteva zile, mai rămaseră o săptămână. Când încheiară cu totul și după ce primară binecuvântarea Părintelui Innocent se pregătiră de reîntoarcere în sat și respectiv la schit. Plecară într-o dimineață senină de la han și spre seară ajunseră în Po-ping. A doua zi, însoțit de un drept-credincios din sat, Markos urcă până la peșteră. Săteanul coborî înapoi și Markos îi povesti pe îndelete Părintelui Bar Șawma toate cele ce se petrecuseră la Dadu. Speranța la Dadu era ca prin hirotonirea lui Lu Zi să fie atrași mai mulți săteni la credință. Dreptului Lu Zi i se înmânase un exemplar dintr-un extras din Sfânta Biblie (Evanghelia după Matei și fragmente din alte scrieri) în limba cathai. Fusese scoasă în sud în timpul suveranilor Song și era prima carte tipărită pe care Markos o văzuse. La Dadu i se explicase că inscripționarea se făcuse cu ajutorul unor blocuri de lemn cu semne grafice rânduite și unite pe un suport, date cu vopseluri și presate prin contact cu hârtia astfel încât vopselurile pătrundeau în textura hârtiei. Foile de hârtie fuseseră tăiate și legate foaie cu foaie, fiind apoi prinse în coperti tari, decorate cu crizanteme pictate de artiști. Pentru atragerea de credincioși Lu Zi trebuia susținut. Și nu numai spiritual, ci și material. Iar construirea micului lăcaș de cult din sat avea exact acest țel: de a atrage cât mai mulți aderenți. Dar Rabban îi confirmă că erau unele șicane pe care trebuiseră să le depășească. Odată lăcașul ridicat, totul nu putea fi decât spre binele dreptei-credințe (denumită de către localnicii drept-credincioși din Po-ping Jingjiao/Ching-chiao, ceea ce se traducea prin Religia ori Calea Luminoasă). Tot în sud fusese scoasă și cartea Zunjing (Cartea Adorației sau a Rugăciunii: o culegere scurtă de imnuri de laudă), care urma să-i fie încredințată piosului Lu Zi ulterior, după ce mai soseau exemplare mai numeroase. Tipărirea (care semnifica multiplicarea unui text cu prese dispuse cu matrițe cu caractere) ușura propagarea dreptei credințe și misiunea Păstorilor comunităților. Din păcate, exemplarele disponibile erau încă în număr insuficient (căci lucrau pentru episcopie doar atunci când se putea). Markos îi mai relatează și despre dorința episcopului de a trimite prin el scrisori către Patriarhia din Seleucia-Ctesiphon (de fapt Bagdad), precum și înalților mitropoliți. Îi pomeni și de importanța pe care Părintele Innocent o acorda faptului de a fi însoțit de Rabban. Dar când îi spuse aceasta, monahul dădu mirat din cap a nedumerire.

-Datorită în mod deosebit simțului Dumneavoastră de prevedere ! preciză Markos.

-Rămâne de văzut. Nu e un drum ușor și sfințenia ne vine de la mai mult decât un simplu pelerinaj. Mult mai mult fi-vom datori pentru a putea străbate Calea Sfințeniei, pe care doar celor plăcuți Domnului le este îngăduit să pășească.

-Categoric nu este o Cale facilă. Și nu este deschisă chiar oricui. Și poate fi asemănat cu un urcuș continuu al perseverenței și reflexivității profunde.

-Este o Cale a perfecțiunii. Dar de asemenea am convingerea că pelerinajul nu ne poate sfinți. O urmă, atât cât putem, e o cale perfectă sau perfectibilă, dar ne distrage de la tot ce este cu adevărat important în viața noastră.

-Posibil. Nu înțeleg totul precum Dumneavoastră. Personal, aș merge cumva simbolic pe acest drum pe urmele Mântuitorului.

-Da. Poate. Din punctul meu de vedere, pelerinajul nu are o semnificație particulară, deosebită. E un drum și nu Calea. Noi trebuie să alegem și să urmărim Calea. Rătăcirile de Cale înseamnă risipă, iluzie și pierderea sensurilor adânci ale vieții.

-Și să nu ne încărcăm și de misterul luminii radiate de Isus în ținutul Sfânt ? Să nu însemne aceasta o experiență de viață deosebită ? Categoric, va echivala cu o încărcătură spirituală pozitivă ! Să încercăm să îmbinăm drumul pelerinajului și Calea Sfințeniei. Nu s-ar suprapune apriori. Desigur, numai de le vom putea făptui sau împlini. Înțeleg de la Dumneavoastră că poate fi și bine și rău.

-Da. Și bine și rău.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Bine în sensul că poate să ne inspire. Rău în sensul că ne distrage de la tot ce este cu adevărat important în viața noastră. Să știți că repet doar ceea ce spuneți Dumneavoastră, cu o înțelegere limitată.

-A păși pe Calea Sfințeniei înseamnă a purta Crucea dată, după exemplul Domnului Isus și nu neapărat a păși efectiv pe urmele pașilor Domniei Sale. E o părere. O putem discuta, desigur. Țara Sfântă are un mister care atrage, fără doar și poate. Și mai ales pe drept-credincioși. Aceeași măsură în toate, dată de simțul moral fi-va trebuincioasă. În plus, e o încercare nu lipsită de primejdii, căci stăpânirea ținutului e nesigură. Sunt puternicii zilei care își întretaie autoritatea acolo și lupta nu e lipsită de încrâncenare și ciocniri armate. A devenit deodată un tărâm incert, unde se opun orgolii și ambiții stăpânitoare fel și fel ale Imperiilor, Sultanatelor și Il-khanatelor.

-Totuși, ar putea fi și-o încercare cu unele aspecte pozitive !

-Categoric ! Dar e nesigură. Și dacă ne îndepărtează de la Cale ?

-Pur și simplu eu încerc să înțeleg mai multe despre Domnul Isus de la Dumneavoastră. Tot de la Dumneavoastră aud și cele alinătoare bieteii mele inimi. Dar de ce să nu vadă și ochii mei drumul urmat de Domnul Isus ? Să nu fie oare și acest drum o sursă de inspirație prea însetatului suflet ?

-Urechile sunt să audă. Ochii sunt ca să vadă. Minte ca să cugete. Dar dacă nu e cu simțire și din izvorul inimii, la ce bun totul ? La ce bun totul ? <Ierusalime, spală-ți inima de răutate, ca să fii salvat ! Până când vei păstra în tine gândurile tale deșarte ?> *Ieremia 4:14.*

Markos se înциudă și răbufni:

-Eu nu mai înțeleg nimic. Nu pot să vă conving cu niciun preț ! Sunt determinat să-mi urmez parcursul. Și cred că pelerinajul este numai spre binele nostru ! Și de ce nu, poate și al Bisericii noastre episcopale.

-Această credință a ta își trage sevele din cuget sau din simțire ? Dragă Markos ? Rogu-te, credința ta să fie cu justă simțire. Uite, îți exemplific: noi vrem să ne ostoim din Apa Vie a Vieții, dar de ce să nu lăsăm întâi poporul vietăților pădurii să bea mai întâi din Apa cea Curată a Vieții ?

-Nu înțeleg !? Tocmai ați schimbat discuția. Și-am să răspund cum pot: atunci am greșit. Dar am lăsat vietățile să bea mai întâi și doar după aceea am luat apă.

-Aș fi dorit să spun altfel. La izvor apa trebuie să fie curată. Unele vietăți nu sunt suficient de înalte să bea apă de pe jgheabul adâncit de firicelul izvorului. Și ele beau din băltoacele din vecinătate. Unde îți făceai tu nevoile ? Ai fost curios să vezi cum curgea și unde ajungea apa din ploii ? A rămas o dâră făcută de șuvoiul apelor scurse și săpată în pământ. Către izvor ducea. Impurifica apa care stagnează acolo de obicei în bălți și din care apele se scurg și ele și se unesc cu firicelul de apă al izvorului. Acesta se duce la vale, vărsându-se într-un pârau.

-Dar nu plouă tot timpul !

-Da, așa este. Dar când plouă, ploaia spală exact zona unde tu îți făceai nevoile !

-Da, înțeleg. Însă doar așa se poate duce mirosul urât de acolo.

-Știi că vietățile pădurii beau de la izvor, nu ? Și că sătenii își iau apa trebuincioasă de la un pârau care preia apele de la izvorușul de aici ?

-Nu înțeleg. Ce legătură au aceste reproșuri cu intenția mea de pelerinaj pe urmele Mântuitorului nostru și Calea Sfințeniei ? Discutam de fapt cu totul altceva !

-Resturile unde le arunci ?

-Poftim ? De ce întrebați ?

-Răspunde, te rog.

-Tot acolo !

-Pentru ce ? Apa trebuie să fie o Apă a Vieții și să fie curată ! Atunci de ce să nu fie așa cum e bine ? Curată ! Dacă izvorușul nostru și-ar reduce debitul și în final ar secătui, ne-am putea noi descurca doar cu apa adusă din sat ori colectată din precipitații ? Eu cred că nu.

-Mda.

-Tot ce planificăm, chibzuim, cugetăm, vorbim și făptuim să fie cu simțire. Și să aibă semnificație.

-Tot nu pricep.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Pașii noștri au semnificație pentru prezent, viitor și în cântărirea făptuirilor noastre în fața Domnului. Domnul Isus mijlocește, dar putem să ne dovedim noi oare vrednici de justa mărire ? De înălțare ?

-Tot nu mi-e clar.

-Care este unul dintre mesajele pe care ni le-a transmis Domnul Isus ? Care sunt cuvintele Sale de rememorat constant ? Să ne ducem Crucea !

-!?

-Și exact aceasta trebuie să împlinim ! Singuri să ne purtăm propria Cruce.

-Doamne ! Off ! Atât de greu e cu Dumneavoastră ! Îmi cer scuze, mă duc să iau o gură de aer. Nu am înțeles absolut nimic, să știți ! Dar absolut nimic. Îmi pare rău !

Și Markos se îndepărtă și urcă în sus pe munte, gâfâind cu obidă. Încerca să gândească. Îl deranjase discuția despre locul unde își face nevoile. Venise la Părintele Bar Șawma pentru învățătură și îndrumare spirituală. Nu știuse că trebuia să întrebe și de locul unde și-ar putea face nevoile. Intenționa să urmeze în final direcția dată de Părintele episcop. Adică să plece în călătorie. Dar ar fi putut el duce oare la bun sfârșit de unul singur această dificilă încercare ? Deși Markos era atât de apreciat și la Kawshang, dar și la Dadu, Rabban îl făcea să se simtă necopt și ignorant. Ce era de făcut ? Îi răsună în minte: <Tot ce planificăm, chibzuim, cugetăm, vorbim și făptuim să fie cu simțire>. Erau cuvinte care sunau just. Dar doar prin aceasta să putem fi ghidați pe Cale ? Să fi fost oare îndestulător ? Pentru a permite pășirea pe Cale ? Discuția devenise deodată atât de complicată ! Și tare greu de pătruns cu gândul. Dificil de deslușit. Pe de altă parte, de la un moment dat fusese deranjantă. În consecință se decise: urma să plece către cetatea Sfântă, Ierusalim. Imediat ce semnalul de pornire din partea Părintelui episcop era dat. Întâi la Dadu, imediat ce ar fi avut oportunitatea, iar mai apoi spre Ierusalim. Și atunci, dacă pleca, ce rost mai avea această discuție despre locul unde-și făcea nevoile ? Care fusese mai mult decât jenantă ! Categorie, nu avusese tare mult rost ! Și îi stătea pe limbă să-i spună Părintelui monah. Da, urma să plece și reproșul nu-și avea rostul. Și da, cu prima ocazie i-ar fi spus direct ce-i îngreunase deodată sufletul. Coborî. Rabban ședea pe sol, cu picioarele încrucișate, brațele în jurul corpului cu palmele în sus și ochii închiși. Părea ca și cum ar fi fost într-o meditație extatică. Se apropie și-l atinse ușor, arătându-i că revenise. Însă monahul menținu ochii închiși. Markos se așeză pe o lespede, privindu-l. După cinci minute, Rabban se sculă și veni și el și se așeză pe o lespede alăturată. În privire avea o căldură și o strălucire aparte. I se adresă și-l atinse delicat și vocea îi sună calmă și detașată. De parcă discuția anterioară fusese cu totul dată uitării.

-Au ieșit ciupercile după ploaie ? Ai fost cumva atent ca să observi ?

-Sincer, nu am dat nicio atenție. Când a plouat ?

-Aseară. Pe drum nu v-a prins ploaia ?

-Nu. Au fost nori, dar fără ploaie. Deși au fost și ceva stropi, dar nu ploaie.

-Probabil a plouat pe munte destul ! Mai târziu, dar cât mai e încă lumină să mergem să vedem dacă este ceva de cules. Poate vom găsi și ceva fructe de pădure. O să vedem la fața locului.

Markos îndrăzni și-i spuse:

-Să-mi spuneți în ce loc să-mi fac de-acum nevoile. Oricum, am decis să plec cu prima ocazie în capitală și de acolo în Țara Sfântă. Atunci când sosește cineva de la Dadu. Deci acest aspect nu o să vă mai deranjeze mult timp.

-Ai decis ? Pentru amândoi ?

-Cum pentru amândoi ?

-Părintele Innocent m-a rugat să te însoțesc la Bagdad și Seleucia-Ctesiphon. Deci oricum aș fi venit cu tine, la cererea Domniei Sale.

-Păi, acum îmi spuneți ?

-Dar când ? Doar am purtat o simplă discuție despre sensul și virtuțile în sine ale pelerinajului. Dacă purtatul Crucii ne îndreaptă într-acolo, vom purcede.

-Și mai avea rost să-mi reproșați că nu-mi fac unde trebuie nevoile ?

-Trebuia să-ți fi scris de mult pe nisip, încă de când am sesizat. Dar răul deja se produsese. Pârâul a fost impurificat și sătenii știu deja, căci unii au avut probleme cu stomacul. O să-ți arăt unde ar fi trebuit să faci ! Acum se pare că apa pârâului e bună. Altfel spus, s-a dus deval, nu ? Dar a cui să fie vina ? Greu de spus. Dar e mult mai bine să fim prevenitori în tot

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

cea ce făptuim. Să faci de-acum într-un loc unde să fim siguri că se va descompune în pământ și nu vor fi purtate de ape.

-Dar acum apa e bună !? Se poate bea !? Nu ? Adică nu mai sunt probleme. S-a rezolvat și se poate bea din pârâu, nu ? Și-atunci, ce rost mai are toată această discuție ?

-Da, acum apa pârâului e bună. Căci de fapt ai făcut doar la început acolo și după aceea ai schimbat locul. Undeva unde e ceva mai bine. Și totuși, nici acolo nu e încă suficient de bine. De aceea nici nu ți-am reproșat nimic până acum. Dar răul deja se petrecuse. Mai greu a fost să înțelegem motivele.

-Să știți că este o discuție destul de jenantă.

-Poate. Dar sătenii au cercetat și au aflat cauza. Fiindcă ai schimbat locul chiar atunci, discuția s-a închis. Iar eu am ezitat să mai spun ceva. Ce-ar mai fi fost de spus ? Hai să mergem după ciuperci.

Merseră amândoi în pădure și culeseră ceea ce găsira. Monahul verifică ciupercile extrem de atent și lepădă câteva. Nu erau multe, dar le luară. Urmău să mai culeagă și a doua zi de dimineață ca să le pregătească chiar atunci.

-Am să le mai văd odată înainte să le spăl și curăț ! Unele soiuri pot fi extrem de toxice. Trebuie să le deosebesc cu mare atenție.

-Și când plecăm spre Ierusalim ?

-Doar când va socoti Părintele episcop. Vom făptui numai după dorința Domniei Sale. Căci eu urmez dorința Dânsului, să știi, de a te urma. Dar mai sunt multe de terminat și aici !

-Ați fi putut să-mi fi spus ! Mă simt altfel aflând că vom merge împreună.

-Toate la timpul lor ! Și-aici este la fel de mare nevoie de noi, să știi !

-Mai mult de Dumneavoastră decât de mine ! Iar Prea-Bunul Lu Zi a devenit un adevărat stâlp al comunității.

-Eu aud și ascult cu inima ce vorbești cu bunii noștri credincioși. Sfaturile tale sunt bune și utile. Folosesc sătenilor, să știi !

-Măcar atâta bucurie sufletească să am și eu ! O veste bună și alinătoare.

-O veste bună e și intrarea ta în monahism. Și în cler. Dar amândouă erau așteptate. Ai citit ce scrie pe nisip ?

-Nu. N-am știut că era scris ceva. N-am fost curios.

-Te așteaptă o întrebare de ceva timp. Să te uiți când ajungem.

-Păi nu mai e mult.

Ajunseră și Markos încercă să citească. Dar nisipul era uscat și scrisul nu se vedea bine. Umezi nisipul prin stropire, atent să nu afecteze cuvintele scrise. Așa se vedea ceva mai bine. <Când va fi terminată biserica din sat ?>. Ce putea răspunde ? Căci nu avea de unde știi ! Ce întrebare mai pusese și Rabban ! Se duse lângă Dânsul și îi spuse fără ocoliș:

-Chiar nu știu ! Și nici nu am de unde știi.

-Am vrut să-ți spun că noi doi avem o responsabilitate mare față de comunitatea credincioșilor din Po-ping. Nu putem pleca până construcția bisericii nu va fi terminată complet și inclusiv și sfințită.

-Aha ! După voia Domniei Voastre. Dar nu ne-ar întârzia oare de la pășirea pe Cale ? Dacă Părintele episcop ne solicită să ducem mai degrabă depeșele la Patriarhie ?

-Dincontră. Nu întârzie, ci ajută. E o făptuire înălțătoare și tare plăcută Domnului zidirea Sfintei Biserici. Și Biserica, odată zidită, va fi și Sfințită. Deși aportul nostru va fi mai degrabă unul spiritual. Dar construcția bisericii va trebui îndrumată. Vor veni meșteri din Dadu, remunerați de episcopie. Dar trebuie îndrumare, căci au mai ridicat doar o singură altă biserică. Eu am vrut o capelă modestă, dar Părintele Innocent vrea chiar o bisericuță mijlocie. Eu am dorit-o din lemn, dânsul dorește zidire. Vom vedea și noi planurile concepute la Dadu. Văzând și făcând, deci. Lu Zi are o mare râvnă și bunăvoință, dar e o lucrare mult prea importantă ca să lăsăm toată responsabilitatea doar pe umerii dânsului. Și nu aceasta este vrerea Părintelui episcop.

-Va trebui îndrumare pe viitor ?

-Categoric. Iar toate cele sfinte: catapeteasmă și icoane vor sosi de la o biserică aproape părăsită de undeva din vest, unde numărul credincioșilor se diminuase mult. Acolo Sfântul Lăcaș nu mai putuse fi întreținut. Odoarele au fost luate și adăpostite în grânarele unui drept-credincios cu mult respect și teamă. Se spune că cea mai veche scriere siriacă de aici e o tabletă

din secolul al VI-lea (*Notă exp.: tableta Sing-an-fu/Si-an-fu*). Tableta a fost înălțată în Xian din ținutul Shanxi în anul 781 și a fost sculptată de către monahul Jingjing, viețuitor al mănăstirii Da Qin situată la S-V de Xian (*Notă exp.: alte surse indică numele călugărului Lu Siu-yen, superintendent militar la Tai-chau; în timpul episcopului Ning-shu*). Dar în 845 s-a dat un edict de proscriere, așa că spre anul 900 se pierduseră majoritatea prozeliților și propovăduitorii erau aspru persecutați. Practic, credința noastră fusese scoasă în afara legii.

-Slavă lui Dumnezeu că am trecut acele timpuri de restriște. Și până la urma cum se va construi bisericuța: din lemn să fie sau din zidire ?

-Se va face întocmai după placul Prea-bunului Părinte episcop, căci de la episcopie ne vin cei mai mulți bani necesari construcției. În plus, aici e o climă ceva mai rece, deci zidirea ar fi cu mult mai practică. O observație: dacă bisericuța era în principal din lemn, am fi ridicat-o mai degrabă cu posibilitățile oamenilor.

-Cu posibilitățile oamenilor ?

-Îndemănare și forță de lucru. Materialele ar fi fost toate achiziționate din suma donată cu generozitate de episcopie. Există un mare interes duhovnicesc în Dadu la slujitorii Sfintei Episcopii pentru mica comunitate din Po-ping. Ai auzit cred cum spun ei în limba cathai dreptei-credințe: Jingjiao/Ching-chiao, adică Religia/Calea Luminoasă ! Sau Tianzhu Jiaotu (religia mărturisitorilor Domnului Cerurilor) ! Pe vremuri, când propovăduitorul Alopen a predicat în aceste ținuturi, episcopia din Cathai era denumită în siriacă Beth Sinaye. Dreptul Alopen a fost întemeietorul mănăstirii Ining-fang din Sing-an-fu/Si-an-fu, în care slujeau circa douăzeci și unul de viețuitori.

-În trecut, dacă atitudinea autorităților nu era favorabilă, nu se puteau construi biserici decât cel mult din lemn. Cel puțin în părțile Kawshang. S-a mai schimbat ceva între timp, din fericire.

-Marele Kublai-Khan ne este mai mult decât favorabil, în memoria mamei sale care era o bună drept-credincioasă. Nu sunt deci impedimente. Autoritățile imperiale ne sprijină. Există cem mult unele resentimente locale și atât. O să le depășim. Și o să reușim.

-La un moment dat au fost mai mult decât resentimente.

-Localnicii oscilau înainte. Existau unele fricțiuni și probabil că vor fi întotdeauna. De fapt, presiunile sunt mai mari pe nucleul mic, dar stăruitor al drept-credincioșilor noștri din sat. Ei sunt solidari și se îngăduie și ajută între ei. Și rezistă presiunii tăcute. Căci sunt dedicați Domnului și dreptei credințe.

-La întrebarea scrisă de Dumneavoastră nu voi putea răspunde, să știți.

-Voi spune eu ceva pe scurt. S-a săpat conturul fundației și s-a consolidat sistematic terenul prin bătătorire. Meșterii sunt deja sosiți de ceva timp. Chiar imediat după ce ați ajuns voi la Dadu. Se lucrează de circa două săptămâni. Au săpat conturul pe zidărie, în adâncime circa un metru, au bătătorit pământul cu niște maiuri de lemn, în straturi, atât pe fundul săpăturii, cât și în interiorul construcției, unde va fi pardoseala. Încă o lună și jumătate și construcția e ridicată. În două luni o sfințim. Autoritățile mongole impun localnicilor să ne ajute, indiferent de confesiune. Motiv pentru care conducătorul sătenilor se implică efectiv și ne-ajută. Am vrut să fie o știre bună și sperăm să te bucure. Părintele Innocent a cerut prin oficialitățile centrale sprijinul guvernatorului local (denumit "xunfu" sau "fuyuan") desemnat de Khan. Care ajută și cu materiale de construcție, cu unele din cele trebuincioase. Și ține legătura cu credincioșii și colaborează cu noi. Credincioșii sunt foarte implicați. Și eu am fost de mai multe ori în sat și am vorbit și cu meșterii și cu oficiali în mai multe rânduri, dar aportul meu a fost redus. Am încercat mai degrabă să nu le stric ritmul de muncă, care e destul de susținut.

-Frumoasă lucrare dacă există și bună cooperare în făptuirea ei.

-Construcția abia s-a început. O să coborâm în sat și noi să vorbim cu meșterii și să vedem planurile. Am înțeles că e înălțat deja un metru de zidărie deasupra pământului. În fundație s-ar fi folosit blocuri de piatră, desprinse din stânci și strânse și aduse de la poalele muntelui. Sunt oameni destui, căci guvernatorul se îngrijește. Rămâne acum să o vedem complet înălțată, finalizată și deci sfințită.

-Probabil că o să avem timp să o și vedem înălțată. Dacă nu vom pleca înainte.

-Sper să fie înălțată curând. Meșterii sunt tare destoinici, fără discuție. Se adaptează stilurilor noastre de a construi. Și mâna de lucru e suficientă prin buna-voință a guvernatorului.

În fiecare zi construcția înaintează puțin câte puțin. Mare bucurie și balsam ne e sufletelor noastre să vedem zidirea începută și chiar și doar puțin ridicată deasupra pământului, căci încă e timp să se încheie. Avem deci răspuns la întrebare. Acum poți să scrii și tu propria-ți întrebare.

-Încă n-am formulat-o ! Lăsați-mi puțin răgaz ca să pot să chibzuiesc pe îndelete, să o gândesc. Ca să fie cu adevărat o întrebare.

-Din multele tale frământări și gânduri, nu poți găsi o frază succintă ce ar merita poate scrisă !?

-Ba da. Dar îmi pare mult prea lumească.

-Scrie totuși ! Îl îndemnă Rabban. Și așa vom vedea cât e de lumească.

Și Markos nivelă nisipul, îl umezi și scrise cu ajutorul unui bețișor: <Protecția Khanilor mongoli este cumva spre bine sau spre rău ?>. Părintele monah privi și notă sub mesajul anterior: <Prea puțin în bine și mult prea mult în rău>.

-Părinte, de ce ? De ce ar fi prea mult în rău ? Sub oblăduirea Khanilor am putea atrage la credință foarte mulți oameni din Cathai. Khanii apleacă urechile la sfaturile creștinilor noștri și încearcă să cântărească cu dreptate.

-Oamenii vor veni la credință degrabă în condiții de pace și nu de război. Mame și doamne de Khani sunt drept-credincioase... Dar Khanii sunt războinici. Și ceea ce propovăduim noi se ciocnește aici cu tradiții ancestrale. Uite, spre exemplu, în daoism sunt multe precepte interesante.

-Să se regăsească oare parte din aceste precepte în Cartea noastră Sfântă ?

-Parte da. Am să-ți istorisesc extrem de succint un exemplu din învățăturile daoistă și confucianistă. Un bătrân pescar aude armonii minunate într-un loc umbros, lângă Altarul Caișilor. El îi întreabă pe discipolii învățatului: "Cu ce se ocupă omul acela ?". Discipolii răspund: "Este un Om Superior din regatul Lu. Slujește Loialitatea și Încrederea. Practică Omenia, Dreptatea, Sinceritatea, Înțelepciunea. Cultivă Ritualul și Muzica și e pentru relații de armonie între oameni". Bătrânul Pescar conchide: "E omenos, fără îndoială. Mă tem să nu se amărească, să se trudească și să fie în primejdie". Învățul se apropie cu mult respect, plecându-se și vorbind cu politețea cuvenită. Spuse Învățul: "Am ajuns la șizeci și nouă de ani, dar nu mi s-a mai vorbit astfel despre Învățătura Desăvârșită. Trebuie să uit Totul ca să O aflu ?". Bătrânul pescar spuse: "Dacă fiecare își respectă rangul, guvernarea este minunată; dacă nu, se stârnesc dezordini peste măsură. Oamenii au opt defecte majore (acaparare; elocvență; lingușire; măgulire; bârfă; răutate; viciu; primejdie, toate descrise în contexte clare) care dezbină și fac rău și patru neajunsuri importante (ambție; lăcomie; încăpățănare; îngâmfare). Lipsește-te de defectele majore, nu acționa potrivit neajunsurilor importante și în sfârșit vei începe să înveți !". Mâhnit, învățul întrebă: "Permiteți să întreb ce înseamnă Adevăr". Bătrânul pescar răspunde: "Adevărul este sinceritatea supremă. Cel lipsit de sinceritate supremă nu-i poate mișca pe oameni. Adevărul e înăuntru, spiritul se mișcă în afară. Ca să ajungi la Misteriosul Dao, întovărășește-te numai cu cel care este în stare să se îndrepte acolo". (Notă exp.: Zhuangzi- "Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 294-299). Știi a ce-mi amintește mie ? Discuția dintre Domnul Isus și Nicodim. <"Dacă cineva nu se naște din apă și din spirit, nu poate să intre în Împărăția lui Dumnezeu...Trebuie să vă nașteți dinnou. Vântul suflă unde vrea și îi auzi vuietul, dar nu știi de unde vine și unde se duce. Așa este oricine s-a născut din spirit... Fiindcă Domnul nu l-a trimis pe Fiul Său să judece lumea, ci pentru ca lumea să fie salvată prin El... Dar cine practică adevărul vine la lumină, ca să se vadă că faptele lui sunt făcute în armonie cu voința lui Dumnezeu"> Ioan 3:2-3:21. Am să citez și din învățătura daoistă: <Omul Sfânt se cunoaște pe sine, fără a se face cunoscut. Se prețuiește pe sine, fără a se socoti însemnat. El îl alungă pe cel din urmă și îl ia pe cel dintâi>. Adică: <Omul Sfânt își prețuiește trupul, păzindu-și duhul> conform lui Heshang Gong, cel trăitor între 179-157 î.e.n (Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 180-181, respectiv pag. 13 pentru cronologia vieții Maestrului Heshang Gong). Sau renunță la cel cu experiență și îl manifestă pe cel cu inocență din sine. E un mod de a raționa.

-Sunt oarecari diferențe de nuanțe, așa cum percep eu.

-Viziunea învățaturii daoiste este ceva mai pământească, mai umană, cu înțelegere pentru natură, având și conceptele de "ștergere a sinelui" și de purificare prin "stăpânirea interiorității" (Notă exp.: Confucius-"Analecte", Ed. Humanitas, București, 1995, pag. 7). Viziunea confucianistă este de conformare, de integrare. Iar cea redată în scrierile evanghelistului Ioan mai sublimată, aparținând lumii superioare, cerești. Știi despre ce învățat ar fi vorba în relatare ? Despre Kong Qiu, maestrul Kong Fu Zi (farangii îi spun Confucius). Întrebat de către discipolii săi pentru ce rațiuni i-a arătat atât de multă considerație bătrânului pescar: <"Când stăpânii a mii de care de luptă vă primesc, niciodată nu fac deosebiri de rang, ci vă tratează ca pe un egal. Maestre, ați fost întotdeauna semeț și îngâmfat. Azi, în fața aceluia pescar bătrân.. v-ați îndoit de spate... și ați făcut două plecăciuni până să răspundeți. Oare nu ați exagerat ?">. Maestrul Kong(zi) răspunde cu un oftat: <"Dacă

întâlnești un om în vârstă și nu-i arăți cinstire nu respecti ritualul. Dacă bătrânul pescar nu ar fi fost un Om Desăvârșit, nu i-ar fi putut face pe oameni să se plece dinainte-i; dacă cel care se pleacă nu este un spirit ales, nu va ajunge niciodată la Adevăr și până la urmă își va face rău. Ce păcat ! Nu există nenorocire mai mare pentru un om decât lipsa de Omenie. Dao este sursa celor zece mii de lucruri. Dintre toate lucrurile, cele care-l pierd sunt sortite morții, iar cele care-l dobândesc sunt sortite vieții. Dintre toate acțiunile, cele care i se opun vor fi distruse, iar cele care-l urmează se vor împlini. De aceea, Dao este pretutindeni, iar Omul Înțelept îl onorează. Pot spune că bătrânul pescar a ajuns la Dao. Cum aș îndrăzni să nu-i arăt respect ?"> (Notă exp.: Zhuangzi- "Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 299).

-Cine putea fi bătrânul pescar ?

-Nu sesizezi asemănările ? Cine este pentru noi Fiul Prea-Iubit al Domnului Dumnezeu ? Nu sunt aceleași învățăminte și în Noul Testament, oare ? Iar la întrebarea cine putea să fie bătrânul pescar, răspunsul ar fi: nu putem să știm. Iată de ce: acolo unde sunt doi sau trei adunați în numele Domnului Isus este prezentă și qnoma Domnului Isus *Matei 18:20*.

-Hm. Rămân pe gânduri.

-Nu înseamnă că Domnul Isus a venit pentru toți Dreptii și Aleșii acestei lumi ? Iată ce mai citim despre spusele Maestrului Kong(zi): <"Inimile oamenilor sunt mai primejdioase decât munții și văile și mai greu de cunoscut decât Cerul... în spatele înfățișării, omul își tăinuiește simțămintele... unii par sinceri, dar sunt prefăcuți; alții par înzestrați, dar dezamăgesc; alții par hotărâți, dar sunt delăsători; alții par molcomi, dar sunt iuți... Unii se apropie de dreptate de parcă ar fi însetați de ea, dar o părăsesc de parcă i-ar frige. Când îi trimite departe, Omul Superior le încearcă loialitatea; când îi trimite în apropiere, le încearcă respectul; când îi angajează pentru treburi dificile, le încearcă priceperile; când le pune întrebări pe neașteptate, le încearcă știința; când le dă treburi urgente, le încearcă buna-credință; când le încredințează bogății, le încearcă Omenia; când îi avertizează de existența unei primejdii, le încearcă temperamentul; când îi îmbată, le încearcă atitudinea; când îi pune laolaltă, bărbați și femei, le încearcă onoarea"> (Notă exp.: Zhuangzi- "Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 303-304). Nu semnifică aceasta că Domnul Isus a venit pentru toți Dreptii și Aleșii acestei lumi ?

Markos aplecă privirea în pământ, iar Rabban continuă:

-Conceptele par diferite, dar ce să fie cu adevărat diferit ? Daoiștii disting între *zhi ren*, *sheng ren* și *shen ren* (Omul Desăvârșit: atinge perfecțiunea; Omul Înțelept: ale cărui fapte sunt cunoscute și rememorate în posteritate, cu nume adesea necunoscut; Omul Spirit: îndrumă, creează ori recrează lucruri și ființe din lume). Nu !? De unele făptuiri par a fi în stare și Oamenii. Dar dacă vorbim de Fiul Domnului ? Vindecări, readuceri la viață, frângerea (porționarea) și înmultirea pâinilor și peștișorilor, potolirea furtunii !? Pentru oameni. Și de la Fiul Domnului ? Nesfârșită speranță în viața vesnică. Sfântul Pavel le spune galateenilor: <"Nu există nici iudeu, nici grec, nu există nici sclav, nici om liber, nu există nici bărbat, nici femeie, pentru că toți sunteți Una în Unitate cu Hristos Isus. Mai mult, dacă sunteți ai lui Hristos, sunteți într-adevăr sămânța lui Avraam, moștenitori potrivit promisiunii"> *Galateni 3:28-3:29*. Revin la ideile anterioare. Blânzii cathaii ne-ar accepta și preceptele noastre, combinându-le cumva cu tradițiile și concepțiile lor. Învățatul cathai Zhuangzi scrie: <"Toate acestea își au originea în Unu. Cel ce nu se depărtează de strămoși e numit Om al Cerului; Om Desăvârșit: cel ce nu se depărtează de Adevăr; cel ce nu se depărtează de Esență e numit Om Spirit; Omul Superior ia Omenia drept bunăvoință, Dreptatea drept principiu, Ritualul ca norma de conduită; Muzica drept armonie și el răspândește bunătate și omenie"> (Notă exp.: Zhuangzi- "Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 307).

-Renașterea din apă și spirit...

-Da. La un moment dat, maestrul Kong Fu Zi le spune discipolilor: <"Aș dori să renunț la cuvinte... Cerul vorbește oare ? Și totuși, ascultând de el, se rotesc anotimpurile și se nasc viețuitoarele. Grăiește Cerul ceva ?"> (Notă exp.: Confucius-"Analecte", Ed. Humanitas, București, 1995, pag. 272-273).

-A fost o sursă de inspirație pentru Dumneavoastră !?

-Nu neapărat. Simt uneori nevoia legământului tăcerii. Continui. Dar mongolii trăiesc din și prin război. Și acum conduc mare parte a lumii cunoscute de noi (spații întinse, mai vaste ca străvechile Imperii Roman ori Persan). Pentru unii dintre ei, îmbrățișarea creștinismului ar putea părea celorlaltor războinici ca un semn de slăbiciune. Pe de altă parte, plasarea de către Khani a unora dintre creștinii noștri în funcții din cele mai înalte, ca apreciere pentru abilitățile lor administrative și diplomatice poate fi momentan favorabilă și protectoare. Dar e rău văzută de necreștini, care cârtesc. Când stăpânirea Khanilor va fi răsturnată, necreștinii ne vor putea blama. Se poate întâmpla. Pe de altă parte, nu toți Khanii ne sunt favorabili, deci oricum tot rău ar putea sfârși pentru noi. Argumentul nostru forte este mesajul puternic conciliant al Domnului nostru Isus. Numai să-l putem transmite direct oamenilor. Mesajul trebuie deci să ajungă

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

cumva și la oamenii simpli. Și ar trebui ca mesajul să vibreze și să înduioșeze inimile cathailor. Și ar mai trebui ca aderenții noștri creștini să se poarte simplu, nesfidători la adresa altora, miloși, compătimitori chiar cu oricine. Și de ce nu cu orice ființă vie. Să fie oare mult prea mult ?

-Mult ? De ce ? Deloc. Să ne purtăm simplu, nesfidători, miloși și compătimitori nu este oare acesta chiar mesajul Domnului nostru Isus ?

-Tocmai. De fapt, există aici unele probleme. Cei pe care cathaii îi numesc Ai-hsüeh, creștini de-ai noștri oficiali ai autorităților sunt acuzați că ar fi instigat robi de pe moșiile unor convertiți la islam să depună false acuzații contra stăpânilor lor. În final, Maulana Burhan al-Din Bukhari ar fi fost exilat, poate și din acest motiv. De asemenea, refuzul unor negustori musulmani sosiți din Asia Centrală de a nu consuma carne de oaie care nu fusese sacrificată conform practicii islamice l-a ofensat profund pe Kublai-Khan. Care este poate cel mai echilibrat, mai înțelept și mai bine intenționat dintre Khani. Un suflet nobil cu adevărat. Iată că pot fi tensiuni, totuși. Oamenii noștri solicită dreptate pentru cei oprimați, dar alții pot fi ofensați, căci tradițiile ne sunt o a doua natură. Ce înțeleg unii prin acuzații false ? Ce drepturi absolute ar avea un demnitar asupra robilor săi ? Aceștia să nu aibă dreptul oare să fie tratați cu îngăduință ca oameni ?

-Suntem cumva la mijloc. Suntem de partea oamenilor simpli și chiar îngreditiți în libertatea faptelor lor, dar pentru dreptate am putea ajunge să suferim și alături de ei !

-Ei bine, iată: e tot un mod de a purta Crucea. De a suferi alături de aproapele nostru căruia i s-a făcut o nedreptate. Deci totul are sens ! Dar dacă și putem înlătura și ușura acea nedreptate ? Să fie oare posibil să nu strigăm doar în van ? Și-atunci, iată și modul cum să transmitem mesajul Domnului Isus: de partea oamenilor și alături de ei, inclusiv în a duce o părticică din povara altora. Atâta cât avem și noi înșine putere ! Câteodată, propria Cruce e prea grea, dar dacă s-ar adăuga mai adăuga puțin și din povara altora !? Și-atunci ? Fie numai după Voia Domnului, slăvit fie Numele Său Sfânt de-a pururea, în vecii vecilor ! Amin !

-E doar un ideal !

-Idealurile pot fi foarte frumoase ! Se scrie: <"Fiți însă împlinitori ai cuvântului... Căci, dacă cineva este ascultător al cuvântului și nu împlinitor, seamănă cu un om care-și privește fața naturală în oglindă.... Închinarea curată și neîntinată în ochii Dumnezeului și Tatălui nostru este aceasta: să te îngrijești de orfani și de văduve în necazul lor și să te păstrezi nepătat de lume"> *Iacov 1:22-1:27*. Dar cel mai mare merit al marelui Kublai-Khan este perfecta integrare a sudului (Nan Song) după învingerea trupelor imperiale ale dinastiei Song. Precum și unificarea monetară, prin adoptarea treptată a monedei unice a nordului (de hârtie, imprimată cu matrițe de bronz), cu preschimbarea bancnotelor celor din sud pe o perioadă de timp dată. Reușita tranziției și a unificării monetare nu ar fi fost posibilă fără un control total din partea autorităților centrale. Drepturile nobililor nu au fost știrbite, iar administrația a fost și ea perfect integrată. Iar reușita acestei integrări este și unul din meritele unor oficiali creștini Ai-hsüeh. Căci scrie în Scriptură: <Isus i-a găsit în templu... pe schimbătorii de bani șezând acolo. Atunci a făcut un bici din frânghii și i-a izgonit din templu..., a împrăștiat monedele schimbătorilor de bani și le-a răsturnat mesele> *Ioan 2:14-2:16*. Putea oare să se realizeze ceva mai bun doar prin interes privat și fără niciun fel de control etatic ? Cu certitudine, nu. Statul garant ține sub control fluxul financiar. Dar să fie oare destul pentru a nu stârni animozități printre cathaii care mențin tradițiile ancestrale și uneori nu ne privesc deloc cu ochi buni ?

-Domnia Voastră, când vom coborî oare în sat ca să putem vedea cu ochii noștri cum au înaintat până acum lucrările ?

-Mâine dimineață. Ce rost ar avea chiar acum ? Îmi pare că niciunul.

-Dar mai e încă timp. Dacă ne hotărâm chiar acum.

-Lasă pe mâine dimineață. Construcția propriu-zisă o ridică integral meșterii. Noi o să observăm îndeosebi detaliile care ar putea sluji din punct de vedere cultic.

-Formulați atunci Dumneavoastră întrebarea ca să am timp să reflectez la ea !

-Să o scriu chiar acum pe nisip ?

-Da. Vă rog frumos.

Rabban nivelă nisipul, îl umezi și scrise cu un bețișor: <Chiar de nu va mai fi roadă și turma se va rări, tot îl voi proslăvi pe Domnul !> *Habacuc 3:17...3:18*.

-Off ! Nici gândul Dumneavoastră nu este o întrebare ! Deci nu e o întrebare !

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Să spunem că este un gând preluat din Sfânta Scriptură. Și discutăm asupra sa. Ce poate semnifica ?

-Trebuie ca inimile să ne fie intru Domnul în orice condiții ! Dar mai ales la greu.

-Cu adevărat ! Dar și când ne e bine, desigur. Fie-ne Domnul călăuzitor în urcușurile și coborâșurile vieții.

-Desigur. Și când ne e bine. Așa că nu există speranță mai mare decât Domnul ! Să nu ne închipuim că dacă condițiile sunt vitrege, Domnul ne uită. Doar Crucea ar fi mai apăsătoare și genunchii pot să fie mai slabi ca să poarte greul ei. Strângem și scrâșnim din dinți să o purtăm, oricât de grea ar fi, ca să putem înainta și dacă putem cu laudă și cântări în întâmpinarea Domnului ! Și dacă nu se poate cu laudă și cântări, în mușenie deplină și lacrimi de bucurie pe chip senin că vom avea privilegiul de a ne înălța în Slava Domnului !

-Alese cuvinte.

-Markos, tu mai cumva acum și o altă întrebare ?

-Oricum, Dumneavoastră îmi veți răspunde aproape imediat. Să o scriu acum ?

-Învrednicește-te și scrie, te rog !

Markos nivelă, umezi și scrie: <Nu numai cu părinții noștri a făcut Domnul legământul de pe muntele Sinai, ci și cu noi !> *Deuteronom 5:3*.

-Și această afirmație ți se pare ție a fi o întrebare ?

-Oarecum da. Iată întrebarea asociată: respectarea celor zece porunci să fie suficientă ?

-Este necesară, dar nu suficientă ! Deci trebuie respectate cu sfințenie. Dar nu ne asigură pășirea pe drumul Vieții Veșnice ! Adică respectarea celor zece porunci nu ar fi suficientă decât în raport cu oamenii, dar nu cu Domnul.

-Deci legământul ar fi perpetuu !

-Categoric !

-Ce s-ar înțelege în acest caz prin "noi" ?

-Sunt acei "noi" din trecut. Adică strămoșii noștri. Suntem "noi" din prezent. Adică cei ce suntem trăitorii acestui veac. Și sunt "noi" cei din viitor. Adică urmașii noștri. Este un legământ care trece dincolo de generații, până la sfârșitul veacurilor. Și trebuie respectat de toate generațiile, iar părinții trebuie să le transmită copiilor cuvintele decalogului așa cum sunt scrise în Cartea Sfântă. Iar copii devin la rândul lor părinți și se continuă și perpetuează astfel și firul vieții. Doar ca omul să nu uite că nu e singur trăitor în lume și că preceptele Decalogului sunt generale (doar că cu unele ființe putem conviețui mai pașnic, cu altele ne "evităm din prevedere") <"Cine este înțelept ca să înțeleagă aceste lucruri și prevăzător ca să le cunoască ? Deoarece căile DOMNULUI sunt drepte și cei drepti vor umbla pe ele, dar cei ce încalcă legea se vor poticni pe ele"> *Hoshaiah/Osea 14:9*. Sunt și alte viețuitoare: animale, plante, care au același drept sacru de viață statuat și îngăduit chiar de către Domnul. Și omul trebuie să fie temperat în toate făptuirile sale față de viețuitoare și chiar față de materia nevie. Căci sensurile care par simple sunt de fapt greu de înțeles câteodată. Simplu poate fi complicat și complicat poate fi simplu. Căci tainele ce le mai profunde și înțelepciunea cea mai desăvârșită se regăsesc în creația Domnului, în însăși existența propriu-zisă. Deși am depășit numărul de întrebări pe zi, dacă folosește învățării tale în bine putem continua. Dar trebuie să-ți scriu întâi răspunsul să rămână ca răspuns notat.

Scrise sub întrebare: <Necesar a respecta. Dar nu îndeajuns pentru Justa Cale >. Mai adăugă:

-Totuși, în bunătatea lui cea mare, Domnul se poate apleca asupra bietelor noastre suflete și poate glăsui: <Ai încercat cu râvnă, dar deloc nu ai reușit. Ce-ar fi oare de făcut ?>.

-Ar fi ceva de răspuns atunci ?

-Da: <Doamne, marei tale mile cu totul mă încredințez. Am vrut bine, dar se poate să fi săvârșit din necunoaștere sau ignorantă și rău. Oare pot să-mi port vina ? Și oare e doar din vina mea ?>. Și-atunci vina trebuie purtată cât încă mai trăim și să mai încercăm să mai îndreptăm ceva, atât cât putem ! Și toate făptuirile noastre, alăturate simțămintelor, trăirilor, viselor și glăsurilor din timpul scurtei și unicei noastre vieți fi-vor socotite și chibzuite de Domnul, iar Domnul în mila lui va binevoi poate prin a ne și îngădui. Chiar și cu ori în ciuda erorilor și greșelilor noastre vrute sau nevrute.

-Și dacă omul tot timpul greșește ? Și nu mai este speranță din acest motiv ? Sau speranța e mult prea puțină ?

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Tot în Domnul deplin să ne încredem. Căci unde strică omul, numai Domnul mai poate îndrepta. Căci mare este Lucrarea Sa și cu totul neînsemnat este omul în toate făptuirile sale. Scrie tu încă o întrebare, dacă mai ai ceva pe suflet !

-Am citit un pasaj mai demult și mi-a rămas în minte ascuns și prăfuit de prea multe zile trecute, dar nu complet uitat.

Nivelă întrebarea sa și scrise în locul liber, deasupra răspunsului anterior al lui Rabban: <Și va fi conducător cu dreptate și călăuzitorii vor îndruma cu înțelepciune. Și va fi omul cumpănitor în spusele sale, ca pâraiașele subterane de sub pământ crăpat și ca loc umbros în loc însetat. Și nu s-or încrede în ceea ce cred că văd și din inimă și cu inima vor da ascultare>.

-La fel. Nu e o întrebare ! Din ce carte provine acest text ?

-Ce-ar putea fi ? Ce-ar putea să spună Profetul prin aceste cuvinte ? Și când îmi voi aminti unde am citit, vă voi spune.

-Eu nu știu de unde este textul. Spune-mi, te rog...

-Îmi rezona în minte, dar nu-mi amintesc unde și cum am citit sau am auzit aceste cuvinte. Sincer, mi s-a părut ca o profeție.

-Ar putea să fie o promisiune. Să presupunem că generație de generație se uită ceea ce este important și esențial în viață cu adevărat. Și că firavul contact cu natura și legițile lumii ar putea atât de ușor deveni formal și străin. Și adevărata cunoaștere s-ar rătăci și ea ! Și că omul, în stricăciunea sufletului său, s-ar deda și la fapte multe și nesăbuite. Ce-ar fi de făcut atunci ? Să se creadă vreodată că poate fi omul mai mult decât om ? La fel: unde strică omul și greu se întrezărește cale de îndreptare numai Domnul mai poate încă ceva a mai îndrepta. Dar Profetul vede că va mai exista și dreptate, călăuzire diriguitoare și înțeleaptă, cumpănire. Și că nu va fi cu puțință să dăm crezării ceea ce s-ar vedea cu ochii și s-ar aude cu urechile, dacă nu sunt picurate pe îndelete prin dulcele filtru al inimii, ca să luăm ceea ce este curat și pur fără de tăgadă și să ducem cu noi la Domnul numai ce este cu adevărat just și bun. Ca poate Domnul, în marea sa milă, să ne primească și-așa, fie chiar și umili în greșelile noastre câteodată ireparabile, adică atât de greșiți, dar nu de-a întregul, ca să mai putem ajunge și la judecată în fața Domnului. Și atât de greșiți nu prin noi înșine, ci prin imaginile și sunetele percepute din exterior și doar puțin îndreptate în justul și sensibilul filtru al inimii. Dar nu îndreptate just și în exterior. Și-atunci, ce ar mai fi Doamne de făcut ?

-Cine să poată răspunde ce-ar mai fi de făcut ?

-O să vedem dacă se va putea și de la cine anume găsi răspuns. La fel: chibzuind cu sensibilitatea inimilor noastre.

-Și dacă să ne ascultăm inimile nu ar fi întotdeauna îndeajuns spre buna călăuzire ?

-Să fie îndeajuns ? Mare și nețărmită e mila Domnului, care în bunătatea sa tot ne mai îngăduie, atâta de greșiți ! Numai în Domnul fie-ne speranța !

-Și când vom trăi oare timpul când fi-vor conducător cu dreptate și călăuzitori cu înțelepciune ? Când cumpănitoare vor fi spusele și ostoitoare sufletelor însetate de arșița vieții. Iar crezarea veni-va din izvorul simțământului sensibil și înduioșat al inimii ?

-De când e lumea sunt și unii conducători cu dreptate și unii călăuzitori cu înțelepciune. Dar sunt unii. De-ar fi oare, Doamne, toți !

-Dar acum, chiar dacă nu peste tot avem un singur conducător, iar călăuzitorii decid, dar nu întotdeauna înțelept. Ce e de făcut ? Veni-vor totuși și acele timpuri de mai bine promise ? Căci Marele Khan Kublai e cu dreptate, iar Ai-hsüeh încearcă să îndrepte din strâmbătatea lumii, dar lumea rămâne tot strâmbă. De ce ?

-Dacă nu vor veni acele timpuri e vai și amar de noi ! Căci timpul și viețile bieților oameni sunt prea trecătoare și atât de nepătrunse sunt adevărurile lumii și atât de uitare adevăratele fundamente ale vieții ! Deci da, vor veni, căci este văzută de Profet ca o promisiune înscrisă în Cartea Sfântă ! Acum îmi amintesc un pasaj asemănător, dar traducerea suna diferit. Probabil. Ceea ce ai redat tu este dintr-o Biblie de demult. Pasajul este din *Isaia 32:1-32:3*. Și sună astfel: <"Iată ! Un domnitor va domni pentru dreptate, iar guvernatorii vor governa pentru justiție. Fiecare va fi ca un adăpost împotriva vântului și ca o ascunzătoare împotriva furtunii, ca niște șuvoaie de apă într-un ținut fără apă, ca umbra unei stânci mari într-un ținut uscat. Ochii celor ce văd nu se vor lipi, iar urechile celor ce aud vor fi atente"> *Isaia 32:1-32:3*.

-Această promisiune aparține Domnului Dumnezeu sau Profetului ?

-Nu pot răspunde. Profetul Isaia este considerat ca fiind inspirat... Dar cine poate știi cu adevărat ce i s-a revelat ?

-De ce ? De ce să nu se poată știi cu adevărat ?

-De cele mai multe ori în "țesătura" viitorului inter-influentele și interferențele sunt atât de puternice și profunde, încât ceea ce vede Profetul cu ochii minții să fie categoric numai viziunea inspirată de adevăratul Dumnezeu ? Profetul vede o configurație a viitorului și mărturisește ceea ce vede... dar să fie iluzia speranțelor și convingerilor sale ? Ori să fie îngâmfare ori deșertăciune ? Cum, de către cine și cu ce tărie se poate construi viitorul dacă nu doar de către numai și numai bunul și adevăratul Dumnezeu ? Ceea ce strică omul reface Domnul Dumnezeu... Dar cât va mai avea adevăratul Dumnezeu răbdare față de nesăbuița omului ? Exemplul sfatului lui Ahitofel pentru Absalom dovedește că relațiile inter-umane sunt complicate și interferențele mari. Mănat de dorința de a conduce poporul, ar fi putut Absalom să se încarce cu vina de a lăsa ca mâna cuiva să se ridice asupra tatălui său ? Dar urmând tot un sfat greșit, Absalom s-a culcat cu concubinele tatălui sau (de drept, mamele sale vitrege) care vegheau asupra casei lui David, cât regele era în bejenie. Și cum ? În văzul și spre știința întregului Israel, într-un cort instalat pe acoperiș. Regretabil și pentru că Absalom ținea extrem de mult la sora sa Tamar (când i se naște o fiică, el o numește Tamar. Stă scris că era fata sa, deși putea fi și fiica Tamarei cu Amnon, pe care Absalom o recunoaște drept descendentă a sa legitimă). Stă scris: <"Să nu descoperi goliciunea soției tatălui tău. Este goliciunea tatălui tău"> *Leviticul 18:8* întărită de *Deuteronomul 27:23*. La ce poate conduce dorința de mărire !

-Adevărat. Dar legea scrie soție, nu concubine.

-Da, ca om David se comporta ca un rege și aspira și la soții și la concubine.

-Totuși ! "Soție": DOAR una, conform cele scrise în *Geneza 2:24*.

-Da. "Rege" și mentalitățile epocii... Lui Absalom i se nasc fii și o fiică, Tamar. Să fi fost totuși Tamar cea mică fata surorii lui Absalom (cea cu același nume și care se izolase de ceilalți în casa lui Absalom) cu fratele lor după tată Amnon ? Nu putem știi. Și totuși, respectând firescul evenimentelor și prin dubla sa ascendență regală (dupa tată, dar și după mama sa), dacă el ar fi avut răbdare, pentru Absalom domnia ar fi venit absolut de la sine. Cum de altfel se și întâmplă. Căci Maaca, fiica lui Uriel din Ghibeia și a lui Tamar, "fata" lui Absalom a fost soția preferată a regelui Roboam, fiul lui Solomon (mama sa fiind Naama amonita *2 Cronici 12:13*). Maaca este mama regelui Abiia și bunica dreptului rege Asa, care arde un idol ridicat la indicația bunicii sale pentru închinare la stâlpul sacru conform poruncii din *Exodul 7:13-7:14; Deuteronom 7:25; 12:30-12:31*. Dar și o îndepărtează pe Maaca, bunica sa din poziția înalt onorifică de "regină-mamă". Și oare Absalom a cucerit inima fiilor din nordul țării lui Israel sau cei din nord să-l fi desemnat ca stindard al intereselor lor ? Care să fie adevărul ? Prin așteptare răbdătoare, Absalom ar fi fost poate mai aproape de domnie decât regele Solomon, marele rege-constructor al mărețului Templu, loc sacru de închinare. Presupun doar, desigur.

-Era îngâmfare la Ahitofel ghilonitul ori la pretendentul Absalom ?

-Erau mentalitățile vremurilor apuse și legile (unele) trecătoare ale oamenilor. Căci cele ale DOMNULUI sunt legități nepieritoare. Și poate o ambiție a celor din nord de a contesta tăria și primatul celor din sud. Iată de ce acum spunem <un soț, o soție !>, iar ochiul tău să nu conducă mintea la îndrăzneala de a păcătui în ispita poftelor ! Aceasta după povața dreptului și măritului nostru Învățător. Pretendentul Absalom poftea la ceea ce ar fi avut cu certitudine dreptul ca fiu legitim cu dublă ascendență regală: regatul. Dar de ce să nu fii lăsat firescul să-și urmeze cursul ? Și trebuia oare să-și arate bărbăția asupra concubinilor tatălui său (într-un fel -spun: într-un fel-, ca și niște mame vitrege pentru el) ? Ți-am spus: mentalitățile acelor timpuri. Mentalități de care nu ne dezbrăăm, cu toată învățătura din iubirea Domnului Isus pentru oameni și Viață.

-Viețuirea în și prin firesc, alături și cu enorm respect și emoție pentru toată Creația adevăratului Dumnezeu. Și în adorație pentru adevăratul Dumnezeu. Cum altfel ? Nu !?

-Dar ca întotdeauna, omul e trecător. Dar Domnul fi-va perpetuu alături de bieții oameni, generație de generație, până la sfârșitul veacurilor. Deci dacă Profetul Isaia a văzut inspirat, înseamnă că doar Domnul a putut arăta. Căci altcineva nu avea cine. Doar ca ochii Profetului să fi fost luminoși și senini. Sperăm doar ca acele timpuri să vie cât mai curând. Atât timp cât mai avem încă speranță.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Oare și propovăduirea creștină să-i fi influențat pe liderii mongoli în cucerirea lumii cunoscute ? De unde să fi venit în inimile lor atâta determinare și pornire de a stăpâni și de a se înstăpâni în mare parte din lumea cunoscută nouă ?

-Clanurile și triburile mongole au furnizat mercenari care au luptat pentru alții prea mult timp. Și în final au înțeles că pot conduce și ei, reîntorși în triburi. Trebuiau doar să învețe și știința de a conduce și de a decide pertinent. Khanii se bazează și pe sfaturile noastre, influențați poate de mamele și soțiile lor creștine. Dar dacă propovăduirea creștină i-a determinat să cucerească lumea, nu pot să știu. Mai degrabă e o consecință a formelor organizate militar tribale și de clan, precum și a faptului că trăiesc de secole din mercenariat. Au fost poate influențați de exemplul Khitanilor și Jurchenilor care au constituit forme statale organizate la sud de Marele Zid. Poate a contat și aflarea veștii că a existat cândva un Imperiu care odată a stăpânit mare parte a lumii, anume bazinul Mării Mediterane. Și acel Imperiu s-a născut, s-a mărit și a și decăzut, așa cum se și întâmplă, de fapt. Altfel spus, situația actuală nu exprimă decât forța lor militară de excepție din acest moment. Dar să cucerești poate fi ușor, să te înstăpânești pare a fi însă tare greu. Sub Jurcheni s-au imprimat Canoane budiste și daoiste/taoiste, ei fiind protectorii acestor curente religioase.

-Pot să mai întreb și altceva ?

-Chiar te rog.

-Ce este viața ? Cum am putea defini ceea ce percepem drept viață ?

-Am să îți răspund din învățătura daoistă: <"Alăturată Nesfârșitului doar în planul ideilor, viața este precum săritura unui armăsar neînfricat pur-sânge arab peste o râpă adâncă și înspăimântătoare... Din plămada de lut a materiei am împrumutat trupul; cu viața ostenesc, în bătrânețe încetinesc; în Viața Cea Veșnică poposesc... Bine-venită fie odihna Vieții Veșnice, bine-venit și *gongul" bătrâneții*. Bine-venit fie începutul vieții, bine-venit fie somnul adânc ce precede începutul Vieții Nesfârșite"> (Notă exp.: *Zhuangzi-"Călătorie liberă"*, Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 283; 94-95; ușoară adaptare). Întrebă (ipotetic presupun) YHWH pe Iov din mijlocul vijeliei: <"Poți tu să-i dai tărie calului ? Poți tu să-i îmbraci gâtul cu o coamă fluturândă ? Poți tu să-l faci să sară ca o lăcustă ?"> *Iov 39:19-39:20*.

-Hmmm ! Și totuși !? Ce este viața ?

-Scrie întrebarea ca să-ți pot și răspunde. Așa era consemnul nostru.

Markos nivelă totul, umezi puțin și scrise cu bețișorul: <Ce este viața ?>. Monahul se aplecă și notă: <Adami-Eve. Descendenți-continuitate-perpetuare. Legități naturale și umane. Reflexivitate, abținere și îndreptare. Spiritul ca o lumină înălțătoare. Domnul Isus-Duh Sfânt-Domnul>. Markos citi și tăcu. Ce mai putea spune ? Lăsă totul deoparte și se duse la ceaun. Înăuntru mai era ceva mâncare.

-Ce să înțelegem prin reflexivitate ?

-Cred că cea mai bună explicație pe care o pot oferi, Markos, tot în Sfânta Scriptură o găsim: <"...zilele acelea vor fi zile ale unui necaz cum n-a mai fost de la începutul creației lui Dumnezeu până acum și nici nu va mai fi. Și dacă Domnul nu ar fi scurtat zilele, nicio carne nu ar fi salvată. Dar de dragul celor aleși și pe care el i-a ales, a scurtat zilele... Fiți atenți, rămâneți treji, pentru că nu știți când este timpul fixat... Vegheați deci... Dar ce vă zic vouă le zic tuturor: Vegheați !"> *Marcu 13:19-13:20; 13:33; 13:35; 13:37*. Atunci ? Conchid că reflexivitatea e egală cu veghea continuă. <De-aș alege blândețea, nu însă dârzenia, de-aș îndepărta cumpătarea, păzind semeță măreție, de-aș înceta să mă regăsesc în urmă, punându-mă înainte, voi pieri ! În luptă blândețea e învingătoare și de veghează nimic nu o va clinti. Cerul îl mântuie pe cel blând și îl va ocroti, servindu-se de blândețe> scrie Lao Zi: (Notă exp.: *Lao Zi-"Cartea despre Tao și virtuțile sale"*, Ed. Științifică, București, 1999, pag. 171). Blândețe, cumpătare și Cerul ne va mântui servindu-se de blândețe. Să fim atenți, treji și veghetori ca să îndepărtăm de zilele noastre și ale copiilor noștri perspectiva aceluia necaz cum nu a mai fost... și nici nu va mai fi...

-Hm. <"Necaz cum n-a mai fost..."> *Marcu 13:19*. Și ce se înțelege din expresia: <"Dacă Domnul nu ar fi scurtat zilele, nicio carne nu ar fi salvată"> *Marcu 13:20* ?

-<Atunci YHWH a zis: "Spiritul meu nu va avea răbdare la nesfârșit cu omul, căci el nu este decât carne. De aceea, zilele lui vor fi de o sută douăzeci de ani"> *Geneza 6:3*. După ce cuvântul DOMNULUI a venit la Avram într-o viziune și el: <"...a căzut într-un somn adânc și iată că un întuneric mare și înspăimântător s-a lăsat peste el... Atunci soarele a apus și s-a făcut un întuneric adânc; și iată că un cuptor fumegând și o torță aprinsă trecea printre bucățile de carne"...> Atunci el [*Avram/Avraam*] a luat toate acestea [*o junincă de trei ani, o capră de trei ani, o turtura și un pui de porumbel*] le-a tăiat în două,... dar păsările nu le-a tăiat..."> *Geneza 15:12; 15:17; 15:9-15:10*. Căci Avram făcuse un sacrificiu de ispășire pentru DOMNUL, dar viziunea din *Geneza 15:17* poate face referire la cu totul altceva. Deci, Legea trebuie respectată !

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-De fapt, toți suntem în Lege. Și: <"Domnul însuși... își va înălța glasul din locuința sa Sfântă... va scoate un strigăt împotriva tuturor locuitorilor pământului, ca strigătul celor ce calcă strugurii în teasc. Vuietul se va auzi până în cea mai îndepărtată parte a pământului, căci DOMNUL are o judecată cu popoarele. El se va judeca cu orice carne. Iar pe cei răi îi va da pradă sabiei", spune DOMNUL. Așa a spus DOMNUL armatelor: "Iată ! O nenorocire merge din popor în popor și o mare furtună se va stârni din cele mai îndepărtate părți ale pământului. Da, cei uciși de DOMNUL vor fi în ziua aceea de la un capăt al pământului până la celălalt. Nu vor fi nici jeliți, nici adunați, nici îngropați. Vor ajunge ca bălegarul pe fața pământului. Urlați, păstori și strigați... căci... veți cădea ca un vas de preț ! Păstorii nu mai au niciun loc de refugiu și cei din fruntea turmei nicio cale de scăpare..."> *Jeremia 25:30-25:38.*

-Iar prin abținere (adică autocontrol) ce să înțelegem ?

-<"Dacă cineva nu se poticnește în cuvânt este un om perfect, capabil și să-și țină în frâu tot corpul... Tot așa și limba este un mădular mic, dar se laudă cu lucruri mari. Iată ! Un foc mic ce pădure mare aprinde ! ... Dar limba, niciun om n-o poate împlânzi... Din aceeași gură ies și binecuvântarea și blestemul. Nu este potrivit, frații mei, ca aceste lucruri să continue așa... Înțelepciunea de sus este în primul rând castă, apoi pașnică, rezonabilă, gata să asculte, plină de îndurare și de roade bune, nepărtinitoare, neipocrită. În plus, rodul dreptății este semănat în pace pentru cei care fac pace"> *Iacov 3:2; 3:5; 3:8; 3:10-3:18.* Dar nu numai în vorbe. Blândețe și cumpătare în orice gest față de orice este viu. Să respectăm FIRESFUL.

Se lăsă tăcere. Apoi, Rabban se ridică în picioare.

-Ți-e foame ? Înțețesc jarul și mai pun vreascuri să reaprind focul.

Încălziră mâncarea, porționară în blid și serviră. Fiind caldă le părea bună, căci le încălzea corpurile. Timpul se răcise și deși erau bine îmbrăcați, puțin-puțin îi luase frigul. Așa că mâncarea caldă le transferă energia necesară pentru a rezista la frig.

-Dacă am merge chiar și puțin în sat ! Măcar să vedem ce s-a făcut până acum ! Nu o să stăm mult !

-Asta pentru tine, căci eu am văzut deja. Nu ai răbdare până mâine dimineață ? Să nu ne prindă întunericul la întoarcere, dacă se va însera. Eu zic că e mai bine mâine dimineață.

-Poate, dar să nu-i distragem pe meșteri de la organizarea muncii chiar de dimineața. Mai importantă ca orice mi se pare ridicarea puțin câte puțin a construcției.

-Este importantă, dar nu vor vorbi cu noi decât după ce organizează lucrătorii și munca. Deci oricum, tot mâine dimineață va fi mai bine. Și ei încep tare devreme, înainte de răsăritul soarelui, deci vom prinde și momentul să discutăm cu unul dintre meșteri.

-Este cineva între ei care organizează munca în mod special ? Un om dintre ei ?

-Unul dintre meșteri este considerat ca un fel de lider sau conducător. Și toți îl ascultă întocmai. Dar putem vorbi cu oricare dintre ei. Mă stimează și ne vor da lămuririle necesare.

-Sunt cathai meșterii ?

-Da, desigur. Oameni ai locului. Dar nu vom avea probleme de comunicare și câțiva dintre meșteri sunt convertiți și botezați la noi, deci nu sunt niciun fel de dificultăți cu ei. Ceilalți nu-s convertiți, dar lucrează cu drag pentru noi. Evident, remunerați. Ei înțeleg simbolistica noastră creștină, iar credincioșii din sat, dar și meșterii ne vor explica detaliile în cuvinte mai simple în cazul în care nu vom înțelege ceva.

-Doar pentru mine vor fi necesare dacă nu înțeleg cumva. Nu pentru Dumneavoastră !

-Vei înțelege, Markos. La un moment dat vei ține slujba și în limba cathai. Vei putea și vei reuși oare să le vorbești oamenilor încât să vină la dreapta-credință ? Eu sper că da.

-Rămâne de văzut. Încerc, dar cu certitudine va fi nevoie de ajutor. Și ajutat chiar destul de mult. Dar până atunci ar mai fi totuși puțin timp.

-Timp este, dar va trebui în final să vorbești bine. În taina spovedaniei va fi mai mult decât necesară. Și nu numai. Așa putea-vom aduce oamenii la credință.

-Doamne, măcar de-aș reuși !

-Sătenii din Po-ping te înțeleg, dar ai greșeli în exprimare și vocabularul e sărac în cuvinte potrivite. Poate că nu le găsești întotdeauna.

-De înțeles îi înțeleg și eu, dar mi-e dificil să le răspund. Fac mari eforturi.

-Și totuși cumva atingi și vibrezi în inimile lor și îi înveți de bine.

-Mă străduiesc.

-Aceasta este pentru toți cel mai important lucru. Efortul pe care-l faci să le explici ceea ce crezi că este mai bine pentru ei. Deci, bunăvoința ta deosebită în a-i ajuta.

-Pot să mai pun întrebări ?

-Te rog, dar scrie.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

Markos nivelă, umezi și scrijeli: <Există vinovăție într-o faptuire care conduce indirect la o consecință nedorită ?>. Rabban răspunde: <Domnul le cercetează și le cântărește. Cine poate cunoaște Voia Domnului ?>.

-Dacă e un răspuns, aflați că nu e lămuritor.

-<"Prin a-l cunoaște pe Domnul Dumnezeu înțeleg a cunoaște Voia Sa pentru a o împlini. A-l cunoaște în noi înșine înseamnă a cunoaște această Voie în iubire. A-l cunoaște în aproapele nostru înseamnă a-l iubi pe aproapele nostru ca pe noi înșine"> (Notă exp.: Tolstoi Lev- "Despre Dumnezeu și om. Din jurnalul ultimilor ani *1907-1910*", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 143). Markos, când Domnul dorește să pedepsească se folosește de făptuitori și lasă să se întâmple, dar cu multă milă și cu multă îndurare. Căci în exemplul Său drept este mult pilduitor. Domnul cântărește și cercetează inimile. Dar mai degrabă binevoiește unei inimi înduioșate și unui suflet întristat. Căci Domnul e bun, dar și pilduitor. Când Calea nu se mai întrezărește, doar Domnul ajută și la pilduitoare pășire, dar și la ușurarea poverii Crucii. Până la urmă, există o rațiune în tot ceea ce se întâmplă, chiar dacă înțelegerea noastră nu pătrunde adâncimea sensului.

-Înțeleg că doar Domnul e călăuzitor !

-Da. Totul e după Voia Domniei Sale. Nimic nu poate fi întâmplător. Eu pot să îți răspund la unele dintre întrebări, dar numai Domnul este răspunsul la oricare incertitudine. Răspunsurile mele vin din post și rugăciune, fiindcă eu sper să fie numai din călăuzirea Domnului. Sunt întrebări la care nu știu să răspund. Exprim cel mult o părere. Dar care e adevărul, doar Domnul în marea sa bunătate ne poate spune. Și aceasta dacă ne rugăm sincer și din inimă înduioșată Domnului !

-Totul se petrece oare după Voia Domnului !?

-Da. Categorie. Altă explicație nici că poate fi dată.

-Părinte, altă întrebare acum. Lumească. Cuvântul nostru are trecere și la Marele Khan. Dânsul aude și de multe ori acceptă sfaturile bunilor noștri creștini. Totuși, există încă nedreptate și violență. Stăpânirea mongolă nu s-a extins fără durere, jeluire și vaiete. Ar fi spre bine sau ar fi spre rău ?

-Markos, neștiute-s căile Domnului ! Dar să ne-ncredem sincer că Domnul alege just și pentru noi. Aceasta ca să mai putem avea speranță.

-Și-atunci de ce îmi par atâtea fapte greșite ?

-Și cu bune intenții, făptuirile ar putea fi greșite. Prin și cu reflexivitate trebuie să revenim continuu, să reanalizăm, să corectăm neîncetat. Dar nu putem fi greșiți dacă totul vine dintr-o inimă miloasă și înduioșată. Și milă și duioșie nu numai față de oameni ! Ci față de toate ființele vii ! Și nu numai pentru necuvântătoare, unele sperioase, zvelte și blânde, ci și pentru păsări, insecte, plante, arbori. Căci toate își au rostul lor deosebit și îngăduit de Domnul. Unde Domnul așa de mult cu bunăvoință a îngăduit, cum oare omul să îndrăznească să nu îngăduie ?

Se lăsă un scurt moment de tăcere. Schimbând starea de spirit, monahul constată.

-Aproape că a trecut ziua. Încălzesc să mâncăm, ți s-a făcut foame ?

-Poate puțin mai târziu ! Abia aștept să văd mâine cum a început construcția. Mă interesează chiar și detalii tehnice.

-Se lucrează foarte bine. Meșterii au comandat și au adus prin cărașii locului piatră și de munte și de râu și o leagă cu un liant dintr-un amestec pe bază de var parțial stins și praf din piatră de calcar și tuf vulcanic bine mărunțite. În praful acesta adaugă apa și nisip după proporții de ei bine știute. Amestecul se încheagă tare bine și fixează pietrele. Se lucrează zi lumină. Pentru mine e o mare împlinire, căci era un vis mai vechi. Mica noastră comunitate de care sunt foarte atașat avea trebuință de un lăcaș de cult în sat. Deși-l făceau cu multă bunăvoință, drumul până aici era prea dificil și ostenitor. Mai ales pentru cei în etate. Părintele episcop Innocent chibzuse și Dânsul la organizarea comunității. Oamenii ascultă cuvântul Scripturii cu mare bucurie și au râvnă. Și Părintele Lu Zi va fi un călăuzitor destoinic. Ți se închid ochii, pare-se. Mergi la odihnă, dacă simți nevoia, rogu-te !?

-Da.

-Odihnește-te. Vom mânca pentru seară după ce te trezești. Mâine va fi o zi în care va trebui să coborâm și apoi să și urcăm panta muntelui, ceea ce ne poate cumva osteni. Ne va trebui putere. Și aceasta din alimente o luăm.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

Markos se întinse pe policioară și se înveli cu o cergă. Adormi imediat. Se trezi după circa trei ceasuri. Rabban trebăluia ceva. Tânărul se uită dacă mai e apă. Doar unul mai avea ceva apă în el. Luă vasele golite și se pregăti să plece.

-Să nu te certți cu Domnul Iepure care să bea primul apă ! Dacă e nevoie, aștepți. Dacă te întâlnești cu el, mai mult ca probabil va fi cu numeroasa sa familie. Îi lași să bea pe ei mai întâi. Au întâietate, ca fiind cei ai locului. Și mai timizi și sperioși din fire...

-Așa am să și fac ! îi răspunde tânărul amuzat și coborî la izvor.

Nu erau vietăți în preajma izvorului ori se retrăseseră doar la auzul pașilor lui Markos. Umplu vasele și urcă greu panta. Când ajunse sus, gâfâia. După ce așeză vasele jos și le acoperi, își șterse sudoarea. Monahul îl privi cu reproș.

-Au fost destul de grele ! Am nădușit ! admise Markos.

-Trebuia să fi adus vasele unul câte unul !

-M-am ambiționat ! Nici măcar nu știu de ce !

-Să fie învățătură de minte. Data viitoare le urci pe rând. Doar izvorul ne e suficient de aproape. Are vreun rost să faci un efort peste măsură ca să ajungi să te doară poate mijlocul ?

-Nu are rost. Categorie e cel mai bine să le aduc rând pe rând. Acum știu.

-Hai să mâncăm cât e încă mâncarea caldă.

Și luă un blid curat și îi puse să mănânce. Apoi îi dădu și lingură de lemn.

-E gustoasă ?

-Da, desigur. Ca de obicei. Tot ce gătiți Dumneavoastră are gust.

-De la mirodenii. Schimb adesea combinațiile de mirodenii. Uneori experimentez.

Markos mânca și părea că reflectează.

-Cât de departe ar putea fi Ierusalimul ?

-Probabil, Părintele episcop ne-ar putea îndruma în acest sens. Dar văzând și făcând.

-Dacă nu ca distanță, poate ca durată a călătoriei ?

-Dacă am călători pe mare ar fi și mai sigur și poate durata timpului ar fi poate cu o cătine ceva mai scurtă. Nu știu cât ar conta pentru noi.

-Sunt riscuri la călătoria pe mare ?

-Sunt pericole de naufragiu datorită dezlanțuirii forțelor naturii. Iar în final tot va trebui să urmăim și calea uscatului și să fie poate unele riscuri. Acum, în condițiile păcii și a stabilității stăpânirii Khanilor putem să parcurgem o distanță destul de mare cu riscuri minime. Nesiguranță ar putea fi unde sunt zone de conflict. Dar cu pază militară din partea Marelui Khan nu ar fi probleme până aproape de frontiera cu Sultanatul Misirului și micile enclave cruciate.

-Și de ce nu ar putea fi cooperare și conviețuire în loc de conflicte ?

-E o întrebare mult prea lumească ca să pot răspunde.

-Și cum am putea obține pază militară din partea Marelui Khan ?

-Dacă am trece prin Bagdad, marea capitală a Il-khanatului și am transporta și corespondență oficială. Dar va trebui intervenția Părintelui episcop Innocent în acest sens.

-Am să vorbesc cu Domnia Sa.

-Putem să vorbim amândoi. Oricum, când va sosi cineva din Dadu voi trimite veste. Cu cât mai repede, cu atât mai bine. Dacă aș găsi o scoarță de copac uscată, i-aș scrie deja, căci grafit de scrijelit am păstrat eu și țin în peșteră.

-Ce este grafitul ?

-Un fel de rocă. Lasă urme pe hârtie sau pe scoarță de copac în acest caz.

-Pe scoarță de copac ?

-Pe partea interioară, cea dinspre copac, nu pe cea exterioară, desigur. Putem scrie și cu cărbuni arși, dar trebuie acoperită zona scrisă să nu se șteargă accidental din transport. Adică trebuie protejată. Și se poate spune și prin vorbe mesagerului ca să întărim cele scrise.

-Când vom pleca în pelerinaj spre Țara Sfântă ?

-Îmi doresc să se termine mai întâi înălțarea Sfintei Biserici. Numai Părintele episcop ar putea spune data, căci numai de Domnia Sa depinde. Deci nu de noi doi, în niciun caz !

-Dacă pornim spre Țara Sfântă, eu aș vrea să trecem și pe la Kawshang. Ca să-mi văd cu această ocazie părinții !

-O dorință perfect îndreptățită ! Chiar ar fi o mare plăcere să-i întâlnesc și eu. Cu mare certitudine te voi însoți în vizită la dânșii. Dacă nu se va putea însă sau e inoportună vizita mea, voi aștepta în han în Kawshang.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-De ce să nu se poată ? Găzduire găsim la părinții mei sau în comunitatea credincioșilor, nu neapărat la han. Cum ar trebui să procedăm dacă doresc să mai pun întrebări ?

-La fel. Le scrii pe nisip și îți răspund.

-Aș alege una din Cărțile care alcătuiesc Cartea Sfântă și poate o discutăm.

-Tot ca întrebări-răspunsuri ! Nu ?

-Desigur. Mă gândeam la Cartea Eclesiastul.

-Fie. Formulezi întrebările și eu îți voi răspunde. Dar de regulă, Qoheleth/Eclesiastul face deja niște afirmații și acolo sunt ceva mai puține întrebări. Altfel spus, Cartea conține și întrebările, dar și răspunsurile. Dar dacă tu formulezi sub formă de întrebare, eu voi putea și va și trebui de altfel să și răspund. Dacă întrebarea este bine redată, răspunsul va fi pe măsură. Evident, pot fi doar unele comentarii succinte la răspunsurile Eclesiastului. Cine se poate compara cu marea înțelepciune a Eclesiastului ?

Și aceasta o spunea Prea-Înțeleptul.

Markos se ridică și se pregătește de coborâre.

-Încotro ?

-Mai aduc nisip ca să mai avem loc mai mult unde să scriem, dacă întrebările vor fi mai elaborate. Adică mai detaliate !

-Știi și de unde să iei ?

-Nu. Aș fi căutat în albia pârâului. Mă gândeam că acolo aș găsi.

-Păi atunci ? În albia pârâului e mult pietriș. Nisipul trebuie să fie fin ca să putem scrie cu ușurință. Lasă, o să aduc eu altădată dintr-un loc știut de mine. E deja pe înserate. Măine vom fi pe drum. Așa că mai bine ne-am culca devreme să ne odihnim. Te rog, hai la somn !

-Să mergem. Dar nu știu dacă pot adormi așa repede.

-Dacă închizi ochii poate vine și somnul.

Se culcară. Markos adormi după ce își spuse în gând mai multe rugăciuni. De dimineață se trezi mai întâi el, aprinse focul în vatră și puse ceainul cu mâncare la încălzit. Când se trezi și Rabban, Markos se duse după vreascuri și apă. Nu luase decât un vas, așa că reveni repede, pe umăr și cu o desagă cu câteva vreascuri. Când se apropie de pata de nisip, văzând că e umezită, înțelese imediat că era scrisă o întrebare. Citi. <Ce-i vei întreba pe meșterii constructori ?>. Trebuia să răspundă tot cu o întrebare, desigur. Numai că nu știa cu care anume.

-Lăsați-mi timp să mă gândesc !

-Și-atunci de ce atâta nerăbdare ieri ? Doar ca să-i ținem pe meșteri din treabă, poate. Căci alt motiv care ar fi putut fi ?

-Voiam să văd mai degrabă cum au început !? E o curiozitate normală, consider eu.

-Da, construcția e începută. Dar curiozitatea din ce vine ? Din nerăbdare ? Ori din ce motiv ?

Markos plecă capul fără să răspundă.

-Răbdarea să ne fie a doua natură, Markos !

-Învăț multe de la Dumneavoastră. Și o să învăț să fiu mai răbdător.

-Dacă Domnul ne e călăuzitor, tot ceea ce ni se întâmplă are sens. Te rog, să mâncăm cât e cald terciul. Mai târziu vom coborî în Po-ping să vedem cu ochii noștri cum au înaintat lucrările.

Mâncară pe îndelete. Apoi se odihni ră jumătate de oră, timp în care mâncarea începea să se digere în stomac.

-Gata de coborât în sat, Prea Sfinția Voastră ?

-Încă puțin doar.

-Când mă certați, eu mă supăr în mine să știți.

-Atunci nu te mai cert. De fapt, e oarecum o cicăleală amicală. Dar răbdarea e una dintre virtuți. În Sfânta noastră Biserică, unul dintre exemplele de virtute a perseverenței și răbdării a fost Mar Awgin. Când va fi timp, vom vorbi mai multe despre viața Dânsului. Haidem în sat !

-Nu-mi povestiți pe drum ?

-Ba da. Dar pe scurt.

Coborau pe potecă și Prea-Înțeleptul începu să povestească.

-Despre Mar Awgin știm că a trăit mai mult de două decenii ca pescuitor de perle în Marea Roșie. După ce a intrat în mănăstire în Țara Misirului a fost brutar în Sfântul Așezământ. Mai apoi, împreună cu șaptezeci de călugări au fondat o mănăstire la nord de cetatea Nisibis, pe

muntele numit Isla, pe care a și păstorit-o. Se spune că avea darul facerii de minuni. De la muntele Isla, monahii plecați în predicare au fondat mănăstiri peste tot, inclusiv aici în Cathai. Monahilor originari din acea vatră monahală le datorăm multă înțelepciune și aducerea multora la dreapta credință. Pentru a-l convinge pe împăratul Persiei ca să nu-i mai persecute pe dreptcredincioșii, Mar Awgin s-a dus la Dânsul, făcând minuni în fața Sa. A fost un stăruitor în credință. Și un exemplu de perseverență și răbdare prin modul cum i-a îndrumat pe discipolii săi ca să propovăduiască Mesajul în toate ținuturile și în toate graiurile.

La un moment dat, piciorul îi alunecă și Markos instantaneu îl sprijini, susținându-l de antebraț. În lateral era o pantă, dar nu puteau să știe cum se termină și unde ducea. Așa că Markos duse degetul la gură, făcând semn de tăcere. Continuară să coboare cu mai multă atenție, evitând colțurile de stâncă și cioturile ori excrescențele rădăcinilor de arbori.

-Nu-mi părea chiar atât de dificilă poteca până acum !

-A plouat tare înainte de a veni tu de la Dadu și apa a antrenat țărâna la vale.

-Cum putea ploaia să antreneze țărâna ?

-A fost un an mai secetos, cu ploii mai rare și intense. Vegetația a fost săracă și uscată acolo unde nu e împădurit. S-au mai și tăiat din copaci. Rădăcinile plantelor fixează apa în sol. Așa s-a format un torent mare care a spălat versantul în calea sa.

-Unde și cum putea să fie spălat versantul ?

-În acele zone unde torentul a intersectat poteca. Și poteca fiind șerpuită, s-au intersectat de multe ori. Doar la acestea trebuie să fim ceva mai atenți. Din păcate, par a fi multe zone.

-Când am urcat, nu am sesizat aceste zone. Și pentru că era umed cam peste tot.

-Poate pentru că la urcare suntem mai atenți doar pe unde călcăm, în timp ce la coborâre ne grăbește și panta și trebuie să avem un contact ferm al picioarelor cu solul.

-Contact ferm ?

-Să spunem că prin contact ferm înțeleg asigurarea unei bune aderențe a tălpii încălțării cu solul. Deci, fiind atent unde pășești, atunci când ai urcat nu ai băgat de seamă că s-a spălat și antrenat țărâna.

-Calea Sfințeniei este mai degrabă un drum lin, o coborâre sau un urcuș ?

-Pentru unii poate fi o coborâre rapidă, care se termină brusc. Pentru alții este o coborâre lentă și chibzuită care poate să întărească spiritul, așa cum coborârea reală pe o pantă întărește mușchii picioarelor. Poate să fie un urcuș solicitant care te epuizează total pe moment, dar te și fortifică. Dar ca și în cazul unui urcuș real, după marea epuizare vine și regenerarea. Ori, poate să fie o cale lină și lungă care trebuie planificată în fiecare etapă a călătoriei. Și așa trebuie chibzuiți și pașii vieții. Apoi, Domnul binevoiește în marea sa bunătate. Dar sita cernerii e foarte selectivă. Dar cât de nețărâmurit de bun este Domnul ! Căci numai în Domnul ne putem pune speranța !

-Aleluia !

-Și despre Sfântul Acacius, episcopul din Amedu/Amida (a păstorit între cca. 400-425) știm cu certitudine că a fost impresionat de soarta prizonierilor de război persani capturați de soldații romani (bizantini; dar pe atunci Imperiul Roman de Răsărit nu își schimbase limba de stat din latină în greacă. Limba greacă era totuși limba utilizată în cultură și posibil și în administrația locală) ai Împăratului Theodosius al II-lea. El a cerut permisiunea Consiliului episcopal să vândă odoarele de aur și de argint ale Sfintei Biserici și cu sumele obținute să răscumpere libertatea prizonierilor și să le asigure hrana (căci erau decimați de înfometare, deoarece paznicii nu le distribuiau alimente). Eliberați, prizonierii persani au povestit suveranului Bahram al V-lea despre bunătatea creștinilor. Iar Bahram al V-lea a ținut să-l întâlnească față în față pe Sfântul Acacius. Persecuțiile contra creștinilor din Imperiul Persan au încetat și cu Imperiul Roman condus de Theodosius al II-lea s-a încheiat pacea. De o oarecare îngăduință beneficiaseră creștinii încă din timpul Împăratului Yezdegerd I (cca. 399). Creștinii din Imperiul Persan și-au constituit o Patriarhie proprie din anul 424, la Seleucia-Ctesiphon.

-De ce ?

-Pentru a nu mai fi acuzați de complicitate cu romanii, Suveranul persan posibil le-a cerut să nu mai fie subordonați ecleziastic episcopatelor și patriarhatelor din Imperiul Roman (Beit Roumayê în siriacă).

-Localitatea Amida unde se găsea ?

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-În regiunea Mesopotamiei, pe malul drept al fluviului Tigru. După ce fusese cucerită de către Suveranul persan Shapur al II-lea în urma unui asediu de circa șaptezeci și trei de zile, fusese recucerită patru ani mai târziu. Zidurile orașului fuseseră consolidate și întărite sub Constantius al II-lea.

-Vă rog, să fim mai degrabă atenți la dificultățile potecii.

-Este cel mai indicat.

Ajuseseră aproape la poalele muntelui și după ce ar fi străbătut o văioagă, ar fi urmat să pătrundă în sat. După ce intrară, străbătură și tot satul, căci biserica se construia la intrarea în localitate dinspre Dadu, pe un teren aparținând lui Lu Zi și răscumpărat de episcopie. Inițial, Lu Zi intenționase să construiască cu mijloace locale în propria sa curte, lipită de casa sa o mică capelă. Dar episcopia dorise un adevărat lăcaș de cult și cum casa lui Lu Zi era ultima dinspre intrarea din Dadu și terenul agricol adiacent drumului îi aparținea, se găsisse această soluție. Cu suma primită de la episcopie, Lu Zi achiziționase un alt teren agricol. Meșterii erau găzduiți la câțiva credincioși din sat. Acum, toată lumea era la treabă, inclusiv dintre credincioși care ofereau după posibilități o mână de ajutor. Pe lângă aceștia, erau două echipe de oameni puși la dispoziție de guvernator și care erau îndrumați de meșteri. Așa că lucrarea avansa ceva mai repede decât ritmul prevăzut. În consecință, meșterii planificau seară de seară ce trebuia făcut a doua zi, dar de multe ori revedeau estimările și în timpul zilei. Și aceasta deoarece ritmul era adeseori depășit. Pe moment, fuseseră invitați în casa lui Lu Zi, urmând să fie chemați pentru vizită în timpul pauzei de masă. Soția proaspăt unsului preot pregătise de mâncare pentru lucrători și din supa de găină care era gata pregătită îi servi și pe cei doi oaspeți. Rabban o rugă să verse bolurile înapoi în oală, pentru că erau și cubulețe mici de carne de pui și să le servească doar zeama, rugând-o să o filtreze totuși printr-un tifon. Ceea ce doamna și făcu. Oaspeții gustară cu plăcere. Cum felul principal nu era gata, doamna încălzi puțină mâncare rămasă din ziua precedentă. Toate cheltuielile cu achiziționarea de produse erau suportate de episcopie, dar munca și cazarea erau benevole prin efortul și bunăvoința enoriașilor.

Puțin înainte de pauza de masă, unul dintre meșteri îi pofti politicos să vină să vadă lucrările realizate. Terminară mâncarea din blide. Ridicându-se, îl însoțiră pe meșter. La fața locului, deși lucrătorii încă nu opriseră lucrul, meșterul începu să explice cu de-amănuntul intențiile echipei. Rabban îi traducea fiecare cuvânt cu voce joasă lui Markos, care era extrem de atent și la meșter și la Prea-Înțeleptul. Biserica era construită în plan la sol sub formă de navă. Fundația pe contur era adâncită în pământ la circa doi metri. Adâncime suficientă pentru ca să mențină stabilitatea structurii, precum și ca să reziste la efectele înghețului din sol și ale eventualelor infiltrații ale apei subterane. La partea inferioară, pe circa cincizeci de centimetrii fundația era umplută cu piatră mare într-un pat de nisip. Până la sol era plină cu pietriș împănate cu nisip, împreună cu un liant dintr-un amestec de praf de var parțial stins cu praf măcinat de tuf vulcanic și calcar, precum și apă de meșteri în proporții de dâșii bine știute. Fundația ieșea afară din sol evazată, adică mai largă decât peretele clădirii pe circa cincizeci de centimetrii înălțime. Pe ea se înălța zidăria peretelui din dale de piatră unite cu același liant, nisip și apă. La colțuri se realizau stâlpi (coloane) de susținere a podului și acoperișului. Construcția se rigidiza și orizontal și vertical, jos (la bază) și sus (prin pereți groși, stâlpi, grinzi, planșee). Lucrările se efectuau după schițele, măsurătorile și calculele meșterilor. Pentru impermeabilizările structurii, la contact cu solul se folosiseră plăci de lut arse la soare și stropite cu bitum (se mai foloseau uneori ceară ori rășini. Meșterii optaseră pentru bitum ca material de legătură între plăcile de lut ars, atât pentru pardoseală, cât și pentru părțile de zidărie încastrate în pământ). Ușor-ușor, construcția se ridica. În colțuri și în vârful arcului navei erau prevăzute coloane dintr-un amestec de cantități constante stabilite exact în prealabil de pietriș și nisip cu liant și aport de apă. Dozarea se făcea cu ajutorul găleților pentru toate materialele. Aceste coloane erau ceva mai late decât peretele bisericii, cu o lățime egală cu lățimea fundației. Meșterii revedeau planurile, chibzuind dacă erau eventual necesare și coloane interioare pentru susținerea acoperișului. Încă discutau, necăzând de acord între ei. Drept urmare, deciseră să reconsidere ulterior necesitatea sau nu a coloanelor interioare. La înălțimea de circa trei metri și jumătate urmau să construiască un pod de lemn, sprijinit pe grinzi ale căror capete se încastrau în coloane. Pornind de acolo, urmau să ridice osatura acoperișului din lemn și respectiv acoperișul propriu-zis. Și acoperișul (făcut înclinat ca apa să se scurgă și zăpezile depuse să se poată evacua singure la dezgheț și nu numai) trebuia să fie etanș, să reziste sub

greutatea zăpezii și să fie la rândul-i impermeabilizat (meșterii preferau țigle; se mai folosea și indrila). Apa din ploii și topirea zăpezilor se strângea la baza acoperișului într-un jgheab orizontal, care evacua în jgheaburi verticale, acestea la rândul lor în conexiune cu un canal care prelua apele și le evacua într-o fosă (o groapă etanșată). Se intenționa construirea cu timpul a unui zid de apărare exterior, astfel încât sătenii să se poată pune la adăpost în cazul unor raiduri ale triburilor războinice din nord. Meșterii erau atenți și la drenarea apelor de precipitație de pe teren. Dacă nu interveneau lucrări suplimentare, termenul estimat de finalizare a lucrărilor urma să fie riguros respectat.

-Ce se înțelege prin lucrări suplimentare ? se interesă Markos.

Prin lucrări suplimentare meșterul înțelegea fie acele coloane interioare necesare în cazul în care nu găseau grinzi suficiente de lungi pentru a susține podul și atunci ar fi cerut grinzi de lungime inferioară, dar și alte lucrări care s-ar fi dovedit pe parcurs trebuincioase. Și structura de lemn a podului avea grinzi longitudinale, care sprijineau pe grinzile transversale încastrate în coloane.

-Cum se vor putea încastra grinzile în coloane ? întrebă iar Markos.

S-ar fi pregătit lăcașe plane orizontale, se așezau grinzile și se continua zidăria, înglobând capetele grinzilor în structura zidăriei.

-Ca să se poată așeza grinzile, asta să însemne deci că se va lucra simultan la două coloane odată ?

Zidăria oricum se înălța egal peste tot, deci nu erau dificultăți de a sprijini grinzile pe coloane imediat ce se aduceau la același nivel. Planeitatea grinzii o verificau cu un vas cu apă pus direct pe grindă. Astfel puteau ști dacă mai trebuia adăugat câțiva centimetri de mortar și unde anume la lăcașele plane orizontale din partea superioară a grinzilor.

După ce construcția era finalizată, o lăsau să se usuce, să se absoarbă umiditatea excesivă. În răstimp, slujbele se puteau ține. Pardoseala o realizau din dale brute de piatră, prinse în argilă, iar interspațiile dintre ele le umpleau tot cu argilă. Astfel se asigura planeitatea pardoselei. Unul dintre meșteri își exprimase părerea că ar fi fost mai durabile dacă dalele ar fi fost încastrate într-o matrice de câțiva centimetri realizată din nisip cu acel liant special și adaos de apă. Dar liantul nu era deloc ieftin. În final conveniseră să utilizeze argilă. Pentru acele cheltuieli cu materialele pentru care estimările fuseseră depășite avizaseră deja episcopia. După ce construcția s-ar fi uscat, urmau să revină în circa jumătate de an să o tencuiască. Aceasta funcție și de alte lucrări planificate și de disponibilitatea lor de lucru. Dar urmau să vadă ulterior. În interior, amenajările urma să le facă o echipă de meșteri creștini de rit romano-catolic din Regatele Ungariei și Poloniei, urmași sau chiar dintre cei ridicați în atacurile concertate dintre 1241-1242 sau în raidurile ulterioare ale trupelor Hanatului Hoardei de Aur și oferii în dar Marelui Khan. Deși practicau și ritul propriu în altare improvizate, lucru tolerat de Marele Khan, ei frecventau și parohiile Bisericii Răsăritului. Episcopia nu agreea atitudinea lor, totuși se mulțumea să le tolereze tacit practicile, deși discuții se iscau adesea.

Planul și întocmirea bisericii din Po-ping aducea mai degrabă cu stilul vechilor biserici armenesti, poate și din ținutul Arran (Albania de lângă Iberia, ambele în Caucaz), nu mult diferite de cele ale Bisericii Răsăritului. Poate și pentru faptul că unul dintre meșteri descindea dintr-un tată armean și o mamă cathai. Sfaturile sale erau ascultate de toți ceilalți meșteri, căci învățase tainele științei și artei ridicării de zidiri din piatră de la tatăl său, care acum era vârstnic. Meșterii urmau să prevadă luminatoare în partea superioară, ele servind și pentru necesara circulație și reîmprospătare a aerului. Aceste luminatoare erau prevăzute ca având dimensiuni reduse și erau dese. Urmau să fie dispuse funcție de potrivita expunere a clădirii la traseul soarelui în cursul zilei.

Lucrătorii intrasera în pauză de masă și se duseseră alături, la gospodăria Părintelui Lu Zi. Acolo, așezați la o masă de lemn lungă scoasă în curte și stând pe bănci lungi de lemn ei serveau prânzul.

Meșterul le prezentă în detaliu tot ce se lucrase și le descrie toate lucrările pe care urmau să le mai facă. În prealabil, lucrările fuseseră agreeate de episcopie în ansamblul lor și informau periodic prin curieri eventualele modificări și situațiile neprevăzute. Episcopia intenționa să trimită pentru recepția lucrărilor aproape de finalizarea lor un arhitect de la curtea Marelui Khan, un creștin iacobit sirian vorbitor de arabă, precum și un om al Bisericii, pentru consultare, dar mai puțin avizat în construcția propriu-zisă. Arhitectul iacobit gândea,

schiţa şi realiza clădiri şi palate în zona mongolă a oraşului sub conducerea unui alt architect arab, dar musulman. Avizul său era necesar, căci banii primiţi prin episcopie erau viraja de fapt de la curtea imperială. Tot arhitectul urma să decidă dacă erau necesare remedieri sau îndreptări ale unor eventuale erori de construcţie, dacă acestea s-ar fi ivit pe parcurs. O sumă de avans pentru materiale îl donase o doamnă nobilă mongolă generoasă, iar restul de bani erau vărsaţi direct de la vistieria imperială, dar prin episcopie şi de acolo trimişi în sat la meşteri şi la guvernatorul ţinutului, care-i gestiona, raportând cheltuielile efectuate la sumele primite.

Cum oaspeţii nu mai aveau alte întrebări, meşterul se duse şi el ca să mănânce.

Alăturându-se lui Rabban şi Markos venise acum bunul Lu Zi. Cu acesta discuta nu numai de construcţie, ci şi chestiuni duhovniceşti specifice micii comunităţi locale. Bunul Lu Zi era deosebit de înţelept, dar accepta cu mare plăcere sfaturi. Avea o râvnă deosebită şi învăţa extrem de repede. Membrii comunităţii de credinţă îi acordau încredere deplină. De altfel, din multe puncte de vedere, Rabban îi predase păstorirea lui Lu Zi, el stând mai degrabă la dreapta sa. Căci, aşa era drept ! De-acum, episcopia îl considera pe Părintele Lu Zi titularul noii parohii, monahul şi Markos devenind astfel ajutoarele sale. Evident, oarecum impropriu zis, dar era clar că ei trei trebuiau să se completeze cumva, rolul principal revenindu-i în continuare deci Părintelui Lu Zi. O decizie firească şi logică a episcopiei.

Pentru a chema credincioşii la slujbă, Părintele Lu Zi, Markos sau poate unul din credincioşii urmau să bată toaca. La sărbătorile mari, toaca se auzea şi de pe munte, răsunând nu departe de altar. Oricum, atunci când se auzea, cel mai adesea credincioşii urcau poteca.

Rabban decise ca era un prilej bun să se spovedească şi să se împărtăşească şi-l sfătui pe Markos să facă la fel. Părintele Lu Zi accepta solicitarea, încântat de încrederea pe care i-o acorda Prea-Înţeleptul. Pentru taina spovedaniei intrară în casă, într-o încăpere luminoasă. Cât timp Rabban se spovedea, Markos discuta în pridvor cu doamna. Apoi se spovedi şi Markos. Iar ritualul împărtăşaniei îl efectuau în comun, prin grija lui Rabban. Părintele Lu Zi fusese prevenit de intenţia de pelerinaj a lui Markos, precum şi de solicitarea Prea-Sfinţiei Sale ca Rabban să-l însoţească.

Apăru şi doamna lui Lu Zi. Aceasta le mărturisi în limba cathailor (han) cu sinceritate:

-Noi trăim din plin "gaoxing"/bucuria în "Jingjiao (Ching-chiao)"/a Căii Luminoase !
Învăţăturile ne sunt dragi sufletului.

Un monah de la o mănăstire apuseană, de la vest de Kawshang urma să vină să continue tradiţia sihăstriei. Se spunea despre dânsul că avea un mod de viaţă auster şi era mai izolat, mai singuratic, chiar şi în mănăstirea în care era trăitor. Fusese dorinţa dânsului, transmisă printr-unul dintre trimişii mănăstirii către episcopie de a i se permite retragerea într-un loc izolat. În consecinţă, Părintele episcop Innocent socotise bine să se continue tradiţia schitului de pe munte cu rânduielile sale şi hotărâse acceptarea transferului monahului din zona Kawshang pe acest munte. Acel monah era tot de limbă turcică şi se pare că nu prea familiarizat cu limba cathai (astfel încât urma cel mult să ajute la serviciul religios din sat). I se transmisese stareţului mănăstirii ştirea şi acel monah urma să sosească în scurt timp. Era însă destul de posibil ca cei doi vieţuitori actuali ai schitului să fie deja plecaţi la drum cu mult înainte de sosirea acestui monah.

-Facă-se numai după voia Domnului ! conchise Rabban în limba cathai pentru Părintele Lu Zi.

Căci conveniseră în prealabil între ei ca graiul de discuţie să fie tot timpul cathai. De nu pricepea, Markos ar fi întrebat exact cuvântul pe care nu l-ar fi ştiut şi monahul i-ar fi răspuns cu lămuriri în cathai şi cu echivalentul turcesc al cuvântului. De altfel, aceeaşi discuţie aprinsă pentru liturghia numai în cathai era şi la episcopie, numai că acolo enoriaşii de limbă turcă erau majoritari... Deocamdată... De aceea, liturghia era repetată în limbile accesibile enoriaşilor.

În acest mod, membrii comunităţii erau preveniţi că implicarea următorului vieţuitor al schitului urma să fie mult mai redusă în viaţa comunităţii, mai mult datorită insuficienţei cunoaşterii a limbii. Dar în sat urma să vină ocazional preot îndrumător din Dadu pentru o perioadă de timp suficient de mare pentru a păstra coeziunea micii comunităţi de credincioşi şi a-l sprijini pe Părintele Lu Zi pe o perioadă suficient de întinsă în timp ca acesta să capete suficientă autonomie în justa păstorire a comunităţii.

-Nu se poate să nu ştie chiar deloc ! Ai noştri mai vorbesc, chiar dacă unii mai greu. Eu unul nu pot să cred că nu ar ştii deloc ! susţinu Markos în graiul locului de faţă cu Lu Zi.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Așa mi s-a spus ! afirmă Bar Șawma.

-De fapt vi s-a scris ! replica și Markos, puțin înciudat și deși era purul adevăr și Rabban și Lu Zi zâmbiră mai întâi și cum Lu Zi nu se mai abținea și râdea din toată inima, râsul îi contaminează în final pe toți trei.

Se "vedea" că râsul sincer era "contagios".

-L-a deranjat că nu putea să-mi vorbească în perioada legământului de tăcere ! admise Rabban cu zâmbetul pe buze. Markos, îți reamintesc: <"Nimic din ce intră din afară în om nu poate să-l întineze, ci ceea ce iese din om, aceea îl întinează pe om"> *Marcu 7:15*.

-Da. L-a deranjat. Așa se pare ! constată Lu Zi, continuând să se amuze puțin cam mult.

-O istorisire islamică a parabolei <adevărata știință a vieții> relatează următoarele: că un tânăr slujește muncind din greu pentru a auzi măcar o vorbă de duh și îndrumare de la un înțelept făurar fierar timp de zece ani împliniți. Ucenicii făurarului îi puneau câte o întrebare în scris dimineața pe o hârtiuță, iar seara găseau pe peretele chiliei lor scris "cu slove dăruite" răspunsul meșterului lor. La sfârșitul celor zece ani, meșterul îi spune tânărului: <"Fiul meu, întoarce-te în țara și în casa ta, cu știința toată a lumii și a vieții în inimă. Căci pe toată ai dobândit-o, dobândind virtutea răbdării !"> (*Notă exp.: ***-"O mie și una de nopți", Volumul XI *Nopțile 775-819*, Ed. Erc Press, București, 2009, pag. 5-7*). Nu deducem din această istorisire că virtutea răbdării este esențială în viață !? Dar îndemnul spre virtutea răbdării să nu inducă gândul de încălcare a dreptului la ființare și a demnității depline ale ființelor vii... Căci omul să se abțină mai degrabă de la pornirile sale rele și să cântărească totul cu inimă și sentimente curate.

Când stăpana casei întredeschise ușa, gazda povesti pe scurt ce se discutase, suficient ca să o amuze și pe doamna, care râdea însă mai reținut decât soțul Dânsei, aruncând din când în când priviri reținute celor doi oaspeți. Apoi îl rugă pe Lu Zi să găsească un mod de a se opri din râs, pentru a nu jigni oaspeții. Cu greu acesta se opri, continuând să zâmbească ori să mustăcească amuzat, până când doamna sfârși prin a-l certa categoric. Și chiar și atunci abia reușea să se oprească din mustăcit.

-Nu este politicos față de oaspeți ! îl certă doamna.

Dar Markos și monahul acceptau senini comical situației cu zâmbetul pe buze și fără urmă de supărare. Atmosfera continuă să fie destinsă și când discutară despre perspectiva ca negustori creștini în tranzit să fie găzduiți de către enoriașii din sat, cum se mai întâmplase de fapt și eventual ca ei să binevoiască să contribuie la dotarea Sfântului Lăcaș. Era de așteptat ca ei să fie generoși, mai ales că în ținut, cu excepția capitalei, erau destul de puține lăcașe de cult și așezări monahale. În plus, în trecerea lor între ținuturile pastorale din nord și ținuturile agricole din sud găseau aici și siguranță și ospitalitate. Ceea ce nu era tocmai puțin lucru. De la doamna lui Lu Zi primiră o desagă cu cereale. Timpul trecuse repede, așa că vrând-nevrând salutară gazdele, meșterii și pe alți cunoscuți și porniră la drum.

-Ce alte exemple de virtute se mai pot da credincioșilor ? întrebă Markos.

-Sunt convins că ne gândim la același mare exemplu !

-La Mar Babai cel Mare ?

-Desigur. Nu este Sfinția Sa cel care în Imnul de Laudă (Teshbokhta) a exprimat cel mai clar Crezul Sfintei noastre Biserici ?

-Fără îndoială !

-Nu este Domnia Sa Părintele siriac cel mai prolific și care ne-a lăsat cele mai valoroase scrieri teologice ?

-Fără de tăgadă !

-Sfinția Sa ne-a vorbit clar de kyanas (naturi), qnomas (hyposthesis-<h>ipostaze/ firi/substanțe sau poate esențe), parsopa (persoană)-prosopon la grecii melkiți. Astfel, Domnia Sa explică că în Domnul Isus Hristos coexistă două qnomas-(h)ipostaze/substanțe/ esențe de kyanas-naturi diferite care sunt unite în mod deosebit (diferit/distinct) și etern într-un singur parsopa-persoană în Unicul Fiul. Explicațiile sunt fără echivoc. Am folosit și termenul de esență, sublimat din substanță, atunci când ar fi manifestarea Sfântului Duh. Și nu numai, căci e vorba de spirit. Chiar dacă pare dificil, așa cum explică Sfinția Sa este suficient de clar.

-Parsopa e clar. E grecescul prosopon, adică persoana ca prezență în trup. Îl înțeleg în mod egal ca trup sau chiar cu sensul de înveliș (alcătuire). Kyana semnifică natura, ceea ce ar fi echivalent cu ființa, în grecește physis/physeis, adică natură/naturi. Acceptăm ideea a două naturi care se manifestă: ființa și ființa mai presus de ființă, adică natura divină. Qnoma ca

(h)ypostasis și eu folosesc grecescul melkit și nu cuvântul ușor diferit (h)ipostază pe care Domnia Voastră l-ați utilizat e definit de unii ca substanță, Dumneavoastră ați spus și esență când e manifestarea Sfântului Duh, eu am mai găsit și apariție. Iar în grecește, ipostazierea semnifică faptul de a face existența concretă.

-Acceptă numai ce e lămuritor. Qnoma nu este chiar echivalent cu sensul grec al melkiților de (h)ypostasis. (H)ypostasis al melkiților are un sens vag apropiat, dar ușor diferit și de (h)ipostază de la noi. S-ar traduce prin <ceea ce se află dedesubt>. Cuvântul grecesc melkit poate fi la noi înșelător și fie folosit doar cu precauție. De ce să complicăm peste măsură ? Ori ce e mai clar decât ceea ce a arătat fără echivoc în scrierile Domniei Sale Marele nostru Sfânt, Mar Babai ?

-Da ! Mar Babai cel Mare aduce argumente pe care le putem exprima fără reținere în duelurile de idei cu contraopinenți.

-Dueluri de idei ?

-De data aceasta Dumneavoastră vă îndoiiți de plasticitatea exprimării mele !

-Deloc ! Eu cred că noi doi nu purtăm dueluri de idei.

-Mă refeream la dezbaterile cu cei de alte confesiuni !

-Cu totul altceva. Atunci când acestea se poartă. Deocamdată, ne menținem în comunitatea noastră de drept-credincioși. Deci nu avem ce și nici când să dezbaterem cu cei de alte confesiuni.

-Probabil că cele mai dificile discuții sunt cu cei de sub steagul Islamului.

-Nu are importanță !

-Bun. Și-atunci cum propovăduim ?

-Cu valorile credinței noastre. Căutăm răspunsurile în Cartea Sfântă și în scrierile marilor teologi. Propovăduim celor dispuși să asculte. Celor care-și deschid inimile și ne primesc cu bucurie și simpatie !

-În Kawshang, în discuțiile cu negustori, clerici și adepți musulmani ei ne contracarau astfel: Dumnezeu e inefabil și absolut. Și tot ei: Mart/Doamna Myryam/Maria (Sfânta Fecioară) nu ar fi putut fi purtătoare de Dumnezeu. Sensul de Hristotokos nu-l cunoșteau sau nu-l înțelegeau. Ei nu făceau deosebirea între noi și melkiți.

-Purtătoare de Dumnezeu, adică ceea ce melkiții definesc Theotokos.

-Exact ! S-a instituit termenul Theotokos în urma Sinodului de la Efes din 431. Nestorius a răspuns prin "Cartea Heraclizilor". Dar Biserica Răsăritului se desprinsese deja din anul 424. Ori, prin nașterea Domnului Isus în unică parsopa s-au unit două kyanas și două qnomas. Deci Mart/Doamna Myryam/Maria este Hristotokos: purtătoare de Messia. La fel de adorată, prețuită și iubită ! Pe de altă parte, după adepții Islamului, lumea cerească și lumea pământescă ar fi total diferite și intangibile între ele, deci una cu alta de neatins.

-Și ei sunt așteptători de Messia ! Pentru noi însă, Messia a sosit. Și este Domnul Isus Hristos !

-Actul nașterii și al concepției copilului sfânt musulmanii îl văd integral în umanitatea sa (sensul pur carnal și prozaic al actului în sine). Ori: nu poate fi valabil în cazul Domnului Isus. Dumnezeu nu s-ar fi putut "pângări" astfel, susțin unii dintre ei ! Și afirmă !

-Te rog, fără afirmații blasfemice ! Aceste cuvinte sunt jignitoare la adresa Sfântului Duh ! Nu mai repeta chestiuni pe care poate nu le înțelegi sau nu le pătrunzi deplin ! Pentru noi sensurile sunt mult mai adânci ! <"Credința noastră este o realitate autentică"> (Notă exp.: Heisenberg-*"Partea și întregul. Discuții în jurul fizicii atomice"*, Ed. Humanitas, București, 2008, pag. 119).

-Fără intenție ! Nu repetam. Doream să aduc în discuție, pentru a avea argumente în discuții cu ei. Șiții cred și ei în ceea ce ei denumesc Mahdi: adică în revenirea unui imam, Muhammad al-Mahdi al-Hijjah -reîntoarcerea celui de-al doisprezecelea imam inspirat în mod divin "*ruhani*" /spiritual *în limba farsi*- (Notă exp.: Etheredge-*"Iran"*, Britannica -Rosen, New York, 2011, pag. 18-19). Rogu-vă, Părinte, iertați și binecuvântați !

-Iertat fie ! Și binecuvântat fie actul iertării ! Sunt argumente pe care ei le consideră incontestabile, dar care ne lezează în fundamentul credinței noastre. Categoric, Dumnezeu este inefabil și absolut. Dar și în Sfântul Coran scrie: <Dumnezeu/Allah/Elaha-Alaha/Elohim i-a ales pe Adam, pe Noe, familia lui Avraam și familia lui Imran peste toate lumile [din vremea lor], ca scoborători unii din alții... Și când [soția lui Imran] a născut, a zis ea: "Doamne, am zămislit o copilă !. Eu i-am pus numele Maria și o încredințez pe ea și pe scoborătorii ei ocrotirii Tale"...Îngerii au zis: "O, Maria ! Dumnezeu te-a ales și te-a făcut

curată. El te-a ales peste femeile lumilor !... O, Maria ! Dumnezeu îți vestește un Cuvânt din partea Lui: numele lui va fi Al-Masih/Messia, Isa, fiul Mariei, măreț în această lume ca și în lumea de Apoi și unul dintre cei mai apropiați [de Dumnezeu]. EL le va vorbi oamenilor din pruncie, la fel și când va fi bărbat între două vârste și va fi dintre cei evlavioși". Ea a zis: "Doamne, cum să am un copil fără să mă fi atins de bărbat ?" I-a răspuns EL (Domnul ? Îngerul ?): "Întocmai așa !...Și EL va învăța scrierea și înțelepciunea, Torah și Evanghelia">. *Coran/3(Sura Familiei Imran)/ v.33-36; v.42-48*. Dar prin kyana și qnoma divine, Domnul s-a manifestat în parsopa Domnului Isus Hristos. Această unire în mod unic în parsopa-persoana Fiului sunt argumentele supreme pentru a arăta nețărmurita iubire a inefabilului și absolutului Dumnezeu pentru Creația Sa. Cum ar putea credinciosul creștin altfel să nu-și ierte aproapele său ? Pentru că în aproapele său, dincolo de natura umană slabă și oscilantă s-ar putea manifesta și qnoma divină ?! Cine oare poate știi dinainte cine sunt Aleșii ? Căci unul dintre Aleși poate fi alături de noi la un moment dat ! Se poate manifesta prin persoana unui Ales greșeală sau chiar greșeli ? Cei bun pentru unii ar putea fi lipsit de utilitate, jignitor ori nociv pentru alții ! Aparent, ar putea fi chiar rău ! Și-atunci ? Ce înseamnă bun și ce înseamnă rău ?! În raport cu ce, cu cine ? Eroul unora poate fi non-eroul altora, dacă folosim o expresie auzită la creștinii apuseni de-aici din Cathai: precum "biciul" lui Dumnezeu ! Adică: eroul unora poate fi precum "biciul" lui Dumnezeu pentru alții ! Bun. Și atunci ? Care este adevărul ? Pentru noi, Kublai-Khan e un mare reformator. Dar pentru cathai ? Pentru noi, Il-khanii sunt protectori. Acum. Dar pentru musulmani ? Atunci ? De ce, pentru ce și pe cine să iertăm ? Fiindcă sclipiri ale (h)ipostazelor/ substanțelor/(esențelor) divine pot să se manifeste în oricine ! În Domnul Isus Hristos (pe care noi îl adorăm ca Messia, ca Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat conform crezului niceean) cele două kyanas-naturi, cele două qnomas-(h)ipostaze (firi, substanțe sau esențe) prezente în parsopa-persoana Unsului Unic sunt deplin sublimite.

-Nu înțeleg chiar totul !

-Dacă tu, Markos, în care se pun speranțele Sfintei noastre Biserici nu înțelegi, un om obișnuit cum ar putea altfel înțelege dacă dragostea nețărmurită a Domnului pentru Creație nu s-ar dezvălui în toată lumina Sa în inima bietului trăitor ? Cum să abordăm și ce să înțelegem din porunca să nu aduci atingere vieții ? După și alături de acțiunea Domnului, Omul are o mare răspundere față de Creație. Altminteri, qnoma-(h)ipostaza/substanța sau esența divină nu se vor putea manifesta prin unii dintre noi. Prin cei Aleși. Să sufoce omul cu dragostea sa de bunuri Creația ? Să nu lase alte ființe să trăiască, căci omul are nevoi (necesități) și trebuie ca el să trăiască ? Urci poteca, dar piciorul îți alunecă și în cădere, încercând să te agăți de ceva, poți smulge și rupe plante și crengi ! Dacă un torent al unui râu înhață pe cineva, acela nu va încerca disperat să se prindă de crengile vreunei sălcii, rupându-le poate fără o aparentă vină ? Dar oare să fie vreo vină în aceasta ? Cine ar putea știi ? Și cine ne-ar putea spune oare ?

-Exact ce-am spus anterior: nu înțeleg ! Să fie vreo vină în a smulge întâmplător o plantă sau a rupe o creangă ?

-E vină în a culege un fruct afectând planta ? Cred că da ! Continui. Al doilea argument: s-a născut Dumnezeu din Sfânta Fecioară ? Nu ! S-a născut un Om, prin care pe parcursul întregii sale vieți s-au manifestat două kyanas, două qnomas într-o parsopa. A murit pe Sfânta Cruce Domnul ? Nu ! A suferit Omul, chinuit de oameni. Noi credem că acest Om a fost și este Unsul ! Că Domnul Isus este Messia ! În aproapele nostru care ar putea fi chiar unul dintre Aleși (noi nu putem știi dinainte !) se poate manifesta qnoma Domnului sau qnoma lui Messia ? Noi credem că odată înălțat în ceruri, Omul Isus Hristos (aici pe pământ Unsul, Messia pentru noi) este în ceruri parte a Divinității, așa cum aici pe pământ qnoma și kyana Divină s-au manifestat continuu în Omul Isus Hristos, Unsul, adică Messia !

-Dar el era și înainte parte a Divinității !

-Da: <înaintea tuturor timpurilor> conform Teshbokhta ! Au suferit kyana și qnoma divină în Fiul Omului Isus Hristos, Unsul-Messia ? Nu. A suferit Omul, dar kyana și qnoma divină poate l-au întărit în suferință, căci Domnul l-a dorit pe Fiul alături de Sine ! <Atunci i-a apărut un înger din cer și l-a întărit> *Luca 22:43*. Ceea ce oamenii au respins pe moment, Domnul a primit la Dânsul cu mare bucurie ! Slavă și laudă nesfârșită Domnului ! A murit Domnul pe cruce ? Nu ! Categorie, nu ! A murit Fiul ? Nu propriu-zis ! Kyana umană s-a sublimat și din ființă a devenit prin contopire cu kyana divină ființă mai presus de ființă. Și prin ridicare în ceruri s-a reintegrat ca parte sublimă și sublimată a Divinității ! Adică kyana umană s-a contopit cu kyana divină și a devenit de o ființă cu Tatăl. Ceea ce se înțelege prin ființă mai presus de ființă ! Desigur, dacă

Mar Babai cel Mare nu ar fi scris mai mult decât lămuritor, ar mai fi fost oare lumină în gândurile mele lipsite de coerență ?

-Cu adevărat Părintele episcop Innocent a afirmat că la Dumneavoastră găsește justa călăuzire ! Dacă și Sfinția Sa vine și se spovedește la Dumneavoastră ! Iar modestia Domniei Voastre e desăvârșită.

-Suntem doar oameni ! Dar unul a fost Omul ca Om purtător al grelei Cruci a suferinței ! Unic și Prea-Iubit Fiu, ca parsopa-prosopon/(persoană) Uns și Prea-Ales ! "Amforă" Prea-Aleasă a două kyanas și două qnomas ! Pe care noi îl adorăm ca Messia ! Și care odată ridicat în ceruri e resublimat în Divinitate ! Atunci ? În faptele aproapelui nostru s-ar putea manifesta qnoma Divinității sau qnoma lui Messia ? Qnoma Divină ca (h)ipostază/firi/substanță/(esență) intermitent poate, când și când ! Dar care oare se manifestă ? Qnoma Tatălui sau qnoma Sfântului Duh ? Și-și ! Qnoma Sfântului Duh drept cale de iluminare și Sfânta Voință a Tatălui prin fapte îngăduite prin Voia Tatălui. E scris în Vechiul Testament ! Și cum se pot manifesta ? Prin acte de bunăvoință sau prin acte de furie sau de nimicire ? Și-și ! Sfânta Voință a Tatălui e îndreptătoare în ambele sensuri ! Numai Domnul fie-ne călăuzitor și bun îndrumător pașilor noștri ! Slavă din inimă Tatălui Ceresc ! Se poate manifesta qnoma Fiului, a lui Messia ? Nu am de unde să știu ! Poate prin actul repetat al iertării aproapelui și al iubirii față de Creație ! Voința Tatălui să îngăduie oare exprimarea prin fapte ori acte contradictorii ? Eroul unora va fi "biciul" lui Dumnezeu pentru alții ! Era regele David fără de păcat ? Să i se fi iertat eventualele păcate ? Nu știm ! A râvnit ochiul său la doamna altuia ? De fapt, la Doamnele altora ? Da ! Câte veșminte a sfâșiat regele David și câtă cenușă și-a turnat măritul rege în cap pentru iertarea păcatelor !? Câtă penitență a suferit din iubire și teamă de Domnul în mod absolut voluntar ! Câți psalmi și ce de rugă de iertare a închinat !? Și totuși, tot ce făptuia regele David urma rânduiala firescului și a simțămintelor profund umane. Când dansa purtând efodul, dansa din toată inima. Când plângea moartea unuia dintre prunci, se căina din tot sufletul. Când iubea, iubea mult și intens (dar și tare multe doamne, indiferent dacă erau dragi altora, inclusiv oștenilor săi). Când fugea însoțit de fideli să-și scape viața își pecetluia urechile, inima și pornirile, astfel încât ocările nu-l atingeau. Pentru regele David iubirea era totală și durerea unei pierderi era totală. Dar știa să și mângâie și să consoleze. Și atunci oamenii erau alături de el. De ce ? Întrucât totul în el era chiar excesiv de firesc și de omenesc. Dar în comportamentul său existau și pete obscure (îndeosebi față de soția sa Mical și de copiii surorii acesteia Merab, despre care se scrie că îi crește Mical -ori îi ia în grija sa o perioadă-. Și atitudinea total oscilantă față de urmașii prințului Ionatan. Ce face în definitiv regele David ? După o foamete de trei ani, regele dă pe mâna rămășiței amoriților dintre gabaoniți pe șapte bărbați și tineri din casa regelui Saul: doi fii ai lui Saul cu concubina sa Rițpa și cinci fii ai lui Merab, nepoții lui Saul). <"Este mai bine de cei uciși de sabie decât de cei uciși de foamete, căci din cauza lipsei roadelor câmpului, aceștia se topesc, ca și cum ar fi străpunși... iar ei au ajuns ca pâinea consolării în timpul prăbușirii fiicei poporului meu"> Plângerile 4:9-4:10. După ce i-o promite mai întâi pe fata cea mare, fără a-și ține însă promisiunea, adică pe Merab, regele Saul i-o promite în căsătorie lui David pe Mical, care îl îndrăgea pe David. E posibil ca doar logodna să fi fost oficiată și nu și căsătoria. Altfel spus, a fost tot o promisiune în căsătorie. După repudierea lui David, regele Saul o căsătorește pe Mical cu un alt bărbat pe nume Palti/Paltiel. Și sufletul lui Mical se alipește și îl îndrăgește pe Paltiel). Viața regelui David este la începuturile existenței sale oscilantă între activitatea de șef al unei cete de jefuitori (de "haiduc" șef) și de lider războinic care lovea cetele de jefuitori străine sau care hărțuia cetățile amaleciților și siriienilor. Uneori, cetele de jefuitori se desprindeau dintr-un grup armat consistent pentru a asigura proviziile armatei 1 Samuel 13:17-13:18. Cu cei de neam străin, David are relații bune cu Achiș, regele din Gat și cu moabiții (la Mițpa, la regele Moabului își duce părinții spre a fi la adăpost acolo cât timp David stă ascuns în peștera Adulam, în loc greu accesibil) 1 Samuel 22:3-22:4. De la regele Achiș al Gatului primește în posesie Țiclag, așezare locuită de simeoniți 1 Samuel 27:6; 1 Cronici 4:29. În Țiclag se și stabilește o perioadă, iar posesia localității o menține. Așezarea rămâne fieful regilor din Iuda. Iar lui Achiș îi aducea parte din pradă, căci apărea în ochii acestuia ca unul dintre șefii bandelor de jefuitori 1 Samuel 27:8-27:12. Achiș îl protejează pe David (contra anumitor servicii desigur). De unde concluzia că cetățile domnilor aliați ai filistenilor aveau tributare localități din Israel (și nu numai din Iuda și Dan). Se spune că în lupta din ținutul manasiților (la sfârșit, înfrânți, oamenii lui Saul sunt puși pe fugă și urmăriți pe muntele Ghilboa, mulți căzând

răpuși, printre ei și regel Saul și cei trei fii ai săi. Încolțit, regele Saul se aruncă în sabia scutierului său *1 Cronici 10:4*. Moartea regelui Saul survine –se presupune- datorită "acțiunii sale infidele față de DOMNUL" -consultarea unui medium- *1 Cronici 10:13*) dintre filistenii și trupele regelui Saul, trupele lui David nu au fost acceptate în tabăra filistenilor de la Afec. Israelii își instalaseră tabăra lângă izvorul din Izreel. Ceata lui David se îndreaptă spre Țiclag, când sosește veste că niște jefuitori amaleciți luaseră captivi, prădaseră și dăduseră foc Țiclagului. Printre captivi se aflau și cele două soții ale lui David. Chiar oamenii din ceata lui David erau revoltați și se vorbiseră să-l omoare cu pietre pe David (<"Într-adevăr, sufletul întregului popor era plin de amărăciune- fiecare din cauza fiilor și a fiicelor lui"> *1 Samuel 30:6*). Trupele lui David bat amaleciții și iau toată prada acestora din tabăra lor (căci pe când Saul și trei dintre fiii săi pierau în lupta de pe muntele Ghilboa de mâna filistenilor, amaleciții prădaseră în țara pentapolisului domnilor aliați ai filistenilor și în țara lui Iuda *1 Samuel 30:16*. David a împărțit toată prada luată (și cea din Iuda și cea din țara pentapolisului domnilor aliați ai filistenilor, mai puțin ce era a Țiclagului) cu căpeteniile (bătrânii) multor localități din Iuda (comunitățile din Iuda: Betel, Ramot, Iatir, Aroer, Sifmot, Eștemoa, Racal, orașele ierahmeeliților și cheniților, Horma, Borașan, Atac, Hebron, etc.) *1 Samuel 30:26-30:31*. O fi iertat Domnul greșelile sale omenești (și comportarea sa total nesupusă legităților și logicii comportamentelor umane) ? Din *2 Samuel 7:1-7:29* înțeleg că da. Deci, suntem doar oameni și oamenii pot fi supuși greșelii.

-Încerc să pricep !! Opusul lui erou e non-erou ? Și anti-eroul ce ar putea fi ?

-Non-erou să spunem că ar fi eroul negativ al unora (cei împotriva cărora luptă), care poate fi erou pozitiv pentru alții (cei alături de care luptă) ! Bun pentru unii, rău pentru alții ! Anti-eroul e un încurcă-lume cu o logică stranie a faptelor, care nu e neapărat iubit de ai săi și nu e neapărat urât de dușmanii alor săi !

-Destul de neclar să știți !

-Și în noi se poate manifesta furia ! Și noi putem exprima mânie ! Ce ar fi de făcut ? De dorit este să o îngrădim și să ne umplem de seninătate atât de multă încât să o și revărsăm în exterior ! Față de ce și față de cine ? Față de orice și față de oricine ! De ce seninătate ? Căci alegerile Domnului nu le putem ști noi simplii oameni ! Nu le putem ști !

-Și ce qnoma se poate manifesta sporadic prin Aleși ?

-Aș încerca să răspund. Doar presupun: qnoma Divină ca manifestare a Sfântului Duh ! Prin acei Aleși prea-înțelepți și îndrumători ! Iar Voința Domnului prin cei ce făptuiesc cumva, poate bine pentru unii, poate rău ori mai puțin bine pentru alții ! Și e bine ca după făptuire să fie justă analiză și dreaptă îndreptare ! Unii contestă că Domnul Isus Hristos putea fi Messia ! Are vreun rost să-i contrazicem ? Dar iată și dintre ai noștri: unii se consideră creștini autodeclarativ, dar se manifestă oare ei ca buni creștini ? Cât de mare poate să fie distanța dintre vorbele rostite ori gândurile de plănuire și făptuiri ! Uneori la mânie mai vorbim ! Poate că rostim cu voie ori cu mai puțină voie vreo ocară. Ce e de făcut ? Să încercăm măcar să ne dezgolim de mânie, să devenim vas uns al seninătății pentru a putea corecta prin juste fapte ! Dacă și atât cât putem ! Dar putem ?

-V-am spus: încerc doar să patrund deplin ! Doar încerc !

-Nu am fi putut menține viu focul sacru al dreptei credințe dacă învățăturile Sfântului Mar Babai cel Mare nu ne-ar fi luminat inimile și închinarea ! Ce exemplu mai desăvârșit de virtute am fi putut avea !? Îi urmează lui Mar Awgin, formatorul de propovăduitori la circa trei secole, dar câtă complementaritate între acești doi Sfinți ai dreptei credințe ! Câtă-câtă complementaritate !

-Când explicați Domnia Voastră pătrund ușor. Sensurile nu sunt întotdeauna simple ! De fapt, nu sunt deloc simple !

-În toate manifestările Creației sensurile sunt atât de dense ! Dar, din păcate, câteodată în actele oamenilor e atât de multă iraționalitate ! Și atunci: al-Din Bukhari a fost exilat pentru rele tratamente față de robi. Acuzații false !? Să se poată îndrepta din strâmbătatea lumii oare ?

-Acum iar mi-e greu să înțeleg !

-Prin Creație și în Creație sensurile sunt dense. E cruzime în modul cum se hrănește superbul tigrul local care aici s-a rărit peste măsură, dar care mai este de găsit în munții Pamirului ? Nu ! Cu câtă delicatețe urmele sale se întipăresc pe zăpada proaspăt căzută ! El își ia doar ce și cât îi trebuie. Nimic în plus ! Dar în actele oamenilor e iraționalitate și chiar sfidare la adresa Creației și chiar a lui Dumnezeu ! Desprinși de natură, trăitori în mediul lor deja mult

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

prea artificial, oamenii au obrăznicia să se substituie Domnului ! Şi-atunci ? Iertare faţă de cine şi ce ? Faţă de oricine şi orice !

-Înţeleg şi nu înţeleg ! Să trăim în mizerie ? Să trăim cumva aproape de starea de bestialitate ? Aici, traiul în ceea ce episcopia numeşte cu multă largheţe schit are duritatea sa ! Sfântul Părinte episcop (cred) mi-a vorbit de un ascet Jain Dharma care mătura calea înaintea paşilor săi. Să îngăduim şi paraziţii corporali ca manifestare supremă a iertării ? Să îngăduim actele de cruzime gratuită cu credinţa că sensul Creaţiei este dens ? Domnia Voastră, vă rog să mă credeţi: încerc doar să pătrund sensurile în complexitatea lor ! Dacă cineva ne chinuieşte, să acceptăm senini chinul şi să-l iubim cu motivaţia că acel cineva ce poate fi numit aproapele nostru ? Aceasta ne transmite Sfânta Scriptură ? Să aşteptăm că poate va veni cândva pedeapsă reparatorie din ceruri ? Şi așa să fie loc de mai mult chin pentru noi ? Nu înţeleg ! Încerc, dar nu pricep ! Căci cel rău chinuie pe cel bun şi nu-l îngăduie ca să trăiască ! Să-l iertăm mai mult decât creştineşte, nu !? Eventual şi cu semnul crucii a binecuvântare ? Să fi făcut Domnul Isus gestul iertării de pe cruce ori s-a rugat Tatălui Ceresc: <Părinte, iartă-le lor, căci nu ştiu ce fac !> *Luca 23:34* ?

-Şi continuarea versetului o cunoşti ?

-<Iară cei ce împărţea hainele Lui au aruncat sorţi !> *Luca 23:34* ? Şi încă era vorba despre Domnul Isus !

-Da, dar ei nu ştiau asta ! Pentru că ei nu credeau !

-Cu atât mai mult, căci trăiau în adoraţia unei miriade de zeităţi ! Oameni care persistau în erori venite din ignoranţă. Erau alături de persoana divină, dar se scaldau în noroi şi tină.

-Markos, ce înseamnă totuşi rău şi ce înseamnă bun ? Sutaşul Corneliu din legiunea sau cohorta zisă Italica era fricos sau viteaz ? Avea teamă de Domnul ! Nădejdea noastră mai fie doar că Domnul este veşnic îndreptător şi bun călăuzitor în toate ! Şi dacă sunt cu simţire în inimile lor şi pe ei îi întoarce Domnul la dreapta credinţă. Dar cât de straşnice au devenit nesaţul oamenilor şi dorinţa lor de stăpânire ! Şi cât de iraţionale ne apar din ce în ce mai multe fapte ! O întrebare s-ar impune !? Prin cine oare acţionează Domnul în a fi îndreptător ? Oare prin eroul unora sau prin cel numit cu frică "biciul" lui Dumnezeu de către alţii ? Cei din Regatul Ungariei de la curtea Marelui Khan ne spun că marele Khan Atilla al hunilor a întors oastea din faţa cetăţii Romei din respect pentru conducătorul religios al cetăţii care i-a ieşit în frunte ca un Sfânt gata de martiriu ! Au vorbit doar între Dânsii şi oastea hunilor s-a şi întors îndărăt ! Deci eroul unora sau "biciul" lui Dumnezeu al altora pot să fie desigur chiar unul şi acelaşi ! Cine a fost eroul întâmplării ? Catholikosul/Patriarh sau Papa cum îl numesc ei care şi-a riscat viaţa ieşind în întâmpinarea oastei străine sau Atilla-Khan care a ştiut să ierte cetatea şi a înfrânat lăcomia de jaf a luptătorilor săi ? Bun. Atunci, să fie oare suficient ? Fie oare îndestulător pentru un viitor mai bun şi mai sigur ? Iată o întrebare pentru care caut de mult răspunsurile posibile.

-Of, Doamne ! Ce complicat este în realitate totul !

-Dacă rânduielele oamenilor nu sunt bune, de unde speranţă ? Doar de la Domnul ! Doar de la Domnul ! Atunci: de ce să fie rânduielele oamenilor îndreptătoare şi ele însele îndreptate ? Ca să ne ferească Domnul de ceea ce impropriu am numi "biciul" său ! De eroul bun pentru unii şi rău pentru alţii ! Altfel spus, ca îndreptarea să nu vină prin acte de forţă, adică prin ceva ce unora le-ar cauza poate rău. Sau mai tragic, ca rezultat al unei dezlănţuirii fără precedent a forţelor naturii ! Desigur, totul e din şi prin voia Domnului ! Să ştii, Markos, acestea sunt doar gânduri şi încă încerc să înţeleg de la Sfântul Mar Babai cel Mare.

-Deci rânduielele oamenilor ar trebui să fie juste.

-Aşa ar trebui.

-Ce uşor e urcuşul când îmi vorbiţi Dumneavoastră ! Şi ce grea era aşteptarea răspunsului când doar ne scriam ! Uneori, mă apuca râsul-plânsul !

-Da ! Îţi râdeau ochii când scriai întrebarea şi te întristai când întârzia răspunsul ! Făceai drumuri dus-întors, poate-poate o veni răspunsul ! Dar de regulă ţi-am răspuns imediat, ca să nu te chinui ! Când întârziam răspunsul, încercam să cuget mai mult pentru o mai mare profunzime a răspunsului. Dar când am văzut cum te perpeleşti, am renunţat destul de repede şi mi-am zis în sinea mea: <mai bine mai iute decât să-l chinuiască prea multa aşteptare !>.

-Prea Sfânt şi Prea Înţelept sunteţi !

-Doar laudă, Markos ! Fie, rogu-te, doar bună măsură !

-Aproape că ajungem, ne apropiem de stânca din crăpăturile căreia ţăşneşte izvorul !

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-A trecut repede timpul ! Şi vizita noastră în sat a fost ceva mai scurtă decât m-aş fi aşteptat ! Din Mar Babai cel Mare mai e de citit şi de reflectat ! Am să menţionez nişte gânduri filosofice: <"Faptul că rituri diferite încearcă să exprime conţinutul (*esenţa*) religioasă în forme spirituale diferite nu reprezintă un argument împotriva sâmburelui adevărat al religiei. Să le privim ca moduri complementare, care, deşi aparent prezintă fundamente diferite, în realitate prezintă o imagine complementară a relaţiilor umane cu Marele Creator"> (*Notă exp.: Heisenberg-"Partea şi întregul. Discuţii în jurul fizicii atomice", Ed. Humanitas, Bucureşti, 2008, pag. 121; adaptare*).

-Adevărat ! Dar gândurile filosofice au fost tare complicate.

-Markos ! Să revedem Imnul de Laudă (Teshbokhta) pas cu pas: <Unul este Hristos, Fiul lui Dumnezeu ! Căruia îi aducem închinare în cele două kyanas-naturi ale sale ! Dăruit de Tatăl în divinitatea Sa, fără de începuturi şi înaintea tuturor timpurilor ! Născut din Mart/ Doamna Myryam/Maria prin umanitatea Sa, la împlinirea sortii, într-un trup uniţi ! Nici divinitatea sa nu e din kyana-natura Mamei, Nici umanitatea sa nu e din kyana-natura Tatălui ! Kyanas-naturile sunt aparte prin ale lor poprii qnomas-(h)ipostaze/firi/substanţe/ (esenţe) într-o singulară parsopa-persoană a Unicului Fiu ! Şi după cum Tatăl înseamnă trei qnomas-(h)ipostaze/substanţe/(esenţe) într-o singură kyana-natură, asemenea filiaţia Fiului este o Unică parsopa-persoană în două kyanas-naturi ! Aşa a chibzuit şi ne învaţă Sfânta Biserică !>. Ar trebui ştiut pe de rost !

-Dar ştiu Imnul ! Cum să nu ştiu Imnul de Laudă (Teshbokhta) ?! Mi-l repet adesea în gând ! Laudă Sfântului Mar Babai cel Mare ! Slavă şi laudă Domnului ! Şi Sfântului Fiu !

-Iar laudă, Markos ? Slavă ! Şi să fie sinceră !

-Aşa mi-a venit să spun !

-Este din inimă ? Din adâncul sufletului tău ? Să fie sinceră ! Căci poate fi deşertă !

-Mă repet acum: aşa mi-a venit să spun !

-Uite că am ajuns ! Fierb un terci pentru masa de seară ?

-Părinte ! Mie mi-a fost îndestulătoare masa de la prânz, căci supa a fost consistentă !

-Da ! A avut destule bule de grăsime de la carnea de pasăre care-a fiert în supă. Lucrătorii muncesc asiduu şi au nevoie de energie. Se spune că masa e atât de bună, încât unii salahori ar veni să muncească de plăcere, chiar şi doar pentru masă. Să sperăm că nu se vor termina aşa de repede banii, cel puţin nu înainte de a finaliza construcţia. Amenajări, finisaje, tencuieli se vor face ulterior. La creştinii melkiţi şi iacobiţi lăcaşele de cult sunt pictate minunat cu imagini din Sfânta Scriptură şi cu chipuri de Sfinţi. Noi să fim mulţumitori şi aşa pentru Sfânta Lucrare închinată Domnului !

-Tare mult mi-au plăcut şi cele spuse de către Dumneavoastră despre Mar Awgin şi Mar Babai cel Mare !

-Vieţile Sfinţilor noştri sunt o nespusă sursă de inspiraţie ! Cât de îndestulătoare şi minunate sunt argumentele şi exemplele Vieţilor Lor ! Această semnifică Sfinţenie ! Sfinţii Bisericii Estului au arătat că Mart/Doamna Myryam/Maria trebuie privită ca Hristotokos: purtătoare de Hristos-Messia. Nu e mai puţin vrednică de adorare, iar termenul Theotokos (purtătoare de Dumnezeu) folosit de melkiţi ar fi impropriu conform Sfinţiilor noştri Părinţi ai dreptei credinţe. Şi astfel am răspuns complet cu argumentele din scrierile Sfinţilor Părinţi la observaţiile contraopinenţilor musulmani.

-Da. Când vorbiţi Domnia Voastră e lămuritor !

-Spunem Hristotokos, căci Hristos s-a născut în trup (în ritualul sacru al Sfintei noastre Biserici Apostolice: pâine şi vin, trup şi sânge), fiind Cuvântul, mesajul Domnului. Mart/Doamna Myryam/Maria ar fi purtat şi ar fi îngrijit sămânţa divină în stadiile ei până la naştere, deci putem vorbi de ÎnDumnezeire chiar din momentul concepţiei (!?), dar Hristos e deplin în divinitatea Sa doar în Unu-Întreit (prin Înălţare şi Viaţă Veşnică). Conceptele nu sunt simple şi aici degrabă ne raportăm la Profetul Zaharia (Dânsul profeteşte despre doi Unşi ai lui Dumnezeu). Deci El descinde din Duhul Sfânt şi Fecioara Maria, fiind călăuzit, Ales şi Uns al Domnului Dumnezeu.

-Pentru mine e important, Rabban, ca să ştiu ce să argumentez în discuţiile cu melkiţii ! Dacă putem vorbi de ÎnDumnezeire încă din momentul concepţiei Copilului Isus Hristos, de ce nu putem pronunţa Theotokos ?

-Am să vorbesc sub formă de *meşalim*/pilde. Diogene din Sinope căuta Omul, purtând o lampă aprinsă. La sfârşit, infuriat, aruncă lampa. Ce ar fi o lampă ? O scânteie de Soare. Numim

lampa Soare ? Nu. Era la concepție Copilul Isus Hristos o scânteie de Dumnezeire ? Da ! O putem numi pe Mart/Doamna Myryam/Maria purtătoarea unei scânteii de Dumnezeu ?! Da. Cum numim această scânteie de Dumnezeu: Hristos/Messia/Mashiach/Meshihaye/Al-Masih. În consecință, Mart/Doamna Myryam/Maria e numită Hristotokos. Căci așa cum lampa este și rămâne doar o scânteie de Soare, tot așa Domnul Isus Hristos, ÎnDumnezeit prin concepție și naștere Sfântă ca Hristos/Messia/Al-Masih nu va deveni Dumnezeu deplin decât în contopirea cu Unu-Întreit (prin Înălțare și Viață Veșnică). Căci Dumnezeu (Unu) nu poate fi creat prin naștere, ci Sfânta Fecioară a purtat și a dat naștere unei scânteii de Dumnezeu, dar care a devenit Dumnezeu deplin în Unu-Întreit doar prin Înălțare. Laozi a spus și scris: <"Dao/Tao zămislește UNUL, UNUL zămislește DOIUL, DOIUL zămislește TREIUL, TREIUL zămislește *Cele zece mii de ființe și lucruri*"... Puful de toamnă este mic, dar așteaptă ca Dao/Tao să-i împlinească forma. În Lumea Subcerească... Yin și Yang și cele patru anotimpuri se succedă, urmându-și fiecare rânduală... acum par că se pierd fără de formă, dar încă au spirit. *Cele zece mii de ființe și lucruri* se hrănesc de aici, dar nu cunosc legea care le guvernează. Aceasta se numește Rădăcina Originară și prin ea se poate contempla Cerul>. Și mai scrie: <"A nu-l cunoaște pe Dao înseamnă a fi profund. A-l cunoaște pe Dao înseamnă a fi superficial. A nu-l cunoaște pe Dao înseamnă a fi înlăuntru. Și a-l cunoaște pe Dao înseamnă a fi în afară"> (Notă exp.: Zhuangzi- "Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 21-22; 218 și Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 120-121). Și tot el: <Omul Sfânt îi slujește pe semeni, fapta sa asemănându-se cu razele Soarelui, care nu lasă niciun ungher neluminat... [Heshang Gong] Omul Sfânt poartă în sine știința adâncă și o încredințează celor neștiutori, căutând să-i întoarcă pe semeni la neîntinare și dreptate> (Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 179). Să facem o distincție clară între scânteie de Dumnezeu și Marele nostru Domn Dumnezeu. Așa ne învață Sfinții Părinți ai Sfintei noastre Biserici, în frunte cu Mar Babai cel Mare. Domnul să-i aibă în paza Sa pe veșnicie pe Bunii noștri Învățătorii ! Ai pătruns cât de cât sensurile ?

-Da ! Conchid că Domnul Isus era scânteie de Dumnezeire în existența sa în trup, dar a devenit Dumnezeu deplin prin contopirea cu Unu-Întreit (Notă exp.: Bohm- "Plenitudinea lumii și ordinea ei", Ed. Humanitas, București, 1995, pag. 37-69, Capitolul: *Fragmentare și plenitudine* cuprinde dintr-o perspectivă fizică aceste idei ale complementarității fragmentelor cu întregul). Spune melkitul Sfântul Maxim Mărturisitorul: <"Natura una a fost sfâșiată în puzderie de particule, iar noi având aceeași natură ne suntem pradă unii altora așa cum se întâmplă la șerpi și la fiarele sălbatice"> (Notă exp.: citat de Yannaras- "Libertatea moralei", Ed. Anastasia, București, 2004, pag. 26).

-Deși nu e simplă, argumentarea este fundamentată strălucit de Mar Babai cel Mare în scrierile sale, inclusiv în Imnul de Laudă. Desigur, concepte și idei sunt preluate de la Învățătorul Nestorius. Și acum am să tac. Căci prea am dezvăluit fundamentele învățaturii drepte credințe ! Mai bine revenim la scris pe nisip umezit, tip întrebare-răspuns. Dar să încercăm în versuri ca să fie bine plăcut Domnului !

-Dar dacă daoiștii spun că: <"Dao/Tao zămislește UNUL, UNUL zămislește DOIUL, DOIUL zămislește TREIUL, TREIUL zămislește *Cele zece mii de ființe și lucruri*">. Ce semnifică cele spuse ?

-Presupun doar. Dao/Tao ar fi și principiul zămisitor (sau o sumă a legităților ce guvernează Universul încă din vremurile de început), dar și entitatea zămisită. Altfel spus, Dao/Tao ar fi principiul existenței și ființării Domnului Dumnezeu. Din Domnul Dumnezeu s-a zămislit la începuturile existenței Spiritul Sfânt. Spiritul Sfânt a zămislit TREIUL: Domnul Isus Hristos. TREIUL zămislește *Cele zece mii de ființe și lucruri*. Aceasta ar fi cred denumirea simbolică pentru Cei și Cele Alese (destinate Vieții). Gândind altfel sau cum ar spune gânditorii prin extrapolare, Domnul Dumnezeu a zămislit Creația (specii adesea cu două genuri), care se regenerează (se înmulțesc). Sau a zămislit pe Adam (Omul Primordial) și pe Eva. Care au zămislit urmași. E o gândire simbolică, care corespunde celor scrise în Bereșit/Geneza. Putem raționa și altfel: Lumina-Zi/Întuneric-Noapte, Întindere de ape/Cer și Luminători, Pământ/Mări, Făpturi (după specia lor, uneori în două genuri) și Lucruri... Însă conceptele sunt extrem de esențializate. Spre exemplu, dacă raționăm plecând de la ceea ce filosoful Democrit concepea cărămizile "elementare" de construcție ale materiei și ale vieții (Democrit numește atomi aceste cărămizi "elementare"), atunci Domnul Dumnezeu a creat UNUL, UNUL a zămislit DOIUL, DOIUL a zămislit TREIUL și din TREI s-au zămislit toate celelalte. E un mod de a raționa esențializat. Și recunosc că trebuie să reflectez mai mult asupra simbolisticii daoiste, care nu îmi pare deloc, dar chiar deloc simplă. Dar are confirmare în: <"...Cine a lucrat și a făcut aceasta, chemând de la început generațiile ? Eu, DOMNUL, Cel Dintâi. Eu sunt același și pentru ultimele"> Isaia 11:4.

-Mai spuneți câte ceva !?

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Așa cum este, Omul sintetizează Dao, principiul fundamental și cele cinci elemente care alcătuiesc Cerul, Pământul și "Cele zece mii de ființe și lucruri" (apă, foc, lemn, metal, pământ). <Omul Adevărat din vechime nu cunoaște dragostea de viață și nici dezgustul față de moarte. Nu se bucură de venirea sa pe lume și nici nu se opune dispariției sale> (Notă exp.: Zhuangzi-"Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 92-93).

-Da. Dar Domnul Isus a fost zămislit de Sfânta Fecioară !

-Aici ai dreptate.

-Oare să îi facă plăcere Domnului cele ce noi le discutăm ?

-Îți răspund doar dacă scrii întrebarea pe nisip !

Markos nivelă pata de nisip, o umezi și scrise cu un bețișor: <Să fie plăcute Domnului aceste discuții ?>.

-Răspund doar dacă o formulezi în versuri !

-Cum în versuri ?

-Compune două versuri care să rimeze !

-Renunț atunci, să știți !

-Încearcă măcar ! Altminteri nu voi răspunde. Markos, oricât de lăudat ai fi, nici tu nu poți fi pentru mine mai presus de Prea Sfinția Sa Innocent. Până și Domniei Sale în perioada legământului de tăcere nu-i răspundeam decât la întrebările scrise.

Markos nivelă și pe nisip apăru textul: <Plăcute să fie Domnului oare/Dubletele răspuns-întrebare ?>. Rabban scrise imediat sub: <Cele ce curg dintr-o inimă darnică tare/Domnul le va primi ca dreaptă închinare !>.

-Acesta e un răspuns ?

-Aceasta de-acum e o întrebare ? Trebuie să și răspund ?

-Adică ?

-Deci: <Acesta e un răspuns ?> este o întrebare ? Și apoi, eu am răspuns deja, mâine dimineață îmi scriu și eu întrebarea mea !

-<Cele ce curg dintr-o inimă darnică tare/Domnul le va primi ca dreaptă închinare !> să fie un răspuns ?

-La așa întrebare, așa răspuns ! Da. Este un răspuns.

-Și dacă Dumneavoastră veți formula în scris o întrebare în versuri mâine dimineață, eu trebuie să răspund tot în versuri ?

-Desigur ! Acum avem noi reguli ! Regulile trebuie respectate, nu ?

-Când ajung la Dadu o să mă plâng la spovedanie Părintelui episcop !

-Cum să te plângi ? La spovedanie mărturisești păcatele proprii ! Ce e de plâns ?

-Așa !

Și de ciudă lacrimi curseră din ochii tânărului, care se întoarse ca monahul să nu-l vadă lăcrimând. Dar Rabban văzuse deja și nu mai spuse nimic.

-Eu mă duc să mă culc ! spuse Markos. Mă doare capul.

-Du-te ! Eu o să mă culc ceva mai târziu. Dar actul iertării trebuie să vină din ambele direcții. Te rog frumos, iartă-mă pentru constrângerile impuse !

-Fie iertat, Părinte !

Markos se duse și se spălă de praful zilei, apoi intră în peșteră, se schimbă de haine, se așeză pe policoară, se înveli cu cerga și închise ochii, așteptând somnul. Se gândea la zilele acestea. Discuțiile fuseseră captivante, dar Rabban impusese noi reguli. Îi era și nu îi era dificil. Nu era chiar o fire poetică, dar știa să versifice. Până la urmă intrase de fapt de mult în joc. Ce mai era oare de câștigat sau de pierdut ? Categorie, chiar și raportându-l la învățatul său dascăl siriatic, monahul se dovedea o adevărată autoritate ecleziastică. Nu știuse că Rabban cunoștea și deslușea atât de multe ! Poate până la urmă, tot răul spre bine ! Versuri să fie de e nevoie ! Tot gândind, se încălzi și căldura îl toropi și ușor-ușor adormi. Avu un somn liniștit și odihnitor.

A doua zi se trezi destins și odihnit. Rabban nu era, semn că se trezise devreme. Când Markos se sculă și se așeză cu fundul pe policoară, simți o reținere în mușchii ambelor picioare. Păreau ca și cum ar fi fost încordați. Își masă picioarele cu grijă. Se îmbracă și ieși afară. Se duse direct la vasul cu apă pentru spălat și se spălă bine cu o cârpă umezită. Își stropi fața cu apă și verifică cât de mare era barba. La ei și clericii și monahii obișnuiau să poarte barbă, dar lui nu-i plăcea să o lase să crească peste măsură. Așa că o menținea de lungime potrivită.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

Din curiozitate se apropie și de pata de nisip. Se vedea scris ceva. Se aplecă și se uită atent. Era un text lung: <Toate zilele omului-s cu durere. Truda e necaz. Ce mai e sub soare sfânt ?/Nimic din ce pare de folos sub soare nu vom putea lua cu noi în mormânt./Când vine clipa, ce-ai trudit rămâne cuiva ce n-a muncit, dar a dobândit./Ce înțelege el din munca prin care omul a dorit ca un țel să fie împlinit ?> *Eclesiastul 2:17-2:23.*

Ce putea răspunde ? Era de fapt din Cartea pe care chiar el o propusese pentru discuție. Dar era de dorit ca el să pună întrebările. Acum trebuia să răspundă. Până la urmă, era o Carte a Scripturii pe care o cunoștea destul de bine. Oare să nu fie capabil de un răspuns onorabil ? Umezi și scrise sub textul monahului cu un bețișor: <De n-a muncit, cel ce dobândește va risipi sau se va comporta nechibzuit./Celui ce e din sângele tău lasă-i ca avere cunoaștere ca rodul să fie rodit./De-l înveți ceea ce știi să faci și muncești, pas cu pas, deloc nu greșești !/De faci ucenici în viață printre ai tăi e urma trecerii tale ce n-o risipești./Totu-i iluzie, deznădejde, deșertăciune, tristețe, ce oare să-ți mai dorești ?/Orice, cum s-a născut va și pieri ! Din început, sub sceptrul morții crești> *Eclesiastul 2:19-2:26.*

Rabban sosise din pădure cu un vas cu apă și vreascuri. Se salutară din cap ca în perioada legământului de tăcere. Monahul lăsă vasul jos, îl acoperi cu grijă, ordonă vreascurile lângă vatră. Apoi se apropie și citi.

-Bun răspuns. Cu adevărat !

-Mulțumesc.

-Eu nu aș fi putut răspunde mai bine.

-Mulțumesc frumos.

-Acum e rândul tău să pui întrebarea. Scrie te rog.

-Să mai las scris o perioadă ? Sau pot să nivelez și să-mi pregătesc nisipul pentru scris ?

-Da. Lasă-mă o scurtă perioadă de timp să încerc să le memorez și când consider că le-am reținut o să-ți spun să-ți notezi întrebarea pe nisip.

-Cam de cât timp aveți nevoie ?

-Lasă textul circa jumătate de oră !

-Ce să fac în tot acest timp ?

-Apă este. Adu vreascuri. Vezi dacă găsești ceva prin pădure: ciuperci ori ceva fructe.

Tânărul plecă după vreascuri. Se gândea ce ar fi putut să scrie ? Adună vreascuri uscate și timpul trecu repede. Reveni și așeză vreascurile lângă vatră. Luă blidul în care Rabban îi pusese terci și mâncă. Din curiozitate se duse și se uită la pata de nisip. Era nivelată și dubletul întrebare-răspuns anterior era șters. Semn că putea să-și scrie întrebarea. Umezi cu o cană se apă. Scrise: <Cele ce s-au făcut, iată, deja sunt. Și toate câte vor să fie, iată că au fost./DOMNUL cercetează cele ce bune fiind totuși se uită. Le rezidește cu rost./La Creația DOMNULUI nimic nu este de scăzut, nimic nu poate fi adăugat./Înainte DOMNULUI omul să fie temător, în inimă curat, drept și închinat./Și de flacăra pentru care trăiești se stinge și dintr-odată nu mai ai nimic ?/De ceva arde ceea ce din plinătatea inimii cu dragoste mare ai înfăptuit ?> *Eclesiastul 4:14-4:15.* Monahul se apropie, citi și clătină din cap. Reflectă și scrise sub textul lui Markos: <Sfânt DOMNUL poate în inimi răspunde rugii unei neliniști atât de grele./Mila SA putea-va sufletului îndoliat să-i întoarcă gândul răzbunării rele./De durerea zvântă și lacrima icoanei amintirii iubirii ce-n inimi am purtat ?/Tot la DOMNUL încă e speranță, ca sufletul să ni-l dăruim curat și închinat./De durerea ne frânge, în răzbunare nu putem, dar puțin cu puțin cedăm ?/Să aibă grijă DOMNUL de pașii și faptele noastre, la viață să nu renunțăm./Dacă ce-i apăsător pentru biet suflet de om greu e sămânței de omenie ?/Și dacă om drept și înțelept nu se naște ca să ne călăuzească-n împlinire ?/Tot în DOMNUL, ca aventura vieții CREAȚIEI curat să continue e speranță./Doar spre a ne înălța la TINE, DOAMNE, îndrăznim să mai avem cutezanță> *Eclesiastul 9:1-9:2.*

-Acum ar fi rândul meu ! Continuăm ? Întrebă Bar Șawma.

-Fie după cum spune Domnia Voastră !

-Să continuăm deci !

-Vă rog, mai lăsați răspunsul să mi-l scriu pe ceva.

-Te rog atunci ! Vrei grafit sau ai cu ce să notezi ?

-Vă rog, dați-mi grafit.

-Mă duc să mai aduc din peșteră. Am să-ți dau și scoarță de copac curată pe partea interioară, încât se poate scrie pe ea. Vor trebui fasonate sub formă de tăblițe.

Aduse grafit, îi arătă cum să scrie pe partea curățată și netedă a scoarței (cea interioară), fasonară împreună în dreptunghiuri gen tăblițe și-l lăsă să-și noteze dubletul întrebare-răspuns.

-Gata, Prea Sfinția Voastră !

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

Rabban se aplecă, nivelă nisipul, umezi și scrise: <Mai de preț ziua morții ca a nașterii, numele bun ca untdelemnul scump./Mai bine-i la jale ca la ospăț?! Poate în trăitori binele, bunul-simț irump./Mai bună mahnirea ca râsul?! Prin întristarea feței, inima se îmbunează./Inima nesăbuiților e-n răs, inima înțelepților în casa plângerii veghează> *Eclesiastul 7:1-7:4.*

-Te rog !

-Răspunsul este chiar în continuare în cartea Eclesiastul ! Iată: <Decât cântarea și lauda nesăbuitului, mai de preț a înțeleptului muștrare./Râsul nesăbuitului e ca pârâitul spinilor arși sub oală, nu dă vreo alinare./Năpasta împresoară pe înțelept, ce e necuvenit inima bunei nașteri strică./Pilduitor fie sfârșitul, nu începutul; răbdarea, nu mândria ce-o clipă ridică./Nu grăbi cu duhul a te mânia, căci mânia în sânul nechibzuiților odihnește> *Eclesiastul 7:5-7:9.* Practic, erau versetele în continuare. A fost simplu.

-Și ai reușit și să versifici. Deci, Markos: <...decât lauda nesăbuitului, mai de preț a înțeleptului muștrare> *Eclesiastul 7:5.* Și totuși, te rog frumos, iartă-mă !

-Fie iertat ! Dar nu voi aduce laudă nesăbuitului ! Așa, eu însumi aș fi nesăbuit !

-Adevărat ! Cuvintele repetate după necredincioși au fost suficiente ca să mă supere. Dar iartă, totuși !

-Iar la versificare, pur și simplu, Părinte, mi-au venit cuvintele potrivite. Să spunem că am avut șansă și inspirație !

-Continuăm deci: <Dacă notația muzicală redă armonii, note pe care un instrument le scoate,/Scrisul redă vizual idei ce fi-vor înțelese întocmai, fără echivoc: se poate./Semnele redat vizual vor fi pricepute chiar în absența celui ce le-a scris,/Nu-i nevoie să spună ce-a intenționat, deci fără ca intenția s-o fi descris/ Noi vom înțelege tot fără echivoc. Cum e oare posibil totuși acest fapt ?/Ce ne dorim să redăm prin scris ? Cum și ce nota-vom într-un contract ?>.

Markos se aplecă și citi cu atenție.

-E un text destul de lung. Din ce Carte este ?

-Pur și simplu am improvizat.

-Până la urmă, la ce servește scrisul?! De fapt ? Dacă nimeni nu va citi ceea ce fi-va scris de către altcineva ? Ori dacă o scriere este cunoscută într-un cerc mult prea restrâns. Poate și pe motivul că ar putea conduce la rătăcirii. Atunci, la ce bun ?

-Transmitem astfel gânduri. Le transmitem și peste generații. E o convenție minunată care ne permite să comunicăm dincolo de bariera timpului.

-Atunci o să vă rog să răspundeți tot Dumnezeuastră !

-Iată: <Pot să fie gânduri, spuse transmise între doi sau mai mulți vorbitori./Pot fi gânduri, vorbe proprii, redat celor care să le știe fi-vor doritori./Scrisul a apărut din necesitatea de a consemna activitatea comercială/Și din nevoia de comunicare între oameni, mai bună, chiar de nu ideală./Atunci ce caracterizează scrisul ? Ca și notația muzicală ce redă vibrații,/Scrisul se corelează cu vocea și cu graiul vorbit, deci va indica și senzații,/Deci scrisul va reproduce grafic tot ce noi în mod verbal ne comunicăm,/Cu fidelitate: timpul, sentimente, trebuințe și ce dorim sau intenționăm./Și cu ce vom corela scrisul, adică semnele grafice prin care noi am notat/Pentru aducere aminte ? Cu vocea și graiul vorbit, după cum am arătat./Dar de alții se exprimă într-o limbă care nu ne e familiară și suficient cunoscută ?/Sunt oameni care cunosc mai multe limbi și pot traduce a noastră vrută./Scrisul e propriu comunității, e solidar cu graiul și viața ce noi o trăim./E memorie transmisă în viitor, avuție dobândită din noi ce-o dăruim>.

-Interesant ! Deci scrisul ar fi o formă de comunicare între generații !

-Mai mult de transmitere a cunoașterii. Acum este rândul tău !

-Mai lăsați scris ca să notez, vă rog, cu grafit ! Îmi mai trebuie scoartă.

Primi ceea ce ceruse și își notă scrupulos.

-Să știți că mie îmi va trebui timp de gândire !

-Fie timp de gândire ! Ia Sfânta Scriptură și citește !

-Mă gândisem la ceva, dar trebuie să-mi limpezesc gândurile.

-Ai timp destul !

Markos scrise: <Sus, deasupra ramurilor: viață. Jos: moarte-trecut. Sfârșitul e alt început./"VIAȚĂ" de după viață, unde nu-i chin, nu-i suferință. Era Foamei a durut/Cumplit: căci pe cei dragi noi îi vrem tot timpul alături. Cât le e încă sortit./De ce durere ? Căci DOMNUL

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

sufletele curate le primește. Și a și primit !/E un fir al vieții nesfârșit, pe care DOMNUL în bunăvoința SA l-a îngăduit>.

- Da, există și suferință. Sunt gânduri ?
- De ce Domnul permite suferința în lume ?
- Ce pot să răspund ?
- Și cine oare să dea răspunsul ?
- Te rog, încearcă să-l dai tu însuți !

Markos scrisese iar: <Mama familiei e cea veghetoare și-n timpurile grele, deși adânc întristată./E-atât de tânără și de frumoasă, dar atât de slabă și îmbătrânită deodată./E în ea o așteptare ca un foc mare. E o rugă în a DOMNULUI milă căutare./Nu face, DOAMNE, din viețile familiilor în suferință țărături despărțitoare./Nu ne despărți de cei dragi, DOAMNE, căci durerea ar fi prea copleșitoare./DOAMNE, păzește suflete să urce neîntinate. Călea fie-ne binecuvântătoare>.

-Să spunem că e rândul meu să-mi notez cu grafit pe scoarță ! E chiar interesant ! Extrem de adânci în sensuri !

-Le aveam în gând aceste versuri încă din copilărie !
-Durere, lipsuri. Dar coeziune, îngăduință. Nu știu dacă am priceput ceea ce trebuia ! Mă străduiesc ! Unii Părinți Teologi au convingerea că <"nici pătimirea simțurilor și a puterilor inferioare și nicio ispită nu pot atinge duhul"> (Notă exp.: Eckhart- "Despre omul nobil, cupa din care bea regele. *Tratate*", Ed. Humanitas, București, 2007, pag. 153).

Markos lăsa privirea în jos. Rabban notă răbdător, dar păstră versurile așa cum le scrisese Markos și pe pata de nisip.

-Te rog, să le lăsăm să rămână scrise. O să le recitesc ca să le pătrund în profunzime sensul ! Sunt frumoase, chiar dacă puțin triste ! Nu înțeleg de unde atâta trăire ca să le poți avea în minte !? Să lăsăm pe mâine dimineața următorul dublet întrebare-răspuns, oare ? <Sus, deasupra ramurilor: viață>. Viața veșnică ?

-Viața în zbor, viața păsărilor, de ce nu ? Nu e tot viață ? Și încă o formă de viață minunată ! Dar ar putea fi și viața veșnică, de ce nu ?

-Ba da. E o reprezentare simbolică. <Sfârșitul e alt început./"VIAȚĂ" de după viață, unde nu-i chin, nu-i suferință>. Frumos, chiar dacă nu percep sensul deplin ! Trebuie să-l gândesc și regândesc mult mai intens ! Cum de ți-au venit aceste gânduri ?

-În timp, cred ! Nu pot să explic.

-Bun. Sunt notate, o să le recitesc. Și că ți-ai dezvăluit sufletul, o să încerc să fac la fel.

Nivelă, udă, notă: <Înțelegem, prin MILA-ȚI, DOAMNE, că este de-a pururi o curată speranță./Omul numește moarte când sufletul iese din trup și la DOMNUL se înalță./ Dar dacă s-a înălțat la DOMNUL, atunci DOMNUL îngrijește-va-se de suflet./DOAMNE, îngrijește și de cei rămași, să nu rătăcească prin amar plânset./Ce e moartea decât poarta durerii pentru vii și speranță pentru cel stins ?/În Cer e mai multă lumină: strălucitoare stea în nopți tocmai s-a aprins>.

Markos citi. Reflectă și scrisese răspunsul: <Nu putem decât să ducem povara tristeții că firul vieții-n trup se-nterupe./Deplin nu înțelegem, DOAMNE, dar când stejarul cade, alt vlăstar irumpe>.

-Răspunsul tău îmi spune că ne e speranța în faptul că viața continuă și renaște !

-Adevărat ! Chiar acestea le-am și chibzuit. Să nu fie oare și aceasta speranța ?

-Categoric. Acum e rândul tău.

Tânărul pregăti suprafața și apoi notă: <Nici tu, nici prietenii tăi să nu fiți prieteni cu o casă unde se petrece./Tăcând și fără vorbe de prisos printr-un loc plin de oameni se trece./Nu plănuiești răul și nu calomnia un prieten unui prieten, căci se spune./Blesteme-învective, capcane, trădare, abuzuri: alături nu ți le pune./Cutumele și legile trebuie respectate, respectul legii să-ți fie renume> *Proverbele 2:12-2:15*.

-Tăcând. Adică reținere și chibzuință. Respectul legii și bun simț.

-Da.

-Acum Dumneavoastră !

-Adică să notez o reflecție complementară ! Căci un răspuns propriu-zis nu ar putea fi numit. Bine.

Prea-Înțeleptul scrisese sub textul lui Markos: <Legile să fie respectate, această îndrumare tot se va spune./Să nu te temi de urmările legii, dacă ai gânduri bune și de faptele-s bune> *Proverbele 13:6 și 29:18*.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Ai citit ?

-Da. Dacă nisipul e bine stropit se scrie mai bine și se vede și mai bine. Ce-am înțeles de fapt și în definitiv din versuri ? Legile să aibă sens, să conducă la bine prin bine. Să nu ne fie teamă, cât timp avem respect unii față de alții. Și față de Creație. Continuăm ?

-Da. E rândul meu.

Rabban pregăti atent suprafața: nivelă, stropi abundent și-și notă gândurile: <În inimă să nu ții amarul, de-ți stă pe limbă, eliberează-l fără amânare./Dar să vorbești liniștit și molcom, față de oameni manifestă cumpătate./Căci o vorbă dulce, chiar de jale, e ca un cântec, e o suavă desfătare./O vorbă dulce e și prilej de senină reflecție, e reverie, chiar încântare> *Proverbele 14:10.*

-Ai citit ? Deci. Să nu ținem în noi. Avem nevoie și de cumpătate, dar și de alinare.

-Da, am citit. Acum să dau răspunsul.

Markos scrie: <Respect și bună cuvîntă, pe cât posibil cu oricine și chiar în orice privință./Gesturi echilibrate, reținute, bună pondere în toate și-o bună chibzuință,/Bună creștere, politețe. Atât cât putem, ne și reținem. Între oameni trăim,/Dar și florile, plantele, copacii, vietățile mici și mari să ocrotim și le iubim./Prin bune maniere noi degrabă să înțelegem reflexivitate și justă purtare./Și în cunoaștere măsură, echilibru: bine-i să știm cum punem o întrebare>.

-Din ce carte este ? Ar fi cumva un reproș pentru mine ?

-Nu mi-aș permite, să știți !

-Cu ocrotirea vietăților și plantelor sunt cu totul de acord. Și în ceea ce privește reflexivitatea și justa purtare, asemenea.

-Și eu sunt de acord.

-Am să fiu mai prevenitor față de tine de acum. Se pare că uneori te-am jignit, poate fără să-mi dau seama.

-Nu neapărat, dar regulile pe care le-ați impus m-au amărât. Și când mă certați nu-mi place deloc, dar strâng și țin în mine atât cât pot. Pentru că vă respect, de aceea !

-Scrie te rog de unde este !

-M-am inspirat din *Proverbele 28:6*: "Mai mult prețuiește săracul care umblă în curăție doar pe calea dreaptă și nu se abate, decât bogatul care în stricăciune și pe căi ocolite pășește". Dar am regândit totul, puțin.

-Cu adevărat, nimic nu e nou sub soare ! Uite, ți-am pus să mănânci ! spuse monahul și îi întinse blidul și lingura de lemn.

Tânărul dădu din cap, mulțumi în șoaptă și începu să mănânce. Era doar călduță, căci de când Părintele încălzise mâncarea de dimineață și uitaseră de ea. Dar era bună și gustoasă, ca de obicei. Era doar fiertură de grâu, dar cu multe plante felurite, pe care Markos nici nu le știa pe toate după denumiri. Dar amestecul lor mărunțit și adăugat la fiertură dădea un gust minunat. Bar Șawma mânca și el abia acum. Cu schimbul lor de replici scrise și vorbite pierduseră din vedere să și mănânce. Se lăsase tăcerea. După ce mâncară, se odihni puțin. Ce-ar mai fi fost de spus ? Și totuși tânărul părea nerăbdător.

-Acum e rândul Dumneavoastră !

-Tu ai propus *Eclesiastul*, eu revin deci la *Eclesiastul* !

-De ce nu ? Numai că răspunsurile nu sunt neapărat ușor de dat la versetele redade din Cartea *Eclesiastul* ! Să vedem, poate răspunsul necesită pregătire !

-Vei avea timp ! Deschizi Sfânta Scriptură și vei da răspunsul ! Iată !

Pregăti nisipul și literele apărură: <Multă înțelepciune înseamnă și durere, cine știe multe va știi că nu știe./Să ne deschidem veseliei, râsului și bucuriei, o cale aceasta oare să fie ?/E râsul plăcerea nesăbuitului ? Strângerea avuției e o goană după vânt ?/Nimic din ce pare de folos sub soare nu vom putea lua cu noi în mormânt> *Eclesiastul 1:17-18; 2:23-26.*

-De ce mi-a fost teamă nu am putut defel scăpa !

Folosii bețigașul: <Am zis atunci: DOMNUL cercetează și dreptul și viclenitul, fie el penitent,/Căci de tot lucrul, de toată fapta va fi o vreme. Viața omului e încercare/Ca omul să respecte Creația, căci și omul și animalele au duh și suflare./Întâmplarea morții aceeași e la om sau necuvântătoare. Un duh și-o întâmplare./Nu-i prisosește omului mai mult ca animalului. O viață și o întâmplare./Și necuvântătoarea-i creată cu suflet delicat și simțire. De om nu-i deosebire mare> *Eclesiastul 3:17-21.*

-Mai mult decât bine. Eu am să-mi notez. Consider că fac aceasta pentru amândoi.

-Aștept atunci. Căci ar fi rândul meu !

-Răbdare, răbdare, mai tânărul meu prieten ! Trebuie notat cu atenție.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

Monahul își notă atent cele scrise, iar acolo unde nu înțelegea scrisul întrebă.

-Ce mic scrieți ! aprecie Markos.

-Doresc să-mi încapă tot textul, de aceea. O să le învăț pe de rost !

-Unele eu le știu deja. Căci parcă vin din interiorul meu.

Părintele monah îl privi atent și îi răspunse simplu:

-Da !

După ce termină de scris, nivelă și stropi bine suprafața.

-Gata, e pregătită !

-Voi avea nevoie de mai mult spațiu. Aceasta, deoarece e mult de scris !

-Scrie mai mic !

-Ca să scriu mai mic trebuie umezit bine nisipul, să fie îmbibat.

Așa că luă un vas de apă și-l turnă pe tot. Apa în exces se scurse pe unde locul era mai jos. Astfel, pământul se îmbibă cu apă scursă de la pata de nisip.

-Uite ce-ai făcut, Markos, acum o să călcăm în apă ca să putem scrie.

Markos luă o creangă cu frunze uscate (aceasta era așezată între vreascuri) și mătură cu ea zona umedă, răspândind apa scursă de la pata de nisip.

-Așteptăm mai întâi să se zvânte locul aici, apoi voi putea scrie.

-Tot din Eclesiastul ?

-Nu, sunt câteva gânduri. E ca o viziune, dar recunosc, nu este a mea. Am auzit-o, am notat-o în versuri și am reținut-o. Cumva, față de ceea ce am auzit am preluat și din ultima carte a Apostolului Ioan, dar și din Eclesiastul.

Așteptă puțin și notă: <Ridicându-și privirea, Învățătorul îl zări pe tânărul scrib în rugă cufundat, /În șezut, cu ochii închiși, cu mâinile ridicate spre cer, incantând aplecat. / "Rostește cu voce tare", ceru Învățătorul. / "În suflet simt tulburare mare ! / DOMNULUI prin drepti mijlocitori rog pios, sincer pentru bună îndrumare". / "Ce simți rostește în versuri, rostește-le din inimă curată, închinătoare". / Din senin, cerul de nori s-a umplut. Vântul pornit nu-i risipește nicicum. / În cer e tulburare, la sol nasc vârtejuri de praf ca într-o magie rotitoare, / Mingi ghem uscate de spini dănțuiesc sălbăticit pe pământul de-acum, / Furtună, nori de praf stârniți deodată-s. Omul în trup se ridică de-ndată. / Îngrijorarea și tulburarea din suflet Cerului adresează, o exprimă toată. / Ridicat în trup, Omul îngrijorat în credința-i se simte mic și neînsemnat. / Cerului, DOMNULUI cere în inimă îndurare și călăuzire. Căci e neajutorat >.

Bar Șawma citi cu atenție. Reflectă puțin, apoi rosti:

-Eu nu pot răspunde !

Markos se aplecă iar și dori să niveleze suprafața, dar Rabban îl opri.

-Voi nota mai întâi. Mi se pare important. Deși nu pătrund încă sensurile profunde.

Dar cum îi mai trebuia scoarța, coborî în pădure și veni de acolo cu ceea ce-i trebuia.

Pregăti cu un cuțitaș pătrățelele de scoarță pentru scris și curăță bine suprafața lor. Apoi luă grafitul și scrise mărunț și cu mare atenție textul scris de Markos. Verifică apoi dacă ceea ce scrisese era întocmai.

-Mai așteaptă puțin !

Culese toate bucățile pe care scrisese și verifică ordinea lor, le puse ordonat și apoi notă cu grafit pe fiecare câte un număr.

-Scoarța de copac nu s-ar putea rupe sau fragmenta ?

-O pregătesc așa încât să țină. Să fie mai groasă puțin și de formă pătrată, dar mică, cam ca o tăbliță. Așa le-am făcut până acum. Le-am numerotat atent după ce le-am scris și am să le strâng pe toate într-un sac de pânză, pe care-l voi pune într-un loc uscat și curat. Dar mai întâi aș vrea să le recitesc pe toate. Asta poate diseară să recitesc, dar cât mai e lumină. După ce se vor retranscrie pe alt suport și după ce se curăță și se răzuie, tăblițele se pot chiar reutiliza.

Dar nu făcu precum spusese și le așeză deja pe toate în sacul de pânză.

-E mai sigur așa decât să fie toate împreștiate pe ici-pe colo.

-Să aibă importanță aceste gânduri ?

-Da, cu certitudine. Și în vechime, oamenii erau știutori de carte. Se spune că pe timpul Domnului Isus erau mulți oameni educați nu numai în taina scrisului sau a cititului, dar și în socoteli și chiar în lucruri adânci și delicate, precum zidirea de construcții, cultivarea pământului, navigația pe mări și fluvii, redactarea de legi și de consemne de ordine și justa lor aplicare și chiar buna guvernare a oamenilor. Nimic nu e nou sub soare. Maeștrii daoști spun:

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

<"Lucrurile rele care vin din afară nu pot fi ocolite... Stăpânitorul dorește demnitari loiali (loialitatea nu e sinceritate)... Părintele dorește pietatea filială a copiilor (pietatea filială nu e iubire)... Între bucurie și tristețe, omul e fără scăpare... Îndurerat, trist, omul e copleșit... Când folosul și paguba se ciocnesc, vâlvătaia focului iscat mistuie armonia între oameni. Rămâne dezamăgire și *Dao* e risipit și îndepărtat"... "unii se împodobesc cu vorbe mărunte pentru a dobândi ranguri înalte"> (Notă exp.: *Zhuangzi-"Călătorie liberă"*, Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 256, 257; ușoară adaptare).

-Dintr-o discuție cu Părintele episcop Innocent, Dânsul mi-a spus că Farangii și urmașii lor (Notă exp.: *modul cum erau denumiți de către localnici creștinii și urmașii lor proveniți din regatele europene*) se dovedesc ignoranți în știința de carte și chiar și cei care au practicat preoția sau monahismul acolo nu au probat cu nimic o cunoaștere mai bună a scrierii și cititului, cu excepția doar a câtorva dintre ei. Și scrisul lor e diferit, iar pe al nostru îl învață prea greu. Iar arta războiului e practică la ei îndeosebi atunci când visteriile se golesc și bogățiile altora ar trebui să le umple.

-Cathaii îi numesc Fulangi sau mai precis Folangji. Noi îi numim Farangi (Notă exp.: *Pletcher Kenneth <editor>- "Understanding China. The History of China", Britannica & Rosen New York, 2011, pag. 188*). Nu e bine să judecăm. Sunt numiți astfel originarii din Europa și descendenții ai acestora. În primul rând la ei se scrie cu totul altfel. Pe de altă parte, acele locuri cândva intrate în ignoranță și întuneric ar putea renaște practic și din cenușă. Necunoscute sunt căile Domnului ! Și în al treilea rând, războiul nu e deloc o artă. Oricum, dacă musulmanii nu ar fi păstrat scrierile din vechime, ele ar fi fost acum pierdute. Se spune că în epoca întunecată din ținuturile de unde vin Farangii, acolo s-au distrus cu bună știință pergamente valoroase, pe motiv că erau scrieri păgâne și ar putea să fi conținut rătăcirii. Sau poate din ignoranță și nu neapărat din rea voință.

-Intențiile bune nu conduc întotdeauna la rezultate bune. Și totuși unele scrieri pot să dea prilej și de rătăcirii.

-Rătăcirile vin mai mult din natura oamenilor și ceva mai puțin din scrieri. Scrierile la rândul lor își pot extrage fundamentările din natura și logica eronată a oamenilor.

-Dar în scrieri sunt idei care pot da loc și la rătăcirii ! Așa se spune.

-Ideile sunt idei, rătăcirile sunt rătăcirii. Ușor este să susții că o scriere poate fi sursa unei rătăcirii. În Sfânta Scriptură scrie și de bine, dar și de rău. Fapte de rău s-au petrecut că scrie în Sfânta Scriptură și poate se mai petrec sau se vor petrece pentru că ne justifică Sfânta Scriptură că există în oameni și o sămânță de greșală ? N-ar fi adevărat: căci Învățătura Sfintei Scripturi este îndreptătoare în bine ! Aici suntem la confluența celor mai diverse sisteme de gândire și a celor mai felurite filosofii. Să ardem de-acum toate pergamentele lor, căci ar putea fi nocive ? Răul vine din nesațul și latura ascunsă și lăcomă din oameni, Markos. Este adevărat că sunt unii care își aștern orice gând în scris. Dar oare Revelația zisă Apocaliptică a Sfântului Apostol Ioan să fie "nocivă" ? Nicidecum ! Atunci, gândurile tale care mi se par chinuite pe care tocmai le-ai transpus în scris să fie prevestitoare a ceva grav. Nu cred ! Și nu pot ca să știu ! Dar numai în Domnul fie-ne speranța !

-Da, am scris despre tulburare în cer, despre furtună și despre omul neajutorat în fața dezlănțuirii grozave. Cât de mic e omul, cât de mici suntem față de Măreața creație a lui Dumnezeu !

-Aleluia ! Așa și este ! Slavă lui Dumnezeu și fie-ne veghetor continuu ! Doar în Domnul fie-ne speranța ! Dar oare ce ai scris tu ce să reprezinte ? O vedenie să fie oare cândva zărită de cineva și oare fi-va transpusă în realitate ? Nicidecum ! Vedenia fie ca să rămână doar vedenie ! Dacă Domnul binevoiește, lumea va continua să existe. Totul este doar după cum binevoiește Domnul !

-Cu adevărat ! Numai după Voia Domnului.

-Deci ceea ce e scris nu va conduce neapărat la fapte urâte, ci multa răutate din oameni. Oamenii să se înfrâneze, deci. Căci speranța este în Domnul, dar dacă omul nu se înfrânează, atunci degeaba aduce mai apoi rugă și cereri de iertare a păcatelor Domnului.

-Și cum se poate înfrâna omul ? Dar uneori e bine să se înfrâneze și în scris, pentru a nu da loc de rătăcire altora ! Adevărat ?

-Există influențe și ele nu vin numai din ce este scris, ci și din sistemul de valori propriu fiecărei comunități și chiar fiecărui individ. Tocmai cei care se străduie din răspuțeri să se ferească să citească se vor plânge de prea multele rătăcirii din scrieri.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Posibil.

-Pe de altă parte, reflexivitatea să fie exprimată prin tot ceea ce fătuim, gândim, prevedem. În consecință, deci și în scris. Nu avem voie să ne exprimăm toate gândurile de moment în scris. Ori poate prin arta desenului. Să punem o barieră de decență. Le lăsăm pe moment pentru câțva timp. Poate chiar să și uităm ce am vrut să spunem. Ca apoi să reluăm cu o privire și o gândire total nouă. Astfel încât gândurile adevărate din noi să se "sedimenteze". Și mai apoi, să revenim cu sufletul senin și limpede prin ceea ce noi simțim cu adevărat. Căci dacă ceea ce reprezentăm sau exprimăm fie în actul artistic, fie prin scris, fie în actul de predicare nu izvorăște din căldura inimii noastre, cum ar putea oare aceste exprimări să aducă ceva bun în lume ? Să nu mai adăugăm deci chiar nimic la strâmbătatea lumii. Ci să încercăm să mai îndreptăm câte ceva ! Cât de puțin măcar. Adevărat ?

-Adevărat ! Ce înțelege Domnia Voastră prin reflexivitate ?

-O înfrânare. Înfrânarea menită distilării binelui de rău. Ca o sedimentare.

-Ce fel de înfrânare ?

-O înfrânare poate în timp. O distilare, o sedimentare, dar nu în sens propriu. Ci mai degrabă, o poleire a cuvântului într-o asemenea omenie, încât aportul pe care îl aducem în lume să fie pozitiv. Deci. Și binele trebuie acoperit cu sentimente calde ca să rămână bine. Astfel încât să exprimăm cu multă căldură și decență ceea ce cu adevărat simțim în inimile noastre doar în momente de calm, seninătate, pace. Să nu lăsăm să treacă dincolo de noi nicio supărare de moment.

-Dacă nu sunt astfel exprimate, scrierile ar putea conduce la rătăcirii ?

-Da, acelora cărora le lipsește valoarea interioară, intrinsecă. Atunci, dacă exprimăm o părere de rău, această părere ar trebui să fie îndreptătoare. Altminteri, nu înseamnă mai nimic. Sunt cuvinte scrise fără valoare. Altfel spus, prin scris, dar nu numai, prin orice gând ori faptuire să fim prevenitori.

-Și totuși sunt multe lucruri, inclusiv scrieri, greșite ! Probabil că oamenii nu se înfrânează destul.

-Da, sunt multe făptuiri și gânduri strâmbe și greșite. Sunt fără valoare. Și-atunci ? De ce facem ce facem ? Și pentru cine ? Cine sunt ai noștri, care sunt ai lor ? Cui să-i fie bine și de cine ne pasă ? Să fie de vină oare ceea ce este scris de unii ori să fie și prea îngăduitor Domnul cu faptele unora ? Domnul îngăduie și să se întâmple și să fie scris. Și bine, dar și mai rău ! Și atunci, de ce ar fi mai de vină ceea ce se scrie, față de ceea ce se fătuiește ? De ce ? Căci numele celui ce scrie se păstrează, dar uneori numele făptuitorilor stau ascunse. Așa cred unii că-și pot ascunde faptele după cuvintele altora, găsind motivații pentru lucruri nepermise în frânturi de fraze scrise. Deci ? Fie numele Domnului pe veci lăudat ! Aleluia. Căci mare este mila și nețărmurită mila Sa pentru Creația Sa ! Ori, numai omul este Creația Domnului ? De cine trebuie să aibă mai mult grijă Domnul ? Doar de om sau și de alte ființe ?

-Să răspund ?

-Da !

-Grija Sa e pentru toate ființele !

-Exact. Categorie. Domnul grijește față de tot ceea ce este viu ! Nu e numai omul singur trăitor pe lumea aceasta. Toată făpturile și viul Creației Domnului trebuie să trăiască la vremea lor dată ! Nu ?! Și omul să nu strice cu nimic marele echilibru al Creației ! E pândă și atac în saltul tigrului, dar ce fine sunt urmele sale în zăpada curată ca inima fecioarei ! El nu pângărește prin nimic ceea ce este în natură, își ia doar ce și cât îi trebuie ! Nu e aceasta o neînchipuită minune a Domnului ? Și-atunci, modul cum el își prinde și devorează prada să fie cruzime ? Nu ! E o simplă necesitate pe care Domnul o îngăduie. Astfel și în acest mod. Si nu altfel. Poate tot așa îl îngăduie Domnul și pe omul cu suflet ascuns, ca să arate altora că ar putea exista și rătăcirii !

-Adică totul e numai și numai după voia Domnului !

-Așa cred eu !

-Și dacă Domnul se odihnește ?

Fața monahului se întristă de-odată și chiar o umbră întunecată îi trecu pe chip.

-Să ne ferească Domnul să fim greșiți chiar atunci când Domnia Sa se odihnește ! La această întrebare, eu unul, nimic nu pot răspunde. Sincer, chiar nu știu ce să spun !

-Atunci ? Poate îndrepta Domnul de ceva se-ntâmplă greșit ?

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-La fel, nu știi să răspund. Doar că numai și numai în Domnul ne punem marea speranță ! Și totul fie numai după bunăvoința Domnului ! <"Știi că YHWH poate să facă totul și nu este gând să nu îl poată realiza. YHWH a spus: *Cine este cel care lipsit de cunoștință întunecă sfatul ?*... De aceea îmi retrag cuvintele și stau plin de căință în țărână și în cenușă"> și <"Noi nu am ajuns să îl înțelegem pe Cel Atotputernic. EL este măreț în putere și nu va disprețui justiția și belșugul dreptății. De aceea să se teamă oamenii de EL. EL nu îi ia în seamă pe cei ce se cred înțelepți în inima lor"> și: <"Iată că Dumnezeu acționează în mod grandios cu puterea Sa"> *Iov 42:2-42:6; 37:23-37:24; 36:22.*

-Și bunăvoința Domnului să fie îndeosebi pentru om ?

-Nicidecum ! Nicidecum ! Pentru toată Creația Sa ! Eu așa văd normal ! *Eclesiastul* arată... Numai puțin, te rog.

Bar Șawma căută în sacul de pânză și când găsi textul cu redarea exactă din *Eclesiastul*, memoră numărul înscris pe suport și apoi citi cu glas tare partea finală a ceea ce era notat:

-<Și necuvântătoarea-i creată cu suflet delicat și simțire. De om nu-i deosebire mare> *Eclesiastul 3:21.* Fără doar și poate, dragostea Domnului este revărsată asupra tot ceea ce este viu. Nu poate fi mai prejos sau mai presus. <"Știi tu oare timpul fixat când nasc caprele de munte de pe stânci ? Vezi tu când nasc cerboaițele în dureri ?... Ele se încovoie când își aduc puii pe lume, când scapă de dureri... Poți tu să-i dai tărie calului ?... Râde când este vorba de frică și nu se îngrozește, nici nu se dă înapoi din cauza sabiei"> *Iov 39:1; 39:3; 39:19; 39:22.* Numai că omul, ca *[una din]* ființele deosebite ale Pământului, cu atât e mai încărcat de responsabilitate față de toată Creația Domnului !

-De ce *[una din]* ființele deosebite ?

-Pentru că are capacitatea de a crea obiecte artificiale (care nu sunt ca atare în natură) și de a modela mediul după cum dorește. Ori aceasta e greșit ! De ce spun astfel ? Pentru că modelarea mediului așa după cum el dorește îl desprinde de înțelegerea profundă a Creației Domnului. Da, modelează mediul imediat (proxim), dar să înțelegem în profunzimea sufletului nostru versetele: <"Nu vă mai îngrijorați pentru sufletele voastre ce veți mânca și ce veți bea sau pentru corpurile voastre cu ce vă veți îmbrăca... Îngrijorându-se, cine dintre voi poate adăuga un cot la durata vieții lui ? ... Învățați de la crinii câmpului. Priviți cum cresc: nici nu trudesc, nici nu torc, dar vă spun că nici Solomon în toată gloria lui nu s-a îmbrăcat ca unul dintre ei... Deci niciodată nu vă îngrijorați zicând: *Ce vom mânca ?* sau *Ce vom bea ?* sau *Cu ce ne vom îmbrăca ?*. Fiindcă pe toate acestea națiunile le caută stăruitor. Tatăl vostru cereșc știe că aveți nevoie de toate aceste lucruri"> *Matei 6:25-6:32.*

-Și cum, în ce fel e încărcat de responsabilitate ?

-Măcar în a nu știrbi cu nimic din măreția Creației ! În a păstra tot ceea ce a găsit la nașterea sa. Îți amintești ? <Simțământ, bună trăire, bună făptuire, bună prevedere, îngăduire>. Față de toată Creația, nu numai față de ceilalți oameni. Omul să fie deci mult mai îngăduitor și mai responsabil.

-De ce să fie omul responsabil ? Sau mai responsabil ?

-De ce ? Pentru că ai pus o întrebare la care nu am știut să răspund: <și dacă Domnul se odihnește ?>. Pe de altă parte, pentru că ceea ce e greșit deja se întâmplă. Adică, orice am face, există strâmbătate. Dar există strâmbătate și prin, dar și în urma intențiilor bune. Și de ce ? Pentru că nu mai suntem în armonie cu natura și depindem prea mult de mediul nostru artificial. De ce nu înțelegem că Bine pentru oameni (dar și pentru Oameni) trebuie să inducă Bine în Creație ! Adică să fim în armonie cu Natura !

-Adică ?

-Nu ne îndreptăm pe o cale justă. Ca omenire. De ce ? Nu pot să răspund. Cumva evoluăm. Nu ? Trăim, ne înmulțim, suntem creatori de obiecte și idei, dar totuși ceva nu e cum trebuie. De ce ? Nu știu.

Markos rămase tăcut.

-Dar poate îndrepta Domnul dacă ceva se întâmplă greșit ? Căci prea multe-s strâmbe !

-Să-ți repet că nu știi ce să răspund ? Notează te rog și răspunsul la textul tău anterior. Căci eu nu știu ce ți-aș putea răspunde prin scris ! Numai o clipă să-ți pregătesc suportul ! O să umezesc bine ca să poți scrie chiar și mai mărunț ! Caracterele să fie vizibile să se poată citi !

-S-ar putea să fie ceva mai puțin decât anterior. Deci așa avea loc în principiu !

Markos se aplecă, notând: <DOMNUL iar veghetor, vindecător, ocrotitor fie inimii Omului mistuitoare./Nu poate ziua scaldată-n strălucirea Soarelui să fie Omului încălzitoare./Nu poate noaptea țesută de Lună să fie Omului îngrijorat odihnitoare./Nu poate clipocitul și viața din adâncurile apelor curate să fie ostoitoare./Doar DOMNUL în veghea-I e ocrotire și apărare,

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

inimii Omului vindecare./Fluvii sărate de lacrimi ori sudoare ostenitoare curg în oceane și-n mare./Oceanul, marea nu se umplu niciodată. Iar valurile volburate nu au stare>.

Rabban citi, apoi își notă scrupulos. Numerotă suportul în continuare și marcă cu un semn spre a știi că este un text important.

-Nu există adevăr mai mare decât ceea ce este scris de tine aici, acum, prin mila și voia Domnului ! Doar Domnul fie-ne pavază ! Versurile sunt minunate ! Ultima parte e poetică: descrierea valurilor neliniștite, lipsite de stare ! Parcă s-ar și auzi clipocitul mării lovind țărnu !

Sfășie dintr-o cârpă o fășie lungă ca un șnur și legă aparte cele două bucăți pe care erau scrise ultimele texte.

-Așa ! Să fie prinse astfel încât să știi bine de ele ! La nevoie, le găsec ușor ! Dacă fac un semn (un nod să zicem), le pot însemna astfel încât să le și deosebesc cu ușurință între ele.

Și făcu întocmai.

-A mai fost un text aparte, din *Eclesiastul* pe care am să-l recitesc: <Am zis atunci: DOMNUL cercetează și viclenitul, fie el penitent,/Căci de tot lucrul, de toată fapta va fi o vreme. Viața omului e încercare/Ca omul să respecte Creația, căci și omul și animalele au duh și suflare./Și necuvântătoarea-i creată cu suflet delicat și simțire. De om nu-i deosebire mare> *Eclesiastul 3:17-21*. Am selectat puțin, dar am redat esența. Nu-i așa că-i minunat că Domnul grijește de Creația Sa ?

-Cu adevărat ! Ațipisem aproape de izvor. O ciută era cu ieduțul ei. Ciuta m-a lins pe față și m-am trezit. Iată versetul adecvat: <Și necuvântătoarea-i creată cu suflet delicat și simțire>.

-Da, mi-ai povestit. Atunci, dacă și Domnul e ostenitor și poate odihnește, nu trebuie atunci ca omul la rândul său să vegheze ? Măcar prin a nu știrbi cu nimic măreția Creației !

-E și aceasta o formă de veghe ?

-Categoric ! Să avem respect pentru tot ceea ce a suflat și înzestrat cu viață Domnul ! Așa gândesc eu ! Și este chiar ceea ce am citit în Cartea Sfântă, dar și ceea ce eu am auzit de la alții ! Căci am purtat discuții și cu alții și de alte confesiuni. Să mă fi îndepărtat aceasta de la Cale ? Nicidecum. Căci dacă nu s-a prins greșeală și eroare de mine, sper că nici pășirea pe Cale nu mi-a fost tulburată ! Așa gândesc eu și sper. Căci n-am fost indus în rătăcire !

-A fost destul de mult pentru astăzi !

-Da, căci tu ți-ai deschis inima și ai adus la lumină frământări mai vechi. Fără doar și poate că nu este tocmai o întâmplare !

-O întâmplare ?

-Că ți-ai deschis inima !

-Nu știi. Pur și simplu așa mi-a venit să scriu !

-Și ție îți era frică de provocarea de a versifica ! Nu mă pot măsura eu cu îndemânarea ta de a găsi cele mai frumoase și mai potrivite rime.

-V-aș mai întreba ceva ? Dacă Domnul se odihnește sau își trage sufletul, să-I fie de ajuns doar o clipă de odihnă ?

-Posibil ! răspunse Părintele Bar Șawma îngândurat. Dar ce ar reprezenta o clipă pentru Domnul, oare ? Dacă clipa Domnului nu ar fi aceeași cu clipa omului ?

-Să spunem că noi clipim...

-Și frumoasele Doamne și Domnișoare "sclipesc" !

-Poftim ?

-Adică Dânsulele nu clipesc, Dânsulele "sclipesc" !

-E o glumă !?

-Da ! Așa s-ar vrea !

-Atunci: să fie clipitul Domnului asemenea ca durată cu clipitul omului ?

-Cine ar putea răspunde oare ? Eu unul nu ! Dar căutăm în Scriptură !

-E o întrebare grea ca și celelalte ?

-Cu siguranță, da ! Toate întrebările de acest gen sunt învăluite în mister ! Aș căuta în Cartea Sfântă dacă aș știi că aș putea găsi și răspuns !

-Dar nu se poate să nu găsim. Să scot Sfânta Scriptură din raniță și să o aduc ?

-Peshitta/Sfânta Scriptură nu conține absolut toate scrierile care se regăsec la melkiți și farangi/fulangi-folangji. În schimb, le regăsim la unele versiuni transmise nouă de Philoxenus și Polycarp din Mabbug, dar mult mai sigur la versiunea Harclensis din 616 tradusă de Thomas din Harqel, episcop de Mabbug. Este vorba de scrisorile: *2 Petru, 2 Ioan, 3 Ioan,*

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

Iuda, precum și de Cartea *Revelației* scrisă de Ioan. Ele ne parvin și în versiunile melkite și ale farangilor (cele melkite sunt inteligibile pentru cunoscătorii limbii).

-Moses bar Kepha e autoritatea ecleziastică care confirmă Peshitta în integralitatea ei.

-Perfect adevărat ! Da. Iată și un posibil răspuns. Dar nu a fost rostit de Domnul Isus, ci scris de Simon "Chifa"/Petru într-o scrisoare: <O zi înaintea Domnului este ca o mie de ani și o mie de ani ca o zi> 2 Petru 3:8.

-Noi considerăm aceste scrisori drept necanonice.

-Să luăm de referință versiunile lui Philoxenus și Polycarp din Mabbug.

-Admit, doar ca discuție teologică. Totuși aceasta îmi pare o întrebare fundamentală: poate îndrepta Domnul de ceva se-ntâmplă greșit ?

-Markos ! Sunt întrebări fără de răspuns. Cel puțin nu din partea mea. Dar există și un altfel de răspuns: iată de ce omul și oamenii trebuie să fie mai mult decât responsabili pentru tot ceea ce se făptuiește !

-De ce ?

-Ca să nu-l supărăm pe Domnul cu asemenea întrebări ! Dacă omul nu e responsabil de ceea ce simte, trăiește, făptuiește, prevede și dacă nu îngăduie, la ce este bună viața omului ?

-Adică ? Nu înțeleg !

-Atunci de ce mai trăiește omul ? Nu ar fi viața sa astfel o adevărată risipă în ochii Domnului ? La ce bun toate, dacă omul care pretinde că este o ființă superioară nu veghează asupra bunăstării întregii Creații ? Desprinși de natură, trăitori în mediul lor deja mult prea artificial, oamenii să nu aibă obrăznicia de a se substitui Domnului ! Și mai întâi și întâi din Creație, la cine să vegheze mai întâi, dacă nu la cei dragi ? Fără de care nici nu am putea ? Căci, atât de lipsită de conținut ar fi viața fără cei dragi !

-Speram că scopul nostru este de a pași pe Cale !

-Da. Acesta este scopul nostru. Dar prin purtare de grijă față de Măreața Creație a Domnului !? De ce nu și prin grijă să ne înălțăm la Domnul ? Sau poate mai ales prin aceasta. Dacă ajungem la Domnul și Domnul ne va întreba: "Ți-am dat să grijești de perpetuarea celor făptuite de mine ?" ce vom fi în stare să răspundem ?

-Atunci, să fim oare responsabili și de cele făptuite de strămoșii noștri sau de cei trăitori înaintea noastră ?

-În Cartea Sfântă cred că scrie că nu. Să spunem că întrebarea venită de la Domnul ar suna cumva astfel: "Oare nu ți-am dat să grijești de perpetuarea celor făptuite de mine așa cum le-ai găsit la momentul nașterii tale !?". Ce-I vom putea răspunde ? Să-I vorbim de neputința noastră, oare ? Însăși viața noastră ar fi atunci o adevărată risipă ! Căci nu am făptuit după vrerea Domnului ! Și-atunci vom mai putea pași pe Cale ? Și-atunci ce-ar fi oare de făcut ? Cu adevărat ?!

-Nu știi, Prea-Sfinte !

-Nu mă numi așa. Căci poate că toate cele ce le-am trăit până acum să nu fie pe deplin pe placul Domnului ! Doar am speranță ! Mi-ar place să fiu așa: Sfânt. Dar dacă ar fi laudă deșartă ? Desigur, aceasta nu ar putea fi atunci din pricina ta. Ci doar din pricina neputinței mele de a mă ridica la înălțimea laudei tale !

-Ar trebui să fie în noi ceva mai mult decât simpla natură umană !

-Iată de ce Aleșii pot îndruma Calea și altora ! Numai ca urechile noastre să-i asculte și inimile noastre să se îmbibe de iubirea și dreptatea pe care ei o dăruiesc ! Aceasta să fie adevărată "risipă" bine văzută în ochii Domnului ! Și astfel, alături de cei cu adevărat Drepti, să ne menținem și noi nerătăciți !

-Eu vă consider pe Dumneavoastră un om just și drept !

-De-ar fi îndeajuns ! Doar Domnul poate știi dacă este destul ! Deci în Aleși există ceva mai mult decât natura umană ! Conform hristologiei Sfântului nostru Mar Babai cel Mare ! Dar cât și cum, numai Domnul poate știi ! Căci unii pot să găsească și să pășească ușor și fără suferință pe Cale, ajungând bine plăcuți Domnului, în timp ce la alții suferința poate fi mare ! Atunci, cineva îi întărește și acela nu poate fi decât Sfânt Domnul nostru !

-Așa cum a fost cu bunul Iov ?

-Nu știi pe loc răspunsul. Trebuie să mai citesc din Cartea Sfântă, recunosc ! Nu am cum să știu tot. Mă inspir din scrierile marilor teologi. Iov avea tărie, dar de unde îi venea tăria nu am de unde să știu !

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Dacă Dumneavoastră trebuie să mai citiți din Sfânta Scriptură, atunci eu ce aş mai putea spune ?

-Nu fi modest, Markos ! Nu degeaba mulți își pun speranțe mari în tine ! Nu știu dacă eu am citit atât de mult după cât și cum ai citit tu, numai că încerc să le percep în suflet ! Cât despre dialogurile noastre, recunosc că am găsit cu cale să te provoc, ceea ce nu știu dacă e bine ! Și știi de ce cred că nu ar fi bine ?! Ca să nu fie totuși o cale de rătăcire ! În realitate, eu te respect extrem de mult pentru știința de carte, precum și pentru toată învățătura pe care ai primit-o și asimilat-o.

-Mulțumesc !

-Căci tu la anii tăi știi poate mai mult decât știu eu la anii mei ! Eu am mai învățat din multe discuții cu alții și în special din cele ce le-am chibzuit cu Prea Sfinția Sa Părintele Innocent ! Dar și cu alți monahi și oameni înțelepți și învățați ! Mai e timp să continuăm ?

-Cu ce ?

-Cu răspunsuri-întrebări ! Al cui ar fi rândul acum ?

-Cred că al Dumneavoastră să întrebați și al meu să răspund ! Ar mai fi până la înserare ! Deși, recunosc, timpul trece extrem de repede !

-Da ! Am trecut și de ora mesei de prânz !

-Dar am mâncat târziu masa de dimineață !

Amândoi izbucniră instantaneu în râs. Deoarece în perioada legământului de tăcere se sudase între ei doi o legătură subtilă și practic acum se înțelegeau aproape numai din priviri. Într-un fel, perioada legământului de tăcere fusese extrem de benefică acestei apropieri subtile și acestei înțelegeri tacite între mai vârstnicul Înțelept și mai tânărul său confrate.

-Deci, cine scrie până la urmă ? întrebă Markos. Încercați Dumneavoastră ?

-Da, desigur.

Rabban scrise pe nisip: <Căci totul ajunge la odihnă, iar de se-ntâmplă, țărână totul devine iară./Oare să urce duhul omului și duhul animalului oare-n pământ pogoară ?/Căci prisosul omului e să trăiască în bine, cu lumina inimii pe-al său chip,/Să-și bucure inima de trai din trudă. Din ce dobândit-a nu duce-va nimic> *Eclesiastul 3:19-3:21*. Imediat după ce scrise pe nisip, monahul notă și cu grafit pe bucata pătrată pe care o și numerotă.

-Sunt întrebări !

-Eclesiastul ridică unele problematici profunde, dar luăm de bune cele scrise, căci nu avem cunoștințele și abilitatea de a le judeca în vreun mod. Aici, cât de fundamental diferită ar fi natura umană de cea animală ? Există o complexitate și o logică de a fi în mediul natural pe care doar o putem constata. Biet omul crede că ar avea oarece putere asupra restului Creației ! Dar dacă nu se exprimă prin seninătatea și căldura inimii, această putere nu are niciun sens. Și-acum, să revin la cele ce ai afirmat cu privire la tot ceea ce e scris. Și creativitatea, atunci când nu e autoreflexivă e nocivă, adică e doar o cale de rătăcire. Deci în final răspunsul este următorul: da, tot ceea ce e lipsit de valoare poate conduce la rătăcire ! Și atunci când e așternut în scris !

-Da. Acum am înțeles. Acum ar fi rândul meu să răspund !

-Chiar te rog !

Și Markos scrise: <Năpastă și durere văzut-am că multă e și lipsa de mângâiere oboșește,/Celui ce-a odihnit de i s-a întâmplat deja, în durere nici că mai istovește./Cel ce încă nu s-a născut e scăldat în neprihănire, pe când viul ostenește./Am văzut că omul la om și-n a lucrului trudă, pricepere, bărbăție râvnește,/Doar asetul nu invidiază și cu rugă, asceză și iubire în inimă el viețuiește> *Eclesiastul 4:1-4:4*.

Monahul copie scrupulos și aceste rânduri și numerotă și tăblița.

-Mai lasă-le, rogu-te, să le citesc pe îndelete ! ceru Dânsul.

-Așa să fie !

-Personal, mie unuia unele versete ale Eclesiastului mi se par deprimante. Dar ultimul verset pe care l-ai scris tu, Markos, nu cred să se poată regăsi în Carte, dar oricum e încurajator. Citește-l, rogu-te, cu voce tare !

-<Doar asetul nu invidiază și cu rugă, asceză și iubire în inimă el viețuiește>.

-Chiar dacă nu pot numi viața pe care o ducem o adevărată asceză, căci nu ne lipsesc cele absolut trebuincioase traiului, versetul îmi place. De fapt, asceza propriu-zisă ar fi asociată cu o perioadă de strictă asceză în care în special regulile alimentare sunt extrem de stricte și

restrictive. Și eu unul cred că ba, dincontră, de fapt noi doi chiar ne bucurăm din plin de toate darurile pădurii...

Și atunci când făcu pauza, privindu-se, amândoi chicotiră iar ca doi copii.

-Trăim simplu ! Dar nu e chiar ceea ce s-ar putea numi asceză ! Dar te rog să nu mai râvnești la miere, căci mierea "sălbatică" e cu înțepături, oricât de bine am fi înveșmântați !

Și evident, râsul îi molipsi iar. Când își traseră sufletul, amândoi erau roșii și transpirați.

-Dacă ne-ar auzi cineva din Dadu și i-ar povesti Părintelui episcop, s-ar putea să se termine cu un canon de penitență ! aprecie într-un târziu Markos.

-Da. A fost un gest copilăresc !

-Râsul de-acum sau aventura cu mierea de-atunci ?

-Amândouă probabil ! La zâmbete și la miere încă nu am intrat în asceză ! Pe moment se uită de îndatoririle de monah. Dacă e vorba de zâmbete și miere, desigur.

Și chicotiră iarăși.

-Mai continuăm ? <Nenăscutul e scăldat în neprihănire !> ... superb stih !

-Să continuăm deci !

Și Markos se aplecă, se gândi puțin, unduindu-și mâna cu bețișorul deasupra nisipului: <Timpul s-a scurs atât de repede și ce folos ai scos din auzitele fapte ?/Vântul sudic năpădește ochii cu nisip: "De ce m-ai lovit din spate ?">.

-De unde sunt ?

-Ar fi din *Proverbe*. Le notați și pe acestea ?

-Da, preferabil. De unde venim noi și mai de la apus, în ținutul Tarim, versetele sunt tare relevante. Timpul cu adevărat trece repede. Acum să și răspund.

<Precum potopul revenit în matcă, fie ca inamicul să intre în a sa cetate./Chiar și piatra de moară va pluti pe râu pentru omul just și cu pietate./Binevoitorul acordă cu maximă generozitate adăpost celor în suferință./Ce poate face fermierul cu ochiul său vigilent și în credință și pocăință ?>.

-Vorbe de duh de pe la noi ! Nu știu dacă s-ar regăsi cumva sub o formă apropiată și în *Proverbe*.

-E foarte posibil ca unele chiar să se regăsească ! Înțelepciunea regelui Solomon a fost mai mult decât proverbială: <El a spus trei mii de proverbe, iar cântările lui au fost în număr de o mie cincisprezece. A vorbit despre copaci, de la cedrul din Liban până la isopul care crește pe zid, a vorbit despre animale, despre păsări, despre târătoare și despre pești> *1 Regi 4:32-4:33* ! Și totuși, în ciuda înțelepciunii sale, el nu s-a purtat în întregime în nota firescului sentimentelor și a naturaleții tatălui său, regele David ! Are meritul de a fi construit Marele Templu din Ierusalim. Astfel încât s-a împlinit profeția lui Ahia șilonitul (strănepotul lui Eli din Shilo ? *1 Samuel 14:3*), care și-a sfâșiat veșmântul său cel nou în douăsprezece bucăți și zece i le-a dat lui Ieroboam, supraveghetorul lui Solomon peste tot serviciul obligatoriu al casei lui Israel ! Căci, datorită soțiilor străine ale regelui Solomon, se înălțaseră locuri de închinare și de oferire de ofrande pentru zeitățile Sidonului, Moabului și fiilor lui Amon *1 Regi 11:33*. <Oare nu din cauza acestora...> [*a soțiilor străine*] <...a păcătuit Solomon, regele lui Israel ? Nu era niciun rege ca el în multele națiuni de atunci; el era iubit de Dumnezeu și Dumnezeu l-a făcut rege peste tot Israelul. Dar chiar și pe el soțiile străine l-au făcut să păcătuiască> *Neemia 13:26-13:27*, conform și *1 Regi 11:4-11:13*. Și sub fiul său Roboam tot Israelul a cerut regelui sosit în Sihem (în ținutul fiilor lui Manase, dar locuit mai mult de leviți, fii ai lui Chehat -alții decât fiii lui Aaron- *Iosua 21:20*. Mai mult decât probabil s-au realizat căsătoriile cu fiii și fiicele lui Aaron; orașul este pare-se numit după un fiu al lui Manase) ușurarea jugului lor din partea regelui Roboam. Roboam le-a răspuns după sfatul sfetnicilor săi la fel de tineri ca și el cu sfidare și dispreț. Chiar extrem de sfidător, ceea ce a stârnit revolta bătrânilor triburilor, care veniseră cu rugă în cuminența ascultării la regele țării ! Iar cele zece triburi ale israeliților s-au revoltat împotriva casei lui David și l-au desemnat și uns rege pe Ieroboam *1 Regi 12:19*. Separarea nordului (regatului Israel) de sud (regatul Iuda) a fost neașteptată și contrară intereselor comune. Este mărturie: <"Și pentru că regele nu i-a ascultat, poporul, da, tot Israelul i-a răspuns regelui astfel: *Ce parte avem noi în David ? Nu există moștenire în fiul lui Iese... Acum vezi-ți de casa ta, David !*. Și tot Israelul a plecat la corturile lui... Și revolta israeliților împotriva casei lui David a continuat până în ziua de azi"> *2 Cronici 10:16-10:19*. Dar Ieroboam a acționat fără înțelepciune și a pus alți preoți în locurile înalte (dintre oamenii de rând), astfel încât leviții și-au părăsit pășunile și proprietățile și au venit în Iuda, la Ierusalim. El a mai turnat doi viței de aur (unul l-a așezat la Betel, iar altul

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

la Dan) și a stabilit o sărbătoare în luna a opta, ziua a cincisprezecea pentru aducerea de ofrande pe altarele de la Betel și Dan *1 Regi 12:32*.

-Discuțiile noastre sunt bogate în învățăminte. Și prin faptul că Dumneavoastră le notați e dovada că folosul e deopotrivă și pentru cei cărora le vor rămâne scrise !

-Fără de tăgadă ! Dintre ziceri îmi place mai ales aceea care semnaleză că pentru omul just cu pietate chiar orice ar fi posibil. Poate să fie o iluzie, dar dacă ar fi posibil ar fi minunat. Să nu punem însă la îndoială marea iubire și dreptate a lui Dumnezeu !

-Eu unul nu o pun la îndoială. Când mai coborâm în sat ?

-E prea devreme încă să putem vedea oarece avans în lucrări față de ceea ce deja am văzut. Cel mai bine mergem când se va oficia slujba, ca să-l ajutăm pe Părintele Lu Zi și atunci tragem cu coada ochiului și la înălțarea bisericii ! Nu e bine să-i plictisim pe meșteri, mai ales că noi doi nu putem ajuta aproape cu nimic ! Dâșii știu foarte bine tot ceea ce trebuie făcut ! Atunci când a fost de întreat, Dâșii m-au întreat și dacă am știut, le-am spus. Iar ca muncă, cu ce am putea ajuta ? Căci trebuie energie și hrană bună ca să muncești cu spor !

-Așa este !

-Timpul a trecut. Ce facem cu masa de seară ? O mâncăm rece ?

-Fie ! De ce nu ! Ce repede a trecut timpul !

-Am sporovăit mult !

-Atunci ? Ce mai facem ?

-Să mâncăm și la odihnă !

Adormiră amândoi destul de repede. Dimineața, Markos se trezi mai odihnit ca niciodată. Pe Rabban ia-l de unde nu-i. Oare unde să se fi dus Prea-Înțeleptul ? Când acesta reveni, inima lui Markos tresăltă de bucurie. Monahul era însoțit de Părintele Thimotei.

-Ce plăcere să vă revedem ! nu-și ascunse Markos entuziasmul. Dar devreme ați mai plecat din sat !

-Tocmai ! Era practic întuneric. Mai mult de jumătate din drum am bâjbâit ! răspunse oaspetele, gâfâind greu. M-a însoțit un copil cu un lampion. Când s-a luminat, el a coborât înapoi în sat ! Eu am sosit și pentru slujba duminicală, dar și ca să vă aduc vești de la Dadu. Și evident și ca să aduc banii primiți prin episcopie pentru meșteri.

-Ce fel de vești ? întrebă curios Markos.

-Prea Sfinția Sa Părintele episcop ar dori ca să grăbiti pe cât posibil plecarea. Poate și pentru ca să duceți corespondența la Patriarhie !

-Dar nu am apucat încă să sfințim construcția Bisericii ! Și nu ar mai fi chiar prea mult până la finalizarea ei !

-Vor veni autorități înalte din Dadu de la curtea Marelui Khan, Markos ! interveni Părintele monah. La asemenea nobilă și aleasă prezență, chiar Prea Sfinția Sa Innocent fi-va cel care va oficia slujba de sfințire a lăcașului.

-Și când vom pleca la drum ?

-Cât de curând ! Dar trebuie să treceți mai întâi pe la episcopie pentru permisul de liberă trecere, preluarea corespondenței către Patriarhie și a corespondenței oficiale dintre Marele Khan și Il-khan.

-Înseamnă că vom avea și escortă militară !

-Și da și nu ! Călătorim respectând traseul stațiilor poștale oficiale și între acestea suntem însoțiți de curieri oficiali. Cum una dintre stații este chiar în Kawshang, tocmai bine. Există și o escortă de trei oameni înarmați servind de escortă între stații. Curierii și escortele se vor schimba tot timpul, evident. Ei asigură doar corespondența locală, între guvernatori și parțial și cu autoritățile centrale. Caii îi vom schimba în fiecare stație poștală.

-Totuși, aceasta înseamnă de fapt chiar misiune oficială ?!

După întrebarea-afirmație interogativă a lui Markos, Rabban își trase puțin răsuflarea, privind către Părintele Thimotei. Acesta confirmă din cap și verbal afirmativ.

-Da ! Este considerată misiune oficială ! Dar mandatul sfârșește când ajungeți la Bagdad la măritul Ilkhan și predați corespondența. Veți fi primiți prin urmare la curtea Măritului Ilkhan, posibil chiar de acesta ! Abia mai apoi veți ajunge și la sediul Patriarhie, care s-a mutat temporar la Bagdad. Iar acolo, răgazul va fi cred suficient printre ai noștri.

-Ce să însemne că vom pleca cât de curând ?

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-După slujba de duminică vom dormi și noi în sat în casele enoriașilor. Care după cum ne va primi. Apoi dis-de-dimineață, dimpreună cu Părintele Thimotei purcedem către Dadu cu o șaretă cu vizitiu.

-E trasă de doi bidivii ! adaugă Părintele Thimotei. Prin urmare, vom fi mai repede la Dadu. Aceasta a fost voia Părintelui episcop Innocent, care dorește să vă vorbească în detaliu despre misiunea la Patriarhie. Și probabil și într-un cerc restrâns. Aici trăim timpuri de pace, dar acolo, în Il-khanat mai e încă nesiguranță. Se spune ca sunt tulburări printre musulmani și că unii îi acuză pe creștini că îi slujesc pe Ilkhani.

-Și de-acolo din Bagdad poate la Ierusalim, cu voia Domnului ! se bucură Markos.

-Misiunea e misiune ! Ce veți face ulterior vă privește numai pe Dumneavoastră, Părinți monahi ! se dezise Părintele Thimotei de efuziunea neașteptată a lui Markos. Între Dadu și Bagdad drumul este sigur. Dar Țara Sfântă aparține Misirului în parte, iar musulmanii de-acolo se luptă continuu cu câteva orașe-state creștine ale farangilor ! Are rost să riscați să vă pierdeți viețile în timpul drumului ! Nici măritul Ilkhan nu-i vede cu ochi buni pe misireni, să știți !

Rabban puse punct acestei teme a discuției.

-Întâi la Bagdad și apoi va rămâne chiar de văzut ! Doar cu protecția măritului Ilkhan vom putea ajunge în deplină siguranță și la Mormântul Sfânt ! Și numai la fel vom putea reveni de-acolo în Bagdad.

-Sunt și comunități de creștini acolo, dar încă e multă nesiguranță ! preciză Thimotei. Și nu sunt de-ai noștri, ci farangi și melkiți. Mai apropiați nouă în credință ar fi armenii, cu care trăim în părtășie ici-colo. Câteodată și cu ei sunt unele neînțelegeri. Dar cu restul...

-Diseară vă întoarceți în sat ?

-Da, cel mai târziu. Aș vrea să mă reîntorc în Po-ping cât mai curând posibil. Am adus și sumele necesare pentru plata oamenilor și a materialelor pentru luna în curs. Unele sume se vor achita și direct din vistieria pusă la dispoziția guvernatorului local. Totul a fost prevăzut astfel încât construcția să poată se se încheie în termen. Interesul Marilor Doamne creștine din Dadu pentru acest lăcaș e foarte mare. Multe vor fi prezente la sfințire și sunt din aleasă spiță hănească. Construcția aceasta a devenit deodată foarte importantă pentru episcopie. Căci se consideră că micul nucleu de credincioși de aici e foarte statornic. E bine și pentru neguțătorii creștini în tranzit. Chiar Marele Khan pune mare accent pe urgenta înălțare a lăcașului, datorită intervenției uneia dintre soțiile sale, o drept credincioasă. Așa vom și primi permisul de liberă trecere ("*paiza*") pentru Domniile Voastre, dimpreună cu însărcinarea oficială.

-Practic trebuie să fim încă de duminică sau chiar sâmbătă dimineață gata pregătiți de plecare !

-Așa ar trebui ! Oricum, în Consiliul Episcopal s-au discutat multe subiecte de care eu unul nu pot să am cunoștință ! preciză Părintele Thimotei. Mie mi s-a cerut să vă aduc la Dadu și acolo vi se vor spune mai multe. E un moment oportun pentru creștini în Cathai ! Dacă știm să-i aducem la dreaptă credință pe Măriții Khani și membrii familiilor cele mai importante din Împărăție s-ar deschide șanse nebănuite !

-Nu sunt neapărat de aceeași părere ! replică calm și împăciuitor Markos. Creștinismul se adresează tuturor, dar îndeosebi oamenilor din popor. Greu va înțelege un războinic mesajul de iubire a aproapelui transmis nouă de Domnul Isus.

-Poate. Dar să știți că Marele Khan Kublai este extrem de deschis la opiniile pe care le exprimă oamenii noștri. Creștini de-ai noștri sunt în poziții înalte și încearcă să facă mult bine prin bine.

-Poate. Căci Marele Khan are nevoie de oameni pricepuți în administrație. Dar cum poate cineva să se mențină vertical între atâtea interese divergente ? Se caută soluții, dar oamenii cârtesc, să știți. Și fiecare caută într-unul dintre membrii familiei imperiale un punct de sprijin ! Faptul că sunt musulmani și creștini care conduc administrativ aparatul birocratic nu ne va face plăcuți în ochii poporului.

-Da. Dar oamenii noștri se străduie. Mai multe probleme ar fi cu funcționarii musulmani.

-Despre unii musulmani se spune că sunt tare omenoși cu orfanii. Dar alții spun că îi adoptă și îi cresc cu scopul de a-i atrage pas cu pas la credința lor. Sunt păreri și păreri.

-Să ai o poziție de frunte și să ceri oamenilor anumite lucruri e delicat. Vor face, nu vor face ? Puterea, fie ea chiar și administrativă, înseamnă poate și excese ori privațiuni.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Markos ! interveni Rabban. Vom asculta întocmai de Părintele Innocent ! Nu îndreptăm noi strâmbătatea lumii prin vorbele noastre.

-Nu. Dar putem influența anumite evenimente în bine.

-După cum e posibil, Markos ! Măcar să nu aducem atingere minunatului echilibru al lumii. Noi preferăm să fim blânzi. Alții au un temperament iute, aprins. Și unii și alții trebuie să facem Voia Domnului. Împreună !

-Eu unul m-am exprimat sincer că sunt practic momente care ar putea să ne fie faste ! aprecie Părintele Thimotei.

-Și da și nu ! Schimbările sunt mult prea iuți. Noi trebuie să rezistăm mai ales în condiții ostile, așa cum am rezistat și până acum.

-Aici suntem toți de acord, Markos ! admise Rabban. Să ne apropiem oameni drepti care sunt dornici să primească în inimile lor dreapta credință. Și care să dea un clar și nechivoc exemplu altora despre ce înseamnă să fii creștin. Nu ?

-Desigur.

-Să revenim la subiecte lumești. Eu nu cred că Părintele a mâncat ceva de dimineață ! Mâncăți cu noi, Părinte ?

-M-am zorit să vin la Dumneavoastră și am luat o bucată de azimă pe care am mestecat-o mai tot drumul. Deci nu spun nu !

-Așteptați numai puțin să încing jarul și să pregătesc fiertura. Nu va fi la fel ca mîncarea de la Dadu, dar măcar e din inimă, să știți !

Și cât mai discutați Markos și Thimotei, fiertura era ca și gata. Monahul adăugă și pe parcurs amestecul de condimente, iar la sfârșit presără câteva frunzulițe proaspete spălate și mărunțite pe suprafața fierturii, acestea fiind dintr-o plantă de dânsul cunoscută. Planta avea și un gust plăcut, dar și aroma minunată. Odată terminată, puse puțin cu o lingură de lemn într-un blid și gustă. Considerând că fiersese suficient, puse cu altă lingură într-un alt blid și oferă Părintelui Thimotei. La fel procedă și în cazul lui Markos. Apoi își puse pentru el însuși în primul blid și le ură celor doi <Poftă bună>.

-Dumneavoastră mâncăți mai bine și decât noi în marea cetate ! aprecie oaspetele, zâmbind, după ce gustase puțin din mâncare.

-Să fie oare adevărat ?

-E gustoasă. Gătită simplu, dar cu gust.

-Nu ?

-Creștinii se vor lipsi aici de un mare bucătar, atunci când veți pleca spre Bagdad ! Aaa, era să uit ! Am mai adus exemplare din Evanghelia după Matei și extrase fragmentare din alte cărți sacre în limba cathai. Suficiente pentru a fi distribuite tuturor familiilor de credincioși.

-Foarte bine. Cu totul avem șapte familii și o persoană vârstnică care viețuiește singură, iar rudele din sat nu sunt venite la credință. Sunt tare puțini, dar statornici.

-Chiar șapte exemplare am și adus.

-Deci va rămâne cineva fără exemplarul său.

-Mai aduc data viitoare. S-au distribuit toate exemplarele, căci Părintele Lu Zi primise deja. Deci toată lumea are acum. Dar va trebui un exemplar cel puțin și în Sfânta Biserică. Am să mai aduc să fie două. Și încă o noutate discutată prin episcopie ! Se va traduce integral Noul Testament în cathai. Dar e o lucrare de oarece durată ! Încă nu știm când vom termina de tradus cu totul.

-O faptă laudabilă și tare plăcută lui Dumnezeu !

-Și absolut necesară ! Chiar dacă actualmente numărul credincioșilor cathai e încă redus. Poate prin traducerea Cărții aducem oamenii la credință.

-Cu adevărat laudabil ! Se spune că în regatele creștine din apus se cuvântă predica în limbile cele vechi.

-Nu chiar ! Se cuvântă și în slavonește, în greacă ori latină, doar că unele sunt prea puțin uzitate în zilele noastre.

-Da, dar limbile sunt acelea vechi și oamenii nu înțeleg !

-Așa e la dâșii !

-Cum ? Ca să nu înțeleagă oamenii mai nimic ?

-Markos ! Sunt discuții fără rost !

-Admit, Părinte Bar Șawma.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Şi la noi, greu s-a înţeles că trebuie în limba locului ! Mai doriţi, Părinte Thimotei ?
-Vă rog. N-aş fi crezut ca o fiertură de grâu să aibă atât gust ! Mai puneţi-mi puţin, dar şi cu verdeţurile acelea aromate şi dulci. Adică mai mult cu acelea.

-Poftiţi !

-Mulţumesc frumos ! Ce e scris aici ? E în limba turcă, dar cu caractere siriace !

Şi Thimotei citi: <Precum potopul revenit în matcă, fie ca inamicul să intre în a sa cetate./Chiar şi piatra de moară va pluti pe râu pentru omul just şi cu pietate./Binevoitorul acordă cu maximă generozitate adăpost celor în suferinţă./Ce poate face fermierul cu ochiul său vigilent şi în credinţă şi pocăinţă ?>.

-A rămas scris încă de aseară.

-Ce sunt ?

-Proverbe.

-Proverbe ? Dar par a fi cu rimă !

-Eu şi Prea Înţeleptul ne scriem mesaje versificate !

-Aaa, mi s-a spus în Dadu. Dar era în perioada legământului de tăcere şi nu erau cu rimă.

Am auzit vorbindu-se la episcopie.

-Mai nou, avem reguli noi ! Mă tot întreb ce va mai impune Părintele Bar Şawma pe lunga perioadă a călătoriei ?!

-Markos ! Rămâne de văzut ce va fi în timpul călătoriei ! Prea spui totul !

-Şi dacă plecăm, scrierile cu grafit cui rămân ?

-Ce scrieri ? întrebă curios Thimotei.

-Nu i le arătaţi, Părinte monah ?

-Vă rog frumos, arătaţi-le !

-Fie. Mă duc să le aduc.

Şi intră în peşteră, aducând sacul de pânză cu Dânsul.

-Ce sunt astea ? se miră Thimotei.

-Scrieri cu sacul să spunem ! Deşi e impropriu zis şi în glumă !

-Ooo ! Cu totul ciudat şi chiar neaşteptat. Arătaţi-mi, vă rog !

Thimotei citi cu răbdare. Repetă versetele citite în gând, apoi se uită atent şi pe alte texte. Într-un final rosti:

-Neaşteptat şi foarte interesant ! Numerele de jos ce reprezintă ?

-Sunt numerotate în ordinea în care au fost notate.

-Ce neaşteptată bogăţie spirituală ! Şi ce veţi face cu ele, Părinte Bar Şawma ? Modul cum sunt scrise e şi ingenios şi ciudat. Să scrii pe coajă de copac ?! Ce veţi face cu ele ? Pe mine mă interesează mesajul, chiar dacă nu-l pătrund complet.

-Nu facem nimic. Fie vor rămâne aici, fie în sat. Dar în sat nu sunt de folos, căci nimeni de-aici nu cunoaşte nici scrierea siriacă şi nici limba noastră ! Cel mult câteva cuvinte auzite şi doar dacă au fost curioşi. Dar oamenii aici au mult bun-simţ ! La dreapta credinţă sunt numai oameni drepti şi verticali. Lăudat fie numele Domnului, în vecii vecilor, amin !

-Prea Sfinte, cu bunăvoinţa Dumneavoastră le-aş duce cu mine la Dadu. Acolo aş pune să se copieze fie pe pergament, fie de ce nu ?... pe hârtie. Să rămână de învăţătură celor tineri !

-Dar în general sunt redacte din Sfânta Scriptură ! La ce bun să fie copiate ?

-V-am spus ! Să rămână de învăţătură !

-Dar, Părinte, abia dacă aţi citit din ele !

-Cât am citit mi-a fost îndeajuns ! Dacă-mi lăsaţi răgazul să le citesc pe toate, mă decid clar dacă le voi lua sau nu cu mine !

-Vă rog !

Şi Părintele Thimotei începu să lectureze. Markos şi Rabban aşteptau puţin miraţi.

-Eu găsesc că e foarte interesant ! Dacă-mi permiteţi, le-aş lua astăzi cu mine. Şi de-o fi să mai scrieţi, mi le aduceţi Dumneavoastră în sat, vă rog ?

-Da. De ce nu ! Da, Markos, doreşti să spui ceva ?

-Oh, e cu totul înafara discuţiei. Pentru mine e important că trecem prin Kawshang să-mi văd părinţii !

-Da. Chestiunea e că plecările din staţiile poştale sunt la săptămână. Adică, în cazul în care vom pierde plecarea imediată, va trebui să aşteptăm cam o săptămână întreagă ! Asta înseamnă cheltuieli, dacă eu voi sta la han. O întreagă săptămână de întârziere !

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Cu atât mai bine pentru mine și părinții mei ! Și Bagdad și chiar Ierusalim pot să aștepte preț de o săptămână !

Rabban și Thimotei zâmbiră.

-Markos are mare dreptate ! E foarte important să-și vadă părinții. Bagdad-Ierusalim nu ar fi deloc o călătorie fără riscuri.

-Cu certitudine ! confirmă Thimotei.

-Cu voia Domnului: La anul la Ierusalim ! Dar prin Kawshang. Parcă am fi poporul Domnului în exil ! rosti Markos cu emfază.

-Poate chiar suntem parte a acestui popor în exil !

Grija Părintelui Thimotei era alta. Dânsul se bucura de versetele numerotate din sacul de pânză, exprimându-și și prin mimică nedisimulată satisfacție.

-Ce este scris aici este o comoară de învățătură ! Destule îmi par acum mai clare. S-ar putea folosi și în predici ! Și sunt de mare ajutor !

-Fiecare cu ce-l preocupă ! Pare-se că grijile noastre sunt extreme de felurite și diferite ! constată Prea Înțeleptul.

-Și de ce să se risipească această comoară de înțelepciune ?

-Unii ar găsi în orice căi de rătăcire !

-Motive se pot găsi oricând. Dar nu pot fi găsite neapărat și în aceste versuri.

-Am preluat atât din Cartea Eclesiastului, cât și din Cartea Pildelor (Proverbelor). În ambele există și un pesimism care poate fi oricând interpretat și reinterpretat. Evident, cu moderație, fiind vorba de Cărți canonice.

-Important este că plecăm la drum ! se bucură distinct Markos, fără urmă de rețineră. Și desigur că vom trece prin Kawshang.

-Griji diferite ! Chestiunea este că nu știm ce ne poate aștepta acolo. La capăt de drum.

-Văzând și făcând ! Veți lămuri Domniile Voastre cu Părintele episcop Innocent ! Sunt probleme extrem de importante decise în Consiliul episcopal, de care eu unul nu am cunoștință suficientă. Știu ceva, dar nu pot să vorbesc cert. Mi s-a spus doar să vă aduc la Dadu. Și asta am să și fac.

-Ați mai afirmat-o. Înțelegem și ne supunem voinței Prea Sfinției Sale ! Căci Domnia Sa este ocârmuitorul ecleziastic al comunităților noastre creștine. Voința Domniei Sale este poruncă pentru noi ! afirmă Markos cu inima deschisă.

-S-ar putea să fie ceva mai mult decât ceea ce știi, Markos ! Sperăm însă să fie numai în bine ! Vom afla detalii la Dadu în întrevvedere cu Părintele episcop Innocent !

Și acestea fiind spuse, Rabban își plecă puțin capul a părere de rău, căci Dânsul se despărțea cu destulă greutate de viața sa de până acum și de prietenii dragi și statornici din satul Po-ping.

-Pentru mine nu e tocmai ușor să plec ! mai adăugă monahul. Aveam rânduielele mele.

-Vă rog să mă scuzați, dar eu am să cobor în sat ! Și îmi iau și sacul de pânză cu versuri cu mine ! Căci pentru mine sunt importante ! De ce să se piardă !

-Plecați deja ?! Dar mai e încă timp !

-Da, dar... mai e și treabă de făcut. Sumele de bani le-am dat meșterilor, Evangheliile le-am dat credincioșilor, dar trebuie să discut ceva despre întocmirea construcției cu meșterii. Sunt anumite doleanțe de la Consiliul episcopal pe care trebuie să le transmit și nu pot omite. Ieri nu au fost îngăduite asemenea discuții. Sper ca astăzi să avem timp !

-Markos ! Părintele a sosit cu treburi ! Să nu-l reținem peste măsură !

-Rogu-vă să coborâți în sat încă de sâmbătă dimineața ! Și după slujba de duminică seara, luni dimineață vom purcede la drum !

-După cum spuneți !

Și după ce se salutară și se îmbrățișară, Thimotei dispăru pe potecă purtând sacul în spate. Markos redeschise discuția cu Rabban:

-Sunt vești foarte bune !

-Sincer, plecarea e ceva mai devreme decât mă așteptam. Dar e spre bine, neîndoielnic. Și e bine din mai multe puncte de vedere. Și o să afli mai multe în Dadu. Erau intenții pe care Prea Sfinția Sa Innocent mi le-a mărturisit. Dar pentru realizarea lor trebuia avizul Consiliului episcopal.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Nu mi-e clar despre ce vorbiți Dumneavoastră. Doar dacă îmi veți spune, vă rog, ceva mai multe detalii.

-Nu pot. Pentru că sunt destăinuite în timpul tainei spovedaniei. Dar cu siguranță îți va spune Prea Sfinția Sa direct.

-Adică Părintele episcop a mărturisit intenții în taina spovedaniei ?

-Îl priveau direct și pe Dânsul ! Dar s-a și sfătuit cu mine. Eu mi-am spus doar o simplă părere, nimic mai mult. Dânsul și Consiliul episcopal au deplină autoritate. Ar fi vorba despre comunitate și sarcina păstoririi. La acestea se și referă deciziile lor.

-Și acum ce vom mai face ?

-Mai este până la prânz. Dar dacă ți-e foame, mâncăm.

-Nu, nu mi-e chiar foame. Să știți că putem mânca și rece. Ca să nu mai facem focul.

-După cum spui !

-Continuăm cu întrebări-răspunsuri ?

-De ce nu ? Cine începe ?

-Am să încep eu !

Markos luă un bețișor și se aplecă asupra nisipului umezit în prealabil: <Mai dulce-i răsplata în doi ! Căci de unul se împiedică, celălalt îl și ridică./Și de-i rece, în doi e căldură-n odihnă. Cu vatră, unuia de răceală îi e frică./Iar cu sila unul se pleacă, dar doi stăruie. Se va rupe funia de-i întreită ?/Mulți urmași deja înseamnă că tare-i funia multiplu răsucită și împletită> *Eclesiastul 4:8-4:12.*

-Da. Și acum redau versetele în continuare: <Mai de folos e istețul prunc sărac, decât măritul ce de ani nu poartă grijă,/Pruncul preia domnia fie chiar osândit la sărăcie de măritul fără' de miză./Căci ostenitorii în prunc își pun speranță și în drumu-i alături îi vor stăruie !/Dar cei născuți după viața sa din înțelepciunea-i nu se vor mai putea nutri> *Eclesiastul 4:13-4:16.*

-Tragem învățăminte ?!

-Familia e fundamentul societății umane. Pe structura familiei se bazează societatea. Și viața are deplină împlinire prin vlăstare. Oare nu acesta să fie sensul vieții ? Cât de mare e speranța în cel tânăr și isteț ?!

-E continuitate prin generații !

-Da. Să-mi și notez cu grafit. Gata ! Și acum eu: <E boală ce văzut-am sub soare, păzească-se avuția spre răul celui ce o are,/Din o migală rea de piere astă avuție, urmașului folosul avuției va dispărea./Precum s-a născut, așa se-ntoarce cel ce are, nimic nu va duce din ce are,/În zilele-i cu inima jelită, în mânie, boală, necaz, rană presărată cu sare> *Eclesiastul 5:12-5:16.* Și care e răspunsul ?

-Iată-l: <Este drept care piere în dreptatea sa și rău care trăiește prin a sa răutate./Ca să nu-ți pierzi cumpătul, nici în prisos de-nțelepciune, nici de dreptate./Nici mult fără de lege, nici aspru, ca înainte de sosirea clipei să nu pieri./Dreptatea în sine, fărădelegea departe: cu teamă de DOMNUL nu disperi> *Eclesiastul 7:16-7:19.*

-Ce înțelegem de-aici ?

-Mădăria și bună măsură în toate. Căci în Domnul e speranță, dar în noi să fie doar chibzuință și bun-simț.

-Adevărat ! Acum îmi notez pe scoarță de copac. Aproape gata !

-Vă rog !

-Și: <Mai de preț e înțelepciunea cui o are ca 10 puternici ce conduc o cetate./Nu-i drept trăitor care să nu greșească, chiar de facerile binelui-s arătate./Nu te amără la cuvinte nelegiuite, ca să nu auzi și tu pe slugă înveninat./Că amarul inimii tale știe că la rându-ți cu vorbă grea pe alții să fi judecat> *Eclesiastul 7:20-7:23.*

-Răspund astfel: <Ispitind ochii cu înțelepciune, zis-am: Înțelepți-mă-voi ! Depărtatu-s-a/ Mai mult decât era, că adâncu-i adânc și-n întunecat mister nu aflatu-s-a./Inima cântărit-a a înțelepciunii cale și focul pricinii, stăruitor în păreri,/Să văd ascunzișuri ce duc la nesăbuița fărădelegii și rătăcirea-n greșeli> *Eclesiastul 7:24-7:26.* Mă grăbesc să notez cu grafit ! Să nu se risipească, căci uite că Părintele Thimotei fost-a doritor să se păstreze ! Ce vei mai scrie ?

-Versuri venite din inimă: <Pe pârâu curge apa curată a vieții cu raze ale lunii-soarelui de dimineață./Și-s dizolvate raze din alb soare: aur și-argint pentru viitor, apă de viață./Așa renaște natura, cu lacrima apei din cer, aur și-argint de tainic mister./Lumina e iubire. Iubirea e lumină. Amândouă-s din Domnul, din Înalt Cer>. Sunt de la mine, nu le-am luat din nicio carte ! Le notați și pe acestea ?

-Da. Dar eu nu am replică ! Să rămână singure-stinghere versurile astea ?

-Nu. Le scot din memorie și pe restul: <Noi nașteri, noi polenizări, noi iubiri, viața cu viață continuu va regenera./Iar de va fi Iarnă, o vom trece ușor, cu iubire în inimi și totul va

reînvia./Aşa trăim noi: în speranță prin speranță. În iubire prin iubire căci e-n fire/Să ai încredere că totul va fi bine și despre viața de după viață avem știre./Să avem credință nețărnută că sporind în bine, viața cu viață-i zidită,/Că viața viață dăruiește și vorbele-s curate din a inimilor iubire dăruită>. Iar notați ? V-am spus, sunt de la mine, din tinerețea mea de demult !

-Nu chiar de demult ! Și acum, dacă le scriu fi-va păcat ? Prefer să le scriu ! Nu o să dureze prea mult ! Aproape că le-am transpus ! Încă puțin !

-Părinte ?!

-Da !

-Implicarea autorităților în construcția bisericii să ne fie favorabilă ?

-Da. Dar simpatiile, ca și antipatiile sunt trecătoare. Să ne bazăm mai degrabă pe noi înșine și pe comunitatea drept-credincioșilor. În aceasta constă tăria și persistența noastră ! Căci stă scris: <"Dacă DOMNUL nu construiește casa, degeaba trudesc la ea constructorii. Dacă nu păzește DOMNUL orașul, degeaba veghează paznicul"> Psalmii 127:1.

Rabban se opri din vorbit și privi în cean.

-Pentru astăzi avem de mâncare. Dar mâine vom pregăti. Deci vor trebui vreascuri și apă. Mâine dimineață vom merge, nu acum.

-Părinte, se spunea despre Mar Awgin că ar fi deținut anumite haruri ! Ce ar putea fi adevărat și ce ar fi putut fi doar o poveste ?

-Atunci când Împăratul Persiei Shapur al II-lea îi persecuta pe creștini, Mar Awgin a realizat miracole în fața regelui. E tot ceea ce cunosc din relatări ulterioare. Altceva nu știu. Dar ce miracole și ce anume, uite că nu aş putea spune. Cu certitudine, era un om dăruit cu haruri.

-Ce ne-ar împiedica acum mai mult ca să urmăm Calea Dreptilor ?

-Omul poate lesne să fie rătăcitor. Sunt atâtea prilejuri de a greși, directe sau indirecte ! În plus, ne influențăm unii pe alții și nu neapărat în justețe. Lesnicios nu înseamnă și drept. De aceea, în toate e nevoie de reflexivitate. Aducem atingere altora ? Aducem atingere vieții ? Atâtea fapte și chiar învățături sunt fundamentale greșite ! Căile pot fi atât de ocolitoare !

-Ce qnomă divină s-a manifestat prin Domnul Isus ?

-Sfânta Biserică ne învață că prin qnoma divină a Domnului Isus s-au manifestat și Tatăl Ceresc, dar și Sfântul Duh. În *Faptele Apostolilor 10:37-10:43* scrie: <Voi știți despre ce s-a vorbit în toată Iudeea, începând din Galileea, după botezul predicat de Ioan: despre Isus, care era din Nazareth, cum Dumnezeu l-a uns cu Spirit Sfânt și cu putere și cum el a străbătut țara făcând bine și vindecând, pentru că Dumnezeu era cu el... și că el este judecător al celor vii și celor morti... și că oricine crede în el primește iertarea păcatelor prin numele său>. Ce se spune succint ? Că Dumnezeu l-a uns cu Spirit Sfânt și cu putere pe Domnul Isus și că Dumnezeu era cu el ! În concluzie: și Tatăl Ceresc (<Dumnezeu era cu el>) și Duhul Sfânt (<l-a uns cu Spirit Sfânt și cu putere>). Din ce moment ? Spunem că Tatăl de la naștere, nu ? Conform Imnului de Laudă (Teshbokhta). Și Duhul Sfânt ? Probabil după botez, conform versetelor anterioare. Tot *Faptele Apostolilor 10:44-10:45* arată cum darul Spiritului Sfânt a coborât peste toți cei ce ascultau Cuvântul propovăduit de Petru. Este un semn că Dumnezeu binevoiește în a alege. Spirit Sfânt asupra cuiva semnifică un moment de iluminare și totodată de recunoaștere a justeții faptelor persoanei respective. Desigur, nu apreciez eu sensul manifestării Sfântului Spirit în Domnul Isus, ci doar în alte persoane-parsopas. Dar intrarea în rândul Aleșilor e doar prin bunăvoința Domnului și nu numai prin manifestarea Spiritului Sfânt. Spiritul Sfânt se exprimă uneori prin parsopas cumva întâmplătoare, dar juste, pentru a îndrepta o situație dată. Așa cred și mărturisesc.

-Poate Spiritul Sfânt să se exprime prin cineva injust ?

-Puțin probabil. Nu cred. Dar just la un moment dat nu înseamnă just pe tot drumul vieții. Prin rugă și pocăință totuși sperăm !

-Ce anume sperăm ?

-Credem și sperăm în Marea Bunăvoință a Domnului ! În a păstra dreaptă Calea și a nu fi rătăcitori în vreun fel ! Petru și-a amintit cuvintele Domnului Isus: <Ioan a botezat cu apă, dar voi veți fi botezați cu Spirit Sfânt> *Faptele Apostolilor 11:16*. Așa după cum spusese Sfântul Ioane Botezătorul: <El vă va boteza cu Spirit Sfânt și cu foc> *Matei 3:12*. În această constă speranța noastră: în botezul cu Spirit Sfânt ! <Isus i-a răspuns (lui Nicodim): "Foarte adevărat îți spun: Dacă cineva nu se naște din apă și spirit nu poate să intre în regatul lui Dumnezeu"> *Ioan 3:5*. Și mai spune Domnul

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

Isus: <"Căci orice om trebuie să fie sărat cu foc. Sarea este bună, dar dacă sarea își pierde tăria, cu ce o veți drege ? Să aveți sare în voi înșivă și să păstrați pacea între voi"> *Marcu 9:49-9:50.*

-Ce să semnifice argumentul referitor la "tăria sării" din *Marcu 9:49-9:50* ?

-<Oamenii pier lesne, din pricină că ei caută cu îndârjire să viețuiască, iată de ce pier lesne. Așadar, numai și numai a nu acționa din pricina vieții ["proprie" ?], iată ce este mai presus de a prețui viața> scrie Lao Zi (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 186; ușoară adaptare*). Altfel spus, adevăratele virtuți se dovedesc în mari încercări. *Totul potrivit firescului !* Preotul Eleazar, fiul lui Aaron recomandă: <"Tot ce nu se prelucrează la foc să treceți prin apă"> *Numerale 31:23.* El spune explicit doar despre unele metale că se prelucrează prin foc.

-Să fie o promisiune de a fi Aleși în *Marcu 9:49-9:50* ?

-Măcar să binevoiască Domnul să vadă în sufletele noastre și să cântărească șansele noastre ! Deci, nu știi ! Dar dacă Domnul Isus este judecător, ce mare ne e speranța !

-Deci în Domnul Isus s-a manifestat și qnoma Tatălui !

-Da. Se mai arată: <Toată mulțimea căuta să-l atingă, căci din Domnul Isus ieșea putere și îi vindeca pe toți> *Luca 6:19.* Această putere mare vindecătoare nu poate fi întâmplătoare. Nu putea să fie decât Tatăl ! Qnoma înseamnă substanță, esență. De aceeași natură ca și a Tatălui, deci natură divină. Ori și Fiul e din Tatăl, conform Imnului de Laudă, printr-una din kyanas sa. Cu atât mai mare fie puterea ! Puterea de vindecare nu poate fi decât de origine divină. Așa cred și mărturisesc eu. Credem și mărturisim în Domnul Isus și o kyana/natură divină. Ea este aceeași cu a Tatălui, deci din Tatăl. În *Matei 19:25-19:26*, discipolii întrebă: <atunci cine poate fi salvat ?> și Domnul Isus le spune: <la Dumnezeu toate sunt posibile>. Domnul Isus mai spune că Aleșii <vor moșteni viața veșnică> *Matei 19:29* și: <răsplata voastră va fi mare și veți fi fiii ai Celui Preainalt> *Luca 6:35.* viața veșnică> *Matei 19:29* și: <răsplata voastră va fi mare și veți fi fiii ai Celui Preainalt> *Luca 6:35.* Presupun cu sensul de "fii cerești", căci se subînțelege că suntem fiii Săi pământești. <"Și, dacă cel drept este salvat cu greu, unde se vor arăta la judecată cel lipsit de pietate și cel păcătos ?"> *1 Petru 4:18.*

-Dar Tatăl era prezent și prin qnomă ?

-Natura era a Domnului Isus. În anumite situații, prin qnomă, Tatăl ori Duhul Sfânt îl întăreau pe Fiul Ales și Uns. Dar puțin înainte de a se înălța, Domnul Isus a strigat: <Eli, Eli, lama sabactani ?!> *Matei 27:46.* <Pământul s-a cutremurat, pietrele s-au despiciat. Și din mormânturi, multe trupuri adormite ale sfinților au înviat și s-au arătat multora în cetate. Iar sutașul și cei ce-l păzeau, văzând cutremurul și cele ce s-au întâmplat, s-au spăimântat foarte, zicând: "Adevărat, Fiul lui Dumnezeu era Acesta"> *Matei 27:51-27:54.* Mai apoi, după ce <a fost sculat din morți a treia zi, potrivit Scripturilor, și că i s-a arătat lui Chifa, apoi celor doisprezece. După aceea li s-a arătat la peste cinci sute de frați odată... Pe urmă i s-a arătat lui Iacov, apoi tuturor apostolilor și, ultimului dintre toți, mi s-a arătat și mie...> *1 Corinteni 15:4-15:8.* Sunt mărturii fără echivoc.

-Credința să fie suficientă pentru a accede la viață veșnică ? Conform versetelor: <Despre el depun mărturie toți Profetii și spun că oricine crede în el primește iertarea păcatelor prin numele său> *Luca 10:43.* Iar mai apoi Petru mărturisește: <când am început să vorbesc, Spiritul Sfânt a coborât peste ei, așa cum a coborât și peste noi la început. Dacă Dumnezeu le-a dat unor oameni (care nu erau din neamul iudeilor) același dar pe care ni l-a dat și nouă, celor ce am crezut în Domnul Isus Hristos, cine eram eu ca să-l împiedic pe Dumnezeu ?> *Faptele Apostolilor 11:15-11:17.*

-Spiritul Sfânt se exprimă și prin parsopas întâmplătoare, desigur oameni justi. Căci Spiritul Sfânt nu ar fi putut găsi decât oameni potriviți, pentru ca faptele lor să fie desigur cu dreptate și îndreptătoare. Să fie suficient pentru omul just în a deveni Vas Ales ? Necesari, dar e suficient ? Domnul Isus spune: <De ce mă chemați: "Doamne ! Doamne !", dar nu faceți ce spun eu ?> *Luca 6:46.* Și-atunci cum este ? Credem mărturiile contemporanilor Săi sau ne încredem în cuvintele Domnului Isus ?

-De ce nu ar fi de crezare contemporanii Domnului Isus ? Eu unul așa ceva nu accept.

-Poate că anterior m-am exprimat într-un mod mult prea neclar. Mărturiile au valoarea lor indubitabilă și ne indică percepția discipolilor și martorilor asupra celor relatate și întâmplate. Doar că între cuvintele Domnului Isus și percepțiile martorilor trebuie să cântărim cuvintele consemnate ale Domnului Isus, dacă avem certitudinea bunei redări. Dar tot ce provine din Cărțile Canonice ar fi preferabil să acceptăm cu încredere, drept consemnări certe, sigure. Nu există rațiuni contrare.

-Ați spus Cărți Canonice. Sunt și altele ? Și de ce ați spus ar fi preferabil ?

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Da, sunt și altele. Biserica noastră avea până în secolul al V-lea încă o Evanghelie apreciată de noi drept canonică și compilată de Părintele Tatian (denumită *Diatessaron*-ul lui Tatian). Dar ulterior ne-am armonizat dimpreună cu iacobiții și cu ceilalți credincioși (care acum sunt despărțiți în farangi și melkiți). Dar sunt unele scrieri (*Notă exp.: textele așa-zise apocrife*) cărora li se acordă o încredere mai mică. Desigur, acum circulația lor e mult redusă și practic unele s-au pierdut. Am zis "preferabil" tot din greșeală. Acum am să revin la discuție ! Domnul Isus întreabă sau e o afirmație a Domniei Sale în *Luca 6:46* ?

-E întrebare, desigur !

-E o întrebare-îndemn: <De ce mă chemați... dar nu faceți ce spun eu ?> *Luca 6:46*. Cine vorbește ? Domnul Isus. Dar cine vorbește prin Domnul Isus ? Să revedem: <De ce mă chemați: "Doamne ! Doamne !", dar nu faceți ce spun eu ?> *Luca 6:46*. Cine vorbește prin Domnul Isus ? Qnoma divină: <nu faceți ce spun eu, dar mă chemați: "Doamne ! Doamne !" De ce ?>. E același text, dar rescris. Întrebare, îndemn ? Și-atunci, cine trebuie să facă ? Cine și ce să facă ? Să facă ceea ce spune Domnul ! Prin cine vorbește Domnul ? Prin Aleșii Săi. Cine trebuie să facă ? Doar cine crede ? Doar cine-l cheamă ? Doar cei asupra cărora pogoară Spiritul Sfânt ? Deci, până la urmă ce este în definitiv ? Întrebare sau îndemn ? Îndemn ! În continuare spune: <Vă voi arăta cu cine se aseamănă oricine vine la mine și aude cuvintele mele și le face> *Luca 6:47*. Categorie e îndemn ! Temelia este pe stâncă și rezistă ! Și cine trebuie să facă ? Toți ! De ce ? Trăim pentru noi ? Nu. Trăim de dragul celor dragi și pentru cei dragi ? Da. Cine sunt cei dragi ? Poți să răspunzi, Markos ?

-Cine ar fi cei dragi ? Să răspund ?

-Încearcă un răspuns, te rog !

-Toți cei la care ținem și pe care îi iubim. Toți cei cu care avem o legătura de rudenie. Precum și rudele persoanei dragi cu care ne însoțim în viață. Oare să fi răspuns bine ?

-Da. Suntem responsabili pentru cei trăitori înaintea noastră ? Nu. Ei trebuiau să fie responsabili pentru noi ? Da. Pentru prezentul nostru. Și cine suntem noi ? Cei dragi celor trăitori înaintea noastră ! De ce ? Descindem din ei ! Și-atunci cine sunt cei dragi nouă ? Cei care se nasc după noi ! De ce ? Descind și din noi. Dar mai ales ne sunt dragi cei ce descind din noi în mod direct !

-Nu înțeleg chiar totul !

-Suntem responsabili pentru viitor. Mai precis: suntem mai degrabă responsabili față de viitor și trebuie să manifestăm o atitudine pozitivă față de prezent și viitorul imediat. Adică: trebuie să îndreptăm strâmbătatea cât se mai poate. Ce fel de strâmbătate ? Față de totalitatea Creației lui Dumnezeu în sensul poruncii "*să nu ucizi !*".

-Față de totalitatea Creației lui Dumnezeu ?

-Față de tot ceea ce înseamnă viață. Fără totalitatea Creației, nici omul nu ar putea trăi !

-Poate Domnul să îndrepte această strâmbătate ?

-Categorie da. Dar să sperăm că nu în detrimentul omului/omenirii, oamenilor.

-Nu înțeleg !

-De ce se întâmplă strâmbătatea ? Poți răspunde ?

-Nu, cred că nu !

-Pentru că suferă și se sting îndeosebi oamenii buni. Iar cei care reușesc să trăiască mai mult, se înrăiesc.

-Destul de complicat !

-Așa se întâmplă de fapt ! Să sperăm că nu se va mai întâmpla numai așa ! De ce să nu avem numai oameni buni și drepti față de tot ceea ce înseamnă viață și Creație ? Bun. Atunci ? Ce ar fi cu adevărat important în viață ? Fericirea și nașterea de urmași așa spune eu !

-Ca monahi avem regula strictă a celibatului !

-Da. Vorbesc despre mireni acum. Ce înseamnă fericire ? Armonia vieții, nu ? Și urmașii ? Viitorul.

-Pentru cine e valabil !?

-Valabil ?

-În ce privește urmașii !

-Mai mult pentru mireni și clerici, căci la monahi e jurământul de castitate mai puternic. Pe de altă parte, nu putem să trăim desprinși de mediul natural ca și cum acest fapt ar fi normal. Căci nu este de fapt normal !

-Da, dar nici să trăim în sălbăticie !

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Pot să existe regate distincte ale animalelor și plantelor, față de cele ale omului ! Bun. Și-atunci când Domnul va îndrepta strâmbătatea, nu va mai fi îndemn, ci reproș: <nu faceți ce spun eu> *Luca 6:46*. Nu !?

-Părinte ! Era mult mai ușor cu întrebări-răspunsuri scrise pe nisip. Ce se va întâmpla atunci când Domnul va îndrepta strâmbătatea ?

-Nu știi. Și nici nu mai am sacul de versete ! Redau: <Ridicat în trup, Omul îngrijorat în credința-i se simte mic și neînsemnat>. Am redat bine din memorie ? Îndreptarea strâmbătății. Cum ? Poate și în detrimentul omului. De ce ? Omul trebuie să rămână OM. Și atunci cine să facă ? Toți ! Dar vor fi cei ce sunt Aleși ? După Voia Domnului !

-Of, Doamne ! Doamne ! Complicat este.

-Da ! <Nu faceți ce spun eu, dar mă chemați: "Doamne ! Doamne !" De ce ?>. Întrebare, îndemn, reproș ? Să nu lăsăm să devină reproș ! "Oare nu ți-am dat să grijești de perpetuarea celor făptuite de mine așa cum le-ai găsit la momentul nașterii tale !?". Ce risipim dacă nu facem Voia Domnului ? Viața !

-Viața ?

-Viața noastră ? Știi să răspunzi !

-Cred că da.

-Viața Creației și desigur și viața noastră ! Fără totalitatea Creației, OMUL nu ar putea trăi ! Să nu trăim în risipa vieții !

-Din ce-a fost toată această expunere ?

-Din ce ? Din Cartea Sfântă. Dar interpretată cumva de mine.

-Of ! Îmi trebuie ceva mai mult timp ca să înțeleg !

-Nu numai ție, Markos ! De aceea sunt așa de puțini Aleși ! Dar faptul că încerc să înțeleg mă va face Ales ? Nu neapărat. Ar fi suficient pelerinajul ? Nu ! Să credem dar în promisiunea Domnului Isus: <Veți fi fii ai Celui Prea-Înalt !> *Luca 6:35*. Cum ? <Faceți ce spun eu !> *Luca 6:46*.

-Parcă nu-mi mai doresc așa de tare pelerinajul ! Mai mult îmi doresc acum să se finalizeze construcția bisericii din Po-ping.

-Un centurion al romanilor a rugat ceva anume și a transmis Domnului Isus: <nu sunt vrednic să intrați sub acoperișul meu. Spuneți un cuvânt și slujitorul meu se va vindeca !>. Ce să însemne ? Să se fi îndoit cumva centurionul de Domnul Isus ? Nicidecum. Să-L pună oare la încercare ? Nu. Nicidecum. Domnul Isus a spus: <Nici chiar în Israel nu am găsit o credință atât de mare !>. <Și cei trimiși l-au gasit pe slujitor sănătos> *Luca 7:6-7:10*. La ce a fost bună acea credință mare ? Dorința centurionului s-a împlinit fără ca Domnul Isus să intre sub acoperișul său, căci centurionul era nevrednic de această cinste. Deci credința sa mare a servit pentru însănătoșirea servitorului ! Să fie suficientă credința ? Pentru un *drept*, răspunsul este în *Ezechiel 18:14-18:18; 18:21-18:32*: dacă "nu a mâncat jertfe aduse idoloilor în locuri înalte; nu s-a închinat la idoli de "baligă"; nu a necinstit-o pe soția semenului său; nu s-a purtat rău cu nimeni; nu a luat zălog și nu a luat nimic prin jaf; a dat pâinea sa celui flămând; l-a acoperit cu un veșmânt pe cel gol; nu a apăsător pe cel asuprit; nu a luat camătă și dobândă; a îndeplinit hotărârile judecătorești și a umblat potrivit legilor": acesta nu va muri. "Dar dacă cel drept se abate de la dreptatea sa și comite o nedreptate, dacă face lucrurile dezgustătoare ale celui rău și *trăiește*, niciuna dintre faptele drepte pe care le-a făcut nu va fi amintită. Pentru infidelitatea lui și pentru păcatul pe care l-a comis, pentru aceasta va muri". Pare că da, credința ar fi suficientă, dar fără abatere la rău ! Ar fi suficientă credința, pentru îndeplinirea unei dorințe. E suficientă credința pentru a deveni Aleși ? Poți răspunde ?

-Nu. Cum să știu să răspund !?

-Cum e: <Nu faceți ce spun eu, dar mă chemați: "Doamne ! Doamne !" De ce ?> *Luca 6:46*. Cine ar trebui să facă ? Toți care spun în orice limbă: "Doamne ! Doamne !" . <Păziți ce este drept și faceți ce este bine !> *Isaia 56:1*. Domnul Isus i-a spus femeii care i-a udat picioarele cu lacrimile ei, i le-a șters cu părul ei și i le-a uns cu ulei parfumat: <Păcatele îți sunt iertate. Credința ta te-a salvat. Du-te în pace !> *Luca 7:37-7:50*. Domnul Isus i-a iertat păcatele și i-a transmis că este Aleasă. Și prin credința ei adâncă. Dar ce-a făcut femeia pentru a fi aleasă ?

-Domnul Isus a zis: avea credință !

-Nu numai: i-a udat picioarele cu lacrimile ei, i le-a șters cu părul ei și i le-a uns cu ulei parfumat. Iată cele făptuite de acea femeie văzută de unii deformat poate drept o păcătoasă, dar care plângea când spăla, ștergea, ungea cu ulei ! Să fie suficientă doar credința ?

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Prea Sfinte ! Nu ştiu. Înţeleg de la Dumnevoastră că nu !

-<"*Ea [femeia] va fi în siguranţă prin naşterea de copii, dacă rămâne în credinţă, în iubire şi în sfinţenie, precum şi cu judecata sănătoasă*"> 1 Timotei 2:15.

-Sfântul Pavel...

-Ce facem ? Revenim la întrebări-răspunsuri scrise pe nisip ?

-Cum spuneţi ! Mă doare capul, să ştiţi !

-Tot Domnul Isus spune: <celorlalţi le vorbesc în *meşalim*/pilde ! Dar deşi privesc, privesc în zadar !

Deşi aud, nu înţeleg ! Căci nu este nimic ascuns care să nu fie dezvăluit şi nimic tăinuit care să nu devină cunoscut şi să iasă la lumină ! De aceea, fiţi atenţi cum ascultaţi. Fiindcă celui ce are i se va mai da, dar celui ce n-are i se va lua chiar şi ce crede că are> *Luca 8:10-8:17; 8:18. Am să redau integral versetul 70 din "Dao de jing": <Cuvântul e lesnicios de înţeles şi de înfăptuit. Dar în lumea Subcerească cu grijă aleşi sunt Cei ce în simţământ pricep şi neputincioşi priceperii sunt cei ce înfăptuiesc. Cuvântul are Obârşie şi Sens ! "Asemeni, "Cele zece mii de fiinţe şi lucruri" au obârşie şi cu temeii bun-sens. Nepătruns e firescul Non-acţiunii, iată de ce întrezărind, fiinţele se înfioară. Cu grijă aleşi sunt Cei ce cu simţire pricep. De aceea, călăuzitor le este Luminător Ceresc. Iată de ce Omului Sfânt i se trag la sorţi veşmintele şi fixează [cu ochii] Cerul, iată de ce spiritul Său se înalţă pe Cer ca Scânteie luminătoare Îndumnezeită> (Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao şi virtuţile sale", Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1999, pag. 177 adaptare. Iată şi traducerea: <Vorbele mele sunt lesne de înţeles şi lesne de făptuit. Sub Cer nu-i este cu putinţă nimănu să le înţeleagă şi nimănu nu îi este cu putinţă să le făptuiască. Vorbele au o temelie. Lucrurile au o pricină. Numai şi numai din cauză că sunt neştiut, iată de ce [oamenii] nu mă înţeleg. Cei care mă înţeleg sunt puţini, astfel sunt însemnat. Prin urmare, Omul Sfânt poartă pe umeri un veşmânt umil şi ţine în sân un jad>). Şi-atunci ? Ce înseamnă credinţă şi ce înseamnă justă făptuire ? În continuare, evanghelistul pomeneşte un noian de minuni ale Domnului Isus. <"Pe Isus Nazarineanul, un om pe care Dumnezeu vi l-a arătat direct, prin lucrări de putere, prin minuni şi semne... voi l-aţi ţintuit pe stâlp prin mâna unor nelegiuţi... Dar Dumnezeu l-a înviat, dezlegând legăturile morţii, pentru că nu se putea să fie ţinut în continuare de ea"> FA 2:22-2:24. Şi-atunci ? Ce înseamnă îndemnul de a ne purta propria Cruce ? <"Veniţi la mine, voi, toţi care trudiţi şi sunteţi împovăraţi şi eu vă voi înviora ! Luaţi jugul meu asupra voastră şi învăţaţi de la mine, căci eu sunt blând şi am o inimă umilă şi veţi găsi înviorare pentru sufletele voastre. Pentru că jugul meu este plăcut şi sarcina mea uşoară"> Matei 11:28-11:30.*

Markos lăsase privirea în pământ şi tăcea.

-Domnul Isus spune: <Fericiţi sunt ochii ce zăresc ceea ce voi vedeţi !>. Un cunoscător al legii întreabă: <Ce să fac ca să moştenesc viaţa veşnică ?> *Luca 10:25. Răspunsul lui Hristos: <Să-l iubeşti pe Domnul cu inima, sufletul şi deplinul tău cuget şi pe aproapele tău ca pe tine însuşi !> Luca 10:27. La întrebarea cine este aproapele (?), Domnul Isus a exemplificat cu parabola celui căzut între tâlhari şi lăsat aproape fără suflare şi cu milosul samaritean care-l ajută Luca 10:29-10:35. Iar despre Maria, cea care asculta vorbele Domnului Isus, aşezată la picioarele sale, Dânsul îi zice Martei: <Maria a ales partea bună şi aceasta nu i se va lua. Căci sunt necesare puţine lucruri. Să nu ne frământăm pentru multe lucruri> Luca 10:41-10:42.*

-Mi-aţi dat nenumărate exemple ! Lăsaţi-mi timp ! Am capul plin de versete !

Şi lacrimi şi oiră pe obrazul lui Markos. Şi Rabban îi cuprinse obrazii cu palmele şi îi şterse lacrimile. Apoi îl întreabă:

-Ce este aşa de dureros încât plângi ?

-Cine ar mai putea spera ca să poată păşi pe Cale ?

-Cine oare ? Markos ! Domnul Isus a spus: <chiar dacă cineva are din belşug, viaţa lui nu depinde de lucrurile pe care le are> *Luca 12:15. Calea nu-i simplă deloc, dar sub călăuzirea Domnului o vom găsi-o. <Vrei să ştii tu, om neştiutor, că credinţa fără fapte este nereditoare ?... Vedeţi că un om va fi declarat drept prin fapte, nu doar prin credinţă.> Iacov 2:20; 2:24.*

-Mă bucuram atât că pornim în pelerinaj ! După cele ce mi-aţi spus, nu mai sunt sigur că e tocmai drumul cel bun.

-Este mai mult decât atât ! Sunt unele detalii pe care le vom afla în Dadu. Săptămâna viitoare vom vorbi pe îndelete cu Părintele episcop Innocent. Cred că Dânsul îţi va vorbi şi între patru ochi.

-Să aşteptăm să ajungem şi la Dadu. Şi acolo vom vedea.

-O hotărâre înţeleaptă.

-Timpul trece. Măncăm ?

-E printre puţinele dăţi când întrebă tu ! Cum doreşti, Markos. Uite, îţi pun fiertura în blid.

Poftim şi lingura.

-Mulțumesc. Poftă bună, Părinte.

Rabban mesteca, dar dădu din cap a răspuns.

-Părinte ! În *Ioan 6:39-6:41* stă scris: <Iată Voia Celui care M-a trimis: ca din tot ce Mi-a dat să nu pierd nimic, ci să-l înviez în ziua de apoi. Pentru că aceasta e voia Tatălui Meu, că oricine îl vede pe Fiul și crede în El să aibă viață eternă>. E în concordanță cu versetul *Luca 6:35*. Scrie Lao Zi: <Fluviile și mările se pun mai prejos de sutele de șuvoaie, iată cum e cu puțință pe toate acestea a le zăgăzui. Omul Sfânt aparține Lumii Cerești și lumina Sa nu-i toropitoare oamenilor. E prezent în fața porții ochilor și a minții, dar prin El, oamenii își ostoiesc suferințele. Cu bucurie oamenii îl înalță Domn și Cuvântul e călăuzitor. Firescul urmelor pașilor Săi în Înălțarea la Cer e atât de iubitor mângâietoare, iată de ce în lumea circumciselor inimi Subcerești iradierea luminii Sale e-atât de ocrotitoare> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 169 adaptare. Iată traducerea: "De ce le este cu puțință fluviilor și mărilor să domnească peste sute de șuvoaie ? Deoarece ele știu să se pună mai prejos de acestea, iată de ce le este cu puțință să domnească peste sute de șuvoaie... Astfel, [Omul Sfânt] se află deasupra, însă oamenii nu [il] socotesc o povară; se află înainte, însă oamenii nu [il] socotesc vătămător; de aceea, semenii [il] pun cu bucurie [Domn] și nu [il] nesocotesc. El nu luptă, iată de ce sub Cer nimănui nu îi stă cu puțință să lupte cu el"*).

-Da. Și indiscutabil așa va fi ! E o promisiune minunată pentru noi toți a Domnului Isus. Nu voi discuta cu ce sens exact să înțelegem cele două verbe: a vedea și a crede. Verbul "a crede" pare oarecum mai clar, dar "a vedea" ? Și de fapt, "a crede" semnifică a asculta și a accepta ori a asculta, accepta, asuma și făptui ? Și nu discut acum pentru că e prea complicat, totuși va trebui temeinic comparat și analizat și cu alte relatări. Dar să revin. Parabolele Domnului Isus nu sunt ușor de înțeles ! <Astfel, le vorbea Cuvântul prin multe ilustrări de felul acesta, atât cât puteau ei să înțeleagă. Într-adevar, nu le vorbea fără ilustrări, dar discipolilor săi le explica deoparte toate lucrurile> *Marcu 4:34*. La întrebarea discipolilor: <atunci cine fi-va salvat ?>, Domnul Isus răspunde: <la oameni e imposibil, dar la Domnul totul e posibil> *Matei 19:25-19:26*. Este întărit de ceea ce stă scris: <"Îi vindecă pe cei cu inima frântă și le pansează rănilor care dor. Socotește numărul stelelor, pe toate le cheamă pe nume. Domnul nostru este mare și foarte puternic, priceperea lui este nemărginită... El aduce pace pe teritoriul tău, te satură cu grăsimea grâului"> *Psalmi 147:3-147:5; 147:14*. Dacă nu înțelegem sensul spuselor Domnului Isus în inimă curate, miloasă, la ce bun ? !? Căci Evangheliile relatează ușor diferit aceeași întâmplare: pildele/parabolele fiind redată ușor diferit.

-Să punem la îndoială vreun verset din Evangheliile ? Nu ar fi normal !

-Nicidecum, nicidecum ! În niciun caz. Și totuși, Evangheliile au fost scrise, traduse, rescrise și iar rescrise. Spun de asemenea că pildele sunt greu de pătruns. Uneori, în spusele Sale pare revoltă. Dar nu este. Domnul Isus pare a răsturna totul prin Cuvânt ca să reclădească tot. Și totuși, între Cărțile Sfinte există unele ușoare diferențe sau distincții. În cele ce se relatează despre Domnul Isus, în ciuda tonului uneori, se simte și transpare miracolul iubirii. De aceea, Domnul Isus spune: <E bucurie printre îngerii Domnului pentru un singur păcătos care se căiește> *Luca 15:10*. Și mai spune: <dacă doi se învoiesc pe pământ să ceară un lucru important, Tatăl ceresc li-l va da. Căci, unde sunt adunați doi sau trei în Numele Meu, acolo sunt și Eu, în mijlocul lor> *Matei 18:19-18:20*. Ce înțelegem ? Qnoma divină a Domnului Isus este veșnic veghetoare și nu numai pentru cei Aleși, ci pentru oricine are Credință ! Căci scris e: <cine face voința Tatălui ceresc, acela îmi e frate, soră și mamă> *Marcu 3:35*. Maestrul Lao Zi scrie: <Omul Sfânt înfăptuiește, însă nu se slujește de ceea ce a înfăptuit; își desăvârșește lucrarea, însă nu o ia în stăpânire; el nu caută a se arăta vrednic> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 190*). Astfel trebuie înțeleasă remarcă din *Marcu 3:35* și nicidecum ca o lipsă de apreciere pentru rudele Sale. Mai scrie Lao Zi: <Omul Sfânt spune: "Cel care îndură umilințele țării, acela este cârmuitorul țării, Cel care îndură nenorocirile țării, acela este Rege sub Cer. Vorbele drepte se aseamănă cu potrivnicele lor"> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 193*).

-<Vorbele drepte se aseamănă cu potrivnicele lor> !? Hmmm... De ce spuneți că parabolele Domnului Isus nu sunt ușor de înțeles ?

-Relatarea cu femeia care lăcrima la picioarele Domnului, ștergându-i-le cu părul Dânzei și ungându-i-le cu ulei parfumat e ușor diferită în felurite relatări. <Simon, am ceva să-ți spun... Tu nu mi-ai dat sărutare, dar Ea mi-a sărutat continuu picioarele. Nu mi-ai uns capul cu ulei, dar Ea mi-a uns picioarele cu ulei parfumat. Și Ei i-a zis: "Du-te în pace. Credința te-a salvat."> *Luca 7:40-7:50*. Și: <în casa lui Simon, leprosul, o femeie cu un vas de alabastru plin cu ulei parfumat a început să i-l toarne pe cap. Discipolii s-au mâniat: "Pentru ce risipa aceasta ?". Iar Isus a zis: "De ce necăjiți femeia ? Ea a turnat uleiul pe corpul meu, ca să mă pregătească pentru înmormântare. În predicare se va spune oriunde în lume ce a făcut femeia aceasta, spre amintirea ei"> *Matei 26:6-26:13; Marcu 14:3-14:9; Ioan 12:1-12:8*. Ori, turnarea uleiului și sărutul

simbolic semnificau ungerea, desemnarea și sfințirea ca Ales lumesc: rege, respectiv Mare Preot-Preoți *Exodul 40:12-40:15* (conducător, așa după cum ceruse poporul lui Samuel, căci fii lui Samuel, Ioel și Abiia numiți judecători erau acuzați de oameni din popor de judecățile lor nedrepte. Respectiv linia Marilor Preoți din Aaron și fiii săi): Saul, David *1 Samuel 10:1*; Solomon *1 Cronici 29:22* ori ca Mare Preot: Aaron *Exodul 29:7*, *Leviticul 8:12*; Țadoc *1 Cronici 29:22*. Evangheliile după Matei și Marcu arată că femeia l-a uns cu ulei pe cap *Matei 26:7*; *Marcu 14:3*, în timp ce Evanghelia după Ioan arată că i-a uns picioarele *Ioan 12:3*. Destul de probabil să-i fi uns creștetul capului și cu ce a mai rămas în vas să-i fi uns și picioarele. Probabil că i-a uns întâi capul, apoi și picioarele. <În timp ce era la Betania în casa lui Simon, leprosul, și stătea întins la masă, a venit o femeie cu un vas de alabastru plin cu ulei parfumat, nard curat, foarte scump. Ea a deschis vasul de alabastru și i-a turnat uleiul pe cap... Atunci unii, au spus: "De ce s-a făcut această risipă de ulei parfumat ?" ... Însă Isus a zis: "Lăsați-o în pace ! De ce vreți s-o necăjiți ?... Ea a făcut ce a putut: a vrut să-mi toarne dinainte ulei parfumat pe corp pentru înmormântare. Adevărat vă spun că oriunde va fi predicată vestea bună, în toată lumea, se va spune și ce a făcut femeia aceasta, spre amintirea ei"> *Marcu 14:3-14:9*. Și-atunci: de ce a fost Aleasă această femeie în rândul celor Aleși și de bună amintire (*Luca 10:42*) ? De ce a ezitat Simon, leprosul, descris ca fariseu în Evanghelia după Luca să îi dea Domnului sărutare și să îi ungă capul cu ulei ? Mai scrie că Simon fariseul ar fi zis în sinea lui: <dacă omul acesta ar fi Profet, ar ști cine și ce fel de femeie este cea care-l atinge> *Luca 7:39*. Simon credea ceva ce se spunea și se presupunea în oraș *Luca 7:37*. Dar Domnul Isus știa deja în inima sa ceea ce era adevărat și nu o iluzie, o minciună ! Și la corectat cu îngăduință pe Simon fariseul pentru cele zise în sinea acestuia: <Dar, răspunzând, Isus i-a zis: "Simon, am ceva să-ți spun". El a zis: "Spune, învățătorule !"> *Luca 7:40*. Căci El cântărea doar cu dreapta măsură: <se va spune oriunde, spre amintirea ei !> *Matei 14:9*. Mirungerea e asociată cu transferul Sfântului Spirit. A dăruit femeia sau a primit ? Și a dăruit, dar a și primit. Duhul Sfânt se "echilibrează" în drepti pentru a îndruma parcursul pe Justa Cale. Când este atins (anterior) de o femeie care avea de mult timp o suferință, din Domnul Isus iese putere vindecătoare: <"Fiică, credința ta te-a vindecat. Du-te în pace..."> *Marcu 5:25-5:34*. În episodul cu femeia care îl unge cu nard, regăsim acest răspuns: <"Marta, Marta, tu te îngrijorezi și te frământă pentru multe lucruri Dar sunt necesare puține lucruri, ba chiar unul singur. Maria a ales partea bună și aceasta nu îi va fi luată"> *Luca 10:41-10:42*. Poți să și răspunzi ?

Markos lăasă privirea în jos.

-Nu. Totuși, Profetul Samuel era Profet și văzător (era și unul din Judecători, pare-se, căci scrie: <Și când Samuel a îmbătrânit, el i-a numit pe fiii săi judecători peste Israel. Ei judecau la Beer-Şeba. Fiii lui însă nu umblau pe căile sale, ci erau înclinați spre câştig necinstit... toți bătrânii lui Israel au venit la Samuel la Rama...: "Iată că tu ai îmbătrânit, iar fiii tăi nu umblă pe căile tale. Acum numește peste noi un rege, cum au toate națiunile, ca să ne judece"> *1 Samuel 8:1-8:5*) și să spunem că ar fi avut căderea să ungă regi. Teoretic, ca mesager al Domnului !

-Nu comentez. Mai apoi se spune: <în Betania, satul Mariei și Martei, sora Ei era Lazăr, fratele lor bolnav. Acea Maria, care l-a uns cu ulei parfumat și i-a șters picioarele cu părul ei> *Ioan 11:1-11:2*. <Când a văzut-o plângând pe Maria, care-I spuse-se: "Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu nu ar fi murit". Când a văzut-o plângând, Isus a gemut în spirit și s-a tulburat>. Apoi l-a chemat pe Lazăr să revină la viață. *Ioan 11:32-11:43*. <Vine ceasul și acesta e acum când închinătorii adevărați se vor închina Tatălui cu spirit și cu adevăr, căci astfel de închinători caută Tatăl> *Ioan 4:23*. Cea care l-a uns cu ulei parfumat era o închinătoare în spirit și adevăr. Și Isus a zis: <Hrana Mea e să fac Voința Celui ce M-a trimis și să împlinesc lucrarea Sa> *Ioan 4:34*. Și-atunci, oare ce qnomă se manifesta în Ei ? În Fiul Prea-Iubit, qnoma Tatălui. Dar în Maria, Marta și Lazăr ? Sfântul Spirit. Cine l-a înviat pe Lazăr, care avea patru zile de când trecuse în lumea celor drepti ? Tatăl Ceresc. Domnul Isus a gemut în spirit și s-a tulburat ! Ce putea să-l tulbure mai mult decât intensitatea Puterii Tatălui Ceresc ? Sunt dintre Aleșii Domnului și Prea-Iubiții Săi: Maria (cea care alesese partea bună, când stătea la picioarele Sale și asculta), Marta și Lazăr ? Da ! E fără de tăgadă ! Și chiar dacă nu fusese anterior cu Ei, Domnul Isus totuși fusese alături de Aleșii Săi ! Căci Lazăr nu putea să moară "cu adevărat", ci doar "odihnea" numai și numai spre Gloria lui Dumnezeu. Domnul Isus era cu sufletul lângă Ei și nu putea îngădui atâta durere ! Domnul Isus l-a vegheat patru zile să "odihnească", căci nu îi venise timpul cu adevărat. Căci deși era mort, Lazăr trebuia să învie spre Slava lui Dumnezeu ! Căci durerea Mariei îl mișcase pe Domnul Isus, care nu îngăduia ca ea să plângă și ca sufletul Ei să se tulbure. <Isus a gemut în spirit și s-a tulburat> *Ioan 11:33*. Apoi <Isus a ridicat ochii în sus și a zis: "Tată, îți mulțumesc că M-ai ascultat !"> *Ioan 11:41-11:42*.

-Eu nu mai zic nimic. Unde era Betania ? Căci era două, una fiind dincolo de Iordan.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-<Betania era aproape de Ierusalim, cam la trei kilometrii> *Ioan 11:18*.

-Dar evenimentele s-au petrecut în această succesiune: întâi a fost sculat Lazăr din moarte, iar mai apoi, cu şase zile înainte de Paşte, Maria l-a uns cu ulei parfumat, nard curat *Ioan 12:1-12*.

-Putem vorbi şi despre altceva ?

-Despre ce anume ? Am să mai adaug un verset, apoi schimb discuţia: <Aşa este şi învierea morţilor. E semănat trup vieţuitor, se ridică trup duhovnicesc> *1 Corinteni 15:42-15:44*. Prin învierea sa, Lazăr a devenit unul dintre Aleşi, încă din viaţa sa. Adică încă din timpul vieţii sale după readucerea la viaţă. Viaţă care ar fi avut să zicem o scurtă "odihnă" de patru zile şi nopţi (o moarte "fără de moarte"). Iar la soroc, a urcat ca unul dintre Aleşi. Asemenea au devenit Alese, dar la timpul lor, surorile sale drept-credincioase, Marta şi Mariam/Maria. E fără echivoc.

-Nu avem de unde să ştim dacă au fost Alese !

-A doua scrisoare a lui Ioan începe cu următoarele cuvinte: <Bătrânul, către aleasa doamnă şi către copiii ei, pe care îi iubesc cu adevărat... Mă bucur foarte mult că i-am găsit pe unii dintre copiii tăi umblând în adevăr, așa cum am primit poruncă de la Tatăl... Copiii surorii tale, cea aleasă, îți trimit salutările lor> *2 Ioan 1:1; 1:4; 1:13*. Intuiesc că ar fi vorba despre persoane în credință menționate în Scriptură și mă gândesc doar la Marta și la Maria (*Luca 10:42*). Și Sfântul Petru scrie: <"Cea aleasă ca voi, care este în Babilon, vă trimite salutările ei și la fel, Marcu, fiul meu"> *1 Petru 5:13*. În plus, se vorbește și despre vlăstarele lor, care sunt în credință și în adevăr.

-După opinia mea, putea fi la fel de bine vorba despre surorile Domnului Isus (și ale lui Iacov, Iosif, Iuda și Simon) *Marcu 6:3* ori despre cu totul alte personae, care fuseseră martore la predicările Domnului Isus.

-Dar ar putea fi vorba și despre Marta și Maria. Numele surorilor Domnului Isus nu le cunoaștem.

-Accept doar ca ipoteză. Avem știință despre *parousia*/reînvierea lui Lazăr și trezirea din moarte și Înălțarea Domnului Isus. Dar despre alte readuceri la viață ?

-Vechiul Testament ne relatează și despre alte treziri dintr-o stare morbidă. Profetul Ilie, tișbitul (dintre locuitorii Galaadului) a profetizat o secetă prelungită, iar Domnul i-a poruncit să se ascundă în valea Cherit, la est de Iordan (a băut din torent până acesta a secat și a fost hrănit cu hrană adusă de către corbi). Apoi Domnul i-a poruncit să se îndrepte spre Sarepta, unde a fost adăpostit și hrănit de către o văduvă. Acesteia îi rămăseseră o mână de făină în vasul cel mare și puțin ulei în vasul cel mic. Profetul i-a zis: <"...din ceea ce este acolo, pregătește-mi mai întâi o turtă mică și adu-mi-o, iar pentru tine și pentru fiul tău vei pregăti ceva după aceea. Căci iată ce a spus Domnul Dumnezeul lui Israel: *Vasul cel mare de făină nu se va goli, iar uleiul din vasul cel mic nu se va termina până în ziua în care Domnul va da ploaie pe fața pământului*"> *1 Regi 17:1-17:16*. Apoi, fiul femeii s-a îmbolnăvit grav, rămânând fără suflare. Profetul Ilie l-a dus sus, în camera unde-și avea patul, l-a pus în pat. Și la rugile Profetului Ilie, Domnul a readus sufletul copilului în trupul acestuia. În timpul acela, rege peste Israel devenise Ahab, fiul lui Omri (Omri era comandant al armatei, el preia domnia de la altă căpetenie militară peste jumătate dintre care, Zimri care domnește șapte zile, timp în care Zimri nimicește urmașii de sex masculin ai casei lui Baeșa. Omri devine și el rege după asediul împotriva Tirței, Zimri se închide în turnul de locuit și îi dă foc. Omri era un comandant militar agreat de popor, bun strateg și cu putere; om de arme, el a mers pe calea lui Ieroboam fiul lui Nebat). Ahab fiul lui Omri o luase de soție pe fiica lui Etbaal, regele Sidonului, numită Izabela, care instituie un cult pentru zeitatea Sidonului, Baal, ea păcătuind grav față de DOMNUL. Astfel, se ridică un templu dedicat lui Baal în Samaria. Apoi, Profetul Ilie fiind amenințat de regina Izabela, soția regelui Ahab (ea luase viețile profetilor lui Israel și doar o sută dintre ei fuseseră scăpați și ascunși în două peșteri de către dreptul Obadia, slujitor al regelui Ahab, care le ducea periodic pâine și apă, atunci când era o foamete cumplită în Samaria), Profetul Ilie stăbăte cale de o zi prin pustiul de la sud de Beer-Şeba din Iuda. Acolo, Domnul i-a poruncit să-i ungă pe Hazael rege în Siria și rege peste Israel pe Iehu, nepot lui Nimși. Iar pe Elisei, fiul lui Şafat din Abel-Mehola să-l ungă ca profet și ca succesori al său <"Astfel, pe acela care va scăpa de sabia lui Hazael îl va omorî Iehu, iar pe acela care va scăpa de sabia lui Iehu îl va omorî Elisei"> *1 Regi 19:17 și din 1 Regi 19:15-19:21*. Versetele par a se referi la conflictul față de necredincioasa casă a lui Ahab și la închinătorii la Baal și referirea la regele Siriei (Aram) Hazael indică că acesta nu era străin de credință, căci la cererea regelui Ben-Hadad îl consultă pe profetul Elisei (întâlnirea dintre Elisei și Hazael e descrisă în *2 Regi 8:7-8:13*), dar în războiul

de cucerire regele Hazael este necruţător (faţă de rubeniţi, gadiţi şi jumătate din tribul lui Manase; aceştia sunt mai afectaţi în conflictul Israel şi Aram/Siria). Deşi Hazael nu pare a descinde direct din Rezon (Rezon e menţionat în timpul lui Solomon ca împotrivor, căpetenia unei trupe de jefuitori care s-a înstăpănit peste Damasc), după ce regele bolnav moare, Hazael îi succede, de unde se vede că el intrase prin căsătorie în familia regală întrucât descendentul său este numit întocmai după regele precedent (nume ce se regăseşte şi în Edom-Seir/Idumeea). Descendenţi din Hazael domnesc până la exilul din Chir *Amos 1:4-1:5*. Ori putea fi el însuşi din familia regală a Siriei (o ramură colaterală -?-; deşi prima ipoteză ar fi plauzibilă, nici cea de-a doua nu trebuie exclusă, căci Hazael este acceptat fără dificultate de sirieni ca rege al lor, fiind om de arme şi comandant). Găsindu-l pe Elisei în timp ce ara ţarina, Profetul Ilie şi-a aruncat veşmântul de profet peste el şi l-a luat să-i slujească. Atunci când Profetul Ilie tişbitul trebuia să urce la cer, a dorit să se îndepărteze de Elisei. Dar acesta nu l-a părăsit. <"Pe când mergeau ei [*Ilie tişbitul şi Elisei*] şi vorbeau în timp ce mergeau, iată că un car de foc şi nişte cai de foc i-au despărţit pe cei doi. Şi Ilie a urcat la cer într-o vijelie... Când fiii profeţilor care erau la Ierihon l-au văzut [*pe Elisei*] de departe, au zis: **Spiritul lui Ilie s-a aşezat peste Elisei**. De aceea, i-au ieşit în întâmpinare şi s-au plecat până la pământ înaintea lui"> *2 Regi 2:11; 2:15*. Despre Profetul Elisei se relatează două readuceri miraculoase la viaţă din ghearele morţii. Profetul Elisei a sporit puţinul ulei ce mai rămăsese unei femei, cerându-i să-l vândă pentru ca femeia să-şi achite datoriile. În Sunem, unde o femeie îi pregătise o cameră pe acoperiş ca să se odihnească atunci când sosea în localitate, Profetul Elisei i-a profetizat femeii că i se va naşte un copil de la soţul ei bătrân. Copilul s-a născut. Dar într-o zi, atunci când copilul a rămas fără suflare (căci copilul s-a plâns de dureri de cap. Se dusese la tatăl său la aria de secerat, tatăl său văzând de secerătorii tocmiţi). Reîntors acasă, copilul a fost luat şi îngrijit de către femeie. Ea l-a ţinut pe genunchii ei până la amiază, iar când nu a mai avut suflare, femeia din Sunem l-a luat pe micuţ şi l-a aşezat în patul din camera de pe acoperiş, acolo unde trăgea Profetul. Apoi a grăbit spre Muntele Carmel la Profet, iar acesta a trimis pe slujitorul Ghehazi cu toiagul său să îl pună pe faţa băiatului ca acesta să-şi recapete răsuflarea. Dar copilul nu s-a trezit aşa. Ajunşi în Sunem, Profetul Elisei a urcat în camera de sus, s-a culcat peste copil şi şi-a apropiat faţa de a copilului, gura pe gura copilului, ochii pe ochii copilului, palmele pe palmele copilului. <Încet, încet, carnea copilului s-a încălzit> *2 Regi 4:34*. După ce s-a plimbat prin casă, s-a întins iar peste copil. <Şi băiatul a strănutat de şapte ori şi a deschis ochii> *2 Regi 4:35*. Pe când era foamete, aflat la Ghilgal, primind de la un om din Baal-Şalişa <pâine din primele roade coapte, douăzeci de pâini de orz şi grâne noi în traista lui de pâine> *2 Regi 4:42*. Profetul i-a spus servitorului să le dea oamenilor (la peste o sută de bărbaţi). Ei au mâncat, a ajuns, le-a mai şi rămas. După ce s-a stins Profetul Elisei şi a fost înmormântat, nişte oameni doreau să înmormânteze un om, dar, zărind o trupă de jefuitori moabiţi <au aruncat imediat pe omul acela în mormântul lui Elisei şi au plecat. Când s-a atins de oasele lui Elisei, omul a revenit imediat la viaţă şi s-a ridicat în picioare> *2 Regi 13:20-13:21*. Trei readuceri la viaţă relatate în Vechiul Testament.

-Şi în Noul Testament ?

-Lazăr din Betania din Iuda (Iudeea), la trei kilometri sud-est de Ierusalim (spre Marea Sărată/*Yam HaMelach*) *Ioan 11:1-11:46*; apoi, fiica lui Iair (Capernaum ?) *Matei 9:18-9:26; Marcu 5:21-5:43; Luca 8:40-8:56*; fiul unei văduve din Nain *Luca 7:11-7:17*; însuşi Domnul Isus reînvie *Matei 28:1-28:15; Marcu 16:1-16:8; Luca 24:1-24:49; Ioan 20:1-20:25*. Al-Qortobi şi alţi exegeţi mai vorbesc de încă o persoană (după Al-Qortobi: Sam *Sem ?*, fiul lui Noe *Noa ?*. (Notă exp.: Notă de subsol din traducerea română a Cărţii Sfinte a Islamului/Coranul, "Traducerea sensurilor Coranului cel Sfânt în limba română", Ediţia a IV-a revizuită, Editura Islam, Bucureşti, 2006, nota 27, pag. 117). Sfântul apostol Petru readuce la viaţă o femeie-discipol din Iope. Când Tabita (în greacă Dorca, semnificând gazelă) se stinge, ea este spălată şi pusă în camera de sus. Apoi este chemat Simon "Chifa"/Petru care se afla în Lida (nu departe de Iope). Sfântul Petru s-a rugat stăruitor în genunchi şi credincioasa Tabita a deschis ochii şi s-a ridicat *FA 9:36-9:43*. Era într-un moment când congregaţia se bucura de pace şi <continua să se înmulţească> *FA 9:31*. Şi în episodul cu Eutih, Sfântul Pavel le semnaleză celor din congregaţia din Troa că tânărul era de fapt în viaţă: <"Nu mai strigaţi, căci sufletul lui este în el !"> *FA 20:10*, iar cu trecerea orelor, băiatul şi-a revenit în simţire. Nu e propriu-zis o resuscitare sau o înviere, dar citind Scriptura vedem că Sfântul Pavel <"s-a aruncat peste el, l-a luat în braţe"> *FA 20:10*, iar doar prin transferul căldurii corporale a fost posibilă menţinerea în viaţă a lui Eutih (evident, e o presupunere). De

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

asemenea, un copil bolnav este vindecat de Domnul Isus fără ca Dânsul să fie prezent direct, căci tatăl său (un slujitor al regelui) venise la Dânsul, căci se temea pentru viața băiatului *Ioan 4:46-4:53*. Și scrie Scriptura: <Atunci tatăl a știut că era chiar ceasul în care Isus îi zisese: "Fiul tău trăiește". Și el și toată casa lui au crezut> *Ioan 4:53*.

-Vindecări miraculoase...

-Un pasaj interesant e legat de Profetul Moise. Când aveau tabăra în Refidim și poporul suferea de sete, Moise lovește cu toiagul o stâncă la Horeb. Pe sub stâncă a ieșit apa, iar poporul și-a putut alina setea *Exodul 17:6; Numerele 20:9-20:11*. Atunci au venit amaleciții la Refaidim. Moise i-a spus lui Iosua: <"Alege pentru noi niște oameni, ieși și luptă împotriva amaleciților. Mâine voi sta în vârful dealului cu toiagul adevăratului Dumnezeu în mână"> *Exodul 17:9*. Când Moise ridică mâna, israeliții erau mai puternici în luptă. <Când mâinile lui Moise s-au îngreunat, au adus o piatră și au pus-o sub el și s-a așezat pe ea, iar Aaron și Hur i-au sprijinit mâinile... astfel că mâinile lui au rămas nemișcate până la apusul soarelui> *Exodul 17:12*. După ce coboară de pe muntele Sinai iată ce văd israeliții: <Când Aaron și toți fiii lui Israel l-au văzut pe Moise, iată că pielea feței lui strălucea. Și s-au temut să se apropie de el> *Exodul 34:30*.

-Poate că încercăm să vedem aspecte supranaturale în diversele aspecte ale versetelor Sfintei Scripturi. Și nu ar fi cazul. Să fi influențat prin ceva toiagul lui Moise deznodământul luptei ?

-Anumitor evenimente li se poate atribui o explicație logică, dar altora nu. Trebuie analizat situație cu situație.

-Nu discut cele scrise, căci de principiu am credință în veridicitatea relatărilor. Dar am și o perspectivă reținută, sceptică. Prezența conducătorilor a slujit oștenilor în luptă, dar cât anume cine ar putea oare răspunde ? Chiar și dintre cei prezenți la evenimente să fi fost cineva care să fi putut spune ? Haideți să revenim mai degrabă la răspunsuri-întrebări scrise pe nisip.

-Răspunsuri-întrebări ? Deci întâi să se dea răspunsul, abia mai apoi să se scrie și întrebarea ? Să fie o nouă regulă, Markos ?

-M-am zăpăcit cu totul ! Am spus inversat. Cu totul din greșeală. De fapt nu eu impun regulile.

-De ce nu ? Totuși !?

-Lăsați întrebări-răspunsuri !

-Fie ! Te rog, începe !

-Întreb ceva legat de discuția anterioară. A murit Lazăr ?

-Da, pentru patru zile. A murit. Și a fost înviat spre Gloria lui Dumnezeu, ca să mai fie trăitor spre mângâierea și bucuria surorilor sale. Apoi, când a venit sorocul pentru fiecare, Ei toți au devenit Aleși. La timpul lor. Deci s-au înălțat la Ceruri spre Marea Slavă a Domnului ! Așa înțeleg, cred și mărturisesc cele scrise în Sfânta Scriptură.

Markos se ridică și nivelă nisipul. Îl stropi din abundență și notă: <Poiana aproape irumpe, se umple de-al fluturilor zbor multicolor./De niciunde au sosit din cer lacrimi, de ajuns să spele totul de patimi./Plouă și e atât de plăcut și bine și cu grijă Domnul viața toată susține./Udate de lacrimi plantele cresc, la rândul lor apele pârâului și ele sporesc>.

Rabban se uită peste umărul lui și citi.

-Ooo ! Versurile au rimă interioară.

-Vi se par naive versurile mele ?

-Nu pot să răspund. Scrie sub ele răspunsul, te rog, dacă ai loc. Eu am să notez în răstimp cu grafit pe scoarță de copac tot textul și ce va apare și în continuare. Știi că marele poet cathai Du Fu este extrem de apreciat pentru complexitatea și profunzimea sa ?

Pentru că tânărul nu răspunde, își pregătește instrumentele de scris. Le notă mărunț de tot, ca să încapă pe tăblița pătratică.

Markos scrie pe nisip: <Cocoș de munte puțintel singuratic se-apropie de buhă, dar e primit apatic./Când vrea să plece în sufletul înțelepte buhe transformarea se petrece./Cei doi devin prieteni la bine și rău, promit că se vor sprijini de va fi greu./Și-așa va fi: prietenia, respectul sunt bune. Susțin tot ce este în lume>.

-Cum de ți-au venit ?

-Sunt memorate. Le-am scris acum ceva timp și le-am memorat. Le-am redat în minte în timp, ca să nu le uit. Evocă măreția naturii, a Creației Domnului !

-Da. Aceasta par a spune.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Să fie oare prea naive ?

-Nu. Nu sunt... Le-am notat. Acum ar fi rândul meu. Deocamdată am să mai recitesc odată, apoi scriu și eu întrebarea mea ! Dar mai întâi am să notez și eu câteva gânduri personale.

<Invenție a sec. al XI-lea, tare folosit,/ abacul chinezesc suan pan e numit./Cu tijă separatoare a celor două zone,/ cu 2 inele sus a 2 unități e alcătuit,/Jos, 5 inele a câte 1 unitate>.

-Ai citit ?

-Da. Am să mai scriu eu ceva.

-Vă rog !

<Suspensând-o cu fir, că N-S bucata de magnetită orienta s-a descoperit./Chinezii foloseau piatra să indice nordul în călătorii. Utilă e în navigație./Se spune că în 300 î.e.n. a apărut busola, utilă la drum în orice situație>.

-Continui ?

-Da.

Și notă: <Se spune că Shi Chengqi pe Lao Dan îl găsește într-o mizerie desăvârșită !/ *Maestre, cum e cu puțință ?* *Doar umilință și cuviință fie-mi găsită !/Rămână nepângărit al meu xing: natură intrinsecă. Cine se dedă la câștig,/Luptă, cunoaștere: însămânțează Neîncredere, Vrajă ! Prin xing mă ridic./Trăire în Dao prin wu-wei (Non-Acțiune) înseamnă misterul a nu-l tulbura.* /Cândva, Împăratul Yao trăia după Dao. Palatu-i: colibă cu stuf acoperită,/Grinzi, stâlpi din trunchiuri nerindeluite. Purta haină de cânepă ponosită./Hrana: fiertură de ierburi, terci de orez. Doar prevestirea binelui apărea !/ Virtutea unui August din Tai era perfectă: printre fățarnici nu s-a coborât.* /Pe Oamenii Spirit, shen ren, de pe insula Gushe nimic nu i-ar fi doborât./Se hrănesc cu vânt, beau rouă, frumoși ca pruncii. Nimic nu-i va vătăma.* /Ce este Dao ? Căi: tian Dao (Calea astrelor), ren Dao (Calea omului). Căi./Căi ? Cel știutor în Dao se întrepătrunde. Rațiuni determinate. Curgeri. Netulburare./Dao NU ESTE nici you existență, nici wu non-existență. Căi în "munți, văi"/Dao E ȘI you existență și wu neființă. Confuz, vag, nepătruns, veșnic, Dao este mare !/Oamenii să trăiască-n virtute (de), omenie (ren), cu dreptate (yi) în Dao./Arta (yi), ritualul (li), muzica (yue) mângâie. Dar să viețuim în zhi dao !/Dao e ben gen (rădăcina originară) și wan wu zhi mu (celor 10.000 lucruri: sursă).*/Din insulă, shen ren tămăduiesc prin concentrare și pot multiplica o naturală resursă./Shen ren când pleacă se-nalță printre cei shen xian ("Nemuritori"), demn./Încalecă albi nori, înălțându-se la al Suveranului Suprem lăcaș solemn.* /Din înțelepciunea chineză multi-milenară./Fie-ne viața o CĂLĂTORIE LIBERĂ, trăire justă-n bine, armonie plenară>.

-Acum e rândul tău, Markos !

-Da, dar eu am să scriu tot versuri naive.

Așa și făcu. <Oriunde-am fi, cu cei dragi să ne-ndrăgim, să ne-ngrijim, să ne ajutăm./ Așa greutățile toate fi-vor suportate și să le trecem putea-vom să răbdăm>. Și cât Markos citea, le trecu și pe bucata de scoarță de copac, scrise mărunț tare.

-Deci nu e întrebare !

-Nu ! În niciun caz. E mai degrabă un îndemn. Întrebarea urmează. Aș vrea să fie din pilde. Puțin numai și am să gândesc exact ce anume !

Notă: <Ce e folositor să fie mereu la îndemână. Ce e de înlocuit poate fi rătăcit./De stau lângă arșița mării, tânjesc ca în a muntelui inimă să se fi răcorit./Să nu revii la ușa casei al cărui stăpân nu e acasă. Totuși, dă de gândit./Să-ți fii propriul stăpân ce singur se împinge la trudă prelungă e de dorit>.

-Foarte interesante, Părinte.

Monahul le reluă pe altă bucată de scoarță, de asemenea cu caractere tare mici.

-Să răspund, deci. Să fie tot pilde ?

-De preferat.

Markos scrise sub: <Vorbește: voi vorbi. Fii sincer, sincer voi răspunde. Adevărul e nestemată./Celui cu gura deschisă, muștele pângăresc în gură mâncarea nemestecată./Celui fără șansă, nu-i schimbă soarta de vorbește viclean sau cu judecată./Și de are mare valoare, lucrul pus pe foc se va mistui fără urmă deodată>.

Și acestea fură redete repede pe scoarță de copac.

-Văd că vă scrieți chiar tot !

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Da ! recunosc monahul. Şi te codeai să scriem în versuri ! Par a fi cu oarece haz ! Şi cu talent !

-Sunt de ceva timp ticluite ! Tot din pilde veţi scrie ?

-Da. Iată: <Pentru că nu-şi mai putea depăşi temerile, a îndepărtat ceea ce le sporea./Amăreala şi usturimea coboară jos, dar intră pe gură chiar de nu se dorea./ Armăsarul, când călăreţul cade: Dacă povara aşa va fi, ce slab voi deveni !/Când lupii bântuie stâna şi pradă, păstorul turma nu şi-o va putea spori./Pisica găseşte ascunzătoarea şoricelului. Ea cu limba blana şi-o va ostoi>.

-Oooo ! Da ! Ce pilde ! Uitaţi, Prea Sfinte, replica: <Orice va decide judecătorul, va fi neplăcut. Orice va decide, va fi nedrept./Ca să ajung din urmă companionul, fie să păşesc iute, să ţin drum drept./A plouat pe malurile fluviului, dar nu a primit strop solul crăpat de secetă./Casele de pe înălţimi sunt rare şi destul de izolate, ele în apărare pregetă>.

-Da ! Totul va fi trecut frumos şi îngrijit cu grafit pe tăbliţa de scoarţă pentru Părintele Thimotei !

Şi după ce termină, mai citi odată. Nivelă şi scrise: <Ca să-ţi alegi aleasa inimii în timpul unui festival nu ar fi tocmai potrivit./Promite, dar nu-şi ţine cuvântul. Promite şi se eschivează. Nu e de dorit./Când ne trebuie încă dreptate, dar nu o găsim, abuzurile chiar pot spori./Nu pune mâna murdară la gură. Spală-ţi mâna şi sănătatea o vei ocroti>.

-Citesc. Eu le şi memorez.

-Vei putea să citeşti şi de pe tăbliţele cu grafit.

-Pe acelea aţi scris mult-mult prea mărunţ.

-Dar se văd, nu ?! Sunt destul de clare.

-În general, da. Unele caractere însă mai mult le deduc !

-Bine. Eu vreau să scriu din *Eclesiastul*.

-Vă rog frumos !

-Iată: <De vezi năpasta săracului şi siluirea judecăţii şi dreptăţii să nu fie mirare,/Căci peste înalt ia aminte mai înalt, încă este mai înalt peste cel mai mare./Şi prisosinţa pământului întru toate să fie ca împărat ţarinei bine lucrute./Iubitorul de argint nu se va sătura de scânteietorii arginţi din nedreptate,/Iubitorul de roduri multe nu se desfată de ele, ci de cum sunt numărate> *Eclesiastul 5:8-5:10*.

-Oo, câte tăbliţe s-au strâns deja iar. Vom avea de transportat ! Vorba stihurilor: <Iubitorul de roduri multe nu se desfată de ele, ci de cum sunt numărate> *Eclesiastul 5:10*. Doar Părintele Thimotei va putea fi mulţumit cu adevărat. Căci pe Dânsul l-au încântat versurile.

-O să le leg perechi cu panglici tăiate din ţesături. Astfel o să se şi păstreze mult mai bine. Şi le voi pune într-o desagă ca să le şi ducem sâmbătă dimineaţa ! E mai bine să fie păstrate de Părintele Thimotei la Dadu, la episcopie şi retranscrise pe un suport mai potrivit. Tu, Markos, din ce Carte urmează să mai transpui versete ?

-Desigur, tot din *Eclesiastul* !

Ezită câteva scurte momente, apoi se decise.

-Iată: <Nu spune: Cum de înainte era mai bine ? Căci astă mirare nu înţelegteşte./Bună e înţelegciunea cu moşie şi mai mult celor ce văd soarele foloseşte./Umbră ei e viaţă celui ce prisosinţa cunoaşterii înţelegciunii şi-o doreşte> *Eclesiastul 7:10-7:12*.

-Totul îl redau cu mare grijă pentru păstrare în Sfânta episcopie din Dadu. Aşa şi trebuie, după dorinţa Părintelui Thimotei. Dânsul a văzut mai multă trebuinţă în ele decât noi. Sunt convins că ar fi fost şi dorinţa Părintelui episcop Innocent. Pentru noi pare o joacă.

-Nu, Părinte Bar Şawma. Noi tot plecăm. Şi dacă le lăsam în sat nu ar fi fost de niciun folos. Providenţa a făcut ca ele să fie totuşi de folos ! Ca să-şi găsească rostul !

-Adevărat ! Iată şi gândurile mele: <Arta scrierii e baza oricărei ramuri a ştiinţelor, nu va putea fi neglijată,/Prin marcarea fiecărei etape a cunoaşterii, amintirea fi-va perpetuată./Matematica, meşteşugurile, medicina umană şi pentru alte vieţuitoare,/Istoria, geografia. Artele plastice şi muzica utile-s căci sunt creatoare,/Filosofia, astronomia, creşterea şi îngrijirea copiilor, opere literare,/Economie, contabilitate, ştiinţele naturii şi plantelor vindecătoare,/Justiţie/legi, întocmirea şi utilizarea de nave, a construcţiilor ştiinţă,/Şi câte şi mai câte, prin scris şi citit acumulează o bună cunoştinţă>.

-Unde se regăsesc ? Din ce anume ? Par a fi dintr-o carte laică !

-Nu. Deloc ! Chiar eu le-am ticluit demult ! Doar că sunt lumeşti !

-Aaa, interesant ! Păi tot pe Dumneavoastră o să vă rog să daţi şi răspunsul !

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Deja mă pregăteam. Uite: <E de dorit să înțelegem semnele, căci deja diferențele de grai contează,/Prin traduceri și intercomunicare, în timp diferențele sigur se estompează./ Când două comunități cu limbi diferite intră în contact într-un spațiu dat,/Nevoie e de-o cale unică de comunicare, altfel nimic nu fi-va perfectat>.

-Tot gândurile Dumneavoastră !?

-Da, adevărat ! La fel ca și în cazul tău, sunt de ceva timp gândite. Și a venit timpul să le scot la iveală. Poate să aibă și ele oarece importanță pentru cei ce vor veni ! Bine că vor fi păstrate în Dadu.

-Par lumești !

-Sunt. Desigur. De tare demult. Să fie ceva timp !

-Părinte ! Mai spuneți de vindecări sau readuceri la viață făptuite de Domnul Isus !

-Da, dar dacă mă pornesc nu mă voi mai putea totuși opri !

-Vă rog frumos !

-Se relatează că unul din mai-marii sinagogii, pe numele său Iair, a venit la Domnul Isus. Căzându-i la picioare, Iair l-a rugat din suflet să pășească în casa sa și să o vindece pe fetița sa bolnavă. Dar oameni au sosit de la casa mai-marelui sinagogii aducând o tristă veste. Și auzind, Domnul Isus i-a zis: "Nu te teme, crede numai și fetița va fi salvată. Se va mântui !" Și îndreptându-se spre casa lui Iair și intrând, au găsit mare tulburare și bocet. Dar Domnul Isus le-a spus: <"Pentru ce faceți tulburare și plângeți ? Copila n-a murit, ci doar me". A luat cu Sine pe tatăl copilei și pe mama ei ... și a intrat acolo unde era întinsă copila. Și, apucând mâna copilei, i-a spus: "Talita cumi": "Fetițo, ridică-te îți spun !". Și s-a întors duhul fetiței și ea s-a ridicat îndată și umbla... și a spus să i se dea copilei să mănânce.> *Marcu 5:21-5:24; 5:35-5:43 și Luca 8:41-8:42; 8:49-8:56.* Este o relatare fără echivoc din Sfânta Scriptură. Minuni vor fi indiscutabil posibile tot timpul ! Nețârmurită e Slava, Îndurarea și Iubirea Domnului !

-Da. Trebuie să recitesc integral pasajul. Dacă Domnia Voastră l-ar fi scris pe nisip îmi era mult mai ușor !

-Am să-l scriu, dar nu în versuri. Îl redau întocmai cum l-am relatat !

-Și apoi trebuie retranscris și pe tăblițe cu grafit !

-Desigur ! zâmbi Rabban.

-Pentru că e un mesaj plin de speranță ! De aceea !

-Fie cum spui ! Și mie îmi place mult pasajul din Sfânta Carte !

-Da ! Mai dați-mi un exemplu!

-Pe când se afla în Capernaum acasă s-au strâns atât de mulți oameni că nu se putea intra. Iar patru bărbați au adus pe cineva ținut la pat. Nereușind să intre (de mulțimea de oameni), au făcut o deschizătură în acoperiș, au coborât targa cu persoana. Atunci, Domnul Isus a spus: <"Copile, păcatele îți sunt iertate !"> *Marcu 2:5.* Scribii (poate și fariseii) prezenți au gândit că doar omul nu poate ierta păcatele, ci doar DOMNUL. Domnul Isus le-a spus: <"De ce gândiți aceste lucruri în inimile voastre ? Ce este mai ușor: Să-i zici...: *Păcatele îți sunt iertate* sau să zici: *Ridică-te, ia-ți targa și umblă* ? Dar ca să știți că Fiul Omului are autoritate să ierte păcatele pe pământ..., îți zic: *Ridică-te, ia-ți targa și du-te acasă*." Atunci el s-a ridicat și imediat și-a luat targa și a ieșit în fața tuturor, astfel că toți erau uluiți și-l glorificau pe Dumnezeu"> *Marcu 2:1-2:12; Matei 9:1-9:8; Luca 5:17-5:26.*

-E înălțător și cu adevărat plin de speranță ! Fiul Omului poate ierta păcatele !?

Markos nu mai rosti niciun cuvânt. Tăcea și lacrimi îi curgeau pe obraz. Starea sa îl influența și pe Bar Şawma, care lăcrimă și el, dar mai puțin.

-Aș mai scrie eu din versurile acelea ale mele naive ! rosti Markos cu jumătate de glas. Ca să ne schimbăm puțin starea de spirit !

-Chiar te rog !

-Dar mai întâi transcrieți Dumneavoastră pasajul relatat anterior cu fetița lui Iair, mai-marele sinagogii !

-Uite, îl transcriu direct pe tăbliță cu grafit. Scriu mai mic, astfel încât să-mi încapă. Între timp, te rog, notează tu acele versuri de tinerețe, dacă binevoiești !

-Desigur.

Și Markos pregăti bine suprafața de scris, pe care o reumezi abundant: <Pârâul frumosul cu șuvițele se joacă, șuvițele fac rotocoale, pleacă,/Au rostogolit nisip și pietricele la vale, nimic apei nu-i stă în cale./Șuvițe răsfirele pârâului plete se-ntrec cu peștișori pe

îndelete./Peștișorii tot timpul icre depun, istoria pârâului mai departe spun./Cerul senin e plin de lumină clară, seara se-ncinge sclipirea stelară>.

-Apa se evaporă repede ! Dacă nisipul e umed, semnele sunt mai vizibile !

-Adevărat ! răspunse Rabban, continuând să noteze cu grafit. Aproape sunt gata și eu. La mine a luat ceva mai mult timp, căci sunt mai vârstnic. Apoi am să citesc și o să transcriu iar. Vezi ? La mine povara e puțin mai mare, căci păstrez totul cu mare grijă să nu se piardă ! Și asta ia ceva timp. Gata ! Acum să mă lași să citesc pe îndelete !

Și Rabban se aplecă și citi atent.

-Superb ! Stihurile sunt foarte explicite atunci când se referă la continuitatea ciclică a vieții: <Peștișorii tot timpul icre depun, istoria pârâului mai departe spun>. Și de ce apele trebuie să rămână și să fie curate tot timpul ? Fără fel de fel de mizerii ? Răspunde-mi, te rog, Markos !

-Pentru ca istoria pârâului să se povestească și pe mai departe !

-Da ! Oamenii au o mare îndatorire în a menține apele, aerul și pământurile curate. Ar mai putea ei trăi dacă acestea nu ar mai fi curate ? Cu certitudine, nu. Ce învățăminte putem să tragem din ceea ce stă scris aici ?

-!?

-Reflexivitate în tot și în toate. Cât de esențiale sunt menținerea apelor, a aerului și a pământurilor curate. Cât de important este să avem regate ale animalelor și plantelor distincte, astfel încât varietatea speciilor să se conserve netulburată. Ce important este patul germinativ al plantelor, țărâna, care în sine este un organism viu, cu râme, cu găze mărunte ! Să trăim doar noi și "aliații" noștri ?

-Aliații noștri ? Nu înțeleg !

-Da, "aliații" noștri.

-Ce înțelegeți Dumneavoastră prin aliații noștri ?

-Păi să vedem: paraziții de corp ne sunt ostili, dar ei prosperă datorită nouă. Noi luptăm contra lor cât putem, dar oare și putem ? Alte insecte care trăiesc în vecinătatea omului: muște, gândaci feluriți. Chiar și harnicele furnici găesc că e mai bine în apropierea omului. Apoi, șoricei și alte vietăți asemeni lor, care dau iama și ronțăie din recolta din hambare. Păsări care reușesc să prospere pe lângă om: vrăbii, porumbei, chiar și unii prădători. Animalele domesticate de om: găini, rațe, găște, curci, apoi câini, pisici, oi, cai și alte animale de tracțiune, diverse cornute. Plantele pe care le-am selecționat pentru productivitatea lor: orezul, grâul, secara, orzul, meiul... Pomii fructiferi de la care noi ne luăm roadele...

-Aceștia sunt aliații noștri ?

-Să spunem. Aceste specii cu care noi conviețuim nu reprezintă nici măcar o mică parte din marea diversitate a vieții din lume ! ! Ne trebuie apă, aer, pământ curate. Și pentru ce ? Pentru viitor. Și totuși ce face omul să păstreze neatinsă și neîntinată viața ?

-!?

-Mult prea puțin ! Categorical, mult-mult prea puțin face ! Alături de om, Creația Domnului nu se poate considera neatinsă și neîntinată. Îmi plac mult versurile tale, te rog, lasă-mi puțin răgazul ca să mi le notez !

Și Rabban pregăti atent o altă tăbliță, luă grafitul care se tocise puțin și îl ascuți de o piatră rugoasă și-și notă scrupulos textul în integralitatea sa.

-Îmi plac mult !

-Nu sunt naive ?

-Nu ! Încă puțin și aproape că le-am transcris.

-Cred că tot eu ar trebui să scriu și replica.

-Te rog !

-Iată: <Cocorii călătorii săgetează norii, albi ca hârtia umbresc din zări glia,/Eternul mosor al timpului răsucind, nori mustăcioși brăzdând sau ocolind./Nu e niciun mister în zborul lor, dinspre și spre ținuturi calde ei vin în stol./Povestea din poiană ar fi mai frumoasă, căci cocorii sunt departe de casă>.

Și după ce citi, monahul le transcrie și pe acestea.

-Se vor strânge multe tăblițe de dus sâmbătă dimineață la Părintele Thimotei !

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Aşa şi este ! O să le ducem ! Le punem în două desăgi şi luăm fiecare câte una. Oricum, la coborâre ne e ceva mai uşor, chiar şi dacă purtăm greutate. Dacă nu, vom mai face un drum dus şi întors între peştera-schit şi sat. Asta este !

-Cu ce continuăm ? Cu pilde sau cu Eclesiastul ? Sau eventual cu altceva ?

-Cu ce doreşti !

-Nici nu ştiu, sincer să fiu. Dar cred că e rândul Dumneavoastră. Şi eu am să mă pregătesc şi eu pentru un eventual răspuns.

-Aşa să fie ! Mi-au plăcut mult versurile scrise anterior. Au o candoare specifică copilăriei. Sincer vorbind ! Deci, e rândul meu. Să mă gândesc ! Am să scriu ceva despre care am citit, dar am şi scris în vechime despre navigaţie. Am încercat să înţeleg şi apoi să le explic şi altora.

-Ne vor fi utile dacă la întoarcere vom alege poate calea pe mare. Sper să nu fie mult prea lungă !

-Tot pe uscat îmi pare mai uşor drumul ! Iar ca lungime, tocmai, textul chiar are lungime, deci este lung ! Scriu mărunţ-mărunţ ca să-mi încapă ! Dacă mai am nevoie de spaţiu, am să mai şterg din rândurile de sus. Şi am să scriu numai eu, pentru că ştiu bine despre ce tratează aceste stihuri.

Şi Părintele monah nivelă şi notă: <În vechime, navigaţia era dificilă. Pe fluvii mai uşoară era plutirea avale,/Contra-curent, amonte, navele puteau fi cu otgoane de pe maluri tractate/Sau se foloseau vâsle, iar o velă pătrată numai dacă vântul sufla din spate>.

-Ai citit ? Am nevoie de mai mult spaţiu în continuare !

-Staţi să şi recitesc ! Nu le notaţi cu grafit ?

-Le ştiu pe dinafară ! Am să le notez ulterior, dacă consider că e important. Dar sunt prea lumeşti. Sunt mai mult pentru noi şi nu pentru alţii.

-Vă rog eu să le notaţi, ca să le pot citi şi în Dadu ! Ori pe drum, dacă vom avea timp, desigur... poate la un popas...

-Am să le scriu în Dadu atunci. Poate o să avem şi hârtie la dispoziţie, dacă cerem de la economul episcopiei ! Dacă nu, pe pergament sper. Funcţie şi de cei de la episcopie.

Markos dădu din cap afirmativ că înţelege raţionamentul Părintelui.

-Iată şi continuarea: <Direcţia cu un prim set de vâsle de fiecare parte a pupei este menţinută./Catargul are velă pătrată din pânză, fixat cu frânghii spate-faţă, susţinută/Sus-jos de pari de lemn orizontali, de pupă şi catarg cu frânghii stabilizaţi./Catargul fi-va înalt de circa o treime din lungimea navei, fixat de iniţiaţi,/De pricepuţi: median pe lăţime, uşor în spate de zona centrală pe lungime,/Ca nava să aibă stabilitate. În etanşarea îmbinărilor de lemn din vechime/Se folosesc câlţi cu smoală, răşini. Prinderea elementelor de lemn diferite/Se face cu dibluri de lemn, introduse în elementele care-s atent scobite>.

-Lăsaţi-le să le citesc !

-Îmi spui, te rog, când pot să şterg şi să continui să scriu !

-Da ! Vă rog, lăsaţi-mi timp ! Sunt dense, au consistenţă !

-Te rog !

Mai apoi, când văzu că tânărul aşteaptă în tăcere, monahul întrebă.

-Continui ? Ai terminat de citit ?

-Da !

-Iată: <Când acostăm la chei cu frânghii,/parâme nava bine de mal se fixează,/În golf, coborând o ancoră de piatră prinsă-n frânghii, aşa se ancorează./Când nu e nevoie de ea, pânza velei să fie astfel încât să se poată strângă,/Nava nu trebuie supraîncărcată, în caz de furtună suprasarcina se aruncă>. Aştept acum, căci e iar ceva mai mult de scris. Când ai înţeles bine mesajul şi ţi se pare clar, îmi spui ca să pot continua !

-Atâta doar că eu le citesc de două, chiar trei ori. Durează puţin, deşi le parcurg iute.

Când isprăvi de citit, Markos remarcă:

-Sunt extrem de instructive ! Multe informaţii utile !

-Continui, deci !

Nivelă, umezi bine suportul care evaporă repede apa. Scrise: <În timpul navigaţiei un jurnal trebuie ţinut cu ruta, perioada, incidente,/Burdufurile de piele umflate ţin omul la suprafaţă, la naufragiu-s eficiente,/Notate-s vâртеjuri, curenţi, golfuri, stânci, bancuri de nisip cu localizare./Orientarea se va face noaptea după stele luminoase şi ziua după soare,/Poziţia

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

stelor după deplasarea spre nord sau spre sud se va modifica./ Localizarea navei, steaua de referință, înălțimea ei pe cer ne pot indica/Poziția navei la nord-sud. Un scurt catarg suplimentar înclinat înainte/Facilitează manevrele. Sonde de mână aflarea adâncimii apei vor permite>.

-Aștept să-mi spui când ai încheiat de citit !

-Da ! Îmi plac. Vă rog, scrieți în continuare !

-Iată: <Și sursele sigure pentru aprovizionarea cu apă dulce trebuie cunoscute,/În escale, pentru călătorie, burdufurile și amforele golite fi-vor umplute./Pe timp de noapte, o sursă de lumină prinsă sus de catarg fi-va înălțată,/Permit vizibilitatea a două nave: tăciuni scânteietori într-o oală decupată. /Dacă carena are nervuri la partea inferioară, la eșuare mai bine rezistă,/La prevederea de vâsle pentru deplasarea în absența vântului se insistă./Catargul e ținut de un dispozitiv suport denumit cruce-crucetă bine fixat/În nervurile interioare ale navei. Pentru deplasare pe punte va fi așezat/Un planșeu de scânduri. Lemnul folosit la navă va fi bine uscat, la soare/Și dacă e uns cu ulei la contactul cu apă rezistă, unsoarea e protectoare>.

-Am citit și peste umărul Dumneavoastră, dar aș dori să revăd. Așa că mai lăsați !

-Desigur. Nu am de ce să mă grăbesc.

-Par să fie sfaturi extrem de utile. Eu aș spune să le treceți pe tăblițe prin marcarea cu grafit, ca să fim siguri. La Dadu, luați cu alte treburi urgente la episcopie puteți să uitați și eu nu știu dacă am să țin minte să vă reamintesc. Eu am răbdare, căci mi se pare mai important să rămână ca informație.

-Markos, ceea ce acum nouă ni se pare plin de substanță, de fapt, pentru navigatori sunt chestiuni absolut elementare.

-Și totuși e mai bine să rămână. Eu am răbdare. Dacă vreți, cât le retranscrieți am să ajut și am să fasonez tăblițe din scoarță de copac, răzuindu-le și curățindu-le bine pe partea interioară pe care se vor putea reda caracterele cu grafit.

Zis și făcut. Așa că Rabban reluă toate stihurile. Markos era atent și urmărea tot ce se petrecea pentru buna înregistrare.

-Să le numerotăm într-un fel astfel încât să știm de ele. Distinct !

-Cum ? Ai cumva vreo idee ?

-Să folosim o combinație de litere cu cifre, spre exemplu.

-Adică ? Spre exemplu ?

-La versetele din Cartea Eclesiastul am putea nota CE plus cifra care indică numărul paginii. La Pilde am putea nota CP plus cifra de număr. Și tot așa. La stihurile Dumneavoastră, BS plus cifră, la versurile mele M plus cifră. La o nouă Carte a scripturii, identic. NT plus cifră pentru Noul Testament.

-E perfect. Într-adevăr, ai propus o clasificare foarte bună. În plus, voi face noduri la panglicile cu care am să leg tăblițele, așa încât să am și o evidență secundară. Pot să continui cu stihurile ?

-Vă rog chiar !

-Deci: <Și smolitul ajută și porii lemnului închid, lemnul îl impermeabilizează,/ Smolite, lemnul și frânghia nu vor mai putrezi în apă, așa se protejează.Când se navighează în apele de coastă, conturul țărului se desenează./De notăm porturile, ținutul, pozițiile astrelor, poziția ușor se reperează./Calcululele de lungimi și viteză și socoteli de timp și la negoț sunt bune,/Vom ști cât va dura călătoria, costurile, riscuri la care ne vom expune./O piatră magnetică de orientare ne poate ajuta nordul și sudul să aflăm,/O avem și aici, în Cathai și prin ea rotindu-se în jurul sforii direcția indicăm>. Cât citești, eu o trec și pe tăblițe, ca să se păstreze.

-Ați notat ? Eu am terminat de citit. Mai parcurg încă odată textul și apoi vă pregătesc suprafața de nisip.

Când termină, Markos anunță:

-Gata !

-Și eu ! Am să continui atunci: <Nava să nu fie îngreunată de marfă, căci cu greu va putea fi stăpânită,/La pericol aruncăm o parte a încărcăturii, deriva spre a putea fi oprită./Mai sigur este ca paralel conturului țărului să navigăm de se poate,/La o oarecare distanță, spre a evita abordaje, atacuri, pericolele toate./Ca și burdufurile de piele și amforele plutesc și de ele ne putem ține,/Aceste secrete ale navigației cu timpul se-nvață și astfel se vor reține./Pe fluvii

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

şi râuri, o barjă sau o plută şi cu o prăjină se poate împinge,/În amonte pe luciul apei alunecăm şi curentul molcom putem învinge./De fluviul e iute, de pe mal tractate de boi cu frânhii corăbiile plutesc/Şi contra-curentului apei. Prin navigaţie, cuprinsul lumii regii stăpânesc>.

-Să trecem şi aceste stihuri, cât timp eu le citesc şi chiar am să încerc să le înţeleg. Nu pot să le memorez, căci nu sunt chiar așa de familiar cu tot ce e scris aici. Măcar să mă strădun să înţeleg. Dar mi se par tare importante !

-Markos, nu sunt importante. Navigatorii ştiu tot ceea ce au de făcut pe mare !

-Totuşi, fie ca să rămână !

-Asta e cu totul altceva.

-A trecut repede timpul ! Mâncăm de seară ?

-Dacă ţi-e foame, desigur. Încălzesc ?

-Nu. Să mâncăm așa, rece.

Îşi puseră porţiile de terci şi mâncară. Tăceau. Pe nesimţite, un vânt ușor se porni de pe creastă. Păsările zburau jos, norii se îngrămădeau pe cer, dar alunecau iute spre sud-vest, alternându-se cu albastrul deschis al seninului. Soarele se grăbea spre scăpătat, semn că se apropia şi noaptea. Frunzele foşneau, iar pădurea transmitea un murmur abia perceptibil.

-Am văzut veveriţe ! spuse Părintele cu glas scăzut.

-Da ?

-Undeva mai devale, găsiseră alune şi le tot duceau într-un du-te vino continuu. Chiar m-am gândit să iau o mână de alune, dar nu am vrut să le supăr. Nu ştiu dacă mă mai descurc să mai găsesc locul încă odată.

-Frumoase şi sperioase animale !

-Da. Minunate. În curând o să trebuiască să ne pregătim de culcare. Ziua a trecut tare iute. Mâncarea s-a terminat. Așa că mâine o să trebuiască să pregătesc. La prima oră, vreascuri şi apă, te rog.

-Da, desigur. Deşi şi alunele ar fi fost bune.

-Ia-ţi gândul ! zâmbi Bar Şawma. Mai întâi pentru veveriţe. Aveau puşori ! Şi încă mulţi ! O să le trebuiască să facă şi provizii pentru sezonul rece. Dar ştiu într-un alt loc încă un arbore, dacă nu l-or fi găsit alte familii de veveriţe şi pe acela. O să vedem când ne-om întoarce din pelerinaj ! glumi iar Părintele.

-Atunci fără alune !

-Vezi bine, mai întâi pentru Creaţia Domnului ! Ce suntem noi să râvnim la bunurile familiilor de veveriţe ? Ia, nişte bieţi monahi, care din lipsă de asceză râvnesc la miere şi la alune ! Şi să mai zici că traiul monastic ca schimnic e plin de privaţiuni ! ! Pe vârful de munte şi în mijloc de pădure bogată în ciuperci, fructe de pădure, miere, alune...

Şi după ce Markos începu să râdă iar din cauza episodului cu fagurii de miere, veselie îi molipsi pe amândoi. Căci fagurii de miere nu fuseseră căpătaţi fără chin şi suferinţă. Când încetară, Părintele continuă.

-M-a întrebat odată Părintele Lu Zi dacă am văzut veveriţe pe munte. Căci se pare că în vecinătatea satului ar fi fost zărite de mai multe ori câteva perechi. Au mai fost mai demult, dar de ceva timp nu mai văzusem. Uite că avem iarăşi vecinătatea lor pe munte ! Spre bucuria sufletelor noastre.

-Slavă Domnului ! E numai spre bine.

-În adevăr, așa este. Vrei să te culci ?

-Așa mi-aş dori !

-Atunci, haidem la culcare. Oricum se înserează.

Amândoi se culcară. Părintele adormi iute, dar Markos mai stăruie puţin în veghe. Se gândea la toată discuţia amplă din cursul zilei. Poate era mai bine să fi aşteptat finalizarea Sfântului Lăcaş de închinăciune. Construcţia avea o semnificaţie specială, căci noi convertiri se făceau greu. Şi totuşi erau destui localnici care simpatizau creştinismul şi pe drept-credincioşi. Auzise că şi un grup de melkiţi care însoţise trupele mongole sosite în urma unei campanii din Europa primise permisiunea de la Marele Kublai-Khan să ridice o biserică de ritul lor, dar nu înţelesese bine unde anume, în ce loc. Oricum, trebuia făcut după voia Părintelui episcop. Inclusiv plecarea în misiune spre Il-khanat şi Patriarhie. Într-un final, reuşi şi el să adoarmă. Dormi fără multe vise, somn odihnitor.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

A doua zi se trezi dis-de-dimineată, dar, ca de obicei, după Rabban. Verifică vasele pentru apă, le luă pe cele golite deja, precum și o desagă pentru vreascuri. Grămăjoara de vreascuri era mică tare, deci trebuia să facă mai multe drumuri. Nu-și puse problema unde putea să fie Părintele, căci erau de făcut mai multe drumuri la izvor și coborî după apă. Cât vasele se umplură la izvor, adună și câteva vreascuri. Învățase că sunt grele ca să le ducă pe toate odată, așa că duse vasele pe rând. Lăsă și vreascurile și coborî iar. Umplu desaga și când reveni sus îl găsi pe Rabban pregătind mâncarea. Și de data aceasta schimbăse condimentele, căci primiseră unele noi de la doamna lui Lu Zi.

-O să fie puțin picant și iute ! anunță monahul.

Markos rămăsese pe gânduri.

-Mai trebuie vreascuri !

-Atunci mă duc iar !

Coborî și culese iar pentru a umple mai multe desagi. Așa că trebui și de data aceasta să le ducă pe rând. Când ajunse sus, deșertă desaga și refăcu drumul până termină. Acum erau destule lemne de foc. Se duse țintă la pata de nisip. Nu era scris nimic. Rabban reveni și verifică fierura în cean.

-O să te rog să guști ! Să-mi spui dacă mai trebuie ceva. Dar atenție ! Căci e picantă. Am gustat și eu, dar gusturile pot să difere. Îmi doresc ca să-ți placă mâncarea.

Markos luă un vârf de lingură.

-Cum e ?

-E potrivit de iute. Mi se pare chiar bună.

-A fiert ?

-Da. Deci nu mai are rost să mai înteuțim focul. Părinte, cine va începe cu întrebări-răspunsuri ?

-Eu. Am să scriu niște gânduri mai vechi după și din Eclesiastul. Totuși, să încercăm o modalitate diferită de abordare față de până acum. De dimineată ți-am pregătit tablite de scoartă, le-am fasonat ca să poți nota. Te rog dar să preiei tu munca de transcriere a textelor pe tablite. Citești și le transcrii. Când termini, îmi vei spune ca să pot și continua. Procedăm în acest mod ?

-Desigur. Deci eu am să preiau integral transcrierea stihurilor.

-Da. Este preferabil pe moment. Totuși, întâi să mâncăm cât e încă caldă mâncarea. Iar apoi am să și aștern pe nisip acele stihuri de demult.

-Așa să fie. Și am să pregătesc și suprafața de nisip. Dumneavoastră doar să scrieți.

Rabban îi întinse blidul și lingura și luă la rândul său o porție de mâncare.

-Sper să nu fie mai iute decât ce-ai gustat !

Nu era așa. Se nimerise mai iute chiar la amândoi. Așa că udară cu apă din belșug, făcându-și vânt și suflând a usturime. La sfârșit, amândoi se amuzară tare de întâmplare.

-Oare la prânz la fel o să fie ?

-Ne va pune sângele în mișcare.

-Măcar atât. Începem ? Să-ți dau tablitele fasonate și grafit.

-Cât le aduceți, eu am să pregătesc suprafața de scris.

Așa și făcură.

-E bine ?

-Să fie nisipul mai bine umezit, dacă se poate !

Markos se conformă. Și îndesă puțin, bătând nisipul cu podul palmei.

-Am să scriu atunci: <Și de flacăra pentru care trăiești se stinge și dintr-odată nu mai ai nimic ?/De ceva arde ceea ce din plinătatea inimii cu dragoste mare ai înfăptuit ?/Îngrijești-vă de o cale demnă și sigură ca speranța vieții să se poată relua !/Ca sub povara arsurii durerii și cu demnitatea iertării să putem continua>.

În tot acest timp, Markos nota scrupulos. Când termină, îi comunică Părintelui, cerându-i permisiunea să pregătească suprafața de nisip.

-Am să continui mesajul: <Dacă și chiar în iertare, durerea-i prea apăsătoare ca să putem suporta ?/Poate că durerii neiertătoare n-om ceda, ascunsă mai adânc o vom purta./Dacă povara durerii amăgește clipa iertării în adânc de minte temătoare,/Urzitoare de țesături de fapte și-n răzburare cedăm durerii neiertătoare ?/Sfânt DOMNUL poate în inimi

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

răspunde rugii unei neliniști atât de grea./Doar mila SA putea-va sufletul îndoliat să-l întoarcă de la răzbunarea rea>.

-Nu e chiar din Eclesiastul ?! Nu-mi sună chiar atât de cunoscut.

-Nu chiar ! Dar sunt inspirate din Cartea Eclesiastul ! Sunt izvorâte din inimă, fără constrângeri. Le-ai trecut pe tăbliță !?

-Aproape. Încă puțin. Durere neiertătoare ? Ce vor să transmită aceste versete ?

-Odată ai întrebat: cum se poate predica Cuvântul unui popor în suferință ? Sincer, nu știu și nu am vreun răspuns. Singurul meu răspuns e doar în credință. Dar uneori nu e suficient. Căci și sufletul se încarcă de greutatea suferinței și durerii. Și unii pot uita atunci de Cuvânt ! Sau poate unii nici nu-l cunosc încă. Gata, ai nivelat ? Mai umezește puțin te rog. Se scrie mai bine. Nisipul umed se zvântă repede totuși. Continui, da ? <Totul e înaintea lor. Căci deșertăciune e întru toate. Tuturor o întâmplare./Deșertăciune e și-n fapta rea și nesăbuită, deșertăciune e și-n răzbunare./Deșertăciune este și-n greșeală, în pedeapsă, în căință și chiar în iertare./Deșertăciune e și-n pedeapsa îndreptătoare, dar și-n a inimii necruțare>.

-Aici sună categoric a Eclesiastul ! <Pentru că noi n-am adus nimic în lume și nici nu putem să ducem ceva din ea. Astfel, având hrană și acoperământ, vom fi mulțumiți cu acestea> 1 Timotei 6:7-6:8.

-Da, versurile par din Eclesiastul. Căci există "deșertăciuni" fără sens, dar și cu sens. Vrei bine și iese rău. Ce e de făcut atunci ? Preferabil ca să revii, să regândești și să îndrepti dacă poți. E mai puțină deșertăciune astfel ? O "câtime" poate. Și cum predici celor în suferință ?

-Cred că utilizarea excesivă a cuvântului "deșertăciune" nu e deloc potrivită.

-Posibil. Citatul ar fi un crâmpeli de gând din Eclesiastul. Gata ? Bine. <Atunci ?! Nu-i altă speranță decât viața ce dă naștere vieții în cutezanță !/ Nenăscutul e scăldat în neprihănire și în el e atât de nesfârșită speranță !/Fă-l DOAMNE drept, iertător, cu îngăduință, ca firul vieții să nu se curme./Se stinge omul prin fapta-i greșită. Omenia să nu apună însă fără urme !>. În aceasta fie-ne speranța ! În continuitatea vieții. În viitor. Nu în altceva. Dar așa cum avem nevoie de oameni drepti în prezent, tot așa fi-va nevoie de drepti și în viitor. Fie ca să existe în viitor doar oameni drepti, prin voia și mila Domnului.

-Nu înțeleg !?

-Și în prezent greșelile au consecințe mari. Vom mai avea voie pe viitor să greșim ?!

-Nu e o întrebare la care să se poată răspunde.

-De fapt nu e tocmai întrebare. Nu mai avem voie să greșim ! Posibilitatea de a greși se va restrânge tot mai mult.

-Și dacă părerea mea este că tot ce se întâmplă e cam greșit ?

-Se poate să nu fie doar o părere. Sunt multe lucruri greșite. Numai credința cred eu că nu poate fi greșită ! Căci, dacă n-ar exista Domnul, deloc nu ar mai fi speranță.

-Ați spus că există și scrieri necanonice. În Biserica Răsăritului, în multe versiuni ale Sfintei Scripturi (Peshitta) și în alte versiuni care circulă, unele scrisori despre care discutăm nu sunt considerate canonice. La noi au ajuns doar prin Părinții Philoxenus și Polycarp din Mabburg și prin contra-opinenții melkiți. În consecință, pentru noi sunt doar informative. Și presupunem că există diferențe între percepțiile sfinților evangheliști și cele relatate de martorii contemporani. Scene identice sunt prezentate distinct în diverse cărți. Pot să existe Cărți inspirate și Cărți neinspirate ? Până la urmă, Sfânta Scriptură e alcătuită dintr-o selecție de Cărți considerate canonice. Sunt ele în întregime inspirate oare ?

-Noi credem că da. Dar așa cum ai spus, percepțiile sunt diferite. Altfel spus, intensitatea luminii diferă de la o Carte la alta. E un punct personal de vedere. Și acest punct de vedere nu e absolut categoric.

-Ce înțelegeți prin aceea că intensitatea luminii diferă, Prea Sfinția Voastră ?

-Să spunem că în întregime Sfânta Scriptură e o scriere sapiențială. Izvorată dintr-un izvor viu de înțelepciune. Ca un fel de instrument de meditație și îndrumare. Este vreo Carte din cele canonice insuflată de Domnul ? Nu știu ! Dar Sfintii Părinți consideră că sunt. De aceea au și fost considerate canonice. Nu !? Cartea Genezei conține informații importante. Cum au fost ele insuflate ? În ce termeni de timp se scrie în Cartea Genezei ? Noi credem ca sunt chestiuni ce nu se pot discuta. Cel puțin, pe mine unul, mă depășesc asemenea întrebări.

-Tot nu mi-ați răspuns. Ce să semnifice că intensitatea luminii diferă ?

-Să spunem că eu cred că sunt de inspirație divină. Doar că inspirația a fost mai intensă sau mai redusă. E desigur doar o părere.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Nu e simplu de înțeles. Continuați, vă rog ! Numai o clipă să și nivelez !

-Da. Iată și gândurile mele: <O cale e în a nădăjdui ! Și de-a trăi curat, purtând chiar și foc de durere./DOMNUL se va îngriji și lângă EL n-o să mai fie suferință din a SA VRERE./Căci prisosul omului e să trăiască totuși, cu lumina iubirii pe-al său chip,/Să-și ușureze sufletul de greul deșertăciunii. Pasiune, râvnă, ură-s nimic>.

-Lăsați-mi timp să le și transcriu, vă rog frumos !

Iar se adunaseră nori întunecați, de ploaie. Rabban se îndreptă spre grămada de vreascuri, rânduindu-le la rădăcina unui copac, protejată fiind de eventualitatea unei ploii datorită coroanei bogate în frunze.

-Să fi mers devală, în sat ? Ca să ajutăm la înălțarea construcției ?

-Nu, Markos ! Nu de pricepere și de forțe se duce lipsă. E o concentrare de resurse fără precedent pentru construcția lăcașului. Cu toată bunăvoința noastră, probabil am fi încurcat pe constructori. Iată următoarele stihuri: <De este adevăr în VIAȚA de după viață în DOMNUL, ea este-n neprihănire./Și sub soare, să trăim doar în adevărul iubirii din inimi ca să fie-mplinire./Și dacă-n adevăr e atâta durere câtă nu poate biete suflet ca să mai ducă ?/Să continuăm să trăim doar cu iubirea din inimi și suflet închinat în rugă !>.

-Chiar dacă eu doar transcriu, sunt puțin mai lent decât Dumneavoastră. Vă rog, răbdare. Tinerețea nu poate ține pasul cu un Învățat experimentat !

-Am răbdare ! Am răbdare !

-Trebuie să aveți, vă rog ! Aproape că am terminat. Încă puțin și pregătesc și suprafața de nisip. Gata, Părinte !

<Dacă iubirea inimii e sfâșiată-n plâns, de durerea neiertătoare năpădită ?/În DOMNUL nădăjduim, durerea neiertătoare ascunzând spre a fi negrăită./Dacă adâncul durerii neiertătoare plânge a zbuțum, geme și arde tare ?/Răbdăm !? Și de n-au priit anii de-amar, aduce-va o clipa de-ndestulare ?>.

-Răbdăm ?!

-Greu ! Deci ce predicăm poporului supus ? Aștept acum !

Markos transcria. Apoi pregăti suprafața, nivelând-o și umezind-o.

-Răzmerițe sunt tot timpul ! constată tânărul. Pentru omul simplu e mai ușor. Mai greu este pentru vechile elite răsturnate.

-Pentru toți e greu, Markos ! Să se poată oferi tuturor ? Să poată fi toți mulțumiți ? Să ostenească doar unii și alții să petreacă ? Ce înseamnă just ? Ce înseamnă greșit ? Multe întrebări. Jignesc vorbele ori jignesc faptele ? Ce și cui iertăm ? Râvnim la răzbunare dacă cuvintele sau faptele sunt apăsătoare ? Ce înseamnă adevăr și ce înseamnă minciună ? Ce înseamnă un adevăr parțial ? Nu înseamnă oare o minciună ? Și cui vom spune adevăruri ? Captivii din luptă se vor mântui dacă vor grăi dușmanului tot adevărul ? <Spune-mi sincer, învinsule: din ce sat provii ? Ce bunuri mai de preț se pot jefui ? Spune tot bunului tot dușman, ca să fii vrednic de mântuire !>. Să măturăm scrupulos drumul înaintea noastră ca să nu prejudiciem o insectă inofensivă ? În aceasta să conștientizăm sfințenia în anumite culte din zona fluviului Indus ? Poate că adevărul e și de partea lor. Poate că mântuiți sunt și din religiile lor ! Bun. Și-atunci ? Pe cine considerăm aproapele nostru ? Dușmanul poate că l-a făcut captiv, dar dacă suferința trece și prinsul se va integra în comunitatea învingătorilor ? Cei care-ți vorbesc frumos și-ți fac pe moment viața ușoară ? Cei care se poartă urât și te chinuie ? O rudă care nu te mai știe la greu și suferință ? Citește în Cartea Sfântă și deslușește rogu-te semnificația parabolilor ! Pe timp de pace e mult mai clar cine îți este aproapele ! Dar în timp de război ? Multe întrebări. De ce trebuie să fie războaie ? Unii oameni sunt *adaptabili*. Alții țin la rânduiele vechi. Răspunde măcar la una din aceste întrebări ! Comunitatea noastră este cea creștină ? Sau numai cea creștină ? Să faci bine !? Dar pentru cine oare ? Te apropii de cei care la greu îți întind o mână, chiar dacă sunt din rândul dușmanilor ? Să fie ei mai buni și mai îngăduitori oameni decât alții ? Ce și cu cine împărtășim și împărțim ? Ce și pe cine instruim și cui îi lăsăm în grijă ceva ? Poate chiar și munca noastră, care ar deveni astfel o posibilă moștenire ? Deci ?

-Nu putem decât să căutăm răspunsurile în Cartea Sfântă !

-Exact ! Te rog frumos să cauți și să răspunzi măcar la una din aceste întrebări ! Doar la una ! Te rog !

-Îmi va trebui timp !

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Cât timp ? Tot drumul până la Patriarhie ? Adică până la Bagdad ? Căci pe moment sediul temporar al Patriarhiei se află la Bagdad ?

-Nu știu. Trebuie să mă gândesc atent după ce recitesc. Nu sunt întrebări tocmai ușoare. Markos răspunsese cu o voce joasă, slabă. Ce era de răspuns ?

-Totul e în parabole, Markos. Interpretează-le, te rog. Deslușește-le, te rog !

-De-aș putea eu oare !?

-Pare simplu. Dar nu e. Regula celibatului la noi e pentru cei virtuoși. Capabili de abținere. Ce poate aceasta ca să însemne ? Să nu procreze oamenii virtuoși, capabili de abținere ?!

-A existat o perioadă, de circa două secole, nu știu exact, când călugării și călugărițele întemeiau familii. La noi clericii (atât preoți, cât și episcopi) întemeiază cam toți familii.

-Sunt oameni virtuoși care nu sunt călugări. Printre laici. Iar clericii întemeiază familii și pentru că regula celibatului e doar pentru ordinul monahal. Dar în apus, în regatele europene, regula e impusă și tagmei preoțești. Când poți, vorbește cu farangi și ai să te lămurești.

-De unde farangi aici ? Poate în Dadu !

-Atunci în Dadu ! Unii vin la noi la serviciul religios. Deci ? Nu mai perpetuăm genul celor virtuoși ? Cum o fi oare ?

-Chiar nu știu ! Și nici nu știu unde aș putea găsi răspuns !

-Caută în Cartea Sfântă ! Poți interpreta parabolele Domnului Isus astfel încât să obții toate răspunsurile ? Pare simplu: trebuie să credem. Să fie credința suficientă ? Ce să însemne blasfemie ? Crucificarea Domnului Isus nu a fost oare o blasfemie ?! Poate doar pentru că trebuia să se întâmple ? Cu adevărat spre gloria și spre slava lui Dumnezeu !? Nu ar trebui interzise asemenea practici barbare ? De fapt, nu ar fi trebuit interzise încă în trecut ? Pentru că Domnul Isus să nu fie supus unei asemenea suferințe ? Oricât de întărit ar fi fost de Cel Sfânt ! Dacă aș fi putut rosti în calitate de contemporan și de martor ale minunilor săvârșite de Domnul Isus, aș fi spus: <Domnul nostru Isus Hristos, te rugăm stăruitor: de prezența și de învățăturile Domniei Tale atât de mare nevoie avem !>. Dacă nu de Domnul Isus, de cine să avem oare mai degrabă nevoie !? Domnul Isus pomenește de un duh mângâietor. Ajută-ne Doamne Dumnezeule ca acest duh să rămână de-a pururea cu cei drepti și fie Calea acestora binecuvântată !

-Genul acesta de pedeapsă prin crucificare se aplica mai degrabă tâlharilor ori răzvrătiților !

-Și totuși, este o pedeapsă total inumană ! Chiar și aplicată tâlharilor ! Ca și cum ai stinge focul prin foc (și se face) ori ca și cum ai opri potopul cu apă (ceea ce este doar ipotetic. Căci nu văd cum s-ar putea face). E o pedeapsă inumană !

-Probabil.

-Nimic nu poate justifica suferința suferită de Domnul Isus !

-Nimic !

-<Dacă un bob de grâu nu cade în pământ și nu moare, el rămâne doar un bob. Dar dacă moare, dă mult rod> *Ioan 12:24*.

-Altfel zis, moartea bobului de grâu constă în germinarea sa, căci el devine sursă a spicului de grâu.

-Adevărat. <Toți au venit din țărână și toți se întorc în țărână. Cine știe dacă spiritul fiilor oamenilor se duce în sus și dacă spiritul animalelor se duce în jos, în pământ ?> *Eclesiastul 3:20-3:21*. Dar bobul de grâu germinează în pământ bun.

-Da ! Înțeleg argumentarea și așa este !

-Ori: să poată vreun Ales să răspundă la genul acesta de întrebări ? Ne-am aplecat atât asupra naturilor multiplelor kyanas, qnomas și a parsopei Domnului Isus, încât am ezitat să găsim răspunsuri fundamentale la întrebări cheie în cuprinsul Sfântei Scripturi. Ceea ce demonstrează că dialogurile teologice nu sunt întotdeauna ușoare nici în cadrul creștinismului ! Deci să nu încercăm să apreciem dacă ar fi posibile dialogurile cu alte religii !

-Să fie oare posibile ?

-Da. Categorie sunt posibile.

-Discutăm aprins, uneori ne și certăm ! Dar până la dialoguri teologice ! Contradicțiile exprimate sunt atât de puternice câteodată ! Deși: <Unde nu sunt lemne, focul se stinge. Și unde nu este purtător de vorbe, cearta încetează> *Proverbe 26:20*.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Am să menționez două situații de care eu am cunoștință. Desigur, acestea au fost nenunțate (uneori soldate nu cu convertiri, ci cu apariția de noi rituri ori credințe). Cneazul Vladimir al Kievului ar fi primit la curtea sa exponenți a patru direcții religioase (un musulman, un israelit, un melkit și un farang).

-Când ? În ce anume ?

-Se spune că în 922 la Kiev. Fiecare dintre ei ar fi vorbit Marelui Cneaz de fastul și splendoarea cultelor lor.

-Dacă ar fi fost cineva de la noi, poate accepta religia noastră !

-Nu cred să fi fost vreodată vreun înalt cleric de la noi la Kiev! Se spune că Marele Cneaz ar fi raționat astfel: la musulmani, alcoolul era păcat ! Deci nu. Israelii au pierdut Orașul Sfânt ! Deci nu. Farangul i-a vorbit de purificarea corpului și spiritului prin post și asceză. Post și asceză ? Dar trimișii săi la Constantinopol îi povestesc pe larg de măreția orașului și a catedralei. Ceea ce îl atrage. Toți au vorbit ostil împotriva altor credințe, pledând în schimb viguros pentru cea proprie. La fel se petrece cam cu un secol și jumătate în urmă (cca. 750) la curtea Marelui Kagan al khazarilor Bulan. Între un musulman, un israelit, un creștin. Mă întreb dacă la dialog a participat oare un melkit, un farang, un armean sau cineva de la noi ? Nu știm cert. Marele Kagan întreabă pe fiecare: <care din credințe o considerați că este mai aproape de Adevăr, o alta decât cea a Dumneavoastră ?>. Toți indică cu certitudine credința israelită de rit karait (veche testamentară: Torah) (*Notă exp.: Cornea-"Turnirul khazar. Împotriva relativismului contemporan", Polirom, Iași 2003, pag. 57-76*).

Markos clatină din cap a nedumerire. Rabban se dezlanțuise iar și-l pusese în încurcătură. Săracul Markos nădușise tot, precum un învățacel prins cu lecția neînvățată.

-Nu avem noi de unde să știm cum a fost atunci și acolo cu adevărat !? Sincer, nici eu nu aș fi dorit ca Marele Kagan să fi devenit melkit. Melkiții sunt tare răi ! Dar dacă era unul de-al nostru, de ce nu l-ar fi convins ?

-Mai probabil este să fi fost cineva care ținea de Biserica Apostolică a Armenilor (regele Tiridate al Armeniei se convertește în anul 270). Detalii stau scrise în "Cartea Regatelor și a Drumurilor" a învățatului Al-Bekri. Sunt informații certe relatate în această carte. La finalul discuțiilor, Marele Kagan optează pentru religia israelită. Ar fi proiecția unui dialog virtual și ipotetic peste timp între cei doi Mari Profeți (Moise și Mahomed) și Hristos, Domnul Isus. Și conform cărțurii Al-Bekri, dialogul s-ar fi purtat astfel între israelit și creștin: israelitul l-ar fi întrebat pe creștin ce crede el despre Moise și Torah. <Creștinul acceptă adevărurile din Torah și faptul că Moise este un Mare Profet. Dar declară că Domnul Isus este Cuvântul întrupat. Ce spune atunci israelitul ? "El acceptă adevărurile noastre, dar eu nu am cunoștință despre ale sale">. Marele Kagan și curtea sa ar fi îmbrățișat astfel cu entuziasm adevărurile dezvăluite în Torah. Totuși, argumentele creștinului nu ar fi fost chiar zadarnice, căci o parte din rândul poporului ar fi aderat și la creștinism. Creștinul nu pare să fi fost farang, ci ori armean, ori de-al nostru și ceva mai puțin probabil melkit. Sunt mai bine de cinci secole de atunci ! Cei de rit israelit care țin doar Torah (și nu și Talmudul) sunt numiți karaiți.

-Nu am cunoștință de ei ! Adică de cele întâmplute. Să fi fost oare unul de-al nostru la curtea Marelui Kagan ?

-Nu știu. Ți-am spus deja. Mai probabil cineva ce ținea de Biserica Apostolică a Armeniei.

-Și să se fi făcut și discipoli și convertiri creștine acolo ?

-Cred că da. Biserica apostolică a Arranului ar sta poate mărturie. Și la convertiri timpurii, dar și la convertiri ulterioare. Deși se spune că regele Umayr din Arran ar fi fost convertit încă din anul 313 de către Sfântul Grigorie Iluminătorul. Dacă într-adevăr așa stau lucrurile, posibil cei mai mulți să fi trecut ulterior la armeni ori poate la melkiți, în timp. Cine știe ? Și cei fideli să se fi integrat Bisericii Apostolice din Arran poate, cu timpul. Nu pot ști. Dar presupun că da.

-Continuăm cu stihuri ?

-Desigur. Să continuăm atunci. <Să dorim oare, copleșiți de mare durere, să preferăm a muri-n demnitate ?/Și biruința contra celor ce sădit-au suferința s-o căutăm în tot și-n toate ?/ Și dacă biruința duce la pieire și lupta contra împilării e-atât de neegală ?/Închinați rugii DOMNULUI, porni-vom totuși pe-o cale solitară și letală ?>.

-V-am spus că eu notez ceva mai greu !

-În cazul meu, e vorba de versuri care sunt memorate în timp. Le știu pe de rost.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Părinte, spuneți-mi, vă rog ! Atâta timp cât eu scriu ! De ce credeți să fi fost convertiri și ulterioare la Biserica Apostolică a Arranului ?

-Pentru că sunt creștini de diverse limbi acolo. Eu presupun că ei aparțin a trei grupuri mari de limbi. Și unii dintre ei sunt turci de-ai noștri din câte am auzit ! Poate nu mulți, nu în sensul de tare numeroși, dar buni credincioși. Mai ai de transcris ?

-Da. Scriu mai greu ! Când nivelez suprafața de nisip este un semn clar că am isprăvit.

-Bine.

-Și totuși, vă rog, lămuriti-mă ! De ce cei din Biserica Apostolică a Arranului nu ar fi doar descendenții celor convertiți în vechime, la 313 de către Sfântul Grigorie Iluminătorul ?

-Da. Bună întrebare. Pur și simplu nu am de unde să știu. Și doar am presupus. Practic nu știu. Oricum, creștinismul este acolo foarte vechi. Iar scrieri religioase în limbile locului apar cred chiar foarte devreme, poate și la aproape unu-două secole de la creștinare.

-Se poate să fi venit la credință cei din Arran chiar și înainte de evanghelizările Sfântului Grigorie Iluminătorul ?

-Da. Unii categoric da. Se amintește în scrieri vechi că evanghelizări au făcut acolo Sfântul Apostol Bartolomeu, dar și un discipol al Sfântului Tadeus, anume Sfântul Elisha, din timpul căruia datează cel mai probabil primele venituri la credință în ținutul Arran.

-Continuăm cu stihurile ?

-Sigur. <Neștiute-s căile tale, DOAMNE, neștiută-i speranța în LUCRARE și-n viață./ Înălță-i pe cei ce ard de dorul pierderii, tânjind la demnitatea dulcii pieiri/Și pe cei poartă povara să rămână mărturisitorii nepieritoarelor amintiri./Chiar de durerea copleșitoare țese-n minte aprigă luptă, inima să spună/Mărturia flăcării iubirii ce s-a stins și care niciodată nu va putea să apună>.

-Acum le transcriu ! Ce ați vrut să spuneți aici ? Dacă flăcarea iubirii s-a stins, cum nu va putea ea să apună ?

-Amintesc aici de o situație când pierdem pe cineva foarte drag, cel mai adesea în relația bunici-nepoți sau poate, Doamne ferește, în relația părinți-copii ! Păstrăm iubirea în suflet, dar nu o putem manifesta exterior, căci cineva s-a stins !

-Prea Sfinte, revin la frământările dialogurilor teologice. Oare de ce Marele Kagan nu a îmbrățișat adevărul dreptei credințe și a ales credința karaită a israeliților ?

-Ce am să exprim acum este doar un punct de vedere cu totul personal. În opțiunile noastre avem deseori în vedere fundamentele lumii în care trăim (influențele de putere interne și externe, "semințele" și sursele educației și învățaturii, rațiuni de siguranță a persoanei și de definire a identității și poate chiar și firul ancestral transmis și retransmis între generații). Să chibzuim cunoscând că Marele Kagan conducea un popor aflat la contactul cu imperialii melkiți, despre care noi știm cât de aprigi pot fi, precum și cu popoare de stepă în rândul cărora se propagase islamul. Pe de o parte, trebuia definită clar identitatea proprie în raport cu "alții".

-Să fi fost un motiv suficient de puternic pentru a adopta credința karaită ?

-O clipă să mă explic. Pe de altă parte, admitem că Scriptura ebraică, în aceeași măsură ca și cea creștină (ebraică/chaldaică și greacă) este o sursă de învățăminte și cunoaștere, având în mod real o puternică amprentă sapiențială. Un motiv suficient pentru a ordona lumea în care trăim pe fundamente solide.

-Încă odată întreb: cunoașterea creștină e mai profundă și include și Torah. Altfel spus, e mai mult decât Torah.

-Gândește-te că noi în limba turcă avem forme clare care indică atunci când o informație este aflată, adică primită, obținută. Din start se pune un semn de incertitudine: se spune că deci... Practic aceste formule indică cunoașterea sau aflarea unui adevăr cu un puternic caracter relativ. Adică asupra căruia se așterne din start și un consistent grad de incertitudine. Ori, Marele Kagan a dorit asumarea unor adevăruri fundamentale, indubitabile. Coranul și Noul Testament se referă și se bazează pe Torah. Pentru Marele Kagan a fost suficient.

-Și totuși de ce să nu fi ales dreapta credință ?

-Poate un punct de poticnire să fi fost pentru Marele Kagan întrebarea-cheie: <Eli, Eli, lama sabactani !> *Matei 27:46*. La un moment dat, însuși Domnul Isus spune: <"Spiritul este înflăcărat, dar carnea este slabă"> *Marcu 14:38* și mai spune: <"Fericit este cel care nu găsește motiv de poticnire în mine"> *Matei 11:6*. De ce l-a părăsit Tatăl Ceresc pe Fiul !?

-Atunci de ce l-a părăsit ?

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Pentru că de fapt nu l-a părăsit: <Atunci i-a apărut un înger din cer și l-a întărit> *Luca 22:43*. Poate că Domnul și l-a dorit mai curând alături în Ceruri ! Ca parte a divinității ! Până la urmă, ce trebuie să înțelegem, corelând Cartea *Eclesiastului* și amplul mesaj de iubire al aproapelui transmis nouă de către Domnul Isus ?

-?!

-Scurtimea și efemeritatea existenței personale. Și căutarea continuă a valorilor fundamentale. De fapt, același lucru și l-a dorit și Marele Kagan, dar dintr-o cu totul altă perspectivă. Și Kaganul Bulan a dorit asumarea de adevăruri și valori fundamentale certificate de cei mai mulți. Adică indubitabile.

-Totuși, dacă citim Scriptura ebraică (și o recitim) îmi pare prea înțesată de violență !

-Markos ! E vorba de Scriptură, de Cartea Sfântă ! Violență ? Poate că e doar o reflectare a vieții ! Am mai discutat cândva acest aspect. Violența vine din scriere sau din viață ? Bun. Sunt fapte de demult. Și de foarte demult ! Dar de unde vine violența ? Nu este scrierea doar o oglindă a vieții ? O exemplificare fără echivoc a faptelor din vechime !?

-Și de ce nu puteau să fie și în vechime oameni mai miiloși, mai buni ?

-Poate că erau ! Dar în raport cu cine ? Atunci ? De ce ?! Pentru că unul avea ceea ce nu avea altul ! De aceea. Ca și în zilele noastre.

-Acum avem legi clare și ordine.

-Ordinea e ca să-i apere pe cei ce au de cei râvnitori. Legile sunt ca să corijeze și să fie îndreptătoare... Dar în raport cu cine ? Și de ce ? Mesajul Domnului Isus a fost extrem de simplu și clar: să iertăm !

-Să iertăm pe cel ce ar fi capabil poate să ridice sabia ? Eventual și asupra-ne ?

-Hm ! Categorie, nu am un răspuns. Cel ce ridică sabia ce face de fapt ? Dorește răsturnarea violentă a unei ordini prestabilite. Și mai dorește ca să fundamenteze el o nouă ordine. Aceasta e o constatare distantă a semnificației actului răzvrătirii. În spatele răzvrătirii stau raționamente etice și morale sau doar considerente logice ? Ce dorește de fapt purtătorul sabiei ? Schimbarea unei ordini. E o simplă logică rece !? Atunci când Sfântul Ioan Botezătorul spune mulțimii de farisei și saducheii sosiți pentru botez: <Pui de năpârce, cine v-a învățat să fugiți de mânia care va veni ? Dați rod potrivit câinței ! Și să nu îndrăzniți să ziceți în sinea voastră: "Îl avem de tată pe Avraam !" Secura se află deja la rădăcina pomilor; orice pom care nu dă rod bun va fi tăiat și aruncat în foc. Eu vă botez cu apă datorită câinței voastre, dar cel ce vine e mai puternic decât mine. Și eu nu sunt vrednic să-i scot sandalele. El vă va boteza cu Spirit Sfânt și cu foc. El are în mână lopata lui de vânturat și își va curăța bine aria și își va strânge grâul în hambar, iar pleava o va arde într-un foc ce nu poate fi stins> *Matei 3:7-3:12*. Știi cu ce se hrănea Sfântul Ioan Botezătorul ? Cu lăcuste și miere sălbatică. <Și, pe când vorbeau ei acestea, Isus însuși a stat în mijlocul lor și le-a spus: "Pace vouă !" ...înfricoșați, credeau că văd un duh> *Luca 24:36-24:38*. Domnului Isus I s-a dat de mâncare <o bucată de pește fript și un fagure de miere. Și El a mâncat înaintea lor> *Luca 24:42*.

-Și ce învățăminte culegem de aici ?

-Se revoltă Sfântul Ioan Botezătorul sau anunță importanta sosire a Domnului Isus ?! Profetul Isaia amintește despre faptul că o tânără va rămâne însărcinată și va naște un fiu pe care îl va numi Emanuel. Acest Emanuel nu va mânca decât unt și miere sălbatică (căci fiind belșug de lapte, locuitorii țării vor mânca unt și miere sălbatică) până ce Emanuel va putea să respingă răul și să aleagă binele *Isaia 7:14-7:17* (era pe timpul regelui Ahaz din regatul lui Iuda și Profetul Isaia pomenește de faptul că regele Asiriei va duce în exil casa cotropitorului Rețin și Damascul (ei s-au ridicat și au lovit Iuda, luând mulți prizonieri pe care i-au dus la Damasc 2 *Cronici 28:5*) și casa lui Pecah și Samaria (și ei lovesc Iuda, dar profetul Oded și căpeteniile lui Efraim: Azaria; Berechia; Iehizchia; Amasa se opun celor sosiți din expediție, cerându-le să ducă prizonierii la Ierihon, ceea ce s-a și făcut). În *Isaia 8:3*, se pomenește de o profetesă care a rămas însărcinată și a născut un fiu, iar DOMNUL recomandă să fie numit: *Maher-Șalal-Haș-Baz* (*Grăbindu-se la pradă ! El vine iute să pustiască !*, dar în *Isaia 8:8*, e invocat numele Emanuel. Totuși, parcă îl vedem în descriere pe Sfântul Ioan Botezătorul !? Căci e vorba de un nazireu din pântecul mamei. Deși nu ar fi vorba despre el). Poți să-mi răspunzi ?

Markos lăsa capul plecat.

-Dacă Domnul nu restabilește logica în tot și în toate, ce se va alege oare de noi ? Pentru că vom ajunge la concluzia că oamenii sunt mult prea greșiți ! Greșiți față de Creația Domnului. Și chiar în raport cu ei înșiși.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Prea Sfinte, cu mult respect vă spun: sunt doar gândurile Dumneavoastră !

-Aşa să fie oare ? Am să şi răspund: <Paşii omului sunt de la Domnul. Şi cum poate un om să-şi înţeleagă propria cale ?> *Proverbe 20:24.*

Se aşternu un scurt moment de tăcere.

-Atunci fie ca să parcurgem sensurile adânci ale celor afirmate de Sfântul Ioan Botezătorul ! Îndrăzni Markos într-un târziu. <Cel ce va veni după mine va boteza cu Spirit Sfânt şi cu foc !> *Matei 3:12.* Ce să însemne acestea ? Vorbele sunt rostite de către Sfântul Ioan Botezătorul.

-Alegerea ori cernerea binelui de rău ! Aşa înţeleg eu versetele Scripturii.

-Pot să mai întreb ceva ? De ce Domnia Voastră sunteţi atât de îngrijorat de faptul că se pierd sensurile şi logica evenimentelor ? Şi că dacă nu le restabileşte Domnul, speranţa ne este total îndoielnică ? Pentru că schimbări sunt mai tot timpul !

-Da, dar nu acele schimbări care ne trebuie. Deci nu cele plăcute Domnului.

-Şi noi ce putem îndrepta atunci ? Prin noi înşine ?

-Prea puţin. Prea puţin. Şi cel mult făptuirile şi gândurile noastre.

-Ştiu că anterior am părut nepolitic. Îndrăznesc să spun că mi s-au părut afirmaţii prea "întunecate" ! Chiar să nu mai existe vreo fărâmă de speranţă ? Căci dacă citez: <Ce este strâmb nu se poate îndrepta şi ce lipseşte nu se poate număra> *Eclesiastul 1:15*, aparent nu ar mai fi.

-În versuri, Markos !

-Încerc dar: <Prin fapte şi gânduri alese şi bune am dori să fim la a dreptilor înălţime,/Fi-va suficient dacă în truda vieţii clipele ce vin clădim cum se cuvine ?/Eclesiastul aceste cuvinte rosteşte: ce e strâmb nici că s-ar putea îndrepta,/Iar ce lipseşte nici că s-ar putea număra. Şi arăta, nici atâta !> *Eclesiastul 1:15.*

-Puţin şchioapătă această versificare.

-A fost întocmită imediat. Dar tot acolo se spune: <Cele ce s-au făcut, iată, deja sunt. Şi toate câte vor să fie, iată că au fost./DOMNUL cercetează cele ce bune fiind totuşi se uită. Le rezideşte cu rost> *Eclesiastul 1:9 şi 3:15.* Sau în redare exactă: <Ceea ce este a fost demult. Şi ceea ce va fi a fost deja. Şi Dumnezeu aduce înapoi ce a trecut> *Eclesiastul 3:15.* Revin. Chiar să nu mai existe vreo fărâmă de speranţă ?

-De-ar mai fi o fărâmă de speranţă, Markos ! De-ar mai fi !

-Scrierea să fie atunci doar o simplă oglindire a vieţii ? Atunci când într-o carte laică sau poate provenită din scrierile înţeleptilor din vechime, ale anticilor sunt gânduri destăinuite, dar acestea nu sunt suficient de morale sau dacă induc comportamente şi atitudini greşite atunci nu înseamnă că pot fi un prilej clar de rătăcire ?

-Scrierile care dau prilej de rătăcire nu se vor mai copia ! Aceasta este opinia mea. Desigur, o simplă părere. Uneori, curiozitatea unora e mai mare decât bunul lor simţ. Puţine scrieri sunt însă cu adevărat fundamentale. Iar Sfânta Scriptură este o culegere de scrieri fundamentale. Cele mai multe dintre Cărţile Sfintei Scripturi sunt chiar inspirate. Exact, nu pot să ştiu care şi cum ! Adică nu cu maximă certitudine. Dar spre exemplu în Cartea Genezei sunt informaţii complexe şi detaliate, exprimate sub formă de parabolă. Întrebarea este: dăm deoparte alte mărturii, căci pot conţine şi pasaje care ar oferi un prilej de rătăcire ? Sau le parcurgem cu un ochi extrem de critic ? Câteodată ar fi bine să privim totul cu un ochi extrem de critic ! Doar că maniera critică de a privi să fie una mai degrabă interioară şi reflexivă ! Aşa gândesc eu. Dar, desigur, sunt doar părerile mele. Aşa cum m-ai şi atenţionat.

-Eu mă pregătesc de transcris, dacă Dumneavoastră veţi începe să scrieţi !

-Fie atunci ! <Prisosul fie în vieţuirea prin rugă, cu lumina inimii scăldată-n mare iubire,/Să se uşureze sufletul în trudă cu speranţa răsplatei în dreaptă împlinire./Nimic ce ridică omul nu-i veşnic, e-atâta deşertăciune, atât de vremelnic !/Dar de clădeşti, întocmeşti ceva, de la bun început fă-l bine, fă-l temeinic>.

-Din Eclesiastul ?

-Da. Inspirată din...

-Cât eu notez, v-aş mai întreba ceva: aţi spus că mărturiile diferă uşor în Cărţi diferite. Aceeaşi secvenţă sau imagine în prezenţa Hristosului este percepută absolut distinct sau diferit de către martori !

-Exact. Tocmai de aceea este necesară reflexivitate. Dar reflexivitatea fie interioară şi din căldura inimii.

Markos se pregăti să niveleze suprafaţa, semn că terminase de transcris.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Părinte ! rosti el apoi. Multă învățătură primesc de la Domnia Voastră. Închinăciune, Prea Sfinte ! Binecuvântați !

-Domnul fie permanent cu Tine, Markos ! Tu ești cu adevărat cineva tare important pentru drept-credincioși. Și cred că nu numai pentru cei de sub Kublai-Khan. Tu chiar ai o înțelegere subtilă a Adevărului !

-Ooo, Doamne ! Sunt aici doar ca să învăț și primesc nemeritată laudă de la Domnia Voastră !

-În cele prea sfinte, nimic nu e nemeritat, Markos !

-Părinte. Poate cele ce voi spune nu vor fi pe placul Domniei Voastre. În Surat-al-Baqara scrie <Și când Moise/Musa a cerut apă pentru neamul său, i-am zis: "Lovește cu toiagul tău stâncă !". Și au țâșnit din ea douăsprezece izvoare. Și a cunoscut fiecare seminție locul său de băut. "Mâncați și beți din darul lui Dumnezeu/Allah/Elaha-Alaha/Elohim și nu faceți rău pe pământ fiind stricători !"..."Cei care au crezut în Islam, precum și aceia dintre cei care s-au iudaizat, dintre creștinii și sabeenii care au crezut în Dumnezeu/Allah/Elaha-Alaha-Elohim și în ziua de Apoi și au făcut bine, vor avea răsplata lor de la Domnul lor. Ei nu au a se teme și nici a se mâhni... I-am dăruit lui Moise/Musa Cartea și am făcut să-i urmeze alți trimiși. I-am dat lui Isus/Isa'/Yeshua, fiul Mariei/Maryam, semnele deslușite și L-am întărit pe EL cu duhul sfânt (arhanghelul Gavriil/Gabriel ?)> *Coran/2(Sura Vacii)/v.60; v.62; v.87. Aici se scrie fără echivoc că răsplata Domnului este asupra dreptilor din cele patru religii ale Cărții ! Ori, sabeenii sau creștinii după Sfântul Ioan se poticnesc în a-L considera pe Domnul Isus drept Hristos ! Și mai rețin mesajul: <și nu faceți rău pe pământ fiind stricători !> v.60. Credința și făptuirea în bine conduce la răsplată mângâietoare de la Domnul ! Așa scrie !*

-Recunosc că nu am știință de tot și de orice. Câte ceva cunosc și din Coran, dar tare puțin. Dar nu contest cele arătate. Păreră mea este să nu ne îndepărtăm prea mult de Sfânta Scriptură.

-Dar putem consulta de o manieră critică cărțile sfinte ale tuturor celor patru religii ale Cărții ? Sau nu ? Ar fi poate un prilej de rătăcire. Recunosc că unele pot fi tare complicate, precum Cartea Sfântă/Nasra a sabeenilor (creștinii după Sfântul Ioan).

-Markos, a le consulta de o manieră critică înseamnă a le consulta. Nu neapărat a le și aprofunda. Deci nu ! Nu spun neapărat altceva, dar avem suficiente informații în Sfânta Scriptură ! Așa cred și mărturisesc.

-Dar faptul că mărturiile din vechime ale contemporanilor Domnului Isus diferă puțin să poată reprezenta prin aceste diferențe un punct de poticnire ? Așa cum o fi fost și pentru Marele Kagan acea întrebare.

-Nu știu dacă e chestiunea întrebării în sine sau contradicția aparentă a suferinței Domnului Isus ? Cum de sunt permise asemenea întâmplări sau evenimente ? Și atunci ? Cine ar trebui să permită sau să nu permită ? Ne vom referi strict la <Eli, Eli, lama sabactani !> *Matei 27:46; Marcu 15:34. Marele Kagan s-a poticnit la "întâmplarea" finală în sine. Ar fi putut însă să întrebe: <Fiul Domnului, nu ? Atunci de ce nu a fost salvat ?>.*

-Atunci am să îndeplinesc eu formal această așa-zisă inpietate: <Atunci de ce nu a fost salvat ?>.

-Noi credem nu numai că a fost salvat, dar totul a fost doar spre Slava Domnului. Și acum răspunsul: salvare în spirit nu înseamnă apriori salvare în trup. Pentru Domnul Isus, considerăm că a fost în spirit și trup, căci Dânsul s-a arătat discipolilor. De fapt, Domnul Isus reprezintă Calea noastră de salvare. Și Maleahi i-a anunțat sosirea: <"Iată că îl trimit pe mesagerul meu, iar el va pregăti calea înaintea mea. Și pe neașteptate va veni la templul său adevăratul Domn, pe care-l căutați și mesagerul legământului, în care vă găsiți plăcerea. Iată ! El va veni negreșit, spune Domnul Dumnezeu al armatelor"> *Maleahi 3:1. Pentru unii Calea poate fi lină, pentru alții Calea e dificilă. Dar Domnul Isus a fost salvat, El Însuși devenind prin Înălțare Salvator ! Nici nu se putea altfel ! Așa credem și mărturisim: <Și după cum Tatăl înseamnă trei qnomas-(h)ipostaze/substanțe/(esențe) într-o singură kyana-natură, asemenea filiația Fiului este o Unică parsopa-persoană în două kyanas-naturi !> din Teshbokhta. Domnul Isus spune <Luați aminte ! Vor veni mulți spunând: "Timpul a sosit". Să nu dați crezare ! Când veți auzi de războaie și tulburări să nu vă îngroziți. Mai întâi se vor întâmpla acestea, dar sfârșitul nu va veni imediat !> *Luca 21:8-21:9. <Puneți-vă în inimă să nu vă gândiți dinainte cum o să vă apărați ! ...Niciun fir de păr din capul vostru nu va pieri> Luca 21:14-21:19.**

-Ce să însemne toate acestea ?

-E promisiunea Domnului Isus: Calea drept-credincioșilor va fi alinătoare ! <...și un fir de păr de pe capul vostru nu va pieri nicidecum. Prin răbdarea voastră vă veți câștiga sufletele.> *Luca 21:18-*

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

21:19. Şi din comentariile Maestrului Heshang Gong la Lao Zi: <Aici se află taina Celui Desăvârşit: gândurilor bune li se răspunde prin bunătate, iar netulburării i se răspunde prin blândeţe> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao şi virtuţile sale", Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1999, pag. 135*). Şi când se vor arăta semne, <priviţi în sus şi ridicaţi-vă capetele, pentru că răscumpărarea voastră se apropie !> **Luca 21:28.** În învăţătura daoistă a Maestrului Lao Dan (Lao Zi) scrie: <"Năvodul Cerului este nemărginit şi rar, însă nu lasă [nimic] să se rătăcească"> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao şi virtuţile sale", Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1999, pag. 182*).

-Mă străduiesc să pătrund adâncimea învăţămintelor, dar mărturisesc că nu înţeleg. Domnul Isus a devenit prin Înălţare Salvator ? Căci cei doi discipoli ai Sfântului Ioan Botezătorul care l-au urmat au spus: <Noi l-am găsit pe Messia !>.

-Grea întrebare ! Dar deschideţi inima şi lasă-L pe Domnul Isus să-ţi facă Calea alinătoare ! Căci nu va fi oprelişte, poticnire ori piedică care să te întoarcă de pe Cale cu Domnul Isus alături ! Aşa mărturisim credinţa şi tăria noastră: prin cuvinte simple şi clare. Credem ! Ce anume ? După povaţă: <priviţi în sus şi ridicaţi-vă capetele, pentru că răscumpărarea voastră se apropie !> **Luca 21:28.** Profetul Isaia scrie: <...negura nu va fi ca atunci când ţara era în necaz, ca în vremurile de altădată, când ţara lui Zabulon şi ţara lui Neftali erau dispreţuite. Mai târziu a fost onorată - calea de lângă mare, din regiunea Iordanului, Galileea naţiunilor. Poporul care umbla în întuneric a văzut o mare lumină. Peste cei care locuiau în ţara umbrei adânci a strălucit lumina> **Isaia 9:1-9:2.** Să nu fie prezisă aici Învăţătura Domnului Isus, întărită poate de versetele din **Isaia 9:6-9:7** ? Se spune că în acele ţinuturi (Zabulon, Neftali), unii oamenii au ascultat şi asimilat Învăţătura. Desigur, nu ştim cu certitudine câţi anume. Şi nici n-am putea afla. Dar **Isaia 9:13-9:21** e dificil de interpretat: se reteză *capul (cel în vârstă şi foarte respectat) şi coada (proful care dă învăţătură falsă)* ? Dar mai scrie: <"Conducătorii duc în rătăcire acest popor şi cei pe care îi conduc sunt derutaţi"> **Isaia 9:14-9:17.** În timpul persecuţiilor împăratului Hadrian au fost martirizaţi mulţi, dar la ce face exact referire profeţia ? Pentru că continuă Profetul: <"Căci răutatea s-a aprins ca un foc... Din cauza furiei DOMNULUI armatelor, ţara s-a aprins, iar poporul va fi hrană pentru foc"> **Isaia 9:18-9:21.**

-Şi de ce nu a îmbrăţişat Marele Kagan dreapta credinţă până la urmă ?

-Învăţatul Al-Bekri argumentează prin răspunsul karaitului: <El acceptă adevărurile noastre, dar eu nu am cunoştinţă de ale sale>. Altfel spus, Marele Kagan a pornit pe Cale, dar fără Sfânt Alinător alături ! Dacă l-ar fi găsit, Calea i-ar fi fost mai lină, desigur.

-Să fi găsit în final Marele Kagan Calea ? Altfel spus, să fi păşit până la sfârşit ?

-Cunoaştem că cel puţin a pornit pe Cale. Nu ştim altceva.

-Să revenim la ceea ce spune karaitul: <eu nu am cunoştinţă de ale sale>. De ce nu ar fi avut karaitul cunoştinţă de adevărurile creştine ?

-Noi să nu ne poticnim ! Căci noi avem Sfânt Alinător atunci când păşim pe Cale ! O parte a poporului din Ţara Sfântă fusese luat în exil cu mult înainte de sosirea Domnului Isus. Amintesc doar din Cronici: <"Tilgat-Pilneser, regele Asiriei i-a dus în exil pe rubeniţi, pe gadiţi şi jumătate din tribul lui Manase şi i-a dus la Halah, Habor, Hara şi la râul Gozan"> **1 Cronici 5:26.** Adică Halah, Habor, Hara, râul Gozan: probabil patrulaterul descris de Calah pe Tigru sau Chala/Halus/Celchar în ţinutul Chalonitis, Chabura (Nabagath) pe Eufrat, Carrae (Harran) pe Balissus/Belias/Bilecha, râul Gozan sau Chebar/Habor. Aceşti fii ai Ţării Sfinte au păstrat fundamentele credinţei, dar au ezitat în a-şi deschide curat inimile lor să se scalde în iubirea Domnului prin mesajul Domnului Isus. Ori poate nu au auzit Cuvântul ! Cel mai probabil s-au închistat în ei. Nu putem ştii. Iar Profetul Ieremia notează că numărul sufletelor exilate în timpurile regelui Nebudcareţar al Babilonului şi al regelui Ioiachin din regatul Iuda au fost de patru mii şase sute **Ieremia 52:28-52:30** (trei mii douăzeci şi trei plus opt sute treizeci şi două plus şapte sute patruzeci şi cinci de suflete). Scrie în Scriptură: <Vai de voi, buni cunosători ai Legii, pentru că aţi luat cheia cunoştinţei. Voi înşivă nu aţi intrat, iar pe cei care intrau i-aţi împiedicat !> **Luca 11:52; Gospel Thomas/GTh v.609-612.** Dar să admitem mărturia karaitului: <El...> (adică credinciosul creştin, pe care nu-l numeşte astfel, ceea ce confirmă cuvintele ce urmează) <...acceptă adevărurile noastre, dar eu nu am cunoştinţă de ale sale>.

-Când au fost duşi în exil fiii lui Israel ?

-Sub regele Tilgat-Pilneser al Asiriei. Dar au mai fost şi alte valuri de exilaţi. Sub regii din Israel Pechah şi Hosea. În al şaselea an al lui Ezechia, regele din Iuda şi al nouălea an al lui Hosea (regele lui Israel) a fost cucerită Samaria de către asirienii regelui Salmanasar, iar copiii lui Israel au fost duşi în exil în Asiria (Halah, Habor lângă râul Gozan) **2 Regi 18:9-18:12.**

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

- Poate creștinul trebuia să fi propovăduit și karaitului și Marelui Kagan, deopotrivă !
- Posibil. Marele Kagan a ales într-un fel.
- Părinte ? Și noi ce putem îndrepta din strâmbătatea lumii ?
- Prea puțin prin merite proprii... Poate doar prin unele din faptele și gândurile noastre. Pentru aceasta ne este dăruit harul iertării ! Și harul reflexivității (al priceperii): <căci vă voi da o gură și o înțelepciune căreia toți împotrivorii voștri nu vor putea să i se împotrivescă, nici să o contrazică> *Luca 21:15.*
- Și ce vom rosti de va fi nevoie ? În ce mod să se poată exprima înțelepciune ?
- Nu va fi rostire. Va fi doar strălucire. Va fi o aură de iubire binecuvântătoare care-i va lumina pe moment pe împotrivorii. Având Cuvântul alături, nici că mai e nevoie de cuvinte. <Eu trimit peste voi promisiunea Tatălui Meu ! Dar voi rămâneți în cetate, până veți fi îmbrăcați cu putere de sus> *Luca 24:49.*
- A fost promisiunea pentru ucenicii Săi !
- Nu suntem și noi oare ucenicii Săi ? Știi ce-au ales unii dintre împotrivorii Domnului Isus ? După ridicola desfătare în batjocura momentului, unii au ales într-un târziu ruga și penitența. Ulterior sosise și acel moment. Neștiute-s căile și îndreptările Domnului !
- Oare dintre împotrivorii Săi să fi fost unii care s-au căit ?
- <...și-a dat Duhul ! Și centurionul, văzând ce s-a întâmplat, Îl glorifica pe Dumnezeu, spunând: "În adevăr, Omul acesta era drept"> *Luca 23:47.* <Dar Isus a scos un strigăt puternic și și-a dat ultima suflare. Atunci perdeaua sanctuarului s-a rupt în două, de sus până jos. Când centurionul care stătea în fața lui a văzut cum își dă ultima suflare a zis: "Într-adevăr, omul acesta era Fiul lui Dumnezeu !" > *Marcu 15:37-15:39.* La fel și în *Matei 27:50-27:54* și *Ioan 19:30.* Aceasta este consemnarea din Sfânta Scriptură.
- Și dintre împotrivorii întorși, oare unii să fi găsit și Calea ?
- Nu putem ști. După Lege nu. Dar cine știe ? Un pasaj important din Sfânta Scriptură: <Fiindcă cine vrea să-și salveze sufletul îl va pierde, dar cine își pierde sufletul pentru mine îl va găsi> *Matei 16:25.* Poate că au găsit poteca îngustă spre Cale. Oare au urmat-o până la sfârșit ? Atunci ce înseamnă să îți iubești aproapele ? Să îți accepți și iubești oare și dușmanul ? Dar dacă de fapt și împotrivorul e împotrivor doar până la un punct ? Și mai apoi, însuși împotrivorul află Calea și decide să pășească ? Și cere lin sprijin și bună îndrumare prin Sfânt Alinător ? Reuși-va până și-un fost împotrivor să se înalțe la Domnul oare ? Reuși-va el să ducă la bun sfârșit Calea ? Asta ne cere de fapt Domnul Isus: iubire fără sfârșit. Seninătate și lumină.
- Deci ce înțelepciune și rostire vom primi ? În ce mod ?
- O aură de iubire binecuvântătoare. Și Domnul se va îngriji.
- Atunci împotrivorii să nu mai fie oare împotrivorii ? Poate că inimile lor chiar se vor înmuia ?
- Să ne deschidem inima. Să urmăm Calea. Poate fi lină sau aspră. Să o urmăm. Avându-l ca Sfânt Alinător pe Domnul Isus fi-va posibil să o și urmăm până la sfârșit !? <Prin răbdarea voastră vă veți câștiga sufletele.> *Luca 21:19.* Facă-se numai Voia Ta, Doamne ! Noi vom vorbi. Și poate inimile lor se vor încălzi în și prin Cuvânt.
- Și cum să răspundem împotrivorilor de altă credință ?
- Ei nu ne sunt împotrivorii. Ei sunt de altă credință. Sfânta Scriptură vorbește doar de un mare "Împotrivor", care în cartea *Iov* apare ca "Împotrivorul". Deci ei se vor împotrivi nouă cu și prin preceptele unei alte credințe.
- Dar ce le vom spunem ?
- <"Dacă nu ascultă de Moise și de Profeti, nu se vor lăsa convinși nici dacă se va scula cineva din morți"> *Luca 16:31.*
- Totuși...
- Da. La fel e răspunsul. Ne deschidem inima. Și rostirea și înțelepciunea vor lumina între noi și ei. Și atunci, cine are ochi va vedea și cine are urechi va auzi. Marele Kagan a îmbrățișat un adevăr, dar nu a găsit și Sfânt Alinător. De ce ? Pentru că s-a rezumat la adevărul primar și nu s-a aplecat asupra Mesajului Domnului Isus . Așa cred și mărturisesc.
- Multe sunt lămuritoare de la și cu Domnia Voastră ! Binecuvântată fie înțelepciunea Domniei Voastre !
- Înțelepciunea nu vine de la mine. Este de la prea Sfânt Alinătorul. De la Domnul Isus. Cine-l vede pe Domnul Isus și crede, va păși pe o Cale mai lină, având și Sfânt Alinător. Și încă pe Cel Mai Ales. Aceasta este promisiunea Domnului Isus (în *Ioan 6:39-6:40*) ! Dacă îl avem

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

alături de noi pe Domnul Isus, de ce și pentru ce oare să ne mai fie frică ? Doar așa Calea ne va fi mai lină !

-Adică ?

-Ca salvarea în spirit să aline și să permită și "salvare" în trup. Și ce înseamnă oare aceasta ? Ca să existe mântuire prin viață justă, minimizând pe cât posibil și suferința trupeză. Altfel spus: să suferim cât mai puțin și în sensibilitatea sufletului nostru, dar și în trup ! Pe cât posibil, să nu suferim deloc ! Neîntăriți, putea-vom noi să ducem atâta suferință precum Domnul Isus ?! Cu certitudine, NU ! Dar pe Domnul Isus, Tatăl Ceresc și Sfântul Duh L-au întărit. L-a un moment dat, până și Domnul Isus pare să fi fost copleșit de intensitatea suferinței. L-a chemat pe Tatăl Ceresc ! Să fi rămas Tatăl Ceresc insensibil la chemare ? Nu pot să cred. Pur și simplu nu pot să cred ! Totul a fost numai spre Slava lui Dumnezeu ! Și atunci ? <EL le-a zis. "Rugați-vă să nu cădeți în ispită"... și a îngenuncheat și a început să se roage zicând: "Ava, TATĂ, dacă vrei, îndepărtează de la mine paharul acesta ! Totuși, să se facă nu voința mea, ci a Ta !". Atunci i-a apărut un înger din cer și L-a întărit. Dar, cuprins de zbucium, se ruga și mai stăruitor și sudoarea i s-a făcut ca niște picături de sânge care cădeau pe pământ... Unul din oameni (din jurul lui) chiar l-a lovit pe sclavul marelui preot și i-a tăiat urechea dreaptă... Isus a zis: "Lăsați ! Destul !". Și, atingându-i urechea, l-a vindecat. Atunci Isus a zis (celor veniți să-l ia): "Ați ieșit cu săbii și cu ciomege ca împotriva unui tâlhar ? Când eram zi de zi cu voi în templu nu v-ați întins mâna împotriva mea. Dar acesta este ceasul vostru și autoritatea întunericului"> *Luca 22:47-22:53; Marcu 14:36-14:52.* <În cele din urmă, când s-a făcut ziua l-au târât în sala Sanhedrinului, zicând: "Dacă tu ești Hristosul, spune-ne !". Dar el le-a zis: "Chiar dacă v-aș spune, tot n-ați crede. Iar dacă v-aș întreba, tot n-ați răspunde. Totuși, de acum înainte, Fiul Omului va sta la dreapta plină de putere a lui Dumnezeu"...> "Ești TU Fiul lui Dumnezeu ?" EL le-a răspuns: "Voi înșivă spuneți că sunt."> *Luca 22:67-22:70; Marcu 14:61-14:62; Matei 26:63-26:64.*

-Ce să însemne?

-Conceput de Duhul Sfânt, care este manifestarea Domnului Dumnezeu prin *Ruah hakodesh* (Sfântul Spirit) pe pământ pentru miraculoasa naștere a pruncului Isus, prin Înălțare considerăm că Domnul Isus stă alături de Prințul îngerilor, arhanghelul Mihail (îngerul păzitor al poporului lui Israel) la dreapta Domnului Dumnezeu. (*Ori este chiar arhanghelul Mihail*) ! Continui. Domnul Isus se ruga: <Nu te rog să-i iei din lume, ci să veghezi asupra lor... Sfințește-i prin adevărul TĂU. Cuvântul TĂU este adevărul... Nu mă rog numai pentru ei, ci și pentru cei care cred în mine...> *Ioan 17:15-17:20.* Profetul Maleahi scrie: <"Nu avem oare toți un singur tată ? Nu ne-a creat oare un singur Dumnezeu ? De ce ne trădăm unul pe altul, profanând legământul strămoșilor noștri ?"> *Maleahi 2:10.*

-<Sfințește-i prin adevărul TĂU. Cuvântul TĂU este adevărul...> *Ioan 17:17.* Da, dar câteodată și tăcerea e tare bună. Deseori mai bine tăcem. Unii spun că tăcerea e de aur ! Să nu minți !? Nu !? Și dacă unii vor face rău ca urmare a adevărului aflat ? Și dacă nu e chiar adevărul integral, ci doar dezvelirea unei "glezne" a unui adevăr înveșmântat și tare ascuns. Dar să spui adevărul oricui ? Și celor predispuși la rău ? Căci scrie: regele Zedechia a trimis după profetul Ieremia (care fusese arestat și aruncat în detenție de către prinți, iar aceștia, dorindu-i moartea, îl aruncă în adâncurile rezervorului lui Malchia, unde nu era apă, ci noroi. De acolo etiopianul Ebed-Melec l-a scos cu îngăduința regelui Zedechia cu ajutorul frânghiilor, după ce i-a aruncat cârpe uzate spre a le pune la subsuori) să fie adus în fața sa. <Și regele i-a spus lui Ieremia: "Te întreb ceva. Să nu-mi ascunzi nimic". Și Ieremia i-a zis lui Zedechia: "Dacă-ți spun, oare nu mă vei omorî ? Iar dacă te sfătuiesc, nu mă vei asculta". Atunci regele Zedechia i-a jurat lui Ieremia în locul acela secret: "Viu este Dumnezeu, care ne-a dat viață, că nu te voi omorî și nu te voi da în mâna acestor oameni care caută să-ți ia sufletul"> *Ieremia 38:14-38:16.*

-<Și Ieremia i-a zis lui Zedechia: "Dacă-ți spun, oare nu mă vei omorî ? Iar dacă te sfătuiesc, nu mă vei asculta"> *Ieremia 38:15.* Profetul Ieremia s-a exprimat lucid: adevărul nu convine întotdeauna. Și nu există priceperea și tăria de a preîntâmpina evenimente neplăcute drept consecințe ale unui lanț de înfăptuiri (unele aparent bune, altele poate greșite).

-Regele Zedechia se temea de prinții lui Iuda și îl învață pe profetul Ieremia astfel: <"Să nu afle nimeni despre aceste lucruri ca să nu mori ! Dacă prinții aud că am vorbit cu tine și vin la tine... tu să le zici: *Am spus să aibă trecere înaintea regelui rugămintea mea pentru favoare, ca să nu mă trimită înapoi la casa lui Iehonatan*"> [*de detenție*] <"*și să mor acolo*">. După un timp, toți prinții au venit la Ieremia și au început să îi pună întrebări. Dar el le-a vorbit potrivit cu toate cuvintele pe care i le poruncise regele> *Ieremia 38:24-38:27.*

-Ce să concluzionăm ? Profetul Ieremia i-a "mințit" pe prinți...

-Cuvântul Domnului Dumnezeu nu se poate spune chiar oricui. Mai ales dacă nu convine. Ieremia a procedat după cuvântul regelui. Anterior, în asemenea situație, mesajul Profetului

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

Jeremia a dispărut: <"Iată ce a spus Dumnezeu: *Cine rămâne în orașul acesta va muri lovit de sabie, de foamete și de ciură. Dar cine va ieși la caldeeni va rămâne în viață, da, va avea ca pradă sufletul său și va trăi*"> *Jeremia 38:2*. Regele Zedechia întrebase: <"Este vreun cuvânt de la Dumnezeu ?". Jeremia a răspuns: "Da, este !". Și a mai zis: "Vei fi dat în mâna regelui Babilonului !"> *Jeremia 37:17*. De ce ? Explică profetul în *Jeremia 44:23*: se înălțau fumuri de jertfă pentru "regina cerurilor" din partea soțiilor [poate soții străine, unei zeități a lunii -astrul ceresc- ?], făcând turte de jertfă cu chipul ei și turnându-i ofrande de băutură, fără să-i întrebe pe soții lor *Jeremia 44:19*. Sau se ofereau turte de stafide altor dumnezei *Osea 3:1*. Și mai scrie: <"Sfatul lui Ahitofel... era ca și când cineva întreba cuvântul adevăratului Dumnezeu... atât pentru David, cât și pentru Absalom"> *2 Samuel 16:23*. Când regelui David i se transmite că Ahitofel, sfătuitorul lui David din Ghilo se alăturase complotului unei părți a bătrânilor din Israel care-l ridicaseră pe Absalom să-l ungă rege în locul tatălui său, David, regale David s-a rugat: <"O, Doamne Dumnezeule, te rog, schimbă sfatul lui Ahitofel în nebulie !"> *2 Samuel 15:31*. David îi spune văzătorului Hușai arhitectul: <"...dacă te întorci în oraș și îi spui lui Absalom: *...acum sunt slujitorul tău*, atunci vei zadarnici pentru mine sfatul lui Ahitofel"> *2 Samuel 15:34*. Văzătorul Ahitofel îl sfătuiește pe susținutul tânăr pretendent Absalom să se culce cu cele zece concubine ale tatălui său care rămăseseră să aibă grijă de casa regelui. Se ridică un cort pe acoperișul casei regale și Absalom procedează după sfatul văzătorului. Apoi, Ahitofel îi cere permisiunea lui Absalom ca el însuși (adică Ahitofel) să pornească iute cu douăsprezece mii de oameni în urmărirea regelui David, pentru a întări noua domnie a pretendentului Absalom. Pentru ca mâna lui Ahitofel să lovească în regele David. Dar sfatul lui Ahitofel este zădărnicit de Domnul Dumnezeu prin Hușai arhitectul <"prietenul lui David"> *2 Samuel 16:16*, care recomandă strângerea unei oști numeroase (practic o mobilizare generală), fapt ce ar fi durat. Cred însă că nici Absalom nu dorea să fie părtaș la o asemenea infamie preconizată de Ahitofel (ci doar să îl convingă pe vârstnicul rege că e timpul să cedeze de bunăvoie domnia). Ahitofel se întoarce în Ghilo, lasă porunci casei sale și-și curmă viața. Sfaturile sale date lui Absalom corelat cu faptul că își curmă viața nu are repercusiuni asupra familiei sale, căci Eliam fiul lui Ahitofel ghilonitul este pe lista <"celor treizeci de căpetenii"> *2 Samuel 23:34*. Sunt treizeci și șapte de nume în această listă (știm că Urie hetitul cade în luptă), precum și conducătorii mari.

-Uneori este suficient numai să ne exprimăm prin atitudine și fără de cuvinte. Dar atitudinea să fie nesfidătoare.

-Când profetul Jeremia îi sfătuiește pe cei din rămășița lui Iuda să nu se îndrepte spre țara Misirului (Egiptului), ci să rămână mai degrabă în ținutul lui Iuda, atunci <toți bărbații înfumurați i-au zis lui Jeremia: "Nu spui decât minciuni"> *Jeremia 43:2*. Rămășița lui Iuda (oameni sărmani, câțiva demnitari și fiicele regelui dus în exil) fuseseră atacată de mercenari conduși de un exilat cu descendență regală. Mercenarii fuseseră trimiși de Baalis, regele fiilor lui Amon. Această rămășița lui Iuda se îndreaptă spre Misir, către Tahpenes. Pe timp de pace, viața poate părea mai ușoară, dacă nu ar fi și oameni râvnitori și înrâiți de poftă ! Nu !? Pentru că unul are ceea ce încă nu are altul ! Pofța înrăiește și conduce chiar și la fapte rele ! Unii sunt capabili de rău, gândind că dacă fac pe ascuns și indirect nu se va putea afla. Și plănuiesc actele urâte astfel încât să nu poată fi asociate cu ei, ci cu alții. Și să se dea vina pe alții. Cei râvnitori nu vor vorbi niciodată urât, ci mai degrabă frumos. De ce ? Pentru a obține mult mai ușor ceea ce ei își doresc. Uneori își vor pierde și răbdarea. Și la un moment dat, ceva-ceva poate ieși la iveală. Viața este cum este, câteodată prietenul se arată a fi de fapt cineva dornic să profite ușor. De aceea se spune adesea: prietenul numai la nevoie se cunoaște ! Dar dacă este vorba de oameni între care poate fi și o relație de rudenie ? Se întâmplă adesea. Ce e de făcut ? Numai Domnul poate să știe cum ne putem apăra chiar de cei apropiați. Dacă putem.

-Părinte ? Ce putea oare să-l fi îndemnat pe Marele Cneaz Vladimir al Kievului să îmbrățișeze ritul melkiților ? Oare numai fastul de la curtea cetății Constantinopoleului ?

-Pare să fi fost suficient.

-Mar Awgin este mai degrabă Sfântul nostru sau al Bisericii Siriace Ortodoxe ?

-Mai degrabă al lor, mai puțin al nostru. E venerat mai mult la ei.

-Chiar a făcut minuni ?

-Așa indică scrierile vechi.

-Continuați Domnia Voastră cu versete ?

-Da. Desigur.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

<Şi de flacăra pentru care trăieşti se stinge şi dintr-odată nu mai ai nimic ?/De ceva arde ceea ce din plinătatea inimii cu dragoste mare ai înfăptuit ?/Îngrijii-vă de o cale demnă şi sigură ca speranţa vieţii să se poată relua !/Ca sub povara arsurii durerii şi cu demnitatea iertării să putem continua>.

-Să se mai poate continua viaţa şi în condiţiile unei pierderi mari ?

-Numai Dumnezeu poate ştii ! Omul e atât de trecător.

-Să notez stihurile.

-Te rog. Ai tot timpul necesar.

Transcrierea îi luă ceva timp lui Markos.

-Ce a stat la baza scrierii Dumneavoastră ? Ce idei ?

-Ce putea să stea ? Ofensiva mongolă pentru stăpânirea lumii. Acolo unde au întâmpinat rezistenţă, au trecut totul prin tăişul săbiei. Şi-atunci, dacă pierzi pe cei dragi, cum faci ca să nu te răzbuni ?

-Imposibil de răspuns. E cazul Dumneavoastră ?

-Nu. Dar am avut oameni la spovedanie.

Markos nivelă suprafaţa şi Rabban se apucă să scrie următorul text.

<Dacă şi chiar în iertare, durerea-i prea apăsătoare ca să putem suporta ?/Poate că durerii neiertătoare n-om ceda, ascunsă mai adânc o vom purta./Dacă povara durerii amăgeşte clipa iertării în adânc de minte temătoare,/Urzitoare de ţesături de fapte şi-n răz bunare cedăm durerii neiertătoare ?/Sfânt DOMNUL poate în inimi răspunde rugii unei nelinişti atât de grea./Doar mila SA putea-va sufletul îndoliat să-l întoarcă de la răz bunarea rea>.

-Atunci când pierdem persoane dragi din familie, riscul de a aluneca pe panta răz bunării este foarte uşor. Atunci, toate eforturile par a fi zadarnice. Şi-atunci ce facem ? Acceptăm totul cu seninătate ? Să putem oare ?

-În Cathai, cucerirea s-a făcut în detrimentul dinastiilor Jin şi Song, e adevărat. Dar cucerirea s-a petrecut mai degrabă prin confruntare armată, apoi înstăpânire lină şi calmă, fără excese. După înstăpânire, s-a încercat cel mai adesea cooperarea cu elitele locale. Dar există din partea unora şi un refuz surd.

-Dar ce am auzit de la farangii din Dadu că s-a petrecut în Europa e îngrozitor !

-Nu numai în Europa, Markos. Oriunde ei au întâmpinat o opoziţie oarecare. Opoziţia le-a ascuţit ferocitatea şi au trecut totul prin sabie. Dar acolo unde au întâmpinat rezistenţă s-au purtat cu totul altfel. De aceea, cei din triburile creştine aleg degrabă administraţia şi să fie funcţionari. Se feresc de fapte rele. De parcă viaţa ne-ar feri.

-Să cucereşti pare uşor, să menţii cuceririle e de fapt extrem de greu. Dar, adevărat: multă violenţă !

-Ţi-am spus. Am avut oameni la spovedanie. Dar odată instauraţi, pacea dovedeşte că puterea mongolă este totuşi un factor de stabilitate. În plus, toate secretele ascunse ale Cathai-ului par a se răspândi peste tot în lume. Praful de puşcă cel atât de distrugător, hârtia, mătasea, ceramica din cea mai fină şi multe altele. Şi odată cu ele şi tehnicile de producere. Acum se propagă din Persia până în Europa şi ţara Misirului.

-Nimic nou sub soare !

-Da. Dar sunt beneficii. Uite, spre exemplu Sfânta Scriptură în limba cathai. Cum s-a putut scrie, ce frumos şi aspectuos şi în câte exemplare ! Şi unde ? În sud, sub dinastia Song.

-Dar nu numai tehnicile se răspândesc. Se pare că şi molimele.

-Acelea chiar nu pot fi îngrădite. Atâta timp cât nu cunoaştem cauzele şi natura lor, totul este zadarnic. Ai terminat de copiat ?

Markos nivelă suprafaţa. Deşi nu răspunsese, mesajul nonverbal era clar.

<Totul e înaintea lor. Căci deşertăciune e întru toate. Tuturor o întâmplare./Deşertăciune e şi-n fapta rea şi nesăbuită, deşertăciune e şi-n răz bunare./Deşertăciune este şi-n greşală, în pedeapsă, în căinţă şi chiar în iertare./Deşertăciune e şi-n pedeapsa îndreptătoare, dar şi-n a inimii necruţare>.

-Hai. Transcrie.

-Da !

-Am auzit că viermii de mătase ar fi ajuns şi în Europa.

-Tot ce se poate.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Şi că ei ar fi fost duşi tocmai de monahi. Nu ştiu dacă de-ai noştri ! Ştiu că dinaşti Song interziseseră să fie dezvăluit secretul mătăsii. Mătasea se putea vinde, dar nu trebuia ştiut cum şi în ce mod se obţine. Era un secret bine păstrat.

-Nu de-ai noştri. De fapt, nu ştiu cu certitudine de către care monahi. Probabil că nu de-ai noştri. Acum: din anumite poveşti de demult se relatează că la Împăratul melkit Iustinian au ajuns nişte monahi din Sind (India). Ei numeau Ţara Cathaiului drept Serinda. Aceşti monahi din ţinutul Sind (India) puteau să fie şi iacobiţi. Dar la fel de bine puteau să fie şi urmaşi ai captivilor dintre soldaţi ai melkiţilor deportaţi la frontiera răsăriteană a Persiei. Regii regilor "shāhanshāh"-ii au construit palate, drumuri, chiar oraşe (Bishapur) şi reţele subterane de aducţiune a apelor ("qanat") dinspre zonele montane spre localităţile urbane aflate la baza masivelor muntoase prin travaliul acestor captivi. Aceasta este părerea mea: melkiţi (ori descendenţi din melkiţi) sau iacobiţi. Sunt informaţii redată de Învăţatul Procopius (*Notă exp.: Brosius-"The Persians", Routledge, London, 2006, pag. 183-186*).

-La mine merge mai greu cu scrisul, după cum ştiţi.

-Pentru că eu ştiu versurile pe de rost. Dar am răbdare. Dat fiind că scrii, parcurgi şi vrând-nevrând textul. Adică citeşti şi reciteşti şi treci şi pe scoartă de copac.

-Aşa este. Şi cred că mi se şi fixează în memorie, dar nu exact. Gata, doar o clipă să pregătesc pentru Dumneavoastră.

Şi Bar Şawma se aplecă şi scrise următoarele: <Atunci ?! Nu-i altă speranţă decât în viaţa ce dă naştere vieţii în cutezanţă !/Nenăscutul e scăldat în neprihănire şi în el e atât de nesfârşită speranţă !/Fă-l DOAMNE drept, iertător, cu îngăduinţă, ca firul vieţii să nu se curme./Se stinge omul prin fapta-i greşită. Omenia să nu apună însă fără urme !>.

-Ce semnifică cele scrise ?

-Nu trăim pentru noi şi durerile noastre. Trăim pentru viitor, iar viitorul sunt urmaşii noştri. Bine prin bine pentru cei buni, dar preferabil dacă sunt şi ai noştri. Acesta este sensul stihuirii. Evident, sunt gânduri.

-Interesant. Transcriu imediat. Dar am să vă mai pun o întrebare şi poate îmi răspundeţi, atât timp cât sunt ocupat cu trecerea pe tăbliţă.

-Te rog !

-Am putea noi să facem posibil ca să urmăm o Cale ceva mai lină ? Şi cum anume ?

-Cred că nu. Adică nu putem noi să alegem Calea. Ci mai degrabă, Calea ne alege pe noi. Aceasta ar fi părerea mea.

-Deci trebuie urmată, indiferent.

-Să avem de ales ? Totuşi, găsim sfaturile necesare în Sfânta Scriptură: <De fapt, cine vă va face rău dacă sunteţi zeloşi pentru bine ? Dar, chiar dacă veţi suferi pentru dreptate, veţi fi fericiţi. Totuşi, să nu vă temeţi de ceea ce se tem ei, nici să nu vă tulburaţi. Ci sfinţiţi-L pe Hristos ca Domn în inima voastră, fiind întotdeauna gata să prezentaţi un răspuns înaintea oricui vă cere motivul speranţei voastre, făcând însă aceasta cu blândeţe şi cu teamă...> *1 Petru 3:13-3:15*. <Omenia să nu apună însă fără urme !>.

-Răul se întâmplă. Şi pe timp de pace şi pe timp de război. Pentru că: <cine vă va face rău dacă sunteţi zeloşi pentru bine ?> *1 Petru 3:13* e o întrebare fără răspuns. Sunt oameni capabili şi de fapte bune, dar şi de fapte rele. Şi chiar faţă de cine este zelos pentru bine, pe neaşteptate se poate petrece ceva rău. Independent de voinţa oamenilor, chiar dacă vor ştii toţi că suntem zeloşi pentru bine. <"Cine face voinţa lui Dumnezeu, acela îmi este frate, soră şi mamă"> *Marcu 3:35*.

-De acord. Să vedem în continuare: <...având o conştiinţă bună, pentru ca, în ceea ce vorbesc dispreţuitor ca despre răufăcători, să rămână de ruşine tocmai în defăimarea purtării voastre bune în Hristos> *1 Petru 3:16*. Sfaturile Sfântului Apostol sunt izvorâte din inimă. Se spune că Petru ar fi fost cel care ar fi ridicat sabia la venirea celor care doreau să-l pe Domnul Isus: <Când au văzut ce avea să se întâmple, cei din jurul lui au zis: "Doamne, să lovim cu sabia ? Unul dintre ei chiar l-a lovit pe sclavul marelui preot...> *Luca 22:49-22:50*. <Atunci Simon Petru, care avea o sabie, a scos-o şi l-a lovit pe sclavul marelui preot, tăindu-i urechea dreaptă... Dar Isus i-a zis lui Petru: "Pune sabia în teacă"> *Ioan 18:10*. Altă evangheliie scrie: <Isus a zis: "Lăsaţi ! Destul !". Şi atingându-i urechea, l-a vindecat> *Luca 22:51*. Simon "Chifa"/Petru însuşi spune: <"Doamne, sunt gata să merg cu tine şi în închisoare. Şi la moarte". Dar EL a zis: "Petru, nu va cânta astăzi cocoşul până nu vei nega de trei ori că mă cunoşti"> *Luca 22:33-22:34*. Deci cum este Simon "Chifa"/Petru: greşit sau Sfânt ? Din scrisoarea sa, sfaturile sale sunt minunate. Este un om laş ? Nu. Categorical nu, chiar dacă a negat că îl cunoaşte pe Domnul Isus. A înţeles lecţia iubirii ? Eu cred că DA. Sunt momente în viaţă când avem anumite alegeri. Nu

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

ştin cum şi de ce. Iubirea sa pentru Domnul Isus este deplină. El însuşi mărturiseşte că e capabil de sacrificiu. Dar tot el se dezice. Deci cum e ?

-În ce sens ?

-Luăm de bună mărturiile contemporanilor sau cuvintele Domnului Isus ? Dar dacă cuvintele Domnului Isus nu sunt perfect redată ? Cine vorbea prin Domnul Isus ? Partea divină sau partea umană ? Cum este de fapt ?

Markos coborî privirea ruşinat.

-Chestiunea este că nu putem judeca evenimentele acelea decât din mărturiile contemporanilor. Sunt şi alte scrieri, dar cele mai multe ulterioare, în general comentarii. Ori nu este deloc-deloc simplu. Şi ştii de ce ? Pentru că asemenea lucruri nu trebuiau să se întâmple. Domnul Isus nu putea fi judecat cu măsura cu care erau judecaţi tâlharii. Şi cum am spus, modul de pedepsire era total inuman. Inclusiv pentru tâlhari. Şi totuşi scrie că erau tâlhari, dar ar fi putut fi şi rebeli. Presupunem că fuseseră judecaţi pentru alte pricini decât rebeliunea şi Domnul Isus le-a fost alăturat din rea voinţă şi eroare. Dar ce e mai important: unul s-a căit şi s-a rugat sincer pentru îngăduinţă (dovada că era preocupat şi îngrijorat de soarta sufletului său, tocmai pentru că îşi recunoştea păcatele) şi Domnul Isus l-a îngăduit în marea sa bunătate pentru oameni <"Isus, adu-ţi aminte de mine...". Iar El i-a zis: "Adevărat îţi spun astăzi: Vei fi cu mine în Paradis !"> *Luca 23:42-23:43*. Evangheliştii Matei şi Marcu scriu că până şi tâlharii ţintuiţi au început să-l batjocorească, iar Evanghelistul Ioan nu aminteşte nimic. Să se fi căit unul din răufăcători în final ? Sau doar l-au batjocorit şi ei ?

-Nimic nu-i bine ! Pedepsa era oricum inumană !

-Aşa se pare. Chiar aşa se pare. Atunci, cum se pot îndrepta anumite evenimente ? Aceasta este întrebarea. Se pot ori nu ?

-Nu ştiu să răspund !

-Domnul Isus şi-a asumat ce urma să se întâmple. Atunci, ce înseamnă să ne ducem crucea ? Să fi putut face ceva Sfântul Apostol Petru un gest în apărarea Domnului Isus de unul singur ? Altul decât să afecteze un om care se nimerise el însuşi acolo şi care îndeplinea porunca altuia ? Deci, cu adevărat: "Nimic nu-i bine". Nu putem pune la îndoială Evangheliile, dar serveşte la ceva compararea lor ? Doar în sensul restabilirii succesiunii evenimentelor. Nimic mai mult. Putem deduce ceva de aici ? Da: iertare, iertare, iertare ! De câte ori ? Iertare, iertare, iertare ! De câte ori ? Ce răspunzi ?

-La fel: iertare, iertare, iertare !

-De câte ori, Markos ?

-Nu ştiu. Dar am să răspund la fel: iertare, iertare, iertare !

-Şi-atunci faţă de cine ?

-Nici aceasta nu ştiu ?

-Spunem că faţă de cei buni. Dar ce înseamnă bun, ce înseamnă rău ? Din suflet dorim binele celor dragi şi a apropiaţilor noştri. Şi uneori (nu pot să exprim clar în ce circumstanţe date) binele unuia poate fi răul altuia. Ori un rău mai mic sau mai mare altcuiva, direct sau indirect. O lezare cumva, în vreun fel. Deci ? Cum e ?

-Nu ştiu.

-Şi ce răspunzi ? De câte ori şi faţă de cine ?

-La fel răspund: iertare, iertare, iertare !

-Adevărat ! Căci nu ştim ce se poate întâmpla cu adevărat. Sunt bune sfaturile Sfântului Apostol Petru ?

-Da.

-Adevărat.

-Să pregătesc suprafaţa de scris. O să vă rog să continuaţi cu stihurile. Recunosc că uneori mă puneţi în mare dificultate. Nu neapărat la ce şi cum aş putea sau nu să răspund, ci prin faptul că nu înţeleg întocmai totul aşa după cum ar trebui.

-De ce nu citeşti ?

-Tocmai. Că sunt citate cunoscute. Numai că rămân descumpănit atunci când Dumneavoastră îmi spuneţi câte ceva.

-Citeşte ! Ia Sfânta Scriptură şi citeşte !

-Părinte ! Ştiu pe de rost ce scrie ! Ca şi Dumneavoastră !

-Pe de rost ? Totul ?

-Categoric nu. Anumite versete care-mi plac eu le știu pe de rost.

-Deci alegi numai ce-ți place ?!

Markos rămase iar descumpănit.

-Ce-a ales Domnul Isus ? A ales ce i-a plăcut ?

-Nu știu ce să spun.

-Și de ce luăm din Sfânta Scriptură doar ce ne place ?

-Nu. Am spus că știu anumite versete pe de rost.

-Anumite ?

Lui Markos îi apărură lacrimile. Tăcea.

-Cred că vrei să te duci după apă ?!

-E nevoie de apă ? răspunse cu o voce sprintă și săritor Markos. Sigur că mă duc !

-Adică nu-ți place discuția pe care tocmai am avut-o !

Markos lăsă ochii în pământ. Într-un târziu, spuse:

-Mă duc după apă !

-Vreau să te întreb ceva. Putem oare să dăm crezare totală mărturiei Sfântului Evanghelist Ioan ? Fără discuție, e de mare încredere. Doar că este scrisă la ceva timp după evenimentele petrecute (se spune că e scrisă spre sfârșitul secolului, adică la multe decenii după ce faptele s-au petrecut). Aveau cu ei două săbii conform mărturiei: <atunci ei au zis: "Doamne, iată că aici sunt două săbii." EL le-a zis: "Sunt suficiente">. Și totuși, de unde putea să știe Ioan cine a ridicat sabia ? Alții nu specifică. De ce nu specific ? Era întuneric.

-Poate din rememorările ulterioare !

-Se prea poate ! Dar dacă nu Simon "Chifa"/Petru a ridicat sabia ? Să fi fost Simon "Chifa"/Petru un om laș ? Cu certitudine nu. O fi fost el ? Sau poate nu ? Nu putem știi cu certitudine. Ceilalți evangheliști nu spun cine a ridicat sabia. Și de fapt, chiar nu are importanță. Deci, putem crede mărturia lui Ioan ? Este ceea ce a crezut Ioan că vede. Dar dacă a fost numai ceea ce a crezut că vede ? Dar dacă și în cazul altora, consemnările spuselor nu sunt redade exact ? Atunci, cum trebuie să primim mesajul ? <Ci sfințiți-L pe Hristos ca Domn în inima voastră, fiind întotdeauna gata să prezentați un răspuns înaintea oricui vă cere motivul speranței voastre, făcând însă aceasta cu blândețe și cu teamă...> *1 Petru 3:15*. Răspunsul ne vine de la Sfântul Apostol Petru.

-Totuși, eu am să merg după apă !

-Bine.

Markos verifică vasele. Doar unul era plin. Strânse apa care mai era în celelalte doar într-un vas, apoi le luă pe cel golite și coborî la izvor. Se gândea la discuția anterioară. Nu era simplu. Se spusese multe, dar părea că rămăsese cu puțin. Când se întoarse, lăsă vasele, le acoperi și se așeză pe o lespede de piatră lângă Rabban.

-Ce-ai reținut din discuția anterioară ?

-Două afirmații: "nimic nu-i bine", "iertare, iertare, iertare".

-Bine. Și "iertare, iertare, iertare" ce este ? Sfat, rugămintă, asumare ?

-Totul. Sfat, rugămintă, asumare. Totul.

-Și-atunci ce este esențial ?

-Între oameni probabil că "iertare, iertare, iertare" ca sfat, rugămintă, asumare.

-Iar "nimic nu-i bine" ? Trebuie să revenim și să îndreptăm. Așa cred, spun și mărturisesc. Pe cât posibil. Dar putem întotdeauna ? Sau continuăm să greșim ?

-Chiar nu știu ! Sincer. Sunt tare descumpănit !

-Apă ai adus. Te mai duci după vreascuri ?

-Cum spuneți !

-Păi când ești descumpănit îți cauți ceva de făcut ! Tu ai spus că ești descumpănit.

Se așternu tăcerea. Markos ferise privirea.

-Continui cu stihurile: <O cale e în a nădăjdui ! Și de-a trăi curat, purtând chiar și foc de durere./DOMNUL se va îngriji și lângă EL n-o să mai fie suferință din a SA VRERE./Căci prisosul omului e să trăiască totuși, cu lumina iubirii pe-al său chip,/Să-și ușureze sufletul de greul deșertăciunii. Pasiune, râvnă, ură-s nimic>. Văd că nu notezi ?!

-Nu mai notez.

-De ce ?

-Eclesiastul: totul e deșertăciune !

-Te-ai supărat !

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Nu.

-Oare ?

Lacrimile brăzdară iar figura lui Markos. Luă grafitul și o tăbliță și începu să transcrie.

-Și știi de ce te-am rugat ? Căci nici măcar nu ai mai citit versurile ! Adică ești așa de supărat că nu te mai interesează. Și-atunci, unde este "iertare, iertare, iertare" ?

Se așternu tăcere. Markos vorbi în final, schimbând discuția.

-Măine e vineri !

-Da.

-Ultima zi aici !

-Adevărat.

-Abia aștept să ajung acasă, la Kawshang. Mi-e dor de părinți !

-Cred !

-Da ! Mi-e tare dor !

-Cât ai transcris ?

-Doar câteva cuvinte. Așteptați, vă rog.

Și se grăbi să îndeplinească cele cerute, dar fără prea multă tragere de inimă. Părea că mintea îi zburase deja în Kawshang. După ce termină nivelă cu răbdare și cu conștiinciozitate nisipul, stropindu-l apoi și netezindu-l iar.

-Gata ! anunță Markos.

-Bine. <De este adevăr în VIAȚA de după viață în DOMNUL, ea este-n neprihănire./Și sub soare, să trăim doar în adevărul iubirii din inimi ca să fie-mpplinire./Și dacă-n adevăr e atâta durere câtă nu poate biete suflet ca să mai ducă ?/Să continuăm să trăim doar cu iubirea din inimi și suflet închinat în rugă !>.

-Ne rugăm Domnului să ne ferească de durerea resimțită în inimă ! Ce se întâmplă pe timp de război este cumplit ! Mai trebuie tăblițe ! Doamne, ajută bietelesuflute de drept-credincioși !

-Îți mai aduc acum ! Am pregătite !

Rabban aduse și i le puse alături. Doar că unele nu erau fasonate pe fața care fusese lipită de copac, așa că le răzui cu grijă, așezându-le una atent una peste alta. Mai verifică încă odată suprafețele astfel încât să simtă asperitățile care ar fi trebuit îndepărtate. Markos terminase, nisipul era nivelat, iar el aștepta răbdător.

-Cred că acum e ceva mai bine ! rosti Rabban. Ce repede a trecut timpul ! Când îți este foame să mîncăm.

-Nu încă ! Ceva mai târziu ! Continuați cu stihurile, vă rog !

-Da. <Dacă iubirea inimii e sfâșiată-n plîns, de durerea neiertătoare năpădită ?/În DOMNUL nădăduim, durerea neiertătoare ascunzând spre a fi negrăită./Dacă adâncul durerii neiertătoare plînge a zbcium, geme și arde tare ?/Răbdăm !? Și de n-au priit anii de-amar, aduce-va o clipă de-ndestulare ?>.

-E greu amarul de purtat ! admise Markos după ce citi câteva rînduri. Stihurile sunt elocvente !

Și se apucă să le redea pe scoarță de copac.

-Cred că Părintelui Thimotei îi vor place ! Sunt convins că da. Sunt bune și în predici, căci mulți au de suferit de pe urma ciocnirilor cu forțele de ordine.

-Rebeliunile sunt destul de rare.

-Dar sunt !

-Autoritățile le prezintă ca acțiuni banditești. Dar cele mai multe sunt rebeliuni sau răscoale. Țăranul suferă de nedreptate și în caz de secetă prelungită și de foame. De aici răscoale. Iar localnicii, orașeni și săteni suferă de împilare. De aici rebeliuni. Și unii și alții se ridică la greu: pentru dreptate. Unii funcționari sunt corupți și taxele sunt prea mari pentru bieții oameni. Nu e deloc bine !

-Și corupția este de vină ! Și lăcomia peste măsură ! Aici zona ar fi pacificată. Dar în sud, sporadic luptele continuă. Totuși, stăpânirea Măritului Kublai-Khan de dovedește înțeleaptă, cu toată corupția administrației. Gata ! Eu am scris.

-O să schimbăm tonul. O să scriu și alte versete ca să mai diversificăm. Revenim ulterior la tema anterioară. Iată: <Știu că te închini și rogi pentru protecție, iar numele-mi adesea pronunți,/De sfaturile din inimă, la fapte bune, la dreptate și omenie să nu renunți./Vitejia e

bună și poporul te ascultă de se asociază cu o domnie dreaptă,/Ofițerii și demnitarii să te urmeze și să ai parte de o sfătuire înțeleaptă./Cetățile voi veghea protector. Fie ca urechea ta sfaturile-mi să asculte./Evenimentele viitoare vor fi și bune și rele, se vor întâmpla fapte multe !/Diplomație, alianțe, negoț, meșteșuguri, arte, cult, fapte bune, chibzuință,/Poporul să te urmeze la bine și la greu și toate vor decurge după dorință>.

-Despre ce ar fi vorba ?

-Sfaturi pentru un prinț ! Gânduri ! Nu știu cât sunt de clare !

-Suficient de clare. Le transcriu imediat. Cum de v-au venit ?

-Dar cine mai știe ? De demult. Tare demult. Când ești gata spui.

Dar Markos tăcea. Stăruia mai mult cu ochii la suprafața de nisip, semn că citea și recitea. Dar și scria, extrem de atent.

-La ce te gândești ?

-Am să o numerotez altfel cu un cod de descriere: Diverse. La aceasta mă gândeam.

-Aaa ! Cum dorești ! Oricum, le-ar fi deslușit pe îndelete Părintele Thimotei la episcopie, în capitală. Deși e mai bine să fie clare.

-Mult mai bine ca să înțeleagă cum le poate deosebi și ordinea în care trebuie citite. Așa este logic. Și atunci va trebui o tăbliță care să deslușească modul de codificare și de ordonare a tăblițelor. Mai am puțin.

Termină și nivelă nisipul.

-Despre ce o să mai scrieți.

-Revin la versurile anterioare. Acelea triste.

-Nu-mi plac neapărat, dar pentru cei oropsiți sunt potrivite. Vă rog !

-Da. Deci, iată: <Să dorim oare, copleșiți de mare durere, să preferăm a muri-n demnitate ?/Și biruința contra celor ce sădit-au suferința s-o căutăm în tot și-n toate ?/Și dacă biruința duce la pieire și lupta contra împilării e-atât de neegală ?/Închinați rugii DOMNULUI, vom porni totuși pe-o cale solitară și letală ?>.

-Despre ce ar fi vorba ?

-Despre revoltă ! De fapt, totul e deșertăciune, așa cum susține Eclesiastul.

-Adevărat. Acestea le trec ceva mai repede. Să le recitesc. <...lupta contra împilării e atât de neegală...>. Tot nu înțeleg cum Marele Kagan a putut să prefere credința karaită în raport cu dreapta credință ?

-Poate și proximitatea melkiților imperiali din Constantinopole ! Cine știe. Dar au mai existat triburi și cetăți întărite care au îmbrățișat cultul mozaic ori cultul karait al israeliților. Deci nu e un caz singular. Dovadă este și citatul pe care l-ai dat din *Sura Vacii*: <precum și aceia dintre cei care s-au iudaizat>. De altfel și pentru noi în calitate de credincioși creștini, cultul karait e categoric opțiune secundă (teoretic vorbind, dar și faptic, căci Vechiul Testament este pentru noi o lectură logică). Și nici cu religia mozaică diferențele nu ar fi fundamentale dacă am căuta apropierea dintre Talmud și Noul Testament. Și de ce spun totuși că au existat momente de expansiune ale religiei mozaice: întrucât creștinismul propovăduit de Sfântul Pavel s-a impus printre greci și a câștigat aderenți pentru sectă și între israelito-greci, de unde ulterior s-a extins în toate colțurile din acea parte de lume (fiind adoptată ca religie receptă în Imperiul Roman).

-Cărțile sabeenilor (creștinii după Sfântul Ioan Botezătorul) par a fi complicate.

-Nu am cunoștință ! Aceasta este părerea mea: Sfânta Scriptură este o sursă suficientă și detaliată de învățătură. Nu trebuie să căutăm căi de rătăcire în scrieri necunoscute nouă și care de fapt nu prezintă niciun interes. Totuși, dacă aceste scrieri ne-ar fi accesibile, le-am putea analiza alăturându-le pentru a sesiza asemănările îndeosebi, dacă aceste asemănări există.

-Da. Dar tot Dumneavoastră spuneți că dacă privim cu un ochi critic, nimic nu ne poate fi un prilej de poticnire.

-Adevărat ! Dar de ce să ne poticnim ? De ce să nu urmăm senini Calea ?

-Spuneți de cei care au îmbrățișat religia mozaică ori cultul karait ? Știți mai multe ?

-Se vorbește la începutul ascensiunii islamului de un conflict între triburile iudaizate cu o ușoară tendință mesianică (pseudo-creștină ori poate israelito-creștină ?) din zona Medinei și Khaibar. Se spune că tribul iudaizant Banu Qurayza ar fi fost învins în luptă (fortificația tribală ar fi fost cucerită) și pentru refuzul curajos de a trece la islam, bărbații ar fi plătit se pare (cu

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

mici excepții) cu viața, iar femeile și copiii au fost împărțiți ca pradă de război între trupele musulmane victorioase. Iar triburile Banu Qaynuqa și Banu al-Nadir au fost obligate să plece în exil, fiind expulzate din zonă. Se pomenesc în scrieri numele liderilor tribului Banu al-Nadir: frații Sallam și al-Rabi b. Abu Al-Huqaiq și frații Huyayy, Judayy, Abu Yasir b. Banu Akhtab, iar al tribului Banu Qaynuqa: Husayn b. Salam b. Al-Harith care s-ar fi convertit la islam, dar nu a fost deloc bine văzut de ai săi (*Notă exp.: extras din Haggai Mazuz- "The Religious and Spiritual Life of the Jews of Medina", Brill 2014*). Sunt povești vechi de mai bine de șase secole. Dar există și alte informații, dar nu insist, căci nu are sens. La fel: la ce bun ? Văd că ai nivelat, deci continui ?

-Da, vă rog.

-Bun: <Neștiute-s căile tale, DOAMNE, neștiută-i speranța în LUCRARE și-n viață./ Înălță-i pe cei ce ard de dorul pierderii, tânjind la demnitatea dulcii pieiri/Și pe cei poartă povara să rămână mărturisitorii nepieritoarelor amintiri./Chiar de durerea coplesitoare țese-n minte aprigă luptă, inima să spună/Mărturia flăcării iubirii ce s-a stins, dar care niciodată nu poate să apună>.

-Frumoase versuri, dar triste !

-Aștept să le transpui pentru Părintele Timotei !

-Asta și fac.

-Câteodată lupta se poartă în noi. E o revoltă interioară asupra apăsării răului în exterior. Scrierile vechi arată că greșeala conduce la consecințe îngrozitoare. După cum arată Sfânta Scriptură, căderea în păcat conduce la moarte. Și suferința și lupta interioară poate micșora flacăra duhului în om.

-Deci se duce o luptă și în noi ?

-Da, categoric da. Reflexivitatea nu înseamnă numai a gândi și regândi totul din perspectiva proprie și din multiple alte perspective (căci bine pentru noi nu semnifică apriori bine pentru alții sau pentru Creație), ci înseamnă să ne abținem, să fugim și să ne ferim continuu de păcat. Și ce înseamnă păcat ? Nerespectarea Voinței Domnului. Și nu numai a celor înscrise în tablele Legilor. De ce ? Pentru că păcatul (poate) conduce la moarte (și nu numai păcatul propriu, ci și păcatul altuia care induce -direct sau indirect- un rău ce-l influențează pe Drept în sens contrar binelui). Dar atunci când lupta se poartă în noi înșine și reușim să ducem la bun sfârșit aceasta luptă interioară, duhul aproape stins de frământări se poate redeștepta. Adică se poate reaprinde. Asemenea unui opaiț sau a unei lămpi căreia îi lipsește uleiul pe moment. Redesteptarea flăcării duhului este întotdeauna o veste bună.

-Redeșteptare ?

-Reaprindearea sau reînflăcărarea duhului în om la sfârșitul unei intense lupte interioare. Căci și gândurile, chiar dacă neînfăptuite pot fi precum o fază premergătoare stării urâte de cădere în păcat.

-Nu înțeleg ! Sunt păcate și păcate...

-Gândurile contradictorii și izvorâtoare de rău intoxică duhul, spiritul în noi, micșorând intensitatea flăcării duhului. Păcatul în sine nu s-a făptuit, dar lupta din noi contra actului de producere ori de făptuire a păcatului secătuieste flacăra duhului, grăbind combustia și micșorându-i intensitatea. Am citit acestea în scrierile alexandrinului Origen, înțelept din vechime și le accept întocmai ca justă învățătură.

-Nu toți sunt de acord cu toate cele scrise de învățatul Origen.

-Da, adevărat. Recunosc însă că e prea profund pentru ca eu să judec în vreun fel. Și ceea ce dovedește că un ochi critic trebuie menținut în permanență.

-Și-atunci ce trebuie făcut ?

-Păcatul conduce la moarte. Chiar și păcatul altuia, păcat ce ne împinge indirect spre nedreptate și către fapte pripite (necugetate): <"Ascultați de nuia și de cel care a stabilit-o ! Mai sunt în casa celui rău comorile răutății și blestemata efă mică ? Pot fi eu curat cu o balanță nedreaptă și cu o pungă cu greutate înșelătoare ? Căci bogații lui [orașului] sunt plini de violență, locuitorii lui vorbesc minciuni și limba le este vicleană în gură"> *Mica 6:9-6:12*. Să ne ferim de păcat. Să fugim continuu de păcat. Dar uneori ispitele conduc la lupte interioare aprige. Aceste lupte interioare micșorează intensitatea flăcării duhului. Și aceste gânduri contradictorii trebuie îndepărtate de noi ca fiind total nocive. La ce bun să insistăm în gând asupra ceva ce nu trebuie făptuit, datorită iluziilor date de ispite ?

-Dar când avem o suferință interioară, o durere puternică dată de o pierdere reală a unui apropiat sau de manifestarea unei nedreptăți sau a împilării apăsătoare ?

-Sunt și nevoi fundamentale. Seceta și lipsurile conduc populația țărănească la răscoale. Răsturnarea ordinii sociale conduce de asemenea la rebeliuni și la lupte între diversele fracțiuni. Sunt chestiuni pur lumești. Dar când nevoile sunt ideatice, derivate din aspirațiile noastre și date din iluziile plăcerilor pe care nu le putem stăpâni, atunci și această luptă cu noi înșine se poate transpune în interior. Oare să găsim cu adevărat utilitate și plăcere în tot ceea ce râvnim pe moment ? Și în acest caz, suferința indusă conduce la micșorarea intensității flăcării. Ori "suferința indusă" poate să fie și din compasiunea și îngăduința față de durerile cuiva ori din rana sufletească dată de tumultul devastărilor și cuceririlor.

-Rebeliunea și dorința de schimbare a ordinii pot să însemne păcat ?

-Legile și ordinea sunt pentru menținerea stabilității sociale. Dar după o răsturnare a ordinii sociale, întotdeauna există replici ale tensiunilor, exprimate prin rebeliuni. Ele pot fi perpetuate chiar mult în timp. Nu mă pot exprima dacă este sau nu păcat. Dar să judecăm cumva altfel: cei ce au pierdut poziția dominantă se sprijină pe o pătură a populației în lupta lor pentru recâștigarea pozițiilor pierdute. Ori, rebeliune înseamnă conflict armat. Ceea ce înseamnă sacrificii, nu ? Și ce se pierde de fapt ? În lupta armată se înrolează și pier adesea oamenii curajoși. Curaj înseamnă demnitate, înseamnă un mod liber de a gândi, înseamnă libertate. Cei care se "feresc", gândesc conflictul în termeni financiari și vor susține din umbră nevoile trupelor armate, furnizându-le cele necesare. Deseori, conflictele sunt și surse de îmbogățiri ultrarapide pentru furnizorii armatelor în conflict. Care apoi își propagă concepțiile și influența uzând de mijloacele lor monetare. Bun. Și atunci ?

-Ce să deducem de-aici ?

-Că nimic nu e bine.

-De ce ?

-Conflictele armate consumă resurse care pot fi utilizate cu mult mai bine pe timp de pace. Dar și în vremuri de pace, tensiunile se exprimă în mod real continuu. De-o manieră intensă și uneori chiar și violentă ! Altfel spus, lupta e în realitate continuă. Căci aceasta semnifică legile și ordinea: represiunea celor care au pierdut poziția dominantă și a celor despre care putem crede că i-ar putea ajuta. Și apoi, se pot pierde oameni cu simțul datoriei, cu demnitate, patriotism și curaj. Mai predispuși poate în a-și risca viața pentru cauze altruiste, generale și nobile. Implicit, mai expuși și mai vulnerabili. De aceea este și greu să propagi mesajul Domnului Isus de iubire a aproapelui. Chiar și în regiunile presupus pacificate.

-De ce ?

-Pentru că nu există comunități absolut ideale ! De aceea ! Și în comunități va exista cineva care să învețe de "bine". Iar acesta va cere să se facă după cum spune el, dar în aceeași măsură respectivul nu va dori să răspundă pentru plata "oalelor sparte". La "câștig" vor toți, la "pierdere" nimeni. Dar ce e "câștig", ce e "pierdere" ? Ori ? Trebuie făcut cumva bine și pentru oameni, dar și pentru natură. Omul strică echilibrul naturii cu timpul. Și atunci când ne înmulțim peste măsură, sporirea resurselor se face în detrimentul Creației. Altfel spus, oamenii se înmulțesc peste măsură și creșterea populației favorizează consumul de resurse. De aceea, pentru oameni, modul frugal de viață trebuie să fie regulă și nu excepție: consum de vegetale și excluderea sau reducerea cărnii de origine animală din alimentație. Și nu numai atât: protecția întregii Creații. Prin crearea și protejarea de regate distincte ale plantelor, insectelor și animalelor. Adică iubire și responsabilitate pentru toată Creația.

-Bun, noi nu consumăm produse de origine animală. Dar alții consideră că e necesar.

-E și o formă de cruzime față de animale. Chiar să nu putem altfel ?

Markos stăruie în gânduri.

-Deci, consum de vegetale !

-Da. Și totuși și aici pot interveni unele dificultăți.

-Cum ? În ce sens ?

-Tradițional, în nord se cultivau mei, secară, orz, ovăz, grâu. Păioase. În sud, s-au ameliorat culturile de orez și s-a făcut o selecție a plantelor după productivitate. Așa încât productivitatea speciilor plantei de orez selecționate a devenit mare. Dar orezul este iubitor de apă. Plantei îi trebuie multă apă. Ori, culturile de orez se fac cu preponderență în zonele de deltă și în regiuni cu umiditate în sol ridicată și care se pot eventual inunda. Adică zone de luncă. Dar în zonele de deltă și de luncă ale fluviilor și râurilor, speciile de plante, animale, pești și insecte abundă și regenerarea vieții e explozivă. *Heshang Gong*: <"Primăvara și vara, suflul yang

[se mișcă] iute în partea de sus, iar "Cele zece mii de ființe și lucruri" cunosc împlinirea... Toamna și iarna, "Cele zece mii de ființe și lucruri" își află liniștea pe tărâmul morții. [Când liniștea ajunge] la hotare, căldura sosește, iar ea este obârșia vieții"> (Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 126). Nu putem să fim egoiști, să-i luăm Creației arealul care de drept este al ei și îi aparține. Să fie oare mai mulți "cei ce îi fac pe alții să se poticnească" Geneza 6:4, decât cei stăruitori în credință, drepti și cu dreptate (precum în timpurile cele vechi ale dreptului Noe) !? Chiar să nu mai fie drepti care să înduioșeze fața prea-bunului Domn Dumnezeu, când Sfântul Unic (Bindecuvântat fie El !) poartă grija celor o sută douăzeci de mii de oameni dintr-un oraș mare, <"care nu știu să deosebească dreapta de stânga lor, ca să nu mai punem la socoteală multele animale de acolo ?"> Iona 4:11. Domnul Dumnezeu are grijă de necuvântătoare și de toată Creația Sa Iov 39:1-39:30. <Și YHWH Dumnezeu a făcut să crească o curcubetă și să se înalțe deasupra lui Iona, ca să-i facă umbră deasupra capului și să-i ușureze suferința. Iona s-a bucurat foarte mult de curcubetă>. Un vierme a ros curcubeta și un vânt dogoritor l-a necăjit pe Iona. <Și cerea ca sufletul lui să moară și zicea întruna: "Mai bine să mor decât să trăiesc !". Atunci Dumnezeul i-a spus lui Iona: "Oare pe drept te-ai aprins tu de mânie din cauza curcubetei ?". Și el a zis: "Pe drept m-am aprins de mânie, până la moarte !". Dar YHWH a zis: "Ție ți-a părut rău de curcubeta aceasta pentru care nu tu te-ai ostenit și pe care nu tu ai făcut-o să crească. Într-o noapte s-a născut și într-o noapte a pierit. Și mie să nu-mi pară rău de Ninive, orașul cel mare, în care sunt... oameni, ca să nu mai punem la socoteală multele animale de acolo ?"> Iona 4:6-4:11. Abundența speciilor este mai mare în zonele umede cu climă favorabilă. Doar pentru a potoli colicile și frământările stomacului să avansăm în zonele naturale care sunt cele mai propice regenerării vieții !?

-Trebuie să mâncăm totuși. Orezul să nu fie o plantă chiar atât de utilă ? La noi nu se consumă așa de mult ca aici ! Nu chiar așa de mult (de fapt). Dar se mănâncă des. Am înțeles că în sud, consumul său e obișnuit (poate zilnic).

-Dincontră, e foarte utilă ! Nu bună, foarte bună. Dar în deltă și în estuare viața abundă. Să le lăsăm Creației, pentru ca și Creația să poată să se regenereze și să existe diversitate. Aceasta este opinia mea în care cred și pe care o mărturisesc. Și mai sunt și alte plante foarte bune: grâu, secară, mei, orz, ovăz, dar și măslina (sunt uleioase și uleiul din ele e bun și la iluminat sau încălzit. Cresc în zone mai calde), dar și năut (dă putere, dar fierbe mult), linte, mazăre, cicoare, hrișcă. Și plantele verzi: lăptuca, salata. Culturile se alternează, încât pământul să nu secătuiască. Și e nevoie și de aport (bălegarul ar fi bun la regenerarea solurilor). Se pot face și trei culturi (alterne) pe an (în anumiți ani), dar e nevoie și de îngrășăminte naturale. <Când sub Cer regăsim Tao, caii cei iuți vor îngrășa ogorul. Când sub Cer nu regăsim Tao, caii de luptă își duc zilele dincolo de zidul cetății> (Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 127).

-Ce se va întâmpla în final ? Încotro ?

-Mulți vizionari văd în viitor evenimente cumplite. Să presupunem că sunt doar viziuni. Să ne doar aplecăm asupra Cărții Revelației sau Apocalipsei. Sunt și alte viziuni din vechime. Dar vedenia fie ca să rămână doar vedenie ! Și degrabă să ținem aproape de inimă cuvintele Domnului Isus: <...când veți auzi de războaie și tulburări, să nu vă îngroziți. Fiindcă mai întâi trebuie să se întâmple aceste lucruri, dar sfârșitul nu va veni imediat> Luca 21:9. Stă scris: <"Căci iată ce mi-a spus DOMNUL Dumnezeu lui Israel: *Ia din mâna mea acest pahar cu vinul furiei și dă-l să bea toate națiunile la care te trimit. Și vor bea, se vor clătina și se vor purta ca niște nebuni, din cauza sabiei pe care o trimit în mijlocul lor*. Atunci am luat paharul din mâna DOMNULUI și l-am dat să bea toate națiunile la care mă trimisese DOMNUL... Și să le spui: *Iată ce a zis DOMNUL armatelor, Dumnezeu lui Israel: *Beți, îmbătați-vă, vomitați și cădeți și nu vă mai ridicați, din cauza sabiei pe care o trimit în mijlocul vostru*...*Nu veți rămâne nepedepsiți, căci chem sabia mea împotriva tuturor locuitorilor pământului*, zice DOMNUL armatelor"> Ieremia 25:15-25:29. Altfel spus, să menținem flacăra speranței, căci nu avem cunoștință de timpurile ce vor veni.

-Da, adevărat: <...dar sfârșitul nu va veni imediat> Luca 21:9. Ce să însemne ? Că totuși sfârșitul va veni ?

-Înseamnă că mai există încă speranță. Și atât timp cât există speranță, există și credință ! Știi cum se trăiește pe o insulă ? Cum trăiește acea populație pe o insulă ? Cu multă chibzuință în toate ! Și dacă populația sporește ? Parte pleacă. O foamete pe o insulă e îngrozitoare.

-O foamete e îngrozitoare oriunde s-ar petrece.

-În realitate, foametea se produce pentru că unii vor să aibă în detrimentul altora. Lumea are teoretic suficiente resurse. Dar să existe și un control demografic. Omul este singura specie care nu iese din calculele echilibrului natural. Să gândim lumea ca pe o insulă și să ne

comportăm ca atare. Chestiunea este că la sporirea populației în toată lumea nu vom avea unde pleca. Deci: trebuie să existe măcar colțuri ale Creației unde Creația trebuie să reziste. Mai mult, unele specii au un areal specific de viață. În interacțiune cu așa-zisa cultură materială a omului, cele mai multe specii nu rezistă. Nu este și nu trăiește doar omul singur ! Și deltele și estuarele și luncile sunt asemenea colțuri de explozie a vieții. Și pot și trebuie să rămână exclusiv Creației. Și nu numai. Omul nu va supraviețui fără restul Creației. În plus, cum putem menține dezideratul: apă, aer, pământ curate ?! Par a fi probleme chiar cu toate. Și cu pământul, dar și cu aerul și în primul rând cu apa. Recoltele de grâu, mei, orz, secară, ovăz nu sunt constante. După curățură (adică deștelenirea unui teren), deja din al treilea an terenul adesea se secătuiește. Adică pierde resursele vitale. El are nevoie de odihnă și de înierbare și de îngășăminte naturale (bălegar, dar și resturi vegetale și chiar și altele). Terenul trebuie lăsat să regenereze o perioadă. Și atunci ? Nu știm.

-Hm !? Doream să aud de la Dumneavoastră chestiuni spirituale.

-Te-am pus pe gânduri. Spre exemplu: nici modul cum procedez eu cu tine nu este deloc normal. Eu pun o presiune pe tine, astfel încât să te fac să raționezi altfel. Și totuși nu este tocmai normal. E tot o influență. Trebuie să încercăm ca influențele pe care le manifestăm asupra celorlaltora să fie de o manieră delicată, tandră. Nu putem pune presiune pe oameni ! Și știi de ce mă port așa ?

-De ce ?

-De prea mult trai în solitudine. De aceea !

-Nimic nu e bine !

-Da. Sunt atât de multe lucruri greșite că nu avem speranță decât în mesajul Domnului Isus.

-Ați spus că nici ce ați făcut Dumneavoastră nu este normal ! Căci ați pus presiune pe mine. Din cauză că Dumneavoastră ați trăit mult prea mult timp în solitudine.

-Exact. Și pentru aceasta îmi cer iertare. Deci, te rog, iartă ! Ar fi minunat dacă am conviețui pe cât posibil cu minime influențe. Totul fie cu îngăduință.

-Fie iertat ! Continuați cu versurile ? Uitați că am nivelat suprafața !

-Da: <Prisosul fie în viețuirea prin rugă, cu lumina inimii scaldată-n mare iubire,/Să se ușureze sufletul în trudă cu speranța răsplății în dreaptă împlinire./Nimic ce ridică omul nu-i veșnic, e-atâta deșertăciune, atât de vremelnic !/Dar de clădești, întocmești ceva, de la bun început fă-l bine, fă-l temeinic>.

-Stihuri frumoase. Cu încărcătură spirituală.

-Întrebarea este: ce înseamnă să clădești bine și temeinic, dacă nimic ce ridică omul nu-i veșnic și este vremelnic. Deci iată, deja o contradicție ! Dar te las pe tine să scrii și să regândești, eventual, astfel încât să nu mai încerc să te influențez mai mult decât ar trebui.

Markos transcria conștincios. Și totuși i se vedea pe chip că este preocupat de discuția anterioară.

-De ce spuneți că nu ați procedat bine ?

-Pentru că într-un fel te influențez mult prea mult. Și îți impun un anumit mod de gândire pe care eu îl consider cel bun, dar oare chiar să fie cu adevărat cel bun ? Deci da, să privim critic. Dar putem să și îndreptăm ? Vom avea preferințe. Nu ? Vom avea anumite simpatii, nu ? Creștinii noștri din administrație, Ai-hsüeh sunt cu dreptate. Dar nu vor favoriza ei în mod natural și logic tot creștinii ? Pentru că mai degrabă avem simpatie pentru ai noștri, decât pentru alții. Iată de ce totul e complicat. Iar aici este o întretăiere de civilizații care toate concură în a face cumva mai bine. Dar să fie oare suficient de bine ? Mă întreb !?

Markos lăsa capul în jos.

-Și știi de ce ? Suntem asemenea populației de pe o insulă. Toți. Din întreaga lume. La un moment dat, toată lumea va fi asemenea unei insule. Și dacă nu suntem oameni de omenie, cum se va mai putea oare trăi pe pământ ? Și atunci, oameni de omenie să însemne reflexivitate și îngăduință (ambele continue) ?! <Dar voi, preaiubiților, zidindu-vă în credința voastră prea-sfântă, rugându-vă prin Duhul Sfânt, păstrați-vă în iubirea lui Dumnezeu, așteptând îndurarea Domnului nostru Isus Hristos pentru viața eternă. ...continuați să arătați îndurare față de unii care au îndoieli, salvați-i smulgându-i din foc. Dar continuați să arătați îndurare față de alții, făcând lucrul acesta cu teamă, urând chiar și cămașa pătată de carne> *Iuda 1:20-1:23*.

Tânărul se aplecă și nivelă suprafața. Reumezi nisipul și nivelă iar.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Continui: <Nu te hrăni cu iluzii deșarte, cu vise ce nu se vor putea împlini în simțire,/Ceea ce faci să iasă din izvorul generos al inimii, să fie în curată dăruire./Închină-te, respectă și cere continuu în viața-ți a pașilor buna călăuzire./Vocea să se-audă la timp și vorbele să iasă doar după o lungă chibzuire>.

-Aceasta să fie cheia ? Bună chibzuire și respingerea iluziilor deșarte.

-Așa sunt versurile. Să sperăm că ele conțin și adevăr.

-Sunt inspirate din Eclesiastul. Dar cine să le fi scris oare ?

-Cine ? În tinerețe visam mai mult ! Dar nimic nu este al nostru, totul fie al altora. Căci nimic nu ducem cu noi când ne stingem. Doar flacăra și lumina care arde în noi, o ducem în Ceruri să o restituim celui de drept. Slavă Domnului, fie Numele Său pe veci laudat !

-Și dacă flacăra și lumina din noi nu ne aparține, atunci cui o restituim ?

-Suflarea de viață a cui este ? Și este numai asupra oamenilor ? Ce înseamnă suflare de viață ? Numai mișcare ? O plantă nu e vie ? Ba da. Căci ea crește, fără îndoială. Deci, nimic nu e al nostru, avem doar temporar în posesie, totul este de fapt al Domnului. Așa cred eu și mărturisesc. Și mai de preț este să rămânem curați și fără de păcat. Căci nu e făptuire mai urâtă decât cea rostită de Profet: <"Pentru ce vă certați cu Mine ? Toți v-ați răzvrătit împotriva Mea" zice Domnul> *Ieremia 2:29*. S-avem frică și respect pentru și de Domnul și doar împotriva Sa să nu ne răzvrătim ! Și dacă suntem parte a Creației, să ne comportăm ca atare, ca parte a Creației ! Acum am să-ți cer eu părerea !

-Da, vă rog.

-Îți par gândurile acestea ale mele naive ?

Markos tăcu.

-Nu știi ce să răspunzi !

-Nu. Eu am să scriu pe tăblița. Vă rog să mă lăsați să fac ce mi-ați cerut.

-Să fie aceasta o scuză ca să nu răspunzi ?

-Da. Poate fi o scuză ca să nu răspund. Și îmi cer iertare pentru lipsa de respect !

De data aceasta, Prea Înțeleptul tăcu. Tânărul scria, fără să mai ridice privirea, uitându-se când la scrisul de pe nisip, când la caracterele care apăreau pe tăbliță.

-Origen scria la un moment dat: <mărturisim că multe din lucrurile ce nu sunt în puterea noastră sunt cauze pentru multe ce stau în puterea noastră... Iar dacă cineva cere ca ceea ce stă în puterea noastră să fie dezlegat de întreg, astfel încât noi să alegem în afara unora ce ni se întâmplă, Acela a uitat că este parte a lumii și este prins în comunitatea oamenilor și a mediului... Preștiința lui Dumnezeu nu este deloc constrângătoare pentru cele preștiute"> (*Notă exp.: Origen-"Omilii, comentarii și adnotări la Geneză", Polirom, Iași 2006, pag. 493*). Eu, comparativ cu Origen sunt categoric un naiv !

-Adică ?

-Adică: când îmi spui Prea Înțeleptul este doar laudă nemeritată, căci pe lângă Origen nu am nicio cunoaștere reală a lumii ! Deci gândurile mele sunt doar gânduri naive, destul de categoric apua !

-Eeee ! Nu știu, Prea Sfinte ! Bine, n-am să vă mai spun Prea Înțelept, ci doar Prea Sfânt ! Acum, vi s-ar părea că ar fi ceva mai bine ?

Remarca lui Markos îi amuzară pe amândoi, așa că izbucniră întâi în chicotit, apoi efectiv în râs. Când se domoliră, tânărul reîncepu să noteze. Apoi pregăti iar suprafața de scris. Dar Rabban stătea și contempla. Nu se știe ce ! Cine știe ce o fi fost în mintea sa ?

-La ce vă gândiți, Prea Sfinte ?

-La Origen ! De unde atâta înțelepciune ? Noi nu știm mai nimic în raport cu ceea ce cunoștea Origen. Alexandrinul era un far luminat de știință și cunoaștere. El a trăit în urmă cu aproape unsprezece secole. Se mai relatează și despre Profetul Daniel că avea pricepere în toate viziunile și visele sale. Și împăratul Nebucadnețar (Nabucodonosor) a avut vise. Tulburat, el a cerut tălmăcirea lor. Și într-un târziu, a venit în fața sa și Profetul Daniel, care a descris astfel cele ce aveau să vină: împărăția Babilonului e denumită de aur; a perșilor de argint; a macedonenilor de bronz; a romanilor de fier (*Notă exp.: Origen, pag. 480*) *Daniel 2:37-2:40*. Daniel nu le numește ca atare, dar Origen interpretează fapte deja petrecute în timpul său. Iată un exemplu al Preștiinței lui Dumnezeu !

-Cele atribuite de Origen să fie corect interpretate ?

-Să vedem ce spune Profetul Daniel despre a patra împărăție: <...Și a patra împărăție va fi tare ca fierul. După cum fierul sfărâmă și zdrobește tot, și ca fierul care fărâmițează toate acestea, așa va zdrobi

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

și va fărâmița ea> *Daniel 2:40*. Iar Origen scrie: <Nu preștiința este cauză a evenimentelor (căci Dumnezeu nu are nicio legătură cu cel preștiut că păcătuiește, când acesta păcătuiește), ci vom spune, paradoxal, dar adevărat, că evenimentul viitor este cauză a faptului că preștiința este astfel pentru el. Căci nu se întâmplă fiindcă a fost cunoscut, ci a fost cunoscut fiindcă era pe punctul de a se întâmpla> (*Notă exp.: Origen, pag. 486-487*).

-Ce să însemne aceasta ?

-Mai spune Origen: <Căci nu este posibil ca Dumnezeu să mintă; este însă posibil, în privința celor ce pot să se întâmple și să nu se întâmple, să gândească "acestea se întâmplă" și "acestea nu se întâmplă"> (*Notă exp.: Origen, pag. 487*).

-Îmi este greu să înțeleg.

-Tot ceea ce facem să facem cu rugă la Domnul ca pașii să ne fie luminați și să nu ne îndepărtăm de Cale ! Adică: este posibil în privința celor ce pot să se întâmple și să nu se întâmple, adică vedenia să rămână vedenie. Aceasta ar putea fi concluzia.

-Dumneavoastră îmi spuneți, dar eu nu înțeleg !

-Noi dorim să urmăm un pelerinaj la Ierusalim. Pornim, dar dacă nu ajungem ?

-Facă-se doar după Voia Ta Doamne ! Asta e !

-Ai înțeles, acum ?

-Nu. Pornim la drum și vom vedea. Când va fi timpul potrivit, evident.

-Văd că ai nivelat. Înseamnă că pot să continui să scriu ?!

-Desigur !

-Iată: <Vorbele să se scalde-n iubirea din inimi. Vocea nuanțează și le transmite./Cu blândețe, calm, stăpânire. Să nu ne osândim prin fapte, vorbe greșite !/Oamenii se apreciază prin fapăturile lor, nu după multele vorbe nesăbuite./Trăim o viață efemeră și plină-n deșertăciune. Dar viețile trebuiesc trăite>.

-Citesc și urmăresc să aflu sensul. Ce să înțelegem ? Descifrați-mi Dumneavoastră.

-Vorbele să fie mai ușor de iertat, căci sunt doar vorbe. Să prevenim ce e rău în primul rând înainte de făptuire. Dacă e posibil, desigur, vorba să fie mult mai bine cumpănită, căci și cuvântul poate să doară. Unii nu suportă jignirile. De aceea să ne înfrânăm și în vorbă spre a nu stârni o mânie inutilă.

-Da, e mai lămuritor. < Cu blândețe, calm, stăpânire>. Notez. Spre plăcerea Părintelui Timotei. Dacă își mai menține entuziasmul despre tăblițe și când vom ajunge la Dadu.

-Rămâne de văzut.

-Părinte ? Ce semnifică pasajul din Geneză: <Și Domnul a zis: "Voi șterge de pe fața pământului pe omul pe care l-am creat, de la om până la animal, și târătoare și păsări ale cerurilor, pentru că îmi pare rău că i-am făcut". Dar Noe a căpătat favoare în ochii Domnului> *Geneza 6:7-6:8*.

-Origen spune astfel: <"Voi șterge de pe fața pământului"> *Geneza 6:7* nu semnifică de tot, ci de pe fața pământului. Mânia pare să fi fost de moment, căci lui Noe i se acordă favoare. Motivul ? <Și pământul era stricat înaintea lui Dumnezeu și pământul era plin de nedreptate/violență. Și Dumnezeu a privit pământul și, iată, era stricat. Pentru că orice făptură își stricase calea pe pământ> *Geneza 6:11-6:12*.

-În vechime se spunea: <...pentru că-și stricase tot trupul calea sa pe pământ> *Geneza 6:12*. Unii spun că avem un impact asupra mediului, aceasta să fie interpretarea ?

-După cum a spus Origen, să nu uităm că suntem prinși în comunitatea oamenilor și a mediului. Deci nu putem trăi separat de acestea. Oricât ne-am izola. Și totuși, Dumnezeu este îndreptător într-un mod. Dar numai Dânsul poate să știe ce este bine și ce poate fi rău. Dar contează tot. Cum pot însă apele să se mențină curate ? Cum poate aerul să se mențină curat ? Cum poate pământul să se mențină curat ? Întrebări peste întrebări ! Cum le putem deci să le ținem curate ? Și atunci ? Ce înseamnă <...pentru că-și stricase tot trupul calea sa pe pământ> *Geneza 6:12*. Avem nevoie de reflexivitate. Cum spune Sfântul Pavel: <"Prin urmare, noi nu renunțăm ci - chiar dacă omul care suntem în afară se degradează- omul lăuntric se înnoiește din zi în zi... Dar suntem plini de curaj și ne-ar plăcea mai degrabă să fim departe de acest corp și să fim acasă la Domnul"> *2 Corinteni 4:16; 5:8*. Lao Zi scrie: <"Omul Sfânt se îngrijește de interiorul *centurii trupului* [cu sensul de *trup, de spirit=limba cathai hun și de suflet=limba cathai po*], iar de ceea ce lucește râvnei ochilor săi [cu sensul de *pofte, dorințe, năzuințe] "> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 49*). Și-atunci ? Ce să însemne reflexivitate ? Dacă ne cunoaștem pe noi înșine (adică omul lăuntric) ar trebui să pătrundem și sensurile restului Creației. Măcar a ființelor animate (căci cele inanimate există și "trăiesc" după principii pe care le vedem, dar

poate nu le pătrundem îndeajuns). Da, există un impact continuu asupra mediului și noi nu revenim să facem ceva mai bine. Lăsăm urme permanente în natură. Și prin tot ceea ce facem inducem schimbări, din care unele poate greu de reechilibrat. Dincontră.

-Puteți să scrieți în continuare. Totul e bine notat.

-Mai spun ceva și apoi am să continui. Spune Sfântul Pavel: <"Găsesc deci în cazul meu legea următoare: când vreau să fac ce este drept, răul este prezent în mine... după omul lăuntric îmi place legea lui Dumnezeu, dar... în mădularele mele o altă lege... mă ține captiv sub legea păcatului care este în mădularele mele. Nenorocitul de mine ! Cine mă va scăpa de acest corp care mă duce la moarte ?"... cu mintea sunt sclav al legii lui Dumnezeu, dar cu carnea sunt sclav al legii păcatului"> *Romani 7:21-7:25*. Înfăptuia Sfântul Pavel Voința Domnului Dumnezeu ? Categorie DA ! Căci Domnul Dumnezeu îi vorbise inimii și sufletului său printr-o *Bat Kol*: <"De ce mă persecuți ?">. Cu mintea suntem sclavi ai Legii lui Dumnezeu, dar cu "carnea" suntem sclavi ai legii păcatului. Cine ne va scăpa de acest corp care ne duce la moarte ? Da: <Nu judeca, să nu fii judecat și nu osândi ! Greșiții osânda altfel o vor primi./ Pedepșa legii să fie îndreptătoare, chiar și în lege amarnic se poate greși./E atâta loc de bine și mai bine, de ce să ne risipim în iluzii fără de sfârșit !/Pe tine însuși și pe ai tăi îndreaptă-i de poți, ca sensul bun să fie împlinit>.

-Un sfat bine intenționat. Da, e loc de mai bine. Și de fapt, să încercăm cumva ca acțiunile să fie îndreptătoare, astfel încât Creația să nu aibă de suferit de pe urma faptelor necugetate ale omului.

-Cu adevărat. Încercăm să îndreptăm. Dar cât și cum putem ? Numai prin justetea faptelor ? Ori și prin menținerea fundamentelor vieții curate: apă, aer, pământ ? Putea-vom oare ? Nu știm cum și dacă... Poate omul să trăiască dacă acestea nu sunt menținute curate ? Căci fără de acestea curate, cum putem redeştepta duhul în omul suferind ?

-Trece timpul extrem de repede. Am uitat să și mâncăm.

-Nu-i nimic. Nici nu îmi este foame. Mâine o să chibzuim ce este de luat cu noi.

-Nu mare lucru. Nu știu cum o să le putem duce în sat.

-Vom putea. Așa spun eu. Ne culcăm sau mai stăm la discuții ?

-Cum spuneți Dumneavoastră ! Vreau să mai întreb ceva ! E important să fie menținute deltele și estuarele ca atare ? Și cine are obligația să le păstreze astfel ?

-Da ! Și nu numai ! Cred că regate distincte ale plantelor și viețuitoarelor sunt absolut necesare (pentru binele omului) în medii umede și calde, care ar permite explozia regenerării și reproducerii lor. Prin medii umede și calde înțeleg estuarele și deltele fluviilor, lagune, golfuri, păduri dense neatinsse de om. Zonele tropicale cu explozie de viață trebuie menținute ca atare. Pădurile și munții și zonele de luncă unde se adăpostesc animale asemenea. Pentru protecția păsărilor, animalelor, insectelor. Pârâurile și râurile de munte cu apă curată și bogate în pește. Trebuie să avem grijă de marea diversitate de pești, păsări, animale, insecte. Să nu pierdem nimic prin neglijență, cupiditate ori, Doamne ferește, răutate ! Trebuie areale distincte și nu numai acelea care acum reprezintă un refugiu pentru lumea vie (alta decât cea a omului). A cui obligație ? A tuturor comunităților umane. E extrem de important pentru viitor. <"Priviți înmărmurite la aceasta o, ceruri; cutremurați-vă de groază", zice DOMNUL, "fiindcă poporul meu a făcut două lucruri rele: m-au părăsit pe mine, izvorul de apă vie, ca să-și sape rezervoare, rezervoare crăpate, care nu pot ține apa... Ridică-ți ochii spre cărările bătătorite și privește !... ai pângărit țara cu prostituția și cu răutatea ta. De aceea, ploile bogate sunt oprite și n-a mai căzut nici măcar o ploaie de primăvară"> *Ieremia 2:13*.

-De ce versetul acesta ?

-Rezervoarele pot stoca apa (pot să și o risipească, dacă sunt crăpate. Iar apa stocată în rezervoare nu va ține la nesfârșit. La un moment dat se va termina, dacă rezerva nu e reîmprospătată). Dar cele care dau ploaia binecuvântătoare sunt cerurile (parte a zidirii, alături de pământ și luciul nesfârșit de ape al Celui Prea-Înalt).

-Explicați-mi dacă Domnul ar fi echivalentul unui principiu existențial împletit cu un scop final sau doar una fără alta ? Ori cumva altfel ?

-De unde-ți vin asemenea întrebări ?

-La fel, dezbateri de idei cu cei de alte credințe. Sau "contraferența" cum ar spune puținii farangi cu care se poate discuta cât de cât. Căci tare neînvățați sunt ! Am auzit o relatare admirativă a unui farang din Dadu care spunea că un împărat de-al lor (pe care-l numea Charlemagne) s-a dovedit atât de iubitor de cultură și știință încât la sfârșitul vieții se chinuia să învețe buchisitul și tainele slovelor. "Ce dovadă mai bună că regii și împărații noștri invidiau învățătura marilor cărturari !" spunea el. L-am întrebat câte manuscrise avea împăratul. Mi-a

răspuns că nu poate știi. Dar într-o mănăstire a văzut cu ochii săi opt cărți și la a noua se scria prin copiere după o carte veche, intitulată <Analele mănăstirii>. Deci ar exista totuși și la farangi câteva manuscrise. Acum nu le mai pun pe foc, le citesc. Doar puținii știutori de carte, evident. Se pare că știința de carte ar fi devenit oarecum mai accesibilă. Dar despre împăratul Charlemagne nu știa să fi avut cărți, căci n-ar fi avut chiar cine să le citească. (Notă exp.: *Boia Lucian- "Un joc fără reguli", Ed. Humanitas, București 2016, pag. 41-42*).

-Da. Sunt lucruri arhicunoscute, nu are rost să le discutăm. Ei sunt departe de izvorul de civilizație pe care îl avem noi aici. Să fie din vina lor ? Dar întrebarea dinainte !? Neobișnuită întrebare. Cred că ar trebui versificată !

-Vă rog. Răspundeți-mi așa.

-Au existat gânditori în vechime, în vremuri de mult uitate care au scris și despre aceasta. Anaxagoras din Clazomene scria: <Când NOUS a declanșat mișcarea, a început diferențierea a tot ce fusese pus în mișcare...>. Prin NOUS el înțelege un principiu primordial, o sursă a tot ce există și desigur și o rațiune superioară. Dar odată mișcarea pornită, haosul primordial s-ar auto-ordona printr-o mișcare turbionară (pare că există o formă de ordonare funcție de epicentru mișcării turbionare, dar mai departe de epicentru, haosul posibil sporește). După Plotin, există un Suflet tot ca principiu primordial care susține totul, asigurând continuu <subzistența, viața și armonia>. Plotin scrie: <Într-adevăr, corpul Universului șade în Sufletul care-l susține și nimic din el nu este fără parte de Suflet; la fel precum în apă, o plasă ar viețui udată, fără să se poată înstăpâni peste elementul în care plutește> (Notă exp.: *Cornea- "Noul. O veche poveste", Ed. Humanitas, București 2008, pag. 17-60*). Ce înțelegeți din aceasta ? Și ca să nu mai repet: <iertare> îți spun că îți cer părerea, după care îmi spun eu părerea. Doar că e cu adevărat cel mult, dar cel mult o părere.

-Ar trebui să răspund, nu ? Să sperăm că există un principiu existențial împletit cu un scop final.

-Și ce înțelegeți prin principiu existențial ?

-Exact ce-ați spus: un principiu primordial care continuă să existe. El pornește mișcarea, co-există și e împletit cu un scop final. Dar e desigur doar o părere, așa cum ați spus și Dumneavoastră. Singurul farang cu care puteam cu adevărat vorbi exprima universalitatea lui Dumnezeu într-o formulă sintetică: <religio una in rituum varietate> (Notă exp.: *din Nikolaus Krebs/von Kues/Cusanus și Ioan de Segovia cf. Cusanus- "Pacea între religii/De pace fidei*Despre Dumnezeu ascuns/De Deo abscondito", Ed. Humanitas, București 2008, pag. 7-10; pag. 11: <non est nisi religio una in rituum varietate>=<nu este decât o religie într-o diversitate de rituri>*).

-Plotin scria deasemenea: <așadar, strălucind etern și posedând în mod continuu lumina, Sufletul universal o dăruie în continuare, iar lucrurile de Aici sunt etern ținute laolaltă și scaldate de această lumină și se bucură de viață, pe cât le este cu putință> (Notă exp.: *Cornea- "Noul. O veche poveste", Ed. Humanitas, București 2008, pag. 54*). Acestea sunt explicații pe care Plotin le dă în versuri. Numai că versificarea era în limba sa maternă. Eu le-am redat așa cum mi le amintesc și cum m-am priceput. Atunci, ce ar fi Dumnezeu ? După Plotin ar fi chiar Întregul, dar perceput mai degrabă ca Suflet al Universului. După Anaxagoras ar fi poate doar acel principiu declanșator care pornește totul. Nu-i cunosc complet scrierile lui Anaxagoras pentru a comenta mai mult. Poate opiniile sale sunt mult mai complexe. Unii spun că pentru alte teorii invocă altceva și nu NOUS. Deci, răspunsul meu este nu știu. Opinia lui Plotin pare amplă și îngemănată credinței creștine, iar despre a lui Anaxagoras practic nu știu mai mult.

-Deci, răspunsul final ?

-Nu știu. Mulțumit de răspuns ?

O clipă de tăcere. Dar tânărul se foia și dorea să mai întrebe.

-Dar poate aveți propriile gânduri ?

-Markos ! Sunt chestiuni pe care nu le pot cuprinde cu mintea precum marii înțelepți din vechime. Nu-mi cere mai mult decât pot eu să înțeleg. S-ar putea ca și <Prea Înțeleptul>, dar și <Prea Sfântul> să fie cuvinte de laudă și nimic mai mult. Iar acel <nu știu> este absolut sincer. Căci eu nu pot cuprinde ceea ce nu îmi este revelat. Și faptul că încerc și mă străduiesc să pășesc pe Cale nu mă poate ridica mai sus de Aleși. Acestea sunt cele ce le cred eu și le mărturisesc. Și sper să fiu măcar la înălțimea celor Aleși prin marea Bunătate și Grijă a Domnului !

-Și pentru mine ar fi o speranță ?

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Markos, în tine toată comunitatea creștină își pune speranța, de la Dadu la Kawshang și chiar în munții înalți din ținutul Daxia. Se știe de tine, iar Prea Sfinția Părintele Innocent veghează ca să preiei destinele episcopatului. În tine se pun mari speranțe. Iar înțelegerea ta este adâncă și dorința asumării complexității adevărului este mare în tine.

-Mă refeream la altfel de speranță !

-Nu am de unde să știu. Încearcă alături de mine să pășim împreună pe Cale. Eu încerc să nu mă abat. Te rog, ajută-mă !

-Speram eu la ajutor de la Dumneavoastră !

-Tocmai de aceea Prea Sfinția Sa Innocent a preferat să vii aici decât să te pregătești în Dadu. Căci a considerat că îți va fi mai bine aici. De aceea vom și pleca împreună spre Bagdad și apoi prin marea putere a lui Dumnezeu și în Țara Sfântă. Dacă aceasta este Voința Celui de Sus.

-Eu am scris și am nivelat nisipul. Continuăm ?

-Da. Cu stihuri: <Îndepărtați de voi gândurile rele și grijile, ca somnul să fie bun și liniștit./Să dăm sens bun și just vieții noastre, să clădim cu speranță ar fi de dorit./Față de cei apropiați și dragi nouă s-avem multă îngăduință și bunăvoință,/Înainte de a judeca pripit faptele, totul fie reconsiderat sub orice privință>.

-Ați părăsit tonul acela trist și ați revenit la versuri încurajatoare.

-Toate sunt până la urmă doar sfaturi. Atât. Gânduri din inimă, doar că unele sunt triste, fiind adresate celor întristați. Dar nu ca să-i întristeze mai tare, ci ca să-i mai aline cât de cât.

-Înțeleg !

-Pe cât posibil trebuie să-i încurajăm. De aceea este dificil să vorbești unui popor înfrânt despre iertare. Nu dificil, ci foarte dificil ! Dar toate-s trecătoare și destule sunt deșertăciune, dacă nu aproape totul e deșertăciune. Mai puțin mila lui Dumnezeu pentru Creația Sa ! Numai aceea nu poate fi deșertăciune. Ori, dacă suntem parte a Creației Sale, atunci să ne comportăm ca atare.

-Recunosc că nimic nu e simplu !

-Eu mă îngrijesc ca să ai lumina învățaturii ca să poți deveni păstorul întregii comunități a Țării Cathai. Așa mi s-a cerut să fac și asta și încerc. Este prin stăruința Înălților noștri Prelați. Și dacă chiar și Prea Sfinția Sa Patriarhul de la scaunul patriarhal de Seleucia-Ctesiphon știe de tine, atunci nimic să nu-ți mai fie cu mirare !

-Cum să știe Prea Sfinția Sa Patriarhul de mine ! Nu ar avea cum și de unde !

-Ei bine, există o corespondență continuă. Se transmit vești prin mesageri și se scriu scrisori. Vei afla mai multe în capitală, de la Părintele episcop Innocent. Așa este cel mai bine. Și află că de tine mi s-a vorbit încă de mult timp, pe când tu făceai ucenicie în Kawshang și abia de buchiseai din cărți. Iată deci ce preocupați de a găsi păstori capabili sunt oamenii noștri !

-O să răspund ca Dumneavoastră: laudă ! Laudă nemeritată !

-Te-am ținut de vorbă și nu ai apucat să le transcrii.

-Acum ! Imediat. Nu durează mult !

-Între timp, eu încerc să rememorez din trecut ca să-mi fie ușor. Sunt aceleași versuri de întărire pentru cei care caută alinare !

-Gata ! Le-am transcris și vă pregătesc nisipul să scrieți. Vă rog frumos !

-Da: <De nici c-aștepți: ce n-duce amar de ani, clipa aduce fericită îndestulare !/Ea șterge orice deznădejde, ură sau răzvrătire, orice dorință de răzbunare./Totuși, e speranță ? Cum de durerea să nu nască revolta contra-mpilării ?/Să trăim ! Să facem posibile viitoare iubiri născute din cenușa întâmplării !>.

-Citesc și încerc să înțeleg. <Să facem posibile viitoare iubiri născute din cenușa întâmplării> ?

-La mine nu e cu semnul întrebării căci este pur și simplu o aspirație. De aceea este cu semnul exclamării. Deci e vorba să încercăm să asigurăm continuitatea vieții. Despre aceasta am încercat să exprim în versuri. Sper să fi reușit !

-Părinte ? Ce semnifică atunci când se scrie: <Și eu, fraților, nu am să vă grăiesc ca unora duhovnicești, ci trupești, ca unor copilași în Hristos ! Cu lapte v-am hrănit pe voi, iar nu cu bucate, că încă nu puteați. Și nici acum nu puteți> 1 Corinteni 3:1-3:2.

-Prin aceasta se arată că Sfântul Apostol al națiunilor Pavel le-a vorbit corintenilor astfel încât să-i pregătească pentru primirea Mesajului. Căci ei nu puteau primi hrană de la Spirit Sfânt, nefiind încă suficient înduhovniciți. Căci erau doar copilași în Hristos ! Cu atât mai plăcuți

Domnului Isus, dar nu în sens trupesc, ci în cel duhovnicesc. Când se referă la lapte, este de fapt vorba că le-a vorbit astfel încât în prealabil să-i pregătească. Totuși, exprimarea este extrem de plastică și arată cu câtă simpatie privește Sfântul Apostol al națiunilor Pavel comunitatea din Corint. Domnul Isus spune că printr-o puritate și o inocență asemenea unor copilași la Domnul Calea fi-va mai ușoară. Lao Zi scrie: <Când se nasc, oamenii sunt moi și slabi, iar când mor sunt tari și puternici. Când răsar, plantele sunt moi și plâpânde, iar când mor sunt veștede și tari. Prin urmare, cel tare și puternic se îndreaptă către moarte, iar cel moale și slab se îndreaptă către viață> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 188*). Numai că sensul cuvintelor Domnului Isus trebuie înțelese în sens spiritual (și nu în sens trupesc). Plini de puritate și inocență să ne îndreptăm spre Domnul Dumnezeu (prin și cu Voia Sa). Astfel înțeleg eu cele scrise.

-Mulțumesc pentru explicații... frumoase vorbe. Mai am puțin și termin.

Și după ce termină se apucă să niveleze nisipul. Apoi îl stropi, îl netezi puțin și îi făcu semn ceremonios monahului că are cale deschisă.

-Bun. Iată și următoarele stihuri: <De ce pe urmași să-i împovăram de greu urii purtate în suflet îndurerat ?/Din cenușa durerii și-a urii poate se va naște-ntre urmași o dragoste mare./Și rodul veni-va într-un urmaș de sânge comun dintr-o iubire nepieritoare./ Oare să-mpovăram urmașii de durerea urii ce prea ușor se poate aprinde ?/De ce o altă iubire mistuitoare să ardă-n flacăra urii grele, neiertătoare ?>.

-Despre ce este vorba ?

-Uneori o iubire aproape imposibilă se naște pe cenușa urii. Atunci dragostea rezistă în condiții grele, dacă tinerii se înstrăinează de comunitățile de proveniență. Și-atunci: de ce să păstrăm ura peste timp și să nu facem și iubirile așa-zis imposibile posibile ?

-Îmi place această perspectivă !

-Da. O părere, desigur.

-Să se poată naște o asemenea dragoste !?

-Căci spune Sfântul Apostol al națiunilor Pavel: <Dar roada Duhului este: dragoste, bucurie, pace, îndelungă-răbdare, bunătate, facere de bine, credincioșie, blândețe, înfrânare; împotriva unora ca acestea nu este lege> *Galateni 5:22-5:23*.

-Eu trec pe tăbliță mai repezător. Mi-e mai ușor dacă am citit tot odată.

-Iar eu am răbdare. Evident.

-Gata. Iată că am și pregătit pentru Dumneavoastră.

-Da: <Deșertăciune rea e-n intensitatea urii purtată-n decenii ori grele veacuri !/ Lăsa-vom timpul să curme astă ură căreia alte iubiri fi-vor poate leacuri ?/Dulce-i speranța de viață ce o să nască viață în clipele adâncii cutezanțe./Asumă iubirea, iertând trecutul, DOMNULUI închinând enorme doleanțe>.

-Iar sunt triste !

-Alternează. Desigur. Scrie, te rog.

-Da. Pentru Părintele Thimotei. Dânsul le va aprecia. <Alte iubiri pot fi leacurile unei ure pe care abia-abia timpul izbutește să o curme> ?

-Da. Ai terminat ?

-Încă puțin.

Și tânăra pregăti apoi suprafața, privindu-l cu istețime și veselie în ochi pe monah.

-De ce te amuzi ?

-Versurile acestea sunt comparabile cu mierea sălbatică din pădure.

-Hrana Sfântului Ioan Botezătorul !

-Adevărat !

Și amândoi zâmbiră.

-Bun: <Nu lăsați ca arsura urii de ani ori veacuri s-apună prin a urmașilor pieire/Și ca din ai noștri și-ai lor să se stingă veghetorii vii de viitoare devenire./Ura să nu ne stingă spița nouă ori lor. Și de-o purtăm, să știm să și iertăm./În speranța iubirilor ce vin și urmașilor comuni, ura grea s-o mai alinăm>.

-Acestea sunt cu adevărat potrivite. Și atunci când această discordie sau ură se exprimă între fideliilor unor culte diferite. Știți a ce îmi sună ?

-A ce ?

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Expresia latină <De pace fidei> ! Am învățat-o de la farangul cult (printre puținii de altfel de la noi cu adevărat cult, fapt lăudabil). Farangul spunea că noi și ei suntem la fel: <Fides una, ritus diversus>. Și nu numai noi și ei, ci și alții.

-Da. Nu-mi exprim părerea. Dacă ai și traduce expresia așa înțelege.

-<Pacea între religii> ! Iar a doua: <O singură credință, rituri diverse>.

-Un ideal doar ! Cât despre noi asemenea farangilor, crede-mă !? Nu știi ce abrutizați și trăitori în întuneric sunt ! Și o spun cu îngăduință și respect pentru ei ca despre unii care sunt creștini, dar nu cunosc ce înseamnă să fii cu adevărat creștin. Totuși, e speranță. Căci nici ai noștri nu sunt perfecți. Ba chiar unii au chiar metehne. Așa e cu farangii, să știi !

-Tocmai că știu. Dar se pare că siriacci de-acolo ar veni, din Imperiul lor.

-Adică din fostul lor Imperiu. Da. Aceasta ar putea fi adevărat. Dar se spune că strămoșii învățătorilor noștri s-au refugiat în Imperiul Persan din cauza persecuțiilor. Unii dintre noi care au îmbrățișat creștinismul au și strămoși siriacci, amestecați și acceptați de turci de-ai noștri și care au făcut căsătorii în triburile noastre. Unii știu. Istorii de familie.

-Farangul spunea altceva. Că siriacci sunt resturi ale unor armate de la ei învinse de persani. Iar la ei, odată ar fi fost un Imperiu.

-Unele lucruri le știm. Dar altele sunt păreri, Markos. Trebuie să ne aplecăm numai asupra celor sfinte. Deci, te rog ! Să nu te mai încrezi în tot felul de cuvinte și păreri. Iar <O singură credință, rituri diverse> ar fi valabilă cred pentru marile religii ale cărții (religia mozaică, sabeeni, creștinism, islam). (Notă exp.: *sabeenii/mandeeni=creștinii după Sfântul Ioan Botezătorul, curent religios apreciat drept gnostic. Și curentul modern Baha'i avându-l drept fondator pe reformatorul religios Mirza Hoseyn 'Ali Nuri din secolul al IX-lea *acesta a fost proclamat Baha' Ullah: Slava Domnului Dumnezeu* prin sincretismul său ar putea fi alăturat celor patru religii ale Cărții*) și cred că și pentru credința budistă (căreia creștinismul i se alătură și i se aseamănă în anumite aspecte *ascetismul monahal, doctrine etice și precepte existențiale*) și posibil cea daoistă (cu *cele trei comori: compasiune=blândețe, frugalitate=cumpătare, smerenie=umilință*) și respectiv învățatura confucianistă. Despre celelalte (din zona Sindului) nu mă exprim (ele fiind în general politeiste; Jain Dharma e un curent care susține că nu există Dumnezeu, dar are o pleiadă de zeități minore care țin de angelologie), ci doar despre acestea care sunt considerate a proveni dintr-un izvor comun.

-Oare să găsim puncte comune cu toate aceste curente religioase sau rituri ? Căci Unicitatea Domnului Dumnezeu este Adevărul !

-Posibil cu daoismul avem puncte comune, dar aici în Cathai se consideră că între daoism și confucianism există diferențe (pe care unii le consideră dificil de conciliat). Unii spun că <Lao Zi trăiește din "Dao" în "natură"... Kong Fu Zi trăiește din "Dao" în "istorie", în "cotidian", în "viața de stat"> (Notă exp.: *Blaga Lucian-"Trilogia Valorilor II- Gândire magică și religie", Ed. Humanitas, București, 1996, pag. 248*). Să vedem ce este comun: cu religia mozaică sunt desigur cele mai multe puncte comune, aici trebuie o conciliere cu Talmudul. Și cu musulmanii există puncte comune (pasaje din Sfânta Scriptură sunt retranspuse în Coran în viziunea Profetului Mahomed). Sabeenii au central ritul botezului (și purificarea prin scufundarea ritualică în ape curgătoare) și simbolul crucii și o învățătură descrisă ca gnostică. Central în cultul budist este atingerea fericirii (ca beatitudine, ca formă de detașare de lumesc). Nu este acesta sensul studiului și retragerii monahale ? Adică Îndumnezeirea prin poarta cea dreaptă (justă) a Căii Sfinte a Domnului Isus (prin, cu și alături de Domnul Isus) ? Comparând confucianismul avem comun respectul față de familie și societate. Ce sens au atunci genealogiile și argumentul: "Dați Cezarului ce este al Cezarului" în care este rezumat sensul vieții sociale (ritualic) al Maestrului Kong Fu (Kong Qiu) ? Cu daoiștii avem comun respectul față de Creație și conservarea armoniei universale. Ce să însemne iubește-l pe Domnul Dumnezeu (<EL este unul singur și nu este altul afară de EL. Și a-L iubi din toată inima și cu toată priceperea și din tot sufletul și cu toată puterea și a-l iubi pe aproape ca pe sine este mai mult decât toate arderile-de-tot și jertfele> *Marcu 12:32-12:34*) ? Doar să îl iubești ? Nicidecum !? Să îl iubești și să îl adori. De fapt, să îl adori și să îl iubești... și să te *temi (aceasta este înțelepciunea)* ! Această singură poruncă circumscrie (implicit) TOT ceea ce este enunțat de către Domnul Dumnezeu în Pentateuh. Și apoi, ne e dată porunca de a ne iubi aproapele ca pe noi înșine (și chiar mai mult decât pe noi înșine). Altfel spus: să căutăm permanent (prin "perspectiva" inimii, sufletului și a minții Calea spre Viața Veșnică)...

-Puteți detalia mai mult despre religiile din Cathai ?

-Budismul a căpătat o formă sincretică (adoptând o zeităte feminină denumită Kuanyin: *Cea care aude rugăciunile*, probabil preexistentă în panteonul cathai). Cele cinci precepte fundamentale (pankasila) ale budismului ne sunt și nouă familiare: abținerea de a lua viața unei ființe sensibile (de a lua în general viața oricărei ființe); abținerea de a lua ceea ce nu este dăruit; abținerea de a manifesta un comportament sexual inadecvat; abținerea de a rosti neadevăruri ori falsități; abținerea de a uza de substanțe care alterează spiritul și conduc la un comportament nereținut. Budismul conchide că oamenii trebuie să aibă trei baze juste ale vieții: rostire justă; fapte juste; mijloace de trai (subzistență) juste. Astfel pot fi discernuți cei drepti. Există în bodhisattva compasiunii următoarele precepte în scopul purificării corpului (fapte de bunăvoință; generozitate fără rezerve; calm, simplitate, reținere), purificarea comunicării (comunicare în adevăr; cuvinte binevoitoare și grațioase), purificarea spiritului (depășirea tensiunii și trecerea la calm și liniste; metamorfoza urii în compasiune; trecerea de la ignoranță la înțelegere). În cinul lor monahal au următoarele reguli: abținerea (abstinența) de la alimente solide de la prânz spre seară; fără dans, muzică ori asistarea la reprezentări artistice; fără parfumuri, cosmetice ori ornamente; fără așternut nocturn luxos și fără pat înalt; abstinența și reținerea de a accepta metale prețioase. Daoiștii din vechime credeau în oameni aleși, nemuritori, cu calități deosebite (au în anumite situații invizibilitate; îi învie pe cei lipsiți de suflare; fac florile să înflorească instantaneu; transformă obiectele). Maestrul Zhuang Zi îi numește Oameni Spirit *shen ren* sau Nemuritori *shen xian*. Ei ar trăi pe îndepărtata insulă-munte Gushe. Acolo beau rouă și se hrănesc cu mișcarea (turbulența) aerului. *Shen ren/shen xian* călătoresc pe nori. *Shen xian* sunt spirite libere aparte și deosebite de viața lumească și contopite în Unul ("Cele zece mii de ființe și lucruri", respectiv totalitatea a tot ceea ce contează în existență), ei coexistă în armonie perfectă cu propriul spirit și cu lumea tangibilă, au amprenta identității proprii, dar evoluează continuu. Dar <când își concentrează spiritul, *shen ren/shen xian* vindecă boli și sporesc recoltele...> "Dao/Tao zămislește UNUL, UNUL zămislește DOIUL, DOIUL zămislește TREIUL, TREIUL zămislește *Cele zece mii de ființe și lucruri*> (Notă exp.: Zhuangzi-"Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 21-22 și Lao Zi-"Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 120-121). Fondatorii daoismului erau adepții unei vieți simple și cumpătate, care să nu aducă atingere armoniei lumii. Ei nu credeau în reglementări și erau pentru o viață în armonie cu măreția naturii. Principiile centrale ale confucianismului ar fi bunăvoința, respect, coeziune în și prin familie și se insistă pe îndeplinirea datoriei față de familie și stat. Esența sa se reduce însă la un comportament moral cu respect față de rituri și față de cele cinci virtuți ("Omenie, Spirit ritualic, Sinceritate, Dreptate, Înțelepciune). Prin confucianism, cathaii se văd astfel ca o părticică a unei mari familii care includea ascendenții și descendenții: cei trecuți în neființă, cei contemporani *înrușiți*, dar și cei nenăscuți încă (Notă exp.: Cotterell-"Ancient China", Dorling Kindersley, London, 2007, pag. 13; 26).

-Părinte ? Prin ce forme de reprezentare este prezent Domnul în mod permanent pe pământ ?

-În ce sens ?

-Acel principiu existențial împletit cu un scop final în ce mod are EL reprezentare pe pământ ?

-De unde aș putea eu să știu ? Știu doar că Domnul veghează. Și pentru că veghează înseamnă că principiuul existențial e activ. Și ce veghează ? Pentru un scop final. Aceasta este convingerea mea în care cred și pe care o mărturisesc.

-Bine, bine ? Dar cum este prezent Domnul pe pământ ? Este Domnia Sa prezent în mod permanent în diverși oameni juști poate ?

-Markos, sunt întrebări la care practic nimeni nu ar putea răspunde. Știu doar ce scrie Plotin: <așadar, strălucind etern și posedând în mod continuu lumina, Sufletul universal o dăruie în continuare, iar lucrurile de Aici sunt etern ținute laolaltă și scăldate de această lumină și se bucură de viață, pe cât le este cu putință> și <Într-adevăr, corpul Universului șade în Sufletul care-l susține și nimic din el nu este fără parte de Suflet; la fel precum în apă, o plasă ar vieții udată, fără să se poată înstăpâni peste elementul în care plutește>. Ce înțelegem de aici ? Că Sufletul Universului este asemenea unei lumini și totul de Aici e ținut laolaltă și scădat de această lumină. Și prin tradiția israelită scrisă, manifestarea lui Dumnezeu pe pământ este prin <șehina>, adică strălucirea divinității (literar "rezidență", dar care trebuie interpretat nu numai ca manifestare, dar și ca o formă de prezență -să spunem diluată- a Domnului

Dumnezeu. Căci am putea accepta ideea de manifestare fără de prezență ? Şi cum ar fi această prezență (care exclude orice formă a materialității Domnului Dumnezeu) ? Asemenea unei *aure*, altfel spus <şehina> e *Aura DOMNULUI DUMNEZEU*. <Şehina> este lumină și slavă, deopotrivă. Conform tradiției, oamenii răi îndepărtau <şehina> de lăcașul oamenilor, dar dreptii apropiu binecuvântarea <şehinei> de spațiul pământesc (Notă exp.: Cohen- "Talmudul", Ed. Hasefer, București, 2000, pag. 89; 92). Nețărmită Glorie <şehinei> !

-Vorbiți de manifestare, de o prezență -diluată- și de *Aură* !

-Markos, ce înțelegi prin "*rezidență*" = *strălucire a divinității* = "*lumină și slavă*" ?

-Dar cum ? În ce mod se exprimă lumina la nivelul ființelor vii ?

-Arată cel de-al doilea citat: corpul Universului şade în Sufletul care-l susține. Sufletul cuprinde corpul. Altfel spus, însăși lumea ar fi vie prin ea însăși ! E părerea Învățatului Plotin. Când leviții cântăreți aduc un singur sunet de mulțumire și de laudă Domnului Dumnezeu din cimbale, lire, harpe, trompete, atunci Templul Domnului Dumnezeu s-a umplut de un nor și scrie că <gloria Domnului Dumnezeu umplea Templul adevăratului Dumnezeu> *2 Cronici 5:14*. Și Profetul Ezechiel descrie o expresie a gloriei Domnului Dumnezeu în *Ezechiel 43:1-43:6*. <Şehina> este apreciată ca extrem de luminoasă, dar poate fi și ca "o masă de nori întunecoasă" *Exodul 20:21*. Deci când se vorbește de un nor să fie o contradicție !? Nicidecum, dacă acesta era un nor de lumină și slavă ! Căci leviții cântăreți au descris norul (de lumină și slavă) drept gloria Domnului Dumnezeu ! Marele Templu nu avea suficientă lumină naturală, iar relatarea din *2 Cronici 5:14* e simplă și elocventă. În fața cortului întâlnirii, când Moise intra în cort, DOMNUL vorbea cu Moise dintr-un stâlp de nor ce cobora în fața cortului *Exodul 33:9*. Apoi, Moise Îi cere să vadă Gloria Sa (a lui Dumnezeu). DOMNUL îi spune că-l va pune într-o gaură a stâncii, făcându-l martor gloriei Sale: <"Iată un loc alături de mine: stai pe stâncă. În timp ce va trece gloria mea, te voi pune într-o gaură a stâncii și-mi voi pune palma peste tine ca un paravan, până voi trece. Apoi îmi voi lua palma, iar tu îmi vei vedea spatule. Dar fața mea nu poate fi văzută... Și a rămas cu DOMNUL patruzeci de zile și patruzeci de nopți. N-a mâncat pâine și nu a băut apă. Și el a scris pe table cuvintele legământului, cele Zece Cuvinte"> *Exodul 33:21-33:23*. În acele patruzeci de zile și nopți, Profetul Moise i s-a prosternat DOMNULUI *Deuteronomul 9:25*. Prin faptul că și-a pus palma "ca un paravan", deduc că gloria Sa era strălucitoare, extrem de luminoasă (!?). Tot dintr-un stâlp de nor vorbește DOMNUL atunci când lui Moise i se anunță faptul că va adormi alături de strămoșii săi, este desemnat conducător al poporului Iosua (*Hosea fiul lui Nun*) și Moise învață poporul o cântare înscrisă în Cartea Legii *Deuteronomul 32:1-32:43*. Într-o viziune profetică, gloria lui Dumnezeu se ridică de pe heruvimii deasupra cărora era *Ezechiel 9:3*; la fel, peste heruvimi era Gloria DOMNULUI, ea s-a înălțat de deasupra mijlocului orașului tocmai deasupra muntelui de la est; heruvimii sunt descriși astfel: mergeau drept înainte ori zburau; în număr de patru, cu patru fețe și câte patru aripi, câte două de o parte și alta; două se atingeau, două acopereau corpul, iar la oprire se lăsau în jos; sub aceste aripi mâini de om pământean; descrierea fețelor: om/leu/taur-heruvim *Eze 10:14*/acvilă; între ele se mișcau ca niște torțe cu foc strălucitor ce împrăștia fulgere; lângă fiecare era o roată, ce părea a fi în mijlocul altei roți, cu obezile pline de ochi, strălucind precum crisolitul, ce puteau să se deplaseze pe toate cele patru direcții și încotro privea capul și privirea într-acolo mergea; dacă heruvimii mergeau ori se înălțau, la fel roțile se mișcau ori înălțau; deasupra capetelor lor era o înfricoșătoare întindere de gheață scânteietoare și peste ea ca un tron din piatră de safir și sus cineva ca omul pământean; zgomotul aripilor era un zgomot tumultuos ca al unei tabere; de jur împrejurul șoldurilor un foc strălucind în culori de curcubeu. Cu totul, părea ca un nor mare, gros cu un foc scânteietor în mijloc ca aliajul de aur și argint *Ezechiel 11:22-11:23; 10:20-10:22; 1:4-1:28*. Scrie: <"... ceea ce strălucea de jur împrejur. Arăta ca gloria DOMNULUI"> *Ezechiel 1:28*. I se adresează Profetului și îi arată un sul cu cântece de jale, gemete și vaiete și îi dă sulul să-l mestece și să-l înghită, iar sulul devine dulce ca mierea în gura Profetului (de fapt, Ezechiel trebuie considerat în principal un vizionar pe termen lung; un hzyn/hōzīm; el își prezintă mai degrabă viziunile sub formă de parabole și mai puțin profetește. Când prezintă aceste viziuni pe termen lung, el le prezintă extrem de detaliat, ceea ce nu le face deloc mai simplu de interpretat). Apoi, îi face lui Ezechiel fruntea ca diamantul și fața tare ! Apoi e purtat în mijlocul exilaților de pe râul Chebar, la Tel Abib, lăsat înmărmurit șapte zile, după care i-a vorbit: să fie avertizat cel rău să se întoarcă de la nelegiuirea sa, să fie avertizat de calea cea rea, astfel profetul va trăi; dacă nu îl avertizează, sângele celui rău e cerut de la Profet; cel drept să rămână drept ca să nu moară: să fie avertizat ! Spiritul a spus: închide-te în

casă și te vor lega cu funii să nu fii în mijlocul lor; vei fi mut cu limba lipită de cerul gurii și nu vei fi muștrător ! Când voi vorbi cu tine vei spune: <"Iată ce a spus DOMNUL Dumnezeu Suveran: *Cel ce aude să audă, iar cel ce nu aude să nu audă, fiindcă sunt o casă răzvrătită"> *Ezechiel 3:27. Și îi poruncește să înceapă "asediul" (simbolic înțeleg, el fiind în exil) împotriva Ierusalimului, Ezechiel izolându-se, luându-și grâne și apă măsurată, culcat pe stânga un număr de zile, apoi pe dreapta (pentru casa lui Israel, respectiv Iuda). Și să-și coacă turta de grâne pe excremente de om (la protestul Profetului pe bălegar) și să-și ia un brici pentru cap și barbă. Ierusalimul este amenințat pentru necredință cu epidemie, sabie și foamete, apoi cu distrugerea locurilor înalte și cu moartea fiilor lui Israel și doar o rămășiță va scăpa, iar o ghirlandă de nenorociri vin asupra locuitorilor țării... Locuitorii s-au încins cu pânză de sac, fețele rușinate, capetele chele... <"[12] Nu va mai fi viziune deșartă, nici ghicire cu dublu înțeles în casa lui Israel... Îmi voi vărsa... furia asupra zidului și asupra celor ce îl văruiesc... [13] Vai de femeile... ce fac văluri... ca să vâneze suflete... prin minciună descurajați inima celui drept... și pentru că întăriți mâinile celui rău ca să nu se întoarcă de la calea rea și să îl las în viață... nu veți mai vedea... ceva neadevărat și nu veți mai practica ghicitoria... [14] Dacă un bărbat din casa lui Israel sau dintre locuitorii străini... se îndepărtează și nu mă mai urmează... voi face din el... o batjocură...[;] dacă în mijlocul [țării]... ar fi trei bărbați: Noe, Daniel și Iov, ei și-ar scăpa sufletul prin dreptatea lor... Dar vor fi câțiva supraviețuitori... și ei vă vor mângâia când le veți vedea calea și faptele... [15] Așa cum am dat viața-de-vie dintre copaci să ardă în foc, așa i-am dat și pe locuitorii Ierusalimului...[;] au ieșit din foc, dar focul îi va mistui... [16] Ierusalim(...)...*Rămâi în viață !*... Te-am spălat cu apă, am îndepărtat sângele... și te-am uns cu ulei... ai devenit demn[ă] de a fi un regat... Mândrie, pâine pe săturate și nepăsare... și nu a întărit mâna celui asprit și a săracului... vei fi acoperită de rușine și îți vei purta umilirea... [17]: Acvila... a luat sămânța țării... a pus-o într-un ogor pregătit... În cele din urmă, sămânța a devenit o vie, a dat vlăstare și a făcut mlădițe... a disprețuit un jurământ, încălcând un legământ... Voi lua și EU din vârful cedrului... și îl voi planta pe un munte înalt și semeț... pe muntele înălțimii lui Israel... [18]: Ce înseamnă cuvântul... ajuns proverbial... *Părinții mănâncă aguridă, iar fiilor li se strepezesc dinții* ?... *Viu sunt eu* zice DOMNUL Dumnezeu suveran, *că nu veți mai spune acest cuvânt ajuns proverbial în Israel. Iată că toate sufletele sunt ale mele. După cum sufletul tatălui este al meu, tot așa și sufletul fiului este al meu*. Iată că unui bărbat i s-a născut un fiu, care vede toate păcatele,... dar nu face asemenea lucruri... N-a mâncat jertfe aduse idolilor, nu și-a ridicat ochii spre idoli de baligă..., nu a necinstit-o pe soția semenului său; Dreptatea celui drept va fi asupra lui... Căci eu nu îmi găsesc plăcerea în moartea celui ce moare... Întoarceți-vă deci și rămâneți în viață.. [19]: *Ce era mama ta ? O leoaică printre... lei[...]. puternici. Își creștea puii... unul dintre pui... a devenit... puternic... a învățat să sfășie prada... și pe omul pământean îl devora... Națiunile au auzit... a fost prins în groapa lor și dus cu cârlige în țara [Egiptului]/Misirului... a luat un alt pui de-al ei și a făcut din el un leu puternic... a învățat să sfășie prada...[și pe omul pământean]... a ajuns să cunoască turnurile de locuit... națiunile s-au ridicat împotriva lui și și-au întins plasa... A fost prins în groapa lor... cu ajutorul unor cârlige... I-au dus la regele Babilonului... [cu ajutorul] unor plase de vânătoare... Mama ta era ca o viță-de-vie în sângele tău... avea apă din belșug... dădea rod... era plină de mlădițe... s-a înălțat... atât de înaltă... că se vedea de departe. Dar... a fost smulsă din rădăcină..., aruncată la pământ și un vânt de est i-a uscat rodul. Toiagul ei s-a uscat... un foc l-a mistuit... vlăstarele, rodul- și nu a mai fost nici toiag puternic, nici sceptru de domnie. Acesta e un cântec de jale și va rămâne un cântec de jale... [20] Fiu al omului, vorbește cu bătrânii lui Israel și spune-le: *Iată ce a zis DOMNUL Dumnezeu Suveran: **Viu sunt EU că nu voi lăsa să mă întrebați**/*... *Căci pe muntele... înălțimii lui Israel... acolo... îmi voi găsi plăcerea în voi când vă voi scoate dintre popoare și vă voi aduna din țările în care ați fost împrăștiați... Fiu al omului,... profetește pădurii din câmpia de la sud: *Iată că aprind un foc împotriva ta... Flacăra care arde nu se va stinge și ea va părjoli toate fețele, de la sud la nord. Și orice carne va vedea că EU, DOMNUL, i-am dat foc și acesta nu se va stinge*. Atunci am spus: *Vai, DOMN Dumnezeu Suveran ! Ei zic despre mine: *Nu vorbește el întotdeauna în parabole ?*"> Eze 12:24; 13:18; 13:22-13:23; 14:7-14:8; 14:14; 15:6-15:7; 16:6; 16:9; 16:13; 16:49; 16:52; 17:5-17:6; 18:2-18:4; 18:14; 18:20; 18:32; 19:1-19:14; 20:3-20:49. Uneori, <șehina> este identificată cu *Ruah hakodes* (căci fiind o manifestare perceptibilă a Domnului Dumnezeu este considerată o expresie a prezenței Spiritului Sfânt în deplina sa măreție. Uneori, manifestările Spiritului Sfânt sunt mai greu perceptibile -sau mai discrete-, dar se văd ori se deduc din caracterul pozitiv al consecințelor). La nivelul ființelor vii nu înțeleg altfel decât ca o "scânteie" din strălucirea <șehinei>, adică o "scânteie" din *Aura* Domnului Dumnezeu (ca această "scânteie" să inspire și nu să mistuie). Sesizăm însă din *2 Cronici 5:14* ca manifestările pot îmbrăca și altă formă: altfel spus "norul" din Templu (o acumulare de fum strălucitor ?) s-a format dintr-o mistuire (dar norul trebuie să fi fost plăcut aromă și suficient de strălucitor, de luminos, căci au sesizat desigur că era o expresie a gloriei Domnului Dumnezeu). <Apoi m-a dus pe drumul porții de la nord în fața Casei -ca să pot vedea- și iată că gloria Domnului Dumnezeu umpluse Casa Sa. Și am căzut cu fața la pământ> *Ezechiel 44:4*. În viziunea lui Ezechiel (și la momentul scrierii Cărții), Marele Templu nu fusese reconstruit încă.*

-Și cum trebuie să privim acest Suflet ? "Comparat cu o plasă în apă" ?

-Ar fi asemenea unei lumini care "îmbrățișează" și susține. La nivelul ființelor vii animate este asemenea unei aure. Nu aș putea preciza cum e la plante și corali: probabil ca un fluid, ca o sevă-esență a vieții. În vechime, erau învățați care considerau că trupul e una, dar partea spirituală e alcătuită din două părți (poate ca două învelișuri ale trupului). Cuprinzător: spiritul care ar fi suflarea de viață divină și cuprins: sufletul, intim și strâns legat de trup. Ca și cum ar fi

două îmbrăcăminți învelitoare a trupului: una solidară cu trupul (sufletul) și alta depășind de puțin trupul, asemenea unei aure (spiritul). Una o cuprinde pe cealaltă, adică spiritul cuprinde (în grecește: *nous; pneuma; logos*) sufletul (în grecește: *psyche*). Sufletul exprimă suferința trupului (în grecește: *soma*), spiritul este mai puțin sensibil, fiind acea suflare de viață divină. Dar păreri sunt împărțite (unii descriu chiar mai multe aure), iar aceste puncte de vedere au fost respinse ulterior. Acestea se regăsesc în parte și la Origen. Dar cum am spus, alții nu au fost de acord.

-În ce sens nu au fost de acord ?

-Sufletul ar fi tot una cu spiritul, nu ar fi inseparabile, ci contopite până la identificare, iar formulările sunt absolut echivalente. Un text vechi, pare-se al lui Iulian Teurgul, "Oracolele Caldeene" prezintă o realitate ierarhizată: foc imaterial, apoi triadele lumii inteligibile, zeii supracelești și celești, sufletul (o scânteie prinsă în lumea materială ce trebuie să se desprindă spre a se reîntoarce în lumea divină) (Notă exp.: *Damascius- "Despre primele principii: aporii și soluții"*, Ed. Humanitas, București 2006, pag. 12). Astfel, focul imaterial e clar separat de suflet și opus ierarhizate, ierarhia având și "elemente" intermediare. Evident, aceste idei îmi sunt străine, căci provin dintr-o filosofie păgână neconvergentă cu cele exprimate de Sfânta Scriptură. Dar pornind de la respingerea unei diferențe categorice suflet-spirit, teologi creștini consideră că este vorba despre una și aceeași noțiune exprimată prin două formulări distincte. Altfel spus, trupul omului este învelit sau conținut de o aură singulară (nicidecum de două aure sau lumini, dintre care una ar fi poate suflare de viață divină ?). Interesant că și Sfântul Augustin de Hipona în <De doctrina christiana> vorbește explicit, dar în mod simbolic de diferitele qnomas ale Sfintei Treimi cu denumirile simbolice Unitate, Egalitate și Legătura dintre ele. Noțiunile s-ar regăsi puțin diferit și reinterpretat și la neoplatonicieni, definite ca principii. <Într-o singură veșnicie se află Unitatea, Egalitatea Unității și Unirea/Legătură dintre Unitate-Egalitate. Principiul absolut simplu al universului este cel Unu-Întreit>. De fapt este Unu (Întreit) ! Și care are întâietate absolută. Iar Legătura/Unirea este iubire inefabilă sau adorație și care e generată/izvorâtă din Unitate și Egalitate. Astfel, adorația sau iubirea inefabilă unește. (Notă exp.: *Cusanus- "Pacea între religii/De pace fidei*Despre Dumnezeu ascuns/De Deo abscondito"*, Ed. Humanitas, București 2008, pag. 64-67). Sunt păreri și reprezentări simbolice adesea, complicat exprimate. În tradiția israelită, sufletul e denumit prin cinci termeni, care s-ar referi poate la suflet, la spirit și la prezența *Ruah hakodes* (Sfântului Spirit) în noi (poate cu intermitență ?): *nefes* (sânge=viață); *ruah* (urcă și coboară; poate o aluzie la Sfântul Spirit); *neşama* (înclinarea; poate firea ? Există și porniri: *ieţer tov*=impuls bun; *ieţer hara*=impuls rău); *iehida* (unica. Multe organe umane sunt pereche. Dar sufletul e considerat unic. Nu e o contradicție de termeni. Altfel spus, părțile sale sunt în contopire. Și atunci când Sfântul Spirit pogoară, întărește prin contopire, căci scrie: <"Laudă-l pe Dumnezeu tău, o, Sionule ! Căci el a întărit zăvoarele porților tale, i-a binecuvântat pe fiii tăi în mijlocul tău... Își trimite porunca pe pământ; cuvintele sale aleargă cu iuteală> *Psalmii 147:13; 147:15*. Deci: "a întărit zăvoarele porților tale, i-a binecuvântat pe fiii tăi". Asemenea amestecului și ulterior a separării mai multor lichide de densități diferite ar fi această contopire); *Haiya* (dăruit cu viață; supraviețuiește când membrele au sucombat). Un prieten roman al lui rabi Iehuda Ha-nasi (numit în literatura talmudică Antoninus; considerat a fi generalul și procuratorul roman al Iudeei, Avidius Cassius în comentariile la Cartea Talmudului) îl întreabă pe rabi: <*Antoninus*: "Când e plasat sufletul în ființa omenească ? La concepție sau când embrionul s-a format ?". *Rabi Iehuda*: "Când s-a format". *Antoninus*: "E cu puțință ca o bucată de carne să nu se strice dacă nu e sărată ? Este necesar ca sufletul să existe de la concepție". *Rabi Iehuda*: "Are sprijin în textul: *Mi-ai dat viața și bunătate iubitoare, iar grija ta mi-a păzit spiritul"> *Iov 10:12*. Ceea ce indică că indiferent de circumstanțe, momentul concepției unui copil înseamnă deja prezența Celui Prea-Înalt, prin *ieţer-tov*/impuls bun. Chiar dacă omul are un impuls rău (*ieţer hara*), apariția unei noi ființe pe lume nu poate fi decât o bucurie a Cerului și a Celui Prea-Înalt (Notă exp.: *Cohen- "Talmudul"*, Ed. Hasefer, București, 2000, pag. 132-133). Nu le pot reda în alt mod. Acceptă, rogu-te: înțelegerea și cunoașterea mea sunt mult prea limitate comparativ cu Sfinții noștri Părinți ori cu Înțelepții din vechime. De aceea, mă refer tot timpul la Sfânta Scriptură, de care încerc să nu mă depărtez niciun pas.

-Mie îmi pare mai logic ca transferul sufletului să se producă la formarea embrionului.

-Nu știu. Repet ce au spus alții. Dar discuția nu este lipsită de semnificație. Formarea embrionului este posterior concepției, urmare a unor transformări fiziologice produse în trupul

mamei (<în pântece> cum scrie în Cartea Iov). Atunci transferul sufletului s-ar face de la (*de fapt prin "intermediul"*) mamă către embrion (în pântecelul mamei, adică într-un strat protector alcătuit dintr-o membrană și lichidul amniotic, care ar fi "primul botez" practic al noii ființe ce urmează să apară pe lume). Scrie: <"Oasele mele nu ți-au fost ascunse când am fost făcut în secret, când am fost ținut în părțile cele mai de jos ale pământului. Ochii Tăi m-au văzut când eram doar un embrion și în cartea Ta au fost așternute în scris toate părțile lui în zilele când AU FOST ÎNTOCMITE, deși nu exista încă niciuna dintre ele"> Psalmii 139:15-139:16.

-Ți <"Când am fost ținut în părțile cele mai de jos ale pământului"> ?

-Altfel spus: copilul se naște și din iubire, dar și din [prin] păcat. Iov e și mai sceptic: <"Cine poate face să se nască o ființă curată dintr-una necurată ? Nimeni. "> Iov 14:4. Căci datorită ciclicității menstruației și a concepției că sufletul și viața sunt în sânge, astfel trebuie să înțelegem incertitudinea lui Iov (dar Cartea Iov e o carte cu întrebări și răspunsuri; cu incertitudini și certitudini deopotrivă; dar o carte fundamentală, căci răspunde AFIRMATIV la incertitudinea "nebulului": <Dacă există Dumnezeu ?>). Căci actul unirii trupesti dintre bărbat și femeie este și o expresie a iubirii sufletești, dar și a poftelor carnale. Dacă transferul sufletului se face de la mamă către embrion, atunci aceasta concordă cu teoria nedeterminării genului ființelor îngerești (*elionimi*), căci îngerul Laila este considerat prințul nopții și al concepției. Și de ce apreciez că ar fi important !? Căci transferul sufletului de la (prin) mamă către embrion indică nu numai importanța rolului Doamnelor în societate, dar și faptul că depindem total de acestea. Iar rolul lor ar trebui să fie fundamental reconsiderat. În esență, trăim în societăți în care rolul decident e preponderent masculin. Intervine și întrebarea-cheie: Celui Prea-Înalt cum ar trebui să i ne adresăm ?

-Nu-i pronunțăm numele.

-Corect. Se pronunță în sinagogă, dar nu în afara sinagogii. Apoi nu s-a mai pronunțat. S-a spus: "Domnul meu/Adonai". Doar o scurtă perioadă s-a decis să se pronunțe. Apoi s-a renunțat. Folosim un nume distinctiv: "șem hameforaș". Dar noi în <rugăciunea domnească> cum ne adresăm Domnului ? Căci e presupus un gen, nu !? Care concordă cu caracterul fundamental al societății (vorbim de o dominantă masculină). De fapt, cum e ? <ELI, ELI [, lama sabactani ?]> Matei 27:45. Iată de ce: discuția asupra momentului transferului sufletului (la concepție sau la formarea embrionului) are implicații.

-Oricum, presupunem că prin formarea embrionului, sufletul ar fi transferat. Altfel spus: Domnul Dumnezeu a rostit: "Fii" și procesul formării unei noi ființe s-a și declanșat.

-Da. O ipoteză. Dar cum, când și pe ce ne sprijinim !? Înțeleptul Lao Zi scrie: <Lumea are un început socotit drept "mamă" a Pământului. Cunoscându-i "mama", îi vei cunoaște și "fiul". Cunoscându-i "fiul", te vei înapoia la "mamă". Vei face ca trupul să îți piară fără a cunoaște primejdia>, iar Maestrul Heshang Gong scrie: <Mama este Dao/Tao. Deci socot de cuvânt a mă sluji de firescul lui Dao/Tao> (Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 138; 70).

-Nu găsim argumente în Sfânta Scriptura !

-Totuși găsim. În textul: <Atunci Iov s-a ridicat... și căzând la pământ s-a plecat și a zis: "Gol am ieșit din pântecelul mamei mele ȘI GOL MĂ VOI ÎNTOARCE ACOLO ! YHWH a dat, YHWH a luat. Bindecuvântat să fie și de acum înainte numele lui YHWH !"> Iov 1:20-1:21. Ce spune în definitiv Iov cel ireproșabil și drept ? Gol am ieșit, gol mă voi întoarce ACOLO ! YHWH a dat, YHWH a luat. La fel: <"Cine a stăvilat cu porți marea care a ieșit țâșnind din pântecelul mamei ?> Iov 38:8 și <"Din al cui pântecel iese gheața și cine aduce pe lume bruma cerului ?"> Iov 38:29. Nu se indică niciun gen prin Tetragrama Sfântă. De ce ar fi altfel decât *elionimii* (ființe îngerești, despre care nu știm ce gen au) ?

-Bun. Sunt nedumerit ! Și gândirea filosofică din Cathai are argumente referitoare la Unitate. Așa am discutat cu Dumneavoastră cândva, nu știu dacă mai știți...

-Maestrul Heshang Gong scrie: <"Unul" este fiul lui Dao/Tao cel fără acțiune>, iar Lao Zi scrie: <Reîntoarcerea [la rădăcină]- [iată] mișcarea lui Tao. Blândețea- iată folosul lui Tao. Ființele aflate sub Cer se zămislesc din ființă, iar ființa se zămislește din neființă> (Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 113; 115). Reîntoarcerea înseamnă "temelie", (re)nașterea vieții (sezoniere) prin explozia vegetației semnificativă primenire. Blândețea (=smerenie) înseamnă delicatețea mișcării și existenței, ca atingerile să fie nevătămătoare (sau cât mai puțin posibil) prin <cel fără acțiune> în sens daoist. Nu este în definitiv acesta mesajul Domnului Isus, Cel cu adevărat atât de blând ?

- Ce înseamnă <fără acțiune> ?

-Semnifică puritatea deplină a firescului. Înseamnă făptuire indirectă și participare "neparticipativă" (contemplatorie) prin non-acțiune (fără a influența în niciun fel; nici ca rezultat, nici ca efecte), înseamnă blând și smerit și a lăsa de la sine. Înseamnă slujirea firescului ființelor și lucrurilor. Cum acționează privitorul când florile copacilor îmbobocesc ? E actul contemplării un act de acțiune sau de non-acțiune ? Paradoxal, <fără acțiune> nu semnifică a nu acționa, ci a nu dăuna. E asemenea actului stropirii și afânării pământului în jurul rădăcinii unei plante sau a unui copac. A induce, a favoriza cu grijă, dar a nu strica și a nu întina. <Înfăptuiește non-acțiunea: lucrează potrivit firii lucrurilor. Gustă din cele ce nu au gust>. Am să detaliez și caracteristicile lui Dao. Acestea sunt: vid, imanență, netulburare, non-acțiune, neîntinare, deplinătate, simplitate, pace, blândețe, moliciune, neluptă. Iar comorile sale sunt: blândețea, cumpătarea, smerenia (Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 162-163; 15; 171). Revin la cele ce am spus despre protejarea naturii. Câteodată, simbioza dintre două sau mai multe specii este extrem de complexă și intră într-o logică a coexistenței. E chiar atât de dificil pentru oameni să coexiste cu alte forme ale Creatiei, unele desigur inteligente (maimuțele superioare; mamiferele acvatice, precum cetaceele și diferitele specii de delfini; pachidermele: elefanții; chiar și dintre păsări: corbii) ? Ce spune Domnul Dumnezeu către Iov ? <"Cine pregătește hrana pentru corb, când puii lui strigă către Dumnezeu după ajutor, când rătăcesc fiindcă nu este nimic de mâncare ?"> Iov 38:41. Maestrul Lao Dan scrie: <Dao/Tao zămislește ființele, iar virtutea lui Dao/Tao le hrănește, substanța le dă formă și înfățișare, iar vremea le împlinește. Iată de ce printre ființe nu se află una care să nu îl urmeze pe Dao/Tao și să nu dea însemnătate virtuților sale. Dao/Tao este urmat, iar virtuțile sale dobândesc însemnătate fără ca cineva să fi rânduit aceste lucruri, ci [ele] sunt Natura cea veșnică... Dao/Tao crește [viața], însă nu o subjugă. Acestea sunt virtuți adânci ale lui Dao/Tao> (Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 136).

-Înțeleg. O să întreb astfel încât cumva să și revin la subiectele noastre. Ce să însemne oare: <Tu ai spus-o> ? Dar, dacă ar acționa Domnul Dumnezeu, ar acționa numai prin intermediul unor oameni justi ?

-Da, ar fi o posibilitate. E desigur o părere. Deci Domnul este îndreptător prin oameni justi, dintre care poate prin Marea Sa Milă sunt și Aleși ! Posibil în sensul maestrului Heshang Gong: <Reîntoarcerea- mișcarea lui Dao/Tao. Blândețea- iată folosul lui Dao/Tao>.

-Ar acționa Domnul altfel decât prin oameni Aleși ?

-Poate că Domnul acționează prin diverși oameni ! Dar să credem în promisiunea Domnului Isus: <Veți fi fii ai Celui Prea-Înalt !> Luca 6:35 și <"Iată Voința celui care m-a trimis: să nu pierd nimic din tot ce mi-a dat, ci să-l înviez în ziua din urmă... oricine îl vede pe Fiul și manifestă credință în El să aibă viață veșnică. Și eu îl voi învia în ziua din urmă"> Ioan 6:39-6:40. Maestrul Lao Zi scrie: <Omul Sfânt... socoate că sufletele celor mulți alcătuiesc sufletul [său]. Și celui bun și celui rău îi va arăta deopotrivă bunătate. Virtute înseamnă [prin urmare] bunătate. Și celui demn de încredere și celui nedemn de încredere le va arăta credință. Virtute înseamnă [așadar] credință. [Heshang Gong: "... și pe cei răi, Omul Sfânt îi preschimbă și îi face să devină buni... și pe cei care nu sunt de încredere, Omul Sfânt îi preschimbă și îi face demni de încredere"]. Omul Sfânt viețuiește și poartă de grijă [fără încetare] semenilor săi [*și vieții din Natură*]. EL socoate că sufletele lor s-au contopit [unindu-se cu al Său]. Cei mulți îl ascultă și-L privesc cu sfințenie, iar EL îi socoate deopotrivă drept copiii săi [Heshang Gong: "Le poartă grijă asemenea unor prunci abia veniți pe lume. Îi crește, însă nu cere și nu așteaptă să fie răsplătit *din partea lor*]> și mai scrie: <A cunoaște [lucrurile când] sunt [încă] neînsemnate, înseamnă "înțelepciune". A păzi blândețea se cheamă "tărie". Slujindu-mă de strălucirea lor și re-întorcându-mă la înțelepciune nu-mi voi isca prăpădul. Iată ce înseamnă "a duce mai departe [rostul] cel veșnic"> (Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 132-133 și 138; ușoară adaptare și includerea comentariilor din notele de subsol în text).

-"Le poartă grijă asemenea unor prunci abia veniți pe lume"... Presupun că în sens spiritual !

-În sens spiritual. Și tot Domnul Isus spune: <Oricine vrea să vină după Mine, să se lepede de sine însuși, să-și ia Crucea și să Mă urmeze neîncetat. Fiindcă cine vrea să-și salveze viața o va pierde, dar cine își va pierde viața pentru Mine și pentru vestea bună îl va salva> Marcu 8:34-8:35. Și mai spune: <dar cel care va persevera până la sfârșit va fi salvat> Marcu 24:13. Sufletul dreptilor (Aleșilor) aparține Domnului Dumnezeu și astfel este etern și indestructibil. Iar cărturarului care în urma unui dialog a zis cu smerenie și bine: <Bine, Învățătorule, ai vorbit potrivit adevărului, căci EL este unul singur și nu este altul afară de EL. Și a-L iubi din toată inima și cu toată priceperea și din tot sufletul și cu toată puterea și a-l iubi pe aproape ca pe sine este mai mult decât toate arderile-de-tot și jertfele> Marcu 12:32-12:34. Și Domnul Isus

i-a răspuns: <Tu nu ești departe de Împărăția lui Dumnezeu> *Marcu 12:34*. Toate acestea le regăsim în Evangheli.

-Și atunci veghează Domnul ? Ca omul să nu fie mai greșit decât poate fi ?

-Dacă nu ar fi Dumnezeu veghetor, de unde am mai găsi speranță ?

-Dar dacă DOMNUL odihnește o clipă (dar o zi pentru Sfântul Unic -binecuvântat fie EL- sunt ca și o mie de ani, iar o mie de ani ca o zi *2 Petru 3:8*) ?

-Uite, am să exemplific și din învățătura daoistă: <Nanrong Chu comenta:... "Aș dori să aud câte ceva despre regulile de păstrare a vieții și atât". Laozi îl lămură: "Regulile de păstrare a vieții sunt următoarele: să-l poți cuprinde pe Unu și să nu-l pierzi niciodată; să știi ce este fast și ce este nefast fără a consulta sorții și vrăjitoarele; să te poți opri la timp; să poți renunța la orice; să poți lăsa deoparte greutatea celorlalți [*celorlaltora*]; să cauți să cunoști problemele tale; să poți să fi simplu; să poți redeveni prunc... [*Pruncul*] este în armonie cu lucrurile din jur și se împlinește asemenea lor... Nanrong Chu întrebă: "... aceasta este Virtutea Omului Desăvârșit ?" ... "Nu, căci aceasta nu reprezintă decât dezghețul și dezmoțirea"... Acestea sunt regulile de păstrare a vieții și atât... Asemenea celorlalți [*celorlaltora*], Omul Desăvârșit adună roadele pământului și Bucuria Cerului. Nu se lasă tulburat nici de oameni, nici de lucruri, nici de foloase, nici de pagube. Nu face lucruri ciudate asemenea celorlalți [*celorlaltora*], nu face planuri asemenea celorlalți [*celorlaltora*], nu acționează asemenea celorlalți [*celorlaltora*]. Ușor se duce și la fel se întoarce. Acestea sunt regulile de păstrare a vieții și atât". Nanrong Chu mai întrebă: "Dacă-i pe-așa, oare aceasta este Desăvârșirea ?". Laozi îi răspunse: "Nu. Eu ți-am spus mai degrabă regula *să poți redeveni prunc*. Pruncul se mișcă fără a ști ce face; merge fără a-și ști țelul. Trupul său este precum ramurile [*nehrănitore*] ale unui copac desfrunzit, iar inima sa este [*oarecum continuu*] mistuită [*de dorul matern*]. Pe cel care este astfel nu-l lovește nicio nenorocire, nici nu-l ajunge fericirea. Pentru el nu există nici nenorocire, nici fericire. Atunci, cum ar putea exista dezastrul oamenilor ?"> (*Notă exp.: Zhuangzi-"Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 225-226*).

-<Trupul... precum ramurile [*nehrănitore*] ale unui copac desfrunzit, iar inima sa este [*oarecum continuu*] mistuită [*de dorul matern*]?>

-După o discuție între Pi Yu și Nie Que (după ce Pi Yu spune: <"Dacă-ți îndrepti forma și-ți concentrezi privirea, atunci armonia Cerului va veni la tine. Dacă-ți atragi cunoașterea și-ți concentrezi calitățile, atunci Spiritul va veni la tine. Virtutea îți va fi frumusețea, iar Dao îți va fi sălașul. Atunci, privirea ta va fi precum a unui vițel nou-născut, iar tu nu vei căuta să afli de ce este așa">). Atunci Nie Que căzu în somn adânc. Pi Yu plecă, fredonând: <"Trupu-i e precum un trunchiu fără de podoaba-i de frunze,/ inima-i este [*oarecum continuu*] mistuită [*de dorul matern*]./ Adevărată este Calea cunoașterii lui,/ căci nimic nu se tulbură să afle./ Nedeslușit și adânc este el/ Căci bătăile inimii sale au încetinit și mai că s-au rărit"> (*Notă exp.: Zhuangzi-"Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 213-214*). Fredonând, Pi Yu descrie o stare de somn adânc. Mai clar ar fi dacă ne-am imagina completa dependență, lipsa de autonomie descrisă de stadiul incipient al dezvoltării fătului în starea uterină (cu cvasi-dependența de cordonul ombilical ce-l leagă de trupul matern).

-Da, dar !? Trunchi desfrunzit... [*oarecum continuu*] mistuită [*de dorul matern*]!?

-Legătura trunchiului desfrunzit este cu Pământul. Ori, altfel spus: "trunchi desfrunzit" semnifică dependența pruncului de a se hrăni (cvasi-dependența de sfârțul bogat în laptele matern); <[*oarecum continuu*] mistuită [*de dorul matern*]> semnifică dorul de căldura, liniștea, siguranța, protecția maternă (pe care constant pruncul o cheamă prin gângurit ori plânsset intermitent și o caută intuitive, neîncetat pentru căldura atingerii de corpul matern).

-Am să întreb și eu precum Nanrong Chu: ce este Desăvârșirea ?

-<Cel care statornicește în el Marea Liniște răspândește lumina Cerului. În cel care răspândește lumina Cerului oamenii văd Omul. Cel care s-a cultivat ca Om este acum neschimbător... Cunoașterea se oprește acolo unde nu poate cunoaște și aceasta este Desăvârșirea.. Își respectă sinele și înțelege sinele celorlalți [*celorlaltora*]. Dacă este așa, o mulțime de rele pogoară la el, dar toate sunt de la Cer, nu de la oameni. Ele nu sunt de ajuns pentru a-i tulbura împlinirea și nu pot pătrunde în Altarul Spiritului> ar fi răspuns Maestrul Zhuangzi (*Notă exp.: Zhuangzi-"Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 226-227*). Restul învățăturii (legate de subiect) e la fel de dificil de deslușit ca și sensul adânc al parabolilor Domnului Isus. Căci Zhuangzi continuă cu multiple comparații și devine greu de înțeles.

-Dar dacă Domnul odihnește ?

-Markos, deja unele întrebări ale tale sunt jenante. Nu am mai discutat asemenea întrebări ? Nu putem răspunde chiar la toate întrebările ! Și vreau să știu: de ce te repeți ?

-Poate că nu sunt pe deplin lămurit !

-Sunt multe lucruri pe care nu le știm. Dar chiar ar trebui să știm tot ? Doar să simțim curat în inimă ceea ce e drept și bine și să urmăm Calea.

-Deci fie mai bun simțământul ca orice ?!

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Simțământ curat în inimă curată. Din Lao Zi: <"Între Cer și Pământ, viața omului este precum mînzul alb care trece printr-o spărtura în zid- într-o clipă a și dispărut. Viața se scurge pe neașteptate, asemenea apei, se transformă și toate lucrurile apar. Este din belșug, limpede. Și toate lucrurile dispar... Sufletul se duce, iar trupul îl urmează. Aceasta este Marea Întoarcere... Discuția nu face cât tăcerea... Ascultatul nu face cât înfundatul urechilor. Acesta este Marele Câștig"> (Notă exp.: Zhuangzi- "Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 216).

-Părinte !? Noi avem credință. Credem într-unul Dumnezeu, dar în formă treimică: Tatăl, Sfântul Duh, Fiul. În Unul-Întreit (sau după cum scrie în Cartea Marganitha/Perla: Unu în Trei și Trei în Unu) cum foarte bine ați spus Dumneavoastră. Ori, așa cum ne comportăm, numai buni nu suntem. Nu noi, în general, ci oamenii. Așa cum Dumneavoastră spuneți, trebuie să existe zone unde lumea vie (alta decât umanitatea) trebuie să aibă libertatea să se autoregenereze. Acestea nu pot fi decât zonele umede și poate și ceva mai calde cum sunt estuarele și deltele. Pe de altă parte, pomeniți de dezideratul ca aerul, apele, pământul să fie curate. Ori, dacă după cultivare excesivă, dacă pământul nu odihnește (și se înieerbează) o perioadă de ani, pierde capacitatea de a da recolte prin secătuire de substanțe vitale. Ce ar fi de făcut ?

-Pământului roditor îi trebuie aport de substanțe. Altminteri, va secătui și randamentul suprafeței agricole se va reduce, până chiar la a scădea considerabil. Dejecțiile animale ori resturile vegetale în putrefacție sunt utile îngrășării pământului (îndeosebi dejecțiile de la ierbivore). Pământului îi trebuie și uree și bălegar, dar și masă vegetală (care prin descopunere, îngrășă pământul). Când se inundă o suprafață pentru creșterea aportului de apă în sol, acolo unde sunt aduse de ape viețuitoarele apelor (pești...) și unde sfârșesc acestea, pământul va fi generos în rod. Stă scris: <"Șase ani să-ți tai via și să strângi roadele pământului. Dar anul al șaptelea să fie un sabbat de odihnă complet pentru țară, un sabbat pentru Domnul Dumnezeu. Să nu-ți semeni ogorul și să nu-ți tai via... Să sfințiți anul al cincizecilea și să proclamați libertatea în țară pentru toți locuitorii ei. Acesta va fi un jubileu pentru voi și fiecare să se întoarcă la proprietatea lui și fiecare să se întoarcă la familia lui. Acest al cincizecilea an va fi pentru voi un Jubileu. Să nu semănați, nici să nu secerăți ce crește în țară din boabele căzute, nici să nu culegeți strugurii din viile netăiate. Căci este un Jubileu. Să fie pentru voi un lucru sfânt. Să mâncați de pe ogor roadele care le va da pământul"> Leviticul 25:3-25:4; 25:9-25:12.

-Înțeleg că e pentru regenerarea pământului, care altminteri prin cultivare repetată secătuieste.

-Da. <"Dacă pământul meu a strigat împotriva mea după ajutor și brazdele lui au plâns împreună, dacă i-am mâncat rodul fără să dau bani și am făcut să suspine sufletul proprietarilor lui, atunci în loc de grâu să iasă spini și în loc de orz buruieni urât mirositoare"> Iov 31:38-31:40. Ceea ce am și afirmat anterior. Erau și dispoziții clare legale referitoare la răscumpărarea terenurilor și caselor Leviticul 25:24; 25:31. Acestea sunt dispoziții legale logice, destinate a proteja pământul și vecinătățile (clanurile familiale, triburile, în esență însuși poporul). Scrie: <"Pământul să nu fie vândut pentru totdeauna, fiindcă pământul este al meu... În toată țara pe care o veți stăpâni să asigurați dreptul ca pământul să fie răscumpărat"> Leviticul 25:23-25:24. Dar poate omul exista fără deplinul contact cu integralitatea naturii ? Ori și natura are nevoie de areale în care să se regenereze și în care intervenția umană să fie cât mai restrânsă. Oare să ne putem extinde cumva nechibzuit în detrimentul naturii ? Căci mai este și problematica regenerării și a altor forme de viață (și acvatice, dar și terestre). De ce ? Deoarece responsabilitatea Omului e mult-mult mai mare în ochii Domnului. Maestrul Heshang Gong: <"Dao/Tao nu face numai ca *cele zece mii de ființe și lucruri* să se zămislească, ci le crește, le împlinește, le coace, le ocrotește și le dospește (...). Cărmuind țara și desăvârșindu-și trupul [și spiritul] se cuvine de asemenea să fie astfel"> (Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 137). Ce să însemne ? Că răspunderea conducătorilor de a "favoriza" firescul vieții și lucrurilor este cu atât mai mare ! Și viața e adaptată extrem de mult. Și atunci, zonele pentru regenerarea vieții nu pot fi exclusiv deltele și estuarele. Ci toate acele zone care facilitează regenerarea accelerată a vieții. E numai și numai spre binele nostru. Nu putem trăi singuri. Căci avem nevoie de întreaga diversitate a Creației. Dacă noi o protejăm, ea la rândul ei ne protejează. Unii afirmă (corect din punct de vedere teologic) că nu trebuie să adorăm Creația, ci pe Creator. Am citit în scrierile Sfântului Augustin de Hipona, poate ca preluare de la alții. Dar tot Dânsul afirmă: <Întreabă frumusețea mării, întreabă frumusețea pământului, întreabă frumusețea aerului: iată, suntem frumoase. Frumusețea lor aduce mărturie. Nu sunt create decât de Cel Frumos, nesupus schimbării>. Dacă nu respectăm Creația, nu-l respectăm pe Creator. Scrie Lao Zi: <"Cerul intră în armonie cu Unu, limpezindu-se. Pământul intră în armonie cu Unu, domolindu-se. Natura intră în armonie cu Unu, zămislindu-se. Cărmuitorul aspiră către Unu pentru îndreptarea țării. Înțelepți Sfinți ne spun să luăm aminte ! Cerul de nu se limpezește, se va revărsa negreșit. Pământul de nu se domolește, negreșit va

scrâșni. Natura de nu se REÎNSUFLEȚEȘTE, se va toropi negreșit. De nu se va umple valea, vai ! Firișoare de apă abia de vor susura ... Ce e anevoios chibzuiește când este încă LESNICIOS. Înfăptuiește ceea ce este MARE cât încă este mărunț"> 9). Ai întregat: cum este prezent Domnul pe pământ ? Doar prin oameni juști ? Este mai logic ca Domnul să se manifeste prin cei Aleși. Dar dacă se manifestă și prin alte forme ale Creației ? Să fie doar Omul ființă inteligentă în lume, înzestrată cu rațiune și conștiință de sine ? Să nu fie și alte ființe înzestrate cu asemenea calități cu care noi nu putem comunica sufficient astfel încât să ne putem înțelege ? Să fie prezent Domnul și în manifestările gingașelor ierbivore ori chiar prin fiare ? Dar dacă corpul lumii șade în suflet (adică sufletul îmbracă corpul ca o aură ?) conform lui Plotin ? Asta înseamnă că Dumnezeu este omniprezent. E în acord cu *Efeseni 4:6, 1 Corinteni 12:6*. Adică spiritul DOMNULUI este în însăși Creația, însufletind Creația, fiind în fapt prezent pretutindeni (*omniprezent*). Căci stă scris: <"M-ai împresurat pe dinapoi și pe dinainte și îți pui mâna peste mine. *O astfel de cunoștință este prea minunată pentru mine. Este așa de înaltă că nu pot ajunge la ea. Unde aș putea să mă duc dinaintea spiritului tău și unde aș putea să fug departe de fața ta ? Dacă aș urca la cer ai fi acolo, dacă mi-aș întinde patul în Seol, iată că ai fi și acolo. Dacă aș lua aripile zorilor, ca să locuiesc în cea mai îndepărtată mare și acolo m-ar călăuzi mâna Ta și m-ar apuca dreapta Ta*"> *Psalzii 139:5-139:10*. E un punct de vedere pe baza lecturării Scripturii. Nu știu cât de corect. <Tao al Cerului nu luptă, însă știe să biruiască... ; nu poruncește, însă ființele îl urmează singure; este întins, însă îi este cu putință să rânduiască totul. Năvodul Cerului este nemărginit și rar, însă nu lasă nimic să se rătăcească> conform Lao Zi (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 182-183*).

-Atunci ce e greșit ?

-Totul. Totul ar putea fi greșit. Nu știm noi cu priceperea noastră. Uite, îți voi spune din învățătura daoistă: <Nanrong Chu îi răspunde [lui Lao Zi]: "[Eu mă ostenesc să descopăr Calea]... Dacă nu știu, oamenii spun că sunt un monument de prostie. În schimb, dacă știu, îmi plâng de milă. Dacă sunt neomenos, atunci îi fac pe oameni să sufere. În schimb, dacă sunt omenos, ei îmi pricinuesc suferință. Dacă sunt nedrept, îi rănesc pe ceilalți. În schimb, dacă sunt cu dreptate, ei îmi pricinuesc supărare". Lao Zi spuse: "Ești... departe de învățătura... Cât ești de tulburat !... Ești vrednic de toată mila"> (*Notă exp.: Zhuangzi-"Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 224-225*).

-Și ce e de făcut ?

-Să ne trăim propriile noastre vieți. Să încercăm să fim iubitori de Domnul și de aproapele, cu mult respect, responsabili, drepți și îndreptători. Cât putem. În *Cartea Proverbele* scrie: <"*Șase lucruri urăște DOMNUL, da, șapte lucruri detestă Sufletul Său: ochi semeti, limba mincinoasă, mâinile care varsă sânge nevinovat, inima care urzește planuri rele, picioarele care alearcă repede la rău, matorul fals care spune minciuni, cel ce stârnește vrajbă între frați.*"> *Proverbele 6:16-6:19*.

-Putem să facem pace între religii ? Mai multă armonie ?

-Armonizarea religiilor nu este o chestiune simplă. Conștiința colectivă, structura gentilică, liantul solidarității, limba și credința comună sunt elemente distinctive ale unei comunități. Este ceea ce ține în comun și leagă o comunitate umană, într-un areal natural dat. Dar în acest areal trebuie să avem spații libere (de dimensiuni semnificative) destinate autoregenerării naturii. Căci oamenii nu ar putea trăi fără de plante, gâze și viețuitoare. Atunci ? În cazul unei colectivități umane, ce schimbăm și ce păstrăm ? De ce Marele Kagan a îmbrățișat confesiunea karaită ? De ce nu o religie precum creștinismul sau islamul, care au "rafinat" cumva religia mozaică prin sinteze cu alte sisteme de idei ? Nu afirm că religia mozaică nu a evoluat (și în perioada în exil, unde s-a și născut învățătura Talmudului, asimilat și elaborat simultan și în Țara Sfântă, prin cooperarea dintre Înțelepți), ori că islamul și creștinismul i-ar fi superioare. Dincontră. Țara Sfântă a fost creuzetul tuturor religiilor Cărții ! Toți ne revendicăm din preceptele credinței mozaice. Atunci de ce Marele Kagan a îmbrățișat ritualul karait al religiei mozaice ? Din două rațiuni: căutarea unui adevăr fundamental și prezervarea identității distincte. În realitate, politic vorbind, kazarii erau constituiți într-o confederație. Se afirmă uneori că doar elitele ar fi îmbrățișat confesiunea karaită. Dacă vor fi absorbiți de alte grupuri, ei se vor ascunde, menținând un element de coeziune. Pentru conservarea identității distincte. Elemente de coeziune pot să rămână (să fie): cunoașterea identității reale (există păstrători ai memoriei colective care transmit tradiția oral sau scris, în cerc restrâns, de regulă familial sau inițiativ). Uneori, ei se mențin ca un grup sacru hieratic, acumulând și funcții religioase. Uneori au un caracter ascuns/secret, iar rolul lor nu e cunoscut decât de foarte puțini membri ai comunității), se mențin legăturile de clan și conexiunile familiale, eventual limba și credința. Ori: Marele Kagan a încercat conservarea identității de

grup a kazarilor în raport cu melkiții constantinopolitani în special și cu alte entități statale islamice turcice în secundar. Chestiunea că ei erau constituiți într-o confederație. Altfel spus, în interiorul grupului erau și alte subgrupuri.

-Nu mi-ați răspuns la întrebare, Domnia Voastră !

-Se pot armoniza curentele religioase (<fides una, ritus diversus>), cu condiția ca să se păstreze forme proprii de conservare a identității distincte. Ori, de multe ori sunt comunități în comunități. Încercăm cumva să trăim, armonizând și comunitățile, inclusiv sub-grupurile ? Să se poată oare ? Nu știu. Și atunci de fapt, armonizarea credințelor se poate face în detrimentul armonizării comunităților ? În general, regional se insistă pe armonizarea religiilor și a curentelor religioase. Totuși, aceasta nu va include apriori și armonizarea comunităților.

-Adică ?

-Pe același "principiu" al trăsăturilor de caracter umane "El de ce să aibă și eu să nu am ?". Unii râvnesc la ce dețin alții. De ce ? Pentru că avem moduri de viață diferite și nu știm să trăim în frugalitate (rata de economisire e mare la cei harnici sau/și frugali). Probabil că unii nici vor putea. Iar asta nu ține neapărat de vreo religie. Și nici neapărat de forma de comunitate, deși sunt comunități cu moduri de viață opulente și comunități cu moduri de viață frugale. Dar tendințele se pot inversa.

-Eu tot nu pot să înțeleg cum de Marele Kagan nu a ales creștinismul.

-Iar Al-Bekri se întreabă cum de Marele Kagan nu a ales islamul. Ți-am răspuns. A avut rațiunile sale. Noi, cei din neamul turcilor iubim adevărul și încercăm să avem o înțelegere fundamentală a realității. Dar Marele Kagan ales ceva încât să prezeve identitatea proprie. Ce ne-ar fi putut spune Marele Khan ? Creștinismul și iertarea tare-s bune pentru cei învinși astfel încât să nu se revolte.

-Aici sunt de acord că e mult mai bine să predicăm celor din popor.

-Pe de altă parte, Părintele Innocent mi-a destăinuit ce întrebări i-au fost puse de Marele Khan. Și acestea nu erau deloc ușoare. Părintele episcop nu a putut să răspundă. Mărturisesc că nici eu nu aș fi putut.

-Dacă nici Dumneavoastră nu ați fi putut răspunde, poate nici nu ar trebui să știu. Însă eu sunt curios. Să-mi fie permisă curiozitatea ?

-Da. E permisă. Dar chestiunile nu sunt simple.

-În ce sens ?

-Iată întrebările Marelui Khan: dacă iertarea e fundamentul credinței creștine, de ce se afurisește și se anatemizează alte credințe, confesiuni și alte rituri (chiar și rituri diferite ale credinței noastre creștine) la final de slujbă ?

-E simplu: noi suntem dreapta-credință.

-Bun. Eu bănuiesc că am preluat practica aceasta care-mi pare urâtă de la melkiți. Iar eu unul nu țin în slujbă așa ceva. De la ei a trecut cu prea mare ușurință la noi. Iertăm ? Atunci pe cine iertăm ? Celor cărora nu ne-au greșit, celor care ne-au greșit, celor care ne greșesc sau celor care ne vor greși ?

-E simplu. Tuturor.

-Bun. Îmbrățișez total adevărul răspunsului, dar și relativitatea sa, el nefiind o justificare reală în fața Măritului Khan. Altruismul e o trăsătură umană. Ajut pe cineva. Ajutorul de la el nu poate veni în contrapartidă imediat. Dar eu am făcut o faptă bună.

-Simplu. Răsplată găsim în ceruri.

-Bun. Chiar așa este. Am făcut o faptă bună. Cel căruia i-am făcut se bucură. Discut cu el și el se simte jignit ca urmare a discuțiilor. Sau va pretinde că este profund jignit. În consecință, se răzbună. Ce fac atunci, iert ? El de ce nu a iertat ?

-Îl las în "plata" Domnului. <Oare cu rău ar trebui răsplătit binele ? Căci ei au săpat o groapă pentru sufletul meu... Căci au săpat o groapă ca să mă prindă și au întins capcane picioarelor mele> *Ieremia 18:20-18:22*.

-Din Ieremia ?

-Da. <Și ei au zis: "Veniți să urzim niște planuri împotriva lui Ieremia, căci nu va pieri legea de la preot, nici sfatul de la cel înțelept, nici cuvântul de la profet. Veniți să-l lovim cu limba și să nu luăm aminte la niciunul dintre cuvintele lui"> *Ieremia 18:18*.

-Continuați, vă rog, Prea-Sfinte !

-Să presupunem că cel pe care l-am ajutat și s-a dovedit nerecunoscător, vine iar la mine ispășit și cu rugăminți aprinse. Ce fac ? Îl ajut ? Trebuie să-l iert ! Stă scris ! Dar îl mai ajut ? Ar fi o faptă tare bună în ochii Domnului în favoarea mea căci eu înfăptuiesc ceva bun pentru un om (cu demnitate, dar care nu poate pe moment să ierte o jignire stărnită de discuții și vorbe interpretabile).

-Îl ajut. Eu sunt bun. Consider că el este rău. La fel: nu judec.

-Conform învățăturii. De fapt, atunci când făptuiesc ceva just față de altcineva (inclusiv față de orice altă ființă vie), făptuiesc pentru sufletul meu (și cred că și al apropiaților mei). Pentru salvarea noastră. Să spunem însă că cel pe care îl ajut profită de ajutorul meu și prin aceasta face cumva o faptă rea față de altcineva. Am oare și eu vinovăție indirectă, căci totuși l-am ajutat, neștiind intenția sa ascunsă ?

-Nu știu. Poate că nu. Răspunde de faptele sale.

-În anumite situații nu este deloc simplu. Unii caută să se răzbune prin alții, fie cooptându-i, fie manipulând și răsturnând intențiile bune ale altora. Adică, se fac și făptuiri indirecte, dar cu anumite scopuri. Poate chiar și prin fapte aparent generoase. Uneori este invers: o pedeapsă mică e îndreptătoare și are rezultatul unei schimbări morale majore.

-Dacă conduce la o schimbare în bine... Domnul este îndreptător și prin pedepse. Să fie acestea mici și cu rezultate bune în schimbare în bine, dacă se poate !

-Acum: Iuda Iscariot s-a mântuit în final ? A făptuit voința Domnului, nu ? Domnul Isus știa că trebuie să bea cupa de amar. Ca ceea ce era de împlinit să se îplinească. Cum este de fapt ? Și întreb pentru că este extrem de dilematică orice argumentație. Și pro, dar și contra. Domnul Isus l-a certat sever și blând deopotrivă. Înțelegerea noastră e tare limitată. Și Ahitofel s-a spânzurat, dar Ahitofel nu este condamnat așa de aspru în Cartea Sfântă (dacă nu proceda ca atare, ar fi atras mânia regelui David aflat în exil asupra întregii sale case. Pentru a-și proteja membrii casei sale, el singur s-a spânzurat: <"Când a văzut că sfatul său nu este urmat, Ahitofel și-a pus șaua pe măgar, s-a ridicat și a plecat acasă, în orașul lui. Apoi a dat porunci casei lui, după care s-a spânzurat și a murit. Și a fost îngropat în mormântul strămoșilor lui"> 2 Samuel 17:23). Relatarea despre Ahitofel trebuie corelată cu versetele din Iov 11:12. Adică Absalom nu era încă pregătit să devină rege, iar prin sfatul său de a se culca cu concubinele tatălui său ce îngrijeau de casă, Ahitofel înțelege să-l "legitimeze" ca rege pe Absalom (era în fapt o uzurpare, care se transformă și într-o necuvință față de "mamele" sale vitrege). Auzind că Ahitofel este alături de cei ce îl susțineau pe Absalom, regele David s-a rugat: <"O, DOAMNE, schimbă, te rog, sfatul lui Ahitofel în nebulie !"> 2 Samuel 15:31. Ori, sinuciderea este dezavuată în religiile monoteiste... Dar, aparent, Rabbi Judah este dispus să ierte sinuciderea în conjunctura ("complicată") a unei mari angoase Lam. R. 1:16, paragraf 51 (Notă exp.: Bialik, Ravnitzky- "The Book of Legends SEFER HA-AGADDAH- Legends from the Talmud and Midrash", Schocken Books, New York, 1992, pag. 141).

-Nu știu. E o întrebare care depășește mult capacitatea mea de a discerne cele scrise în Cartea Sfântă de opiniile Întelepților !

-Nici eu nu știu. Iuda Iscariot era unul dintre cei doisprezece apostoli. În final el se căiește și nu mai poate trăi de păcat: <"Am păcătuit trădând un om drept"> Matei 27:4. Nu am căderea să mai comentez în plus. Cum trebuie interpretată fapta lui Iuda Iscariot ? Ca o dovadă a pierderii speranței și a credinței, dar și a nădejdei. Dar el însuși singur s-a judecat, nemaiașteptând *Judecata*. Poate intențiile lui inițiale au fost altele (<"Salutare, Rabi ! "...Prietene, de ce ești aici ?"> Matei 26:49-26:50), dar el și-a pierdut speranța (<"Vegheați și rugați-vă neîncetat, ca să nu cădeți în ispită !"> Matei 26:41). Ulterior, toți frații și surorile strânși-strânse în jurul lui Petru s-au dezis categoric de fapta și de persoana acestuia. Desemnând doi drepti din rândurile lor, au tras la sorți, alegând unul. Adică un nou apostol: pe Matia Cf. *Faptele Apostolilor 1:13-1:26*.

-S-ar mai fi putut mântui Iuda Iscariot ?

-Plec de la ce scrie: <"Pe cine căutați ? "...Pe Isus Nazarineanul..."V-am spus că eu sunt. Dacă pe mine mă căutați, lăsați-i pe aceștia să plece", ca să se îplinească cuvântul pe care îl spusese: "Dintre aceia pe care mi i-ai dat n-am pierdut niciunul"> Ioan 18:7-18:9. Dar la întrebarea: <"Ce trebuie să facem ca să îndeplinim lucrările lui Dumnezeu ?"... "Iată lucrarea lui Dumnezeu: să manifestați credință în cel pe care l-a trimis El... Celui ce vine la mine nu-i va fi deloc foame și celui ce manifestă credință în mine nu-i va fi niciodată sete"...Fiindcă iată voința Tatălui meu: ca oricine îl vede pe Fiul și manifestă credință în el să aibă viață veșnică. Și eu îl voi învia în ziua din urmă"> Ioan 6:28-6:40. Continui. Dar altul s-a făcut vinovat de o faptă destul de gravă (posibil mai gravă). Nu față de Domnul Isus, ci față de unul din cei aflați

întâmplător acolo. Cineva a ridicat sabia, din dorința de a-L apăra pe Domnul Isus, răbind însă un om aflat întâmplător acolo. Fapta sa a fost rea. A greșit ? S-a mântuit după căință ? A rănit un om, apoi s-a lepădat și de Domnul Isus de trei ori. Și când îl ia deoparte și-L muștră pe Domnul Isus, zicând: <Fii bun cu tine însuși, Doamne ! Nu vei avea deloc soarta aceasta !>. Se referea la cele ce urmau să se petreacă de sărbătorile Pascale. Dar, întorcându-se cu spatele, EL i-a zis lui Petru: "Înapoia mea, Satan. Tu ești o piatră de poticnire pentru mine, fiindcă n-ai gândurile lui Dumnezeu, ci ale oamenilor."> *Matei 16:22-16:23*. Fie suficientă căința ? Doar căința ? Episodul cu Anania și Safira nu îl pune într-o lumină tare favorabilă pe Simon "Chifa"/Petru, demonstrând că dreptii abia învățau abecedarul iertării. Se spune că soții Anania și Safira ar fi suferit pedeapsa divină pentru că ar fi "căutat să îl înșele pe Dumnezeu" (ei vânduseră un teren ce le aparținuse și doreau să depună în calitate de prozeliți doar o parte din bani la picioarele apostolilor, tăinuind prețul real obținut din vânzare. Ei cad fără suflare la pământ, atunci când fapta lor e dezvăluită. Probabil totuși că ambii aveau probleme cardiace și pentru Anania, discuția în contradictoriu a fost fatală, iar pentru Safira, vederea trupului neînsuflețit al soțului). Dar după ce au fost prinși și interogați în Sanhedrin, apostolii au scăpat cu viața doar în urma pledoariei învățatului fariseu Gamaliel, cei doisprezece fiind bătuți. Abia mai apoi li s-a dat drumul. Deja dinainte de acest moment, jurisdicția Marelui Sanhedrin (Bet-Din) fusese restrânsă și nu se mai pronunța decât în procese civile și nu în chestiuni majore (omucideri, răniri, etc.; Sanhedrinul avea și o autoritate politică, dar și religioasă. Unii istorici latini îl echivalează cu Senatul din Roma; în realitatea rolul său și jurisdicția sa erau foarte mari în autoguvernare și în viața/existența poporului). Altfel spus, Marele Sanhedrin se putea pronunța în ceea ce privește pedepsele cu moartea, dar nu să dispună executarea sentinței (care era jurisdicția autorităților militare romane în principiu). Erau și excepțiile care nu aduceau atingere autorităților romane, când la pedeapsa cu moartea sentința se executa uneori prin lapidare. În schimb, Simon "Chifa"/Petru refuză vehement arginții dați de samariteanul Simon. Acest samaritean practicase magia și își dorea să primească harul astfel încât acela pe care el își va pune mâinile să primească spirit sfânt. După ce este certat cu asprime, samariteanul Simon imploră iertarea. Câtă diferență între Simon "Chifa"/Petru din tinerețe și cel din momentul scrierii celor două scrisori (circa trei decenii după) ! Nici Saul Pavel, după persecuții mari împotriva credincioșilor (și chiar unele condamnări la moarte ? Tânăr fiind, Saul Pavel "încuvințează" alături de Sanhedrin condamnarea, dar și asistă la lapidarea mărturisitorului Ștefan, moment care a și dus la risipirea congregației din Ierusalim). Fiind unul din discipolii Învățatului Gamaliel, deși întors spre credința sectei nazarenenilor și propovăduitor, Saul Pavel nu apare mai favorabil tocmai datorită faptelor sale anterioare. Deși el este considerat adevăratul apostol al neamurilor. Dar o spune el însuși: <Pavel, apostol nu de la oameni, nici prin om, ci prin Isus Hristos și Dumnezeu Tatăl, care l-a înviat dintre morți> *Galateni 1:1*.

-Primul prozelit necircumcis a fost centurionul Corneliu din așa-numita cohortă italică, din localitatea Cezareea. El a fost botezat și a primit Duh Sfânt chiar de la Simon "Chifa"/Petru. Posibil chiar împreună cu ai săi. Deși nu este clar dacă nu era căsătorit de fapt cu o doamnă de religie mozaică. Poate auzind de apariția unei secte mai permissive la convertiri, el să fi dorit și cerut botezul. Presupun ca atunci ori posibil ulterior să se fi și circumcis.

-Logic era ca el să fi fost circumcis înainte de actul botezului oficiat de Simon "Chifa"/Petru ! Așa era normal !

-Da. Adevărat. În mod normal, credincioșii erau constituiți într-o grupare sectară să spunem destul de "centrifugă", distinctă și oarecum contestatară în cadrul religiei mozaice, dar care a fost recunoscută și acceptată ca atare. Folosesc cuvântul "contestatară" pentru secta israelito-creștină, întrucât celelalte secte nu credeau că Domnul Isus ar fi Messia, ceea ce stârnea inevitabil controverse. Ori, negarea rolului avut de Liderul Spiritual al sectei israelito-creștine nu era în măsură să atenueze disensiunile. În plus, prozelitism făceau și alte secte evreiești: în Cartea Iona se scrie despre succesul pe care l-a avut Profetul Iona în convertirea marinarilor de pe o corabie. Această corabie îl ducea pe Iona de la Iope la Tarsis. Se pare că reușește convertirea și a majorității locuitorilor orașului Ninive (în frunte cu regele orașului Ninive. Orașul ar fi avut peste o sută douăzeci de mii de locuitori). Pocăința regelui și a locuitorilor cetății a înduplecat pe adevăratul Dumnezeu. <Oamenii din Ninive au început să creadă în Dumnezeu... regele orașului Ninive... s-a acoperit cu pânză de sac și s-a așezat în cenușă... A pus să se strige următoarele: "Nici om, nici animal domestic... să nu pună nimic în gură ! Nici apă să nu bea ! Să se acopere cu

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

pânză de sac și omul și animalul domestic. Să strige tare către Dumnezeu și să se întoarcă de la calea lui rea... ca să nu pierim"> *Iona 3:5-3:10*. Istorisirea lui Iona amintește șirul întrebărilor pe care Avraam I le adresează Domnului Dumnezeu: <"Îl vei nimici oare pe cel drept împreună cu cel rău?... Departe de Tine gândul acesta ! Oare nu va face Judecătorul întregului pământ ce este drept ?"> *Geneza 18:23-18:33*. Și se întrebă Avraam, la răspunsul Domnului Dumnezeu: <"Dacă voi găsi în orașul Sodoma cincizeci de oameni drepti, voi ierta tot locul datorită lor"> *Geneza 18:26*. Dar Avraam insistă, scăzând constant numărul dreptilor, până ajunge la cifra de zece drepti. Iar Domnul Dumnezeu răspunde: <"Nu-i voi nimici datorită celor zece"> *Geneza 18:32*. Cât de bun-îndurător este Domnul Dumnezeu ! Sfântul Unic (binecuvântat fie El) e Îndurătorul/"Rahmana" (căci "lumea este judecată cu milă" *Avot 3.9*).

-De unde știm că s-au convert cei din Ninive ?

-E scris: <Atunci oamenii aceia [*marinarii*] au început să se teamă foarte mult de Domnul, i-au oferit o jertfă Domnului și au făcut făgăduințe> *Iona 1:16*. Iar în Ninive, așa cum am spus deja, porunca regelui a sunat astfel: <"Niciun om și niciun animal domestic... să nu guste absolut nimic ! Să se acopere cu pânză de sac și omul și animalul domestic.... Cine știe dacă adevăratul Dumnezeu nu se va întoarce, dacă nu-i va părea rău și nu se va întoarce din mânia lui aprinsă, ca să nu pierim ?"> *Iona 3:7-3:9*. <Tao/Dao al Cerului este nepărtinitor. Îl slujește neîncetat pe cel bun> zice Lao Zi (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 105*). Din Sfinții Părinți: <"Pocăiți-vă cu o zi înainte de a muri">... Dar cine își poate cunoaște ziua morții ? Deci pocăința să fie permanentă. Pentru ca sufletul să ne fie pregătit oricând de trecere...

-Poate e doar o relatare într-o manieră alegorică a succesului unor convertiri ale lui Iona, fiul lui Amitai, profetul din Gat-Hefer din ținutul fiilor lui Zabulon. Când anume să se fi petrecut toate acestea ? Ori poate că cei din Ninive doar s-au pocăit în condițiile unei stări de foamete ori molime. Deci când s-au petrecut evenimentele relatate ?

-Iona a trăit în secolul al IX-lea înainte de Hristos, deci aproximativ cca. 850 î.e.n., pe când rege în capitala Sihem a Israelului era Ieroboam, fiul lui Ioas, care a domnit patruzeci și unu de ani (la Sihem, apoi la Penuel, după care sub Baeșa fiul lui Ahia din casa de Isahar la Tirța; ulterior, sub Omri s-a stabilit la Samaria la vest de Tirța și N-V de muntele *Garizim*, orașul Sihem și muntele *Ebal*!). Granița era pe atunci de la Hamat până la Marea Arabei *2 Regi 14:25*, adică Marea Sărată/*Yam HaMelach Deuteronomul 3:17*; iar prin Araba este denumit ținutul de la vest de Seir și sud de Marea Sărată/*Yam HaMelach* (și Damascul și Hamatul fuseseră o scurtă perioadă de timp sub stăpânirea lui Iuda și Israel *1 Regi 14:28*. Pecah regele lui Israel și Rețin regele Damascului -să fi fost descendent cel puțin pe linie feminină din casa "împotrivorului" Rezon fiul lui Eliada, căpetenie a unei trupe de jefuitori ?; acesta s-a dus la Damasc și a început să domnească acolo *1 Regi 11:23-11:24*; oricum, el descindea din Hazael (contemporan cu Profetul Elisei)- s-au aliat contra lui Ahaz, rege peste Iuda, care i-a trimis tezaurele țării sale regelui Asiriei ca să lupte împotriva Damascului. Și regele Tilgat-Pilneser al Asiriei "a adus necaz". Pe locuitorii Damascului i-a dus în exil în Chir, iar pe Rețin l-a ucis. În Damasc a văzut regele Ahaz un altar și planurile și modelul întregii lucrări i le-a trimis preotului Uria. Din acest motiv gândesc că în Damasc erau emigrați din Israel, dar poate și convertiți (fii unui anume Rețin sunt enumerați printre netinimi: *Neemia 7:50*) <"... sirienii l-au lovit, au luat de la el mulți prizonieri și i-au dus la Damasc... fiii lui Israel au luat prizonieri două sute de mii dintre frații lor, femei, fii și fice...și au dus prada la Samaria"> *2 Cronici 28:5; 28:8*. Dar dintre căpeteniile lui Efraim s-au ridicat contra celor care aduceau prizonierii, i-au miluit și i-au lăsat să plece, iar pe cei slăbiți i-au transportat la Ierihon. În timpul lui Saul Pavel, pe când acesta era potrivit mișcării nazarinenilor cere scrisori către sinagogile din Damasc spre care intenționa să se îndrepte *FA 9:2*. Scrie Profetul: <"Nu sunteți voi pentru mine ca fiii cușitilor, fii ai lui Israel ?", zice Domnul Dumnezeu. "Nu i-am scos eu pe Israel din țara Egiptului, pe filistenii din Creta și pe Siria din Chir?... Căci iată că dau poruncă și voi scutura casa lui Israel printre toate națiunile, așa cum se scutură sita și nicio pietricică nu cade pe pământ"> *Amos 9:7-9:9*). În această perioadă, în Iuda au domnit Amația, fiul lui Ioas, apoi fiul lui Amația, Azaria numit și Ozia. Amândoi au avut domnii îndelungate: Amația douăzeci și nouă de ani; Azaria numit și Ozia cincizeci și doi de ani, Ozia fiind un om de arme redutabil și bun cunoscător al tehnicilor de construcție ale mașinilor de război (catapulte și lansatoare de săgeți amplasate în turnuri) *2 Regi 15:1-15:7; 2 Cronici 26:1-26:23*. Și Marele Preot numit tot Azaria avea o influență deosebită în societatea timpului (Iuda fiind o teocrație) și conflictul dintre regele Ozia și Marele Preot Azaria ia o turnură neplăcută pentru rege, imaginea sa fiind "estompată" în Cartea *Regi*, după moarte fiind îngropat într-un teren exterior Cimitirului Regal. Suprapunerea de nume Ozia/*Azaria* arată că Marele Preot era o personalitate puternică, care poate conducea indirect regatul prin intermediul regelui Ozia -poate spre sfârșitul vieții

acestui-a- (influenţele reciproce ne apar insuficient de clare după atâta timp: Marele Preot Azaria ne apare ca lider al unui grup de optzeci de preoţi viteji; ei l-au forţat pe rege să iasă din templu (acesta ardea tămâie într-o cădelniţă) şi l-au izolat, căci pe frunte îi apăruse un semn (despre care preoţii au afirmat că era semn de lepră). Fiul lui Ozia, Iotam a fost numit peste casa regală şi tot Iotam judeca poporul ţării sub regenţa Marelui Preot Azaria. O lovitură de "palat" (practic o detronare) orchestrată de Marele Preot Azaria (dar plaga putea să fie reală), similară cu acţiunea Marelui Preot Iehoiada din timpul reginei Atalia (când aceasta este ucisă la intrarea porţii cailor de la casa regelui *2 Cronici 23:12-23:17* şi fiul minor al defunctului rege Ahazia cu Ţibia din Beer-Şeba, Ioas în vârstă de şapte ani şi care domneşte patruzeci de ani la Ierusalim). Ioas fusese ascuns de la vârsta de un an până la şapte ani în Marele Templu de prinţesa Ioşebear, sora lui Ahazia şi fiica regelui Ioram şi soţia Marelui Preot Iehoiada.

-Revin la faptele văzătorului Iona, fiul lui Amitai. Să fi fost posibile convertiri în acea epocă ? Şi să nu fie doar o simplă poveste. Poate e o formă de povestire alegorică care nu are chiar nimic real în conţinut. Şi trebuie să o interpretăm alegoric, ca şi pe *meşalim/pilde*.

-Am să citez din Profetul Ezechiel: <"Şi spune-i Răzvrătirii, casei lui Israel: *Iată ce a zis Domnul Dumnezeu Suveran: **Destul, casă a lui Israel ! Aţi mers prea departe cu toate lucrurile voastre dezgustătoare, aducându-i în casa mea pe străinii cu inima necircumcisă, ca să fie în sanctuarul meu şi să-l profaneze.... în timp ce legământul meu este încălcat**/*/*> *Ezechiel 44:6-44:7*. Când regele Asiriei, Sanherib atacă regatul Iuda a lui Ezechia (în al paisprezecelea an al regelui Ezechia de domnie) un demnitar al lui Sanherib trimis să-i descurajeze pe locuitorii Ierusalimului li se adresează celor de pe zidurile de apărare în limba ebraică. Armata asiriană staţiona la Lachis, pregătită să atace. Deja locuitorii Samariei din regatul Israel (oraşul devenise capitală sub Omri, care cumpărase muntele de la Şemer şi construisese pe munte) fuseseră luaţi de către Salmanasar şi duşi în exil în Asiria. După opt ani, succedându-i lui Salmanasar, regele Sanherib pretinde de la Ezechia din Iuda trei sute de talanţi de argint şi treizeci talanţi de aur *2 Regi 18:14-18:16*. Cu toate că a primit parte din ceea ce a cerut, Sanherib al Asiriei a pornit contra Ierusalimului. Şi atunci, când îl întâlnesc pe unul dintre funcţionarii lui Sanherib, rabşache, demnitarul lui Iuda îl roagă: <"Vorbeşte, te rugăm, cu slujitorii tăi în limba siriană, căci înţelegem. Nu vorbi cu noi în limba iudeilor în auzul poporului de pe zid". Dar rabşache a spus: "Oare la domnul tău şi la tine m-a trimis domnul meu ca să spun aceste cuvinte ? Nu la oamenii care stau pe zid ca să-şi mănânce excrementele şi să-şi bea urina cu voi ?". Rabşache a stat acolo şi a strigat cu glas tare în limba iudeilor. Şi a vorbit astfel: "Ascultaţi cuvintele marelui rege, regele Asiriei !" > *2 Regi 18:26-18:28; Isaia 36:11-36:13*. Isaia fiul lui Amoţ profeteşte împotriva lui Sanherib, regele Asiriei, a cărui armată care a fost înfrântă şi culcată la pământ de îngerul lui YHWH <Şi îngerul lui YHWH a ieşit şi a ucis o sută optzeci şi cinci de mii de oameni din tabăra asirienilor. Când poporul s-a sculat dis-de-diminează, iată că toţi erau... morţi > *2 Regi 19:21-19:28; 19:35-19:37; Isaia 37:21-37:38*. Căci regele Ezechia poruncise astuparea izvoarelor şi a unui torent din afara Ierusalimului, astfel încât asirienilor să le lipsească apa. Ierusalimul dispunea din timpul regelui Ozia de maşini de război aşezate pe turnuri şi colţuri care aruncau săgeţi şi pietre mari; tot Ozia construisese turnuri întărite în Ierusalim: lângă Porţile Unghiului, Văii şi Contrafort *2 Cronici 26:15; 26:9*, dar şi turnuri în pustiu, în Şefela şi în podiş, a săpat rezervoare de colectare a apelor şi a reconstruit Elotul *2 Cronici 26:10; 26:2*; i-a bătut pe filistenii şi amoniţii i-au plătit tribut. Şi este posibil ca maşinile de război să fi fost încă funcţionale. Reîntors în Ninive, capitala sa, regele Asiriei îşi găseşte sfârşitul pe când se ruga în templul său păgân, chiar din partea a doi dintre fiii săi, aşa după cum profetise Isaia, fiul lui Amoţ: <"Slujitorii regelui Ezechia au intrat deci la Isaia. Atunci Isaia le-a spus: *Iată ce să-i ziceţi domnului vostru: **Nu te teme din cauza cuvintelor pe care le-ai auzit, cu care m-au blasfemiati slujitorii regelui Asiriei ! Iată că pun în el un spirit, iar el va auzi o veste şi se va întoarce în ţara lui şi-l voi face să cadă lovit de sabie în ţara lui**/*/*> *Isaia 37:5-37:7*. Se deduce că printre exilaţii duşi în Asiria în timpurile lui Pecah şi respectiv Hosea (fiul lui Ela) regii Israelului *2 Regi 15:29; 17:6; 18:11* erau dintre aceia care ajunseseră chiar la demnităţi înalte ori poate anterior, dintre exilaţii duşi de Tilgat-Pilneser (rubeniţi, gadiţi şi jumătate din Manase). Exilaţii proveneau din Galaad, Galileea, toată ţara lui Neftali şi din localităţile Abel-Bet Maaca, Ianoah, Chedeş, Haţor, Ionul (sub Pecah) şi respectiv din Samaria (sub Hosea). Iar în oraşele Samariei <regele Asiriei a adus oameni din Babilon, din Cuta, din Ava, din Hamat şi din Sefarvaim... unul din preoţii pe care îi duseseră în exil din Samaria a venit şi s-a stabilit la Betel şi îi învăţa cum să se teamă de YHWH... Aceste naţiuni se temeau de YHWH, dar le slujeau chipurilor lor cioplite. Fiii şi nepoţii lor fac până în ziua de azi aşa cum au făcut strămoşii lor > *2 Regi 17:28; 17:41*. Este posibil să fi fost şi convertiţi în Ninive prin misionarism (informaţii în Cartea Iona). Şi cei din Damasc erau la credinţă (cel puțin așa

presupun), căci Damascul fusese sub stăpânirea lui Israel (sub regele Solomon). E vorba de cei exilați în Chir pe când regele lor era Rețin. Ei erau amoriți, dar printre ei și emigranți din Israel (limbile erau partial inteligibile). Ezechia din Iuda a fost un rege drept *2 Regi 17:3*. Regele Ezechia a construit un bazin și canalul care aducea apă în Ierusalim *2 Regi 20:20*. La sărbătorirea Paștelui din Ierusalim sub Ezechia sosiseră oameni din Așer, Manase, Efraim, Isahar, Zabulon. Și de aceea îngerul Domnului a îndepărtat pericolul de la porțile Ierusalimului. Căci regele Ezechia spusese: <"YHWH care este bun să fie îngăduitor cu oricine și-a pregătit inima să-l caute pe adevăratul Dumnezeu, pe YHWH, Dumnezeul strămoșilor lui, chiar dacă nu s-a purificat pentru ce este sfânt". Atunci YHWH l-a ascultat pe Ezechia și a vindecat poporul> *2 Cronici 30:18-30:20*. Mai scrie: <"Pe străinii care s-au alipit de Domnul Dumnezeu ca să-i slujească și să iubească numele Domnului... îi voi aduce la muntele meu sfânt și îi voi face să se bucure în casa mea de rugăciune... Deoarece casa mea se va numi casă de rugăciune pentru toate popoarele"> *Isaia 56:6-56:7*. Mai deduc că în zilele Profetului Isaia și orașul Boțra și poate chiar tot Edomul să fi fost în credința mozaică conform cu *Isaia 63:1-63:19*.

-Cine poate știi adevărul ? Să fi fost cineva care descindea din locuitorii regatului lui Israel duși cu forța prin părțile Asiriei ? Dar să vorbești limba, însă să îți uiți originile ca să te poi în slujba opresorului propriului popor ? Mi se pare reprobabil.

-Nu discut din punct de vedere moral (căci DA. Este reprobabil). Să nu uităm că discipolii Domnului Isus au fost îndrumați către oameni precum rabsache (adică spre cei rătăciți ai poporului lui Israel ori poate rezultați dintr-un amestec amorit cu emigranți ori captivi din Israel. Rabsache vorbea și siriana -probabil din Damasc- și ebraica, pe lângă graiul din Asiria). După cum am spus, învins pe câmpul de luptă, regele Sanherib s-a dus în țara sa, s-a stabilit la Ninive unde s-a și stins din viață *Isaia 37:38*. Remarcabilă este rugăciunea regelui Ezechia: <"O, YHWH al armatelor, Dumnezeul lui Israel, care stai pe heruvimi !... Deschide-ți ochii, o, YHWH și privește ! Ascultă toate cuvintele lui Sanherib, pe care le-a trimis să-l provoace pe Dumnezeul cel viu... Și acum, o, YHWH, Dumnezeul nostru, salvează-ne din mâna lui, pentru ca toate regatele pământului să știe că tu, o, YHWH, numai tu ești Dumnezeu !"> *Isaia 37:16-37:17; 37:20*. Când regele Babilonului trimite mesageri la regele Ezechia, care se însănătoșise după o boală, Isaia profetește: <"Ascultă cuvântul lui YHWH al armatelor: *Iată că vin zile când tot ce este în casa ta și tot ce-au agonisit strămoșii tăi până în ziua aceasta va fi dus în Babilon*. *Nu va rămâne nimic*, a spus YHWH. *Și unii dintre fiii tăi, care vor ieși din tine și cărora le vei fi tată, vor fi luați și vor fi demnitari la curte, în palatul regelui Babilonului*". Atunci Ezechia i-a spus lui Isaia: "Cuvântul DOMNULUI pe care l-ai rostit este bun". Și a mai zis: "Pentru că în zilele mele va fi pace și adevăr"> *Isaia 39:5-39:8*. E vorba clar de realism în spusele regelui Ezechia...

-Oricum, graiurile locului erau (chiar dacă nu total) inter-inteligibile...

-Dar aveau și particularități care făceau deosebirea... Că erau unele distincții (diferențe de accente, cuvinte particulare ?) înțelegem din ceea ce îi spun oamenii (servitorii casei și ai unora dintre membrii Sanhedrinului) din curtea marelui preot Caiafa lui Simon Petru: <"Cu siguranță și tu ești unul dintre ei, fiindcă te trădează vorbirea/dialectul"> *Matei 26:73*. Există informații istorice că orașul-stat Tir avea relații cordiale cu regatul lui Israel. <Regele Solomon a făcut o flotă în Ețion-Gheber, lângă Elot, pe țărmul Mării Roșii, în țara Edomului. Și Hiram îi trimitea cu flota pe slujitorii săi, marinari care cunoșteau marea, împreună cu slujitorii lui Solomon. Ei s-au dus la Ofir, au luat de acolo patru sute douăzeci de talanți de aur și i-au adus regelui Solomon> *1 Regi 9:26-9:28*. <Și flota lui Hiram... a adus din Ofir> lemn de almug/santal și pietre prețioase *1 Regi 10:11-10:12*. Ce să pricepem de aici ? Chiar dacă flota a fost construită în portul Elot din Edom controlat de regele Solomon, flota a fost construită în comun cu meșteri tirieni și pentru orașul-stat Tir, astfel încât și unii și alții beneficiau din activitatea comercială cu sudul și orientul. Să se fi încercat transbordarea unei corăbii ("cumva") pe uscat și atunci când nu au reușit să fi decis împreună construirea/exploatarea flotei din Elot, portul de la Marea Roșie ? Se pare că descoperirea și exploatarea câmpului aurifer de la Ofir (din Africa) e atribuită fenicienilor. Într-o mitică țară Havila, înconjurată de apa Pison e consemnat aur (apreciat drept *bun*), -rășină de bdeliu/ *bedelion* și "piatră" de onix- *Geneza 2:11-2:12*. Urmare a vizitei reginei din Șeba (Șabya în provincial Jizân ori Ash Shubah <?>, ambele din peninsula arabică; ori Shahba' din Siria <?>; ori Shabwah din Yemen <?>; în psalmul 72 se pomenesc regii distincți ai Șebei și al Sebei. Două orașe diferite. Șeba trebuie să fi fost un oraș <poate port> cu intensă activitate comercială. E numită de către Domnul Isus regina sudului, având promisiunea Vieții veșnice în *Matei 12:42*. Unii autori identifică Șeba cu Aksum –puțin probabil- ?, alții cu regiunile Șan'ă'/Sanaa <poate chiar orașul capitală a Yemen ?> și Dhamār din Yemen –mai probabil-), regele Solomon a primit mult balsam, aur (o sută douăzeci de talanți de aur *1 Regi 10:10*), pietre prețioase *1 Regi 10:1-10:10*. Mai scrie că

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

pe timpul regelui Solomon: <argintul era considerat fără valoare. Căci regele avea pe mare o flotă de corăbii de Tarsis împreună cu flota lui Hiram. Flota de corăbii de Tarsis venea o dată la trei ani, aducând aur, argint, fildeş, maimuţe şi păuni> *1 Regi 10:21-10:22*.

-Şi dacă nu e vorba de relaţii între state Israel/oraşul-stat Tir, ci se aminteşte mai degrabă despre prezenţa unor marinari angajaţi pentru navigaţie ? Deci: nicio legătură cu aşazise convertiri.

-Că este vorba de relaţii între state şi suverani e fără echivoc: <Şi Hiram, regele Tirului, i-a trimis lui David nişte mesageri, precum şi cedrii, lucrători în lemn şi lucrători în piatră pentru ziduri şi ei i-au construit o casă lui David> *2 Samuel 5:11*. Apoi, după ungerea lui Solomon ca rege, regele Hiram i-a trimis pe slujitorii săi să-l felicite. La cererea regelui Solomon, lemn de cedru şi de ienupăr a fost dus la mare, din trunchiuri făcute plute şi trimise într-un port al Israelului, de unde regele Solomon le-a preluat. În schimb, regele Solomon i-a trimis grâu şi ulei din măslina an de an. <Şi între Hiram şi Solomon a fost pace şi amândoi au încheiat un legământ> *1 Regi 5:12*. Când îi răspunde solicitării de cedru şi ienupăr, regele Hiram îl binecuvântează în numele Domnului.

-Dar nu e o dovadă absolut clară că ar fi fost convertiri în Tir. Ştim doar că erau relaţii de schimb şi de asistenţă reciprocă între ei.

-Da, adevărat. Sunt versete care enumeră <"printre cei ce mă cunosc"> *Psalmii 87:4*. <"Despre tine se spun lucruri glorioase, oraş al adevăratului Dumnezeu. Sela. Voi aminti Rahavul şi Babilonul printre cei ce mă cunosc. Iată Filistia şi Tirul, precum şi Cuşul: *Acesta s-a născut acolo*. Despre cetatea Sion se va spune: *Toţi s-au născut în ea*. Şi Cel Preainalt o va întări. Când va înregistra popoarele, DOMNUL va anunţa: *Acesta s-a născut acolo*. Vor fi şi cântăreţi şi dansatori şi se va spune: *Toate izvoarele mele sunt în tine* / *cântare, o melodie a fiilor lui Core. Către dirijor, pe mahalat, o cântare cu răspunsuri. Maschil a lui Heman, ezrahitul*> *Psalmii 87:1-87:7*. Deci: *Rahav, (Babilon, Filistia), Tir, Cuş. Cartea Psalmii a fost scrisă în timp, începând de la David, până spre timpurile lui Ezra ori chiar Neemia*. Dar la momentul când a fost compus Psalmul 87, în cetăţile şi ţările menţionate existau comunităţi de dreptcredincioşi (posibil şi în alte zone nementionate în Psalm). Ulterior, oraşul Rahav este asediat şi cucerit: *Psalmii 89:10*, ceea ce indică că nu toată cetatea era fidelă credinţei: <"Tu ai zdrobit Rahavul aşa cum este ucis un om. I-ai împrăştiat pe duşmanii tăi cu braţul puterii tale"> *Psalmii 89:10*. Totuşi, prietenia dintre regele Hiram din Tir şi regele Solomon este un indiciu că erau posibile înrudiri şi un transfer al principiilor de legislaţie şi chiar ale concepţiilor religioase. <"Tu eşti heruvimul uns, ocrotitor, eu te-am numit... Ai fost ireproşabil... până s-a găsit nedreptate în tine... Ți-ai profanat sanctuarele cu multele tale nelegiuiri..."> *Ezechiel 28:14-28:15; 28:18*. De ce nu, poate chiar regele Hiram să fi fost fiul unei doamne nobile din tribul Aşer !? Dar nu avem nicio certitudine (Ahiram era şi numele unei familii beniaminite *Numeri 26:38*). La construcţia edificiului templului din Ierusalim de pe muntele Moria (<"Apoi adevăratul Dumnezeu l-a pus pe Avraam la încercare. El i-a zis:... *Ia-l, te rog, pe fiul tău... pe care-l iubeşti mult, pe Isaac. Du-te în ţinutul Moria şi acolo adu-l ca ofrandă arsă pe unul dintre munţii pe care ți-i voi arăta*... Înşă îngerul DOMNULUI l-a chemat din ceruri şi a zis:... *Nu întinde mâna asupra băiatului şi nu-i face nimic, căci acum ştiu că te temi de Dumnezeu...*. Atunci Avraam şi-a ridicat ochii şi s-a uitat şi iată că la o oarecare depărtare de el era un berbec prins cu coarnele într-un tufiş. Avraam s-a dus, a luat berbecul şi l-a adus ca ofrandă arsă în locul fiului său"> *Geneza 22:1-22:18* şi: <unde Domnul Dumnezeu i se arătase tatălui său, David, în locul pe care David îl pregătise în aria de treierat a lui Ornan/Aravna, iebusitul> *2 Cronici 3:1; respectiv 2 Samuel 24:18-24:25*; acolo regele David construise un altar Domnului *1 Cronici 21:15-21:30* pe vremea când tabernacolul lui Moise şi altarul ofrandelor erau în locul înalt din Gabaon *1 Cronici 21:29*, "cel mai important loc înalt" *1 Regi 3:4*) au participat şi constructorii regelui Hiram *1 Regi 5:18*, între care îl regăsim şi pe Hiram-Abi(v), lucrător iscusit în aramă (tatăl său era tirian, adică din Tir, mama sa din tribul lui Dan *2 Cronici 2:13-2:14* sau văduvă din tribul lui Neftali *1 Regi 7:14*). Acesta realizează pentru casa adevăratului Dumnezeu: coloane, capiteluri, lucrături sub formă de plasă cu două rânduri de "rodii", cărucioare, lighene, "marea" şi taurii de sub ea (un bazin cu apă susţinut de figurine suport), cenuşare, lopeţi, furculiţe şi alte ustensile (turnate în pământ argilos între Sucot -în aval de confluenţa dintre râurile Iordan şi Iaboc- şi Țereda ? sau Țaretan în ţinutul Iordanului) *2 Cronici 4:11-4-18; 1 Regi 7:46*. Cu certitudine meşteşugarul-artizan Hiram-Abi(v) era drept-închinător (ca fiu al unei danite ori neftalite), iar coincidenţa de nume cu regele Tirului poate să nu fie chiar întâmplătoare (deşi nu e o certitudine). Exemplul său confirmă proverbul: <"Ai văzut un om iscusit în munca lui ? El va sta înaintea regilor, nu înaintea oamenilor de rând"> *Proverbele 22:29*.

-Care ar fi motivaţia amplasării Marelui Templu pe muntele Moria ?

-Aflăm că Avraam fusese încercat în credința sa de Domnul Dumnezeu pe un munte din ținutul Moria *Geneza 22:2* (o rațiune deci justificată de amplasare a Marelui Templu). Cetatea era întărită și prezentând mai multă siguranță putea servi drept capitală și reședință regală. Au fost deci rațiuni cumulative. La un moment dat, pentru că primise lemn de cedru, lemn de ienupăr și aur de la Hiram, <regele Solomon i-a dat lui Hiram douăzeci de orașe în ținutul Galileii. Atunci Hiram a ieșit din Tir să vadă orașele pe care i le dăduse Solomon, dar în ochii lor nu au fost deloc potrivite. Și a zis: "Ce fel de orașe sunt acestea pe care mi le-ai dat, fratele meu?". Și au fost numite Ținutul Cabul până în ziua de azi. Între timp, Hiram i-a trimis regelui o sută douăzeci de talanți de aur> *1 Regi 9:10-9:14*. Cabul semnificând <primit ca garanție> sau <de/pe nimic>. Nu vei numi <fratele meu> pe cineva față de care nu ai nicio afinitate. Și urmare a nemulțumirii să îi trimiți și o sută douăzeci de talanți de aur. Aflăm destul de clar ce primea Tirul ulterior de la cele două regate (Iuda și Israel): "grâu de Minit (oraș în ținutul lui Amon), delicatose, miere, ulei și balsam" *Ezechiel 27:17*.

-Totuși... Nu reiese decât că regii Tirului și ai Israelului se ajutau între e (cooperând).

-Și totuși au fost convertiri. Iată, redau iar: <"Fiu al omului, înalță un cântec de jale cu privire la regele Tirului și spune: *Tu ești o pecete a perfecțiunii, ești plin de înțelepciune și desăvârșit în frumusețe... Tu ești heruvimul uns, ocrotitor, eu te-am numit... Ai fost ireproșabil în căile tale din ziua când ai fost creat până s-a găsit nedreptatea la tine*/"> *Ezechiel 28:12-28:19*. Dar pentru că în timpurile sale, inima regelui Tirului se îngâmfase, Profetul exclamă: <"Vei spune tu înaintea celui ce te omoară: *Sunt un dumnezeu*, deși în mâna celor ce te profanează nu ești decât un om pământean, nu un dumnezeu? *Vei muri de moartea celor necircumciși,... căci Eu am vorbit* zice DOMNUL Dumnezeu Suveran"> *Ezechiel 28:9-28:10*. Anunțându-l că va muri de "moartea celor necircumciși", eu înțeleg că era dintre cei circumciși, dar "rătăcise" în credința sa. Însă după circa patru secole, relația devine mai tensionată cu Tir, Sidon și toate regiunile Filistiei. Scrie profetul: <"Și ce aveți voi de-a face cu mine, o, Tir, Sidon și toate regiunile Filistiei? Așa vă purtați voi cu mine, așa mă răsplățiți?... pentru că voi i-ați vândut fiilor grecilor pe fiii lui Iuda și pe fiii Ierusalimului, ca să-i îndepărtați de pe teritoriul lor... Îi voi vinde pe fiii și pe fiicele voastre în mâna fiilor lui Iuda, iar ei îi vor vinde oamenilor din Șeba -unei națiuni îndepărtate-..."> *Ioel 3:4; 3:6; 3:8*. În timpul lui Ezra se plătesc alimente, băutură, ulei și se dau sume în bani sidonienilor și tirienilor <"...ca să aducă pe mare lemn de cedru din Liban la Iope"> *Ezra 3:7*.

-Dar...!? Convertiri ...!?

După ce generalul sirian Naaman este vindecat la sfatul lui Elisei de o boală de piele prin imersare de șapte ori în Iordan, Naaman îi spune lui Elisei: <"îngăduie... să i se dea slujitorului tău niște pământ, cât pot duce doi catări. Căci slujitorul tău nu va mai aduce ofrandă arsă sau jertfă altor dumnezei, ci numai Domnului lui Israel. Dar să-l ierte Domnul lui Israel pe slujitorul tău pentru lucrul acesta: când domnul meu intră în casa lui Rimon, te rog ca atunci când mă plec în casa lui Rimon să-l ierte Domnul lui Israel pe slujitorul tău pentru aceasta"> *2 Regi 5:17-5:19*. În Persia din timpul Profetului Daniel, regele Darius a scris o depeșă popoarelor de sub stăpânirea sa: <"Am dat ordin ca, în orice regiune a regatului meu, oamenii să tremure și să se teamă de Dumnezeul lui Daniel. Căci El este Dumnezeul cel viu și cel care dăinuie veșnic."> *Daniel 6:25-6:26*. Domnul Isus spune: <"Vai de voi scribi și farisei, ipocriților! Pentru că voi străbateți marea și uscatul ca să faceți un prozelit. Și când ajunge așa, îl faceți de două ori mai nepotrivit de Sfințenie decât voi"> *Matei 23:15*. Deducem că se făcea misionarism în ținuturi îndepărtate, așa cum a făcut și drept-credinciosul Apostol Toma, zis Geamănul, zis în popor Necredinciosul, Șeliha, cel martirizat în misionarism în îndepărtatele Indii, în perioada când secta nazarineană era integrată religiei mozaice. "Pecetea" numelui său (*Necredinciosul*) este asemenea aceleia lui Nimrod ("un vânător puternic în opoziție cu DOMNUL"), căruia i se atribuie întemeierea cetății Ninive, adusă la pocăință cu locuitorii săi și animalele domestice (și credință *Iona 3:5*, căci "au anunțat un post și și-au pus pe ei pânză de sac, de la cel mai mare la cel mai mic. Când cuvântul a ajuns la regele orașului Ninive, el s-a ridicat de pe tron, s-a dezbrăcat de veșmântul regal, s-a acoperit cu pânză de sac și s-a așezat în cenușă" *Iona 3:5-3:6*). Ei au fost aduși la pocăință de către Iona fiul lui Amitai. Am să revin la ideile anterioare. Bun propovăduitor, Ștefan este luat și dus în fața Sanhedrinului unde vorbele sale aspre și pline de curaj stârnesc mânia Marilor Preoți. Scos afară din oraș, el a fost lapidat. Apoi (datorită "nenorocirii"), după împrăștierea dreptilor din Ierusalim (unde a rămas un număr restrâns de oameni care și-au ascuns credința în Domnul Isus), s-au făcut convertiri în Samaria (de către Filip, *FA 8:1-8:17*). Dar primele convertiri au fost făcute în Sihar din regiunea Samaria chiar de către Domnul Isus *Ioan 4:7-4:42*. <Atunci mult mai mulți au crezut datorită celor spuse de El și îi ziceau femeii: "De-acum nu mai credem datorită spuselor tale, căci am auzit noi înșine și știm că omul acesta este cu adevărat salvatorul lumii"> *Ioan 4:41-4:42*. Saul Pavel s-a convertit și el în Damasc, recăpătându-și vederea mulțumită lui Anania, locuitor nazarinean al aceluia oraș în care existau sinagogi *FA 9:2*

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

(pe drum, el a fost orbit și a auzit o voce întrebându-l: <"Saul, Saul, de ce mă persecuți?">. Tradiția israelită denumeste voința lui Dumnezeu comunicată oamenilor <Bat Kol>. Ceea ce nu confirmă decât că menținem credința israelito-creștină, căci Saul Pavel s-a pocăit în urma auzirii unei <Bat Kol>. Când vestea bună despre Domnul Isus a ajuns la Antiohia siriană prin prozeliți din Cipru și Cirena și dintre cei din neamuri (necircumciși) au fost care au primit botezul. În Antiohia a fost trimis de către apostolii din Ierusalim Barnaba Iosif (un levit originar din Cipru) care, văzând succesul convertirilor, l-a căutat pe Saul Pavel în Tars. Au revenit în Antiohia Siriei, desăvârșind lucrarea Domnului. De acolo, prin grija lui Saul Pavel s-au aprins focare de credință și în Asia Minor, Macedonia, Grecia. În Pafos (Cipru) s-a convertit proconsulul Sergius Paulus în a treia călătorie misionară a lui Barnaba Iosif și Saul Pavel.

-În Antiohia siriană, discipolii s-au numit pentru prima oară creștini. Și când profeți coborâți din Iudeea (printre ei și Agab, care a arătat prin Duhul necazul foametei ce se va abate) au ajuns la Antiohia, discipolii au trimis ajutoare fraților din Iudeea prin Saul Pavel și Barnaba Iosif.

-Adevărat. Dar revin la ce vorbeam anterior. Iuda Iscariot însuși s-a căit!? Probabil că da. Așa scrie. Numai că a cedat. În Faptele Apostolilor *FA 1:17-1:18* este aspru categorisit. Dar în *Matei 27:3-27:10* relatarea e diferită. Iuda Iscariot, <văzând că [Domnul Isus] fusese condamnat, a fost cuprins de remușcări și le-a înapoiat cei treizeci de arginți preoților principali și bătrânilor, zicând: "Am păcătuit trădând un om drept"> *Matei 27:3-27:4*. Relatările arestării sunt diferite (<Dar Isus i-a zis: "Prietene, de ce ești aici?"> *Matei 26:50*; doar în *Luca 22:48* se reproduc cuvinte de mustare (dar nu de condamnare) către Iuda Iscariot; în Marcu și Ioan nu se indică că Domnul Isus i s-ar fi adresat direct lui Iuda Iscariot. Matei este aici mai credibil decât mărturiile de care dispunea și pe care le-a redat Luca. Să fi fost el iertat, Iuda Iscariot?

-Răspunsul ar fi același: iertarea e fundamentul credinței noastre.

-Categoric da! Trebuie să iertăm cu stăruință: <de șaptezeci și șapte de ori>, dar de fapt la nesfârșit, căci așa ne iarta și prea-bunul Domn Dumnezeu. Cu adevărat iertarea fie fundamentul credinței noastre. Căci este înălțătoare. Pe Muntele Măslinilor (sau în grădina de dincolo de torentul de iarnă al Chedronului, un loc apropiat de Muntele Măslinilor sau situat poate chiar la poalele Muntelui Măslinilor) a îndreptat Domnul Isus fapta rea a apropiatului său, Simon "Chifa"/ Petru care a ridicat în pripă sabia (în altă parte, valea Chedronului e menționată în dreptul Porții Cailor din Ierusalim *Ieremia 31:40*). Urechea celui rănit a fost vindecată de către Domnul Isus. Deci a existat o acțiune îndreptătoare și poate și un act (necesar) de căință al făptuitorului. Da. Adevărat. Numai că nu întotdeauna iertăm. Și-atunci cui, ce, de ce și cum iertăm? Cum de nu ar fi putut Domnul să-și ierte unul dintre apostolic (pe Iuda Iscariot)? Aceasta nu se poate: Domnul Isus a iertat!

-Poate l-a iertat.

-Nici eu nu pot să cred că nu l-a iertat. Era Domnul Isus. Categoric a iertat. Bun. Presupunem că da. Așa cum e și logic. Iertarea pentru toți, inclusiv pentru Iuda Iscariot e cuprinsă în: <Tată, iartă-i, căci nu știu ce fac!> *Luca 23:34*. Inclusiv pentru toți cei care au strigat pentru eliberarea rebelului Baraba. Și însuși Marele Khan a presupus că da. Unii deduc din relatarea Evangheliei după Matei a întrebării adresate de guvernatorul Pilat mulțimii și a răspunsului primit că ar fi justificată o culpabilizare a mulțimii care a strigat numele lui Baraba. <Mai mult, în timp ce stătea pe scaunul de judecată, soția lui [Pilatus] a trimis la el, zicând: "Să n-ai nimic de-a face cu acest om drept, pentru că astăzi am suferit mult într-un vis din cauza lui"> *Matei 27:19*. <Pilatus a luat apă și s-a spălat pe mâini înaintea mulțimii, zicând: "Sunt nevinovat de sângele acestui om. Treaba voastră!"> *Matei 27:24*. Răspunsul e surprinzător. Ca și gestul simbolic de a se lepăda de răspundere. Și unii de-ai noștri vor citi poate aceste versete pentru a-și motiva mai degrabă neiertarea și ne iubirea aproapelui. Există o versiune siriacă din *Pliștim*/Palestina (posibil redactată în Ierusalim) care indică numele rebelului ("un deținut vestit" *Matei 27:16*) eliberat la cererea mulțimii prin hotărârea lui Pilatus din Pont ca fiind Jesus Barabbas (*Notă exp.: Conform Thomas Nicol www.bible-researcher.com*). Un motiv suficient ca alegerea mulțimii la întrebarea lui Pilatus să fie illogică și de fapt ca reacția mulțimii să fie confuză (datorită vacarmului și a asemănării de nume). Astfel, *Matei 27:25* este lipsit de sens, mai ales că scrie în Scriptură: <"Fiecare să fie [judecat] pentru propriul său păcat"> *Deuteronomul 24:16*. Întărit și de pasajul: <"Fiul nu va purta nicio vină pentru nelegiuirea tatălui, iar tatăl nu va purta nicio vină pentru nelegiuirea fiului. Dreptatea celui drept va fi asupra lui și răutatea celui rău va fi asupra lui. Dacă însă cel rău se întoarce de la toate păcatele pe care le-a comis și respectă toate legile mele și

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

aplică normele justiției și ale dreptății, în mod sigur va trăi. Nu va muri... Pentru dreptatea pe care a făcut-o va trăi"> *Ezechiel 18:20-18:22*. Confuzia și inerția mulțimii erau cumva explicabile și prin asemănarea de nume, dar și prin logica pasajului: <"Iată o deșertăciune care este pe pământ: Sunt oameni drepti cărora li se întâmplă ceea ce li se cuvine celor răi pentru faptele lor și sunt oameni răi cărora li se întâmplă celor drepti pentru faptele lor. Am spus că și aceasta este deșertăciune"> *Eclesiastul 8:14*. Pasajul anterior are confirmare în versetele: <"Oh, cum se înnegrește aurul strălucitor, aurul curat ! Cum zac împrăștiate pietrele sanctuarului pe toate străzile !... Nazireii săi erau mai puri decât zăpada, erau mai albi decât laptele. Erau mai rumeni decât corali, luceau ca safirul. Dar au ajuns la înfățișare mai negri decât funinginea. Sunt de nerecunoscut pe străzi. Pielea li s-a zbârcit pe oase. S-au uscat ca un copac... Din cauza păcatelor profețiilor săi și a nelegiuirilor preoților săi în mijlocul lui se vărsa sângele celor drepti ! Au rățacit pe străzi ca niște orbi. S-au pângărit cu sânge și nimeni nu mai poate să le atingă veșmintele lor. *Depărtați-vă ! Necurați !*, le-au strigat. *Depărtați-vă ! Depărtați-vă ! Nu ne atingeți !*"> *Plângerile 4:1; 4:7-4:8; 4:13-4:15*. Numai Domnul Dumnezeu alege "neghina de grâu" și nu oamenii.

-Să fi fost condamnat doar pe baza coincidenței de nume ?

-Poate și a unor instigări cu intenție. Romanii doreau pedepsirea cuiva: o "replică punitivă" la rebeliune. Le trebuia un "culpabil".

-Și de ce nu a ascultat guvernatorul Pilat de soția sa ?

-De ce !? A fost suficient gestul simbolic al spălării mâinilor ? Deci ! Consider că nu. Soția sa îl avertizase chiar când stătea pe scaunul de judecată: <"Să n-ai nimic de-a face cu acest om drept, pentru că astăzi am suferit mult într-un vis din cauza lui"> *Matei 27:19*. E rațional să judecăm de fapt ?

-Nu.

-<Nu pune la inimă toate cuvintele pe care le spun oamenii, ca să nu-l auzi pe slujitorul tău vorbindu-te de rău. Căci știe bine inima ta de câte ori i-ai vorbit și tu de rău pe alții> *Eclesiastul 7:21-7:22*. <"Nu mai judecați și nicidecum nu veți fi judecați. Încetați să mai condamnați și nicidecum nu veți fi condamnați. Iertați și veți fi iertați. Fiți darnici și vi se va da. Vi se va turna în poală o măsură bună, îndesată, scuturată și care da pe dinafară. Căci cu măsura cu care măsurați vi se va măsura înapoi"> *Luca 6:37-6:38*. Dar cei care l-au răstignit pe Domnul Isus și care erau legionari romani să se fi mai mântuit oare chiar după ce l-au chinat atât ?

-Nu știu. Dacă s-au căit și au trecut la dreapta credință !? Conform Sfântului Apostol al neamurilor, Saul Pavel, credința pare a fi suficientă. Saul Pavel pare a scrie aceasta în scrisori în două rânduri, utilizând și cuvântul har. Suficientă oare ? Poate deci căința și convertirea să le fi netezit drumul "anevoios" ?!

-Marele Khan a presupus că poate da: <Doamne, iartă-i că nu știu ce fac> *Luca 23:34*. Dar omorul (și în special asociat chinării lui Hristos) este păcat înscris în tabla legilor. Cum e în definitiv ? Iuda Iscariot era unul dintre cei doisprezece apostoli. De ce păcatul său ar fi fost mai mare decât al legionarilor romani care au executat sentiința ?

Tânărul tăcea.

-Și Marele Kublai-Khan a întrebat pe Prea Sfinția Sa: <atunci cum e cu afuriseniile de la sfârșit de slujbă ?>. Eu am spus simplu Părintelui episcop: nu am cunoașterea necesară să răspund la toate aceste întrebări. Părintele episcop Innocent mi-a zis: "nici eu". Adică nici Dânsul.

-Să fie acestea pietrele noastre de poticnire ?

-Poate că pentru noi, nu. Categorie nu. Sunt însă doar întrebări la care nu se poate răspunde. De ce ? Și noi trăim în lume. Asta e !

-Aceasta nu ne știrbește cu nimic credința !

-De acord. Total de acord. Conform lui Origen: "acestea se întâmplă" și "acestea nu se întâmplă". Atunci în ce sens preștiința poate influența cumva evenimente viitoare ? Tot Marele Khan a mai întrebat: "destui practică divinația. Sau preștiința. Adică cunoașterea evenimentelor viitoare. Unele se produc, altele nu. Mesajul Domnului Isus este clar: să ne purtăm Crucea. Prin cei care sunt instrumentele divinației, duhurile pot vorbi. De unde știți când a vorbit Domnul Isus și când s-a vorbit prin Dânsul ?". Am reformulat cumva conform convingerilor noastre ce ar fi rostit Marele Khan.

-Of. Nu știu. Apoi, unde scrie de divinație în Cartea Sfântă ? Toți ori destui practică divinația !? Așa să fie ? Mă îndoiesc. Ați găsit scris (poate) de către Origen. Și a spus și Marele Khan. Poate sunt exemple din Vechiul Testament. Să respectăm cuvintele din *Levitic 19:31* (de a nu întreba prezicătorii ori de a căuta mediumuri). Dar dacă nu regăsim exemple și în Noul Testament ?

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-<El i-a vindecat pe mulți... și a scos mulți demoni, dar nu îi lăsa pe demoni să vorbească, fiindcă știau că el este Hristos> *Marcu 1:34*. Erudiții -și eu asemenea lor- considerăm divinația, ghicirea (chiromanția), magia, căutarea semnelor prevestitoare, vrăjile, legăturile prin farmece, consultarea mediumurilor, a prezicătorilor și a spiritelor celor decedați ca înfăptuiri detestabile, condamnate explicit în Sfânta Scriptură în *Deuteronomul 18:10-18:11* și nu numai. Acestea nu pot avea nicio legătură ori vreun contact (nici măcar tangențial) cu Împărăția Prea-Înaltă a Domnului Dumnezeu. Și de aceea sunt de condamnat. Există însă profeții care sunt considerate dezvăluiri către oameni ale adevăratului Dumnezeu. În Cartea lui Isaia aflăm o remarcă referitoare la timpuri benefice, când din tulpina lui Iese un vlăstar va rodi. Când vor fi timpuri de pace, rămășițele poporului se vor strânge din toate zările, dușmănia vecinilor se va stinge, Domnul Dumnezeu va tăia limba mării Misirului și va sufla dogoritor împotriva Fluviului *Isaia 11:1-11:16*. Cartea lui Isaia a fost scrisă cca. 750 î.e.n.

-Ce să se înțeleagă prin cuvântul *neobișnuit* al profetului că Domnul Dumnezeu va tăia limba Mării Misirului/Egiptului ? Pentru mine e de neînțeles.

-Presupun doar că e un mod de a uni Marea Misirului cu Marea pe care navighează grecii. Așa cum au tăiat akadienii canale navigabile între fluviile Eufrat și Tigru, așa se pot uni cele două Mări. Dar e o întreprindere dificilă, mult mai grea decât munca la piramide. Despre reconstruirea Ierusalimului și sosirea Conducătorului Mesia scrie Profetul Daniel în *Daniel 9:24-9:27*. Iar în altă viziune vede doi oameni: unul pe un mal al unui râu și altul pe celălalt mal. Și ei îl întreabă pe omul îmbrăcat în pânză de in care era deasupra apelor râului cât mai este până la sfârșitul acestor lucruri uluitoare. Și el le-a răspuns. Daniel a auzit, dar nu a înțeles. Și a întrebat la rândul său. Omul îmbrăcat în pânză de in i-a răspuns și la sfârșit i-a zis: <"Fericit este cel care stă în așteptare... Iar tu du-te spre sfârșit. Te vei odihni, dar te vei ridica pentru a-ți primi partea la sfârșitul zilelor"> *Daniel 12:6; 12:13*. Iar în cca. 650 înainte de Hristos, Țefania scrie: <"*Atunci voi da popoarelor o limbă pură, pentru ca toate să cheme numele Domnului, ca să-i slujească umăr la umăr*. Din regiunea râurilor Etiopiei îmi vor aduce un dar cei ce mă imploră, fiica poporului meu împrăștiat... Voi lăsa în mijlocul tău un popor umil și modest... Rămășița lui Israel nu va mai face nedreptate, nu va mai spune minciuni... și nimeni nu-i va face să tremure"> *Țefania 3:9-3:13*. Mai apoi, Profetul Maleahi scrie: <"...va veni la templul Său adevăratul Domn pe care-l căutați și mesagerul legământului în care vă găsiți plăcerea. Iată ! El va veni negreșit... Dar cine va suporta ziua venirii sale și cine va sta în picioare când se va arăta el ? Căci el va fi ca focul topitorului și ca leșia înălbitorului. El va sta ca un topitor și ca un purificator al argintului și-i va purifica pe fiii lui Levi. Îi va purifica... Și o carte de amintire a început să fie scrisă înaintea lui despre cei ce se tem de DOMNUL și despre cei ce se gândesc la numele Său. *Ei vor fi ai mei* spune DOMNUL armatelor..."> Și le voi arăta compasiune așa cum un om arată compasiune fiului său care îl slujește. Și veți vedea dinnou deosebirea dintre cel dtept și cel rău, dintre cel ce îi slujește lui Dumnezeu și cel ce nu îi slujește"... "Căci iată că vine ziua care arde ca un cuptor și toți cei ce fac răul vor ajunge ca miriștea. Dar pentru voi, care vă temeți de numele meu va străluci soarele dreptății... Iată ! Vi-l trimit pe Profetul Ilie înainte de venirea zilei celei mari și înfricoșătoare a Domnului. El va întoarce inimile taților spre fii și inima fiilor spre tați, ca nu cumva să vin, să lovesc pământul și să-l distrug cu desăvârșire"> *Maleahi 3:1-3:4; 3:16-3:18; 4:1-4:5*. Să fie vorba când vorbește de mesager (denumit al legământului) în profeția lui Maleahi despre cel care este denumit de Zaharia: <"slujitorul meu, Vlăstarul"> *Zaharia 3:8* (deși prin *Vlăstarul* pare a fi menționat *Zerubbabel/Zorobabel*, căci este asociat Marelui Preot, Iosua fiul lui Iehoțadac). În consecință, cine ar fi cel denumit mesagerul legământului îmi e neclar. Dar în scrierea atribuită Profetului Maleahi e alternat binele și răul. Și recunosc că interpretarea profețiilor se dovedește dificilă. O profeție oribilă este în *1 Regi 13:1-13:33*, dar despre care nu prefer să amintesc detaliat acum. Iată doar ultimele cuvinte ale Profetului (Omul adevăratului Dumnezeu): <"...altarul se va despica și cenușa grasă de pe el se va împrăștia"> *1 Regi 13:3*. Iar acest semn prevestitor s-a împlinit chiar atunci. Iar regele Ieroboam a întins mâna de la altarul Betelului și a cerut: <"Prindeți-l !"> *1 Regi 13:4*. Și mâna i s-a uscat. Dar omul adevăratului Dumnezeu s-a rugat Domnului și mâna i s-a vindecat. Regele l-a îndemnat: <"Vino cu mine acasă și mănâncă ceva și îți voi da un dar"> *1 Regi 13:7*. Dar omul a plecat, căci Domnul îi interzisese să mănânce, să bea și să se întoarcă pe același drum. Întors din drumul său de către un Profet din Betel, Omul adevăratului Dumnezeu mănâncă pâine și bea apă (deși Domnul îi interzisese clar) și este ucis de un leu pe drumul pe care plecase. În schimb, leul cruță măgarul și amândoi vegheau corpul Omului adevăratului Dumnezeu. El a murit, căci Profetul din Betel a fost înșelător, zicându-i: <"Un înger mi-a vorbit...: Fă-l să se întoarcă..." (Îl înșela)> *1 Regi 13:18*. Apoi, Profetul bătrân din Betel i-a luat corpul neînsuflețit și l-a jelit și îngropat, dându-și seama de greșeala sa: <Și bătrânul Profet a intrat în orașul lui ca să îl jlească și să-l îngroape. I-a pus corpul mort în locul său de înmormantare și ei l-au jelit: "Vai,

fratele meu !". După ce l-au îngropat le-a zis fiilor săi: "...Să-mi așezați oasele lângă oasele lui. Căci se va împlini negreșit cuvântul pe care l-a strigat el, la cuvântul Domnului, împotriva altarului din Betel și împotriva tuturor caselor locurilor înalte din orașele Samariei"> *1 Regi 13:29-13:32*. Această profetie pare a se referi oarecum clar la domnia regelui Iosia, fiul lui Amon. El a curățat locurile înalte *2 Cronici 34:3-34:5*. Dar nu avem o certitudine absolută. Deoarece nu este clar ce viziune a avut Omul adevăratului Dumnezeu. Dar și pentru că regele Iosia (fiul lui Amon și nepot al lui Manase) are o imagine pozitivă și în Cartea Regi, dar și în Cartea Cronici: <El a făcut ce este drept în ochii Domnului Dumnezeu și a umblat pe toată calea lui David, strămoșul său. Nu s-a abătut nici la dreapta, nici la stânga> *2 Regi 22:2*. În timpul domniei sale, Cartea legii a fost regăsită de către Marele Preot Hilchia în Templu și a fost citită de rege adunării bătrânilor lui Iuda și ai Ierusalimului, convocați de regele Iosia la Ierusalim *2 Regi 22:8-23:3*.

-Atunci au fost regăsite tablele de piatră inscripționate de Domnul Dumnezeu cu cele zece porunci și așezate în arca de lemn de acacie așa cum e menționat în *Deuteronom 10:1-10:5*. Atunci, Domnul a pus deoparte tribul lui Levi să-i slujească cu credință, păzitori ai poruncilor *Deuteronom 10:8-10:9*.

-Atunci au fost regăsite. Astfel, regele Iosia a fost un rege drept, care a umblat în credință. În al optsprezecelea an al domniei sale, Iosia a dat bani pentru repararea Marelui Templu (ca să fie reparate crăpăturile Templului) și tot în acel an a citit cuvintele cărții legământului în auzul întregului popor (care a acceptat legământul) *2 Regi 23:1-23:3* și s-a ținut la Ierusalim Paștele și Sărbătoarea Turtelor Nedospite <"cum nu se mai ținuse în Israel din zilele profetului Samuel"> *2 Cronici 35:1; 35:17-35:18* sau cum mai scrie <"un Paște ca acesta nu se mai ținuse din zilele judecătorilor care îl judecaseră pe Israel, nu, niciodată în zilele regilor lui Israel și ale regilor lui Iuda"> *2 Regi 23:21-23:23*. Atunci, ce viziune a avut de fapt Omul adevăratului Dumnezeu ? Contemporanii regelui Iosia considerau că profetia se împlinise prin faptele regelui *2 Regi 23:16-23:17*, căci regele Iosia a curățat Iuda și Ierusalimul de <"locurile înalte, de stâlpii sacri, de chipurile cioplite și de statuile turnate"> *2 Cronici 34:3*. <Astfel, i-a sacrificat pe altare pe toți preoții locurilor înalte care erau acolo [în Samaria] și a ars oase de oameni pe ele. Apoi s-a întors la Ierusalim... Înaintea lui n-a fost niciun rege ca el care să se întoarcă la Domnul Dumnezeu cu toată inima, cu tot sufletul și cu toată puterea lui, potrivit întregii legi a lui Moise. Și nici după el nu s-a mai ridicat cineva ca el> *2 Regi 23:20; 23:25*.

-Pare a fi o împlinire a profetiei prin regele Iosia.

-Oare ? Cărțile *Regi* și *Cronici* au fost scrise ulterior domniei regelui Iosia. Mitul profetiei s-a perpetuat. Și a fost consemnat în scris cu convingerea celui ce a redactat Cărțile că s-a împlinit în timpul regelui Iosia conform *2 Regi 23:16-23:18*. Dar cât de departe să fi văzut oare în viitor Omul adevăratului Dumnezeu ? Oare doar până la domnia lui Iosia ? Ce l-a speriat atât de mult pe Profetul bătrân din Betel de a început la rândul său cu vaiete ? De ce nu ar fi poate o vicieră printr-o rescriere ulterioară (și de fapt o reinterpretare a profetiei) ? Când faraonul Neco urcă la regele Asiriei, Iosia îi iese înainte, dar Neco <"l-a omorât la Meghido imediat ce l-a văzut... Neco l-a pus în lanțuri [pe Ioahaz, fiul lui Iosia] la Ribla, în țara Hamatului..., apoi a impus țării un tribut de o sută de talanți de argint și un talant de aur... Faraonul Neco l-a făcut rege pe Eliachim, fiul lui Iosia"> *2 Regi 23:29-23:34*. Continui. Iar Profetul Mica scrie: <"Acum îți faci tăieturi, fiică a invadării; s-a pornit un asediu împotriva noastră. Ei îl lovesc pe judecătorul lui Israel cu nuiua peste obraz. Și tu, Betleeme Efrata, care ești prea mic ca să fii printre miile lui Iuda, din tine îmi va ieși cel ce va fi conducător în Israel, a cărui origine este din vremuri străvechi, din zilele timpului indefinit. De aceea, el îi va părăsi până va naște cea care stă să nască. Iar ceilalți frați ai lui se vor întoarce la fiii lui Israel. El va sta și va păstori cu puterea Domnului, în măreția numelui Domnului, Dumnezeuul său. Ei vor locui în siguranță, pentru că domnia lui va ajunge până la marginile pământului. Și el va fi pacea. Iar, când asirianul va veni în țara noastră și va pune piciorul în turnurile noastre de locuit, vom ridica împotriva lui șapte păstori, da, opt prinți dintre oameni. Ei vor păstori țara Asiriei cu sabia și țara lui Nimrod la intrările ei.... Iar rămășița lui Iacob va fi în mijlocul multor popoare ca roua Domnului... "> *Mica 5:1-5:7*. Despre cine profetește oare Profetul Mica ? O întrebare fără răspuns: se vorbește despre "Betleem Efrata, conducător în Israel a cărui origine e din vremuri străvechi; invadator asirian; turnuri de locuit; șapte păstori=opt prinți dintre oameni ". ... căci Betleem se numea și Efrata *Geneza 35:19*. Și *Ezechiel 7:1-7:27* și *Ezechiel 9:1-9:11* sunt profetii cumplite, pe care nu le mai amintesc acum. Iar din *Jeremia 5:1-5:29* redau doar versetele 26-28: <"Căci în mijlocul poporului meu s-au găsit oameni răi. Ei stau la pândă ghemuiți ca niște vânători de păsări. Pun o capcană distrugătoare. Ei prind oameni. Așa cum o colivie este plină de păsări, tot așa și casele lor sunt pline de înșelătorie. De aceea au ajuns ei mari și câștigă bogății. S-au îngrășat, au început să lucească. Scot din ei o mulțime de lucruri rele. Nu apără nicio cauză... și nu fac judecată celor săraci"> *Jeremia 5:26-5:28*. <"La sfârșitul regatului lor, când cei ce încălcă legea vor umple măsura, se va ridica un rege cu înfățișare fioroasă, care va înțelege cuvintele ambigue... Se va

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

îngâmfa în inima lui și în timpul când se va trăi fără griji, el îi va nimici pe mulți. Se va ridica împotriva Prințului prinților, dar va fi zdrobit fără ajutorul vreunei mâini"> *Daniel 8:23-8:25*. Când se vor împlini oare aceste neliniștitoare (unele dintre ele) profeții ? Să dea Domnul să nu se împlinească în totalitate ! Unele sunt înfricoșătoare !

-Dar Patriarhii au rostit spre sfârșitul vieții lor pământești și binecuvântări !?

-Da. Au rostit Isaac *Geneza 27:28-27:29; 27:39-27:40*, Iacob/Israel *Geneza 49:1-49:28* și omul adevăratului Dumnezeu, Moise *Deuteronomul 33:1-33:29*. Atunci când rostește binecuvântarea pentru Iosif, Iacob/Israel spune: <"Din mâinile Puternicului lui Iacob, de acolo vine Păstorul, Piatra lui Israel. El vine de la Dumnezeul tatălui tău, care te va ajuta"> *Geneza 49:24-49:25*.

-Cine să fie Păstorul, Piatra lui Israel ?

-Iosua, fiul lui Nun *Deuteronomul 31:23*.

-În Vechiul Testament există profeții. Există și Profeți. Profeții mari sunt considerați: Isaia, Ieremia, Ezechiel. La ei se adaugă încă doisprezece Profeți (importanți, dar nu precum cei mari).

-Nu numai profeți, ci și profetese: Miriam (sora lui Aaron și Moise) e numită profetese în *Exodul 15:20* (dar mai multe detalii nu se oferă. Ea îl glorifică pe Domnul, cântând cu tamburina și din voce și dansând, dimpreună cu toate femeile" <"Cântați-i Domnului Dumnezeu căci mare a ajuns gloria sa ! A aruncat în mare pe cal și pe călăreț"> *Exodul 15:21*). Debora, soția lui Lapidot (profetese și judecătoare a lui Israel. Ea locuia sub palmierul Deborei, între Rama și Betel. Posibil este vorba despre "Alon-Bacut"/"Falnicul copac al plânsului", unde a fost îngropată doica Rebecăi, la poalele Betelului *Geneza 36:8*. Dacă nu, atunci palmierul a fost numit poate ulterior după profetesa și judecătoarea Debora) *Judecătorii 4:4*; Hulda, soția lui Şalum (în timpul regelui Iosia) *2 Regi 22:14-22:20*; iar în Noul Testament: Ana, fiica lui Fanuel din tribul Așer *Luca 2:36-2:38*. Dar, cu certitudine, comparativ cu profeții, profetesele erau în număr foarte redus. Totuși, Debora are un rol extrem de important într-o societate predominant masculină în calitate de judecătoare (și nu neapărat ca profetese). Un rol tot atât de important și de influent nu pare să fi fost deținut (oarecum comparabil) decât de Miriam posibil (care, ca soră a lui Moise și Aaron era extrem de respectată și ascultată. Ea a murit în timpul peregrinării din exod în pustiu, la Cades, unde a și fost înmormântată *Numerele 20:1*. La scurt se stinge și Aaron, care se adaugă la poporul său la Mosera, unde a fost înmormântat *Deuteronomul 10:6* ori pe Muntele Hor *Numerele 20:28*. Moise îl îmbracă cu veșmintele lui Aaron pe Eliazar, fiul lui Aaron. Poporul lui Israel l-a plâns pe Aaron trezeci de zile *Numerele 20:24-20:29*. Moise decide la îndrumarea Domnului războiul împotriva ținutului Madianului dintre Moab și Amon (regii săi erau Evi, Rechem, Ţur, Hur, Reba), care pare a fi alt Madian decât cel în care fusesse preot socrul său Ietro: un oraș Madian aflat în proximitatea muntelui Horeb. Căci scrie: <De la Horeb până la Cades-Barnea pe drumul muntelui Seir sunt unsprezece zile de mers> *Deuteronomul 1:2*. Deci, orașul preotului Ietro trebuie să fi fost un Madian din peninsula Sinai (ținutul Şur dinspre țara amaleciților din stânga Văii Misirului), căci cu excepția perioadei exodului, urmașii lui Avraam (și el însuși) au practicat o pastorație în regiuni semiaride ori mai propice, dar doar cu peregrinări sezoniere și nu continue. Deci o pastorație cu deplasări limitate, sezoniere. Rațiunea războiului cu acel Madian dintre văile Arnonului și Iabocului (poate în ținutul numit ulterior Perea ?) ar fi fost închinarea la zeul Peor și o căsătorie nedorită și neîngăduită a simeonitului Zimri cu madianita Cozbi, fiica căpeteniei madianite Ţur (ținutul dintre Moab și Amon, diferit de Madianul lui Ietro, socrul lui Moise. Totuși, o confuzie există, căci sunt numiți și unii și alții cheniți. Cheniți ar fi fost și între amaleciți, cruțați de regele Saul în războiul contra amaleciților *1 Samuel 15:6* (ei pleacă de acolo la avertismentul regelui Saul). Chenat era și un oraș din Galaad, cucerit întâi de Nodab pentru poporul lui Israel, apoi pierdut în favoarea Siriei *1 Cronici 2:23*. Cheniți sunt numiți și cei din casa lui Ionadab, fiul lui Recab (contemporan și apropiat al regelui Iehu fiul lui Iosafat și nepot lui Nimși: <Atunci l-a binecuvântat și i-a spus: "Este inima ta dreaptă față de mine, cum este inima mea față de inima ta ?". Ionadab a răspuns: "Este". "Dacă este, dă-mi mâna". Și el i-a dat mâna. Atunci Iehu l-a urcat cu el în car> *2 Regi 10:15*. Era în perioada luptei lui Iehu nepotul lui Nimși cu urmașii casei defunctului rege Ahab, fie ei din Israel, fie din Iuda). Cheniții din casa lui Recab au ieșit din Hammat (orașul Hamath pe râul Orontes, care îl avea în timpul regelui David ca rege pe Toi/Tou, fiul său Ioram/Hadoram sau poate numele unui strămoș al casei recabiților, numiți cheniți. Ei locuiau în Iabeț în corturi și serveau drept scribi. Se pare că Toi/Tou se declară vasal, după ce David înfrânge pe sirienii din Damasc, când aceștia vin în sprijinul lui Hadadezer al Ţobei/Zobei.

Regele David instalează garnizoane în Damasc. Și Damasc, dar și Hamat revin sub ascultare sub Ieroboam, rege în Israel *2 Regi 14:28*. În vechime mai exista un Hamath nu departe de Pella, la est de râul Iordan) *1 Cronici 2:55*. Ei au dat scribi, locuiau în corturi, nu cultivau pământul și nu țineau vie, ogor, sămânța și țineau cu strictețe porunca strămoșului lor să nu consume vin *Jeremia 35:1-35:19*. Profetul Ieremia oferă ca exemplu de ascultare cheniții din casa lui Recab și îi laudă pentru credincioșia lor față de Domnul Dumnezeu și față de povețele strămoșilor, zicând: <"Iată ce a zis Domnul Dumnezeu al armatelor, Dumnezeul lui Israel: *Pentru că ați ascultat de porunca lui Ionadab, strămoșul vostru și continuați să respectați toate poruncile lui*... de aceea așa a spus Domnul Dumnezeu al armatelor, Dumnezeul lui Israel: *Ionadab, fiul lui Recab nu va fi lipsit de un bărbat care să stea înaintea în fața mea*" > *Jeremia 35:18-35:19*). Neemia pomenește numele lui Malchia, fiul lui Recab, căpetenie peste ținutul Bet-Hacheremului care: <"a reparat Poarta Grămezilor de Cenușă. A construit-o și i-a pus canaturile, zăvoarele și drugii" > *Neemia 3:14*. Pe simeonitul Zimri și pe madianita Cozbi îi pedepsește Fineas, fiul lui Eleazar și nepotul lui Aaron *Numerale 25:6-25:17*. Fineas conduce un grup de israeliți contra madianiților, ucid bărbații și i-au ca pradă femeile și fetele fecioare, copiii și șeptelurile madianiților *Numerale 31:6-31:18*. E vorba aici deci de un Madian din câmpiile de la nord de Moab. În război moare și Balaam, fiul lui Beor (acesta era un ghicitor al sorților din Petor, lângă fluviul Eufrat, care nu putuse vorbi de rău împotriva poporului lui Israel). Balaam spusese: <"iată că mă duc la poporul meu. Vino și te voi înștiința ce va face poporul acesta poporului tău mai târziu, la sfârșitul zilelor" > *Numerale 24:14; 31:8*. Tot Balaam rostise următoarele cuvinte: <"...cum i-aș putea condamna pe aceia pe care nu îi condamnă Domnul Dumnezeu ?... Sufletul meu să moară de moartea celor drepti și sfârșitul meu să fie ca al lor !" > *Numerale 23:8-23:10*. Și Moise *Deuteronomul 23:4-23:5; Numerale 31:16*, ulterior Petru *2 Petru 2:15-2:16* și fratele Domnului Isus, Iuda *Iuda 1:11* vorbesc aspru la adresa lui Balaam și în special la adresa moabiților și amoniților *Deuteronomul 23:3; Neemia 13:1* (dar Petru laudă animalul de povară necuvântător, însă despre cei ce urmează "calea lui Balaam... care a iubit răsplata pentru nelegiuire" afirmă: <"Aceștia sunt izvoare fără apă și cețuri mănate de o furtună violentă" > *2 Petru 2:17*). Conducătorul Moise e aspru deoarece madianitele (după îndemnul sau cuvântul lui Balaam fiul lui Beor) îi făcuseră pe unii dintre fiii lui Israel să fie infideli DOMNULUI, "în fapta lui Peor" *Numerale 31:16*. Referitor la cuvintele rostite de Baalam ("sufletul meu să moară de moartea celor drepti și sfârșitul meu să fie ca al lor"): să fie vorba de o dorință a sa sau de o profeție ?

-De ce întreb ?

-Balaam se întâlnește anterior cu îngerul DOMNULUI care-l mustră și îi spune: <"Du-te..., dar să nu spui decât cuvântul pe care ți-l voi spune eu" > *Numerale 22:35*. Îngerul e desemnat astfel: "a stat în drum ca să i se împotrivescă"... Ori termenul de "*Împotrivitor*" desemnează de regulă pe Cel Rău. Aici scrie: <"Dar Dumnezeul s-a aprins de mânie pentru că [*Balaam*] plecase și îngerul DOMNULUI a stat în drum să i se împotrivescă" *Numerale 22:22*. În acest caz, îngerul se împotrivesc omului, dar săvârșește o acțiune pozitivă. Când "fiii adevăratului Dumnezeu au intrat să se înfățișeze înaintea DOMNULUI, iar "*Împotrivitorul*" a intrat și el" *Iov 1:6*, iar când DOMNUL îl dă pe Iov în mână "*Împotrivitorului*", DOMNUL spune: <"Iată că este în mâna ta ! Numai fii atent la sufletul lui !" > *Iov 2:6*. Revin la Balaam. Mai târziu, atunci când Balaam vede copiii lui Israel așezându-și tabăra fiecare după tribul său, Balaam rostește următoarele: <"... cuvintele bărbatului cu ochii deschiși,... celui care ascultă ce spune Dumnezeu, care a avut o viziune de la Cel Atotputernic... *Binecuvântați sunt cei ce te binecuvântează și blestemați sunt cei ce te blestemă !*" > *Numerale 24:3-24:4; 24:9*. Spusele sale se confirmă în *Deuteronomul 23:4-23:5*.

-Profetul Moise e aspru la adresa lui Balaam.

-Da. Conducătorul Moise se stinge la vârsta de o sută douăzeci de ani în țara Moabului, la poalele muntelui Nebo *cu vârful Pisga*, fiind înmormântat în vale, în fața lui Bet-Peor *Deuteronomul 34:1-34:7*. Desigur, pe lângă sora sa, Miriam, au fost și alte doamne influente în vechiul Israel, dar în general prin influența exercitată asupra soțiilor lor (Deborah..., profetese, regine).

-Da. Au fost și excepții într-o societate eminentemente masculină.

-Dar o societate care păstra un respect deosebit pentru Doamne. Patriarhii primeau ei înșiși mesajul divin. În Cartea Genezei există o promisiune făcută de Domnul Dumnezeu lui Avraam: <"Iar Domnul Dumnezeu a zis:...*Avraam va deveni o națiune mare și puternică și prin el se vor binecuvânta toate națiunile pământului. Căci de aceea l-am cunoscut, ca să le poruncească fiilor lui și casei lui după el să respecte calea Domnului Dumnezeu, făcând dreptate și judecată, pentru ca Domnul să împlinească

față de Avraam ce a spus cu privire la el*" > *Geneza 18:17-18:19*. Îngerul Domnului Dumnezeu îi vorbește a doua oară lui Avraam, confirmându-i promisiunea *Geneza 22:15-22:18*. Promisiunea e reluată și față de Isaac, atunci când o foamete s-a abătut peste țara Canaanului și Isaac s-a dus la Abimelec, regele filistin din Gherar. Atunci Domnul Dumnezeu i-a vorbit: <"...voi împlini jurământul pe care i l-am făcut lui Avraam, tatăl tău: *Îți voi înmulți sămânța ca stelele cerurilor, voi da sămânței tale toate aceste ținuturi și prin sămânța ta se vor binecuvânta toate națiunile pământului*" > *Geneza 26:3-26:5*. Mai apoi, când Iacob a plecat spre Haran s-a culcat unde-l prinsese soarele care tocmai apusese și a visat o scară al cărei vârf ajungea la ceruri și îngerii lui Dumnezeu urcau și coborau pe ea. Iată că deasupra ei stătea Domnul Dumnezeu care i-a zis: <"Eu sunt Domnul, Dumnezeul tatălui tău Avraam și Dumnezeul lui Isaac. Pământul pe care ești culcat ți-l voi da ție și sămânței tale. Sămânța ta va fi ca firele de praf de pe pământ și te vei răspândi la vest și la est, la nord și la sud. Prin tine și prin sămânța ta se vor binecuvânta toate familiile pământului" > *Geneza 28:13-28:14; 35:9-35:15*. Pe piatra care-i fusese la căpătâi când dormise, el a turnat ulei și a numit locul Betel (sfântind spre aducere aminte locul unde primise mesajul Domnului). Și Iacob a făgăduit ca în Betel să fie casa lui Dumnezeu și să dea Domnului zeciuiala. Aceasta a fost făgăduința lui Iacob/Israel. Iacob și-a ținut promisiunea. A construit altarul El-Betel. În aceeași zonă, doica Rebecăi, Debora a fost îngropată la moartea ei sub un copac falnic, la poalele Betelului *Geneza 35:6-35:8*.

-Toate națiunile pământului ? Ori toate familiile pământului cum se scrie mai apoi ?

-Toate națiunile ! <"Oamenii de pe tot pământul se vor pleca înaintea ta și-ți vor cânta melodii, vor cânta melodii numelui tău;/ *Să te laude popoarele, o, Dumnezeule ! Toate popoarele să te laude;* iar toate națiunile să-l numească fericit..." > *Psalmii 66:4; 67:3; 72:27...* Dar scrie: <"Pentru că Marele tău Făuritor este *proprietarul tău conjugal...* Sfântul lui Israel este Răscumpărătorul tău. El va fi numit Dumnezeul *întregului pământ...* Întoarceți-vă la mine și veți fi salvați, voi, toți cei de la marginile pământului, căci Eu sunt Dumnezeu și nu este altul... *Pe mine însumi am jurat... că în fața mea se va pleca orice genunchi și orice limbă va jura, spunând: *Da, în DOMNUL se află dreptatea deplină și forța*... Îndreptați-vă inima spre el, voi care încălcați Legea ! Amintiți-vă de lucrurile dintâi, de demult, că Eu sunt Cel Divin și că nu există alt Dumnezeu, nici altcineva ca mine...Ascultați-mă în liniște, insule ! Popoarele să-și înnoiască puterea ! Să se apropie și apoi să vorbească ! Să ne apropiem împreună pentru judecată !" > *Isaia 54:5; 45:22-45:24; 46:8-46:9; 41:1*.*

Întrebă (ca afirmație, deci subînțeleasă) Domnul Isus: <"Nu este scris: *Casa mea se va numi casă de rugăciune pentru toate națiunile ?*" > *Marcu 11:17*. Și scrie în profețiile sale Zaharia: <"Multe națiuni i se vor alătura în ziua aceea Domnului Dumnezeu și vor fi poporul meu și eu voi locui în mijlocul tău. Și vei ști că Domnul Dumnezeu al armatelor m-a trimis la tine... În ziua aceea nu va mai fi lumina cea prețioasă, lucrurile vor întepeni... Nu va fi nici zi, nici noapte; la vremea serii se va face lumină. În ziua aceea, din Ierusalim vor ieși niște ape vii... și vara și iarna. Iar Domnul Dumnezeu va fi rege peste tot pământul... YHWH va fi unul singur și unul singur numele său" > *Zaharia 2:11; 13:6-13:9; Isaia: <"În ce privește lucrările și gândurile lor, voi veni să adun toate națiunile și limbile. Ele vor veni și vor vedea gloria mea" > Isaia 66:18; <"Pentru că Marele tău Făuritor este proprietarul tău conjugal, Domnul Dumnezeu al armatelor este numele său. Sfântul lui Israel este Răscumpărătorul tău. El va fi numit Dumnezeul întregului pământ" > Isaia 54:5. <"În ziua aceea rădăcina lui Iese se va înălța ca stindard peste popoare. Națiunile se vor îndrepta spre ea pentru îndrumare, iar locul său de odihnă va fi glorios" > Isaia 11:10; <"Alesul meu... În el am pus spiritul meu. El le va aduce dreptate națiunilor" > Isaia 42:1; <"În timpul acela, vor numi Ierusalim tronul DOMNULUI. Și toate națiunile se vor aduna în el pentru numele DOMNULUI, la Ierusalim și *nu vor mai umbla în încăpătânarea inimii lor rele.*" > *Ieremia 3:17*. Iar pasajul din *Isaia 42:1-42:7* este reluat parțial în *Matei 12:18-12:21*. Remarcabilă îmi pare și continuarea: <"EU, Domnul Dumnezeu te-am chemat în dreptate și te-am apucat de mână. Te voi păzi și te voi da ca legământ al poporului, ca lumină a națiunilor, ca să deschizi ochii orbi, ca să-i scoți din temniță pe prizonieri, din casa de detenție pe cei ce stau în întuneric... Îi voi face pe orbi să umble pe o cale pe care nu o cunosc, îi voi face să calce pe un drum pe care nu-l cunosc. Voi preface locul întunecos în lumină înaintea lor și terenul accidentat în pământ neted" > *Isaia 42:6-42:7; 42:16*. Cât despre o profeție împlinită, revoltat împotriva trădării Tirului, Sidonului și probabil a veșnicilor inamice regiuni ale Filistiei și prevestind o replică a războiului, profetul îndeamnă popoarele dimprejur să se alătore (dovadă că erau "interferențe" și căsătorii mixte): <"Căci... în timpul acela, când îi voi aduce înapoi pe captivii lui Iuda și ai Ierusalimului, voi aduna toate națiunile și le voi coborî în valea lui Iosafat. Acolo mă voi judeca cu ele datorită lui Israel, poporul și moștenirea mea pe care au împrăștiat-o printre națiuni... *Sfințiți războiul !... Să se apropie și să urce toți bărbații de război! Veniți să dați ajutor, voi, toate națiunile dimprejur și adunați-vă !*. Să se scoale națiunile și să urce în valea lui Iosafat, căci acolo mă voi așeza să judec toate națiunile dimprejur... Mulțimi, mulțimi sunt în valea hotărârii, căci ziua lui YHWH este aproape în valea hotărârii" > *Ioel 3:1-3:2; 3:11-3:12; 3:14*. Aceasta este o profeție care probabil că s-a petrecut chiar în timpul vieții profetului Ioel. Dar toți trebuie să se căiască în fața Domnului Dumnezeu !*

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Prin "toate națiunile", prin această exprimare să le înțelegem doar pe acelea existente anterior în Țara Sfântă, adică a Țării Canaanului ?

-Nu. Deci NU. Domnul Dumnezeu spune Patriarhului Isaac și scrie în Cartea *Genezei* de toate națiunile pământului. Promisiunea e reluată de Profetul Isaia: <"Spiritul Misirului/Egiptului se va tulbura înăuntrul lui și eu îi voi încurca planul... Voi da Misirul/ Egiptul în mâna unui stăpân aspru, iar peste ei va governa un rege puternic", zice adevăratul Domn, Dumnezeul armatelor... În ziua aceea, în mijlocul țării Misirului/Egiptului va fi un altar pentru Domnul, iar lângă granița lui, un stâlp pentru Domnul... Aceasta va servi ca semn și mărturie pentru Domnul Dumnezeul armatelor pe pământul Misirului/Egiptului, căci vor striga către Domnul din cauza asupritorilor, iar el le va trimite un salvator, da, unul mare, care îi va scăpa. Domnul va lovi Misirul/Egiptul. Vor fi loviți și vor fi vindecați... În ziua aceea va fi un drum mare care va duce din Misir/Egipt în Asiria; Asiria va intra în Misir/Egipt, iar Misirul/Egiptul în Asiria. Și Misirul/Egiptul va sluji împreună cu Asiria. În ziua aceea, Israel va ajunge al treilea, împreună cu Misir/Egipt și cu Asiria, adică o binecuvântare în mijlocul pământului, pentru că Domnul armatelor îi va binecuvânta, spunând: "Binecuvântat să fie poporul meu, Misirul/Egiptul și lucrarea mâinilor mele, Asiria și moștenirea mea, Israelul !" > *Isaia 19:3-19:4; 19:19-19:25*. Iar Profetul Ieremia spune: <"Dacă vrei să te întorci, o, Israele... poți să te întorci la mine... Dacă vei jura: *Viu este Domnul Dumnezeu în adevăr, în justiție și în dreptate !*, atunci în El se vor binecuvânta și în El se vor lăuda națiunile"> *Ieremia 4:1-4:2*. Și mai scrie: <"Voi ridica în ziua aceea coliba căzută a lui David și îi voi repara spărturile. Îi voi ridica ruinele și o voi construi ca în zilele de demult, pentru ca ei să ia în stăpânire ce a mai rămas din Edom, precum și toate națiunile peste care a fost chemat numele meu" zice Domnul Dumnezeu, care face lucrul acesta > *Amos 9:11-9:12*; <"Peste tot... va fi adusă numelui meu o ofrandă, un dar curat, căci numele meu va fi mare printre națiuni"> *Maleahi 1:11*. Dar să revin la întrebarea ta referitoare la ce să înțelegem prin "toate națiunile" și răspund cu versete din scrisorile Sfântului Pavel: <"Cu siguranță, știți că aceia care au credință sunt fiii lui Avraam. Iar Scriptura, prevăzând că Dumnezeu îi va declara drepti pe oamenii națiunilor datorită credinței, i-a anunțat lui Avraam vestea bună, zicând: *Prin tine vor fi binecuvântate toate națiunile*. Astfel, cei care au credință sunt binecuvântați cu fidelul Avraam > *Galateni 3:7-3:9*. < "Dar cel drept va trăi prin credința lui. Da, vinul înșală, de aceea bărbatul viguros este arrogant... Oare nu de la YHWH al armatelor vine aceasta: că popoarele se ostenesc doar pentru foc și că popoarele se obosesc în zadar ? Căci pământul va fi plin de cunoștința gloriei Domnului Dumnezeu, așa cum fundul mării este acoperit de ape. Vai de cel care le dă tovarășilor lui de băut... Vei fi săturat cu rușine în loc de glorie. Bea și tu și dezvelește-te *[fii considerat necircumcis]*... Însă Domnul este în templul său, cel sfânt. Tot pământul să tacă înaintea Lui ! > *Habacuc 2:4-2:5; 2:13-2:14; 2:20*.

-<Căci pământul va fi plin de cunoștința gloriei Domnului Dumnezeu... Tot pământul să tacă înaintea lui !> *Habacuc 2:14; 2:20*. Remarcabilă profeție ! Deci: <pământul>ori chiar <tot pământul>...

-Cu adevărat: *Tot ceea ce a fost creat, atât neviu (soare, lună, "stelele luminii", "ceruri ale cerurilor" și "ape de deasupra cerurilor", "toate adâncurile de ape, foc și grindină, zăpadă și fum gros/ceață densă, vânt năprasnic, ce împlinești cuvântul său...munți și toate dealurile" Psalmii 148:1-148:8), cât și viu (cu suflare de viață: monștrii marini, pomi roditori, toți cedrii, animalele sălbatice și domestice, târâtoare și înaripate, regi ai pământului, toate popoarele: prinți, judecătorii pământului, tineri, fecioare, bătrâni, copii Psalmii 148:7-148:12; toată armata cerurilor: toți îngerii lui Psalmii 148:2)... DOMNUL însuși "va înălța cornul poporului său, lauda tuturor celor loiali lui, a fiilor lui Israel, poporul de lângă El. Lăudați-l pe DOMNUL !". Practic: "tot ce are suflare să îl laude pe DOMNUL, potrivit măreției sale nemărginite" prin artă (muzică și dans), cu toate mijloacele sonore (instrumentele: sunete de corn, lire, harpa, tamburina, sunet de coarde și fluier, cimbale cu sunet melodios și cimbale răsunătoare ! (Psalmii 150:6; 150:2; 150:3-150:5).*

-Oare să fie o exagerare dintr-o cântare închinată DOMNULUI ?

-Oare așa se înțelege din Sfânta Scriptură !? Spune-mi, te rog: melodia valurilor care se sparg de țărnam reprezintă o închinare dedicată DOMNULUI ? Minunatele păsări cântătoare cui înalță triluri melodioase ?

-Laudă nemărginită DOMNULUI !

-Fiecare după graiul său ! Slăvit fie DOMNUL ! Cu adevărat !

-Totuși, am o nelămurire referitoare la o profeție !? Deoarece am să revin la versetele din Isaia. Iar o profeție dificilă ! Despre ce salvator ar fi vorba ?

-Noi, Biserica Răsăritului îl avem ca apostol propovăduitor pe Sfântul apostol Thomas/Toma zis Didymus sau Șeliha. În popor, cunoscut drept Toma Geamănul sau Necedinciosul. El a avut mare credință și a fost un mare propovăduitor și misionar. Mai este cunoscut ca Iuda Teom/Tauma/Toma.

-Să fie vorba despre Sfântul apostol Toma când se vorbește de salvator ?

-Poate că prin salvator să fie de fapt vorba (exprimat indubitabil și fără echivoc) despre Domnul Isus, despre care noi spunem că este Xisthros !? Și în *Matei 23:1-23:39; 25:31-25:40* este revelată alegerea (cernerea) celor răi și a celor buni (iar criteriile: <"dreptatea, îndurarea și fidelitatea"> *Matei 23:23*). După credință ori și după fapte ? Ori după credința faptelor ? *Ori după "rostitirile" care ies din noi ?* Nu pot să știu cu certitudine. Dar scrie: <"Isus a venit... a stat în mijlocul lor și a zis: *Pacea să fie cu voi !*. Apoi i-a zis lui Toma: *Pune-ți degetul aici și vezi mâinile mele. Ia-ți mâna și pune-o în coasta mea. Și nu mai fi necredincios, ci fii credincios*. Răspunzând, Toma i-a zis: *Domnul meu și Dumnezeuul meu !*. Isus i-a zis: *Pentru că m-ai văzut ai crezut ? Fericiți sunt cei care nu văd și totuși cred*> *Ioan 20:26-20:29*. Nouă, aceste cuvinte ne dau speranță: <"Fericiți sunt cei care nu văd și totuși cred"> *Ioan 20:29* și este confirmată de Sfântul Pavel prin scrierile sale.

-Deci când se scrie despre Salvator: <"Domnul le va trimite un Salvator, da, unul mare, care îi va scăpa"> *Isaia 19:20*, ar fi vorba tot de unul dintre <"cei doi unși care stau în picioare lângă Domnul întregului pământ"> *Zaharia 4:14* și conform *Maleahi 3:1* și *Maleahi 4:5* ! Iar *Isaia* scrie: <"Pentru că Marele tău Făuritor este proprietarul tău conjugal, Domnul Dumnezeu al armatelor este numele său. Sfântul lui Israel este Răscumpărătorul tău. El va fi numit Dumnezeuul întregului pământ... Te-am părăsit doar pentru o clipă, dar te voi aduna cu mari îndurări. Într-o revărsare de mânie mi-am ascuns fața de tine pentru o clipă, dar mă voi îndura de tine cu bunătate iubitoare pe timp indefinit", spune Răscumpărătorul tău, Domnul Dumnezeu"> *Isaia 54:5-54:8*. Și mai scrie: <"Bucură-te foarte mult, fiica Sionului ! Strigă triumfător, fiica Ierusalimului ! Iată că regele tău vine la tine ! El este drept, da ! și salvând; umil și călare pe un măgar, pe mînzul unei măgărițe... El le vorbi de popoarelor și stăpânirea sa va fi de la o mare până la alta și de la Fluviu până la marginile pământului... Și Domnul Dumnezeu îi va salva în ziua aceea ca pe turma poporului său, căci ei vor fi pe pământul lui ca pietrele unei diademe scânteietoare"> *Zaharia 9:9; 9:16*. Deduc că prin Salvator nu se poate înțelege decât Fiul Prea-Iubit al Domnului, nu !?

-Așa ar fi logic. Spune Domnul Isus: <"Și să nu vă numiți *conducători*, pentru că unul singur este Conducătorul vostru, Messia/Mashiach. Cel mai mare dintre voi să fie slujitorul vostru. Cine se înalță va fi umilit și cine se umilește va fi înălțat"> *Matei 23:10-23:12* și *Marcu 10:42-10:45*. <"Pentru că ce este înălțat printre oameni este dezgustător în ochii lui Dumnezeu"> *Luca 16:15*. Lao Zi învăța: <Omul Sfânt spune: "Cel care îndură umilimțele țării, acela este cărmuitorul țării, cel care îndură nenorocirile țării: acela este Rege sub Cer"> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 193*). Despre Lao Zi (Lao Dan) stă scris într-o carte atribuită Maestrului Zhuangzi (în capitolul "Lumea Subcerească", cartea scrie și despre Zhuangzi la persoana a III-a): <"Cine își cunoaște puritatea și își păstrează rușinea este ca o vale în Lumea Subcerească". Toți oamenii caută să fie primii, numai el caută să fie ultimul... Deși nu adună nimic, se bucură întotdeauna de abundență. Deși era singur, întotdeauna era înconjurat de mulțime. Mișcările lui erau liniștite, iar el nu se risipea... Această poate fi numită culmea Perfecțiunii. Cât de adevărați și măreți erau Guan Yin și Lao Nu din vechime !> (*Notă exp.: Zhuangzi-"Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 48; 314; 307-318: capitolul "Lumea Subcerească"*).

-Între cele două învățături există destule conexiuni.

-Da. Continui cu subiectul precedent. Iar mai apoi, mergând la sud de valea Gherarului, Domnul Dumnezeu i s-a arătat lui Isaac într-o noapte: <"Eu sunt Dumnezeuul tatălui tău, Avraam. Nu te teme, căci eu sunt cu tine și te voi binecuvânta și îți voi înmulți sămânța datorită slujitorului meu Avraam"> *Geneza 26:24*. Între Valea Gherar și Valea Egiptului, Isaac și păstorii săi au desfumat fântânile săpate din timpul lui Avraam și pe care filistenii le astupaseră. Apoi au săpat și alte fântâni, tot într-o ceartă pentru apă cu păstorii din Gherar: Esec ("ceartă"); Sitna ("acuzăție"); Rehobot ("locuri largi"); Şiba ("jurământ" sau "șapte"). Între Cades și Bered era o fântână săpată anterior numită Beer-Lahai-Roi (fântâna "Celui Viu care vede").

-Tot în Vechiul Testament.

-La farangi se spune în limba cea veche a latinilor (romanilor): <"Novum in vetere latet, Vetus in Novo patet"> (*Notă exp.: Pelikan- "Fecioara Maria de-a lungul secolelor. Locul ei în istoria culturii", Ed. Humanitas, București, 1998, pag. 31*). Ceea ce ar semnifica: <"Noul Testament e ascuns în Vechiul Testament, iar Vechiul Testament transpare în Noul Testament">.

-Ceea ce ar fi contrar ideii că Noul Testament reprezintă o schimbare fundamentală de paradigmă. Dar considerăm că Noul Testament e mai degrabă despre Înțelepciune și Învățătură. Dar să putem vorbi de divinație în Noul Testament ? Să găsim așa ceva în timpurile Domnului Isus ?

-Domnul Isus nu a fost numai taumaturg. Căci scrie: <... s-au apropiat de el... mulți... bolnavi..., iar el i-a vindecat. Astfel, mulțimea a rămas uimită văzând că mușii vorbeau, ologii umblau și orbii vedeau și l-au glorificat pe Dumnezeuul lui Israel> *Matei 15:30-15:31*. Și nu a făcut doar minuni, ci a adus o schimbare totală de paradigmă comparativ cu Vechiul Testament, cuvântul-cheie care

primează fiind Iubire (adorarea sau Iubire Inefabilă pentru Domnul, precum și Iubirea aproapelui nostru ca pe/sau mai mult decât pe noi înșine. Amintește-ți îndemnul locului, rogu-te: <Blândețea- iată folosul lui Tao>). Această schimbare de paradigmă practic se constituie ca și un nou legământ (dar care îl completează pe cel vechi) și este esențială pentru noi, cei credincioși.

-Am auzit ce ați spus, dar sensul exact nu-mi este clar. De ce apreciați că ar fi o schimbare de paradigmă ? Nu sunt practic aceleași legi ca cele date de Moise ?

-Exact. Sunt aceleași legi fundamentale din tablele legilor. Adică ce e cuprins în *Deuteronom 5:1-5:33* și *Deuteronomul 6:1-6:25*, precum și în *Leviticul 19:18*. Există o promisiune în Pentateuh din *Deuteronom 30:6*, redată și în *Ieremia 4:4* și *Ieremia 9:26*. Ce promite Domnul Isus ? "Oilor" Sale care ascultă glasul Său, Fiul Domnului le dă Viață Veșnică și nu vor fi distruse niciodată *Ioan 10:27-10:28*. În ce sens să spunem o schimbare de paradigmă ? Legea trebuie acceptată, transmisă și aplicată în sens afirmativ, cu toată tăria și căldura inimii și cu toată iubirea pentru aproapele nostru. Să-l iubim pe aproapele nostru ca pe propriul nostru suflet, întărită de *Ioan 13:34-13:35* și *Ioan 15:12; 15:17*, ca să putem spera la Înălțare în Ceruri conform promisiunii Domnului Dumnezeu și a Domnului Isus ! <"Cel drept va trăi prin fidelitatea lui"> *Habacuc 2:4*.

-Deci sunt aceleași legi fundamentale. Atunci ?

-Explicațiile Domnului Isus încep: <"Ați auzit că s-a zis...">. Și sunt cuprinse în *Matei 5:1-5:41; 6:1-6:33; 7:1-7:29*. <"N-am venit să desființez, ci să împlinesc"> *Matei 5:17*.

-Atunci ? Nu îmi pare o schimbare de paradigmă.

-Să spunem că față de celelalte Cărți ale Vechiului Testament (cu excepția Cărilor *Geneza, Exodul, Leviticul, Numerele, Deuteronomul*, la acestea aș mai adăuga Cărțile: *Iona*; poate *Iov, Psalmii, Proverbele*; poate *Zaharia*. Cărțile *Iosua* și *Judecătorii* îmbină istoria cu înțelepciunea. Iar *Isaia* este considerat un vizionar remarcabil). Căci revăzând, învățătura Domnului Isus reprezintă altceva. Un mesaj vibrant, emoționant și fără echivoc din partea Domnului Isus. Poate este mult spus o schimbare de paradigmă. Să vorbim mai degrabă despre nuanțe și armonie în tonul paradigmei (am încercat o comparație inspirat fiind de lucrările muzicale). Cu certitudine, e o explicitare a Legii lui Moise și a învățăturilor din Vechiul Testament, exprimate sub forma de *meșalim/pilde*. Care sunt desigur destul de greu de interpretat. Într-un mod corect și clar în sensul celor exprimate de Domnul Isus. Referințe pentru noi ar fi scrierile celor care l-au cunoscut nemijlocit pe Domnul Isus: scrisorile lui Petru, Iacov, Iuda; Evangheliile după Marcu, care este redactată de Marcu după relatarea lui Simon "Chifa"/Petru; Evanghelia după Matei, cronologic este prima Evanghelie scrisă, eventual fără corecturile sau retranscrierile ulterioare; despre Evanghelia după Luca nu știm exact după relatările cui este redactată; iar Evanghelia după Ioan este scrisă de un discipol extrem de tânăr în anii predicării Domnului Isus (un adolescent sau poate copil), care și-a urmat unul dintre părinți (probabil tatăl). Scrisorile lui Petru sunt importante și esențiale, ca provenind de la cineva care a cunoscut evenimentele și care a aderat ulterior. Petru este cel mai bun exeget al scrierilor vechi și cel care a extins "frontierele" mișcării. Acum, despre divinație în Noul Testament. În Cartea Sfântă sunt redată vorbele pline de mânie contra divinației ale Sfântului Ioan Botezătorul: <Pui de năpârci, cine v-a învățat să fugiți de mânia care va veni ? Dați rod potrivit căinței !> *Luca 3:7-3:8*. Iar Profetul Agab care a coborât de la Ierusalim la Antiohia a <început să arate, prin spirit, că o mare foamete se va abate asupra întregului pământ locuit. Și așa s-a și întâmplat...> *FA 11:28*. Dar răspunsul dacă și când a vorbit Domnul Isus ar fi ceva mai simplu. Pe de o parte credem că la Domnul Isus cunoașterea era un har și Domnul Isus nu avea nevoie de preștiință ca de un dar dat (vederea înainte). Credem că Domnul Isus nu putea să fie nici prin hazard, dar nici altfel un instrument al divinației. Harul e har, divinația e divinație.

-Harul e altceva decât divinația ?

-Categoric da. Harul nu poate veni decât de la adevăratul Dumnezeu. Iar divinația nu poate avea ceva divin (decât doar dacă mesajul provine de la Domnul Dumnezeu, doar că trebuie deosebită de harul profeției care este mesajul Domnului Dumnezeu transmis oamenilor. Ori, nu ni s-a dezvăluit cel mai bine mesajul Domnului prin Cuvânt, prin Fiul Prea-Iubit ? Ceea ce nu vine de la Domnul Dumnezeu sunt preziceri (predicții). <"Sunt diferite, dar este același spirit, sunt diferite servicii, dar este același DOMN, sunt diferite lucrări, dar Dumnezeu, care le înfăptuiește pe toate acestea în toți, este același. Însă spiritul se manifestă în fiecare pentru un scop util"> *1 Corinteni 12:4-12:11*. <Prin harul preînalt, Dumnezeu a pus în Hristos Cuvântul Său... Cuvântul prin care se cârmuiește întreaga

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

împărăție, deoarece cuprinde lege și porunca de care toți trebuie să asculte> (Notă exp.: Cusanus-"Pacea între religii/De pace fidei*Despre Dumnezeu ascuns/De Deo abscondito", Ed. Humanitas, București 2008, pag. 78-79).

-Toți trebuie să asculte !?

-Da. Toți trebuie să asculte. Dar, într-adevăr: DOMNUL Dumnezeu poruncește clar (fără echivoc) să nu se consulte un medium sau un prezicător. <Când vei intra în țara pe care ți-o dă Domnul Dumnezeu tău să nu înveți să faci lucruri dezgustătoare așa cum fac națiunile acelea. Să nu se găsească la tine nimeni care își trece fiul sau fiica prin foc, nimeni care ghicește, nimeni care practică magia, nimeni care caută semne prevestitoare, niciun vrăjitor, nimeni care leagă cu farmece, nimeni care consultă un medium sau un prezicător, nimeni care întrebă morții. Fiindcă Domnul detestă pe oricine face aceste lucruri... Să fii ireproșabil față de Domnul Dumnezeu tău> *Deuteronomul 18:9-18:13*. Mai scrie despre regele Saul: <Saul a murit din cauza infidelității lui, fiindcă acționase infidel față de Domnul Dumnezeu, nerespectând cuvântul Domnului Dumnezeu și fiindcă se dusese să întrebe un medium și nu-l întrebase pe Domnul Dumnezeu> *1 Cronici 10:13*. Scena când Saul întreabă un medium (o femeie din En-Dor) este descrisă în *1 Samuel 28:8-28:25* (deși regele Saul nimicise mediumurile din țară).

-Și totuși se pomenește de profeți. Semn ca poporul nu ascultă de sfatul Domnului.

-Profetul transmite doar mesajul Domnului. Și de ce nu ascultă poporul ? Aceasta și pentru că s-au amestecat cu popoarele locului (cu unii puteau să fie înrudiți: urmașii fiilor lui Lot *descendenți din Terah, tatăl lui Avraam, Nahor, Haran; Haran i-a avut pe Lot, Milca și Isca*; urmașii fiilor Cheturei *descendenți din Avraam*; urmașii fiilor lui Esau *din Isaac, fiul lui Avraam*). Dar nu numai. Încă din incursiunea contra Sihemului luaseră femeie hevite (sau amorite ?). Poporul ar trebui să asculte numai de oamenii adevărați ai Domnului. <Iată ce a spus Domnul Dumnezeu al armatelor: "Nu ascultați cuvintele profeților care vă profetesc. Ei vă duc la deșertăciune. Ei spun viziunea propriei lor inimi, nu ceea ce vine din gura Domnului Dumnezeu > *Ieremia 23:16*. <"Fiindcă și profetul și preotul s-au pângărit. Până și în casa mea am găsit răutatea lor" zice Domnul Dumnezeu> *Ieremia 23:11*. <"Ce au de-a face paiele cu cerealele ?" zice Domnul. "Tot așa, nu este oare cuvântul meu ca un foc" zice Domnul "și ca un ciocan de fier care sfărâmă stâncă ?". "De aceea, iată că sunt împotriva profeților" zice Domnul "care fură cuvintele mele, fiecare de la tovarășul său". "Iată că sunt împotriva profeților" zice Domnul "care-și folosesc limba ca să spună: *Iată ce a zis El !*". "Iată că sunt împotriva profeților care au vise mincinoase"> *Ieremia 23:28-23:32*. <Și voi turna peste casa lui David și peste locuitorii Ierusalimului spiritul de favoare și de implorare și îl vor privi pe Acela pe care l-au străpuns, vor scoate vaiete pentru el, așa cum cineva scoate vaiete pentru unicul său fiu și vor plânge cu amar pentru el, așa cum cineva plânge cu amar pentru întâiul său născut.... În ziua aceea, când vor profeti, profeților le va fi rușine, fiecare de viziunea lui... El va spune: "Nu sunt profet. Sunt un om care cultivă pământul, fiindcă un om pământean m-a cumpărat din tinerețea mea". Și i se va zice: "Ce sunt rănilor acestea de pe corpul tău ?". Și el va răspunde: "Aceste răni sunt din loviturile primite din casa celor care mă iubeau cu patimă"> *Zaharia 12:10; 13:4-13:6*. Să se vorbească sau să se fi vorbit prin Dânsul ? Natura Sa umană o considerăm absolut desăvârșită. Deci nu era cazul. Pe de altă parte, noi presupunem că manifestarea divină în Domnul Isus a făcut astfel încât să nu se poată vorbi întâmplător în Domnia Sa. De ce ? Domnia Sa nu era deloc un om simplu ori numai un Ales. Natura Sa umană este considerată absolut desăvârșită, vrednică de filiație/adopție de către Domnul, adică de contopire până la identificare cu cea divină. Răspunsul a putut să-l ofere chiar Părintele episcop. Prea Sfînția Sa a răspuns strălucit cu însăși cuvintele Domnului: <"Iată voința celui care m-a trimis: să nu pierd nimic din tot ce mi-a dat, ci să-l înviez în ziua din urmă"> *Ioan 6:39*.

-Bine grăit.

-Totuși, există un moment neclar, când se întoarce cu spatele la Petru și cuvintele Domnului Isus sunt tăioase (și să zicem "injuste" față de Petru, adică în neconcordanță cu ceea ce se rostise anterior și după): <"Înapoia mea, Satan. Tu ești o piatră de poticnire pentru mine, fiindcă n-ai gândurile lui Dumnezeu, ci ale oamenilor." Atunci Isus le-a zis discipolilor:... "Pentru că ce folos va avea un om dacă va câștiga întreaga lume, dar își va pierde sufletul ? Sau ce va da un om în schimbul sufletului său ?"> *Matei 16:23-16:26*. Pasajul e mai întins. Conține multă tensiune. Ce a vrut să spună Domnul Isus prin aceste cuvinte ? Căci tot Domnul Isus spuse-se: <EL le-a zis: "Dar voi cine spuneți că sunt ?". Răspunzând, Simon "Chifa"/Petru a zis: "Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui Viu !". Atunci Isus i-a zis: "Tu ești Petru și pe această stâncă îmi voi zidi congregația."> *Matei 16:15-16:18*. Mie îmi pare că sunt pasaje care indică indubitabil qnoma divină a Domnului Isus. Oare să mă înșel eu ? Cum e de fapt ? De unde atâta putere în Domnul Isus ? Ori e altceva ? Să nu fie oare așa ?

-Dacă Dumneavoastră nu știți...

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-<Isus le-a spus: "Piatra pe care au respins-o zidarii a devenit piatra din capul unghiului; de la Domnul Dumnezeu a venit lucru acesta și este minunat în ochii noștri"> *Matei 21:42*. Sunt pasaje care nasc interpretări. Unele diferite. Deci trebuie foarte bine analizate și trecute prin filtrul inimii. <"De aceea, așa a spus Domnul Dumnezeu Suveran: *Iată că pun ca temelie în Sion o piatră, o piatră încercată, o piatră unghiulară prețioasă, ca temelie sigură. Cine manifestă credință în ea nu se va înspăimâta. Voi face din justiție o sfoară de măsurat și din dreptate o nivelă. Grindina va mătura refugiul minciunii și apele vor inunda ascunzătoarea"> *Isaia 28:16-28:17*. Restul profeției din Isaia este destul de dificil de interpretat.

-Da !

-De fiecare dată când recitesc îmi dau seama că simt iubire pentru Domnul Isus în inimă, chiar dacă de fapt nu înțeleg nimic. Absolut nimic ! Maestrul Kong Qiu ar fi spus, redat de Zhuangzi: <Dao/Tao este sursa "Celor zece mii de ființe și lucruri". Dintre toate ființele și lucrurile, acelea care îl pierd sunt sortite morții, iar cele care îl dobândesc sunt sortite vieții. Dintre toate acțiunile, cele care i se opun vor fi distruse, iar cele care îl urmează se vor împlini. De aceea, Dao/Tao este pretutindeni, iar Omul Înțelept îl onorează> (*Notă exp.: Zhuangzi-"Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 299*). Și totuși nu pot să înțeleg de ce a trebuit să se întâmple astfel ?

-Dacă Dumneavoastră nu înțelegeți ? Eu unul ce să mai spun ? Așa cum a spus și Domnul Isus Hristos și am explicat și cu citatul din Maestrul Kong Qiu, numai ceea ce este plăcut Domnului Dumnezeu se împlinește și numai ființele și ceea ce a fost creat, dar nu are însuflețire care îl "dobândesc" pe Domnul Dumnezeu conform cu <"Căci voi turna apă peste cel însetat și pâraie line peste locul uscat. Voi turna spiritul meu peste sământa ta și binecuvântarea mea peste urmașii tăi"> *Isaia 44:3* acced la Viață ! Dar revin la derularea evenimentelor care s-au petrecut atunci. Și nu de blândețea și distincția demnă a Domnului Isus, ci la faptele celor cu care interacționează. Și plec de la cuvintele Maestrului Heshang Gong: <"Unul" este fiul lui Dao/Tao cel fără acțiune> și ale Maestrului Lao Zi: <Reîntoarcerea [la rădăcină]- [iată] mișcarea lui Tao. Blândețea- iată folosul lui Tao. Ființele aflate sub Cer se zămislesc din ființă, iar ființa se zămisleşte din neființă> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 113; pag. 115*). <"Pentru Omul Adevărat din vechime viața este câștig, iar moartea pierdere; dar și moartea este câștig, iar viața pierdere. Leacurile sunt de fapt omagiu, lujerul de mandarin sălbatic, creasta cocoșului și păstrăvii de fag". Din Zhuangzi: "Omul Desăvârșit nu lasă urme... numai Omul Desăvârșit poate călători prin lume fără să rățăceasca drumul și-i poate urma pe ceilalți fără să se piardă pe sine. Din învățătura lor nu-și însușește nimic"> și <"... viața și moartea, ființarea și dispariția sunt un întreg... Pe cât de bine-venită e ființarea, pe atât de bine-venită e și stingerea"> (*Notă exp.: Zhuangzi-"Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 243-260; 97-98*).

-Spuneți că reveniți la ceea ce nu înțelegeți...

-Da. Și știi de ce nu înțeleg evenimentele de atunci ? Dacă unii dintre discipoli au intenționat (fără voia Sa) să-l dea temporar în grija marilor preoți, pentru a-l pune la adăpost de raziile romanilor care îi căutau pe rebeli ? Discipolii poate le-au spus: <E un om sfânt !>. Nu știm. Și totuși, odată dezvăluit locul unde se afla, gărzile l-au arestat. Iar la un moment dat, discuțiile cu Marii Preoți au degenerat. Marele Preot (autoritate în templu) s-a simțit total sfidat: <Isus tăcea. Și marele preot a spus: "...îți cer sub jurământ să ne spui dacă ești tu Hristosul, Fiul lui Dumnezeu !". Isus i-a zis: "Tu ai spus-o". Atunci marele preot și-a sfâșiat veșmintele, zicând: "A blasfemiat ! Ce nevoie mai avem de martori ?"> *Matei 26:63-26:65*. Căci mărturiile depuse împotriva sa nu se potriveau (să fi fost poate mărturiile schimbătorilor de bani și ai vânzătorilor alungați anterior de Domnul Isus din templu ?) *Marcu 14:55-14:59*. Am să amintesc acum o judecată solomonică. După ce regele Solomon a adus jertfe și ofrande în locul înalt de la Gabaon (Marele Templu nu era înălțat), Domnul Dumnezeu i-a vorbit în vis, iar Solomon a cerut pentru sine <"o inimă ascultătoare ca să judece poporul Tău, ca să discearnă între bine și rău. Fiindcă cine poate să judece acest popor dificil al Tău ?"> *1 Regi 3:9*. Apoi s-a dus la Ierusalim și a oferit un ospăț pentru slujitorii săi. Când două femei (ambele aveau fii, dar pruncul uneia murise dintr-odată în cursul nopții, iar aceasta luase pruncul viu al celeilalte peste noapte, pe când aceasta dormea) au sosit la judecată pentru a-și disputa pruncul viu, ambele zicând: "al meu este !", regele a decis să împartă pruncul între cele două femei (cerând în acest scop pentru sine o sabie spre a o avea la îndemână). Adevărata mamă a pruncului a rostit de îndată: <(Căci îi ardea inima pentru fiul ei...): "Iartă-mă, domnul meu ! Dați-i ei copilul viu ! Să nu cumva să-l omorâți !" > *1 Regi 3:26*. Regele a decis: <"Dați-i ei copilul viu ! Să nu cumva să-l omorâți ! Ea este mama lui" > *1 Regi 3:27*. Expresia: <"să nu cumva să-l omorâți !" > e rostit și de mama copilului, dar și de rege. Amintesc această judecată solomonică, pentru că Domnul Isus cere discipolilor să propovăduiască "oilor rătăcite ale lui Israel" din exil (în conexiune cu stăruința fariseilor de a crede că Domnul Dumnezeu generează suflare de viață

chiar și asupra "oaselor", redându-le viața), dar și de discursul succint și esențializat al Sfântului Pavel în Areopagul din Atena *FA 17:22-17:34*: <"[DOMNUL] însuși dă tuturor viață, suflare și toate lucrurile... a decretat timpurile fixate și granițele stabilite ale locuinței oamenilor, pentru ca ei să îl caute pe Dumnezeu... Fiindcă prin El avem viață, ne mișcăm și existăm... El le spune oamenilor că toți, pretutindeni, trebuie să se căiască... Pentru că a stabilit o zi în care urmează să judece cu dreptate pământul locuit..."> *FA 17:25-17:26; 17:28; 17:30-17:31*; <"Căci am fixat un timp și eu însumi am început să judec cu dreptate... Fiindcă Dumnezeu este judecătorul... Căci în mâna DOMNULUI este un pahar în care spumegă vinul plin de mirodenii. El îi va vărsa negreșit drojdiile; toți cei răi de pe pământ le vor sorbi, le vor bea"> *Psalmii 75:2; 75:7-75:8*.

-Nu regăsim argumente scrise că "cineva" ar fi vrut să-l pună "cumva" în mod explicit la "adăpost" sau în siguranță. Fapta apostolului Iuda Iscariot e aspru categorisită de către evangheliști. Și nu numai !

-Și totuși nici în ceea ce face apostolul Iuda Iscariot nu este nicio logică și iată de ce: el era trezorierul mișcării care-l urma pe Domnul Isus și destui bani din donații se cheltuiau sau se distribuiau pentru ajutorarea săracilor. Însuși Iuda Iscariot spune: <"De ce s-a făcut această risipă de ulei parfumat ? Fiindcă acest ulei parfumat putea să fie vândut cu peste trei sute de dinari și să li se dea săracilor !". Și erau foarte supărați pe ea. Însă Isus a zis: "...Ea a făcut o faptă bună față de mine"> *Marcu 14:4-14:6*. Evanghelistul Ioan e și mai aspru: <Însă n-a spus lucrul acesta pentru că îi păsa de săraci, ci pentru că era hoț și avea caseta cu bani și lua banii care se puneau în ea> *Ioan 12:6*. Dar evanghelistul Marcu a scris după relatarea apostolului Simon "Chifa"/Petru, care indică că era totuși un control exercitat asupra celui care ținea caseta cu bani. Rămân la părerea că fapta lui Iuda Iscariot nu are nicio logică.

-De ce ? Adică, în ce sens ?

-Plata sa de trezeci de arginți era nimic pe lângă sumele depuse în trezoreria mișcării (caseta de bani). Deci nu a fost vorba de bani. Dinarii romani erau de argint (3,85 grame); drahmele, didrahmele și tetradrahmele (staterii) erau de argint și cântăreau 3,40; 6,80 și respectiv 13,6 grame. O mină reprezenta o sută de drahme. Iar talantul putea să fie de aur sau argint (20,4 kilograme). Iar Profetul Zaharia a notat o profeție: < "Atunci am păstorit turma destinată măcelului, în folosul vostru, o, asupriți ai turmei. Pe unul l-am numit Păcere, iar pe celălalt l-am numit Unire și am păstorit turma... Am luat deci toiagul numit Păcere și l-am frânt... Atunci le-am zis: *Dacă este bine în ochii voștri, dați-mi plata, dacă nu, nu mi-o dați*. Și mi-au dat plata: trezeci de arginți. Dar Domnul Dumnezeu mi-a zis: *Aruncă în trezorerie prețul fabulos la care m-au evaluat*...Apoi am frânt al doilea toiag, cel numit Unire, ca să rup legătura frățească dintre Iuda și Israel... Și Domnul Dumnezeu mi-a zis iar: *Ia-ți totuși uneltele unui păstor de nimic !*> *Zaharia 11:7-11-17*.

-Mesajul e dificil de descifrat.

-Da.

-Cum ar putea fi descifrat ?

-Încerc doar ! Toiagul Păcere să fie oare Domnul Isus, Fiul Prea-Iubit ? Prin toiagul Unire eu unul intuiesc pe Sfântul Apostol Simon "Chifa"/Petru, cel care s-a dus la oile pierdute ale Casei lui Israel, adică în ținutul Asiriei. Am să mai menționez și câteva versete (dar nu știu dacă au vreo semnificație anume, dar par importante): <"Sufierea nărilor noastre, unsul DOMNULUI, a fost prins în groapa lor cea mare, despre care am zis: *Vom trăi la umbra lui printre națiuni*. Jubilează și bucură-te, fiica Edomului, care locuiești în țara Uț ! Și pe la tine va trece"> *Plângerile 4:20-4:21*.

-Adică la oile pierdute ale Casei lui Israel, adică la Învățătorii noștri !

-Da. Însă e doar o încercare de interpretare, de descifrare. Căci Noe este Xisthros în timpurile sale "pentru câte o pereche din orice carne, care au reînceput procesul de repopulare al pământului -când stihiiile s-au domolit-".

-Și Sfântul Pavel cine ar putea fi ?

-Să spunem că cel mai bun exeget al învățăturilor Domnului Isus (chiar dacă în "chei" opuse: cald-rece, tăios-moale, restrictiv-permisiv). Și poate cel promis în *Ioan 15:26*.

-Hmm ! Eu văd în versetul *Ioan 16:26* un duh mângâietor, întăritor și deschizător de inimi și nu o persoană propriu-zisă. E vorba de mărturia din inimile noastre prin și în iubirea dintre noi așa după cum Învățătorul ne-a iubit pe noi ! Deci duh, nu persoană trupească.

-Da, accept comentariul, în sensul că s-ar înțelege astfel: un duh mângâietor, întăritor și care încălzește și sensibilizează inimile. Reiau tema. Totuși, anterior, la Capernaum fusese o neînțelegere a mesajului Domnului Isus, care ar sugera și pierderea încrederii lui Iuda Iscariot în Învățătorul Isus: <"Cine se hrănește cu carnea mea și bea sângele meu are viață veșnică...". Aceste

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

lucruri le-a spus în timp ce preda într-o adunare publică din Capernaum. Când au auzit aceasta, mulți dintre discipolii săi au zis: "Ce cuvinte revoltătoare ! Cine le poate asculta ?"> *Ioan 6:54; 6:59-6:60*. Totuși, totul este sub semnul incertitudinii.

-Hm. Așa este. Nimic nu e clar. Chiar deloc nu e clar. O profecție dificilă cea a Profetului Zaharia. De fapt ce putea să se întâmple în momentul ridicării Domnului Isus de către gărzile trimise de preoții principali și respective de trupa de soldați ?

-Evangheliile după Matei și Marcu numesc locul: Ghetsimani *Matei 26:36; Marcu 14:32*. În Evanghelia după Luca se face o referire la Muntele Măslinilor *Luca 22:39*, iar momentul ridicării sale e prezentat imediat după rugăciunea Sa. <La sfârșit, după ce au cântat cântări de laudă, au ieșit spre Muntele Măslinilor... Apoi s-au dus într-un loc numit Ghetsimani...> *Marcu 14:26; 14:32*. <...Isus s-a dus cu discipolii săi dincolo de torentul de iarnă al Chedronului, unde era o grădină> *Ioan 18:1*. Ce s-a petrecut de fapt ? Domnul Isus acceptă senin preluarea sa de către trupa de soldați și de gărzile preoților principali. Prin trupa de soldați înțeleg recruți ai guvernatorului militar (dar nu e suficient de clar). Soldați mai avea și tetrarhul Irod al Galileei. La un moment anterior (în ultima zi a unei sărbători), la reproșul că nu l-au ridicat din mijlocul oamenilor în Ierusalim, <Gărzile au răspuns: "Niciun om nu a mai vorbit vreodată așa"> *Ioan 7:46*. Mărturia e preluată de Ioan de la Nicodim. Întâi, Domnul Isus a fost dus de garzi la Preotul principal Ana, socrul Marelui Preot din acel an, Caiafa. Acesta l-a întrebat despre învățătura sa și câte ceva despre discipolii săi. Domnul Isus a răspuns: <Eu întotdeauna i-am învățat în sinagogă și în templu, unde se adună întotdeauna iudeii, și n-am vorbit nimic pe ascuns. De ce mă întrebi pe mine ? Întreabă-i pe cei care au auzit ce le-am spus> *Ioan 18:19-18:21*. Una dintre gărzi (sau unul dintre slujitori) l-ar fi palmuit. <Așa îi răspunzi tu preotului principal ?> *Ioan 18:22*. De la Ana a fost trimis legat la Marele Preot Caiafa.

-Practic să nu fi fost cumva la adăpost în grija Marilor Preoți ! Nu ?! Și de fapt, așa și este: Hristosul a fost arestat de fapt de către gărzile Sanhedrinului. Deci ipoteza de a fi la adăpost în "grija" Sanhedrinului cade. Iar Domnul Isus a fost acuzat pentru răspunsul: "Tu ai spus-o !", totuși !?

-Cel mai probabil că nu era chiar la adăpost. Dar Domnul Isus era blând și nu putea fi asemănat poate cu alte figuri profetice anterioare, poate ceva mai contestat (Teuda și Iuda Galileeanul, al căror sânge îl vărsase Pilat *FA 5:36-5:37* și discipolii lor fuseseră risipiți). Este adevărat și că Domnul Isus era extrem de clar și fără echivoc în tot ceea ce afirma. Poate că discipolii au intenționat să arate că învățătura Domnului Isus nu este greșită. Și așa era cum a spus Domnul Isus. Dânsul a învățat deschis în sinagogă și templu. Din păcate, un așa-zis afront se petrecuse deja anterior. În marele templu (reconstruit de mai multe ori cu mari eforturi; avem cunoștință despre o reconstrucție între 520...518 î.e.n. sub guvernatorul *Zerubbabel/Zorobabel*, fiul lui Șealtiel (temelia fusese pusă atunci când din vistieria regelui Cyrus al Persiei fuseseră scoase vasele de aur și argint ale Templului și trimise prin Șeșbațar, cel numit atunci guvernator în Iuda -pare a fi un alt nume *poate numele persan ?* pentru a-l desemna pe guvernatorul *Zerubbabel/Zorobabel*-: <"Când a venit acest Șeșbațar, a pus temeliiile casei lui Dumnezeu, care este în Ierusalim și -de atunci până acum- ea se reconstruiește, dar n-a fost încă terminată"> *Ezra 5:16*, căci se dăduse permisiunea de reconstrucție a Marelui Templu: *2 Cronici 36:22-36:23; Ezra 1:2-1:4* chiar în primul an al domniei regelui Cyrus; să fi avut un pedagog de rit mozaic ?), iar ulterior să se fi procedat la posibile multiple renovări ? O altă reconsolidare și renovare -practic totală, căci nu știm ce s-a conservat din construcția din timpul lui *Zerubbabel*- sub marele rege Irod cca. 20-12/10 î.e.n.), preoții principali l-au întrebat: <Cu ce autoritate faci aceste lucruri ? Cine ți-a dat această autoritate ?> *Matei 21:23*. Domnul Isus a întrebat: <Botezul lui Ioan de unde venea ? Din cer sau de la oameni ?> *Matei 21:25*. Ei au răspuns: <"Nu știm" ! La rândul Lui, EL le-a zis: "Nici eu nu vă spun cu ce autoritate fac aceste lucruri"> *Matei 21:27*. De aici se deduce că Ioan nu mai era în viață în acel moment, căci întrebarea e la trecut: <Botezul lui Ioan de unde venea ?>. Apoi, Domnul Isus prezintă două ilustrări (*meșalim*): una cu un tată care având doi copii îi trimite să lucreze la vie (primul a spus că merge, dar nu s-a dus; al doilea a spus că nu merge, dar i-a părut rău și a mers și a lucrat). După aceasta, el le spune că Calea Celui Prea-Înalt e mai degrabă deschisă celor păcătoși (<"Vameșii/Încasatorii de impozite și prostituatele"> *Matei 21:28-21:32*), care au crezut în Sfântul Ioan Botezătorul (<"Căci Ioan a venit la voi pe calea dreptății, dar nu l-ați crezut"> *Matei 21:32*), au fost botezați și s-au căit, dar preoții și scribii văzuseră, dar nu au crezut *Matei 21:23-21:32; Marcu 11:27-11:33; Luca 20:1-20:8*. Apoi le prezintă alte două ilustrări: cu viticultorii răi și cu ospățul de nuntă *Matei 21:33-22:14; Marcu 12:1-12:12; Luca 20:9-20:19*), dar o parte a auditoriului

se retrăsese poate (spre sfârşit <"Ei căutau un mijloc de a-l prinde, dar se temeau de mulţime... Astfel, i-au lăsat şi au plecat. Apoi au trimis la el pe unii dintre farisei... ca să-l prindă prin vorbele lui"> *Marcu 12:12*; se succed după preoţi şi scribi: câţiva farisei ("trebuie plătit impozit Cezarului?"); nişte saducheii ("şapte fraţi şi o femeie. Ei nu lasă urmaşi. La înviere, soţia căruia dintre ei va fi?"), apoi un scrib ("Care este prima dintre toate poruncile?") şi nu i-au mai pus întrebări ulterior aprecierii unui scrib (<"Scribul i-a zis: *Învăţătorule, ai vorbit bine potrivit adevărului: **El este Unul şi nu există altul ca El. A-l iubi cu toată inima, cu toată puterea de înţelegere şi cu toată forţa şi a-l iubi pe aproapele tău ca pe tine însuşi este mai de preţ decât toate ofrandele arse şi jertfele**|*|"> *Marcu 12:32-12:33*. Domnul Isus predă în continuare în templu, adresându-se mulţimii. Totuşi, ilustrarea despre cei doi fii şi afirmaţia despre vameşi/prostituate nu apare în Evangheliile după Marcu şi Luca. Şi evenimentele se precipită şi cu complicitatea lui Iuda Iscariot (ceea ce pare să indice că afirmaţia despre vameşi/prostituate căzuţi în pocăinţă, căinţă şi botezaţi din *Matei 21:31-21:32* ar fi fost reală? Deşi pare jignitoare comparaţia: pocăinţa şi căinţa celor greşiţi poate mântui). Aş spune că decizia Marilor Preoţi trebuie gândită prin ceea ce scrie Lao Zi: <"Vorbele drepte se aseamănă cu potrivnicile lor"> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao şi virtuţile sale", Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1999, pag. 193*) sau cu cele scrise în *Proverbele 17:15*: <"Cel care îl declară drept pe cel rău şi cel care îl declară rău pe cel drept, da, amândoi scad în faţa Domnului Dumnezeu">. Un alt moment tensionat este atunci când Domnul Isus face un bici din frânghii şi îi izgoneşte din templu pe vânzătorii de oi, vite şi porumbei şi răstoarnă mesele şi împrăştie monedele schimbătorilor de bani: <"Zelul pentru Casa Ta mă va mistui"> *Ioan 2:17; Psalmii 69:9*. De ce a procedat aşa Domnul Isus? Căci <şehina> era prezentă în templu, dar vânzătorii de oi, vite şi porumbei şi schimbătorii de bani îndepărtau harul divin de Casa Adevăratului Dumnezeu, risipind <şehina> prezentă în lăcaşul său. <"Revarsă-ţi mânia năvalnică, priveşte-l pe fiecare trufaş şi înjoseşte-l! Priveşte-l pe fiecare trufaş şi umileşte-l şi calcă-i în picioare pe cei răi chiar acolo unde sunt!"> *Iov 40:11-40:12*. <Şi le-a spus celor ce vindeau porumbei: "Luaţi de-aici lucrurile acestea! Şi nu mai faceţi din Casa Tatălui meu o casă de negoţ!"... "Prin ce semn poţi să ne arăţi că ai dreptul să faci aceste lucruri?". Răspunzând, Isus le-a zis: "Dărâmaţi templul acesta şi în trei zile îl voi ridica"... Dar el vorbea despre templul corpului său. Când a fost sculat din morţi, discipolii săi şi-au amintit că el spunea lucrul acesta şi au crezut Scriptura şi cuvintele pe care le-a spus Isus> *Ioan 2:16-2:22*. Nu scrie profetul? <"EL ne-a lovit, dar EL ne va şi lega rănilile. Peste două zile ne va da viaţă. A treia zi ne va ridica şi vom trăi înaintea Sa... EL se va ivi negreşit ca zorile. Va veni la noi ca ploaia bogată, ca ploaia de primăvară care satură pământul"> *Osea 6:1-6:3*. Lao Dan scrie: <vorba iscusită se aseamănă gângăvelii>, iar Heshang Gong: <*A părea că înduri nedreptăţi* înseamnă a nu lupta împotriva semenilor... *A părea neîndemânatic* câteodată arată lipsa de îndrăzneală de a-ţi dovedi iscusinţa> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao şi virtuţile sale", Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1999, pag. 125-126*). Mai scrie asemenea: <"Răspunde-mi în marea ta bunătate iubitoare cu adevărul salvării tale!... Mi-au dat ca hrană o plantă otrăvitoare, iar pentru setea mea mi-au dat să beau oţet... Să mă ocrotească salvarea ta, o, Dumnezeule!... Cei smeriţi vor vedea lucrul acesta şi se vor bucura. Vouă, care-l căutaţi pe Dumnezeu, să vă trăiască inima! Căci Dumnezeu va salva Sionul"> *Psalmii 69:13; 69:21; 69:29; 69:32; 69:35*. Acesta a fost probabil momentul care cu timpul a condus la iniţierea schimbului dreptului Isus Hristos cu rebelul "vestit" Baraba. Ori, discipolii apropiaţi şi lui Isus, dar şi apropiaţi de Marii Preoţi şi de religia străbună opinez că au ori ar fi rămas în credinţa mozaică. Să nu fi fost îndepărtarea <şehinei> de Sfânta Casă a Domnului Dumnezeu o faptă puţin plăcută feţei Celui Prea-Înalt? Atunci, întrebarea: <"Cu ce autoritate faci aceste lucruri? Cine ţi-a dat această autoritate?"> *Matei 21:23*. Ori, atunci când băieţii strigau în templu după ce Domnul Isus i-a alungat pe vânzători şi schimbătorii de bani: <"Salvează-L, te rugăm, pe Fiul lui David!">, Marii Preoţi au întrebare: <"Auzi ce spun aceştia?"> *Matei 21:15-21:16*... Toate aceste chestiuni să aibă vreun sens?

-Ce le reproşa în definitiv Domnul Isus? De undeva ar fi trebuit să colecteze sumele necesare...

-Am să citez din Profetul Ieremia: <"Ascultaţi cuvântul lui YHWH... Se poate oare să furaţi, să ucideţi, să comiteţi adulter, să juraţi strâmb... şi să umblaţi după alţi dumnezei pe care nu i-aţi cunoscut şi apoi să veniţi... în casa aceasta... şi să ziceţi: *Vom fi scăpaţi*... Oare casa aceasta peste care a fost chemat numele meu a ajuns în ochii voştri o peşteră de tâlhari? Iată că eu însumi văd lucrul acesta" zice YHWH... "I-am trimis în repetate ori la voi pe toţi slujitorii mei profeţi... nu m-au ascultat... Au făcut mai rău decât stramoşii lor!"> *Ieremia 7:2; 7:9-7:11; 7:25-7:26*. Scrie evanghelistul Marcu că Domnul Isus preda <zicând: "Nu este scris: *Casa mea se va numi o casă de rugăciune [pentru toate naţiunile]? Dar voi aţi făcut din ea o peşteră de tâlhari*"> *Marcu 11:17; Matei 21:13; Luca 19:46*.

-Nu puteau deosebi Marii Preoţi sfinţenia de fapta necuvincioasă!?

-Într-un fel au un sens (mai lumesc, să spunem): contradicția între îndepărtarea <șehinei>: a harului Dumnezeiesc din Casa Sfântă a Domnului Dumnezeu și nevoia imperioasă de a obține mijloace de finanțare a unei teocrații forte și hiper-dimensionate, dar restricționate prin limitarea autonomiei politice și exercitarea unui strict control militar de către forțele de ocupație (pe undeva fascinate de contactul și tăria religiei monoteiste israelite, dar pe undeva exasperate de veșnicile revolte locale și de războaiele care se întindeau pe ani întregi, cu o opoziție și o rezistență mai mult decât fanatică din partea poporului). Toate acestea îi exasperau pe guvernatorii militari romani, care nu erau toți înclinați (precum Pilat din Pont) la cooperare și conlucrare cu autoritățile locale... De altfel și Pilat din Pont manifestase excесе până să ajungă la nesiguranța de a întreba constant și pe Domnul Isus, dar și pe acuzatori: <"N-auzi câte mărturisesc ei împotriva ta ?>; <"Pe care vreți să vi-l eliberez ?>; <"Atunci ce să fac cu cel numit...">; <"Bine, dar ce rău a făcut ?"> *Matei 27:13; 27:17; 27:22; 27:23*, iar în *Evanghelia după Ioan*: <"Ce acuzație aduceți împotriva acestui om ?">; <"Ce-ai făcut ?">; <"Vreți să vi-l eliberez pe *regele iudeilor* ?">; <"De unde ești ?"> *Ioan 18:29; 18:35; 18:39; 19:9*. Pilat admite: <"Sunt eu iudeu ?"> *Ioan 18:35*, pe care o accept tot "în sens provincial" (adică din provincia Iudeea). Probabil că nu era nici descendent dintr-un legionar lăsat la vatră în zona Palestinei (căci e numit cu locul său de origine: din Pont), dar în *Evanghelia după Matei* scrie: <soția lui a trimis la el, zicând: "Să nu ai nimic de-a face cu acest om drept, pentru că astăzi am suferit mult într-un vis din cauza lui"> *Matei 27:19* (opinez că soția lui Pilat nu pare a fi deloc străină de cultura și religia țării; fie era din acel loc, dacă nu, era cel puțin interesată de religia și obiceiurile țării). Totuși, de judecata și condamnarea Domnului Isus se fac vinovate autoritățile militare romane, doar că se insistă pe prudența și nesiguranța guvernatorului Pilat, care prefera conlucrarea cu autoritățile locale. Dar oricum, îi reveneau răspunderea și autoritatea deplină în fața și din partea autorităților centrale.

-Oare din ce motive manifestă Pilat din Pont nesiguranță ?

-Ierusalimul era centrul unei teocrații puternice, iar la templu soseau pentru închinare oameni din toate provinciile estice, precum și din Imperiul Persan. În *Cartea Eстера* scrie că cei de religie mozaică erau răspândiți în toate cele o sută douăzeci și șapte de provincii. De când planul lui Haman, fiul lui Hamedata agaghitul de nimicire a celor de credință mozaică a fost dejucat se păstrează tradiția sărbătorii *Purim* (timp de două zile, an de an). Ori, există o presiune fantastică atât din partea autorităților centrale de la Roma, cât și din partea guvernatorilor altor provincii (posibil datorită pelerinilor. Căci unii dintre ei puteau fi filantropi ori contributori importanți la finanțele provinciilor ori la unele acțiuni ale guvernatorilor destinate mulțimilor).

-Totuși... Cu Imperiul Persan erau în conflict romanii. Să fi venit pelerini și de-acolo ?

-Cei trei magi (astrologi) de unde veneau ? Întreb doar ca să "întreb" de fapt. Frontiera era păzită strict, dar existau excepții (unele relații, de regulă comerciale erau permise). Paradoxal, Pilat a fost unul dintre guvernatorii mai concilianți și mult mai înclinat spre cooperare cu autoguvernările provinciale (dar mai degrabă începând din a doua jumătate a mandatului său). Sau încerca să prevină anumite consecințe pentru propria-i persoană (reproșuri și măsuri disciplinare din partea Senatului roman). Dar de la <a nu avea nimic de-a face cu acest om drept> până la gestul simbolic de "a se spăla pe mâini" (fie spus era un gest simbolic al purității rituale, un gest eminentemente "fariseistic". Și nu atașez conotații negative acestei atribuirii; era doar un gest simbolic) nu dovedește decât nesiguranță și chiar un strop de ipocrizie. Căci tot Pilat spune: <"Mie nu-mi vorbești ? Nu știi că am autoritate să te eliberez și am autoritate să te țintuiesc pe stâlp ?"> *Ioan 19:10*. Să trecem peste această temă dureroasă !?

-Din ce motiv tăcea Domnul Isus ?

-Am să răspund tot din învățătura daoistă. Maestrul Lao Dan scrie: <"Cu blândețe și fără a rosti cu prisos, Omul Sfânt îndreaptă și învață să se trăiască în simplitate și curățenie morale și trupești... Fără să tulbure, El înfăptuiește lucrarea firescului și făurește altarul învățaturii în îmbobocirea simțămintelor adânci... El nu se pune în Calea firescului... a păstra înlăuntru este mai presus"> și <"Cel care se scoate pe sine la iveală nu va fi cunoscut. Cel ce socoate că are dreptate nu [și] va face cunoscut [adevăru]l. Cel ce socoate că are vreun merit nu va fi lăudat. Cel ce socoate că este însemnat nu va dăinui. Dinaintea lui Dao/Tao acestea sunt ca rămășițele de hrană ori ca negii... Între ființe se naște ura împotriva acestora. Iată de ce omul înzestrat cu Dao/Tao se ține departe"> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 25-26; 33 ușoară adaptare; 77*). Iov răspunde vocii Domnului YHWH: <"Ce să-ți

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

răspund?... Am vorbit o dată și nu voi mai răspunde, de două ori și nu voi mai adăuga nimic"> *Iov 40:4-40:5*.
Atunci, concluzionăm: <"Zelul pentru Casa Ta mă va mistui"> *Ioan 2:17; Psalmii 69:9*.

-Revenim la subiectele anterioare ? Erau Banu Qurayza o rămășiță israelito-creștină ?

-Respectau Legea, deci erau de rit mozaic. Dar, posibil da Da, să revenim. Opinez că Banu Qurayza ar fi fost messianici: declarat de partea israeliților/iudeilor (căci sunt iudaizanți), nedecarat de partea lui Hristos. Dar bărbații din Banu Qurayza aleg moarte martirică după cucerirea fortificației lor, în locul acceptării noii credințe, cea islamică. Cu certitudine, mai erau și alți messianici în rândul mozaicilor. Cert este că Banu Qurayza erau văzuți de toți ceilalți ca fiind de rit mozaic (căci așa erau de fapt: ei respectau strict Legea, atât doar că îi consider și messianici).

-De ce au ales moartea martirică ?

-Presupun doar. Ei ar fi precum unii Qurayșiți (dintre care unii erau descendenți din creștini, aparținând tribului aristocratic din Mecca) "cei ce nu știu". Denominația nu este una clară, deși Qurayșiții conduși de Qusay ibn Kilab cuceresc Mecca/Makkah în sec. al V-lea (nu putem cunoaște proveniența lor, dar desfășurau comerț cu orașe precum nabateana Aila, cu Gaza, Damasc și Aden. Să fi fost cheniziți (conform corespondenței ibn Kilab=Caleb ?). Profetul Amos avertizează de vinele orașelor-cetăți Gaza și Tir în predarea "unor grupuri întregi de captivi" Edomului. Orașul Mecca/Makkah depindea total de aprovizionarea cu cereale din Yemen). Sau cum ar spune un gânditor: <"Eu știu că nu știu nimic și nici acest lucru nu-l știu">. Dar dacă este să ne luăm după același gânditor, tocmai cel ce știe că nu știe este adevăratul cunoscător (*Notă exp.: după Socrate, redat de Popper- "În căutarea unei lumi mai bune. Conferințe și eseuri din trei decenii", Ed. Humanitas, București 1998, pag. 213 și de Cusanus-"Pacea între religii/De pace fidei*Despre Dumnezeu ascuns/De Deo abscondito", Ed. Humanitas, București, 2008, pag. 126*). Singura cunoaștere adevărată este cea revelată (prin grație divină) sau inspirată (*Notă exp.: ***- "322 de vorbe memorabile ale lui Petre Țuțea", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 38*). <A ști, arătându-te neștiutor, înseamnă a fi desăvârșit. A nu ști, socotindu-te știutor, înseamnă a fi suferind> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 179*). Pentru noi, cunoașterea adevărată este numai cea israelito-creștină, care vine din Cărțile Vechiului și Noului Testament. Numai că Banu Qurayza nu s-au creștinat explicit, ci au rămas în iudaism (eventual messianici, dar doar ca o presupunere !?). <"Scribii și fariseii s-au așezat pe scaunul lui Moise. De aceea, tot ce vă spun ei să faceți și să respectați, dar nu faceți după faptele lor, căci ei zic, dar nu fac. Ei leagă sarcini grele și le pun pe umerii oamenilor... voi toți sunteți frați"> *Matei 23:2-23:8*. <"Vegheați deci, pentru că nu știți nici ziua, nici ora"> *Matei 25:13*. Iar, când se ruga în locul numit Ghetsimani, le-a spus discipolilor: <"Vegheați și rugați-vă neîncetat, ca să nu cădeți în ispită !"> *Matei 26:41*.

-Da. Dar de ce au ales Banu Qurayza moarte martirică ? Și cred că ipotezele Dumneavoastră despre Qurayșiți și Banu Qurayza că ar fi fost mesianici sunt eronate, cu respectul de rigoare.

-Au ales să fie buni până la sfârșit. Răspunsul trebuie căutat tot în Sfânta Scriptură. Categorie, nu au vrut să-și schimbe credința. <Ci sfințiți-l pe Hristos ca Domn în inima voastră, fiind întotdeauna gata pentru a da răspuns oricărui vă cere socoteală cu privire la speranța care este în voi, făcând însă aceasta cu blândețe și teamă, având o conștiință bună> *1 Petru 3:15*. <Dacă vorbește cineva, vorbirea lui să fie ca și cum ar fi cuvintele sacre ale lui Dumnezeu> *1 Petru 4:11*. <Dar, dacă suferă pentru că este creștin, să nu-i fie rușine, ci să continue să-l glorifice pe Dumnezeu în numele acesta> *1 Petru 4:16*. Ce diferență între Simon "Chifa"/Petru, dornic să fie alături de Domnul Isus și să-l apere, dar tulburat în cugetul său și scrisorile sale mult ulterioare. Iată ce scrie Simon "Chifa"/Petru: <Adăugați la credința voastră virtutea, la virtute, cunoștința, la cunoștință, stăpânirea de sine, la stăpânirea de sine, perseverența, la perseverență, devoțiunea sfântă, la devoțiunea sfântă, afecțiunea frățească, la afecțiunea frățească, iubirea... fraților, faceți tot posibilul să vă asigurați chemarea și alegerea, căci -făcând neîncetat aceste lucruri- nu veți eșua niciodată> *2 Petru 1:5-1:15*.

-!? Deci: credință-virtute-cunoștință-stăpânire de sine-perseverență-devoțiune sfântă -afecțiune frățească-iubire. Ce consecințe să fi avut răspunsul din *Matei 21:27* ?

-Atunci (sub influența Marelui Preot Caiafa) s-a decis practic schimbul între rebelul Baraba și mielul lui Dumnezeu, Domnul Isus. Un moment tragic în timpul unei sărbători: <La fiecare sărbătoare, guvernatorul obișnuia să-i elibereze mulțimii un deținut, pe acela pe care-l voiau ei> *Matei 27:15*. Era sărbătoarea pascală.

-Pur și simplu nu înțeleg de ce unii dintre discipoli să se fi înțeleș să-l dea în grija preoților templului ? Mai ales că era clar că aceștia îi pusese rău gând ?

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Posibil să fi fost un contact între autoritățile religioase și unii dintre discipoli, dar acest contact să fi fost evaziv și neexplicit. Adică fără menționarea finalității. Autoritățile religioase au tatonat, dar escamotând adevărul. În plus, cunoaștem că dintre membrii marcanți ai Consiliului erau ori puteau fi și aderenți ai mișcării (Iosif din Arimateea și Nicodim sunt menționați ca atare ca potențiali eligibili: <După aceea, Iosif din Arimateea, care era discipol al lui Isus - dar pe ascuns, de teama iudeilor-, l-a rugat pe Pilat să-l lase să ia corpul lui Isus. Și Pilat l-a lăsat... A venit și Nicodim... și a adus un sul de smirnă și aloe, cam de o sută de livre. Ei au luat corpul lui Isus și l-au înfășurat în fâșii cu mirodenii, după obiceiul iudeilor de pregătire de înmormântare. În locul unde a fost ținut pe stâlp era o grădină, iar în grădină un mormânt de amintire nou, în care nu mai fusese pus nimeni... mormântul de amintire era aproape> *Ioan 19:38-19:42.*

-Despre Iosif din Arimateea scrie evanghelistul Luca că era unul dintre membrii eligibili ai Consiliului (sinod, adică Marele Sanhedrin. Ori poate un alt Consiliu ?) *Luca 23:50.* Despre Nicodim nu e clar specificat ceva anume, ci doar că avea anumită influență și credibilitate. Putea fi cineva din partidul fariseilor, fără a fi un membru al Consiliului. Tradițional, Marele Sanhedrin din Ierusalim avea 71 de membrii, dar după reorganizarea dictată de generalul Sabinias funcționa cu 23 de membrii (din 71 de membrii era suficientă strângerea a 23 de membrii. Dar erau desemnați tot 71 de membrii !?).

-Posibil. Adică funcționa ca un Mic Sanhedrin, dar menținea un total de 71 de membrii... Fiind însă suficientă întrunirea a 23 dintre ei, presupun. Numele Nicodim apare în Evanghelia după Ioan: <printre farisei era un om pe nume Nicodim, un conducător al iudeilor... Atunci Nicodim i-a zis: "Cum se poate întâmpla așa ceva ?". Răspunzând, Isus i-a zis: "Ești învățător al lui Israel și totuși nu știi lucrurile acestea ?"> *Ioan 3:1; 3:9-3:10.*

-Ar trebui citit pasajul complet în Sfânta Scriptură.

-Chiar te rog să o faci singur. Nici rabinul Gamaliel nu pare străin de învățăturile Domnului Isus. Să fi fost poate un apropiat al lui Nicodim ? Pare să fi fost și Învățător al lui Saul Pavel, poate să fi fost un *tanaim*/instructor format la școala rabinului Hillel (70 î.e.n.-10 e.n.), ori a învățăcelilor acestuia ? Această școală de *tanaimi* inițiată de rabi Hillel menținea interpretări mai flexibile decât școala deschisă de rabi Șamai (50 î.e.n.-30 e.n.). Nu e clară legătura Marelui Învățat și compilator al Mișnei, rabinul Iehuda "*Ha-Nasi*/prințul", fiul lui Șimon ben Gamaliel II cu acel conciliant Gamaliel amintit în Scriptură (pe acest Învățat respectat și cu autoritate tind să-l identific cu rabban Gamaliel I). Dar nu sunt argumente suplimentare că el era un apropiat al mișcării. Ci doar Gamaliel a apreciat că preceptele propovăduite de Domnul Isus nu contraveneau Pentateuhului și ritualului templului, iar dificultatea derivă din simbolismul profund al *meșalim*/pildelor. Înțeleptul se pronunță pentru o soluție împăciuitoare în ceea ce-i privește pe cei doisprezece apostoli (cu Matia ales prin sorți) *FA 5:34-5:39.* Argumentul e fundamental: <"dacă acest plan sau această lucrare este de la oameni, va fi distrusă. Dar dacă este de la Dumnezeu nu-i veți putea distruge"> *FA 5:38-5:39.* Dovada clară a culturii umaniste a acestui Învățat (Sanhedrinul nu putea adopta o condamnare decât cu o majoritate de două voturi; în plus, aici era vorba acuzarea a doisprezece oameni, fapt rar întâlnit; neuzual: practic o condamnare în grup). Cert este că Învățul Gamaliel nu vede în anterioara Învățătură a Domnului Isus argumente contrare Legii, de aceea solicită o cale de mijloc în ceea ce privește atitudinea față de cei doisprezece (și de faptele lor) și recomandă cumpătare și precauții (fără excese grave, dat fiind că era vorba și de oameni neînvățați. Unii vor decide să li se aplice "doar" o pedeapsă corporală). Revenind la anul 33. Teoretic vorbind, Domnul Isus ar fi fost poate mai în siguranță și decât în spațiu deschis, căci puteau fi luați drept rebeli, dar și decât în mâinile romanilor. În plus, Domnul Isus era blând și avea puține momente contestatate. Din păcate, autoritățile religioase (care de fapt cooperau cu romanii) tindeau să reprime anumite mișcări cu tentă mesianică, tratându-le pe toate nediferențiat. Și faptul că până prin anul 85 mișcarea era doar o sectă în cadrul religiei mozaice (chiar dacă pe alocuri cu sinagogi distincte) nu face decât să confirme că Învățul (odată propovăduită) nu era considerată neapărat nocivă. Poate cu excepția relaxării criteriilor de acceptare a prozeliților în Asia Minor, Macedonia și Grecia, unul dintre motivele violente de dispută ale iudeilor de limbă greacă cu Sfântul Pavel. Dar nu s-a întâmplat tocmai așa nici cu domnul Isus, nici ulterior. Pe de altă parte, administrativ, galileenii se aflau sub autoritatea tetrarhului Irod, deci autoritățile provinciei Iudeea nu aveau teoretic autoritate asupra sa (tetrarhul se afla întâmplător în Ierusalim. La acuzele Marilor Preoți și ale scribilor, <atunci Irod, împreună cu soldații din garda lui, l-a tratat cu dispreț, și-a bătut joc de El îmbrăcându-l cu un veșmânt strălucitor și l-a trimis înapoi la Pilat. Și, din

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

ziua aceea, Irod și Pilat au fost prieteni, căci până atunci fusese dușmănie între ei > *Luca 23:11-23:12*. Practic, tetrarhul Irod a găsit o cale convenabilă de a se dezice de acuzațiile ce i se aduceau Domnului Isus (căci anterior scrie că el căutase să-l întâlnească). A fost tot un mod de "a se spăla pe mâini" (simbolic vorbind), căci dacă Irod dorea și avea ȘI tărie de caracter, tetrarhul chiar ar fi putut să-l apere și să-l scoată de sub acuzație (avea această autoritate lumească. Desigur, nu avea autoritate religioasă... decât dacă s-ar fi sprijinit pe argumentele și autoritatea simbolică a unui om învățat). A ales o cale convenabilă de a-i fi bine și cu guvernatorul roman, dar și cu marile autorități religioase. Și în ceea ce-l privește pe Sfântul Ioan Botezătorul (care-i reproșase tetrarhului deschis vinovățiile și păcatele, îndeosebi în ceea ce privește viața personală), Irod avea mustrări de conștiință (se căia și era tulburat, căci chiar dacă Sfântul Ioan Botezătorul "nu îl ierta niciodată" și-l acuza vehement, Irod credea în cuvântul Său profetic). Atunci când Sfântul Ioan Botezătorul boteza la Enon (aproape de Salim), i se spune despre Domnul Isus și despre discipolii săi că botează și ei *Ioan 3:22-3:30*. Pentru Irod însă, Domnul Isus era mai puțin "interesant", căci predica mai mult în sinagogi și în spații largi mai puțin. Domnul Isus avea o învățatură oarecum ermetică, greu de pătruns, dar care mișca și vibra în inimi și conștiințe (era mult mai explicit în cercurile restrânse ale apropiaților), fiind mai degrabă moralizator și învățând cu blândețe prin *meşalim/pilde*, pe când Sfântul Ioan Botezătorul avea momente de mare vehemență față de oamenii cu putere lumească (dar și în general era "cumva" la "adăpost" prin numărul mare de discipoli și aderenți care îi ascultau cu fidelitate cuvintele de învățatură). Sabeenii duc mai departe elemente din învățatura Sa (a Sfântului Ioan Botezătorul). Unii dintre discipolii lui Ioan au trecut la secta nazarineană. Explicit e depusă mărturie despre Andrei și încă un discipol (fratele lui Andrei, Simon/"Chifa Petru este chemat de Andrei cu vorbele: <Noi am găsit pe Mesia (care tălmăcit înseamnă Xisthos)> *Ioan 1:41*. Întregul pasaj în *Ioan 1:35-1:42*. Iată și relatarea despre un discipol (numit explicit) al Domnului Isus, cunoscut marelui preot. <Simon Petru, precum și un alt discipol, îl urma pe Isus. Discipolul acela era cunoscut de marele preot și a intrat cu Isus în curtea marelui preot, dar Petru a rămas afară la ușă.> *Ioan 18:15-18:16*.

-Atunci de ce s-au pronunțat autoritățile religioase împotriva Domnului Isus ?

-Unii au luat-o ca pe o sfidare. În special prin: <"Și voi îl veți vedea pe Fiul omului stând la dreapta puterii și venind cu norii cerului"> *Matei 26:64; Marcu 14:62*; în Evangheliile după Luca și Ioan, relatările sunt ușor diferite: <Pilat i-a zis: "Atunci, ești rege ?". Isus a răspuns: "Tu însuși spui că sunt rege. Pentru aceasta m-am născut și pentru aceasta am venit în lume: ca să depun mărturie despre adevăr. Oricine este de partea adevărului ascultă glasul meu". Pilat i-a zis: "Ce este adevărul ?"> *Ioan 18:37-18:38*. Dar discuția degenerase, căci tensiunea era maximă, deși Domnul Isus tăcea și preoții principali îl acuzau de multe lucruri: *Marcu 15:3-15:5*. Și nu se dorea tulburare în popor. Era sărbătoarea pascală. Avusese loc o rebeliune în oraș (lider probabil: <"un deținut vestit">: Baraba) *Marcu 15:7; Matei 27:16; Luca 23:19* și rebelii erau căutați. Discipolii lui Isus erau adunați lângă Dânsul într-un grup mare. Marii preoți se așteptau la represiuni din partea romanilor. Contradicțiile în templu apăruseră deja: <După ce a intrat în templu, preoții s-au apropiat în timp ce învăța pe oameni și au întrebat: "Cu ce autoritate faci aceste lucruri ? Cine ți-a dat această autoritate ?"> *Matei 21:23*. Căci EL își rostea parabolele. <Isus le-a zis: "Botezul lui Ioan de unde venea ? Din cer sau de la oameni ?"...ei au început să vorbească între ei, zicând: "...dacă spunem: ►de la oameni◄, ne temem de mulțime, fiindcă toți îl consideră pe Ioan Profet"> *Matei 21:24-21:26*. Să ținem cont că i se reproșa momentul când își confecționa un bici din frânghii și îi alungă pe comercianți din Templu. Și consecințele...

-Și autoritățile religioase căutau căi de mijloc, convenabile de înțelegere cu autoritățile romane.

-Deci Marii Preoți consideraseră că autoritatea le este știrbită. Pe de altă parte, așa cum spunea și Nicodim, ulterior Domnul Isus fusese judecat de autoritățile religioase printr-o audiere prea sumară și fără a i se cunoaște suficient Învățatura. Căci El nu se apăra suficient și răspunde cu seninătate: "Tu ai spus-o !" . În Sanhedrin s-a discutat după învierea lui Lazăr în Betania pe ce cale urmau să meargă. Se pare că decizia și influența îi aparține în final lui Caiafa, Mare Preot în acel an *Ioan 11:47-11:53*. <Două zile mai târziu erau Paștele și Sărbătoarea Turtelor Nedospite. Preoții principali și scribii căutau să-l prindă prin viclenie și să-l omoare, căci spuneau într-una: "Nu în timpul sărbătorii, ca să nu se facă tulburare în popor"> *Marcu 14:1-14:2*. Ei îl predau autorităților romane care îl judecă sumar. Toate aceste detalii sunt dezvăluite ulterior membrilor sectei nazarinenilor (căci sunt relatate de evanghelistul Ioan) și nu erau cunoscute la acel moment.

Totuși, Sanhedrinul nu se pronunțase în niciun fel, ci doar Domnul Isus "a slujit" schimbului contra lui Baraba (Jesus Barabbas) <Pilatul le-a spus: "Luați-l voi și judecați-l după legea voastră !". Iudeii i-au spus: "Nouă nu ne este permis să omorâm pe nimeni"> *Ioan 18:31*. Scrie Maestrul Lao Zi: <Așadar, luând locul Celui menit să pedepsească, luând viața, înseamnă a lua locul unui meșter desăvârșit, căutând a ciopli lemnul. Printre cei care iau locul meșterului, căutând a ciopli, puțini sunt -vai !- aceia care nu se vatămă la mână> și din comentariile Maestrului Heshang Gong: <"Când se va căuta a se lucra împotriva firii, atunci cârmuirea va stârni mulțimea; iată de ce [cârmuitorului] nu îi va fi cu puțință rânduirea țării"> (Notă exp.: Lao Zi-"Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 131; din notele de subsol redat în text). Căci să dai (și să iei) viața e atributul Sfântului Unic (binecuvântat fie EL). Iar -ca o paranteză- *Matei 21:26* confirmă adorația sabeenilor pentru Sfântul Ioan Botezătorul/Yahya. Dar nu se justifică atitudinea lor ostilă și lipsită de respect pentru adorația noastră față de Domnul Isus. Și lipsa lor de respect pentru Domnul Isus. Iar Marii Preoți l-au acuzat practic pe Domnul Isus de <blasfemie>, dar ei au interpretat o discuție teologică ca un afront la adresa autorității lor. Motivul e invocat în *Ioan 19:7* și reinterpretat în *Ioan 19:12*, dar trebuie legat mai degrabă de alungarea vânzătorilor de păsări și animale și schimbătorilor de bani din Marele Templu (!?), dar și de răspunsul afirmativ al Domnului Isus la întrebarea insistentă dacă este Xisthros. Ori: cuprinderea ulterioară în Talmud a noțiunii de paternitate a Domnului Dumnezeu în ființele omenești (alături de tată și mamă), dăruind facultățile și personalitatea (Notă exp.: Cohen- "Talmudul", Ed. Hasefer, București, 2000, pag. 44, Nota 1; 63-65: IX. Paternitatea) și care e în armonie cu *Deuteronom 14:1*, adică cu Pentateuhul înlătură acuzația din *Matei 26:65*; *Marcu 14:63-14:65*; *Luca 22:63-22:71*, care nu e explicită în *Ioan 18:19-18:24*. Acuza ar fi fost aceasta: <"L-am găsit pe omul acesta... spunând că el este Hristos, un rege"> *Luca 23:1*. De fapt, Xisthros este Salvatorul (în sensul dreptului Noe) ! Rabi Akiva rostea pe timp de secetă următoarea rugăciune: <"Tatăl nostru, Regele nostru, am păcătuțit față de tine. Tatăl nostru, Regele nostru, nu avem alt Rege decât pe tine. Tatăl nostru, Regele nostru, ai milă de noi"> (Notă exp.: Cohen- "Talmudul", Ed. Hasefer, București, 2000, pag. 64, conform *Taan. 25, b*). Și rabi Akiva e martirizat circa un secol mai târziu după Domnul Isus de către romani, la 3...5 ani după ce și întemeietorul de școală Ismael ben Elișa (100-130 e.n.) fusese și el martirizat: <"Prinții au fost atârnați de mâini pe un stâlp, nici fața bătrânilor nu a fost onorată"> *Plângerile 5:12*. În Evanghelia după Marcu, la întrebarea: <"Ești tu Hristosul, fiul Celui binecuvântat ?". Atunci Isus a zis: "Sunt. Și voi îl veți vedea pe Fiul omului stând la dreapta puterii și venind cu norii cerului". Atunci Marele Preot și-a sfâșiat hainele și a zis: "Ce nevoie mai avem de martori ? Ați auzit blasfemia. Ce credeți despre asta ?". Toți l-au condamnat, declarându-l vrednic de moarte> *Marcu 14:61-14:64*. La noi, Noe/Noah e numit Xisthros (Salvator, Mântuitor) și probabil termenul ebraic ar fi similar ori identic (indiferent de epocă, avem UN Xisthros, căci Noe/Noah și Isus sunt Salvatorii). Căci Domnia Sa nu a negat că este Fiul lui Dumnezeu: <"Tu ai spus-o !"> *Matei 26:64*, dar la întrebări insistente repetate, căci mai degrabă tăcea. Dar răspunsul Domnului Isus este interpretabil, în sens de vag. Ce să semnifice mai exact "Tu ai spus-o" ? În esență, Domnul Isus nu neagă (dar nici nu afirmă neechivoc) că este Fiul Prea-Iubit (Xisthros) al Domnului Dumnezeu, dar sunt consemnate versete că va sta la dreapta puterii "și venind cu norii cerului" conform *Matei 26:64*; *Marcu 14:63* (deci Xisthros). Ar fi o echivalare cu Gloria lui Dumnezeu sau cu Aura lui Dumnezeu (*șehina*) ?... destul de neclar din punct de vedere doctrinar (pentru secolul I). La dialogul *Pilat/Domnul Isus/Preoții principali*, Domnul Isus nu mai răspunde nimic. Totuși, chiar și argumentul cu *șehina* (*literar: "rezidență"*) este explicat de Talmud astfel: cei drepti atrag șehina spre spațiul pământesc, cei răi o îndepărtează (Notă exp.: Cohen- "Talmudul", Ed. Hasefer, București, 2000, pag. 92). Deci *Matei 26:64*; *Marcu 14:63* au de fapt explicație în Talmud, dar exprimarea categoric irita și a fost catalogată drept *blasfemie*. În schimb, conform Evangheliei lui Marcu, Domnul Isus rostește: <"Sunt">. Dar în fața lui Pilat, răspunde: <"Chiar tu o spui !". Dar preoții principali au început să-l acuze de multe lucruri. Și Pilat l-a întrebat din nou: "Nu răspunzi nimic ? Iată câte învinuiri ți se aduc". Dar Isus nu a mai răspuns nimic, astfel că Pilat se mira> *Marcu 14:62*; *15:2-15:5*. Este adevărat că erau momente ulterioare celor când Domnul Isus fusese chinuit și batjocorit (scuipat, bătut cu pumnii din toate părțile, spunându-i-se <"Profetește !"> și pământ *Marcu 14:65*) și discuția nu era una normală. Dar stă mărturie: <"Nu este niciun om care să aibă putere asupra spiritului, ca să oprească spiritul, nici nu există vreo putere asupra zilei morții și nu este izbăvire în acest război. Răutatea nu îi va scăpa pe cei ce se lasă pradă ei"> *Eclesiastul 8:8*. La ce bun răutatea dacă la nimic nu ne slujește ? Poate răutatea să ofere salvare ? Căci tot el scrie: <"Pe cel ce respectă porunca nu îl va atinge nicio nenorocire și inima înțeleaptă va cunoaște și timpul și judecata"> *Eclesiastul 8:5*. Și erau ulterioare și unor momente mult anterioare (dar nu cu foarte

mult), când grosul aderenţilor îl părăsiseră din cauza simbolisticii dificile a ritualului sacramental (despre care mărturisim că îl acceptăm întocmai, chiar dacă *maşal*/parabola rostită de Domnul Isus la Capernaum nu ne este suficient de clară). După acel moment, cu excepţia unui grup extrem de fidel (variind de la câteva zeci -centrat pe apostolic, precum şi un grup de femei extrem de fidele- la până la circa două sute de oameni), restul (grosul mulţimii) îl părăseşte. Dar aceasta nu înseamnă că crâmpoie din învăţătura Sa nu fuseseră auzită şi cunoscută de mulţimi de oameni. Am explicat că interdicţia consumului de sânge (animal...) are un caracter sacru în religia mozaică. E detaliată în multiple rânduri, dintre care menţionez *Leviticul 17:10-17:12; Deuteronomul 12:13-12:25*. Noi percepem parabola în sens simbolic (chiar dacă misterul *maşal*/parabolei nu ne este încă pe deplin dezvăluit, căci are semnificaţii misterice, ascunde, nedezvăluite).

-Să fi fost "dovezile" suficiente pentru a-l acuza ?

-Nu mă pot pronunţa. Dar gestul Marelui Preot nu prezintă suficientă siguranţă, căci rosteşte: <"Ce nevoie mai avem de martori?... Ce credeţi despre asta ?"> *Marcu 14:63-14:64*. Tocmai pentru că a întrebat părerea altora se dovedeşte că era nevoie de martori, așa după cum scrie: <dar un singur martor nu poate depune mărturie împotriva unui suflet pentru ca acesta să moară> *Numerale 35:30* ori: <Să nu se ridice un martor împotriva unui om cu privire la o nelegiuire sau un păcat, oricare ar fi păcatul comis. Lucrul acela să se stabilească prin gura a doi martori sau prin gura a trei martori> *Deuteronomul 19:1*. În *Matei* scrie că s-ar fi găsit doi martori care să-l acuze pe baza unor afirmaţii în sens figurat ("că poate să dărâme şi să zidească templul lui Dumnezeu în trei zile" *Matei 26:59-26:62*. Am precizat că doctrina paternităţii Domnului Dumnezeu s-a generalizat ulterior ori chiar era larg dezbătută în secolul I, indicând reconcilierea între secta nazarineană, gruparea minimilor a sectei pe de o parte (opinez că prin termenul de minimi sunt denumiţi prozelitii străini acceptaţi fără respectarea legământului circumciziei în "carne") şi respectiv religia mozaică, pe de altă parte. Conceptul este prezent în Vechiul Testament şi redau dintr-o cântare rostită de Moise în faţa întregii congregaţii a lui Israel: <"Aşa vă purtaţi voi faţă de YHWH, popor fără minte şi fără înţelepciune ? Nu este El Tatăl Tău care te-a adus în existenţă, care te-a făcut şi te-a întărit ?"> *Deuteronomul 32:6*. Scrie şi Sfântul Pavel: <"Este un singur Domn, o singură credinţă, un singur botez. Este un singur Dumnezeu şi Tată al tuturor, care este peste toţi, prin toţi şi în toţi"> *Efesenii 4:5-4:6*; <"...este acelaşi spirit,... este acelaşi DOMN,... Dumnezeu -care le înfăptuieşte pe toate acestea în toţi- este acelaşi. *Însă spiritul se manifestă în fiecare pentru un scop util*"> *1 Corinteni 12:4-12:77* şi <"Căci pentru aceasta... ne străduim: pentru că ne-am pus speranţa într-un Dumnezeu viu, care este un *Salvator* al oamenilor de orice fel, îndeosebi al celor fideli"> *1 Timotei 4:10*. Iar un argument în sensul *Deuteronomul 32:6* e subliniat în *Efesenii 2:14-2:18*.

-<"... un *Salvator* al oamenilor de orice fel...> *1Timotei 4:10*. Sfântul Pavel aminteşte de *Xisthros*.

-Trebuie corelat cu *1 Corinteni 12:4-12:7*. <"...*spiritul se manifestă în fiecare pentru un scop util... şi nimeni nu poate să zică: *Isus este Domn !* decât prin spiritul sfânt... Fiindcă, într-adevăr, fie iudei, fie greci, fie sclavi, fie liberi, toţi am fost botezaţi printr-un singur spirit într-un singur corp şi tuturor ni s-a dat să bem dintr-un singur spirit. Căci, într-adevăr, corpul nu este un singur mădular, ci mai multe... Dar Dumnezeu a pus măduarele în corp -pe fiecare dintre ele- așa cum i-a plăcut."*> *1 Corinteni 12:7; 12:1; 12:13; 12:14; 12:18*. Revin la ce discutam anterior... Totuşi, gestul sfâşierii veşmântului de către Marele Preot este dezavuat în Pentateuh: <Şi preotul care este mai mare între fraţii săi -pe al cărui cap a fost turnat uleiul de ungere şi a carui mână a fost umplută de putere pentru a purta veşminte preoteşti- să nu îşi lase capul neîngrijit şi să nu îşi sfâşie veşmintele> *Leviticul 20:10*. Aici nu specifică felul veşmintelor pe care le purta la acel moment. Dar mai scrie: <"Adu-i la mine pe Aaron, fratele tău şi pe fiii lui împreună cu el... ca să-mi slujească drept preoţi... Să-i faci fratelui tău, Aaron, veşminte sfinte pentru glorie şi frumuseţe. Să le vorbeşti tuturor celor ce au o inimă înţeleaptă, pe care i-am umplut cu spirit de înţelepciune, ca să facă veşmintele lui Aaron pentru sfinţirea sa, ca el să-mi slujească drept preot... un pectoral, un efod, o tunică fără mâneci şi o robă cu ţesătură cu model în formă de pătrate, un turban şi o eşarfă"> *Exodul 28:1-28:4*. Veşmintele sunt descrise explicit în *Exodul 28:6-28:43*. Cu atât mai mult însă dacă sunt veşminte preoteşti de in: <Sunt veşminte sfinte> *Leviticul 16:32*. Scrie: <"Şi Aaron, când intră în Sfânta să poarte numele fiilor lui Israel pe acest pectoral al judecăţii, deasupra inimii lui, ca aducere aminte permanentă înaintea DOMNULUI... Apoi să faci o placă strălucitoare de aur pur şi să gravezi pe ea cu gravuri de sigiliu: **Sfinţenia este a DOMNULUI**... Aaron să poarte tot timpul judecăţiile fiilor lui Israel deasupra inimii lui, înaintea DOMNULUI... iar Aaron să răspundă pentru nelegiuirea comisă împotriva obiectelor sfinte, pe care fiii lui Israel le vor sfinţi, adică împotriva tuturor darurilor lor sfinte. Ea [*placa strălucitoare de aur pur*] să rămână tot timpul pe fruntea lui, ca să obţină aprobare pentru ei înaintea DOMNULUI. Este o regulă pe timp indefinit pentru el şi pentru urmaşii lui,

care vor veni după el "> *Exodul 28:29-28:30; 28:36-28:38; 28:43*. Ulterior, portul preoților levitici, fiii lui Țadoc este descris astfel: <"Când vor intra pe porțile curții interioare să poarte veșminte de in... și înăuntru să nu aibă nimic de lână. Pe cap să aibă învelitoare de in, iar pe șolduri pantaloni de in... Când vor ieși în curtea exterioară... să se dezbrace de veșmintele în care slujeau... și să se îmbrace cu alte veșminte, ca să nu sfințească poporul cu veșmintele lor"> *Ezechiel 44:17-44:19*.

-Domnul Isus a răspuns astfel la întrebarea: <"Ești tu Cristosul, Fiul Celui Binecuvântat ?". Atunci Isus a zis: "Sunt. Și voi îl veți vedea pe Fiul omului stând la dreapta puterii și venind cu norii cerului"> *Marcu 14:61-14:62*. Aceasta pare a fi rațiunea predării în mâinile romanilor, căci Cristosul, Fiul Celui Binecuvântat reprezintă pentru copiii lui Israel Salvatorul. Deși "decizia" fusese luată prealabil, cred că acest răspuns l-a stârnit pe Marele Preot. Există o interdicție pentru preoți de a bea vin sau vreo băutură amețitoare înainte de a intra în cortul întâlnirii <"ca să nu muriți"> și pentru a se face deosebirea <"între ce este sfânt și ce este nesfânt, între ce este necurat și ce este curat"> *Leviticul 10:9-10:10*. Vine în întărire: <"Niciun preot să nu bea vin când va intra în curtea interioară"> *Ezechiel 44:2*. Doar că Marele Preot se afla atunci în propria sa reședință (acolo se întrunise ad-hoc Sanhedrinul, posibil la presiunea evenimentelor -a controlului exercitat de autoritățile militare ale Imperiului- ce urmaseră după rebeliunea din cetate).

-Nu aveau motive să bea băutură amețitoare. Și presupunerea o consider nepotrivită. Da: a fost un moment tensionat. Și Marii Preoți au considerat că Baraba e mai important (din punct de vedere militar: "deținut vestit" *Matei 27:16*) decât Domnul Isus. Și poate și parte din locuitorii Ierusalimului. Astfel s-a făcut schimbul cu Baraba (pe care întâmplător îl chema "Jesus Barabbas", traducerea numelui dintr-o versiune a evangheliei probabil din Yerusalaïm/Ierusalim a numelui redat în *Matei 27:17*). Erau rațiunile Marilor Preoți de a elimina unele mișcări de masă cu tentă religioasă messianică. Faptele lor le mustră "cu anticipație" profetul Maleahi: <"Căci buzele preotului trebuie să păstreze cunoștința și din gura lui poporul așteaptă legea... Dar voi v-ați abătut de pe cale. I-ați făcut pe mulți să se poticnească în lege... ați arătat părtinire în ceea ce privește legea". "Nu avem oare un singur Tată ? Nu ne-a creat oare un singur Dumnezeu ? De ce ne trădăm unul pe altul... ? Iuda s-a purtat ca un trădător și a comis un lucru dezgustător în Israel și în Ierusalim... Iuda a profanat sfințenia lui YHWH -pe care El o iubește- și și-a luat ca mireasă pe fiica unui Dumnezeu străin"> *Maleahi 2:1-2:12*. Exact cele la care s-a făcut referire și în *Ieremia 44:21* cu circa un secol înainte de profetul Maleahi. Iar profetul Osea îi judecă aspru pe preoții din ținutul lui Efraim: <"Ca trupele de jefuitori -care pândesc un om-, așa este ceata preoților. În Sihem, eiucid la marginea drumului, căci comit nelegiuiri. În casa lui Israel am văzut un lucru îngrozitor. Acolo Efraim comite infidelități, Israel s-a pângărit. Pentru tine, Iuda, s-a stabilit un seceriș, când îi voi aduce înapoi pe captivii poporului meu">. Și mai scrie: <"Căci îmi găsesc plăcerea în bunătate iubitoare -nu în jertfă- și în cunoștința despre Dumnezeu mai mult decât în ofrandele arse"> *Osea 6:9-6:11; 6:6*. Osea a trăit la jumătatea secolului al XIII-lea î.e.n. Scrie: <"În case intră hoțul și afară atacă trupa de jefuitori... Efraim se amestecă cu popoarele... Efraim este ca un porumbel neștiutor, lipsit de inimă. Au strigat către Misir [*Egipt*], s-au dus la Asiria"> *Osea 7:1; 7:8; 7:11*.

-În scrierea profetului Maleahi se face referire la <"fiica unui Dumnezeu străin">... Nu era cazul în timpul Domnului Isus.

-Și: <"ați arătat părtinire în ceea ce privește legea"> ? Să ne referim la legământul cu fiii lui Levi rostit de Moise în fața poporului *Deuteronom 31:9-31:13* și cântarea-mărturie dintre fiii lui Israel și Moise (căci Moise profetește că urmașii lor vor disprețui și încălca legământul) *Deuteronomul 31:19-31:22*. Dar faptul că până în anul 85, israelito-creștinismul a fost o sectă integrată în religia mozaică confirmă că ulterior anului 33 se ajunsese la un status-quo pentru o perioadă de timp, inițial până la martiriul lui Ștefan, apoi a existat o relaxare și calm și legăturile s-au reluat până în circa 85, poate și puțin după (chiar dacă propovăduirea se făcea pe alocuri în sinagogi separate), iar în Palestina până spre anii 130, către timpurile marilor persecuții ale Împăratului Hadrian. În cazul celor doisprezece apostoli, după pledoaria împăciuitoare a înțeleptului Gamaliel, Sanhedrinul decide aplicarea unei pedepse corporale și eliberarea lor. Ulterior, în cazul lui Ștefan a existat o condamnare explicită (pentru blasfemie sau calomnie, căci acuzase Sanhedrinul de trădare și ucidere) în baza unor mărturii acuzatoare *FA 6:11-7:58*. Ștefan era dintre cei șapte bărbați desemnați să împartă hrană la mese <căci iudeii de limbă greacă începuseră să murmure împotriva iudeilor de limbă ebraică, pentru că văduvele lor erau trecute cu vederea la împărțirea zilnică a hranei> *FA 6:1-6:6*. Nu e clar dacă Ștefan era "gher toșav" sau nu (prozelit ne-israelit care nu respecta ad-literam toate preceptele de puritate ritualică), căci numele celor care serveau la mese erau mai degrabă grecești (incluzând sigur și un ne-israelit, un prozelit antiohian). Desigur, pentru "minimi", adică pentru cei din secta nazarinienilor putea

să fie un gher ţedek (adică un prozelit care-şi asuma credinţa din toată inima; e posibil să fi descins dintr-o familie mixtă: mai probabil). Ştefan nu are parte de un apărător precum Gamaliel, căci pare-se că membrii Sanhedrinului şi Saul Pavel nu-şi însuşiseră deplin lecţia iertării (despre care se va scrie ulterior şi în Talmud). Saul Pavel regretă fapta (unii murmurau, punând-o în conexiune cu faptul că nu reuşeşte să intre prin căsătorie în familia Marelui Preot), ceea ce marchează o etapă în dinamica evoluţiei sale în înduhovnicire (sesizabilă în textul scrisorilor sale, dar şi în aprecierea pozitivă a Sfântului Petru pentru înţelegerea Sfântului Pavel faţă de evenimentele, tendinţele, doctrina mişcării). După condamnarea lui Ştefan, marea majoritate a credincioşilor părăseşte Ierusalimul şi se refugiază pare-se în ţinutul Decapole şi chiar mai la răsărit, până spre Damascul sirian. Fie unul dintre apostoli *Marcu 3:18*, fie un altul dintre cei desemnaţi pentru slujirea la mese *FA 6:5* numit Filip a propovăduit în Samaria (Petru şi Ioan i s-au alăturat o perioadă, ei rugându-se ca prozeliţii să primească duh sfânt), a convertit la secta nazarinenilor -căci omul era la credinţă ("a botezat" *FA 8:38*)- un eunuc etiopian <om cu putere la candace, regina etiopienilor... venise la Ierusalim să se închine> *FA 8:27*, apoi Filip propovăduieşte în ţinutul dintre localităţile Aşdod şi Cezareea. Nu trebuie exclus faptul că adevărata ruptură să se fi produs ca urmare a atitudinii centrifuge a israelito-creştinilor din timpul războaielor cu romanii, punct culminant a permanentelor revolte evreieşti. În plus, Marii Preoţi consideraseră că le-ar fi fost ştirbită autoritatea (în anul 33 ~14 nisan/aprilie-martie). Când gărzile sunt trimise să-l reţină în ziua cea mare a Sărbătorii Tabernacolelor, gărzile s-au întors fără el, spunând: <"Niciun om nu a mai vorbit vreodată așa"> *Ioan 7:46*. Şi Nicodim îşi exprimă îndoiala în Adunarea Preoţilor şi fariseilor (posibil ad-hoc): <"Judecă legea noastră un om dacă nu este mai întâi audiat şi dacă nu se cunoaşte ce face el ?"> *Ioan 7:51*. Din perspectiva acestui argument, presupun că totuşi Învăţatul Gamaliel avea (cel puţin sumar) o apreciere (exterioară poate) a învăţăturii "mişcării nazarinenilor (incluzând minimii)".

-Era probabil conciliant...

-Am să menţionez următoarele amănunte, pentru faptul că la un moment dat discursul Domnului Isus irită şi unii doreau să tranşeze disputa scăpând cumva de Domnia Sa. Căci îl considerau incomod. Şi în trecut (în timpul exodului) fusesera unele episoade oarecum asemănătoare, cu poporul pe punctul de a se revolta şi un anumit risc pentru conducători de a fi *lapidaţi*. La un moment dat în timpul preumblării prin zona semiaridă din sud, poporul e înfricoşat de puterea canaaniţilor şi devine nesupus şi revoltat (căci veştile de la iscoade erau contradictorii. Şi cu excepţia lui Iosua, fiul lui Nun şi a lui Caleb, fiul lui Iefune, ceilalţi au relatat despre oraşe fortificate mari şi despre statura neobişnuit de mare a celor dintre nefilimi: <"am fost ca nişte lăcuste în ochii noştri şi tot așa am fost şi în ochii lor">. Ei făceau referire la fiii lui Anac: anachimii *Deuteronomul 2:10-2:12- Numerele 13:33*).

-Ce se înţelege mai exact prin "nefilimi" ?

-Probabil termenul foarte vechi desemna tăietori de copaci, căci există opinii că el ar semnifica "Doborâtori". Dar se pare că ar exista şi o accepţiune cu sensul figurat de "Cei ce împiedică în dreaptă credinţă", dar nu sunt deloc sigur (în această afirmaţie. Dintr-o cântare redau versetele: <"Duşmanul a distrus totul în locul sfânt. Duşmanii tăi au răcnit în mijlocul locului tău de întâlnire. Şi-au pus propriile semne drept semne. Sunt cunoscuţi drept cei ce ridică securea împotriva desişului de copaci. Şi acum, cu un topor şi cu grinzi cu capătul de fier, ei îi sfărâmă toate gravurile... Au dat foc sanctuarului tău. Au profanat tabernacolul numelui tău, doborându-l la pământ"> *Psalmii 74:3-74:7*). La auzul celor spuse de trimişi (cu excepţia lui Iosua, fiul lui Nun şi a lui Caleb, fiul lui Iefune), unii din adunarea poporului cereau să se aleagă un conducător ca să se poată întoarce în Misir. La vorbele care iritau poporul ale lui Iosua şi ale lui Caleb, în adunare se vorbea să-i omoare cu pietre *Numerele 14:10*. Nici pentru Moise şi Aaron situaţia nu era mai favorabilă. <Atunci Moise şi Aaron au căzut cu faţa la pământ înaintea întregii congregaţii a fiilor lui Israel> *Numerele 14:5*. În final, conducătorii reuşesc să convingă poporul. Apoi are loc o ciocnire cu amaleciţii şi canaaniţi pe un munte şi cu canaaniţii din Țefat şi oraşul este distrus de luptători din triburile Iuda şi Simeon. Are loc şi o ciocnire şi cu cei din Arad, care luaseră captivi câţiva israeliţi (locurile distrugerilor sunt denumite Horma). Cei din Țefat sunt împrăştiaţi *Numerele 14:45; 21:1-21:3; Judecătorii 1:17* şi Țefat e redenumit Horma. Însă nu e clar dacă nu sunt ciocniri consecutive cu locuitorii din anumite zone (prima dată se spune că ciocnirea are loc pe un munte, probabil muntele Hor (deşi Hor e posibil să fi fost mult prea în nord); apoi ciocnirea e amintită ulterioară hărţuieilor cu regele Aradului din zona Neghev; iar cu cei din Țefat e legată posibil de cucerirea Țării

Canaanului). Și poate e vorba de mai multe locuri denumite Horma (care aminteau distrugerea și pustiirea totală a unor așezări).

-Momente de revoltă ale poporului și de ciocniri cu canaaniții, dar să revenim la ce s-a întâmplat la Sărbătoarea Dedicării.

-Și la Sărbătoarea Dedicării (probabil din anul 32), după o cuvântare a Domnului Isus, unii au luat pietre să arunce în Domnul Isus *Ioan 10:31-10:39*.

-Poate că erau dintre schimbătorii de bani și vânzătorii anterior batjocoriți (pentru motivul îndepărtării <șehinei> din Sfântul Templu). Ei ar fi putut reacționa violent. Să se poată ca acțiunea rău-voitoare împotriva Omului Sfânt să rămână fără consecințe ?

-Posibil. Poate că acești acuzatori sunt și cei mai vehemenți dintre acuzatorii săi. În cazul Domnului Isus nu a existat o audiere propriu-zisă în Sanhedrin și o condamnare explicită. Sau cel puțin nu avem cunoștință. Ci condamnarea Sa a survenit în urma unui schimb de reținuți între guvernatorul militar și autoritățile religioase pentru rebelul Baraba. <"Un Sanhedrin care făcea să fie executați unsprezece condamnați în șapte ani trecea drept unul distrugător">. Marele Sanhedrin (71 de membri) își restrânse activitatea prin reorganizarea în cinci circumscripții judecătorești decisă de către generalul Sabinias: la Ierusalim, Amath(as), Gadara, Ieriho(n), Sepforis în Galileea (23 de membri). Cu patru decenii înainte de distrugerea templului, Sanhedrinul nu mai judeca cazuri care comportau pedeapsa cu moartea și îi sunt retrase și procesele civile în timpurile lui Șimon ben Șetah. <Rabi Tarfon și rabi Akiva ziceau: "Dacă noi am fi fost membri ai Sanhedrinului, nimeni nu ar fi fost executat vreodată">. Rabi Akiva este cel martirizat de romani în 132 în timpul persecuțiilor cumplite ale împăratului Hadrian, la cca. doi ani după ce autorul unor comentarii asupra legilor din ultimele patru cărți ale Pentateuhului (s-a păstrat *Mehilta*/măsura) și reputatul întemeietor de școală Ismael ben Elișa (100-130 e.n.) a suferit la rândul său moarte martirică (*Notă exp.: Cohen- "Talmudul", Ed. Hasefer, București, 2000, pag. 398; 400; 416*). Dar mai mult sau mai puțin, în situații excepționale el s-a întrunit până în secolul al IV-lea. După învierea lui Lazăr, <Preoții principali și fariseii au adunat Sanhedrinul și au spus: "Ce-i de făcut, pentru că acest om face multe semne ? Dacă îl lăsăm așa, toți vor crede în el, vor veni romanii și ne vor lua locul, cât și națiunea". Dar unul dintre ei, Caiafa, care era mare preot în anul acela le-a zis: "Voi nu știți nimic și nu vă gândiți că este în folosul vostru să moară un singur om pentru popor și să nu fie distrusă națiunea"> *Ioan 11:49-11:50*. În cazul unui fals profet erau necesari 71 de membri (decu nu era cazul, căci nu se puteau întruni în plen sub autoritatea romană, opinez eu). Ce spune Marele Preot Caiafa în definitiv în acest pasaj ? Marii Preoți erau prinși la mijloc între autoritățile romane care se acomodau cu dificultate rebeleii societății israelite (iar sursa primară a rebeliunilor locale cvasi-permanente și a războaielor generale întinse atât în teritoriu, cât și în timp era provincia Iudeea pentru "răzmerițele" sătești și orășenești) și mișcarea de independență, susținută la nivelul poporului în provincia Iudeea și care inflama cu ușurință și alte provincii. Nu numai teocrația era în pericol (iar fariseii erau vehemenți împotriva colaborării preoților cu autoritățile romane), dar chiar existența fizică a templului (distrus în final de armata romană, deși se susține că Titus, viitor împărat și fiul lui Vespasian, precum și comandantul său adjunct "israelit" alexandrinul Tiberius Julius Alexander au încercat să prevină arderea templului) și statutul autonomiei politice ale provinciilor (spre sfârșitul secolului I restrânse până aproape de soluție). Talmudul vorbește pozitiv despre Iohanen ben Zakai, Învățat respectat care în cursul războiului prelungit cu romanii este favorabil încheierii păcii. Un discipol extrem de tânăr al școlii lui Hillel, ben Zakai își inscenează decesul ca să poată fi purtat în sicriu pe poarta de ieșire a cetății (presupun că e vorba despre Ierusalim), înșelând vigilența luptătorilor zeloți (aceștia erau cei mai radicali dintre răsculați, având o bună pregătire militară și devoțiune pentru cauza israelită. Ei controlau vestita fortificație Massada, care rezistă mult timp, până în cca. 73-74 e.n.). Din respect pentru ben Zakai, intransigenții zeloți nu îndrăznesc să înfigă lăncile prin giulgiu și se mulțumesc să lase purtătorii sicriului să iasă din cetate. În afara Ierusalimului, lui Iohanen ben Zakai i se permite accesul în tabăra romanilor și o întrevedere (probabil între 66 și 69 e.n.) cu generalul roman Vespasian, comandantul Legiunii XII Fulminata, anterior comandant al Legiunii a II-a Augusta în Britania. El este proclamat viitor împărat din ~ 69 e.n., an denumit și "anul celor patru împărați": Otho/Otto, Galba, Vittelius, Vespasian..., fiind consfințit împărat (el a întemeiat dinastia Flaviilor). Ben Zakai îi cere comandantului roman crucea cetății Iavne (în vechime a filistenilor; Iavne era numită în grecește Iamnia, se afla nu departe de țarm în sudul Palestinei) și permisiunea menținerii unei școli religioase și întrunirea

Sanhedrinului în Iavne. Ben Zakai procedează după un exemplu anterior: se spune că, atunci când învățătura Torei părea a fi căzut într-o relativă "uitare (*ori într-o delăsare*)", marele învățat și om al religiei Ezra ar fi întemeiat *KENESET HAGHEDON* (pentru menținerea vie a studiului și practicii *TOREI*)... Ceea ce viitorul împărat Vespasian permite (întrunirea Sanhedrinului și înființarea unei școli religioase în Iavne) după o relativă temporizare (brutală) a ostilităților. Motivul brutalității este datorat faptului că garnizoana romană din Ierusalim este distrusă, apoi în retragere, unități (importante numeric) ale Legiunii XII Fulminata sunt învinse la Beit-Horon într-o ambuscadă condusă de Eleazar ben Simon. Dacă întrevederea este din timpul când Vespasian devenise deja împărat, atunci armata romană trimisă să zdrobească rebeliunea zeloților era condusă de fiul său Titus. Titus este secondat de israelitul alexandrin Tiberius Julius Alexander (guvernator al Thebiadei din 42 și ulterior Procurator al Iudeei până în 49; el devine secundul lui Titus în 69 în reprimarea revoltei prelungite a zeloților). Trebuie avute în considerare căsătoriile mixte dintre legionarii romanilor și israelite, precum și convertirea acestor soldați din trupe atât la religia mozaică, cât și îndeosebi (!?) la secta nazarineană (în ebraică prin "minimi" par a fi desemnați prozelitii nazarineni acceptați fără circumcizie dintre națiuni prin misionarismul Sfântului Pavel. Opinez că Sfântul Pavel a procedat după modelul convertirilor permise pomenite de Profetul Ezechiel, convertiri care eludau legământul circumciziei în "carne" *Ezechiel 44:6-44:7*. În timpul lui Ezechiel, s-a statuat obligativitatea respectării legământului circumciziei pentru cei anterior convertiți fără circumcizia în "carne" (conform și *Isaia 52:1*). Deci, existase un precedent și nu știm câți ani durase -presupun că una-două generații cel mult- și cum fusese rezolvat). E desigur vorba de legionari staționați și stabiliți în unele din localitățile provinciilor Palestinei (posibil Galileea, Decapole, Trahonita, poate Perea). Recrutări se făceau și în rândul israeliților, dar erau trimiși în cu totul alte ținuturi. Dar în Legiunea XII Fulminata este posibil să fi fost și soldați recrutați în unele conscripții militare din Israel (dar nu numai...). Legiunea a XII-a Fulminata a fost deplasată din altă regiune (posibil din provinciile romane Britania sau din Galia).

-S-ar putea afirma oare despre Ben Zakai că e "Omul Înțelept" fără teama de a greși, iar despre Vespasian că ar putea fi "Marele Bandit" despre care relatează învățătura daoistă ?

-Despre Ben Zakai se poate afirma că era protipul "Omului Înțelept", fără absolut nicio teamă de a greși. Ben Zakai a sesizat pericolul tensiunilor dintre cuceritorii romani și mișcarea independentistă a zeloților și a decis că menținerea și conservarea fundamentelor credinței în cadrul unei școli religioase care să continue tradiția școlii lui Hillel (unul dintre cei doi rabini ai unui *zugot*, celălalt fiind Şamai, ambii creatori de școli de *tanaïmî*. Rabi Hillel era născut în Babilon și descindea după mamă din regele David) în Iavne și întrunirea Sanhedrinului în acea cetate erau esențiale pentru identitatea israelită. Dar despre Vespasian nu neapărat, pentru că el era în primul rând un comandant militar cu o mare jurisdicție și putere de decizie, dar nu totul depindea de el (dar și prin faptul că a consimțit la cruțarea Iavne. Însă despre Senatul roman în ansamblul său se poate afirma că e o reprezentare simbolică a "Marelui Bandit" (deciziile Senatului se aplicau pe tot cuprinsul Imperiului). Pentru că totuși Imperiul Roman era mai mult o oligarhie, care sprijinea într-adevăr pe o structură militară elitistă forte din care adesea se alegeau conducătorii statului. Cooperarea, dar și "lupta" dintre politicieni și militari erau continue și jocul "forțelor" depindea de evenimentele de pe teritoriul Imperiului. Eu îi percep pe politicieni ca vicleni și manipulatori, iar pe liderii militari ca avizi de (*falsă*) putere și adeseori necruțători. Liderii militari răspundeau cerințelor politicienilor cel mai adesea. Era un joc al puterii complex, bazat pe ierarhii complexe (militare și administrative), decizii și inter-influențe în cadrul unui sistem eminent oligarhic. Căci cred că și Vespasian și Titus aveau o atracție pentru religia mozaică (probabil mai mare la Titus, îndrăgostit la un moment dat de prințesa Berenice și influențat ulterior de captivul eliberat mai târziu, viitorul mare istoric Josephus Flavius Titus=Joseph Ben Matthias/Matityahu Hacoheh, căruia unele versiuni vechi de Biblie îi atribuie o scriere apocrifă necanonică atașată textelor apocrife ale vechiului Testament) (*Notă exp.: ***- "Biblia de la Blaj", Blaj, 1795, pag. 883-893*). Dar și-au asumat prea serios intransigența specifică rolului lor de decidenți militari... fără să împiedice arderea Marelui Templu și neasumând reconstrucția sa drept "casă de rugăciune" pentru toate națiunile ! Ceea ce semnifică că fără acordul Senatului, influența și autonomia lor de decizie erau limitate (de directivele Senatului). Chiar și desemnați ca Împărați, ei rămâneau (mai mult sau mai puțin) "actori" ai rolului de Împărat (în cadrul sistemului complex oligarhic de ierarhii

administrative/militare, decizii și inter-influente). Ei (Vespasian, Titus) se manifestă ca decidenți militari și administrativi, uneori destul de categorici.

-De ce nu a prevenit alexandrinul Tiberius Iulius Alexander distrugerea Templului ? Nu era mai importantă credința pentru adevăratul Domn Dumnezeu decât cariera sa administrativă și militară ?

-Nu e suficient de clar rolul său decident atunci. Era categoric un sfătuitor, dar de sfaturile sale se putea ține cont sau nu. Comanda îi aparținea de fapt lui Titus (nici acesta n-ar fi fost favorabil distrugerii Marelui Templu, despre el afirmându-se că era îndrăgostit de frumoasa prințesă Berenice, sora regelui Irod Agripa al II-lea). Dar dacă Marele Templu a devenit un punct de rezistență întărit al insurgenților zeloți era practic dificil de evitat distrugerea. Pentru că zeloții preferau moartea, decât să se predea (intransigența și disciplina lor era remarcabilă, impunea respect, dar uneori putea să aibă consecințe grave -pentru moment-). Aflăm despre cunoscutul istoric al antichității Titus Flavius Josephus (pe numele său israelit Joseph Ben Matthias/Matityahu Hacoheh, descendent din leviți -posibil cu unele conexiuni/înrudiri cu monarhia-, oscilant ulterior între curentele fariseilor și cel nazarinean; cel mai probabil, un fariseu oarecum mai moderat, îngăduitor cu galileenii nazarineni, care au aparținut religiei mozaice cca. un secol până în cca. 135) că el se alătură nucleului radical al răscoalei (zeloților), este însărcinat cu autoguvernarea Galileei pe care o controla din cetatea Jotapata. Era o persoană ilustră și anterior negociase la Roma eliberarea unor captive israeliți. După ce cetatea a fost capturată de trupele lui Vespasian după un asediu de cca. 47 de zile, un grup de luptători din Jotapata se refugiază într-o peșteră, unde încearcă să respecte pactul de sinucidere (interzisă totuși de religie). Ben Matityahu rămâne în perechea finală. Totuși, în final Joseph Ben Matthias/Matityahu este capturat de trupele romane, de unde conchid că organismul său rezistă tentativei de "sinucidere" (circumstanțele par a fi vagi și posibil sunt prezentate ambiguu în "Autobiografia" sa). Dus la comandantul Vespasian, viitorul istoric îi anunță lui Vespasian că va ajunge Împărat roman și ulterior este utilizat de liderii militari romani în negocierile cu facțiunile răsculaților (probabil Ben Matthias/Matityahu confirmă unele informații -anticipări- ale Învățatului Ben Zakai. Nu știm dacă Ben Zakai și Joseph Ben Matthias/Matityahu s-au întâlnit în acea perioadă). El devine "dependent" de casa lui Vespasian (nu e clar exact cu ce statut. E posibil ca inițial să nu fi fost liber, -adică a devenit sclav-, dar fiind Învățat a câștigat ulterior în statutul său în casa lui Vespasian. Putea spre exemplu să servească ca pedagog pentru copii-, de aceea i se oferă la Roma patronimul Flavius). El e utilizat ca negociator în asediul Ierusalimului. Urmându-i la Roma pe cei de care depindea (initial are statut de sclav, devenind om liber doar după încoronarea lui Vespasian), lui Joseph Ben Matthias/Matityahu i se atribuie cel puțin două lucrări istorice, conservate în copii ulterioare: "Bellum Judaicum" și "Antiquitates Judaica", precum și "Autobiografia" și "Contra Apion" (*Notă exp.: Nemoianu Al.-"Mărturia lui Josephus Flavius", articol internet 19.01.2020, www.observatorul . ca, precum și alte surse internet*). Întrebarea este de ce nu a fost reconstruit Marele Templu imediat ulterior distrugerii ? Posibil, din opoziția Senatului (căci Senatul ar fi trebuit să se pronunțe clar în această chestiune). Ierusalim era totuși Centrul Spiritual al Întregului Orient (și nu numai)... Încă o remarcă, care arată că Vespasian râvnea totuși la o funcție importantă politic în stat (expresie a formei latente de conflict între militari și oamenii politici): lui Vespasian i se atribuie un act absolut reprobabil: inițiativa imbarcării și trimiterii în case rău famate ale Romei a sute de tineri și tinere din Țara Sfântă, toți preferând să piară (se aruncă în mare). Probabil ulterior înfrângerii de la Beit-Horon. Se spune că *Ruah hakodesh* a plâns, zicând: <Pentru ei plâng !> (*Notă exp.: Cohen- "Talmudul", Ed. Hasefer, București, 2000, pag. 94-97*).

-Tristă și nedemnă faptă...

-Legionarii romanilor nu erau neapărat străini de credința țării și de diferențele între diversele secte și ulterior să fi speculat aceste deosebiri pentru a deschide o breșă în unitatea credinței mozaice și a naționalismului israelit. Indiscutabil însă, religia monoteistă constituia o fascinație deosebită !

-Cine poate să știe ce s-a petrecut în acele timpuri ?

-Ori, în cazul Domnului Isus, Domnia Sa a fost predat autorităților romane în legătură cu rebeliunea petrecută în oraș (soldată cu uciderea unui cetățean roman) <Pilat a ieșit la ei și a întrebat: "Ce acuzație aduceți împotriva acestui om ?". Răspunzând, ei au zis: "Dacă acest om nu ar fi un răufăcător, nu ți l-am fi predat"> *Ioan 18:29-18:30. Pasajul din Matei 27:25 nu se regăsește în*

evanghelia după Ioan: <"Oricine este de partea adevărului ascultă glasul meu". Pilat i-a zis: "Ce este adevărul?". Şi după ce a spus aceasta a ieşit din nou la iudei şi le-a zis: "... Voi aveţi un obicei: să vă eliberez un om de Paşte. Vreţi să vi-l eliberez pe regele iudeilor?". Atunci ei au strigat: "Nu pe acesta, ci pe Baraba!". Baraba era un tâlhar> *Ioan 18:37-18:40*. De fapt era un rebel. A doua oară, Pilat se aşează pe un "scaun de judecată" în locul numit Pardoseala de Piatră (e vorba de un anterior sediu al Marelui Sanhedrin)... Pilat le-a zis: <"Să-l ţintuiesc pe stâlp pe regele vostru?". Preoţii principali au răspuns: "N-avem alt rege decât pe Cezar"> *Ioan 19:15*. Cuvântând oamenilor, Simon "Chifa" Petru spune: <"Dumnezeul strămoşilor noştri l-a glorificat pe Slujitorul său, Isus, pe care voi l-aţi predat şi l-aţi renegat înaintea feţei lui Pilat, când el hotărâse să-l elibereze. Da, voi l-aţi renegat pe cel sfânt şi drept şi aţi cerut să vă fie graţiat un om, un ucigaş"> *FA 3:13-3:14*.

-Vorbeşte explicit despre schimb...

-Da, scrie evanghelistul Ioan. Predicile din templu iritaseră. <Iudeii i-au răspuns: "Aruncăm cu pietre în tine nu pentru o lucrare bună, ci pentru blasfemie, pentru că tu, deşi eşti om, te faci Dumnezeu". Isus le-a răspuns: "Nu este scris în Legea voastră: *Am spus: sunteţi dumnezei*?"> *Ioan 10:33-10:34*. Într-o cântare a levitului Asaf stă scris: <"Eu am spus: *Sunteţi dumnezei şi cu toţii sunteţi fii ai Celui Preaînalt. Veţi muri aşa cum mor oamenii şi veţi cădea ca oricare dintre prinţi!*. Ridică-te, o, Dumnezeule, judecă pământul, deoarece ale tale sunt toate naţiunile!"> *Psalmii 82:6-82:8*. <"Căci chiar dacă ar exista cei ce sunt numiţi *dumnezei*... pentru noi există un singur Dumnezeu, Tatăl, de la care sunt toate lucrurile şi noi pentru el şi există un singur Domn, Isus Hristos, prin care sunt toate lucrurile şi noi prin el"> *1 Corinteni 8:5-8:6*.

-În Cartea *Psalmii* sunt versuri din cântarea levitului Asaf! Să fie lămuritoare? Luate drept certitudini versuri din imn de slavă închinat lui Dumnezeu? O cântare Celui Prea-Înalt...?

-Cântarea levitului Asaf se bazează pe Scriptură (şi a fost cuprinsă în Scriptură). Căci scrie: <"Voi sunteţi fii ai Domnului Dumnezeului vostru... Căci eşti un popor sfânt pentru Domnul Dumnezeu şi Domnul Dumnezeu te-a ales să fii poporul Său..."> *Deuteronom 14:1-14:2*. Şi scrie şi profetul: <"Nu avem oare toţi un singur tată? Nu ne-a creat oare un singur Dumnezeu?"> *Maleahi 2:10*. Apoi, Talmudul va consemna: <"Cei care contribuie la producerea fiinţei omeneşti sunt în număr de trei: Sfântul Unic (binecuvântat fie EL), tatăl, mama... Sfântul Unic (binecuvântat fie EL) dăruieşte: suflul, sufletul, înfăţişarea, vederea, auzul, limbajul, mişcarea, raţiunea, inteligenţa". Adică "facultăţile şi personalitatea"> (*Notă exp.: Cohen- "Talmudul", Ed. Hasefer, Bucureşti, 2000, pag. 64*). În baza căror argumente? După ce au avut relaţii intime, Eva mărturiseşte (sau conchide): <"Am adus în existenţă un om cu ajutorul Domnului Dumnezeu"> *Geneza 4:1*. Despre Asaf scrie (într-un loc ar fi denumit explicit drept "văzător/vizionar" *2 Cronici 29:30* -?-): <"Căpeteniile grupurilor de serviciu i-au pus deoparte pentru serviciu pe unii dintre fiii lui Asaf, ai lui Heman şi ai lui Iedutun, care profeţeau cu harpele, cu lirele, cu cimbalele... fiii lui Asaf, sub conducerea lui Asaf, care profeţea sub conducerea regelui. Din Iedutun, fiii lui... sub conducerea tatălui lor, Iedutun, care profeţea cu harpa... fiii lui Heman, vizionarul regelui în legătură cu lucrurile adevăratului Dumnezeu şi care îşi înălţa cornul ca să-l glorifice pe Dumnezeu"> *1 Cronici 25:1-25:5*. Heman era fiul lui Ioel şi nepotul lui Samuel, descinzând din Iţehar, fiul lui Chehat, fiul lui Levi, fiul lui Israel *1 Cronici 6:33-6:38*. În *Psalmul 87* este menţionat un Heman, ezrahitul (ceea ce ar indica că acest psalmist Heman aparţinea şi unor familii din Iuda sau Simeon sau levit din Gherşom, având drept strămoşi o persoană cu numele Zerah *Numererele 26:13; 26:19; 1 Cronici 6:41*? Să poată fi vorba despre un alt Heman!? Neobişnuită coincidenţă! Posibil multiple înrudiri şi ascendenţe multiple). Şi Iedutun e numit vizionarul regelui *2 Cronici 35:15*. Astfel încât *Psalmii* reprezintă cântări cu caracter profetic. Revin. Deci, au fost evenimente şi raţiuni cumulative: Domnul Isus a suferit pentru un afront adus Marilor Preoţi, iar romanii au procedat la o acţiune represivă (execuţia cuiva de credinţă mozaică, aflat însă sub jurisdicţia "galileenilor", deci a lui Irod), datorită unei rebeliuni finalizate cu decesul unui legionar roman. Punctul de vedere al sabeenilor nu-l comentez. Nu îl comentez deoarece pur şi simplu nu îl cunosc suficient. Dar admit că am întâlnit un monah (siriatic după tată, turc după mamă) care cunoştea bine doctrina sabeenilor şi a maniheiştilor. El declara că modul lor de a privi lumea e pur şi simplu un alt punct de vedere, nu neapărat eronat, ci bazat pe o cu totul altă filosofie despre viaţă, VIAŢĂ şi Univers. Ceea ce mi-a dat mult de gândit, pentru că era cu adevărat un monah Prea-Sfânt şi Prea-Înţelept. Nu-s laude deşarte. De la acel monah am învăţat esenţialul despre ei. Dar cunosc prin intermediul cuiva, nu direct!

-Acuza Marilor Preoţi s-a bazat pe răspunsul Său: <"Tu ai spus-o!"> *Matei 26:64*. Ori, scrie în Scriptură: <... s-a dus în regiunea Sa natală, iar discipolii săi l-au urmat. Când a venit sabbatul, el a început să predea în sinagogă. Mulţi erau uluiţi şi ziceau: ["De ce să-i fi fost dată acestui om o asemenea înţelepciune şi de ce să fie făcute prin mâinile lui astfel de lucruri de putere? Nu este el tâmplarul, fiul Mariei şi fratele lui Iacov, al lui Iosif, al lui Iuda şi al lui Simon? Şi surorile lui nu sunt aici printre noi?"]. Şi se poticneau din cauza

lui. Dar Isus le-a spus: ["Profetul nu este disprețuit decât în patria lui, printre rudele lui și în casa lui"]. Și n-a putut să facă nicio lucrare de putere acolo, decât să-și pună mâinile peste câțiva bolnavi și să-i vindece. Și se mira de necredința lor. > *Marcu 6:1-6:6*. <Și oriunde intra, în sate, în orașe sau în cătune, îi puneau pe bolnavi în piețe și îl rugau insistent să-i lase să-i atingă măcar franjurii veșmântului. Și toți cei care îl atingeau se vindecau > *Marcu 6:56*. Prin aceasta se dovedește că faptele sale erau cu putere: <"De ce să fie făcute prin mâinile lui astfel de lucrări cu putere ?"... Și se mira de necredința lor > *Marcu 6:2; 6:6*. Apoi, împărțindu-i doi câte doi pe cei doisprezece, El le-a dat autoritatea să scoată spiritele necurate. Și regele Irod a aflat. Necredința lor nu venea din faptul că ei nu știau pe-atunci că e Fiul Domnului ?

-Da. Poate. Dar ei nu știau nici că era Fiul Omului, adică Profet. Cu atât mai mult Ales și Uns și Fiu al Domnului, al Celui Prea-Înalt. Pentru ei era cel mult un Învățător. <Isus i-a luat cu El pe Petru, Iacov și pe Ioan și i-a dus numai pe ei pe un munte înalt. Și a fost transfigurat înaintea lor și veșmintele i-au devenit sclipitoare, mult mai albe decât le-ar fi putut albi cineva pe pământ. De asemenea, le-au apărut Ilie și Moise, care vorbeau cu Isus... Și s-a format un nor, care i-a acoperit cu umbra lui. Și din nor s-a auzit un glas: "Acesta este Fiul Meu cel iubit ! De El să ascultați !" > *Marcu 9:2-9:4; 9:7*. Nu era acuza Marilor Preoți (să spunem...) fără de temeii ? Nu era răzbunarea lor pornită din adâncul unor inimi rele (deși Marele Preot spune: <"este în folosul vostru să moară un singur om pentru popor și să nu fie distrusă națiunea" > *Ioan 11:50*. Dar fuseseră făcuți de rușine în învățăturile lor chiar în sinagogi și Templu !? La coborârea de pe munte, însoțitorii săi au întrebat dacă nu vine mai întâi Profetul Ilie/Eliahu, așa după cum spuneau scribii. Domnul răspunde că <de fapt, Ilie a venit > *Marcu 9:13* și <"Pentru că toți, Profeții și Legea au profetit până la Ioan. Și dacă vreți să acceptați: El este *Ilie care trebuia să vină*." Cine are urechi să audă !" > *Matei 11:13-11:15*. Profetește Daniel despre Messia: <de la ieșirea cuvântului de restabilire și reconstruire a Ierusalimului până la Messia, Conducătorul vor fi șapte săptămâni, precum și șazeci și două de săptămâni... după cele șazeci și două de săptămâni Messia va fi nimicim... Iar orașul și locul sfânt vor fi prefăcute în ruină... Și va fi război până la sfârșit... Pe aripa lucrurilor dezagustătoare va veni pustiitorul... > *Daniel 9:25-9:27*.

-Nu știu ce să spun. Cred că multe profeții se referă la evenimente particulare (clar precizate) și nu trebuie aduse ca argument pentru generalizare. Adică desprinse din contextul lor... Exegeții exprimă clar acest punct de vedere: sunt profeții care s-au împlinit !

-Fiecare cuvânt din Sfânta Scriptură are semnificație. Chiar dacă înțelegem că unele profeții s-au împlinit deja, totuși exemplele lor ajută la înțelegerea sensului altor evenimente (ele sunt oferite ca exemple de învățătură pentru ușurarea priceperii a ceea ce se întâmplă în timpul vieților noastre)...

-Iar pe munte, alături de Dânsul nu erau decât Petru, Iacov și Ioan. Să fi fost mărturia lor clară în fața Marilor Preoți ? În cazul în care ar fi putut depune mărturie ?

-Nu ar fi fost crezuți nici dacă ar fi înviat cineva din morți. Între Domnul Isus și discipolii săi se poartă următoarea discuție: <EL le-a zis: "Dar voi cine spuneți că sunt ?". Răspunzând, Simon Petru a zis: "Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu !". Atunci, Isus i-a zis: "Fericit ești tu, Simon, fiul lui Iona, pentru că nu carnea și sângele ți-au dezvăluit lucrul acesta, ci Tatăl meu care este în ceruri" > *Matei 16:15-16:17; Marcu 8:27-8:29; Luca 9:20*. În Evanghelia după Luca, discuția e detaliată înaintea urcării pe munte pentru rugă a Domnului Isus, însoțit de Petru, Ioan și Iacov.

-Înainte urcării, nu ?

-Da. Domnul Isus spune: <"Orice păcat și orice hula vor fi iertate oamenilor, dar hula împotriva Duhului nu va fi iertată oamenilor. Și oricui va rosti un cuvânt împotriva Fiului Omului i se va ierta, dar oricui va vorbi împotriva Duhului Sfânt nu i se va ierta..." > *Matei 12:31-12:32*. Se presupune că viziunea (înfricoșătoare și îngrozitoare) din *2 Petru 3:10-3:12* ar fi fost revelată Domnului Isus pe munte și pentru aceasta a fost declarată canonică, atunci când s-a ridicat chestiunea canonicității textelor din Noul Testament (*Notă exp.: ***-Biblia de la Blaj 1795 (ediție îngrijită, adnotată și glosar de E. Comșulea, V. Șerban, S. Teiuș), Blaj 1795, pag. 19-21; 30*). Și totuși, chiar Domnul Isus este acuzat de așa ceva (adică de hulă). Nu e paradoxal ca însuși Unsul să sufere ? E nedrept, neașteptat. Și atunci ? Cine va ierta sau cine să ierte acestea ? Noi afirmăm că era însuși Unsul ? La acuze, răspunsul Domnului Isus a fost: <Tu ai zis ! > *Matei 26:64; 27:11*. Iar în discuția cu Prea Sfinția Sa, Marele Khan a concluzionat: "Conducătorii templului din Ierusalim i s-au opus în final pentru că prevestea întemeierea unei noi religii. Imperiul de "fier" și-ar fi dorit poate o nouă religie bună sau justă ? Adică dreaptă !?". Oare Imperiul și-a dorit neapărat ? Domnul Isus nu vorbește de o nouă religie: <"...tot ce spun ei faceți și respectați, dar nu faceți după faptele lor, căci ei zic, dar nu fac" > *Matei 23:3*. Poate să-și fi dorit unii dintre galileenii și sirienii proveniți dintre urmașii soldaților

din legiunile romane -dintre cei care primiseră cetăţenia romană-, poate şi de altă origine, dar aşezaţi şi căsătoriţi în provinciile amintite (în rândul lor par a se face convertirile cele mai vechi, care duc la o desprindere ulterioară formală de religia mozaică, dar nu categorică şi nu clară până în cca. 85...130÷135). Creştinismul a fost acceptat greu, după un prim secol de mari persecuţii. Dar în realitate, Domnul Isus însuşi nu şi-a dorit (nu explicit) întemeierea unei noi religii (există însă o afirmaţie premonitorie adresată lui Simon "Chifa"/Petru). Pare-se că aceasta ar fi venit din tensiunile induse de prozelitismul permisiv al Sfântului Pavel. Dar din cauza persecuţiilor la care erau supuşi israeliţii/iudeii, dar şi a contradicţiilor cu ei, israelito-creştinii s-au depărtat treptat, cel puţin formal, de credinţa mozaică. Totuşi, opinez că şi în religia mozaică au rămas şi curente de israelito-creştini. În acest sens al desprinderii (nu initial), un rol ar fi avut poate Sfântul Saul Pavel (şi grupările de convertiţi dintre minimi care au preluat efectiv controlul sectei). El însuşi oferă mai multe detalii în scrisoarea către Galateni. Saul Pavel a efectuat călătorii misionare în mediul elenistic alături de Barnaba Iosif (iniţial), fiind însoţiţi sporadic de Ioan Marcu în primele două călătorii misionare. Astfel. 1: Antiohia siriană-Salamina-Pafos-Perga-Antiohia în Pisidia-Iconium-Listra-Derbe-Listra-Antiohia din Pisidia-Perga-Attalia-Antiohia siriană; 2: Antiohia siriană-Tars-Derbe-ţinutul Licaonia-Listra-Iconium-Antiohia în Pisidia-Efes-Troa-Filipi-Amfipoli-Tesalonic-Bereea-Atena-Corint-Atena-Bereea-Tesalonic-Amfipoli-Filipi-Troa-Asos-Mitilene-Milet-Knos-Knid-Pafos-Tir-Cezareea şi în final Ierusalim. Apoi Barnaba Iosif cu Ioan Marcu au continuat propovăduirea în Cipru. Iar Saul Pavel şi Silas în Asia Minor, Grecia, Macedonia (mai apoi şi cu Timotei, Aquila, Priscila, Apolo, Tit. Ulterior un rol în organizarea congregaţiilor l-ar fi avut şi Sfântul Evanghelist şi apostol Ioan. În special Saul Pavel deţine un rol central (în special epistolar) în alcătuirea Noului Testament. Saul Pavel era şi cetăţean roman, statut la care face apel la nevoie. În propovăduirile sale, el permitea prozelitilor necircumcişi să adere la sectă şi posibil (eventual) să rămână şi astfel (adică să nu fie circumcişi în "carne"), pe baza unui acord iniţial verbal şi scris al sinodului dreptilor din Ierusalim (precedent acordat anterior pentru Antiohia siriană). La un moment dat, el scrie către Galateni: <După ce aţi început în spirit, acum terminaţi în carne ?> *Galateni 3:3*. În mod logic şi normal, observatorii legii trebuiau circumcişi înainte de convertirea propriu-zisă. "Încântaţi" de numărul de convertiri, Saul Pavel şi Barnaba Iosif "relaxează" criteriile de convertire (întrucât se pare că îndeosebi circumcizia era privită cu mare circumspecţie în mediile greco-romane, aceasta fiind o piatră de poticnire în propovăduire şi convertire). Într-o altă scrisoare se indică numele a trei mari propovăduitori: Simon "Chifa" Petru (nucleul din Palestina al nazarineenilor), Saul Pavel (pentru naţiuni) şi Apolo (el propovăduise mai întâi botezul lui Ioan, apoi, om învăţat, adoptase punctul de vedere al lui Saul Pavel).

-Noi respectăm legământul circumciziei dintre Dumnezeu, Moise şi poporul Său.

-Categoric DA ! Totuşi, Sfântul Apostol al neamurilor Pavel scrie: <"Voi, care căutaţi să fiţi declaraţi drepti prin lege sunteţi separaţi de Hristos, aţi căzut de la bunătatea sa nemeritată. Dar noi, prin spirit, aşteptăm cu nerăbdare dreptatea sperată datorită credinţei. Fiindcă în ce îl priveşte pe Hristos Isus, nici circumcizia nu are valoare, nici necircumcizia, ci credinţa care lucrează prin iubire"> *Galateni 5:4-5:6*. Iată totuşi dovada clară a unei înţelegeri cu mult mai profunde. Şi mai scrie: <"Fireşte, voi aţi fost chemaţi la libertate, fraţilor ! Numai să nu folosiţi această libertate ca prilej pentru carne, ci, prin iubire, slujiţi-vă unii altora ca sclavi. Căci întreaga Lege este împlinită printr-o singură poruncă: *Să-l iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi*. Mai mult decât atât, dacă sunteţi conduşi de spirit, nu sunteţi sub lege... Pe de altă parte, rodul spiritului este: iubirea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunăvoinţa, bunătatea, credinţa, blândeţea, stăpânirea de sine. Pe lângă aceasta, cei care sunt ai lui Hristos Isus au ţintuit pe stâlp carnea împreună cu poftele şi dorinţele ei. Dacă trăim prin spirit, să şi umblăm cum se cuvine prin spirit"> *Galateni 5:13-5:25*. Ce înţeleg eu cu priceperea mea, atâta cât îmi este dată ? Circumcizia "în carne" slujeşte bunei înfrânări, dar nu are îndestulătoare "valoare" fără circumcizia "inimii", circumscrisă poruncii iubirii aproapelui *Leviticul 19:18* şi *Leviticul 19:33-19:34* şi a poruncii din *Deuteronomul 10:16 (10:16-10:19)*. <"Să vă circumcideţi inima, înlăturându-i prepuţul şi să nu vă mai înţepenii gâtul"> şi trebuie să vină dinspre om, din interiorul său. Căci scrie: <"Dar dacă nici aşa nu mă veţi asculta şi dacă vă veţi împotrivi mie... pe voi am să vă împrăştii printre naţiuni... Poate că atunci inima lor necircumcisă se va umili..."> *Leviticul 26:27; 26:33; 26:41* şi: <"YHWH, Dumnezeuul tău va circumcide inima ta şi inima urmaşilor tăi ca să îl iubeşti pe YHWH, Dumnezeuul tău din toată inima ta şi din tot sufletul tău ca să trăieşti"> *Deuteronomul 30:6*. Scrie: <"Sunăţi din corn în Sion şi scoateţi un strigăt de luptă pe muntele meu sfânt... căci ziua Domnului Dumnezeu vine... este... o zi de nori şi de beznă groasă Fiul meu, nu uita legea mea şi inima

ta să respecte poruncile mele... De aceea,... întorceți-vă acum la mine cu toată inima, cu post, cu plânset și cu vaiet ! Sfâșiați-vă inima, nu veșmintele... Sunați din corn în Sion. Sfințiți un post !... Să plângă preoții, slujitorului Domnului între portic și altar..."> *Ioel 2:1-2:17*; <"Fiul meu, nu uita legea mea și inima ta să respecte poruncile mele... Să nu te părăsească bunătatea iubitoare și adevărul. Leagă-ți-le..., scrie-le pe tăblița inimii tale"> *Proverbe 3:1-3:6*. Și <"Odată cu mâinile să ne înălțăm și inima spre Dumnezeu care este în cer"> *Plângerile 3:41*. Circumcizia inimii nu e desăvârșită fără circumcizia "în spirit": <"Mai degrabă, circumcizia cu adevărat în spirit este aceea înălțătoare, înainte de toate"> *Gospel Thomas/GTh v.349-353*. Trebuie să ținem cont și cât de detaliat explică Sfântul Pavel în Capitolul 2 din *Romani 2:1-2:29*, reducând astfel la esență: <"Va fi necaz și strâmtorare peste sufletul oricărui om care face răul, mai întâi peste al iudeului și apoi peste al grecului, dar va fi glorie, onoare și pace peste oricine face binele, mai întâi peste iudeu și apoi peste grec. Căci la Dumnezeu nu este părtinire... De fapt, circumcizia este de folos numai dacă respecti legea, dar, dacă încalci legea, circumcizia ta devine necircumcizie"> *Romani 2:9-2:11; 2:25*. Totuși, trebuie citit întreg Capitolul 2 ca să ne lămurim asupra acestei chestiuni !

-Să existe o bună înfrânare în ceea ce tânjește sufletul și inima fără de circumcizia în "carne" ?

-Am înțeles că la Amnon nu ar fi fost suficient. Căci dragostea sa pentru Tamar s-a preschimbat în ură, căci el îi spune întâi lui Ionadab, fiul lui Șimea, fratele lui David că e îndrăgostit de ea *2 Samuel 13:4*, apoi, mai târziu după ce a umilit-o și s-a culcat cu ea i-a spus: <"Ridică-te și pleacă !"> *2 Samuel 13:15*, iar tulburarea sa sufletească în dorința de a o umili (dată de pofta trupezască și nesăbuița sa [*a lui Amnon*]) i-a produs traume fetei.

-Lămuriți-mi circumcizia "în spirit" despre care scrie evanghelistul Thomas.

-Îmi par legate de următoarele versete: <"Căci orice om trebuie să fie sărat cu foc... Să aveți sare în voi înșivă și să păstrați pacea între voi"> *Marcu 9:49-9:50*, precum și de răspunsul pe care îl dă Învățătorului Nicodim: <"Dacă cineva nu se naște din apă și spirit nu poate intra în Împărăția lui Dumnezeu. Ce s-a născut din carne este carne și ce s-a născut din spirit este spirit... Trebuie să vă nașteți din nou. Vântul suflă unde vrea și îi auzi vuetul, dar nu știi de unde vine și unde se duce. Așa este născut oricine din spirit... Niciun om nu a urcat la Cer în afară de cel care a coborât din Cer, Fiul Omului. Așa cum Moise a înălțat șarpele în pustiu, tot așa trebuie să fie înălțat Fiul Omului, pentru ca oricine crede în el să aibă Viața veșnică"> *Ioan 3:5-3:8; 3:13-3:14*. Amintesc și următoarele versete: <"Și zic fără încetare: *S-a dus gloria mea și ceea ce am așteptat de la Domnul Dumnezeu*. Adu-ți aminte de necazul meu !... Sufletul tău își va aduce aminte și se va apleca asupra mea. Iată ce-i voi aminti inimii mele. De aceea, voi aștepta cu răbdare. *Domnul Dumnezeu este de partea mea* a spus sufletul meu *de aceea îl voi aștepta cu răbdare*. YHWH este bun cu cel ce speră în el, cu sufletul care îl caută fără încetare. Bine este să aștepti în tăcere salvarea Domnului Dumnezeu ! Bine este ca bărbatul să poarte un jug în tinerețea lui !... Să-și întindă obrazul celui ce îl lovește. Să se sature de dispreț... Să ne examinăm căile, să le cercetăm și să ne întoarcem la YHWH. Odată cu mâinile să ne înălțăm și inima spre Dumnezeu, care este în cer"> *Plângerile 3:18-3:21; 3:25-3:27; 3:29; 3:40-3:41*. Să nu însemne aceasta (de o manieră explicită) <sărare prin foc> ? Căci ce să însemne oare nașterea din nou din apă și spirit ? Îndrăznesc doar să spun ceea ce intuiesc: botezul cu apă și încercarea în trup care sublimează spiritul. Prin nașterea din nou lepădăm căile vechi, le cercetăm și ne întoarcem la YHWH, înălțând inimile și mâinile spre Dumnezeu, spre înaltul cerului ! Aceasta este interpretarea mea (intuitivă). Totuși, în *Plângerile*, dar și în *Iov* și *Psalmi* alternează speranța în izbăvire cu deznădejdea amară. Constatând distrugerea, profetul deplânge: <"YHWH... I-a înghițit pe Israel... i-a prefăcut în ruină locurile fortificate. El a adus peste fiica lui Iuda multă jale și mult plânset... În indignarea și mânia sa, nu ține seama nici de preot, nici de rege. YHWH și-a respins altarul. Și-a disprețuit sanctuarul">... Dar după căința poporului și implorările de îndurare, în nețârmurita sa dreptate, YHWH răspunde poporului deznădăjduit, profetul dezvăluind și rațiunea suferinței (care nu este decât aceea de îndreptare a celor rătăciți): <"Domnul este drept, căci m-am răzvrătit împotriva gurii sale... Uită-te, o, Doamne, căci sunt în mare strâmtorare ! Lăuntru mi s-a tulburat. Mi s-a zvârcolit inima în mine, căci m-am răzvrătit peste măsură... Datorită faptelor de bunătate iubitoare ale Domnului nu am pierit, fiindcă îndurările sale nu se vor sfârși... O, YHWH, tu ai apărat cauza sufletului meu ! Mi-ai răscumpărat viața"> *Plângerile 2:5-2:7; 1:18; 1:20; 3:22; 3:58*. Câteodată, rătăcirea și speranța alternează ! Căci poporul rătăcește atât de ușor căile după ce are îndeplănit din binele nemeritat ! Spune Domnul Isus: <"... dar cine rabdă până la sfârșit, acela va fi mântuit"> *Matei 24:13*.

-Da ! Acum am altă înțelegere ! Totuși, nu atât de cuprinzătoare...

-Sărarea prin "foc" și renașterea din apă și spirit conduc la desăvârșita Înălțare. Și mai spun: <"Cât de misterioasă e Viața pentru cei adulți și cât de limpede este Viața pentru copilași !" . Omul nu e liber în trup, ci numai prin conștiința de sine în spirit. Iar Viața există numai prin conștiința de sine și conștiința coexistenței Minunatei Creații și prin Iubire Inefabilă în spirit. Căci existăm, știm că și coexistăm cu restul vieții (Creației), știm că există un temei Unic al existenței Creației și năzuim în unirea temeiului Vieții proprii cu

[*temeiul*] Vieții[lor] altor ființe prin Iubire Inefabilă, adică prin mijlocirea nețărmurită și adorarea Domnului Dumnezeu, dar prin mijlocirea plină de nepieritoare iubire a Fiului Prea-Iubit al Domnului. În trup nu ne găsim prin propria voie, ci dintr-o Rațiune Superioară> (*Notă exp.: Tolstoi Lev- "Despre Dumnezeu și om. Din jurnalul ultimilor ani *1907-1910*", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 19-21; 30; adaptare*). Acestea ar fi explicațiile la textul din *Galateni 5:13-5:25*. Și mai scrie: <"Niciodată să nu mi se întâmple să mă laud cu altceva decât cu stâlpul de tortură al Domnului nostru Isus Hristos, prin care lumea a fost ținută pe stâlp pentru mine, iar eu pentru lume ! Pentru că, în Hristos Isus, nici circumcizia nu este ceva, nici necircumcizia, ci o nouă creație este ceva. Iar peste toți cei care vor umbla cum se cuvine, să fie pace și îndurare, da, peste Israelul lui Dumnezeu"> *Galateni 6:14-6:16*.

-Deci ar trebui respectat sau nu legământul circumciziei "în carne" ?

-Puțin mai înainte tocmai mi-ai spus că ai o altă înțelegere. Dar pari nelămurit. Tot Sfântul Apostol al neamurilor Pavel scrie: <"Pentru o astfel de libertate ne-a eliberat Hristos. Rămâneți deci fermi și nu vă lăsați puși din nou în jugul sclaviei. Iată ! Eu, Pavel, vă spun că, dacă veți fi circumciși, Hristos nu vă va fi de niciun folos. Pe lângă aceasta, îi mărturisesc din nou oricărui om care se circumcide că are obligația să împlinească toată Legea...Voi ați alergat bine. Cine v-a împiedicat să ascultați de adevăr ? Convingerea aceasta nu este de la cel care vă cheamă. În ce vă privește, sunt sigur că voi, care sunteți în unitate cu Domnul, nu veți ajunge să gândiți astfel. Dar cel care vă tulbură, indiferent cine ar fi, va suporta condamnarea. Însă eu, fraților, dacă mai predic circumcizia, de ce mai sunt persecutat ? Atunci, într-adevăr, piatra de poticnire -stâlpul de tortură- a fost înlăturată"> *Galateni 5:1-5:11*. Dar ce s-a discutat când s-a decis ce și cum ? Căci, iată, se scrie despre discuțiile aprinse de la Ierusalim: < Și niște bărbați au coborât din Iudeea și au început să-i învețe pe frați astfel: "Dacă nu vă circumcideți după obiceiul lui Moise nu puteți fi salvați". Dar, după ce Saul Pavel și Barnaba Iosif au avut nu puține neînțelegeri și discuții aprinse cu ei, s-a hotărât ca Saul Pavel, Barnaba Iosif și alți câțiva dintre ei să urce la apostolii și bătrânii din Ierusalim, în legătură cu această dispută... unii din secta fariseilor care crezuseră s-au ridicat de pe scaun și au zis: "Trebuie să fie circumciși și să li se poruncească să respecte legea lui Moise". După o discuție lungă și aprinsă, Simon Petru s-a ridicat și le-a zis: "Dumnezeu, care cunoaște inima, a depus mărturie dându-le spiritul sfânt, ca și nouă. El n-a făcut nicio deosebire între noi și ei, ci le-a purificat inimile prin credință. Noi avem însă încredere că vom fi salvați prin bunătatea nemeritată a Domnului Isus la fel ca oamenii aceștia"> *FA 15:1-15:11*. Cu Saul Pavel și Barnaba Iosif au fost trimiși la Antiohia siriană, Siria și Cilicia și frații Iuda Barsaba și Sila cu scrisoarea: < "Căci Duhul Sfânt și noi am considerat că este bine să nu vă adăugăm nicio altă povară, decât următoarele lucruri necesare: să vă feriți de cele jertfite idolilor, de sânge, de cele *****ate [*Notă exp.: cu referire la consumul cărnii de la animalele sacrificate în acest mod, ceea ce nu ar permite scurgerea sângelui animalului sacrificat în scopul consumul cărnii*] și de la curvie; de care, păzindu-vă, bine veți face. Fiți sănătoși !"> *FA 15:28-15:29*. Conform versetului: <"Iată o lege pe timp indefinit pentru toate generațiile voastre, în toate locurile în care veți locui: Să nu mâncați nici grăsime, nici sânge !"> *Leviticul 3:17*. Și mai scrie: <"Numai carnea cu sufletul ei -sângele ei- să n-o mâncați. Mai mult, voi cere înapoi sângele sufletelor voastre"> *Geneza 9:4-9:5*. Și în continuarea recomandării pentru antiohieni, sinodul apostolilor și bătrânilor sectei nazarinenilor arată fără echivoc adeziunea lor la religia mozaică: <"Căci din timpuri străvechi, Moise are predicatori din oraș în oraș, pentru că este citit cu voce tare în sinagogi în fiecare sabat"> *FA 15:21*. Practic, o recomandare să se respecte *Legea lui Moise. FA 15:28-15:29* e explicită pentru circumcizia în "carne", aflând de la predicatori că "inimile le-au fost purificate prin credință" și "Moise... este citit cu voce tare în sinagogi în fiecare sabat". Care este situația de "fapt" ? Mulți dintre siro-iacobiți și nestorienii de-ai noștri din Persia pot proveni din Antiohia, ori noi (iacobiții și noi) respectăm legământul în "carne" (fără comentarii: chiar dacă nu s-a procedat la convertire -la adulți, la prima generație- s-a respectat la opt zile, la botezul copiilor). Era până în anul 85... Căci în acel an este posibil ca după modelele precedente (spre exemplu cel atestat în perioada anterioară și în timpul lui Ezechiel), sectanților din diasporă să le fi fost impusă obligativitatea circumciziei în "carne", ce fusese anterior (poate) neglijată în convertire. Acel an a fost anul când secta nazarinenilor (gruparea "minimilor" -a celor necircumciși-) s-a separat de facto ("fortuit") de religia mozaică DAR ÎN DIASPORĂ (de fapt, israelito-creștinilor *necircumciși*, denumiți în ebraică "*minimi*", adică sectari li s-a interzis accesul în sinagogi și datorită atitudinii și a poziționării diferite, cât și a insistenței lor pentru susținerea și impunerea doctrinei Sfintei Treimi. Ceea ce irită pe mulți dintre sacerdoți. Învățătura Domnului Isus avea unele particularități față de saducheii și fariseii, pe care îi mustră atunci când se oferă prilejul pe situații clare și distincte, dar se amintește de împlinirea Vechiului Testament; nicidecum de desființarea acestuia). Dar, tot în *Faptele Apostolilor* scrie și părerea Marilor Preoți Ana și Caiafa despre Petru și Ioan (arestați pentru că vorbiseră în templu despre învierea din morți, dându-l ca exemplu pe Domnul Isus) cum că erau oameni de rând și fără carte: <Văzând ei îndrăzneala lui Petru și a lui Ioan și înțelegând că erau oameni

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

fără carte și de rând, s-au mirat. Și și-au dat seama că fuseseră cu Isus... Le-au poruncit să nu mai vorbească și să nu mai predea nicăieri în numele lui Isus. Răspunzând, Petru și Ioan le-au zis: "...noi nu putem înceta să vorbim despre lucrurile pe care le-am văzut și auzit"> *FA 4:13-4:19*. Și Profetul Daniel scrie: <"Și mulți dintre cei ce dorm în țărâna pământului se vor trezi, unii pentru viață pe timp indefinit, alții... Cei ce au perspicacitate vor străluci cum strălucește întinderea cerului, iar cei ce îi aduc pe mulți la dreptate, ca stelele, pe timp indefinit, da, pentru totdeauna"> *Daniel 12:2-12:3*. Și o întrebare retorică: <"Oare pentru morți vei face tu minuni ? Sau se vor ridica cei ce zac neputincioși în moarte ? Te vor lăuda ei ?"> *Psalmii 88:10*. Nu sunt oare aceste profeții despre speranța în înviere ?

-Sfânta noastră Biserică Apostolică consideră că legământul circumciziei în "carne" trebuie respectat.

-Da, desigur. Dar să fi fost vorba doar despre circumcizia în "carne" ? În pledoaria sa în fața Sanhedrinului, martirul Ștefan spune: <"Și [Dumnezeu] i-a dat și legământul circumciziei"> *FA 7:8*. Și totuși cred, ca și Sfântul Pavel: <"Pentru că, în Hristos Isus, nici circumcizia nu este ceva, nici necircumcizia, ci o nouă creație este ceva"> *Galateni 6:15*. Iar Sfântul Petru ar fi spus în adunarea apostolilor și bătrânilor: <"Și Dumnezeu care cunoaște inima, a depus mărturie dându-le spirit sfânt, ca și nouă. El n-a făcut nicio deosebire între noi și ei, ci le-a purificat inima prin credință. Acum, de ce-l puneți pe Dumnezeu la încercare, așezând pe gâtul discipolilor un jug pe care nici strămoșii noștrii, nici noi n-am putut să-l purtăm ?"> *FA 15:8-15:10*. Și a citat și din Profetul Amos: <"Voi ridica în ziua aceea coliba căzută a lui David... Îi voi ridica ruinele și o voi construi ca în zilele de demult, pentru ca ei să ia în stăpânire ce a mai rămas din Edom, precum și toate națiunile peste care a fost chemat numele meu"> *Amos 9:11-9:12*. Tot Sfântul Pavel: <"Care este superioritatea iudeului sau folosul circumciziei ? Este mare în toate privințele... Este oare nedrept Dumnezeu când își arată mânia ? (Vorbesc ca un om). Nicidecum ! Altminteri, cum va judeca Dumnezeu lumea ?"> *Romani 3:1-3:2; 3:5-3:6*. Și subliniază că lui Avraam credința i s-a socotit ca dreptate pe când era necircumcis *Romani 4:9-4:10*. <"Fiindcă nu prin lege a primit Avraam sau sămânța lui promisiunea că va fi moștenitorul unei lumi, ci prin dreptatea care vine prin credință"> *Romani 4:13*. <"Și a primit un semn ca sigiliu al dreptății și anume circumcizia, prin credința pe care o avea când era necircumcis, ca să fie tatăl tuturor celor ce au credință și care au fost considerați drepecți, deși sunt necircumciși"> *Romani 4:11*.

-Adică ?

-La botez, circumcizia e mai ușoară: <"Toți cei de sex bărbătesc din mijlocul vostru care au opt zile să fie circumciși, din generație în generație"> *Geneza 16:12*. Deci e o limită inferioară de vârstă: de opt zile (adică până la opt zile de viață ale pruncului el este lăsat să se fortifice după naștere). În regiunile foarte călduroase, unele popoare o practică și la băieței, dar și la fetețe. Ar ajuta (se consideră) la o bună înfrânare. Dar buna înfrânare vine și din constituția trupească a omului, dar și din tipul caracterului. Un om cu un caracter puternic va încerca și poate va și reuși să se înfrâneze, desigur. Dar buna înfrânare poate fi și consecința unei alimentații ponderate și bazată pe vegetale. Iar în Ieremia scrie: <"Circumcideți-vă inima pentru Dumnezeu și înlăturați-i prepuțul, bărbați ai lui Iuda și locuitori ai Ierusalimului, pentru ca nu cumva, din cauza răutății faptelor voastre, furia mea să se aprindă ca un foc și să ardă fără ca cineva s-o stingă"> *Ieremia 4:4*. <Domnul Dumnezeuul tău va circumcide inima ta și inima urmașilor tăi ca să-l iubești pe Domnul Dumnezeuul tău, din toată inima ta și din tot sufletul tău, ca să trăiești> *Deuteronom 10:16-10:19*. Scrie: <"Să vă circumcideți inima, înlăturându-i prepuțul... Căci Dumnezeuul vostru... face judecată dreaptă orfanului de tată și văduvei și îl iubește pe locuitorul străin, îi dă pâine și mantie. Să-l iubiți și voi pe locuitorul străin, căci ați fost locuitori străini în țara Egiptului"> *Deuteronomul 10:16-10:19*.

-Deci cum este cu circumcizia (și aici nu mă refer la cea simbolică a inimii), ci la cea în "carne" ?

-Era Sfântul Pavel contra circumciziei în "carne" ? Nu ! <"Însă eu, fraților, dacă mai predic circumcizia, de ce mai sunt persecutat ?"> *Galateni 5:11*. Doar că el le scrie galatenilor că odată ce au începăt în spirit, nu ar avea sens să termine în "carne".

-Nu ar avea sens ?

-Acum mă sprijin tot pe Sfânta Scriptură... <"Nu v-a dat Moise Legea ? Dar niciunul dintre voi nu ascultă de Lege... Moise v-a dat circumcizia -nu că ea este de la Moise, ci de la strămoși- și voi circumcideți un om în sabat... Nu mai judecați după apatențe și judecați cu judecată dreaptă !"> *Ioan 7:19; 7:22; 7:24*. Acum... Nici Moise, nici Aaron nu au circumcis poporul născut în pustiu, pe drum: <"Toți cei care ieșiseră [din Misir/Egipt] fuseseră circumciși, dar toți cei născuți în pustiu, pe drum, după ce ieșiseră din [Misir/Egipt] nu fuseseră circumciși"> *Iosua 5:5*. Scrie: <"legământul meu în carnea voastră să servească drept legământ pe timp indefinit. Cel de sex bărbătesc care este necircumcis și care nu își va circumcide carnea prepuțului, da, sufletul acela trebuie nimicit din poporul său. A încălcat legământul"> *Geneza 17:13-17:14*.

Acum: s-au stins pe drum numai poporul ieşit din Misir/Egipt, ori s-au stins şi copiii ori tineri născuţi pe drum şi necircumcişi ? Practic, cei născuţi pe drum şi necircumcişi au fost înlăturaţi din mijlocul poporului său (adică li s-au scurtat zilele mai mult decât a îngăduit bunul Dumnezeu: adică nu au atins o sută două zeci de ani). Stă scris: <"Atunci, faraonul s-a sculat noaptea, el, toţi slujitorii lui... Noaptea, el i-a chemat imediat pe Moise şi pe Aaron şi a zis: *Sculaţi-vă, ieşiţi din mijlocul poporului meu,... duceţi-vă şi sluiţi-i lui YHWH aşa cum aţi spus ! Luaţi-vă şi turmele şi cirezile... ! Şi binecuvântaţi-mă şi pe mine !... Fiii lui Israel au plecat din Ramses la Sucot, în număr de şase sute de mii de bărbaţi,... fără a socoti şi copiii. Şi o multime de oameni de tot felul au urcat cu ei, precum şi turme şi cirezi, foarte multe animale"> *Exodul 12:30-12:32; 12:37-38*. Se spune că în acea noapte când au ieşit, YHWH <"a întins un nor ca un paravan şi un foc ca să dea lumină noaptea... Misirul s-a bucurat când au ieşit, căci îi cuprinsese frica de ei!"> *Psalmii 105:38-105:39*; <"Ziua îi conducea printr-un nor şi toată noaptea printr-o lumină de foc"> *Psalmii 78:14*. Şi: <"I-ai condus printr-un stâlp de nor ziua şi printr-un stâlp de foc noaptea, ca să le luminezi drumul pe care trebuiau să meargă!"> *Neemia 9:12*. <"Aceasta este o noapte pe care toţi fiii lui Israel trebuie să o țină pentru YHWH în toate generațiile lor... DOMNUL mergea înaintea lor, ziua într-un stâlp de nor ca să-I călăuzească pe drum, iar noaptea într-un stâlp de foc, ca să-I lumineze, ca să meargă şi ziua şi noaptea. Stâlpul de nor nu se depărta dinaintea poporului în timpul zilei, nici stâlpul de foc în timpul nopții"> *Exodul 12:42; 13:21-13:22*. Apoi, *Exodul 12:43-12:51* detaliază necesitatea circumciziei în "carne" în ceea ce este definite ca <legea referitoare la Paşte>. Poporul lui Israel a ieşit din Misir într-o zi din luna *abib* *Exodul 13:4* (adică luna nisan; pare-se ziua a 14-a ?). Acum: bărbatul alipit la femeie devin o singură carne *Geneza 2:24*. Chiar dacă s-au stins pe drum cei necircumcişi (căci exodul a durat patruzeci de ani *Iosua 5:6*), prin dragostea şi respectul lor faţă de soțiile lor (supraviețuitoare) şi copii ei se mântuiesc ? Deşi Sfântul Pavel crede că "poporul exodului" nu a intrat în "odihna Sa" prin neascultare, datorită necredinței; lor li se spune însă că nu vor intra în timpul vieții lor în țara promisă şi că vor pieri în pustiu *Evrei 3:17-3:19; Numerele 14:27-14:38*. Dar, presupun, că prin traducere, textul în modul cum îl citea Sfântul Pavel să ne fi fost transmis oare viciat ?

-Totuşi, nu are sens: este poporul pe care-l scoate din robie, luminându-i noaptea *calea* cu un stâlp de lumină !

-Adevărat ! Dar şi alți autori (din Vechiul Testament) consideră poporul exodului drept o generație puțin credincioasă.

-Pentru că a fost o generație supusă la încercări. Dacă a fost binecuvântat faraonul la plecare *Exodul 12:32*, să fi fost DOMNUL neîngăduitor cu poporul "exodului" ? Dumneavoastră spuneți că doi soți se mântuiesc împreună !

-Poporul "exodului" nu a ajuns la odihnă în țara promisă. Şi da ! După înălțare, regăsindu-se, ambele suflete se vor alipi şi vor fi o singură ființă îngerească (iată de ce îngerii nu au gen !? E un raționament...). Acum: sufletul lui Sihem s-a alipit de Dina: <"el s-a îndrăgostit de fată şi îi vorbea inimii ei... i-a spus tatălui său Hamor: ["Ia-mi-o pe tânăra aceasta de soție"...] Sihem le-a spus tatălui şi fraților Dinei: *Să găsesc favoare în ochii voștri ! Voi da orice îmi veți spune !... Numai dați-mi fata de soție !*... fiii lui Iacob le-au răspuns cu viclenie: *cu această condiție putem fi de acord: să fiți ca noi, adică fiecare bărbat al vostru să se circumcidă... Atunci... vom deveni un singur popor*"> *Geneza 34:3-34:4; 34:11-34:16*. Sihem, Hamor şi oamenii lor s-au circumcis, dar au pierit a treia zi de săbiile fiilor lui Iacob (Simeon şi Levi) şi ai oamenilor lor. <"Le-au luat oile, vitele şi măgarii, tot ce era în oraş şi tot ce era pe câmp. Le-au luat toată averea, i-au luat prizonieri pe toți copilașii şi pe soțiile lor şi au luat ca pradă tot ce era în case" > *Geneza 34:28-34:29*. Acum întreb retoric: s-a mântuit Sihem prin dragostea sa faţă de Dina şi prin respectarea legământului circumciziei, deşi nu ştim dacă legământul sacru al cununiei fusese formal oficiat (între Sihem şi Dina fusese o unire fizică de fapt. Dina i-a fost dată lui Sihem -de fapt, el a râvnit-o- şi Simeon şi Levi <"au luat-o pe Dina din casa lui Sihem şi au ieşit"> *Geneza 34:26*. <"el s-a îndrăgostit de fată şi îi vorbea inimii ei...> *Geneza 34:3*. În Lege există o dispoziție privind această conjunctură *Deuteronomul 22:28-22:29* cu precizarea <"Nu-i va fi permis să divorțeze de ea toată viața lui"> *Deuteronomul 22:29*). Dar restul celor nimiciți: Hamor şi oamenii săi ? Soțiile le-au fost luate ca pradă de către oamenii lui Simeon şi Levi şi au fost forțate să accepte noi soți. Aşa cum prin Dina putea să se mântuiască Sihem, prin soțiile lor trecute la credință şi născătoare de urmași în poporul lui Israel se puteau mântui cei trecuți prin sabie, dar circumcişi în "carne" din poporul lui Hamor şi Sihem ? Şi am să rostesc mai apoi cuvintele profetului Ieremia (*Ieremia 9:25-9:26*). Apoi, pe timpul regatelor lui Iuda şi Israel, o localitate numită Sihem din ținutul lui Efraim (ori la limita dintre ținuturile lui Efraim şi Manase, căci unul din fiii lui Manase se numea Sihem *Iosua 17:2*), care revine leviților, fii ai lui Chehat este

denunțată în mod repetat ca fiind locuită de oameni necircumciși în "inimă" *Osea 6:9*. De asemenea, e menționat un Sihem (să fie vorba despre aceeași localitate ?) în *Judecători 9:1-9:57*.

-Ar trebui să se circumcidă și popoarele farangilor și melkiților ?

-Aș fi tentat să spun că da, dacă n-au înlăturat prepuțul "inimii" (*Leviticul 19:18; Leviticul 19:33-19:34* și a poruncii din *Deuteronomul 10:16-10:19*; promisiunile din *Leviticul 26:27; 26:33; 26:41* și *Deuteronomul 30:6*). Dar de fapt nu știu (și nu am competența să mă pronunț), deși așa cum am spus *Exodul 12:43-12:51* statuează clar și fără echivoc (aceasta este *Legea referitoare la Paște*). Dar, dacă au înlăturat prepuțul "inimii", circumcizia în carne nu ar mai fi decât o "formalitate".

-Dar care trebuie îndeplinită.

-De accord. De principiu. Am să discut acum exclusiv despre actul circumciziei în "carne". Dat fiind ca la nou-născuți (dar nu imediat după naștere) efectuată la botez e mai ușoară, circumcizia rămâne exclusiv opțiunea părinților celui mic. În acele timpuri de început au fost făcute convertiri în rândul adulților. La copii, circumcizia era mai ușoară, deci: <"În ziua a opta, copilul să fie tăiat împrejur"> *Leviticul 12:3*. Și da, noi respectăm legământul circumciziei, chiar dacă derogarea a fost acordată Antiohiei siriene, de unde (și datorită căreia noi credem) și de unde ar proveni și învățătorii noștri. Căci presupun că derogarea a fost acordată adulților, dar după nașterea copiilor celor convertiți se poate proceda la circumcizia copiilor. Există un pasaj care spune că cei necircumciși în inimă -și carne- să nu profaneze Templul intrând pentru închinare (cerința e pentru convertiții de origine străină în *Ezechiel 44:9* și îmi pare cumulativă. Găsește sprijin în *Exodul 12:43-12:49*, în special în *Exodul 12:48-12:49*, ce face referire la locuitorul străin, care prin circumcizie în "carne" va deveni ca un israelit din naștere). Dar Sfântul Pavel arată că cea în "carne" e circumscrisă cele în inimă (iar cea în inimă ar fi circumscrisă celei în spirit), căci doar cea în inimă permite de fapt accesul în Marele Templu pentru străini conform *Tit 1:15-1:16* (dar chiar dacă nu sunt circumciși în inimă, ei se pot închina dacă sunt circumciși în "carne"), iar cea în spirit ar permite accesul în "Templul" ceresc. Credința îmbunează Căile inimii și faptelor și permite accesul în Marele Templu. Să fie oare suficientă în inimă și spirit ? Să nu fie oare necesar și pentru melkiți și farangi un nou Ezechiel care să impună obligativitatea circumciziei în carne ? Pe de altă parte, după ieșirea din Misir a fost neglijată circumcizia în rândul poporului o perioadă de timp (patruzeci de ani). Am să intru însă în detalii referitor la discuția anterioară despre Sihem și Dina. Și heviții (sau amoriții ?) din orașul lui Hamor și Sihem s-au circumcis (căci <suflul lui [*Sihem*] a început să se alipească de Dina, fiica lui Iacob. El s-a îndrăgostit de fată și îi vorbea inimii ei. Aprins de dragoste față de Dina, Sihem a stăruit pe lângă tatăl său, Hamor: "Ia-mi-o pe tânăra aceasta de soție"> *Geneza 34:2-34:4*; Hamor se adresează locuitorilor localității pentru a-i convinge să se circumcidă: <"Oamenii aceștia au gânduri de pace față de noi. Să locuiască deci în țară... căci țara e destul de largă înaintea lor. Putem să le luăm de soții pe ficele lor și putem să li le dăm pe fiicele noastre. Oamenii aceștia vor fi de acord să locuiască cu noi ca să devenim un singur popor numai cu o condiție: fiecare bărbat dintre noi să se circumcidă așa cum sunt circumciși ei. Atunci bunurile lor, averea lor și toate animalele lor nu vor fi oare ale noastre ? Numai să fim de acord să locuiască cu noi !" ... și toți bărbații s-au circumcis, toți cei ce ieșeau pe poarta orașului său> *Geneza 34:20-34:24*). Discursul lor e echilibrat. Prin conviețuire și căsătorii mixte absolut toată lumea ar fi beneficiat de prosperitatea comună (așa au și reușit să-i convingă pe concetățenii lor să se circumcidă). Numai că nu toți fiii lui Iacob aveau "gânduri de pace". Căci Simeon și Levi (în a treia zi de la circumcizie, pe când cei din oraș aveau încă dureri, în fruntea oamenilor lor) s-au dus pe tăcute în oraș și au trecut prin tăișul săbiilor toți bărbații. Au luat pradă, precum și copilașii și soțiile celor căzuți, devenind astfel un singur popor, conform promisiunii *Geneza 34:25-34:31*. Un oraș Sihem regăsim ulterior în regiunea muntoasă a lui Efraim, revenind leviților, fii al lui Chehat cf. *Iosua 21:20* (posibil *Iosua 17:7*) și unde era un sanctuar dedicat Domnului cf. *Iosua 24:26*. Și unul dintre fiii lui Manase se numea Sihem cf. *Iosua 17:2*. Am spus chestiunile referitoare la circumcizie pentru că circumcizia nu are neapărat o semnificație ritualică, ci o importanță (sau o logică) legată de igiena persoanei în condiții climatice date. Circumcizia ajută însă mult bunei înfrânări. Altfel spus, dacă Sihem ar fi fost deja circumcis "în carne" s-ar fi înfrânat în purtarea sa față de Dina. Căci Hamor și Sihem par a avea inimile "circumcise", dând dovadă de bună credință față de fiii lui Iacob: <Și suflul lui [*Sihem*] a început să se alipească de Dina... s-a îndrăgostit de fată și îi vorbea inimii ei> *Geneza 34:3*. Căci deși nu era o condiție simplă (circumcizia tuturor bărbaților, cu logică privind igiena personală), ei o îndeplinesc integral. Pentru a deveni un

singur popor cu fiii lui Iacob. Dar, în justificarea către populația orașului, Hamor spune ceva și despre conviețuirea în comun, dar și despre averea copiilor lui Israel, dar din perspectiva de a deveni un singur popor.

-O logică privind igiena personală ?

-Altfel spus, Avraam a procedat la circumcizie poate și pentru că stramoșii săi proveneau din ținutul Mesopotamiei de nord via Haran (!?). Părinții siriaci presupuneau că din orașul Our/Ur *al caldeenilor ?* conform *Neemia 9:7*, situat la sud de Senkereh, în locul zis Mouqayyar, pe malul drept al fluviului Eufrat. Domnul Isus întreabă: <"Nu v-a dat Moise Legea ? Dar niciunul dintre voi n-ascultă de Lege... De aceea, gândiți-vă la aceasta: Moise v-a dat circumcizia -nu că ea este de la Moise, ci de la strămoși-..."> *Ioan 7:19; 7:22*.

-Și totuși atunci când I s-a arătat lui Avraam și i-a cerut să circumcidă a spus: <"Toți bărbații născuți în casa ta și toți bărbații cumpărați cu banii tăi să se circumcidă negreșit, iar legământul meu în carnea voastră să servească drept legământ pe timp indefinit"> *Geneza 17:13*. Orașului Antiohiei i s-a dat derogare de către Sfinții Apostoli și li s-a spus că pot să nu se circumcidă. E o justificare ?

-Pentru noi nu. Pentru apuseni, da. Admit totuși argumentele Sfântului Pavel. În conexiune și cu argumentele Profetului Ieremia: <"Iată ! Vin zile" zice Domnul Dumnezeu când le voi cere socoteală tuturor celor care sunt circumciși, dar au rămas în necircumcizie... Căci toate națiunile sunt necircumcise și toată casa lui Israel are inima necircumcisă"> *Ieremia 9:25-9:26*. Dar noi ["*nestorienii*"] și iacobiții ne circumcidem "în carne". Dar așa cum spune Profetul Ieremia și unii dintre ai noștri au rămas în necircumcizie (aceea a inimii). Melkiții și creștinii apuseni nu ("în carne"), sprijinindu-se pe tradiție și pe unele scrisori ale Sfântului Pavel, la care face referire și Sfântul Petru (<"considerați răbdarea Domnului nostru drept salvare, așa cum v-a scris și iubitul nostru frate Pavel, după înțelepciunea dată lui, când v-a vorbit despre aceste lucruri..."> *2 Petru 3:15-3:16*). Căci nu se poate face dintr-o derogare de moment un motiv de neglijare a legământului Domnului cu Moise și poporul Său. <Să nu credeți că am venit să desființez Legea sau Profetii. N-am venit să desființez, ci să împlinesc. Căci vă spun că, dacă dreptatea voastră n-o va întrece pe cea a scribilor și a fariseilor, nu veți intra nicidecum în regatul cerurilor> *Matei 5:17-5:20*. Și mai explică: <Tot ce vreți să vă faceți vouă oamenii făceți-le și voi la fel, fiindcă aceasta înseamnă Legea și Profetii> *Matei 7:12*. Dar totuși sunt de acord cu Sfântul Pavel că în condițiile climaterice din bazinul mediteranean (din arealul Imperiului Roman), circumcizia nu era o necesitate absolută și a permis extinderea credinței și prozelitism la dimensiuni de neimaginat anterior. Domnul Isus spune: <El le-a mai zis: "Fiți atenți la ce auziți. Cu măsura cu care măsurați vi se va măsura, ba vi se va și adăuga. Fiindcă celui ce are i se va mai da, dar celui ce n-are i se va lua chiar și ce are"> *Marcu 4:24-4:25*. Convingerea mea este că și tradiția apuseană (bazată pe comoara de înțelepciune din scrisorile Sfântului Pavel), dar și tradiția noastră sunt corecte în fața ochilor Domnului Dumnezeu, care vede roadele adevăratei circumcizii, aceea a inimii, dar și rostul îndeplinirii legământului ! Legământul are sens și pentru ei, dar și pentru noi, căci toți suntem "cumpărați cu bani de la străini", adică cu plata "celor treizeci de arginți" și a suferinței și martiriului Domnului Isus...

-Deci ar trebui și melkiții și farangii să se conformeze circumciziei în "carne"...

-La Ghibeat-Haaralot, Iosua (Hosea, fiul lui Nun; Hosea semnificând "salvare, eliberare") a circumcis pe cei născuți în exod și necircumciși din poporul lui Israel cu ajutorul unor cuțite de cremene. Se scrie: <Căci fiii lui Israel umblaseră patruzeci de ani prin pustiu, până când a pierit toată națiunea aceea, adică bărbații de război care ieșiseră din Egipt, care nu ascultaseră de glasul Domnului... Și în locul lor i-a ridicat pe fiii lor. Pe aceștia i-a circumcis Iosua, căci erau necircumciși, pentru că nu fuseseră circumciși pe drum. După ce a fost circumcisă toată națiunea, ei au rămas la locul lor de tabără până când s-au vindecat> *Iosua 5:6-5:8*. Și se mai scrie: <Și Iosua era plin de spirit de înțelepciune, căci Moise își pusese mâna peste el. Fii lui Israel au ascultat de el și au început să facă așa cum îi poruncise Domnul lui Moise> *Deuteronom 34:9*. Iosua fiul lui Nun fusese numit conducător al poporului *Deuteronomul 31:23* încă de pe când trăia încă Moise. Și Iosua l-a binecuvântat pe Caleb, fiul lui Iefune chenizitul după cererea acestuia *Iosua 14:6-14:15* (Caleb era un om apropiat și fidel al efraimitului Iosua și una dintre căpeteniile fiilor lui Israel Israel, respectat și apreciat de Moise pentru fidelitate *Numererele 13:3-13:16*; "cheniziții" sunt enumerați între popoarele țării, de la râul Misirului până la fluviul cel mare, Eufrat *Geneza 15:19*; numele lor ca popor ar putea semnifica și <conducător; Șef al unei adunări> conform unui cuvânt ebraic cu semnificația de "adunare"). Și lui Caleb i-a dat ținutul Hebronului ca moștenire (adică Chiriati-Arba) *Iosua 14:13-14:1*, respectiv <câmpul orașului și așezările care aparțineau de oraș> *Iosua 21:12*. Caleb i-a avut pe Iru, Ela (acesta l-a avut pe Chenaz), Naam *1 Cronici 4:15* și Acsa (fiica sa a fost luată de soție de către Otniel, fiul lui Chenaz, fratele

mai mic al lui Caleb, care ar fi fost deci vărul ei. Chenaz era și numele fiului lui Elifaz și nepot lui Esau *din Ada, fiica lui Elon hetitul*. Despre Otniel fiul lui Chenaz se spune că a devenit judecătorul lui Israel pentru cca. patruzeci de ani. Ridicat ca salvator de către Domnul Dumnezeu, în fruntea lui Israel Otniel l-a biruit pe Cușan-Rișaitim, regele Mesopotamiei și Siriei *Judecătorii 3:8-3:11*). Moștenirea lui Iosua fiul lui Nun fusese la Timnat-Serah/Timnat-Heres, <în regiunea muntoasă a lui Efraim, la nord de muntele Gaaș> *Iosua 19:50; 24:30; Judecătorii 2:8-2:10*, unde a și fost înmormântat după ce s-a stins, iar conducerea a rămas bătrânilor <care au continuat să trăiască după Iosua> *Iosua 24:31*. Iosua fiul lui Nun a zidit orașul Timnat-Serah/Timnat-Heres. Apoi s-au ridicat conducători dintre judecători (Otniel, soțul Acsei, fiica lui Caleb e menționat primul), iar religios poporul lui Israel a fost păstorit de Eleazar, fiul lui Aaron și apoi de către Fineas, fiul lui Eleazar.

-Ce să înțelegem de aici ?

-Că au existat alianțe între idumeeni/edomiți (sau horiți) și tribul lui Iuda (regăsite în atestări ulterioare de nume: <Fiii lui Chenaz au fost Otniel și Seraia; fiii lui Otniel: Hatat... Iar lui Seraia i s-a născut Ioab; tatăl Ghe-Harașimului; căci ei deveniseră meșteșugari> *1 Cronici 4:13-4:14*; iar despre un om înstărit din Maon cu gospodăria în Carmel din Iuda, pe numele său Nabal se spunea că era calebit *1 Samuel 25:3*). Chenaz, Seraia, Ioab, Iru, Ela, Hatat sunt nume regăsite și în Edom: Chenaz, Seir, Iobab fiul lui Zerah/Iov din tara Uț (Uț se numea și fiul horitului Dișan, dar și primul născut al lui Nahor cu Milca *Geneza 22:21*), Iram, Ela *Geneza 36:41; 36:43*, Hadad fiul lui Bedad, Ebal <?> fiul lui Șobal și nepot al horitului Seir *Geneza 36:10-36:43*. Iar Hadad e și numele unui fiu al lui Ismael, fiul lui Avraam și al servitoarei egiptene a Sarei, pe nume Agar *Geneza 25:13*.

-Puteau fi la fel de bine și horiți ?

-Da. Dar la fel de bine și idumeeni/edomiți. Poate chiar plecând de la Tamar, dar doar ca o presupunere (căci se pare că ea locuia la tatăl ei nu departe de Enaim, între Adulam și Timna, deci nu în Seir). Și desigur au existat alianțe și între simeoniții stabiliți în Seir (care au risipit sau învins o rămășiță a amaleciților stabiliți în Seir) și edomiți/idumeeni. Să revenim la chestiunea circumciziei...

-Desigur. Totuși, eu rămân la părerea-mi proprie că la opt zile circumcizia este mai ușoară. Și fără riscuri majore (și dureri, precum în cazul adulților: <când ei aveau încă dureri> *Geneza 34:25* și *Iosua 5:8*: <După ce a fost circumcisă toată națiunea, ei au rămas la locul lor în tabără până s-au vindecat> *Iosua 5:8*). Dar până la urmă, circumcizia ar fi doar o opțiune mai degrabă personală. Totuși, există un verset "intransigent": *Geneza 17:14*. Avraam s-a circumcis la nouăzeci și nouă de ani, Ismael la treisprezece ani și toți bărbații din casa lui Avraam alături de ei. <A spus Avraam către Dumnezeu: "Acest Ismael să fie viu înaintea Ta"> *Geneza 17:18*. Circumcizia "în carne" ar ajuta mult bunei înfrânări. Nu știu pentru care motiv, Saul Pavel îi ceartă pe galateni pentru că au înțeles importanța circumciziei "în carne": <Galateni fără minte !... Ați primit spiritul datorită lucrărilor legii sau pentru că ați auzit cu credință ? ... Așa de fără minte sunteți ? După ce ați început în spirit, acum terminați în carne ?> *Galateni 3:1-3:3*. Dacă ținem cont de versetul "intransigent": *Geneza 17:14*, ar fi fost o greșeală faptul că îi certa. Dar dacă țin cont de totalitatea scripturii, se ridică unele semne de întrebare. E adevărat că și în Evanghelia după Thomas (din Misir, în coptică) scrie că mai bună e circumcizia inimii și a spiritului: <"Să fie circumcizia de folos sau nu pentru noi ?". El le-a spus lor: "Dacă așa de folos era, Tatăl nostru ne-ar fi ivit din pântecul prea-bunei mame născătoare gata circumciși. Mai degrabă, circumcizia cu adevărat în spirit este aceea înălțătoare, înainte de toate"> *Gospel Thomas/GTH v.349-353*.

-Reiese că circumcizia în "spirit" este egală circumciziei "inimii" ! Astfel reiese !

-Textul are două corespondențe: prima este o replică a guvernatorului consular al Iudeei, Q. Tineius Rufus exprimată în preajma revoltei lui Bar Kochba, în dialog cu Rabi Akiva: <"Dacă mulțumirea Domnului Dumnezeu atât de mare era în circumcizie, de ce copilul nu s-ar naște din pântec deja circumcis ?"> redată în Midraș Tanhuma. O observație pertinentă însă: e improbabil ca Q. Tineius Rufus (guvernator consular între 163-168 e.n.) și Rabi Akiva (martirizat cca. 132 e.n., cel târziu 135 e.n.) să fi fost cu adevărat contemporani. Altfel spus, dialogul este doar ipotetic și atribuit arbitrar celor doi (!?), deci trebuie acceptată ca pildă (*mașal pl. <meșalim>*) imaginară. La a doua corespondență, din "Dialogurile cu Trypho" atribuite lui Iustin (cca. 153 e.n.): <"Dacă de folos era circumcizia așa după cum crezi, Domnul Dumnezeu nu l-ar fi creat pe Adam deja circumcis ?"> nu avem ce argumenta practic. Este extrem de categorică (!?). Nu descindem toți din Adam și din

"Cea Vie" ? Acest pasaj este un argument solid în favoarea concepțiilor Sfântului Pavel. Iar Sfântul Pavel redă această convingere: <"Căci iudeu nu este cel ce e așa pe dinafară și circumcizie nu este cea dinafară, din carne, ci iudeu este cel ce e așa pe dinăuntru, iar circumcizia lui este aceea a inimii, prin spirit și nu printr-un cod scris. Lauda acestuia vine nu de la oameni, ci de la Dumnezeu"> *Romani 2:28-2:29*.

-La fel: e egalitate între circumcizia "inimii" și a "spiritului" ! Conform: <"Când se vor împlini asupra ta toate aceste cuvinte -binecuvântarea și blestemul... dacă îți vei aduce aminte de ele în inima ta, între toate națiunile în care te-a risipit DOMNUL Dumnezeuul tău și tu cu fiii tăi te vei întoarce cu toată inima și tot sufletul tău la DOMNUL Dumnezeuul tău... atunci DOMNUL... te va strânge iarăși dintre toate popoarele..."> *Deuteronomul 30:1; 30:2;...30:6* și <"Aruncați departe de voi toate fărădelegile pe care le-ați comis și dobândiți o inimă nouă și un *spirit nou*. De ce să muriți, casă a lui Israel ? Căci eu nu îmi găsesc plăcerea în moartea celui ce moare" zice DOMNUL Dumnezeu Suveran. "Întoarceți-vă deci și rămâneți în viață"> *Ezechiel 18:31-18:32.. "Dobândiți o inimă nouă și un spirit nou"*.

-Se amintește... <"Căci voi turna apă peste cel însetat și pâraie line peste locul uscat. *Voi turna spiritul meu peste sământa ta și binecuvântarea mea peste urmașii tăi*"> *Isaia 44:3: "turnarea spiritului și binecuvântarea"*. Iar în scrisorile Sfântului Pavel <"...binecuvântarea lui Avraam să vină pentru națiuni prin Isus Cristos, ca să primim prin credința noastră *spiritul promis*"> *Galateni 3:14*. "Să primim prin credința noastră *spiritul promis*". Și rezultatul extinderii sectei s-a văzut cu timpul: extinderea creștinismului aproape în toată lumea. Ideea beneficiului circumciziei inimii se regăsește și în *Ieremia 4:4 și Ieremia 9:26*: <"voi pedepsi... pe toți cei circumciși care sunt necircumciși... Toată casa lui Israel este necircumcisă în inimă"> (se spune și că: <urechea le este necircumcisă și nu pot să audă> *Ieremia 6:10*). Și: <"Niciun străin, necircumcis în inimă și necircumcis în carne să nu intre în locașul meu cel sfânt"> *Ezechiel 44:9*. Cred totuși că și altcineva (alt propovăduitor) a făcut convertiri acolo, în Galatia, iar Sfântul Pavel se putea teme de consecințele neplăcute pentru rata convertirilor datorate unor incidente cauzate de pierderile de prea mult sânge ca urmare a circumciziei unuia dintre adulți (efectuată poate printr-o procedură mai puțin corectă ori poate influențată de o anatomie particulară a celui circumcis). Aceste consecințe nu erau deloc dorite. Explicația posibilă referitoare la prezența unui propovăduitor al circumciziei în "carne" era că în Galileea națiunilor erau și implantări de legionari galateeni lăsați la vatră după terminarea serviciului militar. Și care luaseră femeile locului, limba și religia (dar care păstrasera în subsidiar în unele sate poate și limba galateeană, precum și limba latină ca mijloace conversaționale locale, afară de limba ebraică). Acum am să spun și altceva. Saul Pavel a fost un aderent ulterior al sectei nazarinene care nu a fost un martor direct și implicat al învățăturilor și faptelor Domnului Isus. Căci din împotrivor (de moment), Saul Pavel a devenit solidar mișcării, primind botezul în orașul Damasc. Acolo și-a recăpătat și vederea (pe care o *pierduse la apariția luminii și auzirea vocii*). În vremea aceea, botezul era și cu apă, dar și prin punerea mâinilor și dăruirea Duhului Sfânt de către un credincios cu har. Cumva, cred totuși că evoluția spirituală a Sfântului Pavel s-a desăvârșit cu timpul. <Răspunzând [lui Nicodim], Isus i-a zis: "Foarte adevărat îți spun: Dacă cineva nu se naște din nou, nu poate vedea Împărăția lui Dumnezeu... Isus i-a răspuns: "Foarte adevărat îți spun: Dacă cineva nu se naște din apă și spirit, nu poate să intre în Împărăția lui Dumnezeu. Ce s-a născut din carne este carne și ce s-a născut din spirit este spirit. Nu te mira că îți-am spus: Trebuie să vă nașteți din nou"> *Ioan 3:3-3:8*. Căci: <"sunt trei care depun mărturie: spiritul, apa și sângele, iar aceștia trei sunt în armonie"> *1 Ioan 5:7-5:8*. Pentru noi, o "cale de mijloc" este să respectăm legământul circumciziei (fără a fi însă împotriva preceptelor propovăduite de urmașii Sfântului Pavel în apus). Lao Dan scrie: <A fi din belșug înzestrat cu virtuțile lui Dao/Tao [*înseamnă*] a te asemui cu un prunc abia născut: ... plânge în hohote fără încetare, însă nu răgușește, [*căci*] suflul său este desăvârșit> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 144*). Saul Pavel este acceptat de congregația din Ierusalim doar după buna mărturie a lui Barnaba Iosif referitoare la el: <Când a ajuns la Ierusalim, el a încercat să li se alăture discipolilor, dar toți se temeau de el, fiindcă nu credeau că este discipol. Atunci Barnaba i-a venit în ajutor și l-a dus la apostoli...> *Faptele Apostolilor 9:26-9:27*. În altă parte, Saul Pavel scrie: <...și m-am întors iarăși la Damasc. Apoi, după trei ani, am urcat la Ierusalim ca să-l vizitez pe Chifa și am rămas la el cincisprezece zile. Dar n-am văzut pe niciunul dintre apostoli, ci numai pe Iacov, fratele Domnului> *Galateni 1:17-1:19*. <Când apostolii au auzit la Ierusalim că Samaria primise Cuvântul lui Dumnezeu, i-au trimis la ei pe Petru și Ioan, care au coborât și s-au rugat ca ei să primească Duh Sfânt. Căci acesta nu coborâse încă peste niciunul dintre ei, ci doar fuseseră botezați în numele Domnului Isus. Atunci și-au pus mâinile peste ei și aceștia au început să primească Duh Sfânt> *FA 8:14-8:17*. La convertirea lui Corneliu, <Duhul Sfânt a coborât peste toți cei ce ascultau Cuvântul. Cei fideli care veniseră cu Petru și care erau dintre cei circumciși au rămas uimiți, pentru că darul Duhului Sfânt fusese turnat și peste oamenii națiunilor. Căci îi auzeau vorbind în limbi și preamărindu-l pe Dumnezeu. Atunci Petru a răspuns: "Poate cineva

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

să interzică apa ca să nu fie botezați aceștia care au primit Duh Sfânt la fel ca noi ? Apoi a poruncit să fie botezați în numele lui Isus Hristos> *FA 10:44-10:48*. <Un iudeu pe nume Apolo, originar din Alexandria, bărbat cu darul vorbirii a sosit la Efes... pentru că era înflăcărat de spirit, vorbea și preda corect lucrurile referitoare la Isus, dar cunoștea numai botezul lui Ioan. Când l-au auzit, Priscila și Aquila l-au luat cu ei și i-au explicat mai exact Calea lui Dumnezeu. În Ahaia, cu tărie și temeinic, dovedea public că alții greșeau și demonstra cu scripturile că Isus este Hristosul> *FA 18:24-18:28*. Deși nu este numit decât în Faptele Apostolilor, trebuie că Apolo să fi participat și el la redactarea uneia dintre Evangheliile (probabil la cea a după Luca). <Când Apolo era în Corint, Saul Pavel... a coborât la Efes, unde a găsit câțiva discipoli, pe care i-a întrebat: "Ați primit Duh Sfânt când ați devenit credincioși ?". Ei au răspuns: "Dar nici nu am auzit că există Duh Sfânt". El a întrebat: "Atunci cu ce ați fost botezați ?". Și ei au răspuns: "Cu botezul lui Ioan". Saul Pavel a zis: "Ioan a botezat cu botezul care era simbol al căinței și a spus poporului să creadă în cel care va veni după el, adică în Isus. Când Saul Pavel și-a pus mâinile peste ei, Duhul Sfânt a venit peste ei și au început să vorbească în limbi și să profetească. Cu toții erau cam doisprezece bărbați> *FA 19:1-19:7*. Mai exista un text apocrif: "Călătoriile lui Paul și ale Theclei". Acest text a circulat în Asia, fiind invocat de către preotese ca argument al dreptului lor de a predica Cuvântul și de a boteza. Alte texte: "Martiriul Theclei", "Călătoriile lui Toma", "Călătoriile lui Petru", "Călătoriile lui Ioan", "Scrisoarea lui Isus Hristos către regele Abgar al Edessei", "Evanghelia celor Doisprezece", "Evanghelia după Nicodim", "Scrisoare lui Aristeas" (atribuită în mod egal și lui Philocrates) și posibil de sorginte gnostică: "Scrisoarea atribuită lui Barnabas", "Evanghelia adevărului", "Cartea secretă a lui Ioan" și altele au circulat în mod restrâns. Ulterior, Nestorius scrie "Cartea lui Heraclides" la care ne raportăm și noi, în care își exprimă părerile și comentariile la Conciliile de la Efes din anii 431 și 449. Desigur, avem și observațiilor conducătorilor Bisericii noastre.

-Exprim o părere proprie: botezul cu apă (practicat de Ioan) ar fi un simbol al căinței, dar nu ar fi complet fără punerea mâinilor și primirea Duhului Sfânt (botezul cu Spirit Sfânt).

-Așa a spus Sfântul Saul Pavel !

-Ori aceasta nu o poate face decât cineva cu mult har.

-Exact ! <Isus i-a răspuns (lui Nicodim): "Foarte adevărat îți spun: Dacă cineva nu se naște din apă și din spirit, nu poate să intre în regatul lui Dumnezeu"> *Ioan 3:5*. După Înviere, Domnul Isus le-a apărut discipolilor: <Isus le-a zis din nou: "Pacea să fie cu voi !... Și, după ce a spus aceasta, a suflat peste ei și le-a spus: "Primiți spirit sfânt !". Dacă iertați păcatele cuiva, ele îi sunt iertate"> *Ioan 20:21-20:23*.

-Botezul este deci cu apă și spirit sfânt ! În *Deuteronom 34:9* se spune că <Iosua fiul lui Nun era plin de spirit de înțelepciune, căci Moise își pusese mâna peste el>.

-<Și Ioan depunea mărturie zicând: "Am văzut spiritul coborând din cer ca un porumbel; și a rămas peste El. Eu nu-l cunoșteam, dar Cel care m-a trimis să botez cu apă mi-a spus: *Cel peste care vei vedea spiritul coborând și rămânând este cel care botează cu spirit sfânt*. Și eu am văzut lucrul acesta și am depus mărturie că El este Fiul lui Dumnezeu"> *Ioan 1:32-1:34*.

-Mărturia Sfântului Ioan Botezătorul !

-Și scrie Ioan: <"Cine este cel care învinge lumea dacă nu cel care crede că Isus este Fiul lui Dumnezeu ? ... Căci sunt trei care depun mărturie: spiritul, apă și sângele, iar aceștia trei sunt în armonie... Și mărturia depusă este aceasta: că Dumnezeu ne-a dat viața veșnică, iar această viață este în Fiul Său" > *1 Ioan 5:5-5:8; 5:11*.

-Spirit, apă și sânge... Cei trei "martori" care sunt în armonie... O "Treime" !

-În Efes, Saul Pavel <a mers la sinagogă trei luni... Dar pentru că unii se împietreau și nu credeau, ci vorbeau batjocoritor despre Calea înaintea mulțimii, el s-a retras și i-a separat pe discipoli de ei și ținea cuvântări zilnic în sala școlii lui Tiran... timp de doi ani, astfel că toți cei care locuiau în provincia Asia au auzit Cuvântul Domnului, atât iudei, cât și greci> *FA 19:8-19:10*.

-Practic a deschis o sinagogă aparte !

-Da. Dar a acceptat și unele practici simplificatoare (discutând de altfel cu "sinodul" nazarinean...) Explică Sfântul Petru: <"considerați răbdarea Domnului nostru drept salvare, așa cum v-a scris și iubitul nostru frate Saul Pavel, după înțelepciunea dată lui, când v-a vorbit despre aceste lucruri și cum de altfel a vorbit în toate scrisorile. În ele sunt totuși unele lucruri greu de înțeles, pe care cei neînvățați și nestatornici le denaturează, cum fac și cu restul Scripturilor, spre propria lor distrugere"> *2 Petru 3:14-3:16*. Presupun că cei acceptați fără respectarea legământului circumciziei "în carne" sunt cei denumiți în Talmud "minimi".

-Și ce ar înțelege apostolul Simon "Chifa"/Petru prin răbdarea Domnului ca salvare ?

-Și credința în răbdarea Domnului nostru o putem considera ca o formă de salvare. Revin. Căci Calea Domnului Isus întâmpină rezistență și împotrivire radicală în diaspora mozaică. Ori, se spune că iudeii din Asia Minor erau categoric vehemenți împotriva lui Saul

Pavel tocmai din acest motiv, al convertirii celor necircumcişi şi a lejerităţii cu care chestiunea circumciziei era tratată după convertirea propriu-zisă. Despre răspândirea credincioşilor religiei mozaice în cele o sută douăzeci şi şapte de provincii ale Imperiului Persan sub Ahaşveroş ne povesteşte Mardoheu în Cartea Estera, scrisă în cca. 475 î.e.n., Estera fiind numele reginei, fiica lui Abihail, care-l avea ca tutore pe Mardoheu, paharnic imperial şi guvernator al Iudeei o perioadă de timp. Un alt paharnic al regelui Artaxerxes în cetatea Susa care cere permisiunea regelui de a se reîntoarce la Ierusalim fusese Neemia, fiul lui Hacalia (el a îndemnat la reconstrucţia zidului Ierusalimului şi guvernatorul Samariei îi reproşează că vrea să se proclame "rege în Iuda", numind profeţi să vestească aceasta *Neemia 6:5-6:7*, dar el este numit *tirşata*/guvernator în Iuda de către regele Persiei Artaxerxes, succedându-i probabil lui Ezra şi aproape la un secol după Zorobabel care iniţiase deja reconstrucţia Marelui Templu). Aflăm că regina Estera (*[Hadasa]*, soţia lui Ahaşveroş= Artaxerxes=Xerxes I, fiul lui Darius cel Mare/Hystaspis) era ca şi tutorele ei, Mardoheu, dintr-o familie beniaminită dusă în exil din Ierusalim pe când rege în Iuda era Ieconia/Ioiachin, în care regăsim patronime precum: Iair, Şimei, Chiş *Estera 2:5-2:8* -posibil descendentă din familia "matriţilor", a casei lui Saul conform *1 Samuel 9:21; 2 Samuel 16:5*, dar posibil şi din Machir, tatăl lui Galaad prin Segub, fiul lui Heţron. Că descindeau din familia "matriţilor" ar fi susţinut de faptul că <"Mardoheu a ieşit dinaintea regelui [*Ahaşveroş*] într-un veşmânt regal din material albastru şi până de in, cu o coroană mare de aur şi cu o mantie din ţesătură fină, din lână vopsită în purpuriu... şi mulţi din popoarele ţării se declarau iudei, căci groaza de iudei căzuse peste ei "> *Estera 8:15*; veşmântul regal era semn de onorare a unui demnitar din partea regelui *Estera 6:6-6:14* (*dar coroana mare din aur ? să fi fost semn de ascendenţă regală ?*); Iair fiul lui Segub, descendent din Heţron avea douăzeci şi trei de oraşe în ţinutul Galaadului *1 Cronici 2:22* sau treizeci, denumite Havot-Iair (*satele de corturi ale lui Iair*) *Judecătorii 10:4*; Iair a fost judecător al lui Israel; După decesul lor pe muntele Ghilboa, cadavrele fiilor regelui şi al regelui sunt luate de oamenii din Iabeşul din Galaad (erau recunoscători regelui Saul căci îi salvase de ameninţările lui Nahaş amonitul *1 Samuel 11:1-11:12*) şi oasele lor îngropate sub copacul cel mare (un tamarix *1 Samuel 31:13*) din Iabeş şi au postit şapte zile (nu e exclus ca Mardoheu să fi fost descendent dintr-o rubedenie a lui Saul din Iabeş din Galaad sau din Machir fiul lui Amiel din Lo-Debar, care îl proteja pe un nepot al lui Saul: Mefiboşet, fiul lui Ionatan *2 Samuel 9:4*); Chiş era tatăl regelui Saul; Şimei fiul lui Ghera era un beniaminit din familia casei lui Saul care îl blestema şi arunca cu pietre după David şi slujitorii acestuia, "mergând pe versantul muntelui în pas cu ei ca să-l blesteme şi să arunce... cu pietre,... ţărână" *2 Samuel 16:5-16:13* şi faptul că nu era un oarecare reiese din aceea că după ce Absalom moare şi când regele decide să treacă Iordanul şi poporul din Iuda îi ieşise în întâmpinare la Ghilgal, acolo soseşte şi Şimei fiul lui Ghera din Bahurim în fruntea a o mie de beniaminiţi, între care şi un nepot al regelui Saul. Şimei se prosternază înaintea regelui, cerându-şi iertare pentru injurii şi aruncarea cu pietre şi ţărână. Regele îi jură că nu va muri; Şimei este şi nume levitic între fiii lui Gherşom: Şimei şi Libni (şi între descendenţii lui Libni avem cu acest nume; de asemenea între fiii lui Merari fiul lui Levi); referitor la patronimul Iair, el s-ar explica astfel: când filistenii s-au strâns la Micmaş să lupte contra copiilor lui Israel, "poporul se ascundea... ori chiar au trecut Iordanul în ţinutul lui Gad şi în ţinutul Galaadului" *1 Samuel 13:6-13:7*.

-Hm... Vorbeam despre circumcizie...

-Dar repet, la adulţi circumcizia poate fi mai dificilă, la copii e mai uşoară. Deci, opţiunea circumciziei copiilor aparţine exclusiv părinţilor. <"De aceea, gândiţi-vă la aceasta: Moise v-a dat circumcizia -nu că ea este de la Moise, ci de la strămoşi- şi voi circumcideţi un om în sabat"> *Ioan 7:22*. Nici circumcizia nu este ceva, nici necircumcizia. Căci este o practică culturală şi nu neapărat una religioasă. După ieşirea din Egipt, Moise a generalizat această practică culturală. Acuzat clar de Marele Preot Anania şi predat guvernatorului Felix, Saul Pavel se apără: <"Dar recunosc înaintea ta că îndeplinesc un serviciu sacru pentru Dumnezeul strămoşilor mei potrivit căii pe care ei o numesc *sectă*, fiindcă eu cred tot ce este menţionat în Lege şi scris în Profeţi. Şi am în Dumnezeu speranţa pe care o nutresc şi oamenii aceştia: că va fi o înviere... aceste cuvinte am strigat: *Pentru învierea morţilor sunt judecat astăzi înaintea voastră !*"> *Faptele Apostolilor 24:14-24:21*. (În învierea morţilor credeau şi fariseii, care în timpul propovăduirii Domnului Isus îi fuseseră parţiali ostili -unii dintre ei-). Ulterior, la nucleul mesianic din jurul lui Petru aderă şi fariseii (grupul lor contestă derogarea de la circumcizie a prozelitilor din naţiuni). Căci Saul Pavel strigase în Sanhedrin: <"Fraţilor, eu sunt fariseu, fiu de farisei. Pentru speranţa în învierea morţilor sunt judecat". Când a spus aceasta, s-a iscat o neînţelegere între farisei şi saduceii... Căci saduceii spun că nu există nici înviere, nici înger, nici spirit, pe când fariseii afirmă

public toate acestea > *Faptele Apostolilor 23:6-23:8*. Saduceii promovau un <sistem inflexibil, ezoteric, fixat totdeauna prin codul scris al Pentateuhului; ireductibil legat de ritualul templului> (*Notă exp.: Cohen- "Talmudul", Ed. Hasefer, București, 2000, pag. 19*). Scrie Profetul Isaia (simbolic): <"...alți stăpâni, nu tu, s-au purtat cu noi ca niște proprietari... Ei sunt morți, nu vor mai trăi. Zac neputincioși în moarte și nu se vor mai ridica. De aceea, ți-ai îndreptat atenția ca să-i nimicești și să ștergi orice amintire a lor... Am conceput, am avut dureri de naștere și parcă am fi născut vânt... *Morții tăi vor trăi. Cadavrele noastre se vor ridica. Treziți-vă și strigați de bucurie, voi, care locuiți în țărână ! Căci roua ta este ca roua de pe nalbe și pământul îi va naște chiar și pe cei ce zac neputincioși în moarte*/"> *Isaia 26:13-26:19*. Mai e o promisiune transmisă Profetului Ezechiel de înviere a morților lui Israel (*Ieșurun/Iașar: Cel drept, titlu onorific pentru Israel Deuteronom 32:15; Iosua 10:13*): <"Voi pune spiritul meu în voi și veți reveni la viață; da, vă voi așeza pe pământul vostru; și veți ști cu siguranță că eu, Domnul, am vorbit și am făcut lucrul acesta" zice Domnul> *Ezechiel 37:14*. În viziunea Profetului Ezechiel, oasele s-au reunit, au apărut tendoanele, carnea, pielea. <Dar nu era suflare în ele... Profetește, Fiu al Omului și spune-i vântului: "...sufală peste oamenii aceștia uciși și să revină la viață !"..." și a intrat suflare în ei, au prins viață și au stat în picioare: o armată mare, foarte mare> *Ezechiel 37:7-37:10*. Fără să mă exprim asupra neînțelegerilor de atunci, intuiesc un aspect simbolic. Profetul Ezechia se adresează Casei lui Israel din exil, care e privită ca pierdută ("moartă") pentru dreapta credință, iar Domnul promite să îi readucă la viață prin reînsoflirea dreptei credințe prin readucerea poporului din exil. Până la urmă cum să interpretăm profetia ? În sens propriu ori figurat ? Eu înțeleg că ei ar fi "pierduți" în sens figurat, căci astfel înțeleg cuvintele <"Vă voi da o inimă nouă și voi pune în voi un spirit nou; da, voi înlătura inima de piatră din carnea voastră și vă voi da o inimă de carne"> *Ezechiel 36:26*. Pe de altă parte, admit că ceea ce e imposibil *omului* este categoric posibil Domnului Dumnezeu, confirmat în *Marcu 10:27*. Adică de readucere efectivă a celor uciși la viață... Să înțelegem că erau *uciși* în mod simbolic, ca urmare a *păcatului* ? Ori efectiv, de dușmănie și viclenii ? Iată și alt pasaj tot din Profetul Isaia: <"Toată carnea este ca iarba verde și toată bunătatea ei iubitoare, ca floarea câmpului. Iarba verde se usucă, floarea se ofilește, pentru că spiritul Domnului Dumnezeu suflă peste ea. Într-adevăr, oamenii sunt ca iarba verde. Iarba verde se usucă, floarea se ofilește, dar cuvântul Dumnezeului nostru va dăinui veșnic"> *Isaia 40:6-40:8*. Iar în *Psalmul 90*, considerată <"o rugăciune a lui Moise, omul adevăratului Dumnezeu"> scrie: <"O, YHWH, tu ai fost pentru noi o adevărată locuință din generație în generație... Tu îl întorci pe omul muritor în țărână și spui: *Întoarceți-vă, fii ai oamenilor !*. Căci, în ochii tăi, o mie de ani sunt ca ziua de ieri care a trecut și ca o strajă de noapte. Tu i-ai spulberat, sunt ca un somn. Dimineața sunt ca iarba care răsare din nou, dimineața înflorește și crește, iar seara se ofilește și se usucă "> *Psalmul 90:1; 90:3-90:6*. Deși recunosc, nu pătrund total sensurile tuturor profetiilor, unele având poate doar un sens figurat.

-În Vechiul Testament deci !

-În Noul Testament scrie: <"Dar despre morți că vor fi sculați nu ați citit în cartea lui Moise, în relatarea despre tufa de mărcini, cum Dumnezeu i-a zis: *Eu sunt Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacob* ? El nu este un Dumnezeu al celor morți, ci al celor vii"> *Marcu 12:26* și: <"...toți vom fi schimbați, într-o clipă, într-o clipeală de ochi, în timpul ultimei trompete. Căci trompeta va suna, morții vor fi înviați în neputrezire, iar noi vom fi schimbați. Fiindcă ceea ce este supus putrezirii trebuie să se îmbrace în neputrezire și ceea ce este muritor trebuie să se îmbrace în nemurire"> *1 Corinteni 15:51-15:53*.

-Pasajul din *1 Corinteni* e mai larg, vorbind despre învierea ca un om spiritual: <"...Este semănat corp fizic, este sculat din morți corp spiritual"> *1 Corinteni 15:44*. Dar plină de îndoială este pasajul sceptic din Cartea *Iov*: <"Dar bărbatul viguros moare și zace înfrânt; omul pământean își dă ultima suflare. Și unde mai este el ?... Tot așa și omul: adoarme și nu se mai ridică. Cât va fi cerul, nu se vor mai trezi, nici nu vor mai fi sculați din somnul lor...Dacă bărbatul viguros moare, poate el trăi din nou ?Voi aștepta în toate zilele muncii mele obligatorii, până îmi va veni alinarea"> *Iov 14:10; 14:12; 14:14*.

-E îndoială exprimată, deoarece schimbarea se va produce la ultimul sunet al trompetei, după cum scrie în *1 Corinteni 15:51-15:53*. De asemenea, e o promisiune că se vor reuni teritoriile Iuda și Israel, că Domnul va readuce pe fiii poporului din mijlocul națiunilor la care s-au dus, că va încheia cu ei un legământ de pace de durată indefinită *Ezechiel 37:15-37:28*. Iar pasajul din *Isaia 54:1-54:17* este o *meșalim*/pildă care prezintă poporul drept-credincios ca pe o soție și pe Domnul Dumnezeu ca pe un soț. Ce se spune în esență ? <"Sfântul lui Israel este Răscumpărătorul tău. El va fi numit Dumnezeul întregului pământ"> *Isaia 54:5*. Istoria poporului lui Israel nu e decât o continuă căutare a Căii și Mesajului adevăratului Dumnezeu. Revin la subiectul principal precedent. După ce sunt botezați cu spirit sfânt de către Pavel în Efes, circa doisprezece bărbați botezați cu botezul lui Ioan <au început să vorbească în limbi și să profetească> *FA 19:1-19:7*. Încercările la care urma să fie supus Saul Pavel la Ierusalim fuseseră prezise de profetul israelito-creștin Agab din Iudeea *Faptele Apostolilor 21:11*. Și totuși, Saul Pavel își asumă: <"Ce

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

faceți ? De ce plângeți și-mi frângeți inima ? Să fiți sigur că sunt gata nu numai să fiu legat, ci și să mor la Ierusalim pentru numele Domnului Isus"> *Faptele Apostolilor 21:13*. Diferențierea ar fi apărut ca urmare a convertirilor în mediul predominant grecesc, astfel încât cu timpul s-au constituit congregații distincte și cu un grad mare de autonomie în cadrul ritului mozaic. Dar acolo unde a primit sprijinul autorităților religioase locale (în Corint, președintele sinagogii, Crisp <a crezut în Domnul și, împreună cu el, toată casa lui> *FA 18:8*. Au fost botezați chiar de către Sfântul Pavel. Ulterior, Sosten, președinte al unei sinagogi din provincia Ahaia este de partea Sfântului Pavel, fiind <bătut în fața scaunului de judecată> *FA 18:17* de partidele israeliților/iudeilor care i se opuneau lui Saul Pavel. El este numit <Sosten, fratele nostru> *1 Corinteni 1:1*. Și probabil că desprinderea se petrece în a doua jumătate sau spre sfârșitul primului secol. Presupun că sinagogi separate se ridică încă de foarte timpuriu (școala lui Tiran *FA 19:9*), iar din 85 li se interzice israelito-creștinilor să mai intre în sinagogile de rit tradițional în diasporă și posibil doar după martiriul lui rabi Akiva ben Iosef (cca. 132...135) în provincial Iudeea, dar după declanșarea persecuției lui Hadrian, evreii se risipesc. Căci rabi Akiva ben Iosef era un Învățat extrem de conciliant și îngăduitor (totuși, mare parte dintre nazarineeni este posibil să fi emigrat la acel moment, rămânând doar cei care se conformau strict legii. Dar că minimii erau priviți drept sectari este probat de relatările din Talmud). Prin decizia Înaltețelor Autorități Ecleziastice s-a produs ruptura, ori a fost "încurajată" de autoritățile romane fie direct (persecuții sistematice și diferențieri), fie indirect, prin manipulare, pentru a fragiliza și rupe unitatea care menținea religia mozaică. Și pentru a lipsi mișcarea independentistă de unele surse de venit provenite din pelerinajul la Ierusalim ori din donații. Acest eveniment marchează o delimitare a sectei israelito-creștine de religia-mamă și precipită ridicarea de lăcașe de închinare proprii. Iar desprinderea foarte clară survine mult ulterior.

-Totuși, din scrisorile Sfântului Pavel se observă că erau unele neînțelegeri. Și desprinderea era previzibilă cu timpul, fiindcă nu s-a statuat ulterior obligativitatea circumciziei în "carne" la opt zile (la botez). Trebuie pentru aceasta așteptat oare un nou Profet Ezechiel pentru statuarea respectării legământului ? <Și el m-a întrebat: "Fiu al omului, pot reveni la viață aceste oase ?". Eu am răspuns: "Domnul Dumnezeu Suveran știe !". Și el mi-a zis: "Profetește despre aceste oase și spune-le: *Oase uscate, ascultați cuvântul Domnului Dumnezeu: **Iată că fac să intre suflare în voi și veți reveni la viață... voi pune suflare în voi și veți reveni la viață; și veți știți cu siguranță că eu sunt Domnul Dumnezeu**/*!"> *Ezechiel 37:4-37:6*. Ce e imposibil *omului*, îi este posibil Domnului Dumnezeu. Deci erau neînțelegeri, stârnite de insuficienta aprofundare a Legii și a Sfințelor Cărți. Și deci că existau disensiuni, chiar și acolo unde israelito-creștinii frecventau sinagogile lor distincte. Sfântul Pavel scrie: <"Pentru cei curați, toate lucrurile sunt curate. Dar pentru cei pângăriți și necredincioși, nimic nu este curat, ci le sunt pângărite și mințea și conștiința. Ei declară public că îl cunosc pe Dumnezeu, dar îl reneagă prin lucrările lor, fiindcă sunt dezgustători și neascultători și nu sunt potriviți pentru nicio lucrare bună"> *Tit 1:15-1:16*.

-În scrisoarea către Galateni, Saul Pavel explică: <Când am văzut că îmi fusese încredințată vestea bună pentru cei necircumciși, așa cum lui Petru îi fusese încredințată pentru cei circumciși *fiindcă cel care i-a dat lui Petru puterea necesară pentru un apostolat la cei circumciși mi-a dat și mie puterea pentru cei din națiuni*, da, când am ajuns să cunoască bunătatea nemeritată care mi-a fost dată, Iacov, Chifa și Ioan, cei considerați stâlpi, au dat cu mine și cu Barnaba mâna dreaptă în semn de părtășie, pentru ca noi să mergem la națiuni, iar ei la cei circumciși> *Galateni 2:7-2:9*. Trebuie să deosebim mesajele Domnului Isus de cugetările Sfinților Ioan și Pavel ? Poate ar trebui apreciate în complementaritate. Dar parabolele Domnului Isus, corect interpretate sunt fundamentale. Știm că Discipolilor le vorbea deslușit și detaliat toate parabolele, comparativ cu ceea ce spunea mulțimilor. Dar pe lângă Domnul Isus erau nu numai cei doisprezece, ci și mulți alții. Chiar dacă numărul discipolilor săi absolut fideli era mai mic față de cei ai Sfântului Ioan Botezătorul. Și totuși, nici discipolii nu pătrundeau sensurile profunde. Cred că ilustrarea cu viticultorii răi *Matei 21:33-21:43*, *Marcu 12:1-12:9*, *Luca 20:9-20:16* poate fi văzută în continuarea lui *Isaia 5:1-5:7* și poate chiar a întregului paragraf *Isaia 5:1-5:30* și poate și *Maleahi 2:1-2:17*; *3:1-3:18*, precum și în Psalmii 80, în care în versetele 8-12 poporul este comparat cu o viță-de-vie: <"Ai făcut să plece din Misir o viță-de-vie. Ai izgonit națiunile ca să o poți sădi. Ai pregătit locul înaintea ei ca să prindă rădăcină și să umple țara... O, Dumnezeul armatelor, întoarce-te, te rog !...Ai grijă de via aceasta și de butucul pe care dreapta ta l-a sădit. Uită-te la lăstarul pe care ți l-ai întărit. Este ars de foc, este tăiat. Ei pier la muștrarea feței tale. Mâna ta să fie peste omul dreptei tale, peste *fiul omului* pe care ți l-ai întărit... Păstrează-ne în viață, ca să chemăm numele tău ! O, YHWH, Dumnezeul armatelor, restabilește-ne ! Fă să-ți strălucească fața, ca să fim salvați !" > *Psalmii 80:8-80:9*; *80:14-80:19*, dar și în alte pasaje (*Osea 10:1,...*). Este adevărat că nu pentru toate

meșalim/pildele putem găsi acest gen de corespondențe. Uneori ajută să căutăm și în alte Cărți Sfinte. "Dao de jing" a Maestrului Lao Zi (pe numele său real Lao Dan) e o sursă sintetică și extrem de esențializată de justă comparație călăuzitoare (și cu Vechiul, dar și cu Noul Testament). Scurtă, concisă, "Dao de jing" e un izvor nesecat de profundă înțelepciune. Și ajută și călăuzește în înțelegerea sensurilor adânci ale parabolilor. Alături de "Dao de jing" avem și Daozang (Canonul daoist). Daozang include texte diverse (peste o mie de titluri), dintre care cele mai semnificative sunt cele ale lui Lao Zi și Zhuang. Dar chiar și așa, putem oare percepe complexitatea sensurilor cu adevărat? Cred că da, dacă revenim la "izvoare". Adică la citirea corectă a Vechiului Testament nu ca pe o sumă de Cărți de predicții, ci în sensul învățării lor profunde (a istoricității și caracterului profund sapiențial pe care Cărțile sale îl cuprind). Astfel încât să nu mai vedem o schimbare de paradigmă între Noul și Vechiul Testament, ci să le înțelegem conjugat, citindu-le împreună cu alte Cărți Sfinte, din care "Dao de jing" mi se pare fundamentală. Căci deplină înțelegere exprimată de Maestrul Lao Zi îmi pare în perfectă concordanță atât cu parabolele Domnului Isus, cât și cu scrierile Profeților Vechiului Testament (în care văd și anumite învățături din Maestrul Kong Qiu Zi, unele preluate de către discipolii apropiați prin notare după prelegerile Maestrului). Din învățătura din Cathai, pe lângă "Dao de jing" ar mai fi Clasicele: Yi jing (Cartea Transformărilor), Shu jing (Cartea Edictelor), Li ji (Însemnări despre Rituri), Shi jing (Cartea Poemelor), Lun Yu (Analecte ale notițelor luate din prelegerile după Kong Qiu Zi), Mengzi (Cartea filosofului Meng Ke) (*Notă exp.: Zhuangzi-"Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 8-9*). Este doar o părere.

-Altfel spus: Noul Testament trebuie citit în corelație cu Vechiul Testament.

-Da. Posibil DA (consider eu), deși multe parabole vin chiar și în completare. Comparația pare utilă, deoarece simboluri din Vechiul Testament se regăsesc în Noul Testament și sunt chei de înțelegere a parabolilor. Sigur, poate nu în toate trebuie avută deplină încredere (există și scrierile apocrife), dar să ne referim în principal la cele canonice și în special la cele fundamentale din Pentateuh. În măsura în care le putem compara, le putem aprecia la adevărata lor valoare. În vechime circulau multe texte. Ele s-au pierdut, cu excepția celor canonice. Dar cele canonice sunt o sursă nesecată de inspirație. Doar cu mici rețineri pentru unele rescrieri ulterioare.

-Răspunsul ar fi deci DA și nu "posibil DA". Și atunci nu e chiar o schimbare de paradigmă între Vechiul și Noul Testament. Ci ele vin în completare.

-Mai degrabă DA. Se spune că "tonul face muzica". Și Vechiul, dar și Noul Testament trebuiesc recitate și interpretate fără "elementele de radicalitate". Aceasta ar fi opinia mea proprie. Și să spunem că Noul Testament ar reprezenta doar o "schimbare de ton" și nu de paradigmă. Dacă aș compara învățăturile Cărilor Sfinte, văd cele scrise în Vechiul Testament mai apropiate de confucianism decât de daoism, iar învățăturile Noului Testament mai aproape de Daoism, decât de confucianism. De asemenea, fundamentele învățării din Cartea *Geneza* par a proveni parțial de la o populație sedentarizată agricolă (din Delta Nilului?) combinată ulterior cu viziunea unei populații predominant transhumante și viețuind din produsele de origine animală dintr-un pastoralism practicat într-o zonă de stepă semi-aridă (cum era cea a copiilor lui Israel în perioada cât au stat în Misir). Este o opinie. Dar dacă patriarhii națiunii israelite sunt înaintașii (Avraam, Isaac, Iacob), patriarh spiritual în adevăratul sens este Moise.

-Deci mai întâi trebuie distins sensul cuvintelor Domnului Isus, consemnări care au preeminență (întâietate) comparativ cu alte texte.

-Exact! Categoriec, Cuvântul are mare întâietate. Dar printr-o justă interpretare: corectă, nu eronată! Ceea ce nu este ușor! Când scribii și fariseii veniți din Ierusalim s-au adunat la El și (văzându-i pe discipolii Săi că mănâncă cu mâinile întinate, adică nespălate...) l-au întrebat: <"De ce discipolii tăi nu umblă potrivit tradiției bătrânilor, ci mănâncă cu mâinile întinate?"> *Marcu 7:5*, Domnul Isus răspunde: <"Voi respectați cu strictețe tradiția oamenilor, lăsând la o parte porunca lui Dumnezeu". Apoi le-a mai zis: "Voi dați la o parte cu abilitate porunca lui Dumnezeu ca să vă păstrați tradiția..."și anulați cuvântul lui Dumnezeu prin tradiția voastră, pe care le-ați transmis-o altora. Și faceți multe lucruri asemănătoare"> *Marcu 7:8-7:9;7:13*. Același lucru și în *Marcu 2:23-2:28*, când Domnul Isus răspunde la întrebarea fariseilor: <"De ce fac în sabbat ceea ce nu este permis?"> în următorul mod: <"Sabbatul a fost făcut pentru om, nu omul pentru sabbat. De aceea, Fiul Omului este Domn chiar și al sabbatului"> *Marcu 2:27-2:28*. Aceasta după ce exemplificase contextul în care regele David a mâncat cu oamenii săi pâinea de prezentare (sfințită) *1 Samuel 21:1-21:6*. (După ce coboară de

pe muntele Sinai, Moise sfinţeşte poporul, ei şi-au spălat mantiile şi Moise a cerut capilor de familie să se abţină de la femei). În alt context, înainte de a vindeca un om cu o mână uscată, Domnul Isus întrebă (retoric) în sinagogă: <"Este permis în sabbat să faci o faptă bună sau rea, să salvezi un suflet sau să îl omori ?"> *Marcu 3:4*.

-Domnul Isus era în contradicţie cu unele din învăţăturile saducheilor şi fariseilor.

-Cu unele dintre ele. Într-o anumită conjunctură, regele Saul pierde în disputa cu David pentru că îşi revarsă mânia asupra unor leviţi. Regele Saul porunceşte slujitorilor săi să le ia viaţa preoţilor din Nob. Doar fiul unui străin, şeful păstorilor din slujba lui Saul (despre care se afirmă că ar fi fost străin sau fiul unui străin, poate şi cu oamenii din subordinea sa) a/au îndrăznit să ridice mâna împotriva preoţilor. Acest fiu al unui străin se aflate în Nob şi el informase despre aceasta (dar era "închis" pentru YHWH -adică nu avea acces în faţa altarului-, probabil din cauza unor eczeme conform *Leviticului 21:17-21:23; 22:3-22:8*. La un moment dat, Profetul Ieremia îi porunceşte lui Baruc, fiul lui Neria: <"Eu sunt închis. Nu pot să intru în casa Domnului. Du-te tu în ziua de post şi citeşte cu voce tare din sulul acesta"> *Ieremia 36:5-36:6*). Altfel spus, ceea ce cunoştea acel fiu al unui străin nu erau informaţii certe şi de încredere, ci doar din auzite. În felul acesta, l-a influenţat (poate) pe regele Saul. David admite: <"Am ştiut bine în ziua aceea că Doeg edomitul -care era acolo- îi va spune lui Saul. *Eu am adus necazul asupra tuturor sufletelor din casa tatălui tău*"> *1 Samuel 22:22*. Au fost trecuţi prin tăişul sabiei toţi preoţii din Nob şi toată suflarea localităţii Nob <bărbat şi femeie, copil şi sugar, taur, măgar şi oaie> *1 Samuel 22:19*.

-Pentru ce ?

-Pentru ce ? Pur şi simplu nu ştim. Despre cei din Nob se afirmă că erau dintre fiii lui Aaron. Urmaşii regelui Saul conduc timp de şapte ani Israelul din Mahanaim, oraş levitic al fiilor lui Merari din ţinutul lui Gad. Doar unul dintre leviţii Nobului (Abiatar, unul dintre fii lui Ahimelec), un preot tânăr reuşeşte să scape cu viaţă şi se refugiază la David şi oamenii săi care se aflau la Cheila. Când îl vede, tânărul Abiatar îi spune lui David: <"Saul i-a omorât pe preoţii lui YHWH"> *1 Samuel 22:21*. Ceata lui David era acolo după ce îi lovise pe jefuitorii filistenii. Ei îi măcelăriseră pe filistenii şi le luaseră animalele *1 Samuel 23:5*. Dar proprietarii de terenuri din Cheila urmau să îi dea pe David şi oamenii săi în mâinile regelui Saul (ceea ce arată că şi ai lui David erau percepuţi ca trupă de jefuitori) *1 Samuel 23:12*. Dar şi regele Saul decisese să asedieze Cheila şi se pornise contra "oraşului cu porţi şi zăvoare". Cu toate că scrie că David <devenise salvatorul locuitorilor din Cheila> *1 Samuel 23:5*, proprietarii acelor locuri nu aveau de fapt prezenţa lor.

-David şi oamenii săi nu puteau fi deopotrivă jefuitori şi salvatori.

-Tocmai. Puteau fi. Ei făceau "haiducie". Pe de o parte, atacându-i pe filistenii capturaseră mulţime de animale (pradă a filistenilor din ţinutul lui Iuda şi care aparţineau de drept comunităţilor din Iuda; animalele trebuiau hrănite), pe de altă parte la rândul lui David şi cei şase sute de oameni ai său trebuiau şi hrăniţi, adăpostiţi şi mai nou şi apăraţi contra trupelor regelui Saul. Regele Saul avea legitimitate; era adevăratul rege al lui Israel; David şi oamenii săi făceau haiducie. Regele Saul purta războaiele mari, în timp ce David lovea mici cete de jefuitori cărora le lua prada. Fugind de la Cheila, s-au ascuns la Horeş, în munţii din pusta Zifului; dar oamenii din Zif s-au dus la rege la Ghibea cu rugămintea să coboare după David (David şi oamenii săi se ascundeau, dar trebuiau să-şi procure hrana cumva). Iar oamenii lui erau o adunătură (pe atunci. Şi nu eroi, ci oameni cu probleme *1 Samuel 22:2*). Odată, cei care participaseră la atac nu doreau să împartă prada cu oamenii care rămăseseră la paza bunurilor lor (posibil din altă pradă). Ei au făcut incursiuni şi pe teritoriile gheşuriţilor, al ghirziţilor şi amaleciţilor *1 Samuel 27:8*. Dar regele Saul a pornit în urmărirea lui David în pustiul Maonului, cele două trupe aflându-se de o parte şi respectiv de cealaltă a muntelui (înconjurau muntele). Şi în alte urmăriri, regele Saul e pe punctul de a da de David. David se ascundea în locuri greu accesibile. Ceea ce le lipsea cu adevărat israeliţilor erau armele şi uneltele de fier *1 Samuel 13:19-13:22*. Sub regele David, destul de repede uzul uneltele de fier se generalizează *2 Samuel 12:31* (mult mai repede în teritoriul tribului lui Iuda, decât în alte teritorii din Israel). Israeliţii utilizau cuţite de cremene şi suliţi cu vârf de cremene *2 Samuel 2:16*. De asemenea, David avea nevoie în mod constant de provizii. Când David cere provizii de la Nabal (proprietar înstărit din Maon cu gospodărie în Carmel. Era urmaşul lui Caleb şi avea trei mii de oi şi o mie de capre), acesta răspunde: <"Să-mi iau eu pâinea, apa şi carnea, pe care am tăiat-o pentru cei ce îmi tund oile şi să le dau unor oameni despre care nici nu ştiu cine sunt ?"> *1 Samuel 25:11*. David îi mărturiseşte soţiei lui Nabal,

Abigail, care vine la ei cu merinde: <"Lui Nabal nu i-ar mai fi rămas până la lumina dimineții niciunul dintre bărbați, dacă nu te-ai fi grăbit să vii înaintea mea"> și mai spuse-se: <"Așa să le facă Dumnezeu dușmanilor lui David, ba poate chiar mai rău, dacă dintre toți "cei ce urinează pe zid" [bărbații săi] voi mai lăsa vreunul până dimineată"> 1 Samuel 25:34; 25:22. Abigail sosise cu provizii (fără știrea soțului ei, Nabal, care <"era aspru și se purta rău; el era calebit"> 1 Samuel 25:3). După zece zile, Nabal moare de "inimă rea" și David trimite să îi fie adusă Abigail ca a doua soție (după Ahinoam din Izreelul din Iuda). Abigail fiind descrisă drept <"femeie cu pricepere și frumoasă la trup"> 1 Samuel 25:3. Căci logodna ori promisiunea de căsătorie cu Mical (fiica lui Saul) fusese anulată de regele Saul (și nici Mical nu este pomenită între soțiile lui David. Și se nasc desigur unele întrebări. El cere să îi fie adusă ulterior, când devine rege peste Iuda cu scopul încheierii păcii între casa sa și casa urmașilor regelui Saul și Mical este despărțită de soțul ei iubit, Paltiel și adusă la David). De aceea, nu erau neapărat agreați de localnici, care îl informau dacă erau întrebați de iscoadele regelui Saul, destăinuind locurile unde se ascundea David (sau chiar se duceau ei înșiși la regele legitim, apăsați fiind de prezența cetei destul de numeroase a lui David).

-Dar faptele regelui David au fost mai degrabă cu dreptate !

-Categoric, ca regulă (față de DOMNUL Dumnezeu): el este numit undeva *David, omul adevăratului Dumnezeu* *Neemia 12:24; 12:36*. Dar, ca om față de oameni, putea să fie greșit. Și în ceea ce privește Abigail (soția lui Nabal) și Bat-Șeba (soția lui Urie hetitul, fidel viteaz al lui David), dar și față de Mical (dată de regele Saul lui Paltiel drept soție, sufletele lor alipindu-se), David se dovedește cel puțin parțial greșit (primele două aveau soți. Gospodar și înstărit: Nabal carmelitul; fidel, credincios, devotat: Urie hetitul). Prima soție e considerată Ahinoam izreelita, mama lui Amnon (să fi fost legătura cu Mical doar o promisiune de căsătorie ? Se spune că îi sunt promise și Merab, dar și Mical !? dar promisiunile nu sunt duse la capăt și onorate. El și-o însușește pe Mical ulterior, în cursul negocierilor de pace cu Abner și Iș-Boșet din casa lui Saul). El a apărut ținutul tribului Iuda, menținând totuși legături relativ bune cu popoarele din jurul lor și cu toate celelalte triburi. Chiar dacă uneori s-a ajuns și la conflicte armate. Iar regele Solomon a întărit regatul mai mult decât oricine (și prin alianțe matrimoniale cu familiile suveranilor străini. Fapt ce a fost înscris în Sfânta Scriptură). Regele David a manifestat credință și a aplecat urechea la nevoile leviților; a ascultat de Marii Preoți. Și faptul că a intenționat construirea unui loc sacru și sfânt, strângând chibzuit în timpul vieții sale cele trebuincioase l-a făcut un rege foarte mare. Se afirmă că i-a încredințat fiului său Solomon <"planul de construcție a tot ce primise prin inspirație pentru curțile casei Domnului"> 1 Cronici 28:12.

-Că porunca lui Dumnezeu primează în fața tradiției pot conchide din exemplificarea precedentă *Marcu 7:8-7:9; 7:13*.

-Categoric avem o ierarhizare. Aceasta nu înseamnă că trebuia încălcată tradiția (deși e posibil să fi fost unele deosebiri între Iudeea și Galileea, respectiv diaspora), ci doar că fariseii puteau pur și simplu atrage atenția discipolilor Domnului Isus să-și spele mâinile. Căci până la compilarea Mișnei inițiată de rabi Akiva ben Josef, continuată de rabi Meir și dusă la bun sfârșit de rabi Iehuda Ha-nasi (patriarhul) "legea orală" promovată și pretinsă de farisei se baza pe o mulțime de reguli și precedente moștenite de la strămoși, din învățătura Înțelepților. De fapt este compilarea unor precedente juridice rezultate dintr-o experiență de circa cinci secole (experiență juridică și legislativă halahică). Aceste reguli și precedente nu erau strict sistematizate și nici redactarea Mișnei nu rezolva diferendele saduchei-farisei, în care tensiunile escaladau până la conflicte grave (*Notă exp.: Cohen- "Talmudul", Ed. Hasefer, București, 2000, pag. 15, după Josephus: Antich 13, 10, 6*). Ori poate discipolul și le-a spălat doar formal și nu în sens ritualic, adică așa cum ar fi trebuit.

-Regulile de curățenie corporală trebuie respectate pentru menținerea sănătății. Fariseii ar fi trebuit să le zică direct discipolilor.

-Da. Când e vorba de curățenie. În unele situații, are însă caracter ritualic. Căci nu numai clătirea cu apă e bună, ci îndepărtarea murdăriei (urme de diverse naturi funcție de munca desfășurată; spre exemplu: țărână dacă s-a trudit la munca câmpului). Dar poate atunci nu era cazul. Căci discipolii se așezaseră deja la masă. Se poate ca fariseii să fi văzut pe cineva care să nu se fi spălat pe mâini înainte de a trece la masă.

-Adică ?

-Să se mai fi așezat cineva ulterior la masă, cineva care nu și-a spălat mâinile.

-Atunci cum s-ar explica replica Domnului Isus ?

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Probabil că Domnul Isus nu agrease ceva în și din atitudinea fariseilor. Dânsul nu combătuse vorbele precise ale fariseilor, ci subliniase că prin respectarea tradiției aceștia neglijau îndatoriri mai mari. Formalismul și convenționalismul forțat nu sunt scuze de la nerespectarea legilor și poruncilor divine. Pe alții trebuie să-i corectezi cu blândețe și nu să-i judeci, dar în interiorul sufletului tău judecata trebuie să fie de substanță și reparatorie ! Și Domnul Isus spune: <"Nu cei tari au nevoie de doctor, ci bolnavii. Eu n-am venit să-i chem pe cei dreți, ci pe cei păcătoși"> *Marcu 2:17*.

-Probabil că fariseii se așteptau ca fiind Învățătorul lor, însuși Domnul Isus să-i îndrume pe discipolii Săi în chestiuni presupuse elementare. Dar Domnul Isus le-a dat replica probabil datorită nesincerității lor.

-La un moment dat spune: <"De ce te uiți la paiul din ochiul fratelui tău și nu iei seama la bârna din ochiul tău ? Sau cum poți să-i zici fratelui tău: *Lasă-mă să scot paiul din ochiul tău*, când iată că în ochiul tău este o bârnă ? Ipocritule ! Scoate mai întâi bârna din ochiul tău și atunci vei vedea clar să scoți paiul din ochiul fratelui tău"> *Matei 7:3-7:5*. Și spune: <"Nu mai judecați după aparențe, ci judecați cu judecată dreaptă !"> *Ioan 7:24*. Nu trebuie exclus că ceva l-a stârnit, dacă le-a reproșat scribilor și fariseilor răsturnarea întâietății dintre poruncile lui Dumnezeu și tradiție.

-Și ce credeți că ar fi putut să-l stârnească ca să le reproșeze ? Și din ce motiv ?

-Pot doar să presupun. Dar e doar o simplă presupunere. Fariseii care l-au chestionat ar fi avut niște gânduri necuvincioase. Adică lipsite de respectul cuvenit.

-Gânduri ?

-Am dedus doar. Pentru că într-un alt context se specifică: <Acolo se aflau niște scribi, care stăteau și se gândeau în inimile lor. "De ce vorbește omul acesta așa ? Blasfemiază ! Cine poate ierta păcatele, în afară de unul singur, Dumnezeu ?". Dar Isus, dându-și imediat seama în spiritul său că gândeau astfel în sinea lor, le-a zis: "De ce gândiți aceste lucruri în inimile voastre ? Ce este mai ușor: Să-i zici suferindului: *Păcatele îți sunt iertate* sau să zici: *Ridică-te, ia-ți targa și umblă ?*. Dar, ca să știți că Fiul Omului are autoritate să ierte păcatele pe pământ",... i-a spus paralicului: "Îți zic: ridică-te, ia-ți targa și du-te acasă"> *Marcu 2:6-2:11*. Le-a spus doar ceea ce a considerat că trebuie să spună.

-Cum putea să-și dea seama Domnul Isus în spiritul său că scribii gândeau astfel ?

-Nu știu, dar mai exemplific cu o cu totul altă situație. <...o femeie...așezându-se în spate, la picioarele lui, plângea... De asemenea, îi săruta cu tandrețe picioarele și i le ungea cu ulei parfumat. Văzând acest lucru, fariseul care îl invitase a zis în sinea lui: "Dacă omul acesta ar fi profet, ar știi cine și ce fel de femeie este cea care îl atinge, căci este o păcătoasă". Dar, răspunzând, Isus i-a zis: "Simon, am ceva să-ți spun"> *Luca 7:37-7:40*. Scrie Maestrul Lao Dan: <Omul Sfânt privește prin lăuntrul trupului și sufletului său. Astfel cunoaște trupul și sufletul aproapelui său> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 128*).

-Hmm. Așa înțeleg. E ceva mai lămuritor !

-Galileenii (posibil nu numai ei, ci și alții de rit mozaic) se purtau între alții oarecum diferit dacă erau singuri între străini. <Dar când Simon Chifa/Petru a venit în Antiohia (*din Pisidia*), m-am împotrivit lui fățiș, fiindcă era de condamnat. Căci, înainte să vină unii de la Iacov, el mânca împreună cu oamenii națiunilor. Dar, când au venit ei, s-a retras și a stat deoparte, temându-se de cei din grupul celor circumciși. Ceilalți iudei i s-au alăturat în această ipocrizie, astfel că până și Barnaba a fost atras de ei în ipocrizia lor> *Galateni 2:11-2:13*. Aici, îl recunoaștem pe acel Saul Pavel care i s-a adresat Marelui Preot Anania, numindu-l "perete văruit". Deși cele două situații par asemănătoare, ele sunt fundamental diferite. Ce spune Domnul Isus ? <"Voi respectați cu strictețe tradiția oamenilor, lăsând la o parte porunca lui Dumnezeu". Apoi le-a mai zis: "Voi dați la o parte cu abilitate porunca lui Dumnezeu ca să vă păstrați tradiția"...și anulați cuvântul lui Dumnezeu prin tradiția voastră, pe care le-ați transmis-o altora. Și faceți multe lucruri asemănătoare"> *Marcu 7:8-7:9;7:13*. Ce spune de fapt Saul Pavel ? <...fiindcă era de condamnat...ipocrizie...atras de ei în ipocrizia lor...Dar, când am văzut că nu umblau drept, după adevărul vestii bune, i-am spus lui Chifa înaintea tuturor: "Dacă tu, deși ești iudeu, trăiești ca națiunile, nu ca iudeii, de ce îi obligi pe oamenii națiunilor să trăiască după obiceiurile iudaice ?"> *Galateni 2:11-2:14*. Are confirmare în <"Nimic din ce intră din afară în om nu poate să îl întineze, ci ceea ce iese din om, aceea îl întinează pe om... gânduri dăunătoare, furturi, omoruri, adultere, pofta, răutăți, înșelăciune, conduită libertină, ochi invidios, blasfemie, trufie, nebulie"> *Marcu 7:15; 7:21-7:22*. Fără nicio aluzie la Sfântul Petru, căci chiar dacă este muștră de Sfântul Pavel, versetele anterioare vin să lămurească muștrarea, dar nu să îl judece pe Sfântul Petru. Cei doi aveau propriile lor înțelegeri. Sfântul Petru acceptă înțelegerea Sfântului Pavel, căci Sfântul Pavel se dovedește mai instruit în interpretare și Învățat (recunoscut explicit ca atare de Sfântul Petru și a cărui cunoaștere este sintetic și explicit prezentă în *Efesenii 4:5-4:6*). Pornind să propovăduiască celor necircumciși (inclusiv celor

înregimentați în armată, pentru care sensul poruncilor din *Decalog* erau greu de înțeles, fiind vorba de a lupta pentru a supraviețui, căci pentru ei aceasta semnifica să-și înfrângă adversarul, mulți dintre cei înrolați în legiuni primind cetățenia doar după efectuarea unui număr impus de ani de serviciu militar obligatoriu; iar legitimizarea unei campanii și a unor conflicte aveau motivații dintre cele mai diverse), simplificarea explicațiilor și reducerea sensului credinței la prima dintre porunci îl ajuta în propovăduire. <"Unul dintre scribi... l-a întrebat: **Care este prima dintre toate poruncile ?**. Isus a răspuns: **Prima este: ****Ascultă, o, Israele: DOMNUL Dumnezeuul nostru este un singur DOMN și să-l iubești pe DOMNUL Dumnezeuul tău cu toată inima, cu tot sufletul tău, cu toată mintea ta și cu toată forța ta*****. A doua este: *****Să-l iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți*****. Nu există altă poruncă mai mare decât acestea*. Scribul i-a zis: **Învățătorule, ai vorbit bine potrivit adevărului: ****El este Unul și nu există altul ca El*****"> *Marcu 12:28:12:34*. De aceea, Sfântul Pavel a argumentat cu necesitatea primatului credinței care contează (și primează, fiind săditoare și lucrătoare în *BINE*), căci existau conjuncturi circumstanțiale care nu se puteau explica clar ori găsi justificare prin Lege sau legi (legitima apărare spre exemplu; ori culpabilitatea în caz de conflict armat major -război- ? *Cum pot fi categorisite victimele unui război ? Prada de război constituie furt și fi-va tratată ca atare ?*). Simplificarea învățării ajuta propovăduirii (evita disputele "prostești" și permitea detalierea și argumentarea învățării în notă/"cheie" pozitivă). <"Știm însă că *Legea este bună, cu condiția să fie folosită potrivit legii și să se cunoască aceasta: că legea este promulgată nu pentru cel drept, ci pentru nelegiuiți și nesupuși... și pentru orice alt lucru care se împotrivesc învățării sănătoase...*"> *1 Timotei 1:8-1:11*.

-Puțin mai lămuritor.

-Aparent mai lămuritor. Saul Pavel scrie într-un stil polemic, care nu admite replică, persuasiv și poate totuși cumva de suprafață pentru cineva extrem de cunoscător în fundamentele credinței mozaice (e doar o părere, căci predica unor cetățeni ai unui Imperiu expansionist, chiar în inima Imperiului). Spre deosebire de el, toate parabolele Domnului Isus conțin contradicții intrinseci, dar de profunzime. Și dacă se pot interpreta corect, ele sunt clare ca lumina zilei. Există atâta profunzime ascunsă pe care nu o pătrundem deplin ! Căci ce semnifică oare tari/drepti, bolnavi/păcătoși ? Sunt puternicii zilei (regi, guvernatori, conducători religioși...) cei tari sau cei bolnavi de putere ? Drepti în purtări și fapte sau păcătoși prin oprimări ? Altfel spus: în aceeași demnitate de stat pot fi înălțați și tari/drepti, dar și bolnavi/păcătoși. Totul depinde de om. Și chiar în situații diferite, același om se poate comporta diferit. <"Fiindcă avem de luptat nu împotriva sângelui și a cărnii, ci împotriva guvernărilor, împotriva autorităților..."> *Efeseni 6:12*. Și aceasta e categoric valabil pentru toate parabolele, inclusiv chiar și pentru exemplificările particulare spuse discipolilor. Iată de ce sunt dificil de interpretat. Stă scris: <"O, poporul meu, ascultă legea mea, plecați-vă urechea la cuvintele gurii mele ! Îmi voi deschide gura pentru *meșalim*. Voi face să se reverse enigme din timpuri străvechi,... pe care ni le-au istorisit părinții noștri și pe care nu le ascundem... ci le istorisim și generațiilor viitoare... pentru ca generația viitoare, fiii care urmau să se nască să le afle... ca să-și pună încrederea în Dumnezeu și să nu uite lucrările lui Dumnezeu, ci să respecte poruncile sale. Să nu ajungă o generație încăpățânată și răzvrătită, o generație care nu și-a pregătit inima și al cărei spirit nu a fost fidel lui Dumnezeu..."> *Psalmi 78:1-78:4; 78:6-78:8*.

-Dacă mi le-ați mai lămuri Dumneavoastră aș mai înțelege !

-Să revin la motivele separării clare de religia mozaică (posibil datorită disensiunilor deschise dogmatice cu israeliții/iudeii, dar și a persecuțiilor romanilor contra israeliților/iudeilor, dar și contra nazarinenilor). Să se fi dorit întemeierea unei noi religii ? Pare-se că nu. Sau cel puțin, nu inițial. Să fi dorit aceasta Domnul Isus ? Categoric, nu. Totuși, deși Evanghelia după Matei scrisă ~41 (deci la cca. 8 ani după Înălțare) e redactată în limba ebraică/chaldaică ca dialect aramaic (?) și în contextul în care mișcarea hristologică era doar o sectă din cadrul religiei mozaice, ea prezintă și unele aspecte (poate mai puțin clar profetice), critice și destul de contestate la adresa unora dintre preceptele saducheilor și fariseilor și chiar la adresa mozaicilor (ceea ce e surprinzător și inexplicabil, căci Evangelistul Matei era credincios). Ori versiunea ebraică/chaldaică nu putea fi atât de critică și contestată atât timp cât se predica în cadrul sectei nazarinene în Palestina din epoca dintre Înălțare și martiriul mărturisitorului Ștefan. Există relatări antice că versiunea ebraică/chaldaică s-ar fi păstrat în Biblioteca din Cezareea (*Notă exp.: Simon-"Critical History of the Text of New Testament", Brill, Leiden 2013, pag. 47-48*). Sfântul Hieronim afirmă că el însuși ar fi tradus Evanghelia din ebraică/chaldaică în greacă, dar se crede că ar fi tradus numai pasaje. Poate traducerea greacă s-a făcut după o copie care a devenit mai critică și ca urmare a persecuțiilor după martirul Ștefan. Destul de neobișnuit

pentru o sectă din religia mozaică. Ceea ce nu are logică. Şi contrar recomandării Domnului Isus: <"Iată că vă trimit ca pe nişte oi în mijlocul lupilor. Fiţi prudenţi ca şerpii, dar inocenţi ca porumbeii"> *Matei 10:16*. Dar şi conform versetului: <"Ci, în vorbirea voastră, *Da*-ul vostru să însemne *Da* şi *Nu*-ul vostru *Nu*, căci ce este în plus faţă de acestea vine de la cel rău"> *Matei 5:37*. E totuşi foarte posibil şi ca Evanghelia să fi fost rescrisă ulterior în perioada greco-romană (în sensul "radicalizării" inora dintre pasaje), oricum, până în secolul al II-lea. Un argument că în expozeu se prezintă descendenţa pe linie davidică după calea sângelui/paternă (o adăugire în traducerea greacă), în timp ce un autor evreu ar fi argumentat cu referire la calea laptelui/maternă. Probabil că versiunea ebraică/chaldaică era ceva mai scurtă şi nu cuprindea începutul *1:1-1:17*. Evanghelia lui Luca conţine genealogia după Iosif în *3:23-3:38*. O primă obiecţie o face cunoscutul maniheist Faustus, căruia îi răspunde Sfântul Augustin. Se crede şi că au fost adăugiri şi traduceri ale sensurilor şi nu ale cuvintelor în versiunea greacă. Căci nu avem la dispoziţie versiunile cele mai vechi.

-Deci a fost rescrisă !?

-Da. Se scriau şi se rescriau continuu. O Evangheliie respinsă ca nefiind tocmai un text canonic, considerându-se că era o versiune mai scurtă a Evangheliiei după Luca îi aparţinea lui Marcion. Tertullian, Epiphanius şi Sfântul Efreem Sirianul resping versiunea lui Marcion. De la Tertullian aflăm că discipolii lui Marcion încă mai rescriau textul (de unde se poate concluziona că nu era vorba chiar despre un text "static"), ei recunoscând numai această Evangheliie. Ei erau răspândiţi în peninsula italică, Misir, Palestina, Siria, Arabia, Persia, etc. Se bazau exclusiv pe salvarea prin credinţă, respingând Legea şi Profeţii, în baza textului din *Galateni 2:6-2:16* (*Notă exp.: Simon- "Critical History of the Text of New Testament", Brill, Leiden 2013, pag. 109-110*).

-Şi după o perioadă de timp așa de mare scursă de la evenimente rescriau textul ?

-Da, conform lui Tertullian. În Evangheliia după Matei pare a se face o delimitare clară şi chiar se construieşte o imagine contrapusă Iudeea versus Galileea (poate să fie doar o percepţie eronată a mea). Şi totuşi, mesajul Domnului Isus a fost destinat întregului popor evreu. Iosif era conform Evangheliiei după Luca din casa şi din familia lui David din Betleem *Luca 2:4* şi *Matei 1:1-1:18*, iar Maria provenea probabil din Iudeea (posibil din Betleem). Iosif şi Maria (cu copilul) s-au dus în Betleem să se nască copilul, apoi au revenit în Galileea (în Nazareth) *Matei 2:22-2:23* din motive de siguranţă. Apostolul şi evanghelistul Matei (zis vameşul sau încasatorul de impozite. Totuşi Dydimus "cel fără de vedere" aminteşte de apostolul al doisprezecelea prin tragere la sorţi ca fiind acel încasator de impozite, adică aminteşte de Matia) era de fel galileean din Capernaum. După arestarea Sfântului Ioan Botezătorul (în anul 30, cândva după Paşte), Domnul Isus pleacă din Nazareth şi se stabileşte în Capernaum *Matei 4:13; Marcu 2:1*. Când sosesc încasatorii impozitului de două drahme şi îl întrebă pe Simon Petru: <"Învăţătorul vostru nu plăteşte impozitul de două drahme?". El a zis: "Ba da"... Isus i-a zis: "...Du-te la mare, aruncă undiţa şi ia primul peşte care va veni. Când îi vei deschide gura, vei găsi o monedă de un stater [*cca. patru drahme*]. Ia-o şi dă-le-o pentru mine şi pentru tine"> *Matei 17:24-17:27*. Dat fiind că Domnul Isus plăteşte impozitul în Capernaum, semnifică că era stabilit de pe la mijlocul anului 30 în Capernaum. Dar doream să accentuez altceva. Poate că prin evanghelistul Matei trebuie înţeles Matia, cel tras la sorţi să-l înlocuiască pe Iuda Iscariot.

-Unii Părinţi ai Bisericii din vechime (Clement din Alexandria, Origene, Eusebiu) relatează despre o Evangheliie necanonică așa-zis apocrifă (pierdută sau foarte rară) atribuită celui de-al doisprezecelea apostol tras la sorţi de ceilalţi, anume Matia. Unele scrieri ale Sfântului apostol Toma/Thomas fac referire la această Evangheliie apocrifă atribuită lui Matia.

-Atunci nu ar fi vorba de Matia ca posibil autor al Evangheliiei după Matei şi excludem această ipoteză. La Matei, termenul "iudei" cred că trebuie văzut ca desemnarea locuitorilor provinciei Iudeea (pentru a o deosebi de celelalte provincii <?>) şi nu în sens etnic sau religios. Deşi pe alocuri transpar şi unele rescrieri ulterioare (ceea ce conferă cuvântului alt sens). Precizez această ipoteză pentru că poporul era al lui Israel, așa după cum scrie: <Şi Dumnezeu i-a zis: "Numele tău este Iacob. Însă nu te vei mai numi Iacob, ci Israel va fi numele tău". Şi i-a pus numele Israel. Şi Dumnezeu i-a mai zis: "Eu sunt Dumnezeul Atotputernic. Să fii roditor şi să te înmulţeşti. Din tine vor ieşi naţiuni, ba chiar o adunare de naţiuni, iar din coapsele tale vor ieşi regi"> *Geneza 35:10-35:11*. Cel puţin nu până la desprinderea clară a sectei nazarinene de religia mozaică. Părerea mea este deci că *Matei 27:25* (asumarea schimbului Isus pentru Baraba) precum şi alte pasaje ar putea fi adăugiri ulterioare din epoca greco-romană (fiind apostol, relatarea lui Matei era mai credibilă. Numai că

pasajul nu este confirmat de celelalte trei evanghelii. Toate sunt scrise teoretic totuși când israelito-creștinismul era doar sectă în religia mozaică). Sau pur și simplu s-a auzit doar o voce singulară (păcatele părinților nu pot cădea asupra copiilor. Altfel spus: cel ce ar fi strigat nu era iudeu, ci era un venetic), deși scrie: <Dar tot poporul, răspunzând, a zis: ...> *Matei 27:25*. Relatarea nu e redată la fel de Marcu, Luca, Ioan: <"Ucide-l, dar eliberează-ni-l pe Baraba !"..."Pe stâlp ! Pe stâlp cu el !"> *Luca 23:18-23:21*. Strigăte radicale, dar diferite față de *Matei 27:25*. Este neobișnuit și îndoielnic că pasajul se regăsește doar într-o Evanghelie scrisă în original probabil în ebraică/chaldaică (*Notă exp.: Simon- "Critical History of the Text of New Testament", Brill, Leiden 2013, pag. 41-44, conform Papias, Sfântul Irineu, Origen, redați de Eusebiu în "Istoria Ecclesiastică") și nu și în celelalte trei evanghelii redactate în greacă. Chiar dacă Matei ar fi provenit dintr-o familie mixtă (un amestec legionari romani, posibil adoratori dionisiaci și populație locală. Ori provenea dintre sabeenii care l-au urmat pe Sfântul Ioan Botezătorul/"creștinii" după Ioan. Sabeenii se manifestă ulterior cu adversitate față de evrei *cu conotație confesională, nu apriori și etnică*. Prima variantă pare mai probabilă, dar dacă era și dionisiac, versetul nu ar fi confirmat. Căci Matei nu ar fi spus neadevăruri. Și deci îmi pare adăugire ulterioară), *Matei 27:25* nu se explică deci în niciun fel. E un verset mult prea intransigent și în contradicție cu mesajul Domnului Isus. Pe de altă parte, dacă e vorba de apostolul Matei, vameșul (adică încasatorul de impozite) cel care ar fi redactat Evanghelia în ~41, atunci pasajul următor ar fi destul de neclar: <"Ați auzit că s-a zis: *Să-l iubești pe aproapele tău și să-l urăști pe dușmanul tău*. Dar eu vă spun: Continuați să-i iubiți pe dușmanii voștri și să vă rugați pentru cei care vă persecută, ca să vă dovedeți fii ai Tatălui vostru care este în ceruri, căci el face să răsară soarele său și peste cei răi și peste cei buni și face să plouă și peste cei drepti și peste cei nedrepti. Dacă îi iubiți pe cei care vă iubesc, ce răsplată aveți ? Nu fac la fel și încasatorii de impozite ?"> *Matei 5:43-5:46*. Lao Zi scrie: <Omul Sfânt nu are un suflet al său, [ci] socoate că sufletele celor mulți alcătuiesc sufletul [său]. Celui bun îi voi arăta bunătate; celui rău îi voi arăta, deopotrivă, bunătate; virtute înseamnă [prin urmare] "bunătate". Celui demn de încredere îi voi arăta credință; celui nedemn îi voi arăta, deopotrivă, credință; virtute înseamnă [așadar] "credință"> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 132*). În *Luca 5:27* se relatează cum Domnul Isus cheamă cu El un încasator de impozite numit Levi. Deși, cum am spus anterior, autorul evangheliei ar putea fi și Matia, cel de-al doisprezecelea apostol ales prin tragere la sorti și desemnat de șansă în detrimentul lui Iosif Barsaba *FA 1:23-1:26*. Dar nu mai comentez. Dacă într-adevăr versiunea din ~41 era redactată cu formulări atât de radicale (ca și variantele contemporane nouă) într-un moment când israelito-creștinii erau doar sectă (a nazarinenilor), nu semnifică decât că se dorea desprinderea ori diferențierea de religia mozaică și delimitarea clară a celorlalți provincii din Pliștim/Palestina de rebeliunile periodice care se petreceau în provincia Iudeea (provincia Iudeea, redusă teritorial și clar diferită de vechiul regat al Iudeei, putea fi văzută în zona Palestinei drept o problema pentru restul provinciilor. Enumăr provinciile (districtele militare ?), redându-le de pe o hartă a epocii: Abilene ?, Fenicia ?, Ituria ?, Trahonta, Decapole, Perea, Galileea, Samaria, Iudeea, Idumeea, Arabia ?). Și atunci termenul de iudei nu are decât un sens provincial și nicidecum unul etnic ori religios poate la Matei. E o presupunere. Care era rațiunea delimitării de provincia Iudeea ? Din și în toate provinciile se făceau recrutări (inclusiv în Iudeea), dar în provincia Iudeea mortalitatea celor înrolați (a recruților din alte provincii) era foarte mare din cauza deselor rebeliuni locale, care uneori se generalizau până la războaie civile care durau și ani până erau înăbușite. Scrierile biblice reflectă această încercare de delimitare a cetățenilor altor provincii de starea permanentă de nesupunere din provincia Iudeea. Despre provincia Iudeea se vorbea în toate celelalte provincii ale Imperiului, întrucât soseau continuu vești despre soldați căzuți acolo. Încerc să găsesc justificări în scrierile lui Matei, deși se pare că de fapt și rescrierea ulterioară anului 85 a Evangheliei a viciat textul original. În ținutul Decapole a mărturisit persoana din care Domnul Isus a scos nenumărate spirite, pe care le-a lăsat să intre într-o turmă de porci care s-au aruncat de pe un povârniș în mare. Pe de altă parte, Evanghelia după Matei are calitatea redării explicațiilor pe care Domnul Isus le detalia discipolilor. Chiar dacă și aceste explicații sunt în parabole, ele redau sensurile esențiale ale Cuvântului Domnului. Căci fără o înțelegere deplină și profund interiorizată a parabolilor nu putem înfăptui astfel încât să fim pe placul Domnului și să accedem la Domnul. Citită fără radicalizările ulterioare, Evanghelia după Matei e fundamentală în deslușirea parabolilor și a sensurilor profunde ale Cuvântului. Și-atunci, speranța noastră rămâne în Domnul Isus și în promisiunea Domniei Sale că nu va pierde nimic din Ceea ce i-a încredințat Domnul Dumnezeu nostru. Dar, doar dacă ! Ulterior, la Saul Pavel desemnează credincioșii de*

rit mozaic. Deşi şi scrierile redactate în Asia Minor, Grecia şi Macedonia puteau fi şi acestea rescrise ulterior. Sunt destui care cred că în cazul tuturor Evangheliilor, nu este vorba despre un singur autor, ci despre mai mulţi. Şi doar unul singur şi-ar fi asumat întreaga redactare. La fel cu Evanghelia lui Marcu. Despre ce Marcu să fie oare vorba ? Oare este acel Marcu, fiul spiritual al lui Simon "Chifa"/Petru 1 Petru 5:14, care a scris evanghelia după relatările lui Petru ? Sfântul Irineu din Lyon, Papias, Eusebius vorbesc despre acest Marcu ca fiind autorul Evangheliei, el fiind discipol şi translator pentru Sfântul Petru. El a notat cuvintele aşa cum au fost spuse de Sfântul Petru şi aşa cum le-a predicat apostolul, alcătuiind o scurtă evanghelie pentru fraţii de credinţă din Roma (*Notă exp.: Simon-"Critical History of the Text of New Testament", Brill, Leiden 2013, pag. 47-48*). În ce limbă ? Poate tot ebraică/chaldaică sau aramaică în original şi a tradus-o în greacă (ulterior s-a tradus şi în latină), după predicile Sfântului Petru. Se spune despre evanghelistul Marcu că ar fi predicat în Pentapolis, în Libia şi în Alexandria. Ioan Crisostomul crede că a alcătuit Evanghelia la Alexandria, pentru aceştia, ulterior trimitându-o şi la Roma prin cineva. Posibil să fi fost redactată de la început în greceşte. De asemenea, de preaiubitul doctor Luca se pomeneşte în *Coloseni 4:14, 2 Timotei 4:11, Filimon 1:24*. Nu este exclus ca să se fi început redactarea Evangheliilor în limba greacă încă de la Sinagoga nazarineană separată din Efes (şcoala lui Tiran), în mod colectiv (inclusiv cu participarea lui Apolo, iudeu alexandrin, <...bun cunoscător al Scripturilor, ... vorbea şi predă corect lucrurile referitoare la Isus, dar cunoştea numai botezul lui Ioan> *FA 18:24-18:25*, dar şi sub îndrumarea Priscilei şi a lui Aquila). Pe Priscila şi Aquila (Aquila era de neam din Pont) *FA 18:2*, sosiţi din Italia (ca urmare a expulzării evreilor din peninsula italică), Saul Pavel îi găseşte în Corint. Toţi trei pleacă apoi la Efes. Ulterior, lăsându-i pe cei doi acolo, Saul Pavel porneşte din Efes pe mare spre Cezareea, apoi Antiohia siriană *FA 18:18-18:22*.

-Doar ipoteze, desigur !

-Bun, revin la discuţia de la care am plecat. I s-a explicat Marelui Khan şi a înţeles, desigur. Israelito-creştinismul s-a răspândit mai mult între israeliţii/iudeii, iudeo-grecii şi grecii din nord şi Anatolia şi mai puţin în sud şi vest, adică în Ţara Misir. Dar şi acolo, dar mai puţin pare-se printre israeliţi/iudei. Întrebarea Domniei Sale a fost: "Dar aici în Cathai nu sunt persecuţii. De ce nu practicaţi iudeo-creştinismul (de fapt israelito-creştinismul) ? Adică să fiţi una cu religia mozaică. Adică o sectă ca la începuturile voastre ? De ce atâta ostilitate ?". Răspunsul ar fi fost că ne-am desprins în timpul persecuţiilor. Care veneau din ambele părţi, în cazul nostru: şi de la romani, dar şi de la iudei. "Şi atunci de ce aţi mai plecat din Imperiu ?". I s-a explicat că nici noi nu am scăpat de persecuţii o lungă perioadă de timp. Iar credinţa a fost acceptată de autorităţi mult după plecarea noastră, dar sub o formă care să convină melkiţilor. Care ne persecută şi în continuare.

-Concluzia este că Marele Khan ştie multe despre credinţa noastră.

-Da. Marile Doamne drept-credincioase le vorbesc Khanilor. Dar nu reuşesc să-i convingă fără de tăgadă pe aceştia. Pacea între credinţe ? De ce ne-am desprins de religia mozaică ? Pentru că nici pe ei nu am reuşit să îi convingem fără de tăgadă. La fel este şi cu creştinii după Sfântul Ioan (Botezătorul). Ei îi privesc şi pe israeliţi/iudei, dar şi pe noi ca eretici. Ei sunt categoric împotriva israeliţilor/iudeilor. Iar pe Domnul Isus îl desconsideră. Pentru noi, această desconsiderare ar fi ca o sfidare. Şi atunci cum e cu pacea între credinţe ? Ori: Sfântul Ioan Botezătorul şi Domnul Isus erau veri primari sau de gradul al doilea (prin natura umană). Iar tatăl lui Mani şi însuşi Mani (la început) erau creştini după Sfântul Ioan (Botezătorul), adică sabeeni. Mani a creat propria sa învăţătură ezoterică. Şi atunci ? Creştinii au creat şi consolidat credinţa lor (şi a noastră) în comunităţi strânse, solidare pe principiul unui liant comun. Cei din comunităţile noastre ne sunt aproapele. Şi nu alţii. Aşa am spus Părintelui Innocent că văd eu starea de fapt. Dar am insistat că este doar o simplă părere. Dar dacă şi alţii ar fi oameni buni şi dreپți, ei de ce nu ar fi aproapele nostru ? Ba da. Sunt. Căci alături de oameni buni şi dreپți adăstăm şi poate stăruim. Deci şi ei sunt aproapele nostru ! Şi-atunci, iertarea ? Faţă de cine ? Faţă de oricine ne este aproapele nostru !

-Chiar să fi fost rescrisă ulterior Evanghelia după Matei şi "radicalizată" în unele pasaje şi formulări ?

-Evanghelia după Matei a fost scrisă probabil într-un mediu evreiesc (Ierusalim, în perioada de până la martirizarea mărturisitorului Ştefan ?). Scrierile sale pot fi apropiate de scrierile lui Ioan. Ioan cel de la sfârşitul secolului pare a fi fost o persoană foarte tână în ~32-~33 când s-au petrecut evenimentele cele mai importante (posibil era un tânăr/fecior care

urma grupul discipolilor ca fiu al cuiva dintre galileeni. Posibil purta prenumele unuia dintre unchi, ceea ce sugerează că erau doi frați discipoli care vegheau asupra feciorului. Tatăl său să fi rămas oare văduv ?). O perioadă se pare că a trăit și el în Capernaum după 33. După care a trecut în Asia Minor (Efes ?) și poate în una din insulele grecești, anume Patmos. Unii sectari numiți Alogieni respingeau ideea cum că Sfântul Ioan ar fi scris Evanghelia, scrisorile și Revelația. Ei le atribuiau lui Cerinthus. Ebion, Cerinthus și discipolii lor (secte distincte, deosebite) negau umanitatea Domnului Isus (Notă exp.: Simon-"Critical History of the Text of New Testament", Brill, Leiden 2013, pag. 120). Ebioniții îl priveau pe Sfântul Pavel drept apostat, iar Encratiții Severieni acceptau Legea, Profeții și Scripturile, dar respingeau Scrisorile lui Pavel și cele cuprinse în "Faptele Apostolilor" (Notă exp.: Simon-"Critical History of the Text of New Testament", Brill, Leiden 2013, pag. 134).

-Ce personaj din Scriptură putea să fi fost evanghelistul Ioan ?

-Ioan putea să fi fost nepotul lui Zebedei, fiu lui Iacov (cel ucis de Irod Agripa I), unchiul său fiind Ioan. Și Matei trebuie apropiat de Zebedei sau de Iacov și Ioan *Ioan 6:41-6:59* (ritualul sacramental cu pâine și vin este explicat și detaliat într-o adunare publică din Capernaum, dar a întâmpinat murmure chiar în rândul discipolilor și a cetățenilor orașului de care Domnul Isus era legat prin anumite conexiuni *Ioan 6:65-6:69*). Am amintit de interdicția consumului de sânge, dar era cred vorba de o simbolistică a împărtășirii din învățatură (prin cunoașterea sau împărtășirea naturii și firii <?>). Dacă ne raportăm la cele spuse de Lao Zi <Puful de toamnă este mic, dar așteaptă ca Dao/Tao să-i împlinească forma. În Lumea Subcerească... Yin și Yang și cele patru anotimpuri se succedă, urmându-și fiecare rânduiala... acum par că se pierd fără de formă, dar încă au spirit. "Cele zece mii de ființe și lucruri" se hrănesc de aici, dar nu cunosc legea care le guvernează. Aceasta se numește Rădăcina Originară și prin ea se poate contempla Cerul> (Notă exp.: Zhuangzi-"Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 21-22) înțelegem că ritualul sacramental e împărtășire prin Legea Iubirii Inefabile în și prin Domnul Isus și contopirea în Dumnezeu. După ce El le-a predicat (simbolic așa spune eu) despre pâinea vieții și sacra (adevărată) băutură ostotoitoare într-o adunare publică din Capernaum *Ioan 6:59* (<"Eu sunt pâinea vieții"> *Ioan 6:48*, <"Cine se hrănește cu carnea mea și bea sângele meu are viață veșnică și Eu îl voi învia în ziua din urmă, deoarece carnea mea este adevărata hrană și sângele meu este adevărata băutură"> *Ioan 6:54-6:55*, <"Așa cum Tatăl, care trăiește, m-a trimis, iar eu trăiesc datorită Tatălui, așa și cine se hrănește din mine va trăi datorită mie"> *Ioan 6:57*), mulți discipoli l-au părăsit. Motivația o regăsim în pasajul: <"Numai carnea cu sufletul ei -sângele ei- să nu o mâncați"> *Geneza 9:4*, argument extrem de puternic în religia mozaică (și nu numai). Dar accepția trebuie acceptată mai degrabă în sens metaforic. Atunci El i-a sfătuit pe cei doisprezece să plece și ei. S-a dus la frații săi și după un timp aceștia i-au spus: <"Pleacă de aici și du-te în Iudeea, pentru ca și discipolii tăi să vadă lucrările pe care le faci... Dacă faci lucrurile acestea, arată-te lumii !"> *Ioan 7:3-7:4*. Se apropia sărbătoarea Tabernacolelor. El a mers la sărbătoare aparte de frații săi (la Ierusalim) și în templu a vorbit: <"Mă veți căuta, dar nu mă veți găsi și, unde voi fi eu, voi nu puteți veni"> *Ioan 7:34*; <"Eu sunt lumina lumii. Cine mă urmează, nu va umbla nicidecum în întuneric, ci va avea lumina vieții"> *Ioan 8:12*; <Iudeii i-au zis: ...Dar tu spui: "Dacă cineva respectă Cuvântul Meu, nu va gusta moartea niciodată"> *Ioan 8:52*. Unii au luat pietre să arunce în el, dar Domnul Isus s-a ascuns și a ieșit din templu. Mergând apoi cu discipolii săi, a vindecat un orb din naștere, punându-i tină în care a scuipat și trimitându-l la bazinul "Siloam" să se spele. Era într-o zi de sabbat.

-Deci era urmat de discipoli ?

-Da. Cu unii dintre discipoli putea avea și o anumită relație de rudenie. Scriptura scrie că Domnul Isus era de fel din Nazareth. (Dânsul se stabilește în Capernaum la o dată ulterioară). Posibil ca Matei să fi fost un văr (nu neapărat primar) pe linie paternă. Și fii lui Zebedei puteau să fie rude (veri) tot pe linie paternă *Matei 20:20-20:23*. Opinez, dar e doar o opinie că toți aceștia erau rude cu familia Domnului Isus, iar legătura de rudenie era cunoscută (am presupus că pe linie paternă, deoarece se indică multe detalii despre descendența pe linie davidică a lui Iacov, tatăl lui Iosif și bunic "patern" *după soțul mamei sale, tatăl, Iosif* al Domnului Isus. Descendența e detaliată, în general pe calea "sângelui"/"paternă". Pe alocuri se menționează și ascendența feminină detaliat: Tamar, Rahav, Rut, soția lui Urie, Maria. O persoană este considerată de descendență evreiască considerând în mod obișnuit calea "laptelui").

-Ce să semnifice menționarea celor cinci nume feminine ?

-Sunt menționate aceste nume după mine acolo unde se fac căsătorii în afara tribului propriu. În unele situații, cu femei provenite din populațiile autohtone. E desigur doar o opinie.

Pe de altă parte, mă întreb de ce nu e indicată și calea "laptelui"/maternă. Există unele presupuneri că din familia mamei Domnului puteau descinde unii dintre creștinii din Najran, deportați ulterior de califul Omar I la Kufah/Hirah (inițial centru creștin, au aderat la curentul šiit), în zona Mesopotamiei. Ori poate din surorile Domniei Sale !?

-Dar Evanghelia după Matei putea fi scrisă și în Asia Minor !

-Presupun doar: a fost scrisă în Ierusalim, apoi tradusă în greacă. Putea fi scrisă și în Antiohia, Siria, Cilicia sau Asia Minor sau chiar Misir. Posibil într-un mediu cultural mixt aramaic și grecesc. În timp ce celelalte trei Evanghelii canonice au putut fi scrise în Asia Minor și Grecia (probabil redactate în mare parte sub influența centrului din Efes: Evanghelia lui Luca și respectiv Ioan, poate și parțial sub influența centrului din Corint) și finalizate poate în peninsula italică sau tot undeva în mediul elenistic.

-Și de ce să fi fost rescrisă și "radicalizată" ulterior ?

-Primele versiuni sunt în ebraică. În general s-a pornit de la versiuni mai scurte care au primit unele completări. Dat fiind că odată adoptată lista scrierilor canonice, alte scrieri au fost repudiate și marginalizate și practic au fost pierdute (și în unele cazuri chiar distruse). Deci, versiunea actuală provine anterior secolului al II-lea. Dacă a fost rescrisă și radicalizată, aceasta s-a petrecut până la analiza canonicității textelor în circulație. Scrierile din centrele de limba greacă (cel mai important fiind centrul din Efes), precum și scrisorile lui Saul Pavel s-au păstrat ca atare. Totuși, la rândul lor puteau fi rescrise. Cu excepția Evangheliei după Matei, scrisă după mine undeva în Galileea de un discipol (plecând de la relatările lui Matei vameșul mai probabil și mai improbabil Matia). Dat fiind că relatările a două Evanghelii (Matei și Luca) conțin detalii despre copilăria Domnului Isus, conchid că la redactarea lor au participat și membrii ai familiei Domnului Isus (dintre frații și surorile Domniei Sale ori verii Săi).

-Aceasta nu justifică radicalizarea Evangheliei după Matei ulterior ! Nu ar fi fost nicio rațiune ca el să fi fost împotriva propriului său popor !

-Deloc, evident. Nu ar fi avut motive. Posibil versiunea inițială să fi fost mai puțin amplă. Ea ar fi fost rescrisă și completată ulterior. Ar fi interesant de comparat cu versiunile cele mai vechi din Najran (sudul peninsulei arabice) și din al-Hira (la golful Persic), dacă acestea s-au păstrat eventual (să fi fost marcioniți ? Prin aksiumiți se exercită asupra lor o influență indirectă elenistico-bizantină. Bizantinii proveau controlul navigației în Marea Roșie drept strategic, iar aksiumiții acționau în conjuncție cu interesele bizantine, ceea ce a permis o propagare a textului Evangheliei după Luca și la najraniți). Se mai pomenesc comunități creștine la Şam (probabil Bādiyāt ash Shām: Deșertul Sirian; se spune că versetul 3-18 din 3-Surat al-'Imran: *Coran/3*Sura Familiei Imran*/v.18* a fost revelat când doi episcopi din Şam au sosit să vorbească cu Profetul Mahomed) și la Edessa (cunoscută și ca Antiohia pe Callirhoe sau în siriacă Orhay, din anticul regat Osroene, în siriacă regatul Urhay). Posibil să fi existat și Evanghelii ale lui Matei în limba arabă.

-Și Saul Pavel cine putea să fi fost ?

-El era originar din Tars și posibil discipol al rabinului Gamaliel. Sau Pavel reprezenta diaspora (Cilicia și Cipru) și urmărea să facă prozeliți în mediul elenistic, unde migraseră comunități evreiești după cucerirea lui Alexandru Macedon și unde se făcea și prozelitism. Presupun, dar doar presupun că nici Saul Pavel nu a dorit de fapt desprinderea de religia mozaică. Numai că acolo unde neînțelegerile erau mari, el a constituit sinagogi distinct (unde acceptarea de prozeliți era cu mult mai permisivă). Unii israelito-creștini reproșau lui Saul Pavel că avea un caracter de aventurier, că era (cel puțin parțial) descendent din păgâni (poate dintr-o familie mixtă), că încercase să intre prin căsătorie în familia Marelui Preot și se implicase în persecuții în contra nazarinenilor după moartea mărturisitorului Ștefan (termenul creștin, derivat din cuvântul Hristos/Messia este folosit prima oară ca autodenominare de către prozeliții nazarineni din Antiohia). Acuzele nu se justifică în totalitate. Saul Pavel era cetățean roman din naștere, dar era vorbitor al limbii ebraice *FA 21:40* (aceasta ar sugera că tatăl său era legionar în armata romanilor. Dar originea tatălui său nu o cunoaștem și posibil mama sa posibil că era de origine evreiască, idumeeană ori ituriană. Și tatăl său la fel de bine putea să fi fost un soldat de origine evreiască, idumeeană ori ituriană). Saul Pavel scrie despre el însuși: <"circumcis în a opta zi, ... din tribul lui Beniamin, evreu născut din evrei, în ce privește legea, fariseu"> *Filipeni 3:5*. În alt loc menționează rudele sale: Andronic, Iunias, Ierodion, Luciu, Iason, Sosipater *Romani 16:7; 16:11; 16:12*. Avea desigur un caracter de aventurier. Dar primise și o educație bună

Într-un mediu mixt și cosmopolit evreiesc și grecesc. Avea aplecare spre viața religioasă, dar avea și o oarecare labilitate care îl făcea să copieze anumite modele umane. Cu timpul, se oțelește în crezul său. Era convingător în argumentările sale, obținând cu multă ușurință ceea ce își dorea (în audierea Sfântului Pavel cu scopul de a se decide eliberarea ori trimiterea sa la Roma). *Deoarece Pavel făcuse apel la Cezar Augustus Nero*, precum și pentru elucidarea acuzațiilor aduse împotriva sa, regele Agripa spune: <"Curând m-ai convinge să devin nazarinean !"> *FA 26:28*. Aceasta deoarece Sfântul Pavel vorbește cu elocință despre mesajul Domnului Isus către și prin el *FA 26:2-26:23*. Dar era și ușor de convins cu argumente pertinente. Uneori (în momente diferite) faptele sale sunt contradictorii (persecutor... aderent fervent, <israelit, din sămânța lui Avraam, din tribul lui Beniamin> *Romani 11:1*; iar în altă scrisoare el scrie: <... muștră-i cu asprime, ca să fie sănătoși în credință și să nu dea atenție unor basme evreiești și unor porunci ale oamenilor care se abat de la adevăr> *Tit 1:13-1:14*). Deși aspră formularea, este totuși fără echivoc (dar depinde și de textul original totuși, pentru că traducerea a nuanțat sensurile; este posibil ca în loc de basme evreiești să se fi utilizat alt termen -posibil basme iudaice, cu referire la tribul lui Iuda-. Sfântul Pavel nu era din tribul lui Iuda, ci era beniaminit). Este oarecum exaltat și prolific în scrieri. Dar și scrierile sale lasă loc adesea la interpretări (abundând în explicații și justificări din situații precedente, precum și recomandări echivoce: <Aveți grijă, fraților, ca nu cumva să se dezvolte în vreunul dintre voi o inimă rea, lipsită de credință, prin îndepărtarea de Dumnezeu cel viu...> *Evrei 3:12*). Cu Saul Pavel, ori erai de partea lui (adică erai "bărbat, frate", ori erai categoric împotriva lui: "cei ce dezvoltau o inimă rea, lipsită de credință, prin îndepărtarea de Dumnezeu cel viu". Iar el îi îndeamnă pe "bărbați, frați" cu abilitate să se îndemne <"unii pe alții în fiecare zi, cât timp se mai poate numi *Astăzi*, ca nu cumva unul dintre voi să se împietrească prin puterea amăgitoare a păcatului. Pentru că noi suntem într-adevăr părtași ai lui Hristos numai dacă ne păstrăm neclintită până la sfârșit încrederea de la început, în timp ce se spune: *Astăzi, dacă ascultați glasul său, nu vă împietriți inima ca atunci când a fost o mânie amară*. Fiindcă cine au fost cei care au auzit și totuși au stârnit o mânie amară ? N-au fost oare toți cei care au ieșit din Egipt sub conducerea lui Moise ?"> *Evrei 3:12-3:16*.

-Nu înțeleg. Ce i se poate reproșa ? Și de ce <basme evreiești> *Tit 1:14* ? Pentru că Sfântul Pavel era beniaminit (*conform Romani 11:1*), nu !?

-Să citim ce spune Domnul Isus: <"Ci, în vorbirea voastră, *Da*-ul vostru să însemne *Da* și *Nu*-ul vostru *Nu*, căci ce vine în plus de la aceasta vine de la cel rău"> *Matei 5:37*. <"Păziți-vă de profeții falși, care vin la voi în haine de oi, dar care pe dinăuntru sunt lupi prădători"> *Matei 7:15*. Despre profeți falși scrie și Mica: <"Iată ce a spus Domnul împotriva profeților care-mi duc poporul în rătăcire...: *De aceea, va veni noaptea peste voi și nu va mai fi nicio viziune, se va lăsa întunericul peste voi ca să nu mai practicați ghicitoria. Soarele va apune peste profeți, iar ziua se va întuneca peste ei. Vizionarii se vor rușina și ghicitorii vor fi dezamăgiți. Își vor acoperi toți mustața, pentru că nu va fi niciun răspuns de la Dumnezeu*"> *Mica 3:5-3:7*. Tot Mica din Moreșet scrie: <"Nu profețiți !"> *Mica 2:6*.

-Ce ar trebui să înțelegem din expresia profeți falși, Prea-Înțeleptule ?

-Există și aici aspecte relative, deoarece unele alegeri pot schimba cursul evenimentelor față de momentul când vizionarul a avut viziunea, iar Sfânta Scriptură distinge între vizionari, profeți, sfătuitori și Înțelepți (de multe ori experiența de viață și implicit vârsta e privită ca o trăsătură a Omului Înțelept). Pe de altă parte, prin uzul substanțelor ce alterează spiritul, vizionarii și profeții pot să aibă în unele situații mai puțină stăpânire de sine. Și viziunile pot să fie pe termen scurt, mediu sau îndepărtat, iar în unele situații văzătorii dau posibilitatea opțiunilor, recomandând anumite căi de urmat. De asemenea, ei depindeau de protecția regală, statutul lor fiind diferit într-o societate stratificată de statutul vizionarilor în perioada anterioară constituirii statutului, în care erau organizați într-o societate agricolă tribală, dar predominant egalitaristă, când vizionarii erau deopotrivă judecători ai poporului, comandanți ai campaniilor militare, legislatori (impuneau reguli, obiceiuri, cutume), oficanți ai serviciului cultic și repere morale (și elaboratori ai codurilor morale). Oamenii apelau la văzători în cele mai felurite situații și practic în orice context. Să citim doar ceea ce scrie Ieremia: <"Am auzit ce-au spus profeții care profetesc minciuni în numele meu, zicând: *Am avut un vis ! Am avut un vis !*... Prin visele pe care și le istorisesc fără încetare unul altuia, ei se gândesc să-l facă pe poporul meu să uite numele meu, așa cum și părinții lor au uitat numele meu, din cauza lui Baal. Profetul care are un vis să istorisească visul, dar cel care are cuvântul meu să spună cuvântul meu conform adevărului !"> *Ieremia 23:25-23:28*. Văzătorul Hanani îi profetește războaie regelui lui Iuda, Asa, fiul lui Abiia și nepotul lui Roboam. Supărat pe văzător, regele Asa îl pune pe acesta în casa butucilor *2 Cronici 16:10*. O divergență de opinii între Profetul Ieremia și Profetul Hanania fiul lui Azur din Gabaon este descrisă în *Ieremia 28:1-*

28:17. Un alt profet, Uria fiul lui Șemaia din Chiriat-Iearim care profetea ca și Ieremia împotriva Ierusalimului fuge în Misir, dar este scos din Misir de oamenii regelui Ioiachim, fiul lui Iosia și ucis cu sabia în fața regelui. Ieremia a fost protejat de Ahicam, fiul lui Șafan. Iată ce spusese la îndemnul DOMNULUI (chiar porunca: <"... spune... toate cuvintele pe care îți poruncesc să le spui. Să nu omiți niciun cuvânt"> *Ieremia 26:2*). <"Dacă nu veți asculta de mine, ca să umblați în legea pe care v-am dat-o și să ascultați de cuvintele slujitorilor mei profeți... de care n-ați ascultat, atunci... voi face orașul acesta un blestem înaintea tuturor națiunilor pământului"> *Ieremia 26:4-26:6*. Una din legile Decalogului spune: <Să nu folosești în mod nedemn numele Domnului> *Exod 20:7*.

-Numele adevăratului Dumnezeu este sacru.

-Categoric da, este mai presus de orice. Mai multe lămuriri sunt în *Exodul 3:13-3:15*. Domnul îi spune lui Moise: <"EU MĂ VOI DOVEDI A FI"> *Exodul 3:14*. E o formă de imperfect în verb, ceva de genul: <"EU FUSEI/DEVENISEI">, dar cu sensul de a proba că este PREZENT și VIU, în accepția că EL face posibilă devenirea (altfel spus, EL face cu putință încorporarea, ființarea și dinamica transformării). Deci prima formulă a traducerii (ori înțelegerii cuvintelor Domnului) e mai potrivită. Pentru că Domnul Dumnezeu este un Dumnezeu al celor Vii, așa după cum răspunde fără echivoc Domnul Isus unui grup de saducheii: <"Oare nu de aceea greșiți voi, pentru că nu cunoașteți nici Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu ? ... lui Moise... Dumnezeu i-a zis: *Eu sunt Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacob*... un Dumnezeu... al celor vii"> *Marcu 12:24-12:27*.

-Numele este sacru.

-A existat o perioadă când <"s-a poruncit ca fiecare să-și salute prietenii folosind numele"> spre a se deosebi de samariteni care nu spuneau YHWH, ci "Numele" și respectiv de israelito-creștini (*Notă exp.: Cohen- "Talmudul", Ed. Hasefer, București, 2000, pag. 68*). Scrie istoricul Josephus: <"cu privire la aceasta, Dumnezeu i-a făcut cunoscut lui Moise Numele Său. Acest Nume nu fusese niciodată revelat înainte, iar Legea nu îmi permite să tratez despre aceasta"> (*Notă exp.: Cohen- "Talmudul", Ed. Hasefer, București, 2000, pag. 69, conform Josephus: Antich, 2, 12, 4*). Ai înțeles, DA ? Spun și eu ca și istoricul: Legea nu îmi permite să tratez despre aceasta ! Căci deja am comentat pasajul din *Exodul 3:14* de o manieră mult prea explicită și este deja mult prea mult.

-Da. Am înțeles. De ce se făcea deosebire între iudei și samariteni ? <"Căci iudeii nu au legături cu samaritenii"> *Ioan 4:9*.

-Pentru că Salmanasar al Asiriei l-a dus pe Israel în exil (rege era Hosea fiul lui Ela în Israel) și a adus oameni din Babilon, Cuta, Ava, Hamat, Sefarvaim, închinători la diverși idoli (Sucot-Benor/*Babilon*, Nergal/*Cut*, Așima/*Hamat*, Nibhaz și Tartac/*Ava*, Adramelec și Anamelec/*Sefarvaim*). De aceea, a fost trimis preot din exil să-i învețe religia țării *2 Regi 17:27-17:28*. <"Aceste națiuni se temeau de DOMNUL, dar le slujeau chipurilor lor cioplite. Fiii și nepoții lor fac în ziua de astăzi așa cum au făcut strămoșii lor"> *2 Regi 17:40-17:41*. Pe când Domnul Isus trece prin Sihar, femeie samariteancă spune: <"De unde ai această apă vie ? Ești tu mai mare decât strămoșul nostru Iacob, care ne-a dat fântâna și care a băut din ea cu fiii lui și cu vitele lui ?"> *Ioan 4:11-4:12*. Domnul Isus răspunde: <"Voi vă închinați la ce nu cunoașteți, noi ne închinăm la ce cunoaștem, pentru că salvarea vine de la iudei. Totuși, vine ceasul -și acesta este acum- când închinătorii adevărați se vor închina Tatălui cu spirit și cu adevăr, căci astfel de închinători caută Tatăl"> *Ioan 4:22-4:23*. Profetul Maleahi scrie: <"și acum, porunca aceasta este pentru voi, preoților ! ...veți asculta și... veți pune în inimă ca să dați glorie numelui meu"... "Legea adevăratului a fost în gura lui [*Levi*] și pe buzele lui nu s-a găsit nedreptate... Căci buzele preotului trebuie să păstreze cunoștința și din gura lui poporul așteaptă legea, pentru că el este mesagerul Domnului Dumnezeu al armatelor"... "Iată că îl trimit pe mesagerul meu, iar el va pregăti calea înaintea mea. Și pe neașteptate va veni la templul Său adevăratul Domn pe care-l căutați și mesagerul legământului în care vă găsiți plăcerea. Iată ! El va veni negreșit"> *Maleahi 2:1-2:2; 2:5-2:7; 3:1*. Iar referitor la expresia categorică <basme evreiești> *Tit 1:14* din scrisoarea Sfântului Pavel către Tit, răspunsul ni-l oferă tot Sfântul Pavel: <Dar evită disputele prostești, genealogiile, cearta și lupta pe seama Legii, pentru că sunt nefolositoare și deșarte> *Tit 2:9*.

-Ce să însemne aceasta ?

-Există o genealogie în Matei și Luca *Matei 1:2-1:18; Luca 3:23-3:38*, care-l prezintă pe Domnul Isus după linia lui Iosif ca scoborător din David (din Azor *Matei 1:13*). O persoană Azor e menționată drept căpetenie/prinț al poporului, printre cei care-și pun sigiliul pe o promisiune solemnă în scris *Neemia 10:17*. Dar cobora și din leviti, ceea ce nu ar fi de mirare, căci Țadoc și Eleazar îmi par a fi nume levitice *Matei 1:14-1:15*). În Evanghelia după Luca, genealogia este relativ (să spunem "ușor") diferită și mai lungă: Iosif ar descinde dintr-un lung șir care ajunge la prințul Natan, fiul imediat mai mare decât Solomon; nu regăsim numele lui Azor/Azur și apar și aici nume levitice (rețin atenția Eliezer și Levi). Apoi, Matei și Luca prezintă concepția

miraculoasă. Am spus anterior că Domnul Isus trebuie să fi fost descendent pe linie davidică și după mama sa, Sfânta Fecioară: <Iar nașterea lui Isus Hristos a fost așa: Pe când mama sa, Maria, îi era promisă în căsătorie lui Iosif, ea s-a aflat însărcinată prin Spiritul Sfânt înainte ca ei să fie împreună> *Matei 1:18*. Evangheliștii Marcu și Ioan oferă puține amănunte în acest sens. Dar adunarea episcopilor noștri întruniți în 621 la solicitarea regelui regilor Kosrau/Khosrow al II-lea "Parviz" (590-628), fiul lui Hormizd al IV-lea (579-590) și nepotul marelui Khosrow I "Anoshirvan" (531-579), "Cel cu suflet nemuritor" (și cu aplecare spre filosofie: supranumit și "Regele filosof") pentru explicitarea fundamentelor credinței noastre au scris clar că Sfânta Fecioară Maria era din linie davidică, episcopii exprimându-se astfel în scris, în mod unanim: "fiica lui David" (fapt ce nu exclude și ascendență levitică). Interesul regelui regilor Khosrow al II-lea se datorează faptului că marea sa iubire era pentru prințesa Shirin (creștină de-a noastră), cealaltă soție, melkita Maria fiind pețită ca simbol al alianței cu melkiții. Învățații Firdowzi (cca. 1010) și apoi Nizami au scris (respectiv rescris mai aproape de zilele noastre Învățațul Nizami) minunata poveste de iubire "Khosrow și Shirin" în versificarea din "Cartea Regilor", Shah-nameh (șazecidemii de versuri). Și Khosrow I Anoshirvan a fost favorabil creștinilor. El a cucerit Orașul Sfânt în 614, aducând Sfânta Cruce ca simbol pentru adorație la Ctesiphon, iar în 619 cucerește tot Misirul până în ținuturile Nubiei. Misirul fiind un strategic enorm grânar de care depindeau multe din marile centre urbane (*Notă exp.: Brosius-"The Persians", Routledge, London, 2006, pag. 153-159; 172*).

-Prin expresia "fiică a lui David" poate să fi fost mai mult o exprimare simbolică!? De unde puteau să știe? În cazul în care genealogic descindea în mod real din regele David?

-Unul dintre teologii siriaci purta numele Moise Bar Kepha. Deduc că era un urmaș al Sfântului Apostol Petru și atunci cunoștea bine familia Domnului Isus (precum și genealogiile familiei și vorbim de o familie de leviți, chiar dacă Iosif exercita o meserie lumească. Căci suntem într-o perioadă când societatea era sub presiunea autorităților romane, astfel încât nu toți descendenții din leviți mai îmbrățișau viața preoțească. Sau cel mult mixtă, adică Sfânta Fecioară descindea din leviți). Deși expresia de "fiica lui David" poate fi acceptată și ca Hristotokos (*purtătoare de Xisthos*). Conchidem deci că sfatul Sfântului Pavel este justificat: erau discuții care trebuiau evitate cu cei care manifestau îndoieli. Pe de altă parte, dacă "disputele prostești și genealogiile" din scrisoarea către Tit se referă nu la pasaje din Scriptură, ci la descendența Sfântului Pavel? La un moment dat, în scrisorile sale, Sfântul Pavel spune că e beniaminit. Dar nu știm de fapt la ce face referire în scrisoarea către Tit prin precizările "basmе evreiești și unor porunci ale oamenilor care se abat de la adevăr" și la "dispute prostești, genealogiile, cearta și disputa pe seama legii, pentru că sunt nefolositoare și deșarte". Cred că trebuie înțeleș "pe seama legii" și nu "pe seama Legii", adică în niciun caz nu se discută despre decalog și *Legea lui Moise*. Este vorba despre ceva ce îl deranjează, dar nu trebuie exagerat etnic sau religios, căci nu era cazul. Chiar dacă întâmpină opoziție, Sfântul Pavel nu se eschiva. Dar făcea cu nonșalanță apel la statutul său de cetățean roman din naștere, fapt ce îi conferea din start un statut teoretic (și chiar și practic) de intangibilitate (căci intra exclusiv sub jurisdicția romană). Legal, nu se putea acționa împotriva sa decât manipulând autoritățile militare romane. În toate provinciile Palestinei, acestea se aflau sub o constantă presiune, atât local și regional, cât și din partea autorităților centrale. Presupun că în sinagogi se putea discuta intens în contradictoriu asupra chestiunii circumciziei, Sfântul Pavel nefiind "pentru", adică favorabil circumciziei "în carne", căci impunerea circumciziei ar fi limitat dramatic convertirile. De altfel, ulterior s-a și putut observa succesul deosebit pe care Sfântul Pavel l-a obținut prin atitudinea sa "relaxată" și decisă asupra acestei chestiuni. În mod deosebit, cu trecerea timpului mesajul său din scrisori a devenit pozitiv și încurajator. Sfântul Pavel a făcut din secta nazarineană o mișcare cu atât de mulți convertiți care a tins să devină cu timpul o religie extinsă în întreaga lume cunoscută. Noi nu purtăm acest gen de discuții cu farangii. Dacă vor să vină la slujbă și ceremonii bine: ei pot să asiste. Dar prin alianțe cu ai noștri ar fi bine să se conformeze și la cerințele noastre. Căci e implicit o acceptare în comunitatea Sfintei noastre Biserici Apostolice. Faptul că disputele prostești trebuiesc evitate s-a dovedit și din "contrele" dintre creștinii din Najran și cei de religie mozaică din peninsula arabică (erau lupte "fratricide", căci și unii și alții emigraseră din Palestina datorită persecuțiilor împăratului roman Hadrian cca. 135).

-Dar lupta pe seama Legii?

-Sunt legi fundamentale și să spunem general valabile (cele din tablele Legilor) și legi felurite care privesc diverse întocmiri (în Exod, Leviticul, Numerele, Deuteronomul), unele

depăşite de faptul că societatea "a evoluat". Ori, ştim deja că unele legi omenesti au caracter schimbător (tocmai din evoluţia societăţii umane, care din păcate se percepe pe sine "distinctă" de habitatul său şi tinde să îl ocupe şi să-l modifice după placul său. Societatea din timpurile lui Moise şi Iosua era predominant pastorală, ulterior devine agrară. Anumiţi oameni practică şi meşteşuguri, în unele situaţii grupându-se în sate de meşteşugari, precum olarii din Netaim şi Ghedera *1 Cronici 4:23*), ori meşteşugarii din Ghe-Haraşim *1 Cronici 4:14*, ori cei din Ono din ţinutul lui Beniamin (valea meşteşugarilor) *Neemia 11:35*. <De fapt, Legea produce mânie, dar, unde nu este lege, nu este nici încălcare de lege> *Romani 4:15*. Deşi e dificil de înţeles, este în acord cu *Maleahi 2:8; 2:10*. <"De fapt, deoarece Legea este doar o umbră a lucrurilor bune viitoare, dar nu realitatea acestor lucruri, oamenii nu pot niciodată cu aceleaşi jertfe pe care le oferă neîncetat an de an să-i facă perfecţi pe cei care se apropie de Dumnezeu... Datorită acestei voinţe noi am fost sfinţiţi prin ofranda corpului lui Isus Cristos o dată pentru totdeauna...Căci printr-o singură ofrandă de jertfă i-a făcut perfecţi pentru totdeauna pe cei sfinţiţi"> *Evrei 10:1; 10:10; 10:14*. De ce să nu fie Legea o Lege a iubirii ? Pentru Creator, Domnul Dumnezeu <"Cel care este veşnic viu"> *Daniel 12:7* şi pentru aproapele nostru (care nu este decât ceea ce e luat cu împrumut de la Domnul Dumnezeu şi pe care trebuie să îl restituim <Proprietarului> *Osea 2:16* de drept. Soţul şi soţia alipindu-se, ei vor deveni o singură carne şi implicit un singur spirit. Fie ca soţul să aibă o comportare plină de respect faţă de soţie, căci pe sine însuşi astfel se respectă).

-Şi-atunci face fiecare ce vrea ? Ce să înţelegem din cele scrise în *Romani 4:15* ?

-Dacă făptuim în credinţă şi în Iubire inefabilă, nu vor fi nici încălcări de drepturi. <Toate lucrurile sunt permise, dar nu toate zidesc. Fiecare să caute nu folosul său, ci folosul altuia... Deci fie că mâncaţi, fie că beţi, fie că faceţi orice altceva, faceţi toate lucrurile spre gloria lui Dumnezeu !> *Romani 10:23-10:24; 10:31*. Un adevăr fundamental: < "faceţi toate lucrurile spre gloria lui Dumnezeu... fiecare să nu caute folosul său, ci folosul altuia" > *Romani 10:31; 10:24*.

-Atunci, ce legi din Vechiul Testament ar trebui respectate ?

-Îmi exprim doar o părere. Pentateuhul în totalitatea sa este valoros <"Calea adevăratului Dumnezeu este perfectă, cuvântul DOMNULUI este pur. El este un scut pentru toţi cei ce se refugiază în el"> *Psalmii 18:30*. Doar că am spus că unele legi omenesti (şi anumite cutume) au caracter schimbător (în interiorul societăţii umane, datorită evoluţiei sale). Şi la orice precedent şi neclaritate răspunsurile se află tot în Sfânta Scriptură şi în special în Pentateuh (atunci când sunt neclaritate). Dar cele mai multe porunci din Pentateuh sunt încă şi astăzi valabile. Scrie: <Voi să fiţi sfinţiţi şi să fiţi sfinţi... Să respectaţi legile mele şi să le împliniţi> *Leviticul 20:7-20:8*. Asememea scrie: <"Toţi cei din poporul tău vor fi drepti"> *Isaia 60:21*. În plus, tot ce este scris să fie filtrat prin căldura iubirii "circumciselor" inimi (adică a unor inimi curate, pure, sensibile, înduioşate, miloase). Opinez şi este doar ca o părere că şi legămintele cu Profetul Moise ar trebui imperativ respectate (*Legea lui Moise cu multiplele sale prevederi explicitate în Pentateuh*): <Acestea sunt cuvintele legământului pe care Domnul Dumnezeu i-a poruncit lui Moise să-l încheie cu fiii lui Israel în ţara Moabului, afară de legământul pe care-l încheiase cu ei la Horeb> *Deuteronomul 29:1*. La porunca Domnului, Moise a rânduit triburile pe muntele Garizim pentru rostirea binecuvântărilor şi pe muntele Ebal pentru rostirea blestemelor (munţii Garizim şi Ebal se află <"în faţa Ghilgalului, lângă copacii mari ai lui More"> *Deuteronomul 11:29-11:30*. Ghilgal devine un punct religios important în timpul Profetului Samuel şi al regelui Saul *1 Samuel 13:7-13:12* (important ca şi locul înalt de la Gabaon şi se menţine ca atare şi în timpurile profetului Osea *Osea 9:15*). Am să amintesc pe scurt: fără chipuri cioplite ori statuie turnată (pentru adorare); să-ţi iubeşti şi respecti tatăl şi mama; nu se va muta semnul de hotar al semenului; să nu-l faci pe orb să răătăcească drumul; judecată dreaptă locuitorului străin, văduvei, orfanului de tată; nimeni să nu se culce cu soţia tatălui său; nimeni să nu se culce cu sora sa, fiica tatălui său sau fiica mamei sale; nimeni să nu-şi omoare semenul dintr-un loc ascuns; nimeni să nu ia mită (cu sensul de plată aşa cum aş înţelege eu) ca să omoare un suflet, când acesta e sânge nevinovat; toţi trebuie să aplice cuvintele acestei legi ca să le îplinească *Deuteronom 27:15-27:26*. Prin ascultarea poruncilor, binecuvântare va fi în oraş şi la câmp; binecuvântat fie rodul pântecelui, pământului, animalului tău domestic, viţei vacilor tale şi prăşila turmei tale; binecuvântate coşul tău şi albia ta de frământat; binecuvântat vei fi când vei intra şi binecuvântat vei fi când vei ieşi; Israel va ieşi învingător contra duşmanilor săi; binecuvântare fie peste fapte, peste hambare, peste ţara dăruită de Domnul Dumnezeu *Deuteronom 28:3-28:7*. Acestea completează legământul de pe muntele Horeb (cele zece legi).

-Sunt acele legi fundamentale scrise în Deuteronom !?

-Da. Acelea sunt. Căci însuşi Domnul Isus spune: <"Să nu credeţi că am venit să desfiinţez Legea sau Profetii. N-am venit să desfiinţez, ci să împlinesc. Căci adevărat vă spun că mai degrabă vor trece cerul şi pământul decât să treacă cea mai mică literă sau o frântură de literă din Lege fără să se întâmple toate lucrurile"> *Matei 5:17-5:18*. Părinţii Sfintei noastre Biserici Apostolice s-au întrunit la Beit Lapath (numit şi Gondisapor în Khuzestan, iar în vechime şi Weh Antioch Şapur după numele regelui regilor/"*shahanshah*" Şapur) şi au făcut unele recomandări credincioşilor (ca reguli de conduită şi etică dorite şi impuse de Părinţii episcopi). Totuşi, în unele situaţii, sancţiunile pot fi drastice.

-Nu erau doar recomandări !?

-Erau reguli de conduită şi etică adoptate prin sinod. Se interzicea astfel clerului bisericesc sau cinului monahal să se prezinte singuri şi neconstrânşi în cazul unui proces cu oameni din lume în faţa unui tribunal al celor din lume (convieţuind cu alte credinţe, exista riscul de a se supune unei judecăţi după alte criterii decât cele acceptate şi acceptabile în comunitate).

-Şi ce putea face în acest caz ? Trăiau într-un Imperiu cu legi proprii, specifice !

-În asemenea situaţii, puteau anunţa superiorii ierarhici bisericeşti şi erau reprezentaţi sau asistaţi (în principiu). Şi alte fapte erau dezavuate. Şi unele pedepse erau chiar aspre. Apelul la magie era dezavuat, respins şi considerat reprobabil. În căsătorie trebuia acceptat principiul fundamental un sot şi o soţie. Asemenea, o soţie şi un soţ în conformitate cu Scriptura. Aceasta este o recomandare de bun simţ elementar şi absolut logică şi justificată. Răpirea femeilor ori a tinerelor (a viitoarelor soţii) era dezavuată. Altfel spus, căsătoria trebuia să aibă loc cu asentimentul rudelor (în cazul tinerilor, cu al tutorilor). Sfânta Biserică încerca să limiteze unele practici care lezau integritatea comunităţii. De exemplu, asa-zisa răpire putea fi doar simbolică, adică cu asentimentul fetei. Nu era suficient: trebuia asentimentul familiilor. Răpirea simbolică se petrecea tocmai pentru a forţa familiile să accepte dorinţa tinerilor (în unele situaţii, dar în altele putea fi un abuz al tânărului). În plus, chestiunile de onoare puteau leza demnitatea (în special a tinerelor fete) şi erau greu de împăcat (dificultăţi mari erau în împăcarea familiilor fetelor). Sfânta Biserică dorea să evite asemenea situaţii, pentru ca tinerii să pornească în viaţă sprijiniţi, cu justă călăuzire şi povaţă şi cu principii morale temeinice. Cu atât mai mult când şi dacă era vorba de căsătorii interconfesionale exista dezavuarea sinodului. Acestea nu erau agreate deloc de către Sfânta Biserică. Totuşi, acestea ţineau şi de moravurile epocii şi nu le putem considera ori categorisi ca legi fundamentale, chiar dacă sunt reguli chibzuite şi adoptate cu justă măsură spre binele clericilor şi mirenilor şi pentru păstrarea integrităţii comunităţilor (fizică, moral-spirituală). Şi au logică şi o mare perenitate în timp. Căci aceste reguli ţin şi de întocmirea societăţii.

-Cu adevărat sunt de mult bun-simţ ! Şi sunt esenţiale (dacă consideraţi că atributul "fundamental" ar fi excesiv. Căci unele sunt conţinute în cele zece porunci). Revin acum la cele spuse anterior. Atunci Saul Pavel greşea ori nu ? Aş spune că nu !

-Nu neapărat, totuşi el urma o anumită cale. Şi pentru că era o autoritate recunoscută. Şi făcea prozelitism fără circumcizie şi chiar considerând că doar credinţa este suficientă, fără impunerea respectării Legii (?; cred că face menţiune la mulţimea de precedente înscrise ulterior în *Mişna* şi *Ghemara*. Căci fără respectarea legilor Imperiului Roman nu se putea convieţui normal în diasporă. Era o modalitate prin care Sfântul Pavel îşi exprima părerea despre doctrinele altor grupări din cadrul religiei mozaice, căci legile şi precedentele israelite aveau aplicabilitate în cadrul autonomiei provincial,-atunci când această autonomie nu era restricţionată de autorităţile militare-): <Astfel, Legea a devenit tutorele nostru care ne conduce la Hristos, ca să fim declaraţi drepti datorită credinţei. Dar acum, după ce a venit credinţa, nu mai suntem sub tutore> *Galateni 3:24-3:25*. El cumva este întărit de Simon Petru, care confirmă că e o cale posibilă. Dar în scrisorile sale sunt şi unele contradicţii. Ori poate că Saul Pavel dovedea o înţelegere religioasă mult mai profundă decât îmi închipui eu şi decât părerile pe care le exprim eu, ori a căutat doar o vremelnică înălţare în ochii oamenilor prin inteligenţa sa şi spiritul său de convingere. Am să mă explic în ceea ce spun. Erau multiple rebeliuni în provincia Iudeea din *Pliştim*/Palestina (o provincie restrânsă teritorial, dar în care se afla centrul spiritual al israeliţilor: Ierusalimul). Pentru a ţine provincia şi Palestina sub control, cuceritorii romani permiteau în unele provincii autoguvernare (ca exemplu: tetrarhul Irod în Galileea). Dar alături de autoritatea locală (în Iudeea fuseseră Irod cel Mare, urmat de fiul său, Arhelus), dublând

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

această autoritate, erau numiți și guvernatori: Pilat Pontiu (adică originar din Pont), apoi Felix care pendula între Cezareea și Ierusalim și a cărui soție, Drusila <era israelită> FA 24:24, urmat de guvernatorul Porcius Festus, care dorește să ia o decizie cu privire la Saul Pavel, a cărui libertate de mișcare era limitată și care se afla sub control și pază militară în Cezareea. Autoritățile eclesiastice din Ierusalim cereau să le fie încredințat, dar Porcius Festus îl reține la Cezareea. Când regele Irod Agripa I face o vizită la Cezareea, se întâlnește și cu Saul Pavel, discută cu el și declară că ar fi putut fi eliberat dacă nu făcea apel la Cezar. Pe de altă parte, Saul Pavel știa că în Cezareea sub pază militară se afla mai în siguranță decât oriunde. El nu dorea să meargă la Ierusalim să se confrunte direct cu autoritățile eclesiastice.

-Tot nu înțeleg !

-Existau autorități locale, dublate de guvernatori romani. Atât autoritățile locale, cât și cele eclesiastice cooperau cu romanii. Saul Pavel aderase la mișcarea creștină, adică secta nazarineană din cadrul religiei mozaice (chiar dacă în urma unor deziluzii după refuzul intrării în familia Marelui Preot). Nu îi lipsea deloc curajul, dar ieșea cumva din orice situație în care ar fi intrat, oricât de dificilă ar fi fost. Cu Saul Pavel ori erai prieten, frate, camarad și susținător, ori dușman de moarte. În Listra, Saul Pavel a făcut ca un "așa-zis" olog să sară în picioare și să umble. Și se spune că oamenii îi numeau în limba locului pe Iosif Barnaba drept Zeus și pe Saul Pavel drept Hermes, fiindcă Saul Pavel era purtătorul de cuvânt. <Dar au sosit niște iudei din Antiohia [din Pisidia] și Iconium și, convingând mulțimile, au aruncat cu pietre în Saul Pavel și l-au târât afară din oraș, crezând că este mort. Totuși, când discipolii l-au înconjurat, el s-a ridicat și a intrat în oraș. A doua zi a plecat cu Iosif Barnaba la Derbe> FA 14:19-14:20. Saul Pavel era categoric un supraviețuitor în orice situație. Orice ar fi făcut și i s-ar fi întâmplat, el tot în picioare se sălta. Era volatil și convingător, dovadă că la finalul argumentărilor invoca riscul <de a se dezvolta o inimă rea și riscurile îndepărtării de Dumnezeu cel viu>. Adică, dacă nu erai de acord cu Saul Pavel te îndepărtați de Dumnezeu cel viu. Dar misiunea sa, apostolatul său au rodit. Centrele de influență ale lui Saul Pavel erau Antiohia siriană, Efes, Corint și ulterior și Roma. Spre deosebire de scrisorile lui Saul Pavel, învățăturile Domnului Isus prin *meșalim*/pilde sunt mistice, greu de interpretat (aparente contradicții structural pentru un neînvățat), dar odată deslușite sunt fără echivoc. Domnul Isus este Marele Învățător, exemplificând prin *meșalim*/pilde bine ancorate în cultura evreiască. El era un bun cunoscător al Scripturilor. În schimb, Saul Pavel este un comentator abil, convingător prin asocieri cu situații având precedente din Sfânta Scriptură, dar și cosmopolit prin cultura și abordările sale epistolare. Numai că desigur va găsi precedentele convenabile, astfel încât recomandările sale (exprimate volatil și manipulator, ca o perdea densă de ceață) să inducă cu claritate o anumită direcție. Era extreme de convingător. Primate cu ostilitate în mediul evreiesc traditionalist și cu unele reticențe în mediul galileean, chiar și în rândul sectei nazarineene din Galileea: <în scrisorile lui sunt totuși unele lucruri greu de înțeles, pe care cei neînvățați și nestatornici le denaturează, cum fac și cu restul Scripturilor, spre propria lor distrugere> 2 Petru 3:16. Ori, iată: Saul Pavel e și persecutor, dar și aderent fervent; și fariseu și fiu de farisei (adică în și prin tradiție), dar și cosmopolit; anarhist și agitator judecat pentru <speranța în învierea morților> FA 23:6, dar și apărător al ordinii ca cetățean roman; insolent la adresa Marelui Preot, dar invocând pasaje din Scriptură pentru respectarea conducătorilor poporului: <Saul Pavel s-a uitat țintă la Sanhedrin și a zis: "Bărbaților, fraților, eu m-am purtat înaintea lui Dumnezeu cu o conștiință perfect curată până în ziua aceasta". Însă Marele Preot Anania le-a poruncit celor ce stăteau lângă el să-l lovească peste gură. Atunci Saul Pavel i-a zis: "Te va lovi Dumnezeu, perete văruit ! Tu stai să mă judeci după Lege și, în același timp, încalcând Legea, poruncești să fiu lovit ?". Cei care stăteau acolo au zis: "Îl insultă pe Marele Preot al lui Dumnezeu ?". Și Saul Pavel a spus: "Fraților, nu am știut că este Marele Preot. Căci este scris: "Să nu vorbești disprețuitor despre un conducător al poporului tău !" > FA 23:1-23:5. Marele Preot avea însemne și îmbrăcăminte distincte și solemne. Altminteri de ce i-ar mai fi spus "perete văruit" ? Să nu fi știut că este Marele Preot ? El, cel trimis la Damasc pentru persecutarea nazarinilor ? Pur și simplu a fost de-un curaj impertinent față de Marele Preot. Și el, cel "neascultător", propovăduiește un mesaj al ascultării și al supunerii (teoretic, dar doar aparent, extrem de convenabil autorităților imperiale, care la acea epocă, uitând că împărații erau doar *oameni pământeni*, aveau ambiția de a cere adulare de dumnezei). Dar în final a făcut din secta nazarineană una cu dimensiuni și aderență pe tot cuprinsul imperiului și apoi a devenit chiar mondială. În condițiile în care romanii conduceau Imperiul cunoscut al lumii antice, în opoziție cu Imperiul Persan. Acestea fiind cele două mari puteri ale Lumii Vechi (iar în extremitatea estică, statul cathai). Astăzi, acum, ar fi nevoie de un *nou* Ezechiel, care să readucă totul la

justă ascultare... inclusiv prin respectarea legământului circumciziei în "carne" (așa cum facem noi și siro-iacobiti).

-Tot nu înțeleg. Putea fi considerat Saul Pavel un fals profet ?

-Nu. Pentru că nu era un profet în sens biblic. Cel mult, un predicator, dar cu o bună intuiție a mentalităților oamenilor și convingător. Și în plus el credea sincer în tot ceea ce el le spunea și scria. El nu a susținut defel că este și nici nu ar putea fi considerat profet în sens biblic. Saul Pavel era doar un predicator vizionar. Dar el a organizat atât de bine mișcarea israelito-creștină în Asia Minor, Siria, Grecia și Macedonia și a fost atât de prolific și de argumentat în scrierile sale, încât ceea ce a construit a condus la desprinderea de religia mozaică în final (poate fără voia sa). Chiar dacă el poate nu a intenționat în final chiar aceasta și nici nu avea motive să intenționeze ! Și înțeleg că desprinderea categorică s-a petrecut mult ulterior, spre anul 85 în diasporă și după marile persecuții ale Împăratului Hadrian (cca. 130÷135 ?).

-Atunci ce i s-ar putea reproșa lui Saul Pavel ?

-Un anumit curaj nebun și chiar un curaj impertinent, o anumită exaltare dusă la extrem, o labilitate și o argumentare în scrisorile sale și o relaxare a criteriilor de acceptare a prozelitilor. Ceea ce i s-a și reproșat de fapt de către unii israelito-creștini și de către israeliți. Și care în final au făcut dintr-o sectă evreiască (oarecum combativă în numele principiului "binelui" și contestatară) o religie propovăduită pe tot cuprinsul pământului, la concurență cu alte religii mari ce o preced sau apar ulterior: Islamul, budismul, etc.

-Bun. A scris cumva, exprimând unele păreri. Eu nu văd nimic ce nu ar fi bun în scrisorile lui Saul Pavel. Sunt cuvinte din suflet. Ce s-ar mai putea spune și altceva ?

-E contradictoriu. Contradicțiile sunt constante: <O spun din nou: Nimeni să nu creadă că sunt un om irațional. Totuși, dacă într-adevăr credeți așa, acceptați-mă și ca pe un om irațional, ca să mă pot lăuda și eu puțin> 2 Corinteni 11:16; <Am ajuns irațional> 2 Corinteni 12:11. Și faptul că majoritatea scrierilor canonice adoptate de creștinism au fost redactate sub influența sa. Deci și văzute și acceptate de Saul Pavel (probabil în centrul din Efes). De aceea mișcările mesianice rămase în iudaism îl contestă categoric. Dar în final, faptele și convingerile sale s-au dovedit juste. Numai că și pentru farangi și melkiți este nevoie de un nou Ezechiel, care să impună respectarea legământului "în carne".

-Contestările la adresa Sfântului Pavel sunt exclusive păreri din punctul meu de vedere.

-Așa și este. Da. Și știi de ce ? Sfântului Pavel îi datorăm extinderea fără precedent a israelito-creștinismului așa cum l-a conceput și văzut el însuși. Deci, poate intențiile au fost bune, deciziile și metodele sale au fost cum au fost, dar rezultatul este categoric vizibil: o credință extinsă în toată lumea cunoscută și care numai fortuit s-a desprins de curentul fundamental (de dreapta credință).

-Deci în final a procedat rău sau bine ?

-S-a extins creștinismul în toată Europa sau nu ? Indiferent de ceea ce a făcut, Sfântul Pavel și-a îndeplinit misiunea: a făcut din creștinism o religie fără precedent. Într-un mod just și fără echivoc. Sfântul apostol Petru a avut intuiția să înțeleagă exclusiv în sens pozitiv tot ceea ce a construit Sfântul Pavel în Asia Minor, Grecia și Macedonia.

-Bun. Și-atunci ?

-Mă întreb dacă <De pace fidei> nu ar fi mai facilă dacă am reanaliza punct cu punct tot ceea ce s-a scris ? Din tot Noul Testament nejustificabil îmi pare Matei 27:25. Deși critic pe alocuri, Sfântului Pavel i se găsesc oricând justificări (deoarece este efectiv un remarcabil exeget al învățăturii Domnului Isus).

-Și dacă s-ar reanaliza punct cu punct ?

-Nu știi. Sfântul Ioan Botezătorul și Domnul Isus Hristos erau voci profetice și Domnul Isus e considerat Messia în Creștinism și în Islam. Saul Pavel nu e considerat Profet. Dar Sfântul Apostol al neamurilor Pavel este un vizionar. Căci el, deși nu profetește explicit, are o imagine extrem de clară a ceea ce are de făcut pas cu pas. Mesajul său e simplu: veniți la credință, credeți, iar restul vine de la sine. Pentru că viziunea pe care o avea despre misiunea sa era chiar cea corectă. Și cu certitudine este cel mai avizat exeget ale tuturor relatărilor și scrierilor despre Domnul Isus. Sfântul Pavel scrie: <"Nu mai sunt eu cel care trăiește, ci Hristos trăiește în unitate cu mine. Într-adevăr, viața pe care o trăiesc acum în carne o trăiesc prin credința în Fiul lui Dumnezeu, care m-a iubit și s-a dat pe sine pentru mine. Eu nu resping bunătatea nemeritată a lui Dumnezeu, fiindcă, dacă dreptatea

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

vine prin lege, atunci Hristos a murit în zadar"> *Galateni 2:20-2:21*. Legea a fost dată prin Moise, iar în *Romani 5:12-5:21* susţine strălucit virtuţile credinţei înaintea legii (nu neapărat a Legii), arătând: <Căci, așa cum prin neascultarea aceluia singur [Adam] mulţi au ajuns păcătoşi, tot așa și prin ascultarea acestuia singur [Domnul Isus] mulţi vor ajunge drepti> *Romani 5:19*. De ce scrie Sfântul Apostol Pavel astfel ? În baza căror mărturii ? <În zilele acelea, Isus a venit din Nazaretul Galileii și a fost botezat de Ioan în Iordan. Și imediat ce s-a ridicat din apă, el a văzut cerurile deschizându-se și spiritul ca un porumbel coborând peste el. Și din Ceruri s-a auzit un glas: "Tu ești Fiul Meu cel iubit ! ... Și imediat spiritul l-a făcut să se ducă în pustiu... Și era cu animalele sălbatice, iar îngerii îi slujeau... Isus s-a dus în Galileea, predicând vestea bună și zicând: "...Căiți-vă și credeți în vestea bună !"> *Marcu 1:9-1:14*. <A doua zi [Ioan] l-a văzut pe Isus venind spre el și zicând: "Iată Mielul lui Dumnezeu care înlătură păcatul lumii !... Eu nu-l cunoșteam, dar iată de ce am venit să botez cu apă: ca El să-i fie dezvăluit Israelului"... "Eu nu-l cunoșteam, dar Cel care m-a trimis să botez cu apă mi-a spus: *Cel peste care vei vedea spiritul coborând și rămânând este cel care botează cu spirit sfânt*. Și eu am văzut lucrul acesta și am depus mărturie că el este Fiul lui Dumnezeu"> *Ioan 1:29-1:34*. <Omul acesta [Ioan] a venit spre mărturie, ca să depună mărturie despre lumină, pentru ca oamenii de orice fel să creadă prin el... Dar tuturor celor ce l-au primit, el [adevărată lumină] le-a dat dreptul să devină copii ai lui Dumnezeu, fiindcă au manifestat credință în numele său. Ei nu s-au născut din sânge, nici din voința cărnii, nici din voința omului, ci din Dumnezeu... Căci Legea a fost dată prin Moise, iar bunătatea nemeritată și adevărul au venit prin Isus Hristos. Niciun om nu l-a văzut vreodată pe Dumnezeu; dumnezeul unic născut, care se află în sânul Tatălui este cel care a dat explicații despre el> *Ioan 1:7-1:18*. Sfântul Pavel este justificat în propovăduirea sa de versetul *Marcu 2:17*. El se îndreaptă urmând sfatul Domnului Isus către păcătoși, nu către cei tari. Ce se relatează în cele două Evanghelii ?

Cum Markos tăcea, vorbi tot Rabban.

-După botezul cu apă, asupra Domnului Isus s-a pogorât *Ruah hakodeş* conform *Marcu 1:10* și *Ioan 1:32-1:34*. Imediat s-a auzit *Bat Koh*: <"Tu ești Fiul meu cel iubit ! Eu te-am ales !"> *Marcu 1:11*. Și când urca pe un munte înalt cu Petru, Iacov și Ioan se aude *Bat Koh*: <"Acesta este Fiul meu cel iubit ! De El să ascultați !"> *Marcu 9:7*.

Markos tăcea în continuare.

-În timp depun și alții mărturie (și dintre cei tămăduiți). <"Cine spun oamenii că sunt ?"... "Dar voi cine spuneți că sunt ?"... Răspunzând, Petru i-a zis: "Tu ești Hristosul"> *Marcu 8:27; 8:29*. Tot Simon Petru spune: <"Doamne, la cine să ne ducem ? Tu ai cuvintele vieții veșnice. Și noi am crezut și am ajuns să știm că tu ești Sfântul lui Dumnezeu"> *Ioan 6:68-6:69*. Cineva în sinagogă striga: <"Știu sigur cine ești: Sfântul lui Dumnezeu"> *Marcu 1:24*. Tatăl unui copilăș stăpânit de convulsii mărturisește: <"Am credință ! Ajută-mă unde am nevoie de credință !"> *Marcu 9:24*. La fel să implorăm și noi când ne încovoie sub necazuri și suntem în zbucium: <"Am credință ! Ajută-mă unde am nevoie de credință !">. Și Markos, ce răspunzi la întrebarea cine este Domnul Isus ?

-Cu umilință spun că nu îndrăznesc să rostesc ceva.

-Încerc eu tot cu umilință: ar fi o împlinire a promisiunii lui YHWH, Domnul Dumnezeuul poporului lui Israel de circumcidere a inimii poporului lui Israel și a urmașilor lor conform *Deuteronom 30:6*. Ce îndeamnă Domnul Isus ? <"... mai degrabă mergeți la oile pierdute ale casei lui Israel"> *Matei 10:6*. E conform promisiunii, condiționate de ascultare, de întoarcere sinceră la DOMNUL: <"... atunci DOMNUL Dumnezeu ți va aduce înapoi pe cei captivi, îți va arăta îndurare și te va strânge iarăși din toate popoarele în care te-a risipit DOMNUL Dumnezeuul tău. Chiar dacă poporul tău *risipit* s-ar afla la marginea cerurilor, DOMNUL Dumnezeuul tău și de acolo te va strânge; și de acolo te va lua"> *Deuteronomul 30:3-30:4*.

-De ce faceți atunci diferență între Saul Pavel și Sfântul Apostol al neamurilor Pavel ? Nu sunt una și aceeași persoană ?

-Ba da, dar la momente diferite. Răspunde chiar Sfântul Apostol al neamurilor Pavel: <"De-acum încolo nimeni să nu mă mai necăjească, fiindcă port pe corp semnele de sclav al lui Isus"> *Galateni 6:17*. <Și dacă mi-aș da toate bunurile ca să-i hrănesc pe alții, dacă mi-aș da și corpul ca să mă laud, dar n-aș avea iubire, nu-mi folosește la nimic. Iubirea este îndelung răbdătoare și bună... Iubirea nu se termină niciodată... Acum deci rămân la acestea trei: credința, speranța și iubirea. Dar cea mai mare dintre acestea este iubirea> *1 Corinteni 13:3-13:4; 13:8; 13:13*.

-Și ce ar trebui reanalizat punct cu punct ?

-Să revedem spre exemplu *Faptele Apostolilor* !

-Ar trebui scoasă din Scriptură ?

-Nu. Dincontră. Reanalizată pas cu pas.

-De ce ar trebui revăzută ?

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Ca să înțelegem mai mult. Şi scrisorile Sfântului Apostol al neamurilor Pavel la fel. El cum de-a înțeles și noi nu ? Să luăm fiecare carte din Scriptură și să le revedem pas cu pas.

-Deci considerați că Sfântul Apostol al neamurilor Pavel este un vizionar.

-Are importanță ? Sfântul Pavel știa exact ceea ce are de făptuit, precum și o înțelegere cuprinzătoare asupra a tot ceea ce a dorit să transmită Domnul Isus Hristos. Scrie Sfântul Pavel: <"De dragul lui am acceptat să pierd toate lucrurile și le consider niște gunoaie, ca să-l câștig pe Hristos și să fiu găsit în unitate cu el"> *Filipeni 3:8-3:9*. Iar *Filipeni 3:2-3:16* este o pledoarie pentru virtuțile credinței.

-Și care ar fi aceste virtuți ?

-Credința, nădejdea (seninătatea speranței), dragostea (iubirea aproapelui și Iubirea Inefabilă). Despre înfrânare, chibzuință (ceea ce eu numesc reflexivitate=pricepere), dreptatea, bărbăția (virtutea curajului de a asuma) scrie filosoful Platon. Regele Solomon le-ar fi inclus (poate) în Pildele sale. Și smerenia ar fi o virtute și rostește Sfântul Augustin aceste cuvinte: <"umilința e precum stânca, de neclintit"> (*Notă exp.: Pelikan-"Fecioara Maria de-a lungul secolelor. Locul Dânsei în istoria culturii", Ed. Humanitas, București 1998, pag. 219*). <"De *mare*, *mic*, de *mult*, de *puțin* să nu ții seama. Iar dușmănia caută s-o îndepărtezi prin virtute"> învață Lao Zi (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 162-163*). Și *Mişna* și *Ghemara* prezintă smerenia ca o virtute, asemenea *şedaka*/milostenia față de cel nevoiaș, iar *ghemilut hasadim* (ajutor dezinteresat față de cineva aflat pe moment în nevoie sau într-o situație "delicată") este considerat <unul din cei trei stâlpi pe care sprijină ordinea socială>. Interpretări de texte biblice erau transmise pe cale orală și prin *midraşim* halahice (*interpretări de texte biblice*). Unele exegeze biblice și legi enunțate de unii tanaimi și denumite *baraitot* sunt cuprinse în *Tosifta/Supliment* (*Notă exp.: Cohen- "Talmudul", Ed. Hasefer, București, 2000, pag. 306-311; 312; 27-28*).). Multe din acestea noi le-am pierdut, căci la acel moment al scrierii lor se produsese deja sciziunea între religia mozaică și curentul nazarinean.

-Deci, credeți că ar fi posibil să facem pace între religii ?

-Da... Dacă înlăturăm toate diferențele dintre oameni, în final vom putea să ne armonizăm și în ceea ce privește credințele noastre în Dumnezeu !

-Râdeți de mine !

-Și da și nu ! Dumnezeu este Unic ! Nu !? Nu poate fi un Creator al creștinilor aici pe munte și la piciorul muntelui și altul al budiștilor mai la vale (pe cursul inferior al apei) ! Și un altul taoist/daoist nu știu pe unde ! Iată de ce, când Domnul Dumnezeu le vorbește lui Moise și Aaron: <"Separați-vă de această adunare, ca să îi nimicesc într-o clipă". Dar ei au căzut cu fața la pământ și au zis: "O, Dumnezeule, Dumnezeul spiritului oricărei cărnii: un singur om păcătuiește și TU te mâinii pe toată adunarea ?"> *Numerele 16:21-16:22*.

-<Dumnezeul spiritului oricărei cărnii>... Și-atunci de ce să nu suntem în stare să facem pace între religii ?

-Pentru că suntem prea diferiți. Gândim diferit. Avem concepții de viață diferite. Și pentru că cei care cândva au condus, dar au fost supuși și cuceriți trebuie să facă apel la un liant pentru a-și strânge adepții pentru o cauză <plăcută lui Dumnezeu>. Tot Sfântul Pavel scrie deslușit în aceeași epistolă: <De fapt, toți sunteți fiii lui Dumnezeu prin credința voastră în Hristos Isus. Căci toți care ați fost botezați în Hristos v-ați îmbracat cu Hristos. Nu există nici iudeu, nici grec, nu există nici sclav, nici om liber, nu există nici bărbat, nici femeie, pentru că toți sunteți una în unitate cu Hristos Isus. Mai mult, dacă sunteți ai lui Hristos, sunteți într-adevar sămânța lui Avraam, moștenitori potrivit promisiunii> *Galateni 3:26-3:29*. Și: <Dumnezeu se așează în adunarea Celui Divin, judecă în mijlocul dumnezeilor: " Până când veți judeca cu nedreptate... ? Fiți judecători pentru cel de condiție umilă și pentru orfanul de tată. Faceți dreptate celui năpăstuit și celui sărac. Salvați-i pe cel de condiție umilă și pe cel sărac, scăpați-i din mâna celor răi !... *Eu am spus: *Sunteți dumnezei și cu toții sunteți fii ai Celui Preaînalt. Veți muri cum mor oamenii și veți cădea ca oricare dintre prinți ! *!*". Ridică-te, o, Dumnezeule, judecă pământul, căci ale rale sunt toate națiunile> *Psalmi 82:1-82:8*. Și acum exprim doar un gând propriu: deși Adam a fost primul apărut <ex-nihilo> (cum ar zice farangii), adică chipurile din nimic și Eva după el, totuși Eva (deși ispitită) și după ea toate femeile sunt imitatoare desăvârșite (dar doar parțial) ale Domnului Dumnezeu, căci ele duc greul (travaliul) nașterii pruncilor (*Notă exp.: idee preluată din ***- "322 de vorbe memorabile ale lui Petre Țuțea", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 51*). Și nu numai: și al creșterii și educării lor !

-Deci ? Cum este de fapt cu pacea între religii ?

-Credința e una, riturile sunt diferite: <Fides una, ritus diversus>.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Chiar așa este !? Nu !?

-Da ! Așa și este. <"El este Unul și nu există altul ca El". A-l iubi cu toată inima, cu toată puterea de înțelegere și cu toată forța și a-l iubi pe aproapele tău ca pe tine însuși este mai de preț decât toate ofrandele arse și jertfele> *Marcu 12:32-12:33*. Daoiștii spun: <Omul Sfânt socoate că trupul și sufletul său sunt una cu trupul și sufletul apropiatului său> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag 128*).

-Dacă cineva te privește și te va întreba ce credință ai, aceasta nu înseamnă decât că acea persoană a constatat că totuși sunteți diferiți.

-Există credințe despre care apreciem că au extindere în toată lumea și care se sprijină pe sisteme teocratice forte: cum sunt statul tibetan (un centru al budismului de unde a și iradiat ulterior), Ierusalimul și simbolul templului său, reconstruit de mai multe ori de drept-credincioși reveniți din exil cu voia autorităților care controlau politic regiunea (comun pentru israeliți și israelitocreștini) și califatul arab cu pelerinajul obligatoriu pentru toți musulmanii cel puțin odată în viață oricărui musulman în centrul religios Mecca (cu simbolul său, Sfânta Kaaba, obligația credincioșilor fiind de a ocoli de șapte ori Kaaba). Teocrația israelită era susținută de principiul zecuielii *Leviticul 27:30; 27:32-28:33* și de categoria leviților, care aveau un statut aparte, în ambele regate (dar și în diasporă și în mediile convergențelor). Atât timp cât se cultivă exclusiv diferențele și nu apropierea, este dificil de armonizat religiile cele mai puternice. De aici trebuie plecat pentru uniformizarea riturilor. Doar astfel s-ar putea armoniza. Sau să putem aspira să armonizăm riturile, atât de complexe și diferit structurate.

-Atunci Sfântul Pavel e drept sau greșit ?

-Îl considerăm drept deoarece a sădit credință, iar sămânța îngrijită de el a rodit cu rod împlinit. Și poate el ar putea fi greșit, pentru că, plecând de la religia mozaică, a pus bazele unui nou cult cu unele accente anti-evreiești (iritat de împotrivire, el "anatemizează parțial", iar aspectul polemic e preluat și asumat voluntar de succesorii săi, prelații italici și bizantini *vezi 1 Timotei 1:19-1:20*. Dar nu exclud nici ipoteza ca și accentele din scrisorile sale să fi fost radicalizate ulterior. Îmi este puțin neclar și doar presupun ce se înțelege și în ce mod se utilizează etnonimul iudei, într-un moment când mișcarea se constituise doar ca sectă mesianică din religia mozaică !?). El a desprins parte din diaspora evreiască, amestecând-o cu oamenii națiunilor și organizând-o în sinagogi distincte. Deci: poate mai mult drept și poate mai puțin greșit. Nu știu. Depinde din ce perspectivă este privit și reanalizat. Dilema a rămas perpetuă în creștinism. Aceași ca și în religia mozaică: foarte multi chemați, tare puțini Aleși. Lecția iertării e o lecție neobișnuit de grea, inclusiv pentru clerici (trăitori în lume și pentru păstorirea lumii). Nenumărați nu înseamnă și drept-credincioși. Spune Domnul Isus: <"Vouă v-a fost dat să înțelegeți secretul sacru al Împărăției Domnului, dar pentru cei de afară toate rămân ilustrări, pentru ca, deși privesc, să privească și totuși să nu vadă și deși aud, să audă și totuși să nu înțeleagă și să nu se întoarcă vreodată și să găsească iertare"> *Marcu 4:11-4:12*.

-Accentele anti-evreiești nu-i aparțin neapărat Sfântului Pavel ! Ele provin din circumstanțele incriminării Domnului Isus de către Marii Preoți și eventual din rescieri !

-Parțial, pot fi de acord. Provin și din faptul că unele scrieri sunt ulterioare martiriului Sfântului Ștefan și a prigoanei împotriva membrilor comunității din Ierusalim. Dar și prin rescieri și traduceri posterioare, ce datează de după desprinderea clară de religia mozaică.

-Se spune că scribii Vechiului Testament erau foarte scrupuloși și verificau textul literă cu literă. Învățătorul meu siriac îmi spunea că scribii (denumiți inițial șoferimi și ulterior masoreți) se autoverificau și erau și verificați. Nu scriau din memorie, ci doar după text model. Chiar dacă apar uneori mici modificări, acestea erau extrem de mici și nu alterau sensul textului. Numai așa era acceptat un text scris (altminteri se decidea distrugerea textului cu multiple erori). Scrie în Cronici: <"Familiiile scribilor care locuiau la Iabeț au fost tiratiții, șimeatiții și sucatiții. Aceștia au fost chenitiții care au ieșit din Hammat, tatăl casei lui Recab"> *2 Cronici 2:55*. Și apoi sunt lăudați că ascultau porunca strămoșului lor de a nu consuma vin și de a trăi simplu.

-Și totuși în secta nazarineană nu se putea scrie nimic de rău împotriva propriului popor. Deci inserțiunile de tipul acesta nu pot fi decât rescieri și radicalizări după desprinderea sau separarea reală, dictată de autoritățile bisericesti (Marele Preot, precum și alți lideri religioși, dar mai ales autoritățile eclesiastice constituite în gruparea nazarinienilor de sub orientarea Sfântului Pavel). Oricum, referirea la "iudei" ar trebui văzută cel mult în sens provincial și nu altfel. Căci nu ar avea sens. Și nici *Matei 27:25* nu are nicio logică.

-Nu știi. Chiar nu știi. Și Sfântul Pavel nu poate fi și drept și greșit ! Ori una ori alta !

-Atunci fie doar drept, Sfânt și Ales. Căci scrie: în Roma, unde i s-a permis să locuiască singur, cu soldatul care îl păzea, chemându-i pe bărbații de seamă ai iudeilor, au stabilit cu el o zi și au venit în număr mare la el, în locul unde era găzduit. Unii au crezut, alții n-au vrut să creadă. Pe când plecau, Pavel a spus următoarele: <"Bine le-a vorbit spiritul sfânt strămoșilor voștri prin profetul Isaia: *Du-te la poporul acesta și spune: [Deși veți auzi, veți auzi, dar nicidecum nu veți înțelege și, deși veți privi, veți privi, dar nicidecum nu veți vedea. Căci inima acestui popor a ajuns insensibilă și cu urechile lor au auzit fără să reacționeze. Și-au închis ochii, ca nu cumva să vadă cu ochii, să audă cu urechile, să înțeleagă cu inima și să se întoarcă, iar eu să îi vindec]*". Așadar, să știți că vestea despre modul în care salvează Dumnezeu a fost trimisă la națiuni, iar ele o vor asculta negreșit"> FA 28:25-28:28.

-Ce a vrut să spună ?

-Sfântul Pavel a transmis oamenilor din națiuni următorul mesaj: <veniți în credință și credeți. Restul va veni de la sine>. Paradoxal, prin botez și noi -mai mult sau mai puțin- am aderat spiritual la un cult sectar al religiei mozaice (cultul karait). Căci ținem și Vechiul Testament. Atunci, de ce este Sfântul Pavel Drept, Sfânt și Ales ? Talmudul a fost compilat ulterior. În Talmud stă scris un sfat (o recomandare): <"Practicați o judecată circumspectă, stârniți mulți discipoli, ridicați o îngrăditură în jurul TOREI"> Avot 1.1 (Notă exp.: Cohen- "Talmudul", Ed. Hasefer, București, 2000, pag. 15).

-Sfântul Pavel a acționat conform recomandării... A dat și învățătură, dar a și relaxat criteriile impuse adeziunii...

-Sfântul Pavel a procedat așa cum trebuia, reducând învățătura și Legea la Esență (*Prima dintre porunci*). Revin și cu alte precizări... Și Profetul Isaia scrie: <Așa a spus Domnul Dumnezeu Suveran: "Iată ! Îmi voi ridica mâna spre națiuni și îmi voi înălța stindardul către popoare... Se vor pleca înaintea ta cu fața la pământ... Vei avea cunoștință că eu sunt Domnul Dumnezeu, iar celor ce speră în mine nu le va fi rușine cu mine. Pe cei ce se poartă rău cu tine îi voi face să-și mănânce propria carne și se vor îmbăta cu propriul sânge ca de vin nou. Toată carnea va ști că eu, Domnul Dumnezeu, sunt Salvatorul tău și Răscumpărătorul tău, Puternicul lui Iacob"> Isaia 29:22-29:26. Sfântul Pavel a avut cu adevărat viziune. Căci ce era scris în ebraică, latină și greacă pe inscripția ridicată de soldații romanilor pe stâlpul de tortură !? "Isus Nazarineanul, regele iudeilor" ! Nu !? <Dar Marii Preoți ai iudeilor i-au spus lui Pilat: "Nu scrie *Regele iudeilor*, ci scrie că el a zis: *Eu sunt regele iudeilor*". Pilat a răspuns: "Ce-am scris, am scris"> Ioan 19:21-19:22. Isus Hristos nu este Conducătorul spiritual a întregii Biserici creștine și aceasta indiferent de rit ? El ar fi "regele iudeilor" conform inscripției ridicate pe stâlpul de tortură.

-Textul e redat puțin altfel în cele patru evanghelii. Astfel: <"Acesta este Isus, Regele iudeilor"> Matei 27:37; <"Regele iudeilor"> Marcu 15:26; <"Acesta este regele iudeilor"> Luca 23:38; <"Isus Nazarineanul, regele iudeilor"> Ioan 19:19.

-Da. Și atunci, ce logică ar avea unele pasaje ca să imputăm ceva, când noi ne împărtășim prin ritualul sacramental ? Și de ce și pentru ce să fim anti-iudei ? Ce logică ar mai avea oare ? Niciuna, categoric. Evanghelistul Matei nu avea rațiuni să fie anti-evreu (căci era circumcis și credincios în religia mozaică). Chiar și după persecuțiile de după martiriul lui Ștefan nu se poate explica aceasta (cel puțin nu până la desprinderea de religia mozaică; această separare pare a se datora curentului nazarinean de orientarea pavliciană din Imperiu care are succes în convertire în rândul recruților trupelor; dat fiind că în special provincia Iudeea era greu de controlat și se afla aproape permanent în răzmerițe sătești și uneori în stare de revoltă generală, creștinii au simțit nevoia să se delimiteze de această stare de lucruri). În multe locuri din Evanghelia după Matei scrie: "ca să se îplinească Scripturile Profeților" Matei 26:56. Se referă la pasaje din Vechiul Testament. În plus, persecuțiile romanilor erau îndreptate împotriva tuturor locuitorilor (chiar și a celor extrem de reprezentativi în cadrul comunității). Marele Învățat Akiva ben Iosif care a deschis calea în compilarea Mișnei (finalizată de către rabinul Iehuda "Ha-Nasi": "Printul") a fost martirizat de romani în anul 132. Rabi Akiva avea o vorbă de duh care îmi place mult și pe care o reproduc întocmai: <"Sfântul Unic (binecuvântat fie EL) făptuiește întotdeauna spre bine>. Persecuțiile alternau cu perioade relative (sau puțin) mai calme. Ori, ce-a reușit Sfântul Pavel ? Să ducă secta nazarineană în toate colțurile Imperiului și de acolo și în Etiopia și peninsula arabică. Și dacă se îplinește scriptura, noi ținem israelito-creștinismul, căci Domnul Isus este regele nostru. Și pentru că ținem și Vechiul Testament. Și practic romanii l-au judecat pentru afront adus autorității (Cezarului) și nu pentru chestiuni care țineau de interpretarea Cărții Sfinte.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-E o metaforă când spuneți că noi ținem israelito-creştinismul ?

-Să spunem. Deşi ar trebui interpretată tot în *meşalim*/pilde. Iar ritualul sacramental cu pâine şi vin era preexistent în Canaan. Scrie: Patriarhul Avraam a pornit în fruntea a trei sute optsprezece sclavi născuți în casa lui şi instruiți pentru luptă, precum şi cu întăriri de la amoriții Mamre, Eşcol, Aner (aliații săi *Geneza 14:13*) şi a urcat la Dan împotriva regelui Elamului şi a regilor Tidal al Goiimului, Amrafel al Şinearului, Arioc al Elasarului, regi aliați cu Chedorlaomer al Elamului (aceştia capturaseră în Sodoma familia lui Lot, dimpreună cu toate bunurile şi oamenii săi). Şi-au împărțit oamenii în cete şi îi hărțuiau noaptea pe inamici, până l-au recuperat pe Lot şi toți oamenii şi bunurile acestuia. Atunci, regele Salemului, Melchisedec, Mare Preot al Dumnezeului Preainalt a adus pâine şi vin şi l-a binecuvântat pe Avram/ Avraam pentru bravura şi succesul său. <Atunci Avram i-a dat a zecea parte din toate> *Geneza 14:20*.

-Deci ce vom citi din Sfânta Scriptura, astfel încât să nu fie viciat prin unele rescrieri ulterioare ? Şi cum şi în ce să credem ?

-Ascultă de căldura inimii şi roagă-te din tot sufletul tău ca toate să fie spre bine.

-Da. Dar religia mozaică are acum şi Talmudul ca scriere sacră.

-Unii sectari (cei de rit karait) țin doar Vechiul Testament. Şi dintre ei, unii s-ar putea să fie eventual şi descendenți din israelito-creştini "ascunși". De aceea am afirmat despre Banu Qurayza că puteau fi israelito-creştini. Ei puteau să descindă din poporul antic al horiților, situate cândva între cheniziți şi moabiți, la nord de Seir-Edom, la sud de Marea cea Sărată. Doar ca ipoteză, evident. Dacă au intrat sub influența idumeenilor, e posibil să fi furnizat legionari şi armatei romane (de unde poate şi numele implantării Corazin din Galileea).

-Trebuie spus că în Seir se aşezaseră şi membrii ai tribului lui Simeon (cinci sute de bărbați, cu Pelatia, Nearia, Refaia şi Uziel, fiii lui Işi în fruntea lor *1 Cronici 4:42*). Deşi acest popor al horiților puteau să aibă ramuri şi în peninsula arabică. Regele David este posibil să fi avut şi sânge/descendență moabită ori iebusită (poate moabită ? După Rut moabita, nora lui Naomi şi soția lui Mahlon, apoi după ce Mahlon urcă l-a Domnul l-a avut pe Obed cu răscumpărătorul Boaz. Boaz a răscumpărat terenul moştenit de Naomi şi Rut şi deci Boaz a avut obligația să-i ridice urmaşi rudei sale, Mahlon *ca o coincidență, Mahli era şi numele fiului lui Merari, din rândul leviților *Numererele 3:20**. Şi mama lui Boaz, Rahav era din Ierihonul de dinainte de cucerire, posibil iebusită). Reamintesc că Avraam purta prietenie şi avea alianță cu amoriții Mamre, Eşcol şi Aner (Mamre se numea şi locul de la Hebron/Chiriat-Arba <"unde atât Avraam, cât şi Isaac locuiseră ca străini> *Geneza 35:27*). Deci... părerea mea este că şi Sfânta Fecioară descindea din linie davidică ori poate pre-davidică. E desigur doar o simplă convingere proprie, dar e întărită de teologi iluștrii. Descendența amorită (ori în alte cazuri hetită, cum e cazul viteazului Urie, fidel soldat al regelui David, mai cunoscut ca primul soț al Bat-Şebeii) e doar o simplă ipoteză (dar trebuie admis că este valabilă pentru mare parte din poporul lui Israel, poate şi pentru Iosif şi frații săi şi nu doar pentru Sfânta Fecioară. Astfel, nu cunoaştem ascendența Cheturei/Hetturei, a Bilhei şi Zilpei, ale soțiilor fiilor lui Iacob/Israel, care cu excepția Dinei a avut feciori: Ruben, Simeon, Levi, Iuda, Zabulon, Isahar, Dan, Gad, Aşer, Neftali, Iosif, Benjamin). Deşi numele Bilhan e întâlnit la horiți *Geneza 36:27*, presupun că asemenea lui Eliezer (despre care se spune doar că era sirian) şi Ietro, ar fi putut proveni din rândul cheniților (dacă nu cumva a urmaşilor lui Ismael, fiul lui Avraam). Cu cine ar fi putut ei să se înrudească şi de unde să-şi ia soții ? Erau aproape numai băieți (doisprezece la număr) şi doar o singură fată, Dina. În definitiv, incursiunea lui Simeon şi Levi (la conducerea oamenilor lor) contra oraşului lui Hamor şi Sihem a plecat de la ideea fundamentală: de ce să le dăm unica noastră fată drept soție, când trecând prin tăişul sabiei toți bărbații putem alege dintre fecioare şi femei tot ceea ce ne dorim !? Tatăl lor, Iacob vorbeşte cu asprime despre mânia şi cruzimea lor *Geneza 49:5-49:7*. Imediat după dezlănțuirea lui Simeon şi Levi, Iacob se gândeşte la siguranța tuturor şi spune: <"Ați adus nenorocirea asupra mea, făcându-mă o duhoare pentru locuitorii țării, pentru canaaniti şi fereziti. Ei se vor aduna împotriva mea, mă vor ataca şi mă vor nimici împreună cu casa mea, iar eu nu am decât puțini oameni"> *Geneza 34:30*. Dar la sfârșitul vieții este extrem de aspru: <"Nu intra în grupul celor apropiați lor [*lui Simeon şi Levi*], o, sufletul meu ! Nu te uni cu adunarea lor, o, cugetul meu, căci au omorât oameni în mânia lor şi au tăiat tendoanele taurilor după bunul plac. Blestemată să fie mânia lor, căci este plină de cruzime şi furia lor, căci este necruțătoare"> *Geneza 49:6-49:7*. Şi atunci, cum ar trebui să fie "circumcizia" inimii ? Ne indică exemplele cu Isaac şi Rebeca, Iacob şi Esau, Rahela şi Leea, cu Sihem şi Dina, precum şi cu Iuda (respectiv Amnon) şi "cele două" Tamar

[nora lui Iuda; sora lui Absalom și fiica prințesei Maaca și a regelui David], precum și relația complicată dintre regele David și fiul său, Absalom: <"În pace [fără mânie "plină de cruzime", fără "furie necruțătoare"; fără tentația răzbunării]. În înfrânare, respect, abținere, înțelegere și fidelitate deplină pentru un Unic partener pentru Viață, drag inimii noastre și plăcut în fața Domnului [CU ori fără circumcizia "în carne", cu respect față de Aleasa inimii noastre prin respectul dorinței sale pentru păstrarea castității dânzei până la oficierea căsătoriei și fără a încălca ulterior legătura sacră a căsnicieii; cu prețuire și respect față de părinții noștri și părinții Doamnelor noastre, precum și față de frații, surorile și rudele noastre, ale tuturor; cu înțelegere, în legământ și îngăduința ajutorului față de copiii noștri, partenerii lor de viață și părinții partenerului/partenerii lor de viață; în respect și reflexivitate față de dorințele părinților noștri și ai partenerii/partenerului de viață]. În iubire și fidelitate deplină [să ne alipim sufletele de cei dragi; să vorbim inimii lor]. În adevăr, legământ, onoare [și cu onorarea promisiunilor juste; onoarea nu e doar prin onorarea celui căruia i s-a promis, ci în primul rând față de noi înșine]. În dreptate și manifestarea respectului și a bunăvoinței. În închinare, frică, speranță, credință sinceră pentru și față de Adevăratul și Unicul Dumnezeu">. Dar ce povățuiește Domnul Isus ? Ce este al Alesei noastre fie al Alesei noastre. Dar principiile le aplicăm tuturor apropiaților noștri. Și ce este al Alesei noastre ? Sincera iubire a inimii, căldura sufletului nostru și fundamentele Vieții noastre: pentru Aleasa inimii (în și cu grijă pentru urmașii noștri). Li se spune ulterior tot timpul israeliților: nu vă amestecați cu locuitorii țării ! Dar nici cosanguinitatea nu era recomandabilă. Presupun că rubeniții, gadiții și jumătate dintre manasiți (cei de la est de Iordan) puteau face mariaje și cu sirienii (unii dintre sirieni descindeau poate și din Nahor. Iar despre fidelul slujitor Eliezer al lui Avraam s-a scris că era sirian. Damascul și Tadmor/Palmyra au aparținut regatului lui Israel sub regele Solomon... Sau cel puțin au fost tributare și enunerate ca teritorii dependente). Dar celelalte triburi ?

-Referitor la ipoteza că Sfânta Fecioară ori Iosif ar fi putut să aibă și sânge amorit nu mă pronunț. Eu cred că pur și simplu vă înșelați și dacă vă luați după nume (Maria), acesta este de fapt numele Myryam în transliterarea melkită. Iar Myryam era sora lui Aaron și Moise, deci descindea categoric din leviți. Asta înseamnă că Mart/Doamna Myryam/Maryam/ Maria este o adevărată fiică a lui Israel, iar restul sunt cuvinte de prisos.

-La rândul meu, accept supoziția, precum și argumentația.

-Dar că descindeau (amândoi) din linie davidică pot accepta. Pe de altă parte, dacă Sfânta Fecioara descindea din leviți, ipoteza că ar fi avut sânge amorit este lipsită de sens. Numele masculin Amaria e întâlnit în Sfânta Scriptură *Ezra 7:3 (descendent din Aaron); 10:42, Neemia 12:2*. Deci e și nume levitic. Ori, Miriam era sora lui Moise și Aaron *Numerele 26:59*. Mai probabil ca Sfânta Fecioară să fi avut sânge amestecat din triburile lui Levi, Iuda, Simeon (poate și Efraim). Așa mi se pare logic, după numele fiilor Dânzei (Ieșua e nume levitic *Neemia 9:4*; Iacov e numele Patriarhului Iacov/ Iacob *numit și Israel*; Iosef era nume folosit mai degrabă și pentru numirea tribului lui Efraim; Iuda și Simeon sunt numele triburilor sudice). Căci Ieșohaia și Iși sunt nume din tribul lui Simeon *1 Cronici 4:36; 4:42*. Frații Domnului se numeau Iacov, Iosif, Iuda, Simon. Numele surorilor Sale nu sunt amintite *Marcu 6:3*. Ori, scrie că Elisabeta/Eliseba era una dintre fiicele lui Aaron *Luca 1:5*. Tot Luca scrie despre Sfânta Fecioară și Elisabeta/Eliseba că erau rude (surori sau verișoare) *Luca 1:36*. Iar Ioan scrie: <"Lângă stâlpul de tortură a lui Isus stăteau mama sa și sora mamei sale..."> *Ioan 19:25*, deci probabil avea veri primari (și) din partea surorii mamei sale.

-Faptul că Sfânta Fecioară Maria avea descendență levitică îmi pare cert. Două argumente sunt amintite în Evangheliile și în Coran. În Coran familia sa este numită Imran (cf. Amram fiul lui Chehat fiul lui Levi *Exodul 6:18*), iar evanghelistul Luca scrie că soția preotului Zaharia din grupul lui Abiia (dintre fiii lui Aaron) era <una dintre fiicele lui Aaron și numele ei era Elisabeta> *Luca 1:5*, mama Sfântului Ioan Botezătorul și Elisabeta era rudă cu Sfânta Fecioară Maria *Luca 1:36* (fie surori, fie verișoare). Exact ce-ai afirmat.

-Concluzionând: provenind dintr-o familie de leviți nu avea cum să aibă sânge amorit.

-Da. Posibil, să spunem. Am pomenit deja de prietenia lui Avraam cu frații amoriți Mamre, Eșcol și Aner care luptă cu oamenii lor alături de Avraam și cei trei sute optsprezece sclavi născuți în casa sa contra regelui Chedarlaomer al Elamului în acțiuni de hărțuire continuă pentru eliberarea lui Lot, a familiei sale și a restului oamenilor săi. Dar Profetul Ezra scrie totuși: <"Poporul lui Israel, preoții și leviții nu s-au separat de popoarele acestor țări..., fiindcă au luat dintre fiicele acestora soții pentru ei și pentru fiii lor. Ei, sămânța sfântă, s-au amestecat cu popoarele acestor țări, iar mâna prinților și a demnitarilor a fost prima care a comis această infidelitate"> *Ezra 9:1-9:2*. De asemenea: <"...În zilele acelea i-am văzut pe iudeii care luaseră sub acoperișul lor soții așdodite, amonite și moabite. Iar

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

dintre fiii lor, jumătate vorbeau limba aşdodiană; niciunul nu vorbea limba iudeilor, ci limba altor popoare. Şi i-am muştrat... şi i-am pus să jure pe Dumnezeu: *Să nu le daţi pe fiicele voastre fiilor lor şi să nu luaţi pe niciuna dintre fiicele lor pentru fii voştri sau pentru voi*" > *Neemia 13:23-13:25*. <Şi fiii lui Israel au locuit în mijlocul canaanitilor, al hetitilor, al amoriţilor, al fereziţilor, al heviţilor şi al iebusiţilor. Le-au luat pe fiicele acestora de soţii pentru ei, iar pe fiicele lor le-au dat fiilor acestora şi au început să le slujească dumnezeilor lor> *Judecătorii 3:5-3:6*.

-Sunt exemple ulterioare. Şi nu neapărat valabile pentru leviţi, ale căror fii şi fiice făceau căsătorii între ei (ori cel mult cu alte triburi ale lui Israel). În vechime, Patriarhii îşi luau soţii fie din neamul lui Nahor, fratele Patriarhului Avraam, fie verişoare sau rude, astfel încât să fie permisă alianţa.

-Nu este clar când anume, dar probabil că după ce Sara s-a stins (sau e posibil să fi fost dinainte), Avraam şi-a luat o concubină (de care să nu fi avut cunoştinţă Sara ?), pe Chetura. Cu aceasta i-a avut pe Zimran, Iocşan, Medan, Madian, Işbac şi Şuah. I-a înzestrat şi i-a trimis în ţara Răsăritului *Geneza 25:1-25:6*. Esau (fiul lui Isaac şi al Rebecăi, fratele geamăn al lui Iacob/Israel *Geneza 25:24-25:26*) a luat soţii dintre fiicele Canaanului (Ada, fiica lui Elon, hetitul; Oholibama, fiica lui Anah şi nepoata lui Ţibeon, hevitul. Heviţi sunt numiţi şi cei din oraşul lui Hamor şi Sihem). Doar Basemat era nepoata lui Avraam, fiica lui Ismael (de la Agar, servitoarea egipteanca a soţiei lui Avraam, Sara/Sarai, despre care Avraam îi declară lui Abimelec al Gherarului că este sora sa, iar apoi, la reproşul acestuia îi spune că este fiica tatălui său, însă nu şi fiica mamei sale. În sensul că este într-adevăr sora sa şi i-a devenit şi soţie *Geneza 20:12*) şi Basemat era şi sora lui Nebaiot *Geneza 36:2*. Basemat e numită şi Mahalat *Geneza 28:9*. Iar celelalte două soţii sunt numite: Basemat, fiica lui Elon, hetitul şi Iudita, fiica lui Beer, hetitul: <Şi ele au fost un motiv de amărăciune pentru Isaac şi pentru Rebeca> *Geneza 26:34-26:35*.

-Bun, Esau ar fi un exemplu singular. Căci presupunem că numai una din soţiile sale era din sângele lui Avraam (aşa cum am înţeles textul Scripturii).

-Atunci să continui. Lui Iacob i-au născut fii şi servitoarea Rahelei, Bilha (Dan şi Neftali) şi servitoarea Leei, Zilpa (Gad şi Aser). În total a avut doisprezece fii şi o fiică, Dina (fiica Leei).

-Ce cunoaştem despre Dina ?

-Din păcate, extrem de puţin. Sihem fiul lui Hamor nădărdueşte la o căsătorie cu Dina: <"Să găsec favoare în ochii voştri ! Voi da orice îmi veţi spune !... sunt gata să vă dau tot ce spuneţi. Numai daţi-mi fata de soţie !" > *Geneza 34:11-34:12*, dar nu îi respectă fecioria înainte de căsătorie. Acest fapt (căci s-a culcat cu Dina prin puterea autorităţii sale de căpetenie; deşi iute a şi cerut-o mai apoi în căsătorie) stârneşte mânia lui Simeon şi Levi, care în fruntea oamenilor lor trec bărbaţii oraşului prin tăişurile săbiilor lor. Evident, la sentimentele reale ale Dinei nu se face nicio referire (în sensul că fata se aştepta totuşi la căsătorie, dar îi şi spune deschis lui Iacob ce se petrecuse). Căci Sihem <"îi vorbea inimii ei"... Mai târziu, Hamor, tatăl lui Sihem a ieşit la Iacob să-i vorbească...: "Sufletul fiului meu Sihem s-a ataşat de fiica voastră. Daţi-i-o, vă rog, de soţie şi încuscriţi-vă cu noi" > *Geneza 34:3; 34:6; 34:8-34:9*. A doua informaţie este despre fiii şi fiicele Leei: <"Aceştia sunt fiii Leei, pe care i-a născut lui Iacob în Padan-Aram şi Dina, fiica lui. Toate sufletele fiilor şi fiicelor lui au fost treizeci şi trei" > *Geneza 46:15*. Dar anterior sunt menţionate treizeci şi unu de nume, afară de Leea şi Dina. E neclar dacă Dina se căsătorise înainte de "coborârea" în Misir.

-Puţine informaţii totuşi.

-Da, despre Dina. Nici ulterior nu aflăm mai multe. Iuda a luat de soţie fiica unui canaanit, Şua, cu care a avut trei fii: Er, Onan, Şelah. Primului său fiu, Er, i-a luat-o de soţie pe Tamar. Se poate (dar nu ca o certitudine absolută) ca Tamar să fi fost poate de descendenţă edomită aristocratică <?>, iar tatăl ei <poate rudă a lui Zerah sau al fiului său Iobab al Boţrei* şi se stabiliseră undeva lângă Enaim. Nu se spune nicăieri ce origine ar fi avut, ceea ce ar sugera poate descendenţă avraamică ori din oameni fideli acestuia. Nu este deloc clară legătura cu regele Edomului Iobab, fiul lui Zerah din Boţra. O localitate numită Haţaton-Tamar se află în zona semidesertică, locuită de amoriţi *Geneza 14:7* -în Scriptură scrie <în pustiu>, la est de Seir/Edom şi se confirmă în *2 Cronici 20:2*. Unii identifică *Tamarul* diferit în *Peshitta* noastră siriacă: cu Tadmor/Palmyra ? *1 Regi 9:18* şi notă subsol, deşi *Tamarul, alături de Baalat sunt "în pustiu, în ţară". Posibil Haţaton-Tamar şi Tamar localităţi diferite !?-. O ipoteză posibilă ar fi ca Tamar să fi descins din fideli sau aliaţi ai lui Avraam cu care făceau în mod tradiţional alianţe matrimoniale şi fiii lui Esau, dar şi cei ai lui Isaac. Şi poate şi cei ai lui Ismael şi ai Cheturei. Şi anume fie din fidelul servitor Eliezer, un apropiat al lui Avraam, care până la apariţia unui moştenitor -adică*

până la nașterea lui Isaac-, Avraam preconizase anterior să îi lase posesia și administrarea averii, fie unul dintre aliații localnici Mamre, Eșcol, Aner. Descendența din Eliezer sirianul ar fi poate susținută de numele fiilor lui Aaron și ai Elișebeii, fiica lui Aminadab din tribul lui Iuda: Itamar, Eleazar, Abihu, Nadab în ordinea de la cel mic la cel vârstnic, de semnificația numelui (*tammar semnificând în limba asiriană "1. astrul lunar sau 2. decizie; hotărâre", semnificație ce susține ipoteza aristocratică, poate chiar regală geșurită -?-; despre Eliezer, fidelul slujitor al lui Avraam știm că era din Damasc Geneza 15:2. Eliezer administra averea lui Avraam; numele sub forma sa masculină îl regăsim ca Itamar), precum și de faptul că tot Tamar o chema și pe fiica lui David și sora lui Absalom, fiul Maacai (fiica lui Talmai, regele Gheșurului din Siria, Talmai fiind fiul lui Amihud) 1 Cronici 3:2; 2 Samuel 13:37 (Notă exp.: Rochberg F.-"Before Nature. Cuneiform Knowledge and the History of Science", University of Chicago Press, Chicago and London 2016, pag. 123; 171 pentru cuvântul "tammar"). Descendența din unul dintre aliații amoriți Mamre, Eșcol, Aner ar fi susținută (teoretic) de faptul că heviții care locuiau în Gabaon (Gabaon, Chefira, Beerot, Chiriat-Iearim) au fost singurii care au făcut legământ de pace cu fiii lui Israel Iosua 9:17; 10:1; 11:19. În alt context, parte din cei din Gabaon sunt numiți rămășiță a amoriților și ei purtau dușmănie casei regelui Saul. Căci regele Saul intenționase să-i nimicească pe gabaoniții amoriți, în ciuda promisiunii anterioare făcute prin legământ de către fiii lui Israel, conduși de Iosua (deși în urma unei viclenii a gabaoniților). De precizat că regele Saul era beniaminit, dar descindea din Ieiel, tatăl lui Gabaon 1 Cronici 8:29;8:40; 9:35-9:44. După o foamete în țară, regele David le îngăduie amoriților gabaoniți să se răzbune pe câțiva descendenți ai lui Saul (să fi fost aceasta o soluție ca să înceteze seceta ? Ori regele David și-a luat o revanșă prin revărsarea mâinii "dospite" a altora ?). Localitatea Hațaton-Tamar este reconstruită, întărită și posibil prevăzută cu depozite de către regele Solomon 1 Regi 9:18. Este menționată întâi ca fiind locuită de amoriți în timpul raidului lui Chedorlaomer al Elamului Geneza 14:7, apoi e menționată în timpul regelui lui Iuda, Iosafat 2 Cronici 20:2. E neclar dacă Tamar și Iobab al Edomului erau contemporani <fără relevanță, spun că regele Madonului purta numele Iobab Iosua 11:1>. Cert este că după cum este tratată *și iertată*, Tamar pare a avea descendență aristocratică <?>. Într-o societate dominată de bărbați, excesivi prin faptele lor, ca Iuda să-și recunoască greșeala și să-și asume paternitatea copiilor pe care el îi concepe cu Tamar era un fapt excepțional. Iuda recunoaște: <"Ea este mai dreaptă decât mine"> Geneza 38:24-38:30. Er și Onan au murit, așa că lui Tamar i-a fost promis Șelah (atunci când urma să crească, căci era prea fraged). Tamar i-a născut lui Iuda (căci acesta ezitase să i-l dea pe Șelah, iar Șelah crescuse, în ciuda promisiunii inițiale a lui Iuda) printr-o stratagemă. Se voalează, ascunzându-și chipul, Iuda îi cere să se culce cu ea (Iuda o confundă cu o prostituată sacră, de unde deduc că la intrarea în Enaim era un altar pentru ofrande și acolo se așezase Tamar, nora sa, acoperindu-și chipul cu voal Geneza 38:15), el nerecunoscând-o pe nora sa și îi lasă un zălog (inelul cu sigiliu, șnurul și toiagul din mâna sa), cu promisiunea că îi va trimite un ied. Când trimite iedul spre a-și recupera zălogul, ia-o de unde nu-i. Când Iuda poruncește ca Tamar să fie aspru pedepsită, auzind că rămăsese însărcinată, deși era legată prin legământ cu familia sa (ea trăia la casa tatălui ei ca văduvă, rămăsese însărcinată prin stratagemă cu Iuda, socrul ei), Tamar e scoasă cu forța și prin violență din casa tatălui ei (dovadă clară că Iuda considera că prin căsătoria cu fiul său Er, el are dreptul să decidă asupra vieții lui Tamar), dar ea cere îngăduință și îi trimite zălogul primit de la dânsul, spunând: <"Cu bărbatul căruia îi aparțin aceste lucruri am rămas însărcinată"> Geneza 38:25. Bărbații trimiși la casa cuscrului lui Iuda abandonează intențiile lor inițiale și Iuda își admite greșeala. Tamar îi naște lui Iuda doi gemeni: Pereț și Zerah.*

-Ați făcut o sumedenie de presupuneri și de fapt cunoaștem doar ceea ce stă scris.

-Tocmai. Întocmai, de fapt. Căci despre ascendența ei nu avem știre.

-Mai sugestivă și plină de învățăminte (de neumat) îmi pare episodul cu greșeala lui Amnon față de sora sa vitregă Tamar, sora bună a lui Absalom (Tamar i se naște lui David în Ierusalim 1 Cronici 3:9). Și exemplul de demnitate a lui Tamar. Când i se naște o fiică, Absalom îi pune tot numele Tamar (și despre acest copil al său se spune că a devenit o femeie extrem de frumoasă, așa cum sunt caracterizați și frații Absalom și Tamar 2 Samuel 14:27. O nepoată a lui Absalom, Maaca, e luată în căsătorie de regele Roboam, fiul lui Solomon și nepotul lui David și ea îi naște pe Abiia, Atai, Ziza, Șelomit 2 Cronici 11:20. Abiia îi succede lui Roboam, numele mamei sale fiind redat ca Micaia/Maaca, fiica lui Uriel din Ghibea -probabil un levit 1 Cronici 15:11- și a lui Tamar, fiica lui Absalom. Supărat din pricina unui idol al bunicii sale (de fapt,

ridicarea se poate să se fi făcut la încuviințarea dată de bunica sa, urmare a cererii unor sirieni aflați din diverse motive la Ierusalim –posibil o formă sincretică de închinare, căci unii puteau fi la credință precum generalul Naaman-), regele lui Iuda, Asa, fiul lui Abiia și nepotul Maacăi și al lui Roboam o îndepărtează pe bunica sa din poziția de "regină-mamă" *2 Cronici 15:16*. Pe dreptul motiv că Maaca făcuse un idol, probabil pentru o zeitățe siriană. A distrus idolul. Dar ar fi putut să renunțe și la retragerea titlului bunicii sale, totuși. De drept, nu ne putem îndoi de credința Maacăi, presupunând că era fiică de levit). De ce sunt importante pentru noi aceste informații despre regina Maaca ? Deoarece în genealogia redată de evanghelistul Matei, Domnul Isus este arătat ca descendent din Abiia cf. *Matei 1:7* (deci din Tamar, "fiica" lui Absalom). Doar că genealogia redată de evanghelistul Luca diferă: Domnul Isus ar descinde din Natan *Luca 3:31* (un alt fiu al regelui David și nu descendent direct din spița regelui Solomon). Ambele genealogii sunt pe linia dreptului Iosif. Continui. Tot Absalom se răzbună pe Amnon -fratele său vitreg mai mare- pentru rușinea suferită de sora sa bună, Tamar. Absalom și Tamar erau copiii Maacăi (fiica regelui Talmai al Gheșurului), iar Amnon era copilul lui Ahinoam izreelita. Și totii erau copiii regelui David. Amnon și Absalom născuți în Hebron *2 Samuel 3:2-3:3*, Tamar născută în Ierusalim *1 Cronici 3:9*. Revin prin comparație la ideile anterioare. Cu adevărat însă, într-o societate predominant dominată de bărbați, modul cum își recunoaște Iuda greșeala este de apreciat. Amnon în schimb (spre deosebire de Iuda și de hevitul Sihem, fiul lui Hamor, cel îndrăgostit de Dina, dar care nu îi respectă fecioria. Act văzut ca o "dezonoare" de frații Dinei, Simon și Levi, deși Sihem o cere în căsătorie pe Dina de la tatăl și frații ei) se poartă oribil cu sora sa "vitregă" Tamar (o tânără deosebită și cu o mare demnitate), după ce se culcă cu ea cu forța (prin viclenie și silind-o) și contrar poruncii din *Leviticul 18:10* și *Deuteronomul 27:22*. Tamar îi spune înainte: <"Nu, fratele meu ! Nu mă umili, căci nu se face așa în Israel ! Nu comite această infamie !... Iar tu vei fi în Israel ca un om fără minte. Acum vorbește, te rog, regelui, căci el nu se va împotrivi să fiu a ta"> *2 Samuel 13:12-13:13*. Căci scrie: <Să nu te porți cu ea ca un tiran după ce ai umilit-o> *Deuteronomul 21:14*. Iar Amnon știuse (la sfatul viclean al vărului său) să-i ceară părintelui lor -regele David- să-i spună Tamarei să îi pregătească lui Amnon pâinea consolării pentru bolnavi. Amnon îi poruncește după ce o are: <"Ridică-te și pleacă !">. Tamar îi răspunde: <"Nu, fratele meu ! Căci răul acesta pe care-l faci alungându-mă este mai mare decât celălalt pe care mi l-ai făcut !"> *2 Samuel 13:12-13:16*.

-Ați spus că circumcizia "în carne" ar ajuta bunei înfrânări ! Lui Amnon pare să nu-i fi ajutat !

-Circumcizia "în carne" ajută bunei înfrânări dimpreună cu circumcizia "inimii" (*Deuteronomul 10:16*) ori aceea desăvârșită a "sufletului" cum scrie în Evanghelia după Toma ! Sihem fiul lui Hamor și-a dorit dragostea Dinei. Dar Simon și Levi au "îndreptat (ori pedepsit)" o dezonoare fără să țină cont (poate) ori să accepte sentimentele Dinei. Ei au dat frâu mâinii lor. O iubea Amnon pe Tamar ori doar poftea la frumusețea ei ? El se preface bolnav și îi cere regelui să o trimită la patul său să-i pregătească două turte în formă de inimă (la sfatul șiret al prietenului și vărului său Ionadab, fiul lui Șimea, fratele lui David. Cumva, Tamar a intuit intenția lui Amnon (el îi dă pe toți afară din încăperea și îi cere lui Tamar să aducă pâinea consolării în încăperea interioară) și l-a sfătuit de bine: să o ceară regelui. Dar el s-a dovedit neînțelept: <"Iar tu vei fi în Israel ca un om fără minte"> *2 Samuel 13:13*. Căci scrie: <"Niciunul dintre voi să nu se apropie de o rudă de sânge apropiată ca să-i descopere goliciunea... Cât despre goliciunea fiicei soției tatălui tău, descendenta tatălui tău -care este sora ta-, nici goliciunea ei să nu o descoperi"> *Leviticul 18:6; 18:11*. Regele David a auzit cele ce s-au petrecut și s-a mâniat foarte tare.

-S-a dovedit Amnon fără "minte" ? Lipsit de înțelepciune ?

-S-a dovedit după vorbele sorei sale Tamar: om fără minte. Și până la urmă ce înseamnă <înțelepciunea> ? Categorie, Amnon a încălcat *Leviticul 20:17*.

-!?

-<"Dar înțelepciunea unde poate fi găsită și unde își are locul priceperea ?... *Iată ! Teama de YHWH: aceasta este înțelepciunea și depărtarea de rău este priceperea*> *Iov 28:12; 28:28*. Cred că prin depărtarea de rău -care este priceperea- să înțelegem aspectul luminos al Cuvântului: adică urmarea Căii Sfântului Unic -binecuvântat fie EL- și apropierea (înălțarea) de (la) Domnul Dumnezeu. Aceasta este conform învățaturii Domnului Isus și conform daoismului filosofic și a unora din preceptele curentului Jain Dharma (dar învățăturile Domnului Isus și învățăturile filosofice daoiste ne sunt dragi sufletelor). Căci dacă răul nu e rău și binele nu e bine ? Îi

răspunde Domnul Dumnezeu oarecum retoric lui Elihu, fiul buzitului Barachel (din familia lui Ram): <"Cine este cel care întunecă sfatul prin cuvinte lipsite de cunoștința ? Încinge-ți mijlocul, te rog, ca un bărbat viguros, eu să te întreb și tu să mă lămurești ?... Ai ajuns tu la izvoarele mării sau ai umblat tu în căutarea adâncului de ape ? Ți-au fost ție descoperite ție porțile morții sau poți tu să vezi porțile umbrei adânci ?"> *Iov 38:1-38:2; 38:16-38:17*. Căci ce să însemne îndepărtarea de rău fără de teama de Domnul Dumnezeu (ceea ce se întrebă și Elihu, oarecum tot retoric) ? Uneori sfătuitoarea nu sfătuește, pietatea în credință nu echivalează cu Calea Dreaptă... și de aici apar unele semne de întrebare... Elihu are pietate, are credință, dar totuși e muștrat de către Domnul Dumnezeu...

-Pentru ce ?

-Scrie: <Elihu... s-a aprins de mânie. S-a aprins de mânie împotriva lui Iov pentru că acesta își declarase drept mai degrabă propriul suflet decât pe Dumnezeu> *Iov 32:2*. Elihu era mai tânăr și în consecință a așteptat respectuos până a terminat Iov, căci Iov și cei trei cunoscuți erau <"mai bătrâni de zile decât el"> *Iov 32:4; 32:6*.

-De ce ?

-Tot Elihu explică: <"Cei cu inimă apostată vor aduna mânie. Nu vor striga după ajutor nici dacă el îi leagă. Sufletul lor va muri în tinerețe și viața lor, printre prostituții sacri"> *Iov 36:13-36:14*. Înțeleg prin aceste cuvinte că orice grăim și făptuim trebuie să vină dintr-o inimă iubitoare, căci revărsarea mâniei ar fi o expresie a unei așa-zise "apostazii" de moment față de dreapta credință.

-Întreb iar. De ce ?

-Trebuie cu orice preț să ne reținem mânia. Cu orice preț. Căci încălcăm poruncile (*Levitic 19:18*). Și cu atât mai mult față de Drepti. <"Cine nu vrea să-i arate bunătate iubitoare semenului său va părăsi și teama de Cel Atotputernic"> *Iov 6:14*. Dacă greșim, trebuie să ne căim iar și iar. <"Vai de cei... care pun întunericul în locul luminii..., care pun amarul în locul dulcelui și dulcele în locul amarului"> *Isaia 5:20*. Mai mult: se arată că prin căință și ascultare, suflarea cetății Ninive și anume orice ființă vie de pe cuprinsul cetății a căpătat îngăduința Sfântului Unic (binecuvântat fie numele Său). Scrie că Nimrod -fiul lui Cuș, "primul care a ajuns puternic pe pământ, despre care se zice: *Ca Nimrod, un vânător puternic în opoziție cu DOMNUL *- stăpâna Babelul, Erecul, Acadul și Calne în Șinear. Apoi, în Asiria a construit Ninive, Rehobot-Irul, Calahul și Resenul (orașul cel mare) Geneza 10:8-10:12.

-Nu este exagerat, oare ? Orice ființă vie de pe cuprinsul cetății ?

-Astfel scrie în Cartea Iona. Și are confirmare în versetele: <"Căci toți întâii născuți dintre fiii lui Israel sunt ai mei, dintre oameni și dintre animale. I-am sfințit pentru mine în ziua în care i-am lovit pe toți întâii născuți din țara Misirului. Îi voi lua pe leviți în locul tuturor întâilor născuți dintre fiii lui Israel. Și-i voi da pe leviți lui Aaron și fiilor lui ca dăruiri dintre fiii lui Israel, ca să îndeplinească serviciul fiilor lui Israel la cortul întâlnirii și să facă ispășire"> *Numerale 8:17-8:19*, dar și în implorarea lui Moise și lui Aaron către DOMNUL, când li se cere să se separe de adunarea convocată de Core la intrarea cortului întâlnirii, cei doi conducători se prosternă în fața gloriei DOMNULUI și imploră: <"O, Dumnezeule, Dumnezeul spiritului oricărei cărnii, un singur om păcătuiește și tu te mânii pe toată adunarea ?"> *Numerale 16:19-16:22*.

-Hmmm... Da: <"Dumnezeul spiritului oricărei cărnii..."> *Numerale 16:22* ar constitui (posibil) o confirmare. Dacă așa avea deplin autoritatea necesară, desigur...

-E vorba de animale care posedă o inteligență despre care putem să o apreciem ca superioară (acestea ar poseda spirit), altele doar suflet (având un discernământ inferior !? și automatisme comportamentale), iar cele să spunem inferioare doar "suflare de viață" (creaturi marine precum meduzele, moluștele ? Deși e discutabil de la ce nivel au doar suflare de viață). Bun. Continui ideea anterioară. Căci dacă pe moment răul e mare în țara ta, să te duci ca locuitor străin în altă țară ? Și să îngrijim și de restul Creației ! <Și a spus: "Fie omul asemenea unui pescar înțelept, care-și întinde năvodul în apele mării. Trăgând năvodul din mare, el îl scoate plin de pești mărunți. Și între acei mărunți găsește și un pește potrivit de mare. Fără nicio strângere de inimă, el va elibera peștii mărunți înapoi în mare și va alege să păstreze doar peștele mare. Acela care urechi să audă, fie ca să audă"> *Gospel Thomas/GTh v.47-56*. De ce eliberează pescarul înțelept peștii mărunți ? Căci lor nu le-a sosit timpul ca să hrănească pântecul înfometate ale oamenilor. După ce vor depune icre și se vor mări cu timpul, atunci le va fi sosit și lor vremea. Toate la timpul lor. Să urmărim doar ciclurile firești ale vieții. <"Dar întrebă, te rog, animalele domestice și ele te vor învăța. Și păsările cerului și ele îți vor spune ! Sau îndreapțăți atenția spre pământ și el te va învăța, iar peștii mării îți vor da învățătură. Care dintre toate acestea nu știe că mâna Domnului Dumnezeu, El în a cărui mână este tot ce are viață și spiritul

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

oricărei cărni omenеşti ?... La El sunt înţelepciunea şi tăria, ale Lui sunt sfatul şi priceperea"> *Iov 12:7-12:10; 12:13*. Deci şi restul Creaţiei are cunoştinţă (intuitivă !? sau înţelepciune din instinct de puterea mâinii Domnului Dumnezeu şi priceperea de a se feri de rău pentru a-şi lungi zilele şi de a procrea pentru a se perpetua. Un îndemn pentru om de a făptui firescul lucrurilor (prin *non-acţiune*), conform învăţăturii daoiste...

-E o exprimare metaforică, desigur ! Nu pricep cum putem întreba sau primi învăţătură de la animale domestice, păsările domestice, peştii mării, pământ şi păsările cerului ?

-<"Cine a măsurat spiritul DOMNULUI ? Cine poate să-l sfătuiască şi să-l înveţe ceva ? Cu cine s-a sfătuit el, pentru ca acesta să-l facă să înţeleagă sau cine îl învaţă cărarea dreptăţii ? Cine îl învaţă cunoştinţa sau cine îi arată calea adevăratei priceperi ?... N-ai ştiut ? N-ai auzit ? Creatorul marginilor pământului este un Dumnezeu veşnic. El nu oboseşte şi nu se istoveşte. Priceperea lui nu poate fi pătrunsă"> *Isaia 40:13-40:14; 40:28*. Deoarece în toate fiinţele Creaţiei se regăseşte cunoaşterea şi priceperea Domnului Dumnezeu şi în a sa mână se află tot ce este viu şi chiar tot ce este neînsufleţit (pământul spre exemplu -nu solul agricol, care este un mediu benefic pentru viaţă-, ci mai degrabă lutul ori pământul din adâncuri ar fi "neînsufleţite"). <"Patru lucruri sunt cele mai mici de pe pământ, dar sunt înţelepte din instinct: furnicile, care nu sunt un popor tare şi totuşi îşi pregătesc hrana vara; viezurii de stâncă, care nu sunt un popor puternic şi totuşi îşi aşează casa pe stâncă; lăcustele, care nu au rege şi totuşi ies toate împărţite în grupuri; şopârla gecko, care se prinde cu picioarele şi se află în palatul grandios al unui rege"> *Proverbele 30:24-30:28*. Ce înseamnă înţelepciune din instinct ? O expresie a "temerii" de Domnul Dumnezeu ! De aici deducem: este de folos să-ţi pregăteşti hrana din timpul verii (adică să fie din rodul pământului, considerat ca "puterea" pământului *Geneza 4:12*); să îţi aşezi casa pe stâncă (în sens simbolic, adică pe teren tare, stabil, ferm); să trăieşti în orânduire sub un rege; dacă nu să ieşi împărţit în grupuri (Baana şi Recab ieşeau împărţiţi în grupuri; dar au murit căci nu se închinau în credinţă unui rege; ei erau căpetenii ale trupelor de jefuitori, oameni în fărădelege: ei l-au ucis mişeleşte pe regele lor din casa lui Saul -Iş-Boşet-, căci au pătruns în mijlocul casei sub pretextul că se duc după grâu; apoi, asigurându-se că vigilenţa slujitorilor e înşelată, ei ridică braţul contra regelui şi îşi desăvârşesc nelegiuirea); să te caţeri pe un perete vertical de cristal precum şopârla gecko în palatul grandios al unui rege (în sens simbolic: să trăieşti în verticalitate la adăpostul protecţiei regale ar diminua neşansa şi pericolul răului -a răului existent în interiorul ţării-). Iată patru expresii ale înţelepciunii din instinct.

-Să fi fost Baana şi Recab dintre copiii lui Israel ?

-Aşa se spune. Beerotiţi socotiţi ca făcând parte dintre fiii lui Beniamin, au fugit la Ghitaim şi au locuit acolo ca locuitori străini (străini şi de credinţă, adică mişei)...

-Hmm...

-Totuşi, exprimarea din *Iov 12:7-12:13* nu e neapărat metaforică, căci viaţa are cunoştinţă că totul stă în mâna Domnului Dumnezeu. <Şi Domnul Dumnezeu a mai zis: "Nu este bine ca omul să rămână singur. Am să-i fac un ajutor care să i se potrivească". Şi Domnul Dumnezeu făcea din pământ orice animal al câmpului şi orice creatură zburătoare a cerurilor şi le aducea la om ca să vadă cum le va numi pe fiecare... Omul a pus deci nume tuturor animalelor..., creaturilor zburătoare..., dar pentru om nu s-a găsit niciun ajutor care să i se potrivească..."> *Geneza 2:18-2:25*. Deci ele au fost create pentru a-l ajuta pe om, doar că nu au fost potrivite (au fost pentru om, dar nu s-au dovedit asemenea omului, adică nu s-au potrivit). Şi Domnul Dumnezeu a creat "Femeie" dintr-un os al omului şi omului i-a închis carnea la loc.

-Hmmm. Totuşi.

-Da. Poate -în ceea ce priveşte deosebirea de gen- ar fi o formulă metaforică, căci nu ştim cum s-a petrecut deosebirea de gen în cadrul speciilor (în fapt; adică e dincolo de puterea noastră de pătrundere; fiind un fapt dat, ni se pare absolut natural). Însă aşa prezintă într-o formă simbolică Bereşit. Şi explicaţia din Bereşit ne este suficientă, căci înţelegem că aşa a fost din momentul când au fost create. Tot ce e viu, dar şi tot ce e neînsufleţit a fost creat ca omul să nu fie singur şi să-i fie de ajutor. Doar atât că singură, cea numită "Femeie" a fost potrivită (asemenea omului şi tare potrivită acestuia). Deci, omul nu e complet fără femeie. <"Os din oasele... şi carne din carnea"> omului a apărut şi o singură carne devin prin alipire *Geneza 2:23-2:24*. <"erau goi... şi totuşi nu le era ruşine"> şi îi spune Domnul Dumnezeu: <"din pomul cunoaşterii binelui şi răului să nu mănânci... căci... în mod sigur vei muri">. Prin încălcarea poruncii i se spune omului: <"Cu trudă îi vei mânca roadele" [*pământului*]"în toate zilele vieţii tale... vei mânca plantele câmpului... şi Şi Domnul Dumnezeu a făcut veşminte lungi de piele pentru Adam şi soţia lui şi i-a îmbrăcat. Apoi, Domnul Dumnezeu a zis: "Iată că omul a devenit ca unul dintre noi..."> *Geneza 2:25; 2:17; 3:17-3:18; 3:21-3:22*. De unde deduc

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

("unul dintre noi") că erau și îngeri în cer: <"a devenit ca unul dintre noi">. Astfel a fost izgonit omul și *Cea Vie* din Grădina Edenului, iar heruvimi au fost puși pentru paza drumului spre pomul vieții *Geneza 3:24*. În *Iov* se amintește de "fiii adevăratului Dumnezeu" *Iov 1:6; 2:1*.

-Hmm !

-Revin. Căci fără circumcizia "inimii", circumcizia "în carne" a lui Amnon la nimic (chiar la nimic) nu a slujit. Amnon a întins năvodul, a prins un caracter mare în năvodul său, dar în nechibzuința sa nu a mulțumit bunului Dumnezeu pentru darul nemeritat pe care l-a primit spre a-l avea alături. A căutat plăcerea de o clipă și nu "hrana" sufletului său pentru tot restul vieții sale. Ce însemna pentru el oare ca să implore bunăvoința regelui David ? Iar necredința lui Amnon ar fi putut fi prilej de poticnire credinței lui Tamar. De ce nu a cerut-o de soție de la regele David ? Așa cum regele David a rugat-o pe Tamar să îi facă pâinea consolării (la rugămintea infamului Amnon), tot așa regele ar fi procedat cu certitudine cu foarte multă înțelepciune.

-Erau totuși frate și soră (deși după tată, nu și după mamă).

-În timpurile din vechime oamenii se supuneau unor cutume (legități), diferite de cele din ziua de astăzi. Iată cât de schimbătoare sunt cutumele în timp. Dar mă îndoiesc că regele David ar fi acceptat cele ce s-au întâmplat ori s-ar fi putut întâmpla (și căsătoria frate-soră, dar și infamia lui Amnon) ÎNAINTE de a se întâmpla. Stă scris: <Cât despre goliciunea surorii tale, fiica tatălui tău sau fiica mamei tale, fie că este născută în aceeași casă, fie că este născută în afara ei, nici goliciunea ei să nu o descoperi> *Leviticul 18:9*. Căci Amnon a fost necredincios și față de Tamar, dar și față de regele David. Și mai ales nu a avut teamă față de YHWH. După ce servitorul lui Amnon o alungă și încuie ușa la cererea prințului, Tamar își sfâșie veșmântul și își pune cenușă în cap, plecând și țipând cu mâinile la cap în timp ce mergea. Și de atunci, Tamar a trăit izolată de ceilalți în casa fratelui său Absalom. Regele David s-a mâniat auzind cele petrecute *2 Samuel 13:21*. După câțiva ani, când prinde prilejul, drept răzbunare, Absalom îi pune pe oamenii săi să-i curme viața prințului Amnon. Apoi fuge la regele Talmai al Gheșurului (bunicul său după prințesa Gheșurului: Maaca, mama sa și a lui Tamar. Maaca e și numele unei concubine a lui Caleb, căruia i-a dăruit patru urmași, precum și a unei fiice a lui Nahor, fratele lui Avraam, cu concubina sa Reuma *Geneza 22:24*. Numele mamei sale Maaca aduce și cu numele regiunii statale de la nord de Gheșur, ceea ce indică o multiplă alianță dinastică -nu numai cu Gheșur, ci și cu Maacah, după soția regelui Talmai și bunica Tamarei și a lui Absalom ?-). Dar după ce i se stinge durerea pierderii lui Amnon, regele David îi trimite vorbă lui Absalom să revină în Ierusalim, căci sufletul său tânjea după Absalom *2 Samuel 13:39*. După doi ani de la revenire, Absalom intră la rege și cade cu fața la pământ, prosternându-se. <Și regele l-a sărutat pe Absalom> *2 Samuel 14:33*.

-Din toate aceste exemple, reacția lui Iuda de a-și recunoaște greșeala față de nora sa Tamar este cu adevărat de apreciat. E adevărat, după ce aceasta era pe punctul de a fi crunt pedepsită.

-Categoric e de apreciat. Revin. Saul murise și Abner conducea armata Casei lui Saul. El susținea regii în Israel. Înainte de încheierea păcii și de reunificarea țării, Abner îl făcuse rege peste Israel pe Iș-Boșet. Iș-Boșet, fiul lui Saul a domnit doi ani peste tot Israelul *2 Samuel 2:8-2:9*. Numele antecesorilor săi nu sunt suficient de cunoscute -probabil oameni slabi în umbra lui Abner-, dar războiul dintre Israel și Iuda durează șapte ani. În timpul războiului dintre casa lui Saul și casa lui David (el devenise rege peste tribul lui Iuda -domnind la Hebron șapte ani-), Abner deținea o poziție dominantă în casa lui Saul. Abner se culcă cu concubina lui Saul, Rițpa, fiica lui Aia. Iș-Boșet află și îi reproșează.

-Cum devenise cu timpul David rege peste tribul lui Iuda ?

-De la un moment dat, David joacă un rol de protector sau apărător local în teritoriul lui Iuda. El lovește trupele de jefuitori străini și prada găsită la ei o redistribuie cetăților din Iuda. De la Țiclag urcă la Hebron, de unde conduce peste Iuda (dimpună cu adunările bătrânilor cetăților). Apoi, la Ierusalim. Țiclag rămâne tot timpul fief și posesiune regală.

-Și de ce îi reproșează Iș-Boșet lui Abner faptul că se culcă cu Rițpa ?

-Probabil pentru că Rițpa i se plânsese de nelegiuirea lui Abner, comandantul armatei. Mânios, Abner răspunde: <"Eu mă port astăzi cu bunătaie iubitoare față de casa tatălui tău, Saul... Totuși, tu mă tragi astăzi la răspundere pentru o nelegiuire în legătură cu o femeie"> *2 Samuel 3:8*. Și în fața descărcării de mânie a lui Abner, regele Iș-Boșet n-a răspuns, fiindu-i frică de acesta. Abner și

Iş-Boşet i se adresează lui David pentru negocieri și o eventuală reunificare a țării (pericolul erau totuși filistenii). David acceptă discuțiile doar cu condiția să îi fie trimisă Mical, care este luată cu forța de la soțul ei pe care Mical îl iubea. Abner vine pentru negocieri însoțit de circa douăzeci de oameni, dar după plecare este ajuns din urmă de Ioab, care îl ucide. După moartea lui Abner, Iş-Boşet este ucis în propria sa casă din Mahanaim de două căpetenii ale trupelor sale de jefuitori, fiii lui Rimon. Aceștia duc capul defunctului Iş-Boşet lui David la Hebron, dar din porunca lui David cei doi fii ai lui Rimon sunt omorâți. Doar presupun că David și fiii lui Rimon se cunoșteau. Și că acești fii ai lui Rimon nu acționaseră chiar întâmplător (și că erau în legătură cu Ioab -mai probabil- sau David). Revin la comportamentul lui Abner față de Rițpa. Gestul lui Abner de a o silui nu era chiar fără semnificație. Probabil concubina lui Saul e forțată ("siluită" ?), căci atunci când șapte dintre urmașii lui Saul sunt uciși, ea le păzește trupurile zi și noapte de păsările cerului și de fiarele sălbatice (grija permanentă a Rițpei pentru trupurile celor morți, dintre care doi erau fiii ei, precum și durerea ei sunt impresionante). Un gest similar de abuz (siluirea unor femei ale regelui) vine din partea lui Absalom. Când Absalom, fiul lui David cu Maaca, fiica regelui Talmai al Gheșurului intră învingător cu o parte a poporului lui Israel în Ierusalimul părăsit de regele David, la sfatul văzătorului Ahitofel, căci scrie: <"Sfatul lui Ahitofel -pe care-l dădea în zilele acelea- era ca și când cineva întreba cuvântul adevăratului Dumnezeu. Așa era orice sfat al lui Ahitofel, atât pentru David, cât și pentru Absalom"> *2 Samuel 16:23*, drept consecință a sfatului, Absalom se culcă "spre știința orașului" cu zece din concubinele tatălui său într-un cort instalat pe acoperișul casei lui David. E vorba de cele zece concubine pe care regele David le lăsase să se îngrijească de casă. Și Absalom face acest lucru în "văzul" (pe acoperiș, dar în interiorul unui cort instalat acolo) și spre știința întregului Ierusalim. Iar când Adonia, după încercarea nereușită de a prelua domnia se supune regelui Solomon, fratele său mai mic, mai târziu Adonia solicită prin intermediul Bat-Şebei, mama lui Solomon mâna frumoasei Abişag sunamita (care îngrijise de bătrânul rege David și îi încălzise oasele, dar fără a avea relații intime), atunci regele Solomon se mânie și cere curmarea vieții fratelui său. Totuși, în această cerere văd mai degrabă viclenia Bat-Şebei. Regele Solomon îi spune mamei sale: <"De ce o ceri numai pe Abişag sunamita pentru Adonia ? Cere și domnia pentru el (căci este fratele meu mai mare), da, pentru el, pentru preotul Abiatar și pentru Ioab, fiul Țeruei"> *1 Regi 2:22*. Gestul de a posedea o femeie a regelui sau conducătorului era un simbol al puterii și implicit al regalității. Și permitea (deși teoretic, în măsura în care exista puțința) accesul la tron. De fapt, profetul Natan îl sensibilizează prin vorbe meştesugite pe regele David că a greșit față de Urie hetitul (pe care l-a împins în avangarda luptei contra fiilor lui Amon, până la moartea acestuia), râvnind la Bat-Şeba, soția lui Urie. Să nu uităm că David o zărise îmbăindu-se. Ea <tocmai era sfințită de necurăția ei> *2 Samuel 11:2-11:17*. Spre final, Natan spune: <Așa a zis Domnul Dumnezeu: "... îți voi lua soțiile sub ochii tăi și le voi da semenului tău, iar el se va culca cu soțiile tale sub ochii acestui soare... Totuși, Domnul Dumnezeu lasă să treacă păcatul tău..."> *2 Samuel 12:11-12:13*. (Iată o prevestire a gestului de autoritate și de putere, având și un anume simbolism al relației de forță a lui Absalom față de concubinele tatălui său și chiar de sfidare a autorității tatălui său).

-Mical trăiește apoi ca soție a regelui David !

-DA, dar da și nu (adică nu tocmai). Între regele David și fiica lui Saul, Mical relațiile sunt extrem de reci (după ce Mical e forțată să vină în capitala lui David). Când arca adevăratului Dumnezeu a fost mutată de la casa lui Obed-Edom în Ierusalim, regele David a dansat și a sărit cu toată puterea, încins cu un efod de in. Mical l-a văzut pe fereastră <"și a început să îl disprețuiască în inima ei" >. Apoi i-a ieșit în întâmpinare și a zis: <"Ce glorios a fost astăzi regele lui Israel când s-a dezgolit sub ochii sclavelor slujitorilor lui, așa cum se dezgolește unul dintre acești oameni fără minte"> *2 Samuel 6:14-6:16; 6:20*. Regele David îi răspunde ironic, probabil și pentru că Mical îl respingea atunci când venea seara la ea. Am presupus că între Mical și Paltiel a fost afecțiune și respect. Faptul că David a condiționat încheierea păcii între Iuda și Israel de acceptarea cererii sale de a-i fi dată Mical a fost un act injust (căci Mical îl ajutase odată să scape din mâna tatălui ei, Saul). Dar căsătoria cu Mical îi legitima domnia peste tot Israelul. De aceea, supraviețuitorilor din casa lui Saul le-a arătat "bunătatea sa iubitoare". Ei sunt pare-se exclusiv descendenții prințului Ionatan (dintre cei cu drept de succesiune).

-Avusese totuși o înțelegere cu Ionatan, fiul lui Saul.

-Presupun că atunci când bătrânii din tot Israelul (cu excepția lui Iuda) își mai îndreptau privirea către urmașii lui Saul, atunci reacția lui David se dovedește excesiv de punitivă. Repet

totuși că prin aducerea lui Mical, teoretic domnia sa peste Israel era legitimată. Numai că între David și Mical erau relații reci și se știa. Totuși, în general regele David știa să-și facă apropiați chiar și dintre dușmani, prin versatilitatea sa. Prin prietenia cu regele Achis din Gat, el se asigură de protecție și de procurarea de arme eficiente confecționate din fier pentru vitejii săi, precum și de cunoașterea secretelor prelucrării fierului.

-Versatilitate ?

-Da. Păstor tânăr fiind, e trimis de tatăl său (Iese) în tabăra israeliților conduși de Saul. Acolo erau trei dintre frații săi mai mari. David ia zece turte, trei săculeți de cereale prăjite și zece turtițe din brânză tare încheată (cașcaval) uscate la vânt. În final ajunge la tabăra dintr-o vale unde oștenii israeliți scrutau tabăra filistenilor așezată între Soco și Azeca (la Efes-damim). Din timp în timp, dintre filistenii se ridicau oameni și improșcau cu ocări, provocând la înfruntări individuale. David a întrebat auzind vorbele unui dușman: <"Cine este acest filistean necircumcis care sfidează liniile de bătaie ale Dumnezeului celui viu ?"> *1 Samuel 17:26*. Oșteanul Eliab (fratele său vârstnic) s-a mâniat: <"În grija cui ai lăsat în pustiu acele puține oi ? Iți cunosc eu bine răutatea și înfumurarea inimii...">. David răspunde: <"A fost doar o vorbă !"> *1 Samuel 17:28*. Dar totuși și apoi David umblă prin tabără și iar intră în vorbă cu oștenii, repetând cuvintele referitoare la filistean.

-Totuși ? Versatilitate ?

-Versatilitate și maximă ușurință cu care "iși spăla mâinile" și decidea (ca rege) chiar pedepsirea făptuitorilor unor acte care erau totuși în favoarea sa. Și dacă avea situația din țară sub control, știa să și ierte. Marea sa calitate a fost apropierea de credință și de clasa preoților. Regele David rostește din suflet: <"Iar tu, fiul meu Solomon, cunoaște-l pe Dumnezeul tatălui tău și slujește-i cu o inimă întregă și cu un suflet plin de bucurie, căci Domnul Dumnezeu cercetează toate inimile și observă orice înclinație a gândurilor"> *1 Cronici 28:9*. Dar apreciez că Mical a demonstrat fidelitate față de anteriorul soț (Paltiel) și tărie de caracter.

-Da. Admit comentariul. Totuși, gestul lui Absalom este total nepotrivit, căci ca fiu al lui David putem spune că cele zece concubine ale lui David erau pentru Absalom ca și niște mame vitrege (gestul său este similar cu acela al lui Ruben care s-a culcat cu Bilha, concubina lui Iacob/Israel și mama fraților săi Dan și Neftali *Geneza 35:22*, gest categoric dezavuat de tatăl său, Iacob/Israel).

-Da, admit că da. Continui. Preotul Abiatar era din casa lui Ahimelec din Nob (fiul lui Ahitub), legată de casa lui Eli de la templul Domnului din Șilo. E izgonit și trimis de către regele Solomon la Anatot, unde deținea terenuri, în moștenirea tribului lui Benjamin *Iosua 21:17*. Pentru Ioab, comandantul armatei, sprijinirea pretendentului Adonia conduce la curmarea vieții sale. Dar preotul Abiatar, regele Solomon îi spune: <"Căci meriți moartea, dar nu te omor azi, pentru că ai purtat arca Domnului Dumnezeu Suveran înaintea tatălui meu, David și ai suferit tot timpul cât a suferit tatăl meu"> *1 Regi 2:26*. Preotul Abiatar era descendent din Aaron *1 Cronici 6:60* și respectiv din Eli din Șilo *1 Regi 2:27*. Căci pe unul din nepoții lui Eli îl chema Ahitub (iar pe fiul acestuia Ahia) *1 Samuel 14:3*. Abiatar era fiul Preotului Ahimelec din Nob (era o localitate din ținutul tribului lui Benjamin lângă Anatot care a fost repartizată leviților și în care fusese ridicat un loc de închinare *1 Samuel 22:19; Neemia 11:32*). Această localitate unde trăiau cei din casa preotului Ahimelec suferă răzburarea cruntă a mâniei regelui Saul, atunci când acesta află că lui David și oamenilor săi înfometăți li s-a dat pâinea sfințită. Iar lui David i s-a dat sabia și lui Goliat filisteanul, la cererea sa) *1 Samuel 22:20*. David sosise în Nob neînarmat. Dar mânia regelui Saul este contrară Sfintei Scripturi (erau oameni în serviciul preoțesc). Totuși, cât de mare diferența între modul cum ascultă David de cuvântul DOMNULUI și îndrăzneala regelui Saul de a decide pieirea preoților din Nob. Deși gestul lui Saul este indirect de curajul nesăbuit al lui David.

-Ce stârnise mânia regelui Saul ?

-După războiul cu amaleciții, regele Saul și profetul Samuel s-au confruntat. Deși regele Saul s-a umilit în fața lui YHWH, profetul Samuel nu a revenit asupra cuvintelor prin care anunțase ruperea domniei de la Saul și atribuirea către cel numit <"Desăvârșirea lui Israel... căci El nu este om pământean ca să îi pară rău"> *1 Samuel 15:29*. Ruptura dintre Samuel și Saul se petrece când Saul oferă de unul singur (fără Samuel) jertfă arsă la Ghilgal *1 Samuel 13-12-13:14* pentru îmbunarea feței DOMNULUI înaintea luptei cu filistenii (la Micmaș), dar devine acută după războiul contra amaleciților. Faptul că Saul nu mai asculta de povețele lui Samuel îl necăjește pe acesta, care îl muștră pe Saul. Deși nu reiese explicit, nu este exclus ca regele Saul să fi

perceput gestul preoţilor din Nob drept o "sfinţire" a lui David, căci l-ar fi întrebat pe YHWH pentru David *1 Samuel 22:10* (ceea ce induce ideea că în Nob era un loc de închinare recunoscut. Căci Nob e numit(ă) "localitate/ oraş al preoţilor" *1 Samuel 22:19*, legaţi în general de casa lui Ahimelec, fiul lui Ahitub, dintre fiii lui Aaron). Regelui Saul, preotul Ahimelec îi răspunde: <"Dar care dintre toţi slujitorii tăi este ca David, fidel, ginere al regelui, şef al gărzii tale personale şi onorat în casa ta ?"> *1 Samuel 22:14*. Dar mânia regelui Saul e contrară versetelor din *Deuteronom 14:27; 14:29; 18:1-18:22* şi survine şi ulterior unei reacţii excesive contra propriului său fiu, Ionatan. Regele Saul aruncă cu suliţa contra lui Ionatan *1 Samuel 20:33*, căci David şi Ionatan îşi făcuseră legământ în numele lui YHWH. De ce se comportă regele Saul astfel ? Regele Saul spusese fiului său Ionatan (<"Câte zile va trăi pe pământ fiul lui Iese nu vei fi întărit nici tu [*Ionatan*], nici domnia ta. Acum, trimite să-l aducă la mine, căci este destinat morţii !"> *1 Samuel 20:21*) şi slujitorilor săi să scape de David *1 Samuel 19:1* şi el însuşi a încercat să-l ţintuiască cu suliţa de perete *1 Samuel 19:10*. Dar Ionatan, Mical (fiul şi fiica sa –promisa soţie/logodnica ? lui David-, pe care apoi regele Saul i-o dă în final lui Palti/Paltiel din Galim drept soţie) şi Profetul Samuel l-au ajutat pe David. Oricum, sunt multe neclarităţi legate de perioada instaurării regalităţii şi a schimbării dinastice dintre casa lui Saul şi cea a lui David.

-Ce consecinţe au deciziile lui Solomon pentru urmaşii preotului Abiatar ?

-Lui David îi slujeau ca preoţi verii primari Ţadoc şi Abiatar, la care se adaugă Ira iairitul (un levit despre care nu avem suficiente detalii) *2 Samuel 20:25-20:26*. Ţadoc şi Abiatar erau fiii lui Meraiot, respectiv Ahimelec si nepoţii lui Ahitub. Genealogia lui Ţadoc e bine detaliată în *Ezra 7:-7:5* (confirmată parţial în *Neemia 10:11*) până la Fineas, Eleazar şi Aaron. Despre urmaşii lui Abiatar (uneori confundat cu Ahimelec *2 Samuel 8:7; 1 Cronici 24:31*) deţinem mult mai puţine informaţii ulterior (ei s-ar putea regăsi între urmaşii exilaţilor ridicăţi din Anatot ori dintre leviţi). Şi mai scrie că fiii lui David au devenit preoţi *2 Samuel 8:18* (deci au slujit în templu şi probabil unii au făcut căsătorii cu fiice de leviţi).

-Am să aduc acum discuţia pe alt făgaş. Scrie că faraonul i-a pus lui Iosif numele Ţafnat-Paneah şi conform lui Origen: Iosif Psomthomfaneh, nume care s-ar tâlcui: <cel căruia i s-a descoperit viitorul> (*Notă exp.: Origen-"Omilii, comentarii şi adnotări la Geneză", Polirom, Iaşi 2006, pag. 589*).

-Iosif a avut cu Asenat (fiica lui Potifera, preot egiptean din On) pe Manase şi Efraim (pe aceştia doi născuţi în Misir din Iosif, Iacob/Israel îi adoptă, considerându-i ca pe fiii săi şi îi binecuvântează, cu drepturi egale de moştenire în Ţara Canaanului, asemeni unchilor săi: <"cei doi fii ai tăi, care ţi s-au născut în ţara Misirului înainte să vin la tine în Misir sunt ai mei... Dar copiii care ţi se vor naşte după ei vor fi ai tăi. Aceştia vor fi numiţi în moştenirea lor după numele fraţilor lor"> *Geneza 48:5-48:6*). Şi i-a binecuvântat, rostind: <"Cu numele tău să binecuvânteze Israel şi să spună: *Să te facă Dumnezeu ca pe Efraim şi ca pe Manase*"> *Geneza 48:20*. Manase l-a avut pe Asriel cu concubina lui siriană *1 Cronici 7:14*. Dar şi ceilalţi fii (Ruben, Simeon, Levi, Isahar, Zabulon, Gad, Aşer, Benjamin, Dan, Neftali) au luat posibil unii dintre ei canaanite. Levi pare să fi luat o madianită (adică o cheniţă locuitoare în Madianul apusean), fie una dintre nepoatele bătrânului slujitor de încredere al lui Avraam, pe numele său Eliezer *Geneza 15:2*, iar Benjamin o siriancă ori o amonită *1 Regi 14:21* (doar ca ipoteză şi aceasta după numele fiilor, iar cel al cărui nume atrage atenţia este Naaman. În altă parte scrie că Ard şi Naaman erau nepoţii lui Benjamin şi fiii lui Bela *Numerele 26:40*). Deci nu este clar. Dar ce fete ar fi putut lua drept soţii ? Nu putem ştii. Fii lui Levi erau Gherson, Chehat şi Merari. Lui Chehat i s-a născut Amram. <Amram a luat-o de soţie pe Iochebed, sora tatălui său. Mai târziu, ea i-a născut pe Aaron şi pe Moise> *Exodul 6:20* şi pe Miriam. Moise a luat-o pe Sefora, fiica lui Ietro, preot madianit (Ietro, numit şi Reuel *Exodul 2:18* sau Raguel de către Origene în Omilia X, pag. 347, pare a fi un descendent atât din Ismael, care a vieţuit *şi* în Paran, cât şi <posibil, dar improbabil> din Esau, dar doar ca ipoteză). În schimb, când vorbeşte despre Madian, Origen pomeneste despre eroul întemeietor al oraşului ca fiu al Cheturei/Hetturei <Numele ei este tălmăcit fie *tămâie sau bună mireasmă*, iar mai apoi scrie *mai mică*> şi al lui Avraam. Acelaşi lucru afirmă despre oraşul Cedar, care avea la un moment dat regină. Origen situează acest Madian dincolo de pustiul Troglodytis, în Arabia Felix, în faţa Faranului (Paran ?), în răsăritul Mării Roşii şi insistă că Sefora era descendentă din spiţă avraamică, deci înrudită cu Moise (*Notă exp.: Origen-"Omilii, comentarii şi adnotări la Geneză", Polirom, Iaşi 2006, pag. 359; 567*). Afirmăţia sa ar fi întărită de o menţiune referitoare la tânărul Hadad edomitul/idumeeanul care a luat de soţie pe sora reginei Misirului numită Tahpenes (cu ea l-a avut pe Ghenubat): <"s-au

ridicat din Madian și s-au dus în Paran, au luat cu ei niște oameni din Paran și s-au dus în Misir la faraon"> *1 Regi 11:18*. Numele sunt întâlnite la edomiți și horiții din Seir. Ietro este numit madianit *Numerale 10:29* <?; Basemat, fiica lui Ismael și sora lui Nebaiot îi naște lui Esau pe Reuel; iar unul din fiii lui Dișon, cumnatul lui Esau și fratele Oholibamei, fiica lui Anah *nepoata lui Țibeon* se numea Itran *Geneza 36:3-36:4; 36:26*, iar un fiu al lui Ismael fiul lui Avraam (al zecelea copil) se numea Ietur *Geneza 25:14*; un posibil urmaș al lui Ietro -ori al lui Ismael ?-, Ieter zis ismaelitul are cu Abigail pe Amasa. Abigail era sora cu Țeruia, Eliab, Abinadab, Șimea, Netaneel, Radai, Oțem și David, rege în Israel>, când chenit *Judecătorii 4:11* (Chenat era o zonă din Galaad, cucerită de Nobah *Numerale 32:42*, recucerită de Gheșur și Siria *Gheșur era un oraș dependent când de Siria, când de Israel, dar cu mare autonomie. Considerat parte a Siriei. Posibil Eliezer, servitorul fidel al lui Avraam să fi fost originar din Gheșur, deși e numit sirian, spunându-se că era din Damasc, posibil mutat acolo cu timpul* *1 Cronici 2:23*. Totuși, Ietro numit și Reuel/Raguel era preot stabilit în Madian, localitate probabil din peninsula Sinai, unde trăia într-o comunitate mai extinsă, adică împreună cu rudele sale). Fiii săi (dintre descendenții săi amintit distinct e Hobab) se așează în mijlocul lui Israel, în ținutul lui Iuda *Judecătorii 1:16*. Ieter se numea și primul născut al lui Ghedeon, fiul lui Ioaș din tribul lui Manase *Judecătorii 8:20*. Sefora i l-a născut lui Moise întâi pe Gherșom (Sefora circumcide copiii cu o bucată de cremene: <"Pentru că îmi ești soț de sânge"... Ea a zis atunci: "Soț de sânge" din cauza circumciziei> *Exodul 4:25-4:26*, iar dintre descendenții lui Ionatan, fiii lui Gherșom, fiul lui Moise devin preoți pentru tribul daniților. Aceștia (daniții) spionau un loc să-l cucerească. Ei pleacă din Țora și Eștaol cca. șase sute de oameni înarmați (din cauza asupririi filistenilor și ai aliaților lor), îl iau cu ei pe tânărul levit Ionatan de la efraimitul Mica ca Domnul Dumnezeu să fie alături de ei, merg spre răsărit, apoi pe cursul Iordanului în aval și ajung într-o zonă muntoasă din ținutul muntos din dreptul Sidonului (parțial stăpânit de tribul Neftali), unde cuceresc Laiș sau Leșem, pe care-l redenumesc Dan <"până în ziua în care țara a fost dusă în exil"> *Judecătorii 18:30*). <Și fiii chenitului, al cărui ginere a fost Moise, s-au suit cu fiii lui Iuda din orașul palmierilor în pustiu al lui Iuda, care este la sud de Arad. Apoi s-au dus și au locuit împreună cu poporul> *Judecătorii 1:16*.

-Despre ce oraș al palmierilor ar fi vorba ?

-Ierihon era numit astfel *2 Cronici 28:15*. În Hațerot, Miriam și Aaron vorbeau împotriva lui Moise din cauza unei soții cușite *Numerale 12:1*. Domnul Dumnezeu i-a muștrat pe Aaron și pe Miriam pentru cuvintele lor *Numerale 12:6-12:8*. Sunt desigur unele dificultăți de a înțelege, din faptul că nu cunoaștem câte soții avusese Moise (pare-se că alături de Sefora, fiica lui Ietro *numit și Reuel/Raguel* mai avusese o soție cușită. Unul dintre descendenții acestei soții putea să fie mesagerul trimis de Ioab la regele David și pomenit pomenit într-o competiție: o cursă de alergare drept curier de pe câmpul de luptă (transmiterea unui mesaj către regele David de la comandantul armatei, Ioab) alături de Ahimaț, fiul Preotului Țadoc *2 Samuel 19:1-19:33*. Faptul că acest cușit nu era chiar un oarecare e indicat de faptul că la dorința regelui David de a afla dacă tânărul Absalom era bine, spre deosebire de Ahimaț care se eschivează să dea un răspuns lămuritor, cușitul îi transmite explicit regelui într-o formulare respectuoasă că prințul pretendent la tron decedase. Ori, în alte situații similare, regele David reacționase violent contra unor mesageri. Dar, paradoxal, bun alergător pe distanțe mari *ceea ce stârnește ambiția fiului Marelui Preot de a concura cu acest cușit și a-l și întrece în alergat* și posibil descendent din Moise, mesagerul este "categorisit" tot drept cușit). Ori, în Coran scrie că numele familiei Fecioarei Maria era Imran, ceea ce sugerează că Sfânta Fecioară ar fi fost fiică de levit (ar rezona ca și Amram, fiul lui Chehat și tatăl lui Aaron, Moise și Miriam). Găsește confirmare în *Luca 1:36* și *Luca 1:5* ("soția lui [Zaharia, din grupul lui Abiia] era una dintre fiicele lui Aaron; <Și iată că Elisabeta, ruda ta, a conceput și ea un fiu la bătrânețe>"). Apoi scrie că tânărul levit Ionatan fiul lui Gherșom fiul lui Moise era din Betleemul lui Iuda. El se oprește la dreptul Mica în ținutul muntos al lui Efraim, apoi pleacă cu daniții în orașul Dan (fost Laiș sau Leșem, în ținutul muntos din dreptul puternicei cetăți Sidon, aceasta aflată la țărm de mare) unde slujește Domnului Dumnezeu.

-Hm. Nimic din cele ce ați afirmat anterior nu-mi sunt suficient de clare. Poate că nu e chiar așa... Adică să fie așa cum spuneți, anume că Sfânta Fecioară putea să fi avut sânge amorit. Eu susțin în continuare că era cu ascendență în triburile Levi, Iuda, Simeon. Sunt doar ipoteze teoretice construite de Dumneavoastră plecând de la numele său, care însă nu provine dintr-un etnonim, ci rezonază perfect cu numele Miriam/Myryam, sora lui Aaron și a lui Moise.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Stă scris: <"Fiu al omului, fă cunoscute cetății Ierusalim lucrurile ei dezgustătoare:... *Prin origine și naștere ești din țara canaanților. Tatăl tău era amorit, iar mama ta, hetită"> *Ezechiel 16:3*. Avem informații că descendenții lui Moise au fost socotiți în tribul leviților. <"În ceea ce-l privește pe Moise, omul adevăratului Dumnezeu, fiii lui au fost socotiți în continuare în tribul leviților. Fiii lui Moise au fost Gherșom și Eliezer. Fiii lui Gherșom: Șebuel, căpetenia. Fiii lui Eliezer: Rehabia, căpetenia. Eliezer nu a avut alți fii, însă fiii lui Rehabia au devenit foarte numeroși"> *1 Cronici 23:14-23:17*. <"Dintre ceilalți fiii ai lui Levi: dintre fiii lui Amram: Șubael; dintre fiii lui Șubael: Iehdia; din Rehabia, dintre fiii lui Rehabia: Ișia, căpetenia"> *1 Cronici 24:20-24:21*. <"Șebuel, fiul lui Gherșom, fiul lui Moise era supraveghetor peste depozite. Cât despre frații lui, din Eliezer era Rehabia, fiul său; Ieșai, fiul său; Iohram, fiul său; Zicri, fiul său; Șelomot, fiul său. Acest Șelomot și frații lui supravegheau toate tezaururile lucrurilor sfințite"> *1 Cronici 26:24-26:26*. Despre puterea lui Moise, omul adevăratului Dumnezeu se scrie astfel: <"După aceea, Moise a ieșit și a spus poporului cuvintele Domnului Dumnezeu. Apoi a strâns șaptezeci de bărbați dintre bătrânii poporului și i-a pus să stea în jurul cortului. Domnul Dumnezeu a coborât atunci într-un nor, i-a vorbit și a luat o parte din spiritul care era peste el și i-a pus peste fiecare dintre cei șaptezeci de bătrâni. De îndată ce spiritul s-a așezat peste ei au profetizat, dar apoi nu au mai făcut lucrul acesta. Doi dintre acești bărbați... Eldad [și] ... Medad..., dar nu se duseseră la cort. Și au profetizat în tabără"> *Numerele 11:24-11:26*.

-Iată cât de multe putem afla ! Bun. Mă pune pe gânduri. Doream să întreb altceva. Din discuțiile contradictorii cu maniheiștii, aceștia ne reproșau complicitatea cu imperialii. Pe de altă parte, însuși Mani încercase să-i convingă pe cei din familia imperială persană de învățătura sa ezoterică. Ei au fost persecutați mai cumplit decât noi de către melkiți (bizantini).

-Nu numai de ei. În final și de către persani. Și chiar și de către farangi. Numai că melkiții i-au persecutat sistematic. În părțile noastre apusene încă mai rezistă. Pentru cât timp oare ? Dar noi de ce am avea ceva de împărțit cu ei ? Nu avem motive. Noi nu suntem melkiți. Noi vrem să fim buni, nu răi. Deci: pacea între religii ? Să se poată ? Sună tare frumos. <De pace fidei> ? Abia de se acceptă riturile creștine între ele. Dar cu alții !? Să fie acesta un motiv să nu fim buni ? Nu !

-Dar fără armonie și bună cuvântă deloc nu se poate.

-Adevărat. Un tânăr din anturajul Marelui Khan a cerut permisiunea să-l întrebe pe Părintele Innocent ceva. Prea Sfinția Sa aștepta întrebarea cu speranță și îngăduință, căci tânărul era un proaspăt convertit. După ce a primit permisiunea de a vorbi, știi ce-a întrebat tânărul ? De ce trebuie să fie considerați responsabili și să "plătească" iudeii pentru suferința Domnului Isus dacă legionarii romani sunt responsabili. Părintele episcop i-a răspuns: sunt în mod egal reponsabili. Cel puțin moral. Replica tânărului: și atunci unde e iertarea ? Și tânărul era unul de-al nostrum, creștinat. Chiar și Marele Khan a considerat că discuția nu era relevantă, astfel încât s-a închis subiectul definitiv. Iată deci la ce întrebări suntem nevoiți să răspundem. Și trebuie spus că Marele Khan a arbitrat cu ani în urmă o dispute între budiști-daoiști/taoiști, din care cu un ușor avantaj au ieșit budiștii. Și se luptă constant cu pasivitatea și lipsa de cooperare a nobililor din Sud, în ciuda eforturilor făcute de către stat pentru integrare și proiecte mari de construcții (unificarea monetară, grânare, canale navigabile, drumuri, temple budiste îndeosebi, stații poștale, diverse construcții edilitare, construcții de șleपुरi și corăbii fluviale și maritime).

-Nu e simplu.

-Deloc. Eu spun: dacă cei de credință mozaică sunt oameni buni și drepti, ei ne sunt aproapele nostru. De ce să le cerem socoteală pentru ceva care s-a întâmplat doar cu scopul ca noi să avem dreaptă credință și poate că așa trebuia să se întâmple ? Aceasta nu semnifică să admitem și să îngăduim durere și suferință. Frate și soră ne sunt orice om bun și drept. Credința noastră derivă categoric din credința mozaică. Dar dacă trebuie să ne reconsiderăm și noi profund relația față de cultul mozaic: <fides una, ritus diversus> ? Pe aproapele nostru să-l iertăm la nesfârșit. În primul rând dacă sunt oameni buni și drepti. Căci de cei care nu sunt astfel, ne îndepărtăm. Căci altă cale nu e. Dar numai cu cei de credință mozaică, oare ? Nu ! Cu orice om drept și bun ! Indiferent de credință ! Căci poate pășește pe o Cale care se unește cu a noastră Cale ! Nu duce Calea unită la mântuire, indiferent de rit și credință ? Iată de ce este de bun-simț fără afurisenii în timpul slujbă.

-Continuăm cu stihuri ?

-Ultimele pe ziua de astăzi. Apoi mâncăm și ne culcăm. <Neștiute-s căile tale, DOAMNE, neștiută e speranța în viață și-n LUCRARE./Aceasta să fie dulceața speranței și scurgerii clipelor grele drept alinare./Tot la DOMNUL încă-i speranță, ca sufletul să ni-l dăruim curat și

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

închinat./Îndură-te, DOAMNE, ca în cer să nu ne-nălțăm cu poverile greului păcat./Alină, rog, DOAMNE ! Rog ca biet suflet împovărat de durere să fie alinat>.

În timp ce Rabban punea mâncarea rece din ceaur în blide, Markos transcria pe tăbliță. Când tânărul termină, monahul îi întinse un blid de mâncare și lingura de lemn.

-Îmi este greu să mă obișnuiesc cu bețișoarele lor de mâncat. Doamna lui Lu Zi nu înțelege cum de îmi port lingura cu mine.

-Ar trebui măcar să încerci, Markos. Cu timpul se capătă dexteritate. Eu utilizez bețișoarele cu dexteritate și ușurință. Sunt practice.

-Am sesizat. Dar eu nu știu dacă pot. Nu sunt obișnuit. Bun. A trecut repede timpul. Adică ziua. Dar discuția a fost minunată. Poate că ce a fost mai important s-a spus doar prin viu grai. Dar o să vă mai întreb.

-Doar că mâine e ultima zi aici. Ca să încheiem mâine, o să te mai rog să mai scrii tu din versurile tale așa-zis naive. De poimâine în sat. Și luni pe drum spre Dadu. Apoi, după voia Prea Sfinției Sale. Măcar de am fi primit permisele de liberă trecere. Fără ele nu are rost să plecăm. Și fără corespondența oficială și episcopală către Bagdad. Aceasta nu ar fi o problemă, căci de la Cancelaria repede le vom obține.

-Mă gândesc că s-au făptuit deja toate cele necesare.

-Categoric. Din partea episcopiei. Doar răspunsul de la Curtea Imperială fie astfel încât să sosească la timp. Căci alături de permisele de liberă trecere, am putea primi și paiza(h), împreună cu yarligh al-tamgha (un gen de garanții cu peceti roșii). Am înțeles că după Deșertul de Nisip pot începe unele dificultăți și tulburări pe drumul dintre Khotan și Khashgar. Căci conducătorii locurilor nu ar reuși să stăvilească unlr turbulențe ale oamenilor (cel puțin așa am înțeles). Iar pe teritoriul hanului Kaidu din Talas vom cere prin episcopii locului noi permise pentru călătoria spre Khorasan, Maraghah și Bagdad. Dar se va scrie în corespondența episcopului nostru.

-Drumul pare mai lung decât mi-aș fi închipuit.

-Este. Dar când ajungem la Khashgar vom schimba modul de deplasare. De acolo nu mai mergem prin stațiile poștale și ne vom baza pe sprijinul autorităților locale.

-La culcare ?

-Da. E cazul. Cine poate știi cele ce vor urma în zilele următoare ?

Se îndreptară fiecare spre policioara proprie. Se schimbară, se înveliră și adormiră. Noaptea trecu extrem de iute. Când tânărul se trezi, se ridică în șezut pe policioară, așteptă puțin ca să facă trecerea între stările de somn-veghe și abia apoi se ridică în picioare. Ca de obicei, Rabban trebuia afară. Fierbea apa în ceaur și pregătea de mâncare. Adusese vreascuri și apă și terenul din fața peșterii fusese măturat cu o creangă înfrunzită de copac. Markos dormise atât de adânc că nu auzise nimic din toate cele ce se petrecuseră.

Pata de nisip era umezită și nivelată, așteptându-l doar pe el să-și noteze versurile din copilărie și adolescență. Erau și tăblițe fasonate și pregătite pentru scris, iar celelalte, renumerotate erau așezate stivuit și ordonat, legate cu panglici și așteptând doar să fie ordonate în desăgi. Markos dădu binețe Prea Sfântului și se duse la nisip, luând un bețișor în mână.

Se aplecă și notă atent pe nisip: <Se-apropie vara și vietățile sunt însoțite de puiți, care deja au crescut,/Viețile noastre de soare-s topite și umbrele pe sol foarte mari s-au făcut./Vălătuci de nori se strâng îngrămădiți, de tencuiala cerului ei pari zidiți./O stranie frescă de nuanțe de gri și albastru e pictată pe cerul măiastru>.

Apoi luă o tăbliță și grafitul și retranscrie textul extrem de atent. Reverifică totul dacă era notat cum trebuie. Când termină se duse să vadă dacă mai trebuia apă. Dar vasele erau deja pline.

-Mă duc să văd ce-ai scris ! rosti Rabban.

-Din copilărie. Naive, cum îmi veneau pe-atunci.

-Dar de unde, sunt frumoase. Exprimarea e frumoasă.

Monahul repetă în gând, apoi se apropie iar de ceaur. Apa fierbea, așa că puse boabele la fiert. Verifică atent cantitatea, apoi puse și sare și condimente, după care amestecă totul bine cu o lingură lungă de lemn confecționată artizanal de dânsul. De fapt, multe erau confecționate de dânsul, în special ce era din lemn.

-Eu continui ! spuse tânărul și-și pregăti suprafața de scris.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

<În poiana fermecată e întrecere-petrecere, foarte mare concurs de arte./Dar pentru concurs, artiștii se pregătesc, învață destoinic și cu dedicație:/Florile studiază artele plastice și ale culorilor pastel taine și dulce grație./Bondarii, albinuțele, viespile față de vocalize manifestă oarece atracție>. Rescrise textul și pe tăbliță. Monahul se iți și citi. Nu zise nimic și reveni la ceaunul său.

-Pot să șterg ?

-Da !

<Păsări micuțe sau mari studiază ritmul muzical cu maestrul neîntrețuți:/ Privighetorile măiestre, ale căror voci oferă modele la amatorii recruți./Unele și unii penazi se rușinează adânc de-așa măiestrie și rămân tăcuți./Dar când maestrul și măiestrele încetează, poiana de sunete iar vibrează./Copacii și arbuștii contrastele de lumini și umbre ei atent le studiază,/Doar când e soare generos, cald, căci la cer noros și ploaie se întristează>. Mai luă o tăbliță și notă și acest text. Bar Șawma citi și clătină din cap puțin. Nu plecă imediat și părea că recitește.

-Continuă, te rog ! spuse el.

-Da !

<Când nu studiază știința tunelurilor, cârțițele se-ntrec în arta ceramică./La examen pică ades: mușuroaiele-s nereușite în priveliștea panoramică./Frunzele de pe luciul apei și peștii micuți se-ntrec în a dansului dinamică,/Iar ramurile, crengile și petalele îmbrățișate de vânt îmbină în mod sublim/Dans suav și artă dramatică, stârnind plâns din emoție de cer din senin./Toate și toți participă la studiul și practica artelor cu dedicație și din plin>.

Monahul amesteca cu lingura mâncarea, care fierbea încet. Puțin-puțin se încheaga.

-Lasă-mi timp ca să citesc ! ceru Dânsul.

-Am cu ce să vă ajut ?

-Lasă, deocamdată, te rog ! Nu e încă cazul. Îți voi spune, de va fi nevoie de ceva.

Monahul se apropie și citi.

-Chiar frumoase ! aprecie Dânsul. De unde ți-au venit ideile ? Frumos. Mai scrie ceva !

Ceea ce tânărul se și pregăti să ducă la îndeplinire.

<Luna pe pânza nopții de seara pregătește un grandios spectacol de lumini,/Stele căzătoare par focuri de artificii născute din ceru-nstelat fermecat,/Iar confrății lor, licuricii - ministeluțele poienii- nasc dans lucitor minunat./Dar taina artelor n-am s-o dezvălui, căci genele de somn s-au îngreunat>.

-Da ! constată Părintele. Ai talent la versificare. Te-ai opus atât să nu scriem în versuri ! Ce ironie ! Acestea erau bine să le fi scris aseară, înainte de culcare. Dar le putem repeta altădată, atunci când vom fi pe drum.

-Sunt scrise tare de mult și memorate. Acum, vă rog, dați-mi voie să le transcriu.

-Să ordonezi tăblițele în ordine ca să le putem lega cu panglici. Așa se păstrează și mai bine și evidența lor este mai ușoară.

-Da. Am să le așez ordonat. Părinte ? Vă rog, îmi permiteți o întrebare ? E logic să vorbim despre Dumnezeu în termeni metafizici sau matematici: Unitate, Egalitate, inefabila adorație Unire/Legătură și întâietatea absolută Unu-Întreit ?

-De ce pui asemenea întrebări ?

-Mă scuzați, doream să mă lămuresc.

-Să raționăm cumva și într-un alt mod: Unitate-Plenitudine, Egalitate-Flux, Unire/Legătură-Atracție/Respingere. Ce semnifică atracția ? Naștere. Opusul atracției ce ar fi ? Respingere. Ce semnifică respingere ? Moarte. Ce semnifică de fapt: <Eli, Eli, lama sabactani ?!> *Matei 27:46*. Respingere sau atracție ? Și una și aceeași: Respingerea din viață și Atracția în VIAȚĂ. Căci Respingerea semnifică Legătură. De fapt, Înălțare. Înălțarea este Fericire-Iubire inefabilă-Adorație-Iertare sau/și Iertare-Adorație-Iubire inefabilă-Fericire în Unu-Întreit. Căci fie (și sunt !) toate (fericire-iubire inefabilă-adorație-iertare) atributele spirituale ale Domnului Isus Hristos (*Notă exp.: Bohm David-"Plenitudinea lumii și ordinea ei", Ed. Humanitas, București, 1995*). Maestrul Zhuangzi spune despre iluziile lumii oamenilor: <"Echilibrul este Fericire. Prisosul dăunează. Chiar așa stau lucrurile, mai ales când există bogăție cu prisosință... Vai de cel care își înlănțuie gândurile și își sfășie trupul pentru a ajunge aici !"> (*Notă exp.: Zhuangzi-"Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 289*).

-Mai complicat de-atât nici că se poate. Deci: e logic să vorbim în termeni metafizici sau matematici despre Dumnezeu ?

-Întrebarea anterioară pare o întrebare simplă. Dar nu este simplă. Și iată de ce. Ești parte a unui întreg, da ? Cum privești: de la mic la mare sau de la mare la mic ? Anterior spre posterior sau posterior spre anterior ? Dar dacă noțiunile acestea nu numai că nu sunt fundamental diferite și de fapt pot fi puse în conexiune ? Adică Mic/Dens-Anterior și Mare/Extins-Posterior ? Care să fie oare Întregul ? Mic/Dens-Anterior sau Mare/Extins-Posterior ? Și știi de ce întreb ? Căci Totul poate fi privit și secvențial. Atunci cum putem defini Unitatea ? Mic/Dens sau Mare/Extins ? Sunt două moduri diferite de a privi ? Încearcă, te rog, un răspuns ? Întreg-Tot-Unitate sunt alte moduri de a defini absolutul.

-Of. Nu mai pot. Abia dacă înțeleg ceea ce spunei.

-Dacă atașăm secvențialitatea este mai clar. Astfel, Unitatea este Mic/Dens-Anterior, dar și Mare/Extins-Posterior. Dacă notăm secvențele în succesiune anterior-posterior cu $S_1, S_2, \dots, S_i, \dots, S_f$ și considerăm i-intermediar și f-final presupus, atunci de fapt este o succesiune de Unități secvențiale (notate cu $U_1, U_2, \dots, U_i, \dots, U_f$). Ori toate sunt egale, adică identice și reprezintă Unitatea. Dar Egalitatea ce ar fi atunci ? Ai putea să definești Egalitatea ? La câtă carte ai făcut cu Învățătorul siriac, pe care eu îl cunosc bine de altfel, ar trebui să-mi răspunzi. Nu e chiar o întrebare de Oracole Caldeene a lui Iulian Teurgul. Te rog, prin urmare.

-Intuiesc, dar nu sunt sigur de răspuns. Dar încerc să gândesc diferit. Egalitatea e reprezentată de stări staționare intermediare care ar parcurge mișcarea secvențială de la 1, 2, ..., i, ..., f. E un mod de a raționa.

-Mai detaliat spus, te rog. Nu e suficient de lămuritor.

-Domnia Voastră, mai mult de-atât nu pot ! Credeți-mă !

-Egalitatea este implicit tot Unitatea, dar în mișcarea secvențială pe care ai descris-o. Acum definește-mi adorația sau iubirea inefabilă, adică Unire/Legătură. Ai putea, te rog ? Învățătorul tău ar fi spus că sigur poți. Și pentru că îl cunosc, am deplină încredere în părerea sa. Te rog.

-Unirea/Legătura ar fi transformarea pe care o parcurge Unitatea în etapele de Egalitate secvențială.

-Și această transformare cum ar putea să fie ? Oricum ? Orice fel de transformare ? Nu. De ce ? Unitatea este aceeași, în mod secvențial, definită de Egalitate. Deci transformarea e adorație sau iubire inefabilă, adică e dinamica care caracterizează evoluția Unității prin Egalitate. De fapt, sunt expresii ale aceleiași Unități, adică Unu-Întreit ! Aceasta e soluția metafizică sau matematică la cheștiunea Unității. Poți cuprinde ? Poți să înțelegi ?

-Încerc !

-De ce dinamica trebuie să fie prin iertare, adorație și iubire inefabilă ? Pentru că Unitatea este aceeași. Întrebare: care e mare și care e mic ? Mic-Anterior este Mare-Posterior. Cei din urmă vor fi cei dintâi și cei dintâi vor fi cei din urmă *Matei 20:16* ! Există răsplată îndestulătoare pentru drepti. Lao Zi spune: <Pentru a fi lumina semenilor săi, Omul Sfânt se slujește de vorbele sale, punându-se mai prejos de ei; dorind să deschidă poarta ochilor semenilor săi, se socoate în urma lor... El nu luptă, iată de ce sub Cer nimănu nu îi stă în putință să lupte cu el> (*Notă exp.: Lao Zi-"Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 169*). Fericirea în ce constă ? Iertare, adorație, iubire inefabilă !

-E destul de complicat, să știți !

-Acum am să vorbesc în *meșalim*/pilde. Evident, din Sfânta Scriptură: <Și un Cărturar, apropiindu-se, I-a spus: "Învățătorule, te voi urma oriunde vei merge". Și Isus i-a spus: "Vulpile au vizuini și păsările cerului au cuiburi, dar Fiul Omului nu are unde să-și plece capul"> *Matei 8:19-8:20*. Cum ar trebui interpretat ? Să citim fragmentar *2 Samuel* : <Dar bărbații lui Israel... au zis: "Noi avem zece părți la rege, astfel încât și la David avem mai mult decât voi"> *2 Samuel 19:43*. Oare ce poate să semnifice simbolic aceasta ? Unitate-Egalitate-Unire/Legătură este Unu-Întreit ! Adică ? <"...Fiul Omului nu are unde să-și plece capul"> *Matei 8:20*. E nicăieri și pretutindeni ! De ce ? Pentru că este Unu-Întreit ! Dar cum s-ar mai putea interpreta ? Dedicăție și râvnă ?!

-Da, poate. Dar Domnul Isus e considerat pe pământ un fragment din Unitate, adică era Om (în trup), dar de natură Divină. În Sfânta Scriptură, termenul de Fiul Omului caracterizează natura (esența) profetică a Domnului Isus. Termenul e aplicat Profeților. Deci, prin kyana umană, ca Om, Domnul Isus profețea evenimente viitoare. Prin mesajul Său, a redus la esență: adorație (Iubire Inefabilă), respectiv iubirea aproapelui ca pe noi (și chiar mai mult decât pe

noi) înşine. Prin kyana divină, a făptuit miracole care nu se pot concepe ori înţelege, nici cu mintea şi nici cu inima ori cu sufletul.

-Prin naştere şi Om, dar şi de natură Divină ! Adică şi Mic şi Mare ! Mic-Anterior-Puternic şi Mare-Posterior-Slab ! Şi puternic prin naştere, dar şi slab prin moarte. Adică Unu-Întreit ! Şi-atunci ? De ce Iertare-Adoraţie-Iubire inefabilă-Fericire ? În ce ordine ? În oricare: Fericire-Iubire inefabilă-Adoraţie-Iertare sau/şi Iertare-Adoraţie-Iubire inefabilă-Fericire. De ce ? Pentru că "râvnim" şi noi la viaţă veşnică şi integrare prin contopire în natura divină: "EL de ce să aibă şi eu să nu am" ? Domnul Isus de ce să fie parte din Unu-Întreit şi Domnul Isus să nu salveze şi sufletele noastre ? Domnul Isus a spus că nu va pierde nimic din ce este al Dânsului ! Mă rog, Doamne, eu sunt al Tău ! Nu mă uita, Doamne ! Apără-mi sufletul ca să nu fie pierdut ! Deci în Domnul Isus trebuie să găsim tărie ! Căci nu ne putem spera să ne întărească însuşi Unu-Întreit decât prin Unire/Legătură, adică prin fărâma de Fericire-Iubire inefabilă-Adoraţie-Iertare sau/şi Iertare-Adoraţie-Iubire inefabilă-Fericire. Aşa înţeleg eu metafizic sau matematic cele cuprinse în Sfânta Scriptură.

-Lăsaţi-mi timpul necesar să pricep !

-Va fi ! Va fi. Tot restul Vieţii: Fericire-Iubire inefabilă-Adoraţie-Iertare sau/şi Iertare-Adoraţie-Iubire inefabilă-Fericire. Mic-Anterior-Puternic-Naştere şi Mare-Posterior-Slab-Moarte. Transformarea dinamică DE LA, CĂTRE ŞI PRIN Unu-Întreit. Ca nimic din ce este al Celui Unu-Întreit să nu se piardă !

-Off. Ce mai este de adus ?

-Nimic. Mâncarea aproape că a fiert, așa că vom putea şi mânca.

-M-aş duce să mă plimb. Mă doare capul.

-Cred că mai degrabă te preocupă o întrebare. Spune care anume.

-Prin naştere, kyana Domnului Isus este divină, dar şi umană. Prin qnoma Domniei Sale, Dânsul este şi divin şi uman. Ele se exprimă în parsopa/trup. Deci avem kyana umană/KYANA Divină-qnoma umană/QNOMA Divină, toate unite într-o parsopa/trup. Dar cine s-a întrupat ? La momentul concepţiei a fost prezent Sfântul Duh, adică Voinţa Tatălui.

-Este exact şi întocmai ceea ce a spus şi mărturisit Mar Babai cel Mare !

-Şi cum îi putem lămuri pe musulmani de toate acestea ?

-Să citească şi în Coran ! Simplu.

-Cum adică ? Pentru ei, Domnul Isus sau 'Isa cum îl numesc ar fi doar unul dintre Profeţi. Cel mai mare înaintea Profetului Mahomed. Dar învăţătura sa e trecută sub tăcere.

-E opinia lor. Noi nu credem așa ceva. Cum că ar fi doar unul dintre profeţi. Noi credem conform învăţăturii noastre.

-Dar la fel e şi cu sabeenii ! Ei sunt chiar mai vehemenţi.

-Nu am de unde ştii şi poate că nu toţi sunt vehemenţi. Cu unii ne-am putea poate înţelege. Să ne fie oare opiniile lor pietre de poticnire ? Nu uita de *Matei 12:31-12:32*: <...celui care spune un cuvânt împotriva Fiului Omului i se va ierta...>. Şi-atunci ? Eu am spus că nu îi înţeleg. Dar punctul lor de vedere nu îl cunosc aproape deloc. Practic insuficient. Numai la Bagdad am putea pătrunde misterul doctrinei lor. Dar așa cum şi ei au reţineri faţă de noi, la rândul nostru trebuie să privim cu un ochi critic învăţăturile lor.

-Nu ştiu nici eu.

-Markos, eu am să îţi răspund doar cu ceea ce stă scris tare desluşit în Coran: <I-am dăruit lui Moise/Musa Cartea şi am făcut să-i urmeze alţi trimişi. I-am dat lui Isus/Isa'/Yeshua, fiul Mariei/Maryam, semnele desluşite şi L-am întărit pe EL cu Duhul Sfânt (în Coran așa e numit explicit arhanghelul Gavriil <?>)> *Coran/2(Sura Vacii)/v.87*. <Printre aceşti trimişi, Noi i-am pus pe unii înaintea altora: unora dintre ei le-a vorbit [Dumnezeu/] Allah [/Elaha-Alaha/Elohim], pe alţii i-a ridicat mai sus cu câteva trepte. I-am dat lui Isus, fiul Mariei, semne limpezi şi l-am întărit pre el prin Duhul Sfânt>. *Coran/2(Sura Vacii)/v.253*. <Dumnezeu/Allah/Elaha-Alaha/Elohim i-a ales pe Adam, pe Noe, familia lui Avraam şi familia lui Imran peste toate lumile [din vremea lor], ca scoborători unii din alţii... Şi când [soţia lui Imran] a născut, a zis ea: "Doamne, am zămislit o copilă !. Eu i-am pus numele Maria şi o încredinţez pe ea şi pe scoborătorii ei ocrotirii Tale"... Îngerii au zis: "O, Maria ! Dumnezeu te-a ales şi te-a făcut curată. El te-a ales peste femeile lumilor !... O, Maria ! Dumnezeu îţi vesteşte un Cuvânt din partea Lui: numele lui va fi Al-Masih/Messia, Isa, fiul Mariei, măreţ în această lume ca şi în lumea de Apoi şi unul dintre cei mai apropiaţi [de Dumnezeu]. EL le va vorbi oamenilor din pruncie, la fel şi când va fi bărbat între două vârste şi va fi dintre cei evlavioşi". Ea a zis: "Doamne, cum să am un copil fără să mă fi atins de bărbat ?" I-a răspuns EL (*Domnul ? Îngerul ?*): "Întocmai așa !...Şi EL va învăţa scrierea şi înţelepciunea, Torah şi Evanghelia">. *Coran/3(Sura Familiei Imran)/ v.33-36; v.42-48*.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Da. Și totuși, ei susțin același lucru: Domnul Isus este unul dintre Profeți. Și Messia. Penultimul Profet, cel dinaintea Profetului Mahomed.

-Da. Așa spun. Nu am reușit să-i convingem fără de tăgadă. Noi să ținem Calea dreaptă. Aici, punctul lor de vedere diferă astfel: ei nu contestă divinitatea Domnului Isus, dar susțin că aceasta vine prin Duhul Sfânt (identificat cu arhanghelul Gavriil/Gabriel despre care scrie și în *Luca 1:26*) și nu direct de la Tatăl. Ori, din punctul meu de vedere, bazat pe Imnul de Laudă și învățăturile lui Mar Babai cel Mare și a altor Sfinți Părinți, dat fiind Unu-Întreit, Duhul Sfânt nu putea înfăptui decât Voia Tatălui ! Și-atunci ? Divinitatea Domnului Isus ar fi provenit la naștere de la Tatăl prin Duhul Sfânt !? Și cum oare ? Direct sau indirect ? Aici nu știu să răspund. Ceea ce știu este că Duhul Sfânt a înfăptuit Voia Tatălui. Practic, în Coran scrie. Doar că denumesc Duhul Sfânt drept un conducător al cetei îngeresti (identificat cu arhanghelul Gavriil).

-Tatăl și Duhul Sfânt sunt din Lumea Prea-înaltă, expresie a divinității !

-Divinitatea este Una/Unul (practic fără gen). Exprimările ei în Lumea Prea-Înaltă și pe pământ pot fi diverse. În Coran admit: Tatăl, Arhanghelul Gavriil, iar rolul lui Al-Masih ar fi nedefinit ?! Noi admitem: Tatăl, Fiul, Sfântul Duh. În plus, ei îl recunosc explicit ca Hristos, adică Messia: <Messia Isus, fiul Mariei, este trimisul lui Dumnezeu/Allah/ElaHa-Alaha/Elohim, Cuvântul Său pe care EL l-a transmis Mariei și un Duh de la EL.> *Coran/4(Sura Femeilor)/v.171*. Totuși, ei resping categoric formula Unu-Întreit, considerând distinct Unitate și neînțelegând Egalitate și Unire/Legătură (iubire/ adorație inefabilă). Deci, ei se exprimă altfel față de noi în raport cu Domnul Isus, dar sunt nuanțe de fapt. Evident, la rândul lor susțin că doar ei sunt dreapta-credință. Respingerea lui Unu-Întreit de către musulmani nu înseamnă decât deziluzie pentru drept-credincioșii noștri aflați între ei. Și iată de ce: căci dacă nu ne rugăm și mijlocitorilor divini (Fiul și Sfântul Duh), cum putem noi accede la nețarmurita Milă a Tatălui ?

-Da. Dar ultimul Profet pentru musulmani este Profetul Mahomed.

-Și totuși ei nu tăgăduiesc că Domnul Isus este Messia/Mashiach/Al-Masih, adică Unsul: Hristos ! Despre altceva nu intenționez să mai discut. Și fără mijlocitori divini, cum accedem noi la Mila Tatălui ? Cum intervine, comunică și cum rectifică (ceea ce greșește omul sistematic) Domnul în Creația Sa ? Ei (musulmanii) se poticnesc de natura umană (prozaic: prezența în trup și sânge, simbolizată de frângerea pâinii și de vinul roșu) a Domnului Isus, pe care totuși îl consideră ca Messia și cel mai mare între Profeți. Dar, odată ridicat la Ceruri, a devenit parte a Divinității. Ei spun: Domnul intervine prin Duhul Sfânt. Și redau și din învățătura din Cathai: <"Atunci de ce nu se spune că există Marea Înălțare ? Cum de nimeni nu se întreabă despre aceasta ? De ce există îndoială ?"> (*Notă exp.: Zhuangzi-"Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 245; ușoară adaptare*). Profetul Zaharia spune: sunt (ori vor fi până la sfârșitul veacurilor !?) doi Unși alături de Tatăl !? Din ori prin cine ? Arhanghelii cetelor îngeresti ? Nici de mi-aș dori, nu aș putea desluși acest mister ! Domnul Isus a spus: <"Când va veni mângâietorul pe care vi-l voi trimite de la Tatăl, spiritul adevărului, care provine de la Tatăl, acela va depune mărturie despre mine" > *Ioan 15:26*. Să punem deci punct acum la această discuție, căci misterul profeției dezvăluite Profetului Zaharia nu ne este încă deplin deslușit.

-La toată această discuție ?

-Deci nu mai discutăm despre modul cum Domnul Isus cum este văzut în Islam. Altminteri, poți întreba orice.

-Păi, tocmai ! Aș vrea să întreb.

-Da. Dar să fi atent cum formulezi întrebarea. Asta deoarece sunt iritat de finalul discuției anterioare. Și pentru că sunt tulburat sufletește.

-Atunci, mai bine aștept să vă liniștiți sufletește.

-Foarte bine. Un legământ al tăcerii de un sfert de oră.

-Fie.

După ce sfertul de oră trecu, monahul întrebă cu vocea echilibrată:

-Până la urmă ce doreai să întrebi, Markos ?

-Modelul lumii cunoscute are un tipar distinct.

-Da. Adevărat.

-Este Creatorul. Acesta este unicul Dumnezeu. El a creat dintr-o materie primă ceea ce ne este vizibil (Universul). În Universul vizibil putem avea Corpul Universului și Spiritul Său. În Creație un rol central îl poate avea cineva. Omul pare a ocupa un rol central în Universul vizibil. Creatorul e un Demiurg (*Notă exp.: Cornea- "Noul. O poveste veche", Ed. Humanitas, București 2008,*

pag. 25-28). Avem pe de o parte materialitatea Universului vizibil: Corpul său și Rațiunea sa de a ființa: Spiritul său. În acest caz, Duhul Sfânt ar fi în esență Spiritul Universului, adică Rațiunea sa de a ființa (extrapolăm și generalizăm. Și în cazul viului și al neviului e aceeași uniune Corp-Spirit. Atât la nivel unitar, adică în Totalitatea sa, cât și la nivel fragmentar, adică în individualitatea sa).

-Ai sintetizat bine teoria metafizică.

-Musulmanii spun: Creatorul este Unul.

-Da. Așa spun ei. Și nici nu este altfel. Chiar așa este. Nu poate fi altfel !

-Da. Dar noi spunem: Unu-Întreit. Asta contestă ei.

-Un Modelator uman, un ceramist creează din lut o formă. Dispune de un spațiu pe care îl va decora cu figurine. Să spunem: plante, insecte, animale, oameni, munți, stânci, mări. Sunt din lut. Neînsuflețite. Cum le poate însufleți ? Dacă ar fi Demiurg, vom spune: Suflare de viață. Îl vom redenumi Duh Sfânt. Am obținut o secvență a ființării (Existenței) unui spațiu decorat cu figurine. Ele trebuie să ființeze între două secvențe succesive ale ființării. Ființele vii au suflet care le asigură sentimentul individualității și rațiunea de a ființa. Suflarea de viață (Duhul Sfânt) e un declanșator ce pornește totul.

-Declanșator ?

-Comparația cea mai bună e cu o ploaie caldă de primăvară care face ca totul să înverzească și ca insectele să țiuie și păsările să cânte (început/naștere/start pantă ascendentă). O comparație nereușită e cu un fulger care aprinde un arbore care va fumea în timpul unei furtuni (sfârșit/moarte sau VIAȚĂ VEȘNICĂ ?). Arborele calcinat devine sursă de viață pentru noua viață. Există ciclicități în existență (ființare). Sunt perioadele care definesc ființarea între naștere și moarte. Întrebarea este: Suflarea de viață e un principiu prezent și manifestat continuu între două secvențe sau e un principiu sa spunem "adormit" ? El numai pornește, adică declanșează ? Cum e ?

-Are importanță ? Totuși, comparația cu un fulger care aprinde un arbore ce fumează în furtună nu-mi pare bună deloc. Apoi, nașterea de prunci e un prilej de atâta bucurie, care contrazice sublim scepticismul Ecclesiastului ! Sunt evenimente învăluite în sacralitate, prin care Unitatea și Egalitatea se leagă prin iubire (în Unire/Legatură).

-Da. Adevărat. Dacă e un principiu activ și care se manifestă continuu înseamnă că în orice există o esență demiurgică. Dar dacă nu ? Comparația cu fulgerul a fost total nereușită, oricum, e vorba de un principiu primar (manifestat în finalitate). Comparația pozitivă e cu o ploaie caldă de primăvară (renaștere în fază incipientă). Dar să analizăm o stâncă (materie inanimată), cu un ciclu de existență de mare durată. Coeziunea stâncii (ceea ce o ține solidară, compactă) pe ce principiu se bazează ? Picături de apă se infiltrează, noaptea e frig, apa îngheață. Cu timpul stâncă se fragmentează. Până ajunge precum nisipul. Să fie o formă de existență, de ființare ? E un ciclu de existență ? Desigur, nu asemenea nouă, celor cărora mișcarea le este asociată. O putem considera o formă de existență (inanimată) ? Și totuși, la fel ca și ființele vii are un ciclu al prezenței sale în Universul vizibil. Acum: dacă în orice există o esență demiurgică, atunci de ce să fim reflexivi și buni (iertători) ? Pentru că vrem să ne unim cu Unitatea (cu Creatorul sau Demiurgul). Ori prin Suflare de viață, Demiurgul ar fi prezent în orice. Ar fi ca un principiu existențial. Cum e de fapt ? Să presupunem că de natura demiurgică ar ține doar materia primă și principiul creator (ori în cazul ființelor vii, suflarea de viață) ca principii generatoare și atât. Ar fi opusul principiului activ. Cum să fie de fapt ?

-Deci avem Creator (Demiurg) și Duh Sfânt. În Coran, prin Duhul Sfânt se înțelege (este numit) Arhanghelul Gavriil. Putem numi și Suflarea de viață Duh Sfânt. Și atunci, Domnul Isus ?

-Eu cred (e doar o părere) că ar fi Egalitatea (adică întruparea în umanitate, deci egalitatea divinității cu omul). Este o percepție. Duhul Sfânt ar fi Unirea/Legătura, Voința Domnului și Iubirea Inefabilă. Domnul Isus (ca Egalitate) este mijlocitor pentru noi. În raport cu Marele Creator. Acesta este fundamentul Credinței noastre. Prin Dânsul am primit mesajul trimis de Domnul, adică Cuvântul. Dacă în Islam recunosc Creatorul și Duhul Sfânt (Iubirea Inefabilă), de ce nu ar recunoaște și Cuvântul (Mesajul întrupat, în egalitate cu oamenii în timpul vieții pământenă, în egalitate cu Creatorul și Duhul Sfânt în VIAȚA VEȘNICĂ) ? Aceasta ar fi întrebarea.

-Bun. Este conform învățăturii. Cum le explicăm împotrivorilor ? Ei spun: Duhul Sfânt e Arhanghelul Gavriil. Și EL vine din Lumea Prea-înaltă.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Creator/Unitate. Cuvânt/Egalitate. Duh Sfânt/Iubire Inefabilă.

-Cum explicăm altora ?

-Și Coranul scrie. Până la un punct. Deci nu știu cum le putem explica altfel decât am spus deja. Argumentul nostru s-ar sprijini pe *Efesenii 2:14-2:22*. Eu cred și altfel: trebuie să trăim prin și în mesajul Domnului (adică prin și în Domnul Isus). Adică să fim buni. Necon condiționat. Atunci, dacă Domnul Isus este Egalitate, dar după Înălțare devine și unirea/legătura noastră cu Domnul, devenind mijlocitor benefic deci. Și dacă astfel Domnul ne-a transmis mesajul, ei de ce nu înțeleg aceste argumente ?

-Îngenunchez în fața Prea Sfinției Dumneavoastră ! Eu cred din inimă și-l iubesc pe Domnul și pe Aproapele din inimă sinceră și caldă. Dar cum le vom spune noi celor de altă credință ?

-<Să-L iubești pe Domnul Dumnezeu cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată mintea ta. Să-L iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. De aceste două porunci depind toată Legea și Profeții> *Matei 22:37-22:40*.

-Nimic altceva ?

-<De aceste două porunci depind toată Legea și Profeții> *Matei 22:40*. Rabi Reuben din Tiberiada spunea că de fapt toate poruncile sunt îndemnuri morale derivate din iubirea (ori adorația) intensă din toată ființa drept-credinciosului pentru (față de) Domnul Dumnezeu (*Notă exp.: Cohen- "Talmudul", Ed. Hasefer, București, 2000, pag. 42; conform Tosifța Șavuot 3, 6*).

-Da. Dar cum le spunem ?

-Markos. Noi spunem aproape ca și cei de credință mozaică *Ruah hakodesh* (dar în siriacă) sau Duh Sfânt. Ei (adică musulmanii, conform Coranului) îl numesc Arhanghelul Gavriil. Sunt manifestări ale Divinității: Voința lui Dumnezeu, expresia Iubirii Inefabile a Domnului pentru Totalitatea Creației Sale. Iar Domnul Isus ? Este Cuvântul, mesajul Domnului, dar și expresie a Iubirii Sale Inefabile. A cui ? Ale Domnului Dumnezeu către Creația Sa și către Oamenii. Și ca adorație (expresia Iubirii Inefabile dinspre pământ spre Cer) a Oamenilor către Dumnezeu. Căci Duhul Sfânt este expresie a Iubirii Inefabile de la Dumnezeu către Creație.

-Să încercăm să le spunem Cuvântul. Mesajul Domnului Isus este să și iertăm. Dar să iertăm aproapele nostru.

-E fundamental să fim buni. Deci să iertăm. Și știi de ce ? Pe același principiu să zicem "egoist", dar în sens adecvat: "Aleșii de ce să fie în VIAȚĂ VEȘNICĂ și eu nu ?". Adică să răsturnăm formularea și să spunem: să ne iubim pe noi înșine ca pe aproapele nostru. Trebuie să râvnim să împlinim poruncile. E rațiunea de viață pentru a accede la VIAȚĂ ! Dacă aceste argumente nu sunt suficiente, eu altceva ce aș putea ca să spun ? Eu vreau să pășesc pe Cale în credința mea și să nu mă abat. Dar noi trebuie să le vorbim doar ceea ce credem din inimă.

-De fapt, răspunsurile se găsesc numai în Sfânta Scriptură. Cum le spunem ?

-Și noi citim și recitim. Și tot timpul încercăm să pătrundem sensurile cu inimă curată. Se adaugă cele două porunci la cele zece anterioare, la ceea ce numim (conform cu *Deuteronomul 4:13*): *Aséreth haddevarim (cele Zece Cuvinte)* sau Decalogul din *Legea lui Moise* ? Conducătorul Moise a rostit aceste cuvinte către toți copiii lui Israel: acesta e "legământul DOMNULUI [*al Său*]" pe care v-a poruncit să-l respectați. Apoi le-a scris pe cele două table de piatră" *Deuteronomul 4:13 și Exodul 34 și 35*. Ele sunt cuprinse de fapt în cele zece. <Să-L iubești pe Domnul Dumnezeu tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată mintea ta. Să-L iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. De aceste două porunci depind toată Legea și Profeții> *Matei 22:37-22:40*. Dar porunca iubirii aproapelui e scrisă fără echivoc: <"Să nu te răzbuni, nici să nu îți dușmănie pe fiii poporului tău; să-l iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. EU sunt Domnul Dumnezeu"> *Leviticul 19:18*. Rabi Akiva ben Josef spunea: <această poruncă e un principiu fundamental al Torei !>. Și rabi Akiva a suferit moarte martirică (*Notă exp.: Cohen- "Talmudul", Ed. Hasefer, București, 2000, pag. 296*). Ori, cele zece porunci sunt: <1. Să nu ai niciodată alți Dumnezei în afară de mine; 2. Să nu-ți faci chip cioplit sau imaginea vreunui lucru care este sus în ceruri sau jos pe pământ sau sub apele de sub pământ. Să nu te pleci înaintea lor și să nu le slujești; 3. Să nu folosești numele Domnului Dumnezeului tău în mod nedemn; 4. Amintește-ți de ziua de odihnă ca să o sfințești; 5. Onorează-i pe tatăl tău și pe mama ta ca să ai zile multe și să-ți meargă bine pe pământul pe care ți-l dă Domnul; 6. Să nu ucizi; 7. Să nu comiți adulter; 8. Să nu furi; 9. Să nu depui mărturie mincinoasă împotriva semenului tău; 10. Să nu dorești soția semenului tău. Să nu poștești cu egoism casa semenului tău, ogorul și altceva ce aparține semenului tău> *Deuteronom 5:7-5:21*

sunt interdicții, în timp ce acelea două din Evanghelia lui Matei sunt îndemnuri afirmative. Prin porunca a doua se interzice închinarea la idoli (și nu are în vedere exprimarea unui act artistic cu sau fără simbolism religios față de o zeitate uitată și neluată în considerare). Este evidențiată și în *Deuteronomul 4:15-4:20*, care spune că DOMNUL a vorbit la Horeb din mijlocul focului, dar nu s-a văzut nicio imagine. Este clar vorba de adorația unui simbol și scrie: <"Și nu cumva... să te lași amăgit ca să te pleci înaintea lor și să slujești acestor lucruri [*imaginea vreunui simbol: reprezentarea unui bărbat sau a unei femei,... a vreunui animal de pe pământ,... a vreunei păsări înaripate care zboară pe cer, reprezentarea vreunui animal care se mișcă pe pământ,... a vreunui pește din apele de sub pământ,... a soarelui, lunii, stelelor, a armatei cerurilor*], pe care DOMNUL Dumnezeu le-a dat tuturor popoarelor de sub ceruri"> *Deuteronomul 4:16-4:19*. E întărită de *Exodul 34:17*: <"Să nu-ți faci dumnezei-idoli turnați"> și *Leviticul 26:1-26:46*. Căci scrie: <Fiindcă Domnul Dumnezeuul tău este un foc mistuitor, un Dumnezeu care pretinde devoțiune exclusivă> *Deuteronom 4:24*. Iar porunca a zecea este exemplificată și de relația dintre David, Abigail și Nabal, respectiv David, Bat-Şeba și Urie hetitul (el era unul dintre cele trezeci de căpetenii de viteji ai regelui David *2 Samuel 23:39*); iar a doua parte a poruncii a zecea de pofta regelui Ahab al Israelului (alături de viclenia soției a sa, Izabela, fiica lui Etbaal, regele Sidonului care era închinătoare la "idoli de baligă" -la zeitatea Baal a Sidonului- și nu urma căile DOMNULUI) și Nabot izreelitul. O reședință a lui Ahab era construită la Izreel (localitate din ținutul lui Manase, la limita cu ținutul lui Isahar, la N-E de muntele Ghilboa și în proximitatea muntelui Carmel), iar via lui Nabot izreelitul se afla lângă palatul lui Ahab. Cerându-i lui Nabot via pe bani sau la schimb cu altă vie (căci dorea să își facă o grădină de legume), Nabot izreelitul răspunde regelui Israelului: <"Judecând din punctul de vedere al DOMNULUI Dumnezeu Suveran, departe de mine să-ți dau moștenirea strămoșilor mei !"> *1 Regi 21:3*. Prin viclenia Izabelei, Nabot este ucis, iar Ahab se înstăpânește pe vie (fapt ce aduce reproșul venerabilului Profet Ilie tișbitul *1 Regi 21:19-21:24*). Repet că vița-de-vie este și un simbol al poporului *Isaia 5:7*... La reproșul Profetului Ilie tișbitul, regele Ahab și-a sfâșiat veșmintele, a îmbrăcat pânză de sac, postea și umbla abătut. Iar datorită căinței sale, nenorocirea nu s-a abătut în timpul vieții sale, ci sub fiul său, Ahazia. Ahazia însuși cade din camera de pe acoperișul casei sale din Samaria prin grilaj și zace la pat. Pentru că el trimite mesageri pentru vești de însănătoșire la templul zeității Ecronului, Baal-Zebub, la porunca îngerului DOMNULUI profetul Ilie tișbitul profetește că Ahazia va muri negreșit. El este descris de mesageri drept "un om cu veșmânt de păr și șale încinse cu centură de piele" *2 Regi 1:3-1:8*. Regele Ahazia trimite succesiv trei căpetenii de cincizeci (cu oamenii lor), primele două sunt mistuite de foc coborât din cer, al treilea comandant ingenunchează implorându-l pe Profet pentru îndurarea față de sufletul său și al oamenilor săi. Îngerul DOMNULUI îi spune Profetului Ilie tișbitul să coboare la regele Ahazia, căruia îi repetă că va muri negreșit. Lui Ahazia al Israelului îi succede Ioram fiul lui Ahab (dărâmă coloana lui Baal ridicată de Ahab, dar merge pe calea lui Ieroboam fiul lui Nebat). O scrisoare trimite Profetul și la Ioram, rege în Iuda, care luase de soție o fiică a lui Ahab, spunând că regele va muri de o boală grea de intestine, iar casa sa și poporul vor fi loviți *2 Cronici 21:12-21:19*. Împotriva urmașilor casei lui Ahab se ridică Iehu fiul lui Iosafat fiul lui Nimși (uns ca rege peste Israel de unul dintre fiii profetilor trimis de Profetul Elisei la Ramot-Galaad și acceptat ca rege de trupele sale), dar și frații regelui din Iuda sunt înjunghiați în Israel (care porniseră să vadă dacă totul e bine cu regele care fusese la război contra lui Hazael al Siriei, căci casele regilor lui Israel și Iuda se încuscriseră și urmează regi care primesc numele strămoșilor lor. Astfel, numele regale Ioram, Ahazia, Ioas se repetă "succesiv" în Israel și Iuda). Iehu nimicește casa lui Ahab din regatul Israel și vlăstarele casei regale din Iuda înrudite cu casa Ahab și pe închinătorii lui Baal, precum și templul lui Baal, dar el urmează și slujește vițeilor de aur din Betel și Dan. Rătăcirea prin închinarea la Baal, condamnată de Profetul *Hoshaiah/Osea 2:13; 4:17; 13:1*. Casa sa își încetează domnia în Israel când Şalum fiul lui Iabeș domnește o lună în Samaria, fiind ucis de Menahem fiul lui Gadi care domnește zece ani în Samaria. Profetul Osea pomenește de un Şalman <"... care a jefuit casa Arbel în ziua bătăliei"> *Osea 10:14* (posibil un mercenar sau căpetenia unei trupe de jefuitori ?) și tot el scrie: <"... au ieșit la iveală nelegiuirea lui Efraim și răutățile Samariei, căci au practicat înșelătoria. În case intră hoțul și afară atacă trupa de jefuitori... Acum, faptele lor i-au înconjurat. Sunt înaintea feței mele. Prin răutatea lor, ei îl bucură pe rege și prin înșelătoriile lor, pe prinți"> *Osea 7:1-7:3*.

-Categoric sunt porunci ce trebuie respectate ! *Aséreth haddevarim (cele Zece Cuvinte)* sau Decalogul din *Legea lui Moise* este poruncă fundamentală a DOMNULUI transmisă

Conducătorului Moise (acesta a cerut să fie citită poporului la Sărbătoarea Colibelor, în anul eliberării -la sfârșitul fiecărei perioade de șapte ani- *Deuteronomul 31:10-31:13*). Porunca aceasta trebuie menținută în inimă și minte neîncetat ! Totuși, cum le spunem ?

-Ce semnifică: <să nu comiți adulter> ? Să îți înșeli soția nu ar însemna oare ? : <Să te "înșeli" pe tine însuși> !? (Conform *Geneza 2:24*, bărbatul se alipește de soția sa și devin "o singură carne"). Deci ? Față de cine comiți adulter ? Față de propriul suflet (aceiași cu al fericirii vieții tale), căci greșești încalcând (pentru plăcere trecătoare) porunca adorării Domnului ! Ce semnifică: <să nu ucizi> ? Nici să nu ai diferende umane, nici să te ocupi cu vânatoarea, nici să sacrifici fără rațiune animale domestice tinere ori în putere, destinate să-ți fie de ajutor. Nu stă scris: <"Laudă-l pe Dumnezeu tău... ! El aduce pace pe teritoriul tău, te satură cu grăsimia grâului"> *Psalmlui 147:12-147:14* ?

-Deci să nu te ocupi cu vânatoarea... Dar omul va argumenta că trebuie să se hrănească... Apoi scrie în *Geneza 9:2-9:3*. Până și despre Dreptul între Sfinți Ioan Botezătorul scrie: <"Acest Ioan avea o haină din păr de cămilă și o centură de piele în jurul mijlocului, iar hrana lui erau lăcuste și miere sălbatică"> *Matei 3:4*.

-Dar apoi scrie: <"Numai carnea cu sufletul ei -sângele ei- să n-o mâncați. Mai mult, voi cere înapoi sângele sufletelor voastre"> *Geneza 9:4-9:5*. Care <voastre> ? Trebuie alăturate celor spuse către Noe: <"Dintre creaturi(...)... după specia lor vor veni la tine câte două, ca să rămână în viață. Și tu să-ți iei orice fel de hrană, orice este bun de mâncat. S-o strângi la tine și ea să-ți fie hrană ție și lor... Și au intrat în arcă, la Noe, două câte două, din orice carne în care era forță de viață"> *Geneza 6:20-6:21; 7:15*. Sintagma <voastre> se regăsește aici în expresia: <să-ți iei orice fel de hrană, orice este bun de mâncat. S-o strângi la tine și ea să-ți fie hrană ție și lor>. Echivalez <voastre> cu <ție și lor>... Cât despre Sfântul Ioan: nu predica el în pustiul Iudeei ? Sunt lăcustele ușor de prins ? E miera sălbatică ușor de găsit ? Acestea erau desigur excepții, nu regula !

-Deci nu <"carne cu sufletul ei -sângele ei-">... Adică trebuie lăsat să se scurgă sângele... Astfel înțeleg mulți oameni... Dacă nu, aproape toți... Doar stă scris: <"Când YHWH, Dumnezeu tău, îți va lărgi teritoriul așa cum ți-a promis și vei spune: *Hai să mănânc carne !*, fiindcă sufletul tău va pofti carne, să mănânci carne ori de câte ori îți va pofti sufletul... atunci să înjunghii un animal din cireada sau din turma ta... să nu mănânci sângele, căci sângele este sufletul... Să-l verși pe pământ ca apa... și sângele jertfelor tale să fie turnat lângă altarul DOMNULUI, Dumnezeu tău, iar carnea s-o mănânci"> *Deuteronomul 12:20-12:27*.

-Doar atât ? Cum legi cu porunca <să nu ucizi> ? Scrie: <"carne cu sufletul ei">... Deci când să-i fie *omului* de hrană ? După ce sufletul cărnii se "stinge"... Dar de fapt înainte (sau puțin înainte), conform poruncii: <"Să nu mâncați dintr-un corp mort"> *Deuteronomul 14:21*.

-Adică ?

-Când un animal crescut de om dă semne de slăbiciune (și numai dacă păstorul are certitudinea că nu se poate reface) ! Mai mult: în cazul unor ouă de păsări, au ele suflare de viață (adică suflet) ? Sau doar când ele se întrupează în pui de păsări (sparg cojile și apar "ghemotoacele" de puf) ? Cât despre lapte ? E bun, dar doar după ce este îndestulat mielul-(țu/șica), iedu-(țu/ța), vițelul/vițica, adică cei născuți și care mai întâi trebuie hrăniți ei... Ce semnifică: <Voi să fiți sfințiți și să fiți sfinți... Să respectați legile mele și să le împliniți. Eu sunt DOMNUL care vă sfințesc> *Leviticul 20:7-20:8* ?

-De ce mai întâi ei (miel, ied, vițel) !?

-*Omul* să nu se lăcomească ! Lactația e pentru alăptare, pentru cei născuți ! Ce semnifică <"Am să-i fac un ajutor care să i se potrivească"> *Geneza 2:18* ? Și ce înseamnă <să nu ucizi> ? *Omul* să fie în armonie cu restul Creației și nu contrar restului Creației. Deci, sensurile sunt mult mai complexe și mai ample decât le pătrundem noi... <[Domnul] te satură cu grăsimia grâului> găsește sprijin în: <"Iată că v-am dat toate plantele cu sămânță de pe fața întregului pământ și orice pom care dă rod cu sămânță. Acestea să vă servească drept hrană. Și tuturor animalelor sălbatice..., tuturor creaturilor zburătoare... și tuturor sufletelor care se mișcă pe pământ și în care este viață le-am dat ca hrană toate plantele verzi". Și așa a și fost> *Geneza 1:29-1:30*. Amintește-ți: <"Așadar, numai și numai a nu acționa din pricina vieții, iată ce e mai presus de a prețui viața"> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 186*).

-Hmmm ! Totuși scrie în *Deuteronomul 12:20-12:27*.

-Markos ! Tu știi ce greu este pentru un păstor să sacrifice un animal din turmă ? Dificultatea alegerii, apoi nevoia de a avea nutreț asigurat pentru restul turmei. Și apoi ce semnifică: <"și vei spune: *Hai să mănânc carne !*, fiindcă sufletul tău va pofti carne"> *Deuteronomul 12:20*.

Un om chibzuit va sacrifica un animal din turmă atunci când după o suferință provocată de o boală, cineva apropiat trebuie să se întrezeze în perioada de convalescență. Căci altă rațiune nu există (poate doar înstrăinarea unor exemplare din turmă contra unor produse agricole). Totuși, la vest și sud de Misir sunt populații pastorale care amestecă laptele cu sânge proaspăt (ei săgetează o vită în grumaz, în zona unui vas de sânge, colectează sângele și-l amestecă cu laptele proaspăt ca să dilueze laptele prea gros și să se și păstreze pe o perioadă mai îndelungată. Se colectează o cantitate suficient de redusă ca viața animalului să nu fie cumva pusă în pericol și animalul să poată trăi și să se refacă în condiții bune).

-De ce fac asta ?

-Tot datorită lipsei apei (distanței mari între resursele de apă bună).

-Dar interdicția de consum a sângelui este imperativă și repetată accentuat în Sfânta Scriptură !

-În vechea Palestină erau multe specii de animale prădătoare. Scurgerea sângelui preîntâmpină îmbolnăvirea omului (carnea fiind fiartă sau friptă bine, adică tratată termic), căci în unele situații animalele erau sacrificate după ce erau mușcate și vătămate de vreun animal sălbatic. Deși scrie: <"Și orice suflet... care mănâncă dintr-un corp mort sau sfâșiat de o fiară, să-și spele hainele, să se spele în apă și va fi necurat până seara, apoi va fi curat"> *Leviticul 17:15*. Ține cont că unii șerpi pot să fie veninoși, iar unele animale transmit prin mușcătură boli grave. Deci interdicția consumului de sânge este și rămâne imperativă (cu excepția situației când lipsa apei ridică o problemă acută. Și atunci, diluarea laptelui gros cu altceva este de dorit... iar dacă se colectează sânge proaspăt, se colectează de la animalul cel mai sănătos și robust din turma proprie, pe care păstorul "neisraelit" -dintre nomazii păgâni de la est și sud de Misir- și-o cunoaște bine). Dar noi nu consumăm nici carne și evident nici sânge.

Se așternură clipe de liniște, dar pe Markos îl preocupau alte gânduri.

-Ce să înțelegem prin cuvintele ? <Profetul care rostește în numele meu un cuvânt pe care nu i-am poruncit să spună sau vorbește în numele altor dumnezei, Profetul acela trebuie să moară> *Deuteronom 18:20* ? <"De aceea, iată că trimit la voi profeți, înțelepți și învățători publici... Ierusalime, Ierusalime, care-i omori pe profeți și-i ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine, de câte ori am vrut să-i adun pe copiii tăi, cum își adună cloșca puii sub aripi ! Dar voi nu ați vrut ! Iată ! Casa vă este părăsită și lăsată vouă"> *Matei 23:34-23:38*. Domnul Isus amintește de dispariția dreptilor, de la Abel până la Zaharia, fiul lui Barachia (*Profetul Zaharia, fiul lui Berechia, fiul lui Ido; a trăit în timpul regelui Persiei Darius*), <"pe care l-ați ucis între sanctuar și altar"> *Matei 23:35*. În ciuda influenței venerabilului preot Iehoiada (împreună cu regele Ioas, el inițiază renovarea și consolidarea Marelui Templu; se angajează tăietori în piatră și lucrători în fier și aramă *2 Cronici 24:11-24:14*; o altă consolidare sub regele Iosia, coordonată de Hilchia, Marele Preot), fiul venerabilului Iehoiada, Zaharia, peste care coboară spiritul Domnului și care mustră poporul din Iuda și Ierusalim în timpul regelui Ioas este ucis cu pietre la porunca regelui său chiar în curtea Templului lui Dumnezeu (căci regele Ioas se apleacă asupra dorințelor prinților regatului Iuda, care începuseră să slujească stălpilor sacri și idolilor). Nerecunoștința regelui Ioas e evidentă față de memoria preotului Iehoiada (soțul prințesei Ioșebeat). Venerabilul Iehoiada a fost înmormântat alături de regi la moartea sa la o sută treizeci de ani, el luptându-se împotriva cultului lui Baal, a preotului lui Baal, Matan și a reginei Atalia, nepoata lui Omri (din mamă din familia regelui Sidonului) și influențată de tendințele rele ale lui Ahab și Izabelei cu care regina Atalia se înrudea. Preotul Iehoiada o detronează pe regina Atalia, instalându-l și ungându-l *2 Cronici 23:11* ca rege pe fiul minor al lui Ahazia, Ioas (mama sa era Țibia din Beer-Şeba) în vârstă de șapte ani, ascuns și crescut în Templul DOMNULUI de la vârsta de un an *2 Cronici 24:15-24:16*. Înainte de a muri, Zaharia (fiul lui Iehoiada) rostește: <"DOMNUL să vadă și să ceară înapoi"> *2 Cronici 24:22; 24:20-24:26*. Și alți fiii ai preotului Iehoiada sunt uciși (căci prin mama lor, Ioșebeat, fiica lui Ioram -fiul lui Iosafat- și soră cu Ahazia aveau descendență regală și erau veri primari cu regele Ioas; dar preotul Iehoiada avusese și o a doua soție, nu știm dacă și fiii ei au murit de mânia regelui Ioas ?). Regina Atalia mai avea fii (posibil mai mici decât Ahazia ?) care erau închinători la Baal (*2 Cronici 24:7*) și devine regină (curmând viața celor care i se opuneau și nimicind pe alți descendenți regali) după ce fiul ei cu Ioram din Iuda -fiul lui Iosafat-, Ahazia cade (ca și frații săi, care pierd la ordinul lui Iehu *2 Regi 10:14*, fie uciși de o trupă de jefuitori venită cu arabii *fiii mai mari decât Ahazia ai lui Ioram*-înainte de întronarea lui Ahazia, fiul mai mic al regelui Ioram- *2 Cronici 22:1*), fie de mâna lui Iehu, nepot al lui Nimși, care nimicește pe prinții lui Iuda

și pe fiii fraților lui Ahazia *2 Cronici 22:8* (lovit în carul său spre Gur lângă Ibleam ajunge cu răni la Meghido unde moare *2 Regi 9:27*. Este dus de slujitorii săi la Ierusalim și înmormântat). În altă parte scrie că Ahazia rege în Iuda se ascundea (posibil rănit) în Samaria, căci mersese la război contra lui Hazael al Siriei alături de Ioram, fiul lui Ahab, rege peste Israel *2 Cronici 22:4-22:9*. Ahazia domnește un an la Ierusalim, iar mama sa, Atalia a domnit circa șase-șapte ani peste țară ca regină *2 Cronici 22:2;22:12*. Momente dificile și neclare, încă insuficient deslușite.

-A existat o perioadă îndelungată profetică în rândul poporului lui Israel. Categoriile însă, niciun Profet nu putea vorbi în numele altor Dumnezei, dată fiind Unicitatea lui Dumnezeu. Conducătorii și poporul doreau să audă mesajul lui Dumnezeu, dar dacă profețiile nu le conveneau se întorceau împotriva Profetului care prevestise evenimentele. Totuși, am precizat că noi trebuie să citim totul în "cheie" pozitivă. Conform *Deuteronom 18:20* acela nu e de fapt un Profet al adevăratului Dumnezeu. Nu e mai normal ca pur și simplu să ignorăm găngăvelile sale fără sens și fără logică ? La ce ar sluji să fie luat în seamă ?

-Chiar și dacă profeția care nu convenea s-ar fi împlinit, ceea ce însemna că Domnul Dumnezeu își întorsese pe moment fața de la poporul lui Israel ?

-Își va întoarce Domnul Dumnezeu vreodată fața de la poporul Său ? Poate că dușmanul lui Israel a profitat de o clipire de ochi a lui YHWH, sperând dușmanul că faptei sale să nu i se ia seama ! Uneori, regii și prinții s-au întors împotriva profețiilor aducători de mesaje defavorabile. Uria, fiul lui Șemaia din Chiriat-Iearim a profetizat ca și Ieremia. Ioiachim, regele lui Iuda și prinții au căutat să-l omoare. Uria s-a refugiat în Misir, dar a fost prins și adus la Ierusalim de slugile lui Ioiachim. Acolo a fost ucis sub ochii regelui *Ieremia 26:20-26:23*. Iar profetul Ieremia a fost aruncat într-un rezervor de către prinții regelui Zedechia. Totuși a scăpat teafăr *Ieremia 38:1-38:16*. Când Micaia fiul lui Imla a profetizat în fața regilor Ahab al Israelului și Iosafat al lui Iuda victoria împotriva regelui Siriei la Ramot-Galaad, el a mai spus: <"Urcă și să ai izbândă ! Vor fi dați în mâna voastră."... "Iată ! Îi văd pe toți israeliții împrăștiați pe munți ca niște oi fără păstor !" > *2 Cronici 18:14-18:16*, de unde Ahab a dedus deznodământul său tragic (ceea ce s-a și întâmplat, căci la apusul soarelui la sfârșitul luptei s-a stins), atunci profetul Micaia fiul lui Imla a fost pus în detenție cu o porție mică de pâine și apă de către Amon, căpetenia orașului Samaria și de către Ioaș, fiul regelui Ahab *2 Cronici 18:26*.

-Era normal să se întoarcă împotriva profețiilor ?

-Pot eu să judec ? Nu scrie: <"Nu mai judecați, ca să nu fiți judecați" > *Matei 7:1* ? Exprim doar următoarea părere: faptele rele împotriva profețiilor nu sunt tocmai normale. De la puterea Profetului Samuel de a unge conducători, s-a ajuns la fapte abominabile contra Profețiilor. Este scris: <"Nu vă atingeți de unșii mei și nu le faceți niciun rău profețiilor mei". Cântați-i Domnului, toți locuitorii pământului ! Anunțați zi de zi salvarea lui... Tremurați înaintea lui, toți locuitorii pământului ! Și pământul este ferm întemeiat: niciodată nu se va clătina > *1 Cronici 16:22-16:23; 16:30*. Este dintr-o cântare de mulțumire oferită Domnului de regele David prin Asaf și frații acestuia (Asaf și frații săi erau leviți, slujitori ai arcei adevăratului Dumnezeu). Maestrul Lao Dan și discipolul său Bo Ju călătoreau în regatul Qi. Impresionat atunci când zărește cadavrul unui condamnat, Bo Ju dă frâu liber milei și compasiunii sale și îl acoperă cu manta sa de curtean, rostind: <"Maestre !... Se spune: *Să nu furi ! Să nu ucizi !*... Când averile și bogățiile sporesc, iese la iveală lupta. Omul sărac și chinuit trudește fără răgaz. Cum să obțină ceea ce dorește neîncetat ?... Suveranii... impun poveri grele supușilor și îi condamnă dacă nu le pot duce... Când oamenii simt că-i lasă puterile își îmbrobodesc stăpânii cu minciuni... Cine nu are destulă forță minte. Cine nu are destulă cunoaștere e înșelător. Cine nu are cele necesare traiului fură. Atunci, cine poate fi învinuit de hoție și jaf ?"... "Banditul mărunț e aruncat în închisoare. Marele Bandit e făcut principe. La curtea sa se îmbuibă cărturarii ce sforăie pe nas din gura plină cu resturi din ghițuială absolut tuturor despre ce va să zică idealurile Omeniei și Dreptății" > (*Notă exp.: Zhuangzi-"Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 251, 285; ușoară adaptare*). Este în acord cu <"Destul, căpeteniei ale lui Israel ! Încetați cu violența și jaful ! Aplicați normele justiției și ale dreptății ! Nu mai luați cu forța proprietățile poporului meu !... Să aveți balanțe exacte, o efa exactă și un bat exact" > *Ezechiel 45:9-45:10 și Neemia 5:1-5:13*, adică Neemia, fiul lui Hacalia, care auzind strigătele din popor (<"*Ne dăm fiii și fiicele zălog pentru cereale, ca să mâncăm și să rămânem în viață*"; "*Ne dăm ogoarele, viile și casele zălog pentru cereale pe timp de foamete*"; "*Am luat cu împrumut bani pe ogoarele și viile noastre pentru tributul regelui... Mâinile noastre sunt fără putere, fiindcă ogoarele și viile noastre sunt ale altora*" > *Neemia 5:2-5:5*) decide: <"Nu este bine ce faceți ! [Voi luați camătă fiecare de la fratele său.] Vă rog, să nu mai dăm împrumut cu dobândă ! Înapoiați-le, vă rog, astăzi ogoarele, viile, livezile de măslini, casele și a suta parte din bani, din cereale, din vinul nou și din ulei, pe care le-ați pretins de la ei ca dobândă". Atunci ei au zis: "Le vom înapoia și nu le vom cere înapoi nimic. Vom face întocmai cum spui" > *Neemia 5:9; [5:7]-5:13*. Are susținere în *Deuteronomul 15:1-*

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

15:23: <"Să nu pară greu în ochii tăi când îl vei lăsa să plece de la tine ca om liber, căci ți-a slujit şase ani, ceea ce înseamnă de două ori plata unui lucrător tocmit, iar DOMNUL Dumnezeuul tău te-a binecuvântat în tot ce ai făcut"> Deuteronomul 15:18 și în: <"Să nu iei de la fratele tău dobândă: dobândă pentru bani, dobândă pentru hrană, dobândă pentru orice altceva pentru care se poate cere dobândă"> Deuteronomul 23:19 și: <"Dacă îi dai un împrumut de orice fel semenului tău, să nu intri în casa lui să-i iei ce a pus zălog... omul căruia îi dai împrumutul să-ți aducă zălogul afară. Dacă omul e la necaz, să nu te duci la culcare cu zălogul lui. Să-i înapoiezi neapărat zălogul de îndată ce apune soarele, ca să meargă la culcare cu veșmântul lui și să te binecuvânteze, iar aceasta ți se va socoti ca dreptate înaintea DOMNULUI Dumnezeuului tău "> Deuteronomul 24:10-24:13. E întărit de Leviticul 25:1-25:55 (25:35-25:40): <"Dacă fratele tău... sărăcește și ajunge la ruină, atunci să-l susții... Să nu iei de la el nici dobândă, nici camătă... Să nu îi dai bani cu dobândă și să nu îi dai alimente cu camătă...> Leviticul 25:35-25:37: fiecare al șaptelea an să fie un sabbat de odihnă completă pentru țară; iar fiecare al cincizecilea an (anunțat în a zecea zi a lunii a șaptea, în Ziua Ispășirii) se proclamă libertatea în țară pentru toți locuitorii ei: este un *Jubileu* (un an sfințit: "nu se seamănă, nu se seceră, nici nu se culeg strugurii din viile netăiate"). Profetul Ieremia explică amenințarea babiloniană din timpul regelui Zedechia prin nerespectarea anului sabatic (eliberarea de îndatoriri a celor ce slujeau în contul unor datorii) *Ieremia 34:1-34:22*. În final, casa regelui Zedechia și nobilii din Iuda sunt duși la Ribla și Babilon (fiilor regelui Zedechia li se curmă viața *Ieremia 39:6*, iar regele este dus în obezi în Babilon în captivitate).

-Și totuși, li s-a făcut rău și unor unși, dar și unor profeți. Dar ce a condus totuși la desprinderea de religia mozaică ? Atât Domnul Isus, cât și Sfântul Ioan Botezătorul erau veri primary sau de gradul al doilea (prin kyana umană a Domnului Isus, ca descendenți din Sfânta Fecioară și din sora ori verișoara Dânsei) și au fost judecați de Marii Preoți și de guvernatorul roman, respectiv de Irod. Totuși, în cazul Domnului Isus regele Irod nu și-a asumat nicio răspundere și s-a dezis (căci Domnul Isus se afla sub jurisdicția sa). El nu a dorit să se pună rău nici cu autoritățile religioase și Marii Preoți, nici cu guvernatorul roman. Să fi fost un motiv acesta de desprindere de religia mozaică ?

-Teoretic nu. Nu putea fi un motiv. Eu opinez că toate credințele Cărții (religia mozaică, sabeenii, creștinismul, islamul) se închină aceluiași Dumnezeu (*DOMNUL Dumnezeu al copiilor lui Israel*). Doar maniheismul ar fi cu totul altceva, o credință sincretică care îmbină concepte duale. Maniheistii văd lumea ca o luptă între bine și rău. Se spune că Sfântul Augustin ar fi îmbrățișat inițial maniheismul, după care a trecut la dreapta credință. Nu îi înțeleg și nu agreez învățăturile lor, pe care le consider o sinteză pseudocreștină cu un vechi cult tradițional iranian.

-Asemenea Dumneavoastră ! Am aceeași opinie.

-Totuși, nu pot să îi judec în vreun fel, ci doar prin aceea că nu îi înțeleg și nu agreez. Sunt extrem de persecutați de *melkiți* și au existat perioade de excese față de adepții lor și în Persia. Toți ai credințelor Cărții respectă cele zece porunci. Noi avem două suplimentare de iubire (din toată inima, din tot sufletul și cu toată mintea ta), la care se adaugă *Ioan 13:34-13:35* și *Ioan 15:12; 15:17*. Sunt ele numai ale noastre ? Nu ! <Să nu te răzbuni, nici să nu ții dușmănie pe fiii poporului tău; să-l iubești pe semenul tău ca pe tine însuși. Eu sunt YHWH> *Leviticul 19:18* și <Ascultă, o, Israele: YHWH, Dumnezeuul nostru este un singur YHWH. Să-l iubești pe YHWH, Dumnezeuul tău cu toată inima, cu tot sufletul tău și cu toată puterea ta. Aceste cuvinte pe care ți le poruncesc astăzi să fie în inima ta, să le inculci fiului tău și să vorbești despre ele când ești acasă și când umbli pe drum, când te culci și când te scoli... Să faci ce este drept și bun în ochii lui YHWH, ca să-ți meargă bine...> *Deuteronomul 6:4-6:7; 6:18*. Dar *Leviticul 19:18* nu e completă fără: <"Dacă în țara voastră locuiește la tine un locuitor strain- să nu va purtați urât cu el. Locuitorul străin care locuiește la voi să fie pentru voi ca unul dintre israeliții din naștere. Să-l iubești ca pe tine însuși, căci și voi ați fost locuitori străini în țara Misirului [*Egiptului*]. Eu sunt YHWH, Dumnezeuul vostru"> *Leviticul 19:33-19:34*.

-Deci *Leviticul 19:18* se completează cu *Leviticul 19:33-19:34*.

-Ele sunt întărite de: <Nimeni să nu îl nedreptățească pe semenul său, ci să te temi de Dumnezeuul tău, fiindcă eu sunt Domnul Dumnezeuul vostru. Să îndepliniți legile mele, să respectați hotărârile mele judecătorești și să le împliniți. Astfel veți locui în siguranță în țară> *Leviticul 25:17-25:18*. E valabil și pentru locuitorul străin să manifeste respect și teamă față de Domnul Dumnezeu conform *Leviticului 24:16* și din rațiunea de a locui în siguranță în țară *Leviticul 25:18* și respectiv *Leviticul 18:26* și să se îndepărteze de rău *Iov 28:28*. Continui. Ce răspunde Domnul Isus unuia dintre scribi care auzise discuția aprinsă dintre saducheii și Învățător, știind că El le răspunsese foarte bine ? <Unul dintre scribi... l-a întrebat: "Care este prima dintre toate poruncile ?". Isus a răspuns: "Prima este: *Ascultă, o, Israele: YHWH, Dumnezeuul nostru este un singur YHWH și să-l iubești pe YHWH, Dumnezeuul

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău, cu toată mintea ta și cu toată forța ta*. A doua este: *Să-l iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși*. Nu există altă poruncă mai mare decât acestea". Scribul i-a zis: "Învățătorule, ai vorbit bine potrivit adevărului: *EL este Unul și nu există altul ca EL*> *Marcu 12:28-12:32*. Ce spune la un moment dat Domnul Isus ? <"Oile mele ascultă glasul meu, eu le cunosc și ele mă urmează. Eu le dau viața veșnică și ele nu vor fi distruse niciodată. Nimeni nu le va smulge din mâna mea. Ceea ce mi-a dat Tatăl meu este mai de preț decât toate celelalte lucruri și nimeni nu le poate smulge din mâna Tatălui. Eu și Tatăl una suntem"> *Ioan 10:27-10:30*.

-<Eu și Tatăl una suntem"> *Ioan 10:30*. Poruncile de iubire: a Domnului Dumnezeu și a aproapelui. Și ați spus ca să-ți iubești aproapele este echivalent cu ați iubi propriul suflet. Iar ascultarea implică speranța în viața veșnică !

-Da. Așa am spus pentru că astfel am înțeles tâlcuirile Înțelepților. Și mai adaug: spiritul aparține de drept Domnului Dumnezeu ! Cine își permite risipa ca spiritul și sufletul său în contopire deplină să nu se Înalțe în Lumea Prea-Înaltă !? Dar de fapt: <De aceste două porunci depind toată Legea și Profetii> *Matei 22:40*. Doar că există Profeti (și Messia) și Cărți Sfinte diferite. Sau așa le vedem: aparent diferite. Poate că se amintesc prea mult diferențele, nu apropierea ! Cumva s-au diferențiat mai mult. Deși recunosc că sunt în necunoștință despre ceea ce cred ei. Dar Dumnezeu e același și toți îl adorăm necondiționat. Și mai cred că și pentru ceilalți ar fi bine să respecte cele două legi (<toată Legea și Profetii>), care sunt explicite în *Leviticul 19:18* și *Deuteronomul 6:4-6:7; 6:18*. Ele sunt practic conținute în cele zece. Doar că sunt afirmative și exprimă mai mult în sensul spiritual al Iubirii Inefabile.

-Ce consecință ar avea pentru noi închinarea în același Unic Dumnezeu ?

-Nu numai că Țara Sfântă e un simbol pentru toți așa cum scrie în *Deuteronom 6:10-6:12*, ci și că practic credința e una, riturile sunt diferite: <Fides una, ritus diversus>.

-Deci chiar așa este !

-Da ! Așa și este. Mai scrie: <Dacă fiul tău te va întreba în viitor... atunci să-i spui fiului tău: "De aceea YHWH ne-a poruncit să îndeplinim toate aceste dispoziții, să ne temem întotdeauna de YHWH, Dumnezeul nostru spre binele nostru, ca să rămânem în viață ca în ziua aceasta. Aceasta va însemna dreptate pentru noi, dacă avem grijă să împlinim toată porunca aceasta înaintea lui YHWH, Dumnezeul nostru așa cum ne-a poruncit EL"> *Deuteronomul 6:20-6:25*.

-Păstrarea cu sfințenie a dreptei credințe de la o generație la alta !

-Un legământ dincolo de generații: să ne temem întotdeauna de Domnul Dumnezeu nostru spre binele nostru și să împlinim toată porunca aceasta înaintea Sa. Un legământ universal valabil în timp, o cale simplă de a păzi viața. Repet pasajul din Cartea Iov: <"Dar înțelepciunea de unde vine și unde este locul priceperii ? Ea este ascunsă de ochii tuturor celor vii și tănuită dinaintea păsărilor cerului... Apoi i-a spus omului: *Iată ! Teama de YHWH: aceasta este înțelepciunea și îndepărtarea de rău este priceperea*"> *Iov 28:20-28:21; 28:28*. E întărit de pasajul: <"dacă apoi vei striga după pricepere și îți vei înălța glasul după discernământ... atunci vei înțelege teama de YHWH și vei găsi cunoștință despre Dumnezeu... Atunci vei înțelege dreptatea, judecata dreaptă și nepărtinirea, toată calea binelui... Când înțelepciunea va intra în inima ta și cunoștința va fi plăcută sufletului tău, atunci capacitatea de gândire va veghea asupra ta și discernământul te va ocroti, ca să te scape de calea rea..."> *Proverbele 2:3; 2:5; 2:9-2:12*. Dacă intră în inimă și suflet și sunt plăcute... <rămânem în viață ca în ziua aceasta> *Deuteronomul 6:24*. Calea simplă de a păzi viața. Există o poveste din vechime cu cineva care aprinsese o lampă și umbla cu ea în miezul zilei, uimindu-i pe toți, căci la întrebarea ce caută, el răspundea invariabil: <el caută Omul>. Dar ce Om ? El caută Omul ! Înțeleptul se numea Diogene din Sinope. La fel de bine putea fi un Profet, căruia Dumnezeu îi ceruse să găsească Omul. <"Voi ați trimis oameni la Ioan, iar el a depus mărturie despre adevăr. Totuși, eu nu depind de mărturia unui om, ci spun aceste lucruri ca să fiți salvați. Omul acela era o lampă aprinsă și strălucitoare și voi ați vrut, pentru un timp scurt, să vă bucurați mult la lumina lui"> *Ioan 5:33-5:35*. Fără discuție, acolo unde e Omul, se găsește desigur și Omenie (*Notă exp.: Cornea- "Noul. O veche poveste", Ed. Humanitas, București 2008, pag. 239*). Ce dorea să demonstreze Diogene din Sinope: modul puțin moral în care contemporanii săi trăiau. În final, el aruncă lampa și aceasta se face țândări. Nu putem avea pentru un singur Om un rit al unei credințe. <Fides una> ! Ce cusur ar fi în cele două porunci de care depind toată Legea și Profetii ? Niciunul ! Atunci ? De ce nu poate fi armonie ? Căci nu s-a aprins o lampă în miezul zilei, în căutarea religiei unice. De aceea. Să ne iubim pe noi înșine ca pe cei Aleși și să ne dorim din toată inima, din tot sufletul și din toată mintea mântuire pentru toți ai noștri. Doamne ajută !

-Să ne iubim pe noi înșine ca pe aproapele nostru ! Și să ne iubim aproapele ca pe noi înșine. Iar prima: să-L iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima, cu tot sufletul și cu

toată mintea ta. Şi să te deschizi ca iubirea Domnului să-ţi umple inima, tot sufletul şi toată mintea ta.

-Şi să împlinim căutările lui Diogene din Sinope. Şi să trăim ca Oameni pe tot parcursul vieţii noastre, cu speranţa în VIAŢĂ veşnică. Şi dacă lampa unui nou Diogene s-ar aprinde pe pământ să găsească Creaţia Domnului autoregenerată şi înfloritoare şi Oameni cu îngăduinţă şi iubire inefabilă şi adoraţie pentru Creaţie.

-Frumoase cuvinte. În Unitate-Egalitate-Unire/Legătură, dacă am atribui un gen, care ar fi acesta ?

-În Lumea Prea-înală nu există gen. Cred că cel mai normal este să spunem în rugăciuni şi adresare: <Părinte>. Eu așa văd: Lumea Prea-înală e populată cu îngeri al cărui gen nu îl ştim. Dar cu aripi. Şi cu un Creator şi un Fiu Ceresc. Genurile fiinţelor din Lumea Prea-Înală nu mi sunt defel desluşite. Şi nici nu vreau să vorbesc în vreun fel. Şi de un Înger suprem, Arhanghelul Gavriil-Duh Sfânt. Cel mai mare între îngeri şi îngerul păzitor al poporului lui Israel este Arhanghelul Mihail, care este şi Prinţul Cetelor îngereşti: *elionimii*. El este şi cel mai mare între îngeri. Însă arhanghelul Gavriil (prinţul focului) e mult-indreptător pe pământ (lui i se atribuie multe intervenţii care au drept scop să se opună impulsurilor nefaste ale oamenilor). Ceilalţi doi sunt: arhanghelul Uriel (Lumina Domnului Dumnezeu) şi arhanghelul Rafael (prinţul tămăduitor sau vindecător).

-Cunoaştem şi numele altor îngeri ?

-Arhanghelul Mihail stă la dreapta Tatălui Ceresc. Arhanghelul Gavriil (prinţul focului) înaintea sa (ori la sud şi răsărit de Ierusalim; de aceea este poate şi atât de invocat în Coran, nu numai datorită omniprezenţei sale pe pământ). Lumina Domnului Dumnezeu, îngerul Uriel şade la stânga Tatălui. Prinţul vindecător, Rafael în spatele său (la nord de Ierusalim). Alţi îngeri: Jurkami (prinţul grindinei); Ridia (prinţul ploii); Rahav (prinţul mării); Laila (prinţul nopţii şi al concepţiei). Într-o perioadă ulterioară e amintit Metatron (prinţul lumii); îngerilor li se atribuie în general *ieşer tov*. Rugăciunea israelită care se spune înainte de culcare sună astfel: <"În numele Domnului, Dumnezeul lui Israel: fie ca Mihail să stea la dreapta mea; Gabriel la stânga; Uriel înaintea; Rafael în spate. Iar deasupra capului meu să sălăşluiască prezenţa divină a Domnului Dumnezeu"> (*Notă exp.: Cohen- "Talmudul", Ed. Hasefer, Bucureşti, 2000, pag. 99-101*). Să continuăm comparaţia. Privim dar spre regele animalelor. Leul are o podoabă superbă (o coamă impresianată) şi un răget înfricoşător. Şi doar atât. Primatul său e incontestabil. Fără leoaice ar mai fi leul leu ? Aşa e şi cu bărbatul: fără Doamna sa, ce-ar fi oare de el ? Să ne uităm la cer. Ce-ar fi Sistemul Solar fără Calea Lactee ? Atunci ce ar fi Egalitatea fără Unitate şi fără Iubire Inefabilă ? Dar care e raportul ? Aşa cum scrie: Fiul lui Dumnezeu. Iubirea Inefabilă a Egalităţii faţă de Unitate e una filială. Şi-atunci, care ar fi principiul fundamental, care cel complementar şi care ar fi deci cel adiţional ? Nu e simplu de stabilit. Astfel, de la "mic" la "mare":

Leoaica/Doamna/Calea-Lactee/Demiurg/Unitate/Principiu-fundamental;

Leu/Om/Sistem-Solar/Fiul Omului/Egalitate/Principiu-complementar şi

Protecţie/Iubire-inefabilă/Cuprindere/Sfântul Duh/Unire-Legătură/Principiu-adiţional. Aşa cred eu că se pot stabili conexiunile. Nu e vorba de gen, însă. În Lumea Prea-înală nu există gen. Sau să reordonăm astfel:

Principiu-fundamental/Unitate/Calea-Lactee/Demiurg/Doamna/Leoaica;

Principiu-complementar/Egalitate/Fiul Omului/Sistem-Solar/Om/Leu şi

Principiu-adiţional/ Unire-Legătură/Sfântul Duh/Cuprindere/Iubire-inefabilă/Protecţie.

-Părinte monah ? De ce să nu fi găsit Diogene din Sinope măcar un Om ?

-De ce sunt atât de puţini Aleşi ? <De aceea, cine vrea să fie prieten cu lumea se face duşman cu Dumnezeu. Sau credeţi că degeaba spune cuvântul Scripturii: "Spiritul de invidie din noi tânjeşte mereu după alte lucruri ? Totuşi, bunătatea nemeritată pe care o dă El este mai mare... ". Dumnezeu li se împotrivesc celor trufaşi, dar le dă bunătate nemeritată celor umili"... Suferiţi, jeliţi şi plângeţi ! Râsul să vi se prefacă în jale, iar bucuria în descurajare. Umiliţi-vă înaintea Domnului, iar el vă va înălţa> *Iacov 4:4-4:10*. Poveţele lui Iacov sunt îndrumătoare pentru Cale. Totul e să urmăm Calea până la sfârşit. Şi mai spune Domnul Isus: <"Căci vă spun că, dacă dreptatea voastră n-o va întrece pe cea a scribilor şi a fariseilor, nu veţi intra nicidecum în regatul cerurilor."> *Matei 4:20*.

-Spunem că leul e regele animalelor. Dar se pare că în realitate leoaicele sunt Regine ale Regatului animalelor. Extrapolând silogismul, omul va trebui să-şi caute în viaţa sa propria

Doamnă-Regină sau Regina-Doamnă pentru a accede la demnitatea de Om. Fără comentarii ori asocieri cu și despre Lumea Prea-înaltă.

-Cea denumită Regină-Mamă ne înobilează la naștere (pe cei noi-născuți). Pentru fiecare ființă este îndeobște o mamă, ființă dragă și sfântă. Pe cea mai Aleasă, Regina-Doamnă a Inimii Iubirii Inefabile trebuie să o "cucerim" cu inimă curată și să împlinim continuu datoria de OM pentru EA și pentru cei înobiți cu Iubire Inefabilă prin naștere sfântă de către EA. E Calea curată și dreaptă spre VIAȚĂ. Și acesta este misterul adânc al iubirii inefabile. În afară de acestea, un Eclesiast asemeni lui Diogene cu propria sa Lampă va decreta public, în miez de zi: <Totul e deșertăciune ! Unde e Omul ?>. Căci atunci când Alesele Regine-Doamne nu ne sunt alături, suntem doar copilași. Cu jocuri, vise, iluzii și naivități de copilași. Totul e deșertăciune (zice Eclesiastul), cu excepția vieții care conduce la VIAȚĂ de după viață. Și trebuie să mai spun ceva: Regina-Doamnă e Aleasă, dar Dânsa alege de fapt. Adică, Aleasa Inimii noastre pe care trebuie să o iubim continuu până la sfârșitul vieții noastre cu Iubire Inefabilă e cea care m-a ales. Sigur, nu e vorba de mine, monah, ci de Oameni ! De Toți !

-Părinte monah, Principiile complementare și adiționale trebuie regândite.

-Vezi dar că Domnul Isus este fără de tăgadă Fiul cel Ales al Domnului Dumnezeu ! Domnia Sa ne-a spus Totul, doar că noi nu am înțeles nimic. Și știi de ce ? Credincioșii trăiesc în comunitate cu oamenii și natura. Iar "trebuințele" vitale și "stringente" ne determină să acționăm chiar împotriva propriului nostru interes fundamental: aceea de a accede la statutul de OAMENI. De aceea avem nevoie de maximă reflexivitate și de o atitudine reținută în Regatul vieții noastre, ca mai apoi să avem parte de binecuvântarea VIEȚII. De ce regate distincte ale animalelor și plantelor ? Căci și natura are nevoie de regate distincte. Iar acelea unde autoregenerarea accelerată a vieții este favorizată sunt propice și adecvate. Și am să accept că DA, Principiile complementare și adiționale trebuie regândite. Și mă întreb cumva dacă EL nu e de fapt Principiul fundamental. Dar nu are cum ! Căci până la urmă, singurul Principiu fundamental e Calea Lactee. Deci concluzionez: Domnul Isus a fost OM, era prin naștere înobilat rod al Iubirii Inefabile și ALES și prin kyana și qnoma sa divin și uman deopotrivă, în parsopa/trup de carne, sânge, nevoi și suferință. Dar ce de dovezi covârșitoare că era însuși Fiul lui Dumnezeu ?

-Trup de carne, sânge, nevoi și suferință...

-Iată cum prezintă și justifică simbolismul ritualului sacramental discipolilor săi: <În timp ce mâncau, Isus a luat o pâine și, după ce a rostit o binecuvântare, a frânt-o și le-a dat-o discipolilor, zicând: "Luați, mâncați ! Aceasta reprezintă corpul meu". Apoi a luat un pahar și, aducând mulțumiri, li l-a dat, zicând: "Beți toți din el, căci acesta reprezintă sângele legământului, sângele meu, care trebuie să fie vărsat în folosul multora pentru iertarea păcatelor"> *Matei 26:26-26:28*. Împărtășire în și prin iubire. Dar după aceea spune: <"Adevărat vă spun vouă că nicicum nu voi mai bea din rodul viței până în ziua în care îl voi bea nou în Împărăția lui Dumnezeu"> *Marcu 14:25*. Cred că ei consumau must sau vin nou dres cu destulă apă și discipolii și Domnul Isus beau aceasta ca să își potolească setea, căci scrie: <"Vai de cel ce dă aproapelui său să bea, vai de tine care îi torni băutură spumoasă... Be și tu și dezvelește-te [fii considerat necircumcis]"> *Habacuc 2:15-2:16*.

-Da. O întrebare permiteți, vă rog ? De fapt, reiau o temă anterioară: Diogene din Sinope să nu fi trăit chiar în locul și la timpul potrivit ?!

-Ba da ! El a trăit în timpul său. Ori: OAMENI se nasc și urmează (unii) cu stăruință Calea. Să-L lăsăm pe Domnul Isus fără de Discipolii săi din toate timpurile sus în Cer ?

-Și atunci ce l-a determinat pe Diogene din Sinope să spargă lampa ?

-Pentru că în plină zi, oamenii trăiau în întunericul vieții lor pline de iluzii și vise. De ce ? Căci nu iubeau din Toată inima, din Tot sufletul și cu Toată mintea. Cum să nu îl iubești pe aproapele tău mai mult decât pe tine însuși, dacă pe chipul său se oglindește Iubirea Inefabilă ?

-Și dacă pe chipul său se oglindește Iubirea Inefabilă, cum să-ți iubești aproapele ?

-Cum ? Cu totul: din toată inima noastră.

-De fapt, întrebarea era în ce mod ?

-Mai mult decât pe tine însuși, din Toată inima, din Tot sufletul și cu Toată mintea ta.

-Iar pe Domnul Dumnezeu nostru ?

-Cumulăm toată iubirea pentru cei Aproiați nouă și o multiplicăm cu Iertări nesfârșite pentru semenii noștri și-L adorăm din Toată inima, din Tot sufletul și cu Toată mintea noastră, căci poate se îndură în marea Sa Milă și ne rânduiește VIAȚA veșnică, chiar dacă Calea ne-ar fi

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

abruptă. De ce să-l lăsăm dezamăgit pe un nou (ipotetic) Diogene din prezentul nostru, care să caute și el Omul cu lampa sa în plină zi ? Nu ar fi păcat dacă și el ar arunca cu ciudă lampa ?

-<De pace fidei> și <Fides una, ritus diversus>.

-Să facem posibilă pacea între religii și unificarea riturilor ! Cu mai multă stăruință.

-Deci în esență, Credința este doar Una ?!

-Să fie cumva mai mulți Creatori ? Fie posibil ? Doar pentru părțile noastre mici de Univers ? Pârâul acesta este aici al Domnului nostru, nu ? Mai devale, același pârâu ar fi o Creație a unui Dumnezeu taoist/daoist ori budist după tine ? Izvoarește din stâncă ! Și acea stâncă cine s-o fi creat-o oare ? Cine ? Dumnezeul cărei credințe ? Una poate anterioară din Țara Cathai, de mult uitată și pierdută ? Sau Dumnezeul Unic, Omnipotent, Atoateștiutor, Milostiv și Îndurător ?

-Deci <Fides una> nu e valabil doar pentru religiile Cărții ?

-Vezi bine că NU. Doar că pentru religiile Cărții ar fi mult mai ușoară o armonizare. Doar că ar trebui mult-mulț mai mult decât simplul dialog. Riturile sunt diferite: unii acceptă să împartă, în timp ce alții nu împart absolut nimic pentru că ei dăruiesc oricum Totul Domnului Dumnezeu. Dumnezeul este unul, dar riturile sunt diferite (unii împart. Alții nimic nu împart, căci ei dăruiesc Tot. Unii știu că nu știu, alții ar vrea doar să știe). Adică, până la urmă suntem fundamentali diferiți în viața pământească (și uneori ne certăm precum copiii), dar vom trăi între cei Drepti (între cei din urmă) în armonie deplină în Viața Veșnică viitoare. Deci: armonizarea e de fapt tare simplă (doar riturile diferă), numai că "nu se poate". Credincioșii adevărați sunt tare puțini și fideli dreptei credințe.

-Deci e simplu de armonizat ?

-Nu simplu. Foarte simplu. Numai că "nu se poate".

-De ce nu se poate ?

-Toți ai religiei Cărții avem aceeași Carte Sfântă: Vechiul Testament (Torah). Când citim din Torah suntem la fel. Când citim din Talmud, Noul Testament sau Coran suntem diferiți. Deci "nu se poate". Căci ar trebui armonizat Cuvântul cuvânt cu cuvânt. Ori, pentru noi și pentru musulmani, Domnul Isus este Cuvântul. Pentru cei de religie mozaică nu. Deci, pasaje din Cartea Sfântă diferă. Armonizarea e grea. Ar exista o posibilitate. Există pasaje, idei comune în Cărțile Sfinte ale credințelor: acestea pot fi armonizate. Se poate oficia o slujbă pe baza religiei unice cu sinteza Cărților Sfinte, după care se pot oficia slujbe particulare specifice riturilor.

-Să se poată ? Și de ce nu ar fi posibilă și o armonizare completă ?

-Pentru că lecția Iertării fără Sfârșit și a Iubirii Aproapelui mai mult decât pe noi înșine e o lecție tare grea pentru toți. Inclusiv pentru noi, cei drept-credincioși. Dar la Iubirea Inefabilă a lui Dumnezeu suntem la fel. Este aceeași lecție. Bun. Și-atunci, tu de ce faci ceea ce faci ?! De ce nu ai grijă de aproapele tău care va avea probleme cu stomacul de la apa din pârâu ? Și îți faci nevoile fără să respecti Creația Domnului ? "Să nu-mi vii cu lecția cea grea a Iertării fără Sfârșit și a Iubirii aproapelui căci nu ne vom mai înțelege deloc".

-De ce nu ?

-"Aici nu se mai înțelege nimeni cu creștinii după Sfântul Ioan Botezătorul, căci ei își fac abluțiunile ritualice mult prea des în apele curgătoare !" ... Iar din apele curgătoare nu bem toți (măcar la nevoie) ? Dar e o apreciere cu totul subiectivă (referitor la sabeeni), căci doresc de fapt să generalizez o observație.

-Și e bine sau e rău ?

-Trecerea de la cald la rece ne poate face să scăpăm puțini stropi de urină. Vezi până la urmă de ce nu ne înțelegem !? Pământul, Aerul, Apa sunt sfinte. Nu numai sufletele și trupurile trebuie să fie curate, ci și Apa, Pământul, Aerul să le menținem curate. Numai că nu sunt. <Cât despre voi... iată ce le-a zis Domnul Dumnezeu Suveran: "Iată-mă, eu voi judeca între oaia grasă și oaia slabă, pentru că... le-ați împuns întruna cu coarnele pe toate cele bolnave până le-ați imprăștiat afară... și voi judeca între oaie și oaie. Eu, Domnul Dumnezeu am vorbit, iar slujitorul meu David va fi o căpetenie în mijlocul lor... O voi căuta pe cea pierdută, o voi aduce înapoi pe cea rătăcită, îi voi lega rănilor celei zdrobite, dar o voi nimici... pe cea puternică. Pe aceasta o voi paște cu judecată... pașteți pe cele mai bune pășuni, iar pe celelalte pășuni ale voastre le călcați în picioare și că beți ape limpezi, iar pe celelalte le tulburați cu picioarele ?Oile mele să pască pe pășunea pe care ați călcat-o voi... și să bea apa pe care ați tulburat-o voi cu picioarele ? Voi, oile mele... oile pășunii mele, voi sunteți oamenii pământeni..."> Ezechiel 34:15-34:24; 34:31 (succesiunea versetelor răsturnată).

-Profetul menționează că DOMNUL se va îngriji de oile "pierdute" și le va restaura în țara promisă, cu acest sens trebuie citit pasajul anterior. Scrie: <"Căci așa a zis DOMNUL Dumnezeu Suveran: *Iată-mă, eu însumi îmi voi căuta oile și le voi îngriji...; și le voi scăpa din toate locurile în care au fost împrăștiate în ziua aceea de nori și de beznă adâncă. Le voi scoate dintre popoare, le voi aduna din țări... Le voi paște pe o pășune bună, iar locuința lor va fi pe munții înalți ai lui Israel*"> *Ezechiel 34:11-34:14*. Nu văd vreun alt sens.

-Doream să subliniez importanța menținerii Pământului, Aerului, Apei curate !

-Și de ce nu sunt menținute curate Pământul, Aerul, Apa ?

-Pentru că unii se scapă fără să vrea în Apa Sfântă, alții își îngroapă nevoile în Pământul Sfânt și tuturor le trebuie căldură pe timp de iarnă. Adică ard lemne în sobă și pe coșul de fum ies gaze și particule arse care murdăresc Aerul Sfânt". Cum arată versetul: <"Pe bani ne bem apa, plătim pentru lemnul nostru... *Moștenirea noastră le-a fost dată unor necunoscuți, casele noastre unor străini*"> *Plângerile 5:4-5:2*. De aceea nu ne putem înțelege unii cu alții (această observație am vrut să generalizez de fapt). Și atunci îl invocăm pe Dumnezeu și diferențele religioase. Dar nu acesta este motivul real. Ci altul. Unii mai au Apă și Aer curate (pentru că în mod natural reîmprospătarea este eficientă și superioară ritmului de impurificare), iar alții nu. Unii mai au resurse în Pământ bogat și roditor, alții nu. Iar cei care nu mai au, ar dori ca și alții să aibă problemele lor. Și atunci se invocă diverse motive: forța armatei, diferențele etnice ori deosebiri între popoare, crezul, deosebirea de nume a Domnului și altele. Deci unul dintre motive este și credința ori ritul, de fapt. În realitate, motivele reale sunt absolut cu totul altele.

-Deci Totul are sens !

-Totul are sens ! <"Voi încheia cu ele [*oile mele*] un legământ de pace.... Voi face o binecuvântare din ele... și voi face să cadă ploi bogate la timpul lor. Vor fi ploi de binecuvântare... Și vor ști că eu sunt Domnul Dumnezeu când le voi rupe jugul și îi voi scăpa din mâna celor ce îi foloseau ca sclavi... vor locui în siguranță și nimeni nu îi va face să tremure... nu vor mai fi răpuși de foamete în țară..."> *Ezechiel 34:25-34:29*.

-Promisiune de timpuri prielnice...

-Da. Cu referire probabilă la perioada ulterioară reconstruirii Marelui Templu (cca. 520 î.e.n.). Scrie Profetul Habacuc despre păcatul mândriei care necinstește sufletul, despre vinul înșelător ce duce la aroganță, despre pericolele îndatorării și înmulțirii a ceea ce nu ne aparține, căci plățile dobânzilor ne vor <scutura violent>, de pericolul câștigului necinstit pentru a ridica cuib la înălțime <pentru a scăpa din strânsoarea nenorocirii>: Căci <o piatră din zid va striga tânguindu-se și o bârnă din acoperiș îi va răspunde>, <căci popoarele se ostenesc doar pentru foc și... națiunile se obosesc în zadar>, pericolul intoxicărilor (la care se adaugă mânie și furie), pericolul cruzimii față de organismul viu al pădurilor și față de diversele vietăți ale naturii și de pericolul idolatriei (închinarea la "bucăți de lemn" și "pietre mute"). Căci și chipurile cioplite ori statuile turnate, bucățile de lemn ori pietrele mute sunt doar alcătuiți de dumnezei fără valoare ale unui învățător care predă minciuni. Și conchide <"Dar Domnul este în templul său sfânt. Tot pământul să tacă înaintea lui !"> *Habacuc 2:1-2:20*. Și mai scrie:<"Dacă pământul meu/a strigat împotriva mea/după ajutor/și brazdele lui au plâns/împreună,/dacă i-am mâncat rodul/fără să dau bani/și am făcut/să suspine sufletul/proprietarilor lui,/atunci în loc de grâu/să iasă spini/și în loc de orz, buruieni urât mirositoare"/Cuvintele lui Iov/s-au terminat> *Iov 31:38-31:40*. Căci învață Înteleptul: <"Fiul meu, respectă porunca tatălui tău și nu părăsi legea mamei tale... Căci porunca este o lampă, legea este o lumină, iar muștrările și disciplina sunt calea vieții... Hoțul nu este disprețuit dacă fură ca să-și sature sufletul când îi este foame... Dar oricine comite adulter cu o femeie este lipsit de inimă; cine face așa își pierde sufletul"> *Proverbele 6:20-6:32*.

-Iar întreb... Și de ce nu a ales Marele Khan creștinismul ?

-Marele Khan Bulan al khazarilor a aplicat criteriile cele mai raționale pentru a alege <în urma comparației intrinseci>. Deci, alegerea sa a fost absolut rațională conform unei logici aparte. Din Sfânta Scriptură, din ceea ce noi numim Vechiul Testament este comun tuturor religiilor. Iar despre Pentateuh se afirmă fără drept de echivoc că este inspirat de Dumnezeu. Căci alegerea secundă este (absolut pur teoretic vorbind) alegerea cea mai rațională (*Notă exp.: Cornea- "Turnirul khazar. Împotriva relativismului contemporan", Polirom, Iași 2003, pag. 76-83, "teorema lui Arrow": <alegerea colectivă= agregarea alegerilor individuale ale membrilor unui grup este ori irațională, ori nedemocratică, ori ambele>; "Al Doilea câștigă": <opțiunea secundară și nu cea primară obține, mai greu și mult mai târziu, ce-i drept, diferența hotărâtoare; subsidiarul latent și mai fragil are prioritate asupra dominatorului aparent> *în baza logicii <comparației intrinseci>, <cu o singură condiție: opțiunile să nu fie perfect independente> și presupunând că <situația de dependență tacită a*

unor opţiuni de altele este, de fapt, cu mult mai frecventă decât aceea de totală independenţă a lor>)*. Dar pur teoretic. El, Marele Khan Bulan a ales preceptele Vechiului Testament. Considerate de toţi propovăduitorii prezenţi la curtea sa drept fundament religios al propriilor rituri. Teoretic, ritul karait e ceea ce ne uneşte pe Toţi. În realitate, ei s-au oprit acolo strict cu credinţa. Atunci, alegerea secundă e o alegere pur raţională numai teoretic. Şi în rest, ei nu mai cred altceva. Pe de altă parte, alegerea secundă este DOAR în rest o alegere raţională. Dar nu în domeniul etic şi religios. Este o opţiune extrem de raţională în compararea a trei posibilităţi. De ce ? Pentru că elimină minimele şi maximele (adică extremele), reţinând logica intrinsecă. Adică e o alegere logică. De aceea !

-Şi e bine sau nu ?!

-Prima alegere este o alegere pragmatică (materialistă), a doua alegere este cea mai raţională (adică logică, în sensul că elimină minimele şi maximele, deci extremele). Iar cea aşazis "perdantă": a treia alegere este chiar alegerea sufletului, a căldurii inimii.

-Nu înţeleg mai nimic. Adică, de ce ceea ce nu aş alege ar fi preferabil ? Pentru mine nu are sens. Am o alegere, atunci merg cu acea alegere până la capăt. Dar !? ... Totuşi, de ce nu mai cred şi altceva cei de rit karait ? Care ar fi motivul ?

-Dumnezeu e Unul. Credinţa e Una. Riturile diferă. La Sfintele Cărţi ale Vechiului Testament se rezumă ei. Doream însă să vorbesc despre altceva. Sufletele nu trebuie să fie întinate de nimic. Dar şi Apa, Pământul, Aerul trebuie să fie curate ca să putem trăi. În realitate, nu ne putem opri la Vechiul Testament. Căci trebuie să salvăm Lumea în care noi şi Creaţia Vie şi Nevie trăim. Dacă nu o salvăm, dispărem. Şi nu numai Creaţia, ci şi umanitatea.

-De ce ar dispărea Creaţia ? Pare improbabil, o totală imposibilitate. Şi îmi pare o previziune mult prea sumbră şi departe de adevăr.

-Admitem că cele ce există sunt trecătoare. Dar Creaţia are dreptul ei la regenerare, nu-i logic !? Şi de ce am presupus astfel ? Pentru că Omenia e tot mai puţină. Căci şi buni şi răi ne poticnim la lecţia Iertării fără Sfârşit şi a Iubirii aproapei mai mult decât pe noi înşine. Mai ales faţă de Creaţie. Şi dacă ritmul de regenerare al Creaţiei ar fi poate inferior ritmului de dispariţie datorat extinderii nesăbuite a umanităţii şi a cupidităţii *omului* şi a speciilor ce coexistă cu *omul* şi prin domesticire ar fi favorizate de acesta ca fiind utile ? Mă refer la restul Creaţiei aflate în mediul natural în ceea ce noi denumim viaţă sălbatică (Creaţia în firescul ei).

-De ce mai mult decât pe noi înşine ? Ca pe noi înşine ! Aşa înţeleg eu.

-Off. Căci dacă nu ne iubim suficient pe noi înşine, cum ne vom purta cu aproapele nostru ? Căci şi orice fiinţă ori făptuire (piatră, stâncă, etc.) din Creaţie e aproapele nostru. Cum să ierţi şi să iubeşti un ţânţar care te bâzâie să te înţepe ? Aici, cultul Jain Dharma ne oferă teoretic lecţii tuturor. Numai că cei ai cultului Jain Dharma nu cred în existenţa Unui Dumnezeu. Adică ei aparţin unei religii fără Dumnezeu !? Trebuie în consecinţă stabilite zone propice şi protejate "universal" (măcar tacit, dacă nu explicit; dar ar fi bine explicit) unde Creaţia să se regenereze accelerat. Asta e. De aceea nu ne putem înţelege. Apa, Aerul, Pământul trebuie să rămână obligatoriu curate. Dar umanitatea are totală nevoie şi de toată diversitatea şi complexitatea Creaţiei.

-Altfel nu se poate ?

-Să se poată altfel ?

-Nu ştiu. Mă tot gândesc la Diogene din Sinope.

-Era forma sa de protest împotriva lipsei de moralitate a concetăţenilor săi. Aşa a protestat el. Şi el a trăit în timpul său, iar el a dorit de la concetăţeni mai multă moralitate decât aveau ei. El a pus o singură întrebare. Şi alţii propun pentru uzul raţionamentelor seturi de întrebări ajutătoare: cine, ce, unde, cum, când, de ce (*Notă exp.: Calvin William- "Cum gândeşte creierul. Evoluţia inteligenţei", Ed. Humanitas, Bucureşti, 2007, pag. 16*). Utile în raţionamente uzuale, la ce ne-ar folosi acest set de întrebări în cunoaşterea Absolutului ? Pare că la nimic.

-Am să mă refer acum la altceva. Delegaţia creştină din Najran, condusă de prinţul Abd al-Masih, povăţuitorul Al-Ayham, episcopul Abu Haritha ben 'Alqama îl întâlnesc pe Profetul Mahomed în anul zece după Hegira. În întrevederea cu Profetul, ei pledează pentru natura divină a Domnului Isus (aducerea celor trecuţi în nefiinţă la viaţă, naşterea imaculată, apartenenţa la Sfânta Treime, doctrină care nu era clar exprimată pe când Sfântul Pavel a scris scrisoarea către Efeseni *Efeseni 4:5-4:6* şi respectiv Corinteni *1 Corinteni 12:4-12:7* pentru că pur şi simplu mişcarea era o sectă în cadrul religiei mozaice). Dar pare să nu fost suficient ca Profetul

să fie convins. La afirmațiile Profetului Mahomed (Domnul e veşnic viu; fiul trebuie să semene părintelui; Domnul ia în seamă toate lucrurile, le apără, le păstrează și le dăruiește; știința și preștiința Domnului Dumnezeu sunt nețârmurite; Domnul nu are nevoie de hrană și apă, pe când Domnul Isus se hrănea, bea și avea necesități), ei au tăcut, dar au continuat să tăgăduiască. Dar tot Profetul Mahomed a recunoscut explicit pe Isus ca Messia/Mashiach/(Al-Masih). Pe de altă parte, în *Sura 3- Familia Imran, versetul 59* stă scris: <Înainte de Dumnezeu/Allah/Elaha-Alaha/Elohim, Isus este asemenea lui Adam, pe care EL l-a făcut din lut și i-a zis lui [Fii] și el a fost>. Este arătată clar nașterea imaculată din Sfânta Fecioară Maria. Sfântul Coran preia din Sfânta Scriptură, căci stă scris: <A doua zi, Ioan era cu doi dintre discipolii săi și uitându-se la Isus care trecea pe acolo a spus: "Iată Mielul lui Dumnezeu !"... Andrei, fratele lui Simon Petru era unul dintre cei doi care auziseră ce spusese Ioan și îl urmaseră pe Isus. El l-a găsit mai întâi pe fratele său, Simon și i-a zis: "Noi l-am găsit pe Messia !". Și l-a condus la Isus. Uitându-se la el, Isus a zis: "Tu ești Simon, fiul lui Ioan; te vei numi Chifa (*Petru*)"> *Ioan 1:35-1:42*. Această mărturie ar fi o bună dovadă în sensul concilierii (inițiale) dintre creștinism și creștinii după Sfântul Ioan Botezătorul (adeptii Sfântului Ioan au parcurs calea unei învățături cu influențe gnostice. Nu e clar și nu putem cunoaște caracterul învățăturii Sfântului Ioan Botezătorul în momentul propovăduirii sale. El este mai degrabă moralist și tradiționalist -prin educație, căci descindea dintr-un preot, fiind un nazireu în adevăratul sens al termenului-, decât gnostic. Căci influențele gnostice ale creștinilor după Sfântul Ioan Botezătorul ar putea să fie ulterioare). În plus, în Coran se amintesc adversitățile dintre evrei (iudaizanți ?) și creștini pe tema dublei naturi a Domnului Isus (contradicțiile și neînțelegerile par a fi mari). Între cele două comunități nu pare a exista un dialog adevărat, ci mai degrabă o ceartă ca "între copii" (cu atât mai mult cu cât în Najran erau și evrei). Dacă erau iudaizanți messianici, Banu Qurayza par a fi la mijloc, cumva. În acest caz, Banu Qurayza ar fi declarați de partea israeliților/iudeilor (căci sunt iudaizanți), nedecarat de partea lui Hristos. Dar bărbații din Banu Qurayza vor alege moarte martirică după cucerirea fortificației lor, în locul acceptării noii credințe, cea islamică. Adică aleg să moară de moarte martirică exact cei concilianți între israeliți/iudei și creștini. Pe de altă parte, este adevărat că ei puteau proveni și dintre leviți (dintre coreiți *Numerale 26:58; 1 Cronici 9:19*). Și unii Qurayșiți (probabil cei descendenți din creștini) sunt numiți: "ei sunt cei ce nu știu". Profetul Mahomed aparținea tribului aristocratic meccan Qurayșit (*Notă exp.: El Badawi-"The Qur'an and the Aramaic Gospel Traditions", Routledge, New York, 2014, pag. 3*). În Vechiul Testament scrie: <"Cine ești tu, munte mare ? În fața lui Zorobabel vei fi un ținut neted. El va aduce piatra cea mai de sus și va fi aclamată: *Cât este de încântătoare ! Cât este de încântătoare !*"> *Zaharia 4:7*. *Zerubbabel/Zorobabel* este un lider al celor reîntorși din exil ("fiii exilului" *Ezra 4:1*, Zorobabel este un demnitar cu ascendență regală) în sec. al V-lea (al VI-lea ?), guvernator al Persiei pentru provincia Iuda și cel care a inițiat reconstrucția Marelui Templu (se pare că temelia -fundația- e atribuită lui Şeşbațar, dar meritul reconstrucției i se datorează lui Zorobabel -cu observația că Şeşbațar pare a fi numele persan al lui Zerubbabel/Zorobabel-). Scrie clar despre pelerinajul la Mecca practicat în Islam și despre simbolul central religios din Mecca. Iar *versetele 49-51, Sura 3- Familia Imran* consemnează asemenea: <Și trimis la fii lui Israel [Isus le va zice]: "Eu vin la voi cu semn de la Domnul vostru ! Eu plămădesc pentru voi din lut ca o pasăre și suflu asupra sa și se va face o pasăre vie, cu voia lui Dumnezeu ! Și-i voi tămădui pe orb și pe lepros, și-i voi învia pe cei morți, cu voia lui Dumnezeu. Eu vă voi vesti ceea ce mâncați și ceea ce păstrați în casele voastre. În aceasta este un semn pentru voi, dacă voi sunteți credincioși. Eu întăresc ceea ce a fost revelat în Tora mai înainte de mine și vă voi îngădui o parte din cele ce v-au fost oprite. Eu v-am adus semne de la Domnul vostru, deci fiți cu frică de Domnul și dați-mi ascultare ! Domnul este Stăpânul meu și Stăpânul vostru. Așadar, adorați-L pe EL. Aceasta este o cale dreaptă !">.

-Ce să însemne toate aceste consemnări din Cartea Coranului ?

-<Fides una, ritus diversus>. Scris clar și fără echivoc în Coran. Între credințele avramice poate exista armonie. Dacă se dorește cu adevărat !

-Prințul Abd al-Masih al creștinilor din Najran cine putea să fi fost ?

-Poate să fi fost un descendent din familia Domnului Isus (sau/și a Sfântului Ioan Botezătorul). Rudele Domnului Isus și descendenții lor par a fi denumiți desposini. E o opinie desigur, obținută exclusiv prin deducție în baza numelui (*al-Masih*). Nu aş putea știi cu certitudine. Marii Preoți (după cum am aflat) recunoșteau explicit că Ioan Botezătorul era considerat ca Profet în popor și se temeau de mânia poporului (ei nu contestă opinia populară, înșiși văzând în Sfântul Ioan Botezătorul o răsunătoare voce profetică). Iată ce transpare din Sfânta Scriptură peste timp fără de tăgadă. Și totuși, ceea ce percepeau ei era adevărul

adevărat ! Că Sfântul Ioan Botezătorul era o voce și o personalitate profetică era incontestabil. El fascina mase mari de oameni și prin traiul său sobru și mesajul său el s-a dovedit Sfânt. <Adevărat vă spun că, între cei născuți din femei, nu s-a ridicat unul mai mare decât Ioan Botezătorul; dar cine este mai mic în Împărăția cerurilor este mai mare decât el> *Matei 11:11*. Iar despre sine spune deschis: <Nu se vând oare două vrăbii cu un ban ? Și niciuna nu va cădea pe pământ fără știrea Tatălui vostru; dar vouă chiar perii capului, toți vă sunt numărați. Deci nu vă temeți ! Voi sunteți mai de preț decât multe vrăbii. Deci pe oricine Mă va mărturisi înaintea oamenilor, îl voi mărturisi și Eu înaintea Tatălui meu care este în ceruri> *Matei 10:29-10:32*. Și tot el afirmă, răsturnând porunca iubirii, de o manieră explicită natura sa divină: cine nu îl iubește pe Domnul Isus mai mult decât aproapele său nu este vrednic de Dânsul. Atunci, să ne mai mirăm că unii au susținut (în frunte cu Sfântul Apostol Toma/Thomas Geamănul, zis în popor și Necredinciosul): "Eu vă spun vouă doar ce-am văzut și auzit cu ochii și urechile mele. Nu are cum !", adică nu se putea decât ca Domnul Isus să fie de natură divină. Și așa ei au văzut în natura Domnului doar divinitatea sa ?!

-Și atunci ?

-Să credem și să urmăm Calea. Restul vine de la sine. Evanghelia după Matei scrie: <Iar cei unsprezece ucenici au mers în Galileea, la muntele unde le rânduisese Isus. Și, când l-au văzut, I s-au închinat, dar unii s-au îndoit. Și Isus, apropiindu-Se, le-a vorbit, spunând: "Toată puterea Mi-a fost dată în cer și pe pământ. Mergeți și faceți ucenici din toate națiunile, botezându-i pentru numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-i să păzească toate câte v-am poruncit ! Și, iată, EU sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului"> *Matei 28:16-28:20*. Și Ioan scrie: <"Cine crede că Isus este Hristosul s-a născut din Dumnezeu și cine îl iubește pe cel care a născut, îl iubește pe cel care s-a născut din el. Prin aceasta știm că îi iubim pe copiii lui Dumnezeu: dacă îl iubim pe Dumnezeu și îndeplinim poruncile sale, iar poruncile sale nu sunt grele, pentru că tot ce s-a născut din Dumnezeu învinge lumea. Și iată victoria care a învins lumea: credința noastră"> *1 Ioan 5:1-5:4*.

-De când s-a stins focul, mâncarea în ceaun s-a răcit și noi am uitat să mâncăm !

-Vreme e pentru toate ! Măine de dimineață ne ducem la slujbă în sat. Măcar de bisericuța era gata, mare bucurie ar fi fost ! Dar vom făptui după voia Părintelui episcop.

-Așa și trebuie.

-Părinte ? De ce nu ar fi utile setul de întrebări ajutătoare: "cine, ce, unde, cum, când, de ce" în cunoașterea Absolutului ?

-Pentru că de fapt nu cunoaștem nimic. Am să mă explic. Iată că Plotin privea Universul ca pe un organism viu, cu un Corp și cu un Suflet, ambele distincte. Deci noi (după Plotin) am trăi într-o lume care constituie componentele sau "cărămizile" de alcătuire al unui organism viu. În acest caz, pentru un Univers ca un organism, logic ar fi procesul de generare sau de naștere. Dar dacă Universul ca organism viu este într-o fază incipientă, altfel spus ca într-o matcă ? Să spunem altfel: există un Creator, un Univers vizibil și o modalitate de intervenție a Creatorului în Creație, în Universul vizibil. Atunci avem două entități echivalente: Creator, Creație și un mod de intervenție în Creație. Apoi: ce semnifică complementaritățile animat-inanimat, viață-nonviață ? Apoi: realitatea pe care o percep există în mod real (fizic și exterior și independent de voința mea) sau este o creație a rațiunii, adică un spațiu al ideilor ? Altfel spus, real sau virtual ? Trăirea e în materialitate sau într-un spațiu al ideilor ? Faptul că vorbim sau scriem înseamnă că influențăm petrecerea unor evenimente ? În ce mod și cum pot influența niște idei scrise sau discutate pe cineva care nu ar avea cunoștința de aceste idei ? Sau sunt mentalitățile și modurile de viață care se exprimă în acțiunile oamenilor (conștiente sau inconștiente) și care la un mod dat găsesc expunere exponențială și în scris ? Altfel spus, mentalitatea de grup induce fapta rătăcitoare și în final "se exprimă" și în spațiul ideilor (să le spunem eventuale prilejuri de rătăcire) sau invers ? Nu putem știi. Când discuți despre ceva, cauzalitățile sunt exterioare-independente de voința mea sau interioare-dependente de voința mea ? Dacă eu cred ceva și sunt convins, dar de fapt nu este așa, dar mărturisesc și destăinui neadevărul pe care eu îl cred adevăr este păcat ? Trăim în convenția unei lumi reale sau imaginate ? Dacă ceva în trecut s-a petrecut greșit, așa putea repara încă din trecut ?

-Întrebări doar !

-Da. Apoi: ceea ce trăim e în stare de vis sau de veghe ? Altfel spus, faptul că acum discutăm e un vis (adică în somn sau repaus) sau în stare activă reală și de veghe ? Tot ceea ce cunoaștem e dobândit, indus sau imaginat ? Există trăiri și în stările de vis ? Și cum induc sau înrăuresc evenimentele din stările de veghe ? Să recunoaștem în sfârșit cât de puțin știm noi de

fapt ! Ce înseamnă exterior-interior, închis-deschis, cald-rece, dens-rar, greu-ușor ? Sunt noțiuni duale, nu ternare. Dar dacă gândim în noțiuni ternare ?

-Oo, așa nu mai terminăm vreodată.

-Sunt întrebări care se ridică. De tot felul. Apoi, schimbările se produc exclusiv trecut-prezent-viitor sau și viitor-prezent-trecut ? Cauzalitățile sunt directe cauză-efect sau indirecte ? Causă-stare staționară-efect1/efect2 ? Deci nu e simplu. Dimensiunea cauzei influențează dimensiunea efectului ? Ce să însemne oare indivizi-interacțiuni-societate ? Dependent convențional, dependent nerelaționat sau independent ? Câtă complexitate au interacțiunile dintre indivizi și cum influențează oare acestea în bine sau nu întregul curs al societății ? Interacțiunile cu natura ce influențe induce ? De ce nu cooperăm benevol și echitabil cu alte specii ?

-Nu înțeleg totul.

-Evident. Poate nici nu e ceva de înțeles. Atunci ? Am să mă refer la substantivul Tot ! Cum gândesc, cum raționez: întreg sau părți ? Adică: unitar sau fragmentar ? Care e sensul natural al vieții ? Cum putem comunica între specii ? De ce oare nu putem comunica și să ne înțelegem decât cu membrii aceleiași specii ? De regulă... Uneori, doar vorba vine că ne înțelegem ! Lumea prea-înaltă (cerească) și lumea pământeană interferează mult, puțin... sau nu există interacțiune ? Ne influențează cerul înstelat sau noi îl influențăm cumva. Cum, când, în ce mod pot să intervin. Ce înseamnă lumină ori întuneric ? Reflexivitate: absolut necesară, cred eu !

-Și ce știm de fapt ?

-De fapt, ceea ce cu certitudine știm este că nu știm. Numai că unii vor alege VIAȚA veșnică tocmai pentru că ei știu că nu știu !

-În ceea ce privește cele ce ați spus... Noi considerăm că avem o existență. Deci toate acele întrebări "care se ridică" sunt doar ipoteze.

-Filosofii își pun întrebări, Markos. Și încearcă să și răspundă la ele.

-Nu am spus decât că acele întrebări nu au fundament.

-Oare ?

-Și au ?

-Tocmai. Nu știu să răspund. Destul de probabil ar fi că nu au. Aici sunt de acord. Pot fi doar ipoteze. Dar ar putea fi probat ? Asemenea, ceea ce s-a petrecut în existența vremelnică pământeană a Domnului Isus este miraculos. Nu avem de unde cunoaște mai multe detalii, decât cele pe care le avem ca date sigure de Sfintele Evanghelii. Contemporanii sunt martorii Săi. Deși a avut un număr mic, dar foarte stabil și fidel de discipoli care-l urmau constant, comparativ cu Sfântul Ioan Botezătorul, care era adorat de mulțime, de la un moment dat a asumat stilul profetic și vindicativ al Sfântului Ioan Botezătorul. Îndulcindu-l cu mesajul Său de iubire a aproapelui.

-Număr mic (restrâns) de discipoli ?

-În sensul nu de mulțimi care să-l urmeze în propovăduiri pe distanțe mari (comparativ, predicarea Sfântului Ioan Botezătorul pare a se fi întins pe o durată îndelungată de timp). După numirea celor doisprezece apostoli, la un moment dat numește șaptezeci de predicatori itineranți care mărturisesc cu bucurie: <"Doamne, chiar și demonii ne sunt supuși când folosim numele Tău"> *Luca 10:17*. Era în anul 32 după Sărbătoarea Colibelor. Într-un moment relativ dificil de datat (înainte ori după numirea celor șaptezeci ?), pe când se aflau în Galileea la Capernaum în casă *Marcu 9:33*, Ioan pomenește de un exorcist care scotea demoni folosindu-se de numele Domnului Isus și pe care ei au încercat să-l oprească: <"pentru că nu este unul de-ai noștri">. Li se răspunde de către Domnul Isus: <"cine nu este împotriva voastră este pentru voi"> *Luca 9:49-9:50; Marcu 9:38-9:41*, dovadă că Domnul Isus mai unsese și alți predicatori itineranți cu timpul (fără cunoștința apostolilor ori a altor discipoli: "nu este unul de-ai noștri"). Domnul Isus constată la un moment dat: <"Da, secerișul este mare, dar lucrătorii sunt puțini. Rugați-l deci pe Stăpânul secerișului să scoată lucrători la secerișul său"> *Matei 9:37-9:38*.

-Ce să înțelegem ?

-Că atunci când a propovăduit în spații deschise, Domnul Isus captiva, fascina și înduioșa sufletele celor ce-l ascultau, vorbindu-le pe larg și cu multă căldură. El le cerea celor cărora le sădise în conștiință și inimă Cuvântul Domnului nu să-l urmeze, ci să propovăduiască și să scoată spirite rele. Despre unii exorciști din regiunea Efes *FA 19:17* (cei șapte fii ai-lui

Sceva, preot principal de rit mozaic, dar israelito-creștin) pomenește *Faptele Apostolilor* (ei foloseau numele Domnului Isus pentru a scoate spiritele rele *FA 19:13-19:17*). Căci scrie: <"Și toți erau uluiți, încât au început să vorbească între ei, zicând: *Ce este aceasta ? O învățătură nouă ! El le poruncește cu autoritate chiar și spiritelor necurate și ele îl ascultă*. Și vestea despre el s-a răspândit imediat peste tot, în tot ținutul Galileii"> *Marcu 1:27-1:28*. Căci atunci când îi trimite în predicare, Domnul Isus sfătuiește: <"Nu mergeți pe drumul națiunilor... ci mai degrabă mergeți la oile pierdute ale lui Israel... Fiți prudenți ca șerpai, dar inocenți ca porumbeii... Îi este destul discipolului să ajungă ca învățătorul lui și sclavului ca stăpânul lui... De aceea să nu vă temeți de ei, căci nu este nimic acoperit care să nu fie descoperit și nimic ascuns care să nu fie cunoscut. Ce vă spun eu în întuneric să spuneți la lumină și ce auziți spunându-se în șoaptă să predicați de pe acoperișul caselor"> *Matei 10:5-10:27, extras din Matei 10:5-10:42*.

-Unii împotriviți ne spun astfel: ce importanță ar avea cele petrecute în urmă cu așa de mult timp ? Câtă apă să se fi scurs în mări și oceane de atunci ?!

-Are importanță. E o schimbare fundamentală de paradigmă între scrierile din Vechiul și Noul Testament. Ceea ce nu înseamnă decât că Evangheliile completează Vechiul Testament. Dar și că Noul Testament trebuie înțeles prin raportare la Vechiul Testament. Aș compara principiile pe care le regăsim predominant în scrierile Cărților Vechiului Testament (exceptând Cărțile Iona și poate Zaharia și Iov) cu doctrina confucianistă. Iar Noul Testament (plus Iona și poate Zaharia și Iov) cu daoismul (ori cu o sinteză predominant daoistă, îmbinând concepte confucianiste). Dar parabolele din Evangheliile nu sunt deloc ușor de înțeles, de priceput. Ori, această schimbare de paradigmă ne este prezentată de însuși Domnul Isus în *Matei 5:20-7:27*. Și în Profetul Iona există elemente care evocă bunătatea neșarmurită a lui Dumnezeu (și care fac din Iona oarecum un precursor al nebulilor întru Hristos -exprimat desigur de o manieră "exagerată"-). Profetul Iona este un autentic excentric și un original din toate punctele de vedere. După ce predică pocăința și ascultarea de Dumnezeu în Ninive, se ceartă cu Domnul Dumnezeu, căci așteptând să vadă dacă sfârșitul cetății urma să se făptuiască, el își dorește să moară *Iona 4:1-4:4*. Domnul întreabă: <"Pe drept te-ai aprins tu de mânie ?"> *Iona 4:4*. Apoi, Iona se mâniază continuu și invocă iar moartea sa, căci curcubeta care-l proteja de soare se uscăse. Și el suferea. Domnului Dumnezeu îi răspunde Iona cu mare ciudă: <"Pe drept m-am aprins de mânie, până la moarte !"> *Iona 4:9*). Căci plângea după curcubetă.

-De altfel, întregă scurta *Carte Iona* este extrem de interesantă. Modul cum deplânge el uscarea curcubetei și "mânia sa aprinsă pe drept, până la moarte" nu exprimă de fapt decât încrederea sa deplină în Domnul Dumnezeu, binevoitor și îndurător, încet la mânie și bogat în bunătate iubitoare și căruia îi pare rău de nenorocire: <"Acum, o, Domnul meu, ia-mi, te rog, sufletul, căci mai bine să mor decât să trăiesc !"> *Iona 4:1-4:3*.

-Da. Dumnezeu s-a arătat îndurător față de locuitorii din Ninive <"care nu știu să deosebească dreapta de stânga lor, ca să nu mai punem la socoteală multele animale de acolo ?"> *Iona 4:11*. Continui. Căci, până la urmă, ce mesaj rămâne esențial din Vechiul Testament, dacă nu cuvintele: <Domnul Dumnezeuul tău va circumcide inima ta și inima urmașilor tăi ca să-l iubești pe Domnul Dumnezeuul tău, din toată inima ta și din tot sufletul tău, ca să trăiești> *Deuteronom 30:6*; reluat în *Ieremia 4:4*; *9:26*. Întrebat de unul dintre discipoli despre această chestiune, Domnul Isus răspunde acestuia: <Dacă așa de folos era, Tatăl nostru ne-ar fi ivit din pântecul prea-bunei mame născătoare gata circumciși. Mai degrabă, circumcizia cu adevărat în spirit este aceea înălțătoare, înainte de toate"> *Gospel Thomas/GTh v.349-353*. Domnul Isus ne-a spus: să ne iubim aproapele ca pe noi înșine. Și eu adaug: iubește-l chiar mai mult decât pe tine însuși (căci, dacă pe tine însuși nu te iubești destul... ? Și am să adaug: de ce să suferi tu -Markos- de lipsă de îndrumare spirituală dacă eu voi menține, prelungi -ori poate chiar perpetua: atunci când s-a spus tot ce era de spus- legământul tăcerii ? Sau poate îl va perpetua binecuvântatul sfârșit ca și carnea mea să fie salvată...!? Nu de aceea a scurtat Domnul Dumnezeu zilele omului pe pământ (<căci "depărtarea de rău este priceperea"> *Iov 28:28*) la o sută douăzeci de ani ? Pentru ce ? <"Căci el nu este decât carne"> *Geneza 6:3* și pentru ca omul să se teamă de YHWH, deci să-și dorească cunoașterea Domnului Dumnezeu). Și așa și este, prin făptuiri bune și prin circumcizia inimii îl iubim pe Domnul Dumnezeuul nostru și implicit pe aproapele nostru, care nu este decât sufletul nostru care ne este dat cu împrumut. Elocventă este rugăciunea regelui Ezechia, care s-a rugat pentru israeliții din popor ("din Efraim, din Manase, din Isahar și din Zabulon" *2 Cronici 30:18*), căci ei nu se curățiseră (spre a mânca Paștele): <"DOMNUL, care este bun, să fie îngăduitor cu oricine și-a pregătit inima să-l caute pe adevăratul Dumnezeu, pe DOMNUL Dumnezeuul strămoșilor lui, chiar dacă nu s-a purificat pentru ce este sfânt. Atunci, DOMNUL l-a ascultat l-a ascultat pe Ezechia și a vindecat poporul"> *2*

Cronici 30:18-30:20. "Să ne pregătim inima să-l căutăm pe adevăratul Dumnezeu", astfel explicitează regele Ezechia circumcizia "inimii" (chiar dacă curățirea=purificarea era inadecvată. Este în acord cu *Numererele 9:10*: <"Dacă un om dintre voi sau din generațiile voastre va fi necurat din cauza unui suflet sau se va afla în călătorie departe, să pregătească și el jertfa pascală pentru DOMNUL">. Motive de necăruție sunt arătate în *Numererele 5:2* (pentru oameni simpli) și abținerea de la femeie era condiție de sfințire *1 Samuel 21:4-21:6*, iar Legea referitoare la Paște în *Exodul 12:43-12:49*. <"Dar dacă nici așa nu mă veți asculta și dacă vă veți împotrivi mie, ... da, Eu Însuși vă voi pedepsi de șapte ori pentru păcatele voastre... Veți pieri printre națiuni și țara dușmanilor voștri vă va mânca... Poate că atunci inima lor necircumcisă se va umili și atunci vor plăti pentru nelegiuirea lor... În pofida tuturor acestor lucruri, când se vor afla în țara dușmanilor lor Eu nu îi voi respinge, nici nu îi voi privi cu dezgust așa încât să-i nimicesc, încalcând legământul meu cu ei, căci eu sunt DOMNUL Dumnezeuul lor"> *Leviticul 26:27; 26:38; 26:41; 26:44*. Cine ne este mai aproape decât sufletul nostru ? Și dacă pe tine însuși nu te iubești destul ? Stă scris: <Atunci omul a zis: "Aceasta este în sfârșit os din oasele mele și carne din carnea mea ! Ea se va numi Femeie [*ishshah*], pentru că a fost luată din bărbat [*ish*]">. Iată de ce va lăsa bărbatul pe tatăl său și pe mama sa și se va alipi de soția sa și vor deveni o singură carne. Și amândoi -omul și soția lui- erau goi și totuși nu le era rușine> *Geneza 2:23-2:25*. <Ce este mai aproape, tu însuși sau mărirea ? Ce e mai însemnat, tu însuși sau câștigul ? Ce e mai demn de a îngriji, a pierde sau a căpăta ? *Cu cât vei căuta mai mult mărirea și câștigul, cu atât mai mult trupul și spiritul vor osteni. Agonising neîncetat, primejdiile te vor pândi*> și <Prin urmare, ființa slujește drept reazem, iar Spiritul Sfânt aduce folosul> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 47; 122*). Căci de drept (și de fapt), sufletul aparține Domnului Dumnezeului nostru, iar soțul se alipește de soția sa și <vor deveni o singură carne> *Geneza 2:24* și -implicit- un singur spirit conform versetului <Dumnezeu spiritului oricărei cărnii> *Numererele 16:22*. Este invocația rostită de Moise și Aaron în favoarea adunării greșite a israeliților și este la singular și pentru spirit, dar și pentru carne. Rostește Domnul Isus: <"Așa că nu mai sunt doi, ci o singură carne. Deci: ce a pus Dumnezeu în același jug omul să nu despartă"> *Marcu 10:8-10:9; Matei 19:5-19:6; 1 Corinteni 7:11*. Și-atunci, de ce a dat Moise Legea ? Dacă nu ca să fim ai Domnului Dumnezeului nostru, căruia îi aparținem de fapt și de drept ? <"Bărbații din Ninive se vor scula la judecată..., pentru că ei s-au căit la predicarea lui Iona, dar iată că aici este unul mai mare decât Iona. Regina sudului va fi sculată din morti la judecată..., pentru că ea a venit... ca să audă înțelepciunea lui Solomon, dar iată că aici este unul mai mare decât Solomon"> *Matei 12:41-12:42*. Ori: cum a spus Domnul Isus că nu va pierde nimic din ce este al Dânsului, aceasta e speranța promisă !

-Ați spus că între creștinii din Najran și iudaizanții din Arabia și Yemen erau neînțelegeri. Care putea să fi fost motivul ?

-Iudaizanții erau și în Najran. Motivul neînțelegerilor teologice: persecutarea creștinilor. Avuseseră de suferit de pe urma multiplelor prigoane. Sursa neînțelegerilor nu era exclusiv deci de natură teologică. Se contrau mai mult ca niște copii. Pentru că erau de fapt mai multe cele care îi uneau, decât cele ce puteau să-i despartă.

-Dar persecuțiile nu veneau neapărat și din partea evreilor. Mai degrabă din partea politeiștilor.

-Regele de religie mozaică Dhu al-Nuwas din Himyar inițiasă acțiuni represive împotriva comunității creștinilor din Najran, cu pierderi de vieți omenești. A fost motivul care a declanșat ca răspuns o invazie a trupelor din regatul creștin din Aksum (regele Abrahah al-Ashram, alte surse îl numesc Kaleb: <Ella-Asbeha> cca. 500-534), la instigarea Constantinopolului. Aksumiții în conjuncție cu Imperiul bizantin ar fi intervenit trimitând trupe (posibil bizantinii vor fi fost reprezentați în număr simbolic), iar regele himyarot de credință mozaică și-ar fi pierdut tronul. Persanii au cucerit zona în cca. 570. Erau deci evenimente din istoria relativ recentă (circa un secol). Dar suficient de recente să înrăutățească relațiile locale dintre evrei și creștini. Și despre tribul de nomazi Banu Salih se afirmă că ar fi fost creștini și ei rezistă (pare-se) o perioadă convertirii la Islam. Persist în credința că neînțelegerile nu aveau numai fundament pur teologic. Creștinii nu ar fi avut rațiuni să conteste Torah. Scrie fratele Domnului Isus și al lui Iacob în epistola sa: <arhanghelul Mihail, când s-a împotrivit Celui Rău și îl contrazicea cu privire la trupul lui Moise..., a zis: "Domnul să te mustre !"> *Iuda 1:9*. Și totuși, stârniți de vehemența iudaizanților, contestau la rândul lor. Nu e deloc exagerat spus că erau practic certuri fratricide (creștinii din Najran cu certitudine aveau sânge comun cu evreii și iudaizanții, cu atât mai mult discuțiile erau lipsite de logică și în unele situații luau caracterul unor răfuieli între clanuri). În plus, în Najran erau predominant creștini, dar și israelito-creștini și evrei. Cu atât mai mult, certurile nu-și aveau rostul. Și pasajul: <"Dacă nu ascultă de Moise și de Profeti, nu se vor lăsa convinși nici dacă se

va scula cineva din morţi"> *Luca 16:31* e elocvent. Avea vreun rost să-l conteste creştinul din Najran pe Moise şi Torah ? La reproşurile evreului, el nu ar fi trebuit să răspundă. Cu siguranţă, nu în modul cum a procedat. Noi am fost convinşi. Alţii nu.

-Dar şi evreii aveau de suferit ! Pentru toţi ar fi putut să fie greu, fiind de multe ori la cheremul mai-marilor zilei. Nu ?!

-Probabil că da. În general, până la Profetul Mahomed erau mai mulţi politeişti decât monoteişti în peninsulă. Şi dacă nici monoteiştii nu se înţelegeau între ei ! Ce s-ar putea spune mai mult ? Ştim că profetul Mahomed era interesat de credinţele monoteiste, s-a retras la vârsta de 40 de ani în vârful unui munte într-o peşteră numită Hira unde a avut prin asceză prima din seria de revelaţii care au fost incluse în Sfântul Coran. Din Mecca/Makkah, Profetul Mahomed pleacă la Yathrib (actualmente Medina/Madinah al-Munnawarah/oraşul iluminării), unde este implorat -în baza reputaţiei înţelepciunii Sale- să intervină în disputa dintre triburile cetăţii Aws şi Khazraj. Urmare a hotărârilor Sale, nobilii şi cetăţenii Medinei se convertesc la Islam (*Notă exp.: Dumper, Stanley-"Cities of the Middle East and North Africa- A Historical Encyclopedia", Ed. ABC-CLIO, Santa Barbara-Denver-Oxford, 2007, pag. 237-243*).

-Până la urmă, pacea între rituri să fie sau nu posibilă ?

-Dacă <Fides una> (şi nu mă pot îndoii de aceasta), unicitatea şi caracterul absolut al Domnului este fără de tăgadă. Atunci avem doar culte (modalităţi de închinare) şi rituri (varietăţi ale cultelor). Putem să ne menţinem în armonie sau putem cădea în păcatul disensiunii. Căci scrie Sfântul Augustin de Hipona: <Fiindcă întreaga cale ce duce la o viaţă bună şi fericită este întemeiată pe adevărata religie, în care este venerat unicul Dumnezeu şi în care -cu cea mai curată pietate- este recunoscut în el începutul întregii creaţii prin care universal ia naştere, se desăvârşeşte şi se menţine, apare încă şi mai evidentă greşeala acelor neamuri care au preferat să se închine mai multor zei mai degrabă decât să-l cinstească pe unicul adevăratul Dumnezeu şi Domn a tot ce există> (*Notă exp.: Augustin-"Despre adevărata religie", Ed. Humanitas, Bucureşti, 2007, pag. 29*). De regulă, altele sunt cauzele reale care sunt la baza neînţelegerilor, diferendele religioase fiind doar motivele vizibile de dispute, care în mod real ascund cu totul alte cauze (culturale, de civilizaţie, etc.). Ne certăm invocând învăţăturile, dar cauzele sunt altele cel mai adesea. Numai că uneori se trec sub tăcere, fiind cu bună ştiinţă ascunse. Opinez că armonia cu religia mozaică (de la care toate credinţele Cărţii îşi extrag învăţăturile şi rădăcinile ar fi posibilă plecând de la versetul: <"Să nu credeţi că am venit să desfiinţez Legea sau Profeţiei. N-am venit să desfiinţez, ci să împlinesc"> *Matei 5:17*. O altă cheie posibilă a reconcilierii este profeţia lui Iacob/Israel către fiii săi: <"Sceptrul nu se va îndepărta de la Iuda, nici toiagul de conducător dintre picioarele sale, până va veni Şilo; şi de el vor asculta popoarele. El îşi leagă măgarul de o viţă-de-vie şi puilul măgăriţei de o viţă aleasă, îşi spală hainele în vin şi veşmântul în sângele strugurilor. Ochii lui sunt roşii de vin, iar dinţii lui sunt albi de lapte"> *Geneza 49:10-49:12*, preluat puţin altfel în *Isaia*: <"Căci un copil ni s-a născut, un fiu ni s-a dat şi domnia princiară va fi pe umărul lui. El va fi numit Sfătuitor Minunat, Dumnezeu Puternic, Tată Etern, Prinţ al Păcii"> *Isaia 9:6*. Şi mai spune Iacob/Israel către Iosif: <"Iosif este vlăstarul unui pom roditor... Din mâinile puternicului lui Iacob, de acolo vine Păstorul, Piatra lui Israel. El vine de la Dumnezeuul tatălui tău, care te va ajuta. El este cu Cel Atotputernic, care te va binecuvânta cu binecuvântările cerurilor de sus, cu binecuvântările adâncului de ape care se întinde dedesubt, cu binecuvântările sânilor şi ale pântecelui. Binecuvântările tatălui tău vor întrece binecuvântările munţilor eterni şi podoaba dealurilor veşnice. Ele vor rămâne pe capul lui Iosif, da, pe creştetul celui ales dintre fraţii lui"> *Geneza 49:22-49:26*. Şi *Isaia* fiul lui Amoţ (*Isaia 37:21*) scrie: <"salvarea mea este gata să vină, iar dreptatea mea este gata să se dezvăluie... casa mea se va numi casă de rugăciune pentru toate popoarele"> *Isaia 56:1; 56:7*. Dar şi: <"Trezeşte-te, trezeşte-te, îmbracă-te cu puterea ta, Sionule ! Îmbracă-te cu veşmintele tale frumoase, Ierusalime, cetate sfântă !... Căci cel necircumcis şi necurat nu va mai intra în tine... DOMNUL şi-a dezgolit braţul sfânt înaintea ochilor tuturor naţiunilor şi toate marginile pământului vor vedea salvarea Dumnezeului nostru... Iată ! Slujitorul meu va acţiona cu perspicacitate. Va fi într-o poziţie înaltă, da, va fi ridicat şi înălţat foarte mult. Aşa cum mulţi l-au privit înmărmuriţi -atât de mult îi fusesse desfigurată înfăţişarea, mai mult decât a oricărui om şi ţinuta lui impresionantă, mai mult decât a fiilor oamenilor- tot aşa el va uimi multe naţiuni. Înaintea lui, regii îşi vor închide gura, pentru că vor vedea ceea ce nu li s-a mai istorisit şi îşi vor îndrepta atenţia spre ceea ce n-au mai auzit... El se va înălţa ca un lăstar înaintea lui şi ca o rădăcină dintr-un pământ uscat... El a fost luat prin împiedicarea judecăţii cuvenite. Pe cine îl vor interesa amănuntele originii sale ? Fiindcă a fost îndepărtat din ţara celor vii. A fost lovit pentru fărâdelegea poporului meu. Dacă îi vei face sufletul ofrandă pentru vină, el îşi va vedea urmaşii, va avea zile multe şi plăcerea DOMNULUI va reuşi prin mâna lui... El a purtat păcatul multora şi a intervenit pentru cei ce încalcă legea"> *Isaia 52:1-52:2; 52:10; 52:13-52:15; 53:1; 53:8; 53:10-53:12*. Ce semnificaţie are profeţia (în ansamblul ei) ? Marele Templu va trebui reconstruit şi atunci restul celor de rit creştin (melkiţii şi farangii) vor înţelege importanţa circumciziei în "carne" *Isaia 52:1*, dar şi a celei în inimă

(conform *Ezechiel 44:9*; așa cum s-a întâmplat până la reconstruirea Marelui Templu, existând circa un secol sau opt decenii când cheștiunea circumciziei în "carne" s-a rezolvat după 1...3 generații). Circumcizia în inimă e o promisiune a Domnului Dumnezeu, dar îmi pare necesar ca prin credință și pietate să permitem inimilor noastre să fie revărsate de darurile Domnului (să înlăturăm "prepuțul" inimii). Deși Templul ar fi trebuit reconstruit curând după profeția lui Ezechiel (sf. sec al VI-lea... înc. sec. Al V-lea î.e.n.), Templul este reconstruit ceva mai târziu sub *Zerubbabel/Zorobabel*, fiul lui Şealtiel, guvernatorul lui Iuda, Marele Preot fiind Iosua, fiul lui Iehoşadac, profet fiind Hagai (anul 520 î.e.n.; în acel an a mai profețit Zaharia, fiul lui Berechia al lui Ido). Ambii profeți (Hagai; Zaharia: Cartea acestuia include și viziuni profetice) anunță că *Zerubbabel/Zorobabel* a pus temelii Templului și anunță că tot el va finaliza Templul. Iar cu Islamul, concilierea ar fi posibilă plecând de la recunoașterea explicită din Coran că Domnul Isus este Messia și încercând armonizarea divergențelor (pe cât posibil) și identificarea și însușirea pasajelor comune. Cineva care cunoștea bine și Coranul, dar și Scriptura mi-a spus că acestea ar exista în ambele cărți (evident, nu identic).

-Cine ar putea fi Şilo din *Geneza 49:10-49:12* ?

-Cine poate să știe ? Targumurile îl înțeleg explicit pe Messia. Messia este numit Şilo (acesta era și denumirea unei localități din ținutul Efraim). Când mai era de împărțit țara pentru încă șapte triburi (se trăsese sortii încă din timpul lui Moise pentru triburile lui Ruben și Gad și pentru jumătate din tribul lui Manase *Iosua 13:15-13:31*; promise tribul lui Iuda *Iosua 15:1-15:63*; fii lui Iosif, Efraim *Iosua 16:5-16:10*, restul tribului lui Manase *Iosua 17:1-17:17*) și Iosua trimisese oameni să facă harta țării dincolo de râul Iordan. Și la Şilo s-a tras la sorti împărțirea țării. Rămânea de împărțit pentru triburile: Beniamin *Iosua 18:11-18:28*, Simeon *Iosua 19:1-19:9*, Zabulon *Iosua 19:10-19:16*, Isahar *Iosua 19:17-19:23*, Asher *Iosua 19:24-19:31*, Neftali *Iosua 19:32-19:39*, Dan *Iosua 19:40-19:48*. Iosua era în tabără de la Şilo și acolo a tras la sorti împărțirea țării *Iosua 18:10*, ulterior și pentru leviți orașele ce le reveneau în mijlocul triburilor. Scrie porunca: <"Să nu-l părăsești pe levitul care se află înăuntrul porților tale, căci el n-are nici parte, nici moștenire cu tine... Iar levitul, fiindcă nu are nici parte, nici moștenire cu tine și locuitorul străin, orfanul de tată și văduva care sunt înăuntrul porților tale să vină să mănânce și să se sature, pentru ca Domnul Dumnezeuul tău să te binecuvânteze în toată munca pe care o vor face mâinile tale"> *Deuteronomul 14:27-14:29*. La Şilo era un altar închinat Domnului unde slujeau preotul Eli (care a fost și judecător în Israel patruzeci de ani) și fiii săi, Hofni și Fineas *1 Samuel 1:3*. Deci ar putea fi vorba despre un Profet ori un Conducător. Ori ar fi o corupție a unei combinații dintre numele Domnului Isus (Ieșua) și numele lui Saul (Pavel), deși îndrăzneala mea e deja prea mare. Simbolismul este cel sacramental, al vinului roșu, reprezentând sângele Domnului Isus.

-Probabil că este vorba despre Profetul Eli.

-Eli din Şilo nu e același cu Eliahu/Ilie țîșbitul, locuitor al Galaadului. Deci chiar nu știu cine ar fi Şilo. În profeție, legat de Şilo mai degrabă m-aș referi la Ahia (un strănepot al lui Eli *1 Regi 11:31*). Dar de ce să nu semnifice și loc sfânt: <"Duceți-vă însă la locul meu care era în Şilo, unde am făcut să locuiască prima dată numele meu și vedeți ce i-am făcut din cauza răutății poporului meu, Israel... de aceea, așa cum am făcut cu Şilo așa voi face și cu casa aceasta, peste care a fost chemat numele meu și în care vă încredeți, precum și cu locul pe care vi l-am dat vouă și strămoșilor voștri. Și vă voi arunca dinaintea feței mele..."> *Ieremia 7:12-7:15*.

-Iar despre Eliahu/Ilie țîșbitul ce știm de fapt ? Era preot ? Unde slujea ?

-Cât despre Eliahu/Ilie țîșbitul ? Iată că avem informații despre un altar din Galaad (acolo poate era preot Eliahu/Ilie). În ținutul Galaadului, lângă Iordan construiseră rubeniții, gadiții și parte din manasiți <un altar mare, care izbea privirile> *Iosua 22:10*, dar dincolo de Iordan (adică pe malul drept al Iordanului). Poate că acolo slujea Eliahu/Ilie țîșbitul. Iar restul fiilor lui Israel s-au aprins de mânie și s-au strâns la Şilo ca să meargă la luptă împotriva lor. Cerându-li-se socoteală pentru altarul lor, rubeniții, gadiții și parte din manasiți au răspuns chibzuit, cu smerenie și cu înțelepciune și au numit locul "Altarul mărturiei" *Iosua 22:34*, ca martor pentru toți fiii lui Israel <"că YHWH este adevăratul Dumnezeu"> *Iosua 22:34*. Iar cuvintele lor au părut bune în ochii Preotului Fineas, fiul lui Eleazar și a căpeteniilor care erau cu el. Și discordia s-a stins.

-Unde putea să se găsească "Altarul mărturiei" ?

-Probabil acolo unde erau pietrele puse drept aducere-aminte fiilor lui Israel <"Deoarece apele Iordanului s-au despărțit înaintea arcei legământului lui Iehova. Când ea a trecut prin Iordan, apele Iordanului s-au despărțit"... "Israel a trecut Iordanul acesta pe uscat... ca toate popoarele pământului să cunoască mâna Domnului Dumnezeu, să știe că este tare și ca să vă temeți întotdeauna de Domnul Dumnezeu"

vostru"> *Iosua 4:7; 4:20-4:24*. Şi în localitatea Sihem era un sanctuar dedicat Domnului, unde Iosua a încheiat un legământ "cu poporul", căci poporul însuşi a ales să-i slujească DOMNULUI *Iosua 24:21; 24:24* şi a dat dispoziţie şi hotărâre judecătorească în Sihem, pe care le-a "scris în cartea legii lui Dumnezeu" *Iosua 24:19-24:28*. Apoi, la Şilo lui Eli îi slujeşte ca ucenic şi îi urmează Samuel, fiul Anei şi a lui Elcana din regiunea muntoasă a Efraimului. Samuel îi unge regi pe Saul şi David. Saul construieşte un altar închinat Domnului *1 Samuel 14:35*. Amintirea perpetuata a lui Samuel drept un remarcabil lider spiritual e rememorată în pasajul următor: <"Chiar dacă Moise şi Samuel ar sta înaintea mea, sufletul meu tot nu s-ar întoarce spre acest popor. Tot ar fi alungat dinaintea feţei mele şi ar pleca"> *Ieremia 15:1*. Samuel este descris drept clarvăzător, iar femeia-medium din En-Dor spune astfel despre "Samuel" când îi cere regele Saul "să-l ridice": <"Am văzut ridicându-se din pământ un dumnezeu"> *1 Samuel 28:13*, ceea ce confirmă aprecierea lui Ieremia când îi alătură pe Moise şi pe Samuel. Desigur, aprecierea femeii-medium e subiectivă şi trebuie acceptată în sensul de "spirit închinat Domnului Dumnezeu", așa cum a fost în timpul vieţii sale fiul omului, profetul Samuel, slujitor al Domnului Dumnezeu. Regele Saul "nimicise din țară mediumurile şi prezicătorii" *1 Samuel 28:3; 28:9*, dar tot Saul încalcă *Leviticul 20:6*, întărit de *Isaia 8:19-8:20*: <"Să fie întrebați cei morți pentru cei vii ? Întrebați legea și mărturia... Fiecare va trece prin țară greu apăsător și flămând. Fiindcă va fi flămând și se va mânia și va blestema pe regele lui și pe Dumnezeul lui și va privi în sus. Va privi spre pământ și iată: necaz și întunerice, negură, timpuri grele și beznă; nicio lumină"> *Isaia 8:19-8:22* și de: <"Voi țineți luna nouă și sabbatul și convocați adunări, dar Eu nu pot suporta puterea magică alături de adunarea solemnă... Îndepărtați dinaintea ochilor mei răutatea faptelor voastre !... Învățați să faceți binele !... Corecți-l pe asupritor !"> *Isaia 1:13-1:17*, căci deși îl întreba pe DOMNUL, "nu îi răspundea niciodată, nici prin vise, nici prin Urim, nici prin profeți" *1 Samuel 28:6*. Dar deși femeia-medium îi spune că va pieri, conduce ca un adevărat rege copiii lui Israel (ceea ce este de laudat).

-Adevărat. Trebuie interpretat cu reținere. Israeliții preferă să citească "un bătrân" în loc de "un dumnezeu", dată fiind Unicitatea Domnului Dumnezeu, chiar dacă textul era explicit redactat pentru a sugera o putere dincolo de înțelegerea omenească. (Notă exp.: *Cohen-Talmudul*, Ed. Hasefer, București, pag. 470. Textul redat: <*Saul a întrebat-o pe vrăjitoarea din En-Dor: "Ce formă are ?"; "Este un bătrân care urcă, îmbrăcat cu o mantie" răspunse ea 1 Samuel 28:14*). De altfel, textul tradus într-o altă interpretare (versetul următor, prin care se cer și se indică detalii) sună astfel: <"Cum este la înfățișare ?". Și ea a răspuns: "Este un bătrân care se ridică și este acoperit cu o tunică fără mâneci". Atunci Saul și-a dat seama că era "Samuel" și s-a plecat cu fața la pământ, prosternându-se> *1 Samuel 28:14*.

-Admit că trebuie interpretat cu reținere. Este nevoie de reținere, de reticență. Unică, de nepătruns și nemărginită este vastitatea bunăvoinței Domnului Dumnezeului nostru, binecuvântat fie numele Său, în vecii vecilor, amin ! Revin. Domnul i s-a adresat direct de pe când Samuel era copil și îi slujea Profetului Eli înaintea Domnului Dumnezeu *1 Samuel 3:2-3:8*. În timpul domniei de patruzeci de ani a regelui David (șapte în Hebron, treizeci și trei în Ierusalim) sunt amintiți: văzătorul Samuel; profetul Natan; vizionarul Gad *1 Cronici 29:27-29:29*; vizionarul Heman *1 Cronici 25:5*. Mai este și profeția unui om al lui Dumnezeu pe care acesta a rostit-o lui Eli *1 Samuel 2:27-2:36*. Hărțuți de filistenii în timpul lui Saul, rubeniții împreună cu gadiții și jumătate dintre manasiții pornesc război împotriva agariților (a lui Ietur, Nafiș și Nodab). Victorioși, au luat ca pradă <cincizeci de mii de cămile, două sute cincizeci de mii de oi, două mii de măgari și o sută de mii de suflete omenești. Și au locuit în locul lor până au fost exilați> *1 Cronici 5:10; 5:21-5:22*. Ori, prin Ietur și Nafiș sunt desemnați urmașii celor doi fii mai mici ai lui Ismael (al zecelea și al unsprezecelea din doisprezece) *1 Cronici 1:31* (și termenul de agariți poate la modul general desemna descendenții din Agar, despre Nodab nu știm multe; o presupunere, evident). Ulterior, mama lui Samuel, Ana mai naște trei fii și două fiice. Dacă soțul Sfintei Fecioare Iosif descindea din David, nu putea descinde cumva și din Ana, mama lui Samuel ? Adică unul dintre copiii sau urmașii regelui David să fi luat în căsătorie un descendent din Elcana și Ana ? Spun aceasta pentru că Heman, cântărețul și vizionarul regelui era fiul lui Ioel și nepotul lui Samuel *1 Cronici 6:33-6:38*. Și în Cartea *Neemia* regăsim enumerați leviții cântăreți fii ai lui Asaf *Neemia 7:44; 11:17; 11:22* și un urmaș al lui Iedutun: Abda *Neemia 11:16*, astfel încât presupun că descendenții lui Heman fie au făcut căsătorii într-o casă cu un strămoș ilustru, fie s-au contopit tot prin căsătorii în rândul preoților și leviților cu descendență la fel de ilustră (descendenți din Aaron și urmași cu descendență regală ?).

-Totuși, era logic ca un levit să se căsătorească tot cu fiica unui levit.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Accept remarca ca absolut logică. Lui Aaron i-a fost soție Elișeba, fiica lui Aminadab și sora lui Nahșon din tribul lui Iuda, o căpetenie *Numerele 2:3*. Nahșon era un strămoș al regelui David. Continui. Faptul că Samuel numit <văzătorul> avea un rol de decident alături de regele David e arătat în *1 Cronici 9:22*. Harul profetic este probat la Sfântul Ioan Botezătorul și la Domnul Isus. Să fi fost pe linie maternă (levitică), din Sfânta Fecioară descendenți din Elcana și Ana ? Nu putem știi.

-Da !? Cine știe de fapt !?

-Întrebarea este: din cine descindeau Samuel și Elcana ? Știm că Elcana era din ținutul lui Efraim, dar se consideră că era levit (numele este amintit în timpul regelui David în rândul coreiților din rândul fiilor lui Chehat *1 Cronici 12:6*, iar descendența e detaliată în *1 Cronici 6:22-6:28; 6:33-6:38*: Elcana-Țofai-Nahat-Eliab-Elcana-Samuel cu cei doi fii, Ioel și Abiia). Elcana avea două soții: Ana și Penina (cu aceasta avea fii și fiice încă înainte ca să se nască Samuel).

-Bun. Am să întreb cu totul altceva: și am putea totuși să avem în final armonie confesională ?

-În comunități, da. Între comunități, funcție mai mult de ceea ce unește, în raport cu ceea ce desparte. Și aceasta este o remarcă valabilă la modul general. E nevoie de mai mult decât o voință și o conștiință religioasă. E nevoie și de implicarea decidenților.

-Unu-Întreit este contestat și de israeliți/iudei, dar și de arabi. Ce ar fi de spus ?

-De fapt, Sfântul Duh ca parte a divinității este subînțeles în religia mozaică și islam. *Ruah hakodesș*, adică Sfântul Duh aparține Lumii Prea-Înalte. Recunoașterea dublei naturi (kyanas), a dublei firi/substanțe/esențe (qnomas) și a unicei persoane (parsopa) a Fiului constituie (să spunem) un prag pentru ei. Toți admit că Dumnezeu este Marele Creator. În ce mod intervine Creatorul și cum se identifică Creatorul cu propria-i Creație ? Sau se identifică Total, până la contopire ? Este Creatorul exterior sau învăluitor (cuprinzător ori oarecum cuprins în sensul de întrețesut) Creației ? Care este legătura nevăzută sau dificil de perceput dintre Creator și Creație ? Să pornim de la afirmația lui Plotin: Creatorul se identifică cu însăși Creația. În acest caz, Universul este și Creator, dar și Creație. Atunci *Deuteronomul 6:4-6:7; 6:18* nu înseamnă să și iubești, să respecti și să ocrotești Creația ? Nu este aceasta o poruncă cu semnificație mult mai amplă și mai profundă ? Ar fi absolut necesar (trebuincios) ca omul să consume carne prea frecvent ? Nu poate fi mai degrabă vegetarian ? Și atunci, sensul legilor din tablele legilor (Decalogul) nu este oare cu mult mai profund decât înțelegerea pe care o avem ? E ca și cum s-ar fi autogenerat, dar nu <ex nihilo>, adică nu din nimic. Să spunem și altfel: Creatorul ar fi dinamica ori transformarea în Creație. Intervine sau nu intervine Creatorul în Creație ulterior și în ce mod ? Se contopește (interferează) ori nu cu Creația Sa ? Să zicem că inițial Universul a fost extrem de dens și mic și a intrat în expansiune. Precum o matcă.

-Matcă ?

-Am să vorbesc "popular", dar fără intenții blasfemice. Departe de mine gândul. Iar aceste comparații prozaice le voi folosi exclusiv pentru a descrie dinamica (transformarea) actuală prin expansiune a Universului. Asemeni unui balon (o bășică) care-și mărește dimensiunile (fie ca ugerul unei văcuțe, fie ca un intestin de animal în care suflă ca să-l umpli cu un amestec, eventual de carne și orez). Ori mai expresiv: ca dulcele pântec roditor al unei Prea Tinere Doamne. Evident, sunt doar comparații.

-Balon ?

-Adică o bășică (un maș sau intestin de animal)... Acesta ar fi Universul, adică ceea ce numim Creație (sau partea din Creație pe care noi o cunoaștem cu ochiul liber: pământul și Cerul înstelat). Despre Creator nu putem decât presupune. Și presupunerea o facem prin adorare și închinare. Nu altfel.

-Porunca !

-Exact ! Nu cunoaștem ce se găsește în exteriorul acestui Univers. Ar putea fi o reacție în lanț, adică suntem parte a unui Multivers care e tot în expansiune. Universul în care ne situăm noi poate fi închis, staționar (critic) sau deschis. Atunci: Marele Creator ar fi un principiu generator ? Este fluidul (dinamica ori transformarea) sau este însăși qnoma Creației ? Ori poate este însăși sufletul Creației ?

-Absolut dificil de răspuns. Altfel spus ?

-Dacă totalitatea spiritelor ființelor înșiruite în timp are o semnificație anume ? Și extrapolat la scara Universului să aibă un sens !?

-Pur și simplu nu avem de unde știi !

-Am să divaghez puțin. Există posibilitatea interferenței cu alte Universuri ? Să presupunem că nu. Distanța dintre Universurile din Multivers ar face practic imposibilă interferența între ele. O luăm doar ca ipoteză. Și sperăm că așa este. Atunci: Creatorul identic cu propria sa Creație ar fi în acest caz Multiversul. Ne mărginim acum doar la Universul nostru vizibil și deductibil și-l considerăm doar parte (Creație) a Creatorului. Creatorul identic Creației (Multiversul) s-ar fi autogenerat din spații (particule) hiperdense și hipermicro. Să spunem că au avut o etapă de expansiune în care expansiunea nu a fost echi-egală, dar apoi viteza de creștere s-ar fi uniformizat. Deci Creatorul ar putea fi identic cu însăși Creația. Cum se reglează procesele din Univers ? Altfel spus, cum se poate ajunge la un echilibru benefic între Părți și Întreg ? Noi considerăm Unu-Întreit ca expresie a intervenției Creatorului în Creație. Iată de ce este Întreit: Unu-Întreit.

-Adică ?

-E ca și cum aş avea nevoie de leacuri. Regularitățile care reglează procesele în mod continuu le presupunem legități imuabile, independente de voința și înțelegerea noastră, precum și de orice faptuire a noastră. În Sfânta Scriptură există versetul: <Și Dumnezeu a mai zis: "Să facem om după chipul și asemănarea noastră; ei să stăpânească peste peștii mării, peste creaturile zburătoare ale cerurilor, peste animalele domestice, peste tot pământul și peste toate celelalte creaturi care se mișcă pe pământ". Și Dumnezeu a creat omul după chipul său, l-a creat după chipul lui Dumnezeu; i-a creat de sex bărbătesc și de sex femeiesc> *Geneza 1:26-1:27*. Dar cum să înțelegem textul ? Omul e în trup și spirit. Atunci, Domnul cum ar fi în Măreția Sa ? Doar în spirit ori altfel ? Ce crezi ?

-Oh, nu știu !

-Crede-mă: nici eu ! Îmi recunosc imposibilitatea de a pătrunde aceste mistere !

Se priviră cu subînțeles și amândoi zâmbiră. Zâmbetul reuși să mai destindă din seriozitatea expunerii.

-Am să notez niște versuri naive pe nisip ! îndrăzni Markos.

-Chiar te rog !

<Din unicul principiu totul crește !/Și acest unic este Dao. EL poate fi numit oricum. E UNIC. Are vreun rost să filosofăm acum ?/În cuvintele-cheie: există...viețuiește dinaintea...curgător... desăvârșește este tot ce pot să spun !/Am să-l definesc ! Are zece însușiri esențiale: xuwu...vidul, ziran...imanență, qingjing...netulburare,/Wu-wei...non-acțiune, supu...deplinătate, pingyi...simplitate, tiandan...pace, chuncui...neîntinare,/Ruoruo ...blândețe-maleabilitate, bu zheng...nelupta. În ordine: xuwu, ziran, qingjing, wu-wei, chuncui, supu, pingyi, tiandan, ruoruo, bu zheng. De-s asociate:/vid...imanență, netulburare ...non-acțiune-neîntinare, deplinătate...simplitate,/Pace...blândețe-maleabilitate...neluptă. Tot ceea ce făptuiește omul fie chibzuit, cu dreptate>.

-Ați citit ?

Rabban înclină capul că da. Markos șterse și preciză:

-Următoarele sunt sub formă de dialog între o mamă și fetița ei !

<-Filosofie orientală ! Nu-i simplă. -Să revenim la Zhuangzi: Dao nu este nici nefăcut, nici făcut./-Adică ? -Nici you/ființă, nici wu/neființă. E și you/ființă și wu/neființă. -Parcă era existență,/Non-existență. -În sens atemporal: a fost sau este sau poate va fi. Neîntrupat: non-existență./-Adică ? -Trăim să trăim, dar după noi ce poate dăinui ? Mai este loc de viață dincolo de noi ?/Vrem oare să înălțăm la DOMNUL sau vrem oare să ne afundăm în tină, întuneric, praf, noroi ?/-Nu înțeleg ! -Este și nu este ! Nu trebuie să credem simțurilor, ci inimii deplin să ne încredem./Să reclădim echilibrul planetei vom mai putea oare ? Și oare când înțelegem ca să purcedem ?/Prin virtute...de, omenie...ren, dreptate...yi, artă...yi, ritual...li, muzică...yue să fie loc pentru toate./-Ce înțelegi prin a ne afunda în întuneric, noroi ? -Nu acum, aici: în loc de You, wu-ul de apoi ?/-Adică ? -În sens atemporal: You...existență, wu...non-existență. În lumea de apoi de ce noroi ?/-Stai ! De ce în lumea de apoi ? Parcă mai înțeleg ! -Totul să fie prin și pentru You...existență !/În, pentru și prin Viață în Viață pentru Viața de apoi. -Complici mult, să înțeleg e-o penitență !/-Nu-i penitență căci mă ai pe mine și eu țin la Mămica mea ! Ascultă-Ți inima: totul va fi bine !/Totul din inimă: bine prin bine pentru cei buni ! E calea de mijloc pe care să știm doar a o ține./-Deja filosofie. -Nu ! -Totul să fie cu înțeles ! -De ce, pentru cine, cum și pentru ce ! Făptuim !/Dar să gândim ! De-ar mai fi apoi să ne putem răzgândi ! Pentru că Viața de apoi noi ne-o dorim ! /*Vorba celui ce nu-i bun iscă prăpăd; în munți e jad: munții sunt

scormoniți. Adâncurile sunt tulburate/Dacă în ape sunt perle*. La ce bun oare tot și toate ? Doar dacă există suficientă reflexivitate !>

-Ați citit ?

-Da !

-Continuați dumneavoastră ?

-Da !

Atunci Rabban spuse:

-Vorbeam despre mistere ! Iată deci câte întrebări fundamentale la care nu știm practic să răspundem. Atunci vom gândi exclusiv metafizic și matematic în termenii Unitate-Egalitate-Unire/Legătură. E o posibilitate mult mai puțin stânjenitoare decât comparațiile din natură sau viață pentru a exprima fenomenul de expansiune al Universului.

-Totuși cum îi convingem pe împotrivoritori ori pe nehotărâți să ni se alătore în credință ? Sau să nu mai fie împotrivoritori cei care sunt ?

-Markos ! Ultima mea remarcă a fost că <nu știu !>. Deci să ne alăturăm și noi celor ce <știu că nu știu> și să fim gata să ne dăm viața pentru VIAȚĂ la nevoie ! Să fie vreun alt răspuns oare, decat în a citi și reciti parabolele Domnului Isus, până le vom și înțelege prin marea Milă a Domnului, poate ?! Dacă le vom înțelege ! Ori dacă le putem pătrunde sensul adânc ! Versetul din *1 Petru 3:15* spune cum, nu ce: cu blândețe și teamă. Dacă nici așa nu reușim, să avem doar speranță ! <Blândețe și teamă> *1 Petru 3:15*. Nu altfel.

-Adică e mai bine să aparținem celor <ce știu că nu știu> ! Pe de altă parte, blândețe înțeleg, dar teamă ?

-Cu sensul de reținere deosebită și respect profund, manifestate în discuții cu cei împotrivoritori. Și de fapt, pentru oricine.

-Și totuși... de ce teamă ?! Blândețe da, reținere deosebită da, dar respect profund și teamă ? De ce ?

-Atunci când vorbim despre cele ale lui Dumnezeu, respectul profund și teama le purtăm și le exprimăm direct Domnului. E poruncă a Legii ! Și nu numai. Omului Sfânt trebuie să-i devină nu numai o a doua natură, ci să-i schimbe ori să-i transforme complet propria natură. Și așa ne-om putea înălța !

-Teama e pentru Domnul !?

-Exact ! Iar cel căruia i ne adresăm va simți și va înțelege. Căci noi suntem temători că vorbele noastre (propovăduirea Cuvântului) să nu conducă la reacții și evenimente neplăcute ori chiar la altele. Poate deci să fie mai bine să aparținem celor <ce știu că nu știu>. Adică să adoptăm o poziție astfel încât să nu insistăm dacă nu este cazul. Așa au procedat creștinii din Najran în fața Profetului Mahomed. Iar Profetul a scris în Coran. În final a acceptat, dar nu a pătruns sensurile exacte. De ce ? Nici cei din Najran nu au găsit o cale mai bună. Să revin. Cum altfel să putem fi prea-iertători cu cât mai mulți dintre prieteni, falși prieteni și chiar împotrivoritori ? Nu aceasta este fundamentul învățăturii noastre: <Iertare, iertare, iertare !>. Înainte de toate, să iertăm ca să putem fi iertați !

-Atunci de ce se certau totuși iudaizantii și creștinii din Najran ?

-Deoarece nu se puteau defel înțelege în vreun alt mod. Precum doi copii în joacă continuă de contre. Asta este ! Cineva l-a contestat pe Domnul Isus și Noul Testament, iar cineva din grupul creștin a ripostat (dar fără blândețe și teamă), contestând pe Moise și Torah ! Era cazul ? Categoriec nu. Cel din grupul creștinilor nu s-a abținut suficient. Aceleași discuții au fost și în fața Profetului Mahomed, dar acolo creștinii se consultau înainte de a răspunde. Nu au reușit să convingă. Nu suficient.

-Dacă nu găsim o cale să le explicăm... Și să-i convingem, astfel încât să și înțeleagă.

-Și creștinii au (unele) dificultăți în a înțelege și în a transpune iubirea aproapelui și iertarea. În mod practic. Sunt concepte simple, care trebuie izvorâte doar din inimă. Față de cei buni ar fi mult mai simplu. Dar față de cei răi ? Sau câteodată răi ? Contestarea creștinului din Najran față de cel de religie mozaică e doar o exemplificare: sunt ori să fie standarde prea înalte impuse oamenilor ? Și dacă și cei buni caută o anumită cale de a se îndepărta ? Prin a fi mai la adăpost de cei răi ? Sunt OAMENI, sunt Oameni, dar sunt și "doar" oameni. Ultimii nu sunt neapărat buni sau răi, ci sunt așa pentru că încearcă și ei cumva să trăiască. Iată deci: Calea nu ar fi deloc, dar deloc ușoară. De aceea, să avem reflexivitate în Tot și în Toate.

-Să se poată cumva și mai ușor ? Mai lin ?

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Numai Domnul poate să ştie ! Dar prin post, penitenţă şi rugă intense, poate că Domnul ne va uşura totuşi Calea ! Domnul Isus fie-ne Bunul Mijlocitor şi Alinător ! Dacă nu, să perseverăm în a o urma !

-Atotputernic este Domnul !

-Aleluia ! Dumnezeu este raţiune (cauză primară) a Tot ceea ce este. Altfel spus, <raţiunea infinită a tuturor fiinţelor şi materiei (animate şi inanimate) este Dumnezeu> (Notă exp.: Cusanus- "Pacea între religii/De pace fidei*Despre Dumnezeul ascuns/De Deo abscondito", Ed. Humanitas, Bucureşti 2008, pag. 74). Despre omnipotenţa lui Dumnezeu ne relatează Cartea Sfântă: <Şi Dumnezeu a zis: "Să fie lumină !" Şi a fost lumină> *Geneza 1:3*. <Atunci lumina cuprinsă în Cuvânt există ca atare în act. Acest Cuvânt al lui Dumnezeu este intelectual, astfel încât aşa cum un lucru este conceput în intelect să fie, tot aşa există el în realitate> (Notă exp.: Cusanus- "Pacea între religii/De pace fidei*Despre Dumnezeul ascuns/De Deo abscondito", Ed. Humanitas, Bucureşti 2008, pag. 74). Şi un Duh e în Tot şi în Toate. Şi suma acestor Duhuri este o părticică din Duhul Preaînalt, care este întrutotul Unire-Legătură în Iubire Inefabilă. Şi atunci ce este Cuvântul dacă nu înfăptuire ? Căci dacă Domnul a zis: <"Să fie lumină !" Şi a fost lumină> *Geneza 1:3*. Nu înseamnă dar înfăptuire ? Ori, dacă Fiul este Egalitate (adică egalitate în şi prin OM), dar şi Cuvânt, nu înseamnă aceasta şi înfăptuire ? Căci pentru Oameni, Duhul şi Iubirea Inefabilă sunt Unul/Una şi Acelaşi/Aceeaşi. Căci nu e vorba de gen. Şi-atunci, ca să fim Copiii Domnului nu trebuie să-i dăruim în Iubire Inefabilă Copii ? Dar de fel de Copii ? Ai Luminii, adică Buni şi Drepti. <"Cât timp aveţi lumină, manifestaţi credinţă în lumină ca să deveniţi fii ai luminii"> *Ioan 12:36*. Nu este şi aceasta o Cale îndreptătoare către Domnul ?

-Rezum: mesajul transmis este să iubim (din Toată inima, cu Tot sufletul şi cu Toată mintea pe şi pentru Domnul) şi iubire faţă de aproape (ori Aproapele) şi iertare nesfârşită. Aceste porunci aduc asupra noastră Duh Sfânt, adică Iubire Inefabilă. <De aceste două porunci depind toată Legea şi Profeţii> *Matei 22:40*.

-Da. Aşa avem deci parte de Duh Sfânt. Prin deplină ascultare a celor două porunci.

-Adică nu există doar duh din suflarea de viaţă. Adică Duhul intrinsec "al vieţuirii".

-Nu, nu numai. Până la urmă, care este raţiunea vieţii dacă nu Adoraţia şi Iubirea Inefabilă ? Dacă nu avem sprijin divin, cum vom putea noi paşi neabătuţi pe Cale în VIAŢA de după viaţă ? Acesta a fost mesajul. Domnul Isus este Fiul Prea-Iubit al Domnului Dumnezeului nostru fără îndoială ! EL este Cuvântul ! Şi Cuvântul trebuie înfăptuit: <"Să fie lumină !" Şi a fost lumină> *Geneza 1:3*. Şi Credinţă, dar şi Făptuire. <Copilaşilor, să iubim nu cu vorba, nici cu limba, ci cu fapta şi cu adevărul !> *1 Ioan 3:18*. De ce îi numeşte Ioan <copilaşi> ? Căci aceasta e calea de a intra în Împărăţia Domnului Dumnezeu. În şi prin Duh Sfânt. Sunt Înțelepţi care numesc (citez integral) prin <veşnicie nenăscută Tatăl Atotputernic, veşnicie născută: Cuvântul sau Fiul, veşnicie nici născută şi nici nenăscută: Iubirea sau Duhul Sfânt, căci aceasta purcede de la amândoi şi nu este nici nenăscut, căci nu este Tatăl, nici născut, căci nu este Fiul, ci purcede de la amândoi>... Unii spun că dacă <Domnul Isus ca Fiul ar fi Fiul lui Dumnezeu, e ca şi cum ar fi alt Dumnezeu, aşa cum fiul regelui este alt om decât tatăl său. Dar dacă înlăturăm deosebirea de număr a subiecţilor şi priveşti la puterea care stă în demnitatea regească a Tatălui şi a Fiului, moştenitorul său, atunci puterea regească este una şi la Tatăl, şi la Fiul; la Tatăl, ca la un nenăscut, la Fiul, ca la un născut sau Cuvânt viu al Tatălui. Astfel, într-o singură succesiune a unei domnii unice sunt unite filiaţia şi adopţia. În Hristos, natura omenească este unită cu natura dumnezeiască (Cuvântul), în aşa fel încât natura omenească nu trece în cea dumnezeiască, ci aderă atât de indivizibil la ea încât prima devine persoană nu separat, în sine, ci în natura divină, astfel încât însăşi natura omenească, chemată la moştenirea vieţii veşnice împreună cu cea dumnezeiască să poată dobândi nemurirea în natura dumnezeiască>. <Învăţătura absolută-divină e nemărginită, iar cea restrânsă-umană mărginită. Socotind că unirea e maximă, natura inferioară subzistă în cea superioară, aderând la ea, dar nu prin natură, ci prin har. În Coran 3-45 se spune: Hristos este singurul preaînalt în această lume şi în cea viitoare şi că este Cuvântul lui Dumnezeu. Aşa cum natura fierului tinde spre natura magnetului, natura intelectuală umană se alipeşte cât se poate de strâns de natura intelectuală dumnezeiască, de la care a primit fiinţa, se alipeşte în mod inseparabil, ca de izvorul vieţii>. <Şi Domnul Isus este Calea, EL este cel prin care orice om poate ajunge la Dumnezeu, care este împlinirea tuturor dorinţelor... fericirea din urmă >. (Notă exp.: Cusanus- "Pacea între religii/De pace fidei*Despre Dumnezeul ascuns/De Deo abscondito", Ed. Humanitas, Bucureşti 2008, pag. 74-75; 80-81; 83-86; 90).

Se aşternu un moment stânjenitor de tăcere.

Tânărul părea complet depăşit de toată discuţia anterioară. Într-un târziu, Markos întrebă, schimbând subiectul:

-Oare să mai fi înaintat cu construcţia bisericii noastre ? Puţini credincioşi în sat, dar buni şi statornici.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-E un nucleu de fideli extrem de stabil. Sperăm cu timpul să mai vină și alții la credință. Oricum, destoinicia și dăruirea Părintelui Lu Zi ne dă încredere în viitor. Fără donațiile Marilor Doamne de la Curtea Imperială din Dadu nu am fi putut duce la bun sfârșit o asemenea construcție de zidărie. Cu mijloace locale puteam ridica cel mult o construcție mică și din materiale ușoare. Așa avem o Bisericuță adevărată, o fală a zonei și a drepte credințe. Slavă și Laudă Domnului !

-Bine ați grăit ! Meșterii au multă destoinicie.

-Adevărat. O să vedem cum au înaintat. Poate e chiar mai mult și mai bine decât sperăm noi !

-Doream să mai întreb ceva.

-Te rog.

-Cei de cult mozaic spun că Messia, adică Hristos, prin care se poate dobândi cândva fericirea, încă nu s-ar fi născut, ci se va naște cândva.

-Nu toți din rândul lor. Au fost și dintre cei care au păstrat cu strictețe legea (nu neapărat de o manieră fariseică în sensul de super-legalistă), dar ținând și învățătura Domnului Isus. Cred că erau numiți drept "cei ce știu că nu știu". Presupun... or mai fi poate dintre aceștia încă. Sunt și ai lor, dar ar putea fi la fel de bine și ai noștri. Iată ce ar răspunde Înteleptul: <Acest Învățător și Mijlocitor, având cea mai înaltă desăvârșire a naturii omenești și totodată Domnia, este presupus de toți. Dar iudeii spun că acest Om încă nu s-a născut, ci se va naște cândva. Dar e ajuns că atât arabii, cât și creștinii... mărturisesc în temeiul celor grăite de Profeți despre EL și al celor ce EL le-a făcut pentru om pe când era în lume, că a venit și e născut din Fecioară... Așadar, dacă EL, care este pârga și întâiul... Dar în privința fericirii, Evanghelia făgăduiește firea îngerească, adică faptul că oamenii vor fi asemenea îngerilor, care nu au nimic trupesc (în sensul de lumesc, de pieritor)... Unii iau în răs faptul că unii dintre creștini (*iacobiți și "nestorienii", adică noi*), precum și toți arabii și iudeii sunt tăiați împrejur... Avraam, părintele credinței tuturor credincioșilor, creștinilor, arabilor, iudeilor, a crezut lui Dumnezeu și i s-a socotit ca dreptate: sufletul celui drept va moșteni viața veșnică... iar cei vii se îndreptătesc în fața lui Dumnezeu prin har... Credința însă trebuie să lucreze, căci fără fapte este secătuită... Ba chiar, dacă, pentru pace, partea mai mare ar urma-o pe cea mai mică și ar primi tăierea împrejur, socot că ar trebui făcut acest lucru, pentru ca astfel... să se păstreze pacea. Botezul e sacramentul credinței... să credem în transubstanțierea pâinii în trup și a vinului în sânge prin același Cuvânt și prin care natura preschimbă hrana în cel hrănit... dar acest sacrament nu e atât de trebuincios... Cu cununia, preoția, mirul și maslul să sperăm că se va găsi o înțelegere... și se vor îngădui neamurilor faptele de evlavie și slujbele lor... Au fost cercetate cărți din vechime: Marcus Varro, Eusebiu... Primind o singură credință să se întărească pace neîncetată, pentru ca să fie lăudat Creatorul tuturor, în veci binecuvântat. AMIN> (*Notă exp.: Cusanus- "Pacea între religii/De pace fidei*Despre Dumnezeul ascuns/De Deo abscondito", Ed. Humanitas, București 2008, pag. 91-118*).

Markos tăcu. Apoi schimbă iar subiectul:

-Dacă meșterii ajung cu ridicarea construcției până la luminatoare, care sunt utile și primenirii aerului ar însemna că sunt deja chiar avansați... Biserici vor mai fi de construit ! De aceea, mi-aș dori să înțeleg bine tehnicile de construcție !

-Să presupunem că da, ar fi sau vor fi corecte afirmațiile: că meșterii vor ajunge la luminatoare; că vor mai fi biserici de construit în zonă, adică vom mai avea aderenți; că -dacă vei avea ocazia- vei înțelege și-ți vei însuși suficient de bine tehnicile de construcție. Dar mult mai bine ar fi fost să fie chiar și acoperită, contra intemperiilor. Dar foarte probabil, noi vom fi deja pe drum atunci când va fi acoperită. Greul cade pe cei de aici și pe meșteri. Poate la o construcție mică și din materiale ușoare am fi putut ajuta, dar așa... Înainte de toate, trebuie să te pricepi la construcții. Ori, decât să încercăm, mai bine nu intervenim. Ca să nu-i distragem cumva pe meșteri de la muncă.

-Poate ne explică mai multe unul din meșteri, ca să deslușesc și eu pe îndelete tainele acestora ascunse.

-Vom vedea în sat. Este timp și pentru lămuriri în ale tainelor ridicării trainice a zidurilor. Dar anumite practici și metode le cunosc și eu, dar nu chiar totul.

-Dumneavoastră ?

-Da. Poți să-ți închipui ? Nu am ajuns chiar meșter mare, dar am muncit la ridicarea de construcții. Viața mea nu era pe atunci încă dedicată Domnului. Deși am îndeplinit muncă de salahor, am deschis urechile și ochii să înțeleg ceea ce era de făcut. Dar îmi amintesc că deja am dat destule lămuriri anterior.

-Adevărat. Au fost destule explicații. Poate ne mai spun meșterii ceea ce au mai făcut și vor mai face în continuare. Cu ceva mai multe detalii.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Meșterii știu bine ce au de făcut, Markos. Iar pentru noi are puțină relevanță. Dar dacă ești curios, întrebi și o să-i rog frumos să-ți dea toate lămuririle necesare. De principiu, cam ceea ce era de spus a fost spus. Ți-e foame ?

-Nu. Nu încă.

-Îți pregătești lucrurile pentru plecare ?

-O ! Eu le am practic pregătite. Ranița, precum și cerga cu care mă învelesc, dacă desigur vă învoiți să o iau cu mine la drum.

-Desigur. La ce bun ar fi să rămână aici ? Pe de altă parte, să și merite efortul de a o duce ? O fi oare de trebuință ?

-Nu știu. Poate nu o să o iau cu noi ! Părinte monah ! Care ar fi atributele Domnului Dumnezeu ?

-Atributele ? Să le înșir, deci. Incognoscibilitatea, adică imposibilitatea de a-l cunoaște în deplinătatea sa. <Căci și omul, dar și cunoașterea sa sunt nimic pe lângă măreția lui Dumnezeu. Căci EL nu poate fi cunoscut, dat fiind că precede ceea ce poate fi cunoscut. Și nu există decât un singur adevăr. Iar cunoscător este cel ce nu știe. Apoi, [Domnul] Dumnezeu este etern și atemporal... [infiniți și nemărginiți, absolut și inefabil]. EL este Totul, Întregul, Unitatea. Iar ceea ce poartă un nume este mic, iar CEL a cărui măreție nu poate fi concepută cu mintea rămâne Inefabil. Iar Domnul este simplitatea anterioară oricărui temei. E deopotrivă numit și nenumit, unic Început, anterior oricărui gând care poate fi formulat despre EL. EL e izvorul tuturor începuturilor celor ce sunt și ce nu sunt și precede Totul și Orice. EL e începutul neființei. EL este întrutotul, sesizabil, dar nevăzut>. EL este mai degrabă nu fior ori înfiorare, ci o căldură alinătoare. E infiniți și nemărginiți. (Notă exp.: Cusanus- "Pacea între religii/De pace fidei*Despre Dumnezeul ascuns/De Deo abscondito", Ed. Humanitas, București 2008, pag. 121-133, adaptare). Acestea sunt gândurile Înțeleptului. Ioan scrie: <"Dumnezeu este iubire, iar cine rămâne în iubire rămâne în unitate cu Dumnezeu și Dumnezeu rămâne în unitate cu el... În iubire nu există teamă, ci iubirea perfectă alungă teama, pentru că teama este o piedică. Într-adevăr, cine se teme n-a fost făcut perfect în iubire. Dar noi iubim pentru că EL ne-a iubit primul"> Ioan 4:11-4:21. Prima scrisoare a lui Ioan e de excepție, chiar dacă unele accente ale traducerii-s excesive. Redau versetele: <"Iubiții mei frați, dacă inima noastră nu ne condamnă, avem libertate de exprimare înaintea Domnului Dumnezeu și orice lucru cerem primim de la EL, pentru că respectăm poruncile sale și facem ce este plăcut în ochii săi. De fapt, iată porunca LUI: să credem în numele Fiului Său Isus Hristos și să ne iubim unii pe alții, așa cum ne-a poruncit EL"> 1 Ioan 3:21-3:23.

-Sunt diferențe de înțelegere față de cei de credință mozaică ?

-Atributele Domnului Dumnezeu sunt aceleași. Ei le enumeră astfel: există (îngăduie, îndrumă, veghează), unic și unitar, imaterial (dar este descris și cu pregnante trăsături antropomorfe, în concordanță cu doctrina imitației; cred că ar trebui înțeles imaterial în sensul translucid, adică lumină, nu materie; aici este de discutat, căci Domnul Dumnezeu este și "izvor/sursă", în sens de cauză primară a tot ceea ce are corporalitate), omniprezent, atotștiutor (posedând omniștiință), etern, drept și îndurător (vezi Cartea Iona), părintesc față de Creație, Sfânt și Perfect, iar Numele Său este inefabil. Singura neclaritate ar fi asupra termenului "imaterial", dar e lămuritor răspunsul unui Prea-Sfânt Părinte: <Domnul Dumnezeu este și Tot, dar fiind veșnic ființează (există) atunci când Nimic altceva afară de EL nu mai există. Este și Dens, dar și Desfășurat (adică pe întinderea Totului, a Întregului). Și existență și inexistență (adică ceea ce stă să apară, să vină în lume). Este Cauza Primară a tot ce există>. În acest sens este și material, dar și imaterial deopotrivă, este și Întregul, dar și Sămânță, este și dubletul ființă/non-ființă, dar și transformarea ori curgerea, este și spațiu, dar și timp, este deopotrivă și Mic, dar și Mare (Notă exp.: Cohen- "Talmudul", Ed. Hasefer, București, 2000, Capitolul I- Doctrina despre Dumnezeu; adaptare și compilare din diferite surse).

-Material și imaterial deopotrivă !? Deloc nu îmi este clar... Apoi: <"ceea ce stă să apară, să vină în lume">?

-Imaterial, pentru că există atunci când Nimic altceva afară de EL nu există... <"Eu sunt cel dintâi și cel de pe urmă, în afară de mine nu există alt Dumnezeu !... Există oare alt Dumnezeu în afară de mine ? Nu, nu există nicio Stâncă"> Isaia 44:6-44:8. Dar necorporal, asemenea unui năvod de lumină care învăluie ceea ce este material, de aici EL e esență și principiul primar declanșator al transformării (al FIRESCULUI, adică al non-acțiunii. Așa și este dăruit: prin înfiorarea *îmbujorării* în *rușinea* bunului-simț... prin înmugurire, prin îmbobocire. Se poate obține cumva acest firesc ?). Imaterial. Asemenea unei aure, a unui hallo. Dar învăluirea Creatorului nu trebuie să ducă la concluzia că putem identifica Creația cu însuși Creatorul. Creatorul este suflare de viață, fără a fi în vreun fel (prin ceva) iute trecătoare ființă. Este ca o aură, dar nu trăiește prin noi, fiind FIRESCUL. Și non-acțiune.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Creatorul nu este Creația, chiar dacă învăluie ca un năvod de lumină ceea ce este material (materia).

-Maestrul Lao Dan e lămuritor: <"Poarta Cerului" este Non-Existent. "Cele zece mii de ființe și lucruri" apar din Non-Existent. Trebuie să apară din Non-Existent, iar Non-Existentul este identic cu sine însuși. Omul Înțelept se ascunde aici>, iar Zhuangzi explică: <"Dao/Tao e înfiorare și destăinuire, fără a fi făptuire [căci e firescul], fiind imaterial. E dăruit, dar nu poate fi cules; e pătrunzător, dar ochii nu-l văd. Însuși își este sursă și fundament. Preexistă dinainte de Ceruri și Pământuri, de haruri și îngeri. Din EL s-au zămislit Cerurile și Pământurile... E anterior zămislirii Cerurilor și Pământurilor, e îndelung, dar nu pe veșnicie. Mai îndelungat decât începuturile începuturilor și încă are vigoare, căci n-a îmbătrânit"> (Notă exp.: Zhuangzi-"Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 228; 95; ușoară adaptare). Ce ne învață Înțeleptul Zhuangzi despre Dao/Tao ? Dao/Tao ESTE. E fior. E destăinuire. E firescul. E imaterial. E strălucire. Se risipește, dar nu se dobândește. E atât de orbitor, încât nu îl vedem. Este sursă și temelie (e început zămisitor). Preexistă, dar are vigoarea pruncului.

-Deci e imaterial...

-Da. Este asemeni unei aure. Cuprinde (adică "învăluiește", "acoperă". Vorbind potrivit înțelegerii noastre "înveșmântează"). Însă e străveziu. Îi simțim fiorul, dar ochii nu îl zăresc. Căci e orbitor.

-Am înțeles sensul de imaterial. Și <"ceea ce stă să apară, să vină în lume"> ?

-Tradiția israelită relatează că "sufletele care stau să se nască ar fi în așteptare în al șaptelea cer, în *aravot*, iar acolo într-un loc denumit *guful*". Această ipoteză sugerează o pre-existență spirituală, ceea ce confirmă dubletul spirit/suflet din gândirea învățatului Origene. (Sfântul Pavel afirmă deplina coincidență și unitate între spirit/suflet în *Efesenii 4:4* și acesta este și punctul nostru de vedere, sublinind însă omniprezența DOMNULUI <"Este un singur Dumnezeu și Tată al tuturor, care este peste toți, prin toți și în toți"> *Efesenii 4:6; 1 Corinteni 12:6*. Găsește susținere fundamentală în *Numerele 16:22*, care exprimă clar: "Dumnezeul spiritului oricărei cărnii").

-Nu e simplu...

-Eu înțeleg, ca și în discuțiile talmudice dintre rabi Iehuda și cel numit Antoninus că sufletul există încă de la concepție, consfințit și de ideea triplei participări la concepția sau "producerea" ființelor (ale celor omenești doar ? Ori... Fiindcă vorbim și de "sufflare de viață", deci de însuflețire ca principiu "generator"). Sau poate există un transfer cumva la formarea embrionului (nu am de unde știi cu certitudine), deși o formă de transfer între momentul concepției și formarea embrionului nu ar trebui exclusă. Întrebarea care se ridică acum: sunt scânteii de Dumnezeire la nașterea a tot ceea ce este viu (ori chiar și la apariția a tot ceea ce este neînsuflețit, adică lucru). Căci vorbim despre materialitate ca despre o formă de existență, nu în sensul ființării. Materialitatea rezultă indirect dintr-un principiu "generator" de formare (alcătuire) a "cărămizilor *rudimentare*" componente, dar nu de "ființare" -nu de însuflețire-, "ființarea" având la bază "cărămizile *vieții*", ci ca principiu creator, de "materializare". Ar fi vorba despre o Creație secvențială în timp, dar și în constituire. *Inițial (Bereșit)*: construcția "cărămizilor *rudimentare*" și stabilirea "*legițăților*" de alcătuire și de "legare", adică ale principiilor; *ulterior: constituirea "cărămizilor vieții"*; *ulterior în timp*: întocmire -*modelare, dăltuire, turnare*-, adică constituirea -structurarea- materialității și *mult mai târziu*: (mai) apoi atribuirea ființării/trăirii și reproducerii și doar în această etapă târzie putem vorbi de "sufflare de viață", deci de însuflețire și de dăruirea atributului autoreproducerii -multiplicării, adică nașterii de prunci umani și nașterii de pui pentru celelalte "animate") ? Stă scris: Dumnezeu a separat lumina de întuneric; a separat apele din dedesubtul întinderii de apele de deasupra întinderii; au fost adunate apele de sub ceruri și a apărut uscatul; ... adică procese succesive; ș.a.m.d...

Expresia feței lui Markos se schimbă a mirare.

-Iar subdivizarea speciilor în *genuri* să nu fie o formă de adaptare a *vieții (în timp)*, așa după cum stă scris: <"Și Dumnezeu a văzut că lucrul acesta era bun"> *Geneza 1:25*, astfel încât organismele să răspundă și nevoii de subzistență (de alimentare, adică de hrănire; de protecție, adică de securitate, adăpostire și de mediu adecvat și constant; de interacțiune în cadrul speciei ori cu alte specii; eventual de comunicare și chiar de inventare a scrisului !? din necesitatea de teaurizare a comunicării în scop educațional și nu numai...), de afectivitate (comuniune în cadrul speciei sau de prietenie cu exemplare din alte specii, în special domestice: cai, căței...

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

pentru care unii oameni vor simţi sentimente mai deosebite) şi de fapt -în mod esenţial- de REPRODUCERE (adică de "auto-replicare" din două exemplare de genuri diferite, realizând combinaţii aleatoare pentru diversificarea viului) ? Ce să semnifice <"Şi Dumnezeu a văzut că lucrul acesta era bun"> ? Altfel spus: văzând şi făcând ! Până şi Domnul Dumnezeu se asigura că ceea ce întocmise (secvenţial) parcurgea o cale bună ! Cu atât mai mult *omul*, care este oricum supus greşelii: el trebuie să se asigure că consecinţele nefaste ale acţiunilor sale vor fi minime. Numai de-ar putea !

-De unde aş putea eu cunoaşte !? răbufni Markos schimbat la chip.

-Bine. Am să pun altă întrebare (retorică). Sunt culorile curcubeului materiale sau imateriale ? Se poate forma un curcubeu şi el să aibă o existenţă fizică chiar dacă noi nu îl percepem, nu îl vedem format ? Adică alte vieţuitoare care percep altfel strălucirea să zăreasca un curcubeu format pe cer care nouă poate nu ne este vizibil ? E bine-plăcut curcubeul în faţa ochilor şi feţei Domnului Dumnezeu ? Sau e o picătură din expresia vizibilă a formei de existenţă perceptibilă ori vizibilă pe care o "îmbracă" însuşi Domnul Dumnezeu în lume ? Tradiţia spune despre curcubeu că ar fi fost creat în prima seară de şabat, în amurg. Ce expresie minunată a viziunii estetice a Domnului Dumnezeu care a îngăduit apariţia pe cer a acestor "*jumătăţi de inele*" de pasteluri de culori. Unii ar lega cele şapte inele vizibile ale curcubeului cu simbolistica din tradiţia israelită a celor şapte ceruri: <"*vilon, rakia, şehakim, zevul, maon, mahon, aravot*"> (Notă exp.: Cohen- "Talmudul", Ed. Hasefer, Bucureşti, 2000, pag. 52; 74).

-!? (...). Ar avea sens: şapte culori vizibile- şapte ceruri...

Rabban tăcu. Markos ridică ochii şi rosti:

-Poate ar fi bine să mai lăsăm mâncarea pentru mâine dimineaţă, ca să nu mai pierdem timp să pregătim. Mâncăm puţin încălzită sau chiar neîncălzită (numai mâine dimineaţă) şi plecăm direct în sat.

-Fie. După cum îţi este voia.

-Mâine va fi timp frumos. După cum se vede cerul.

-Aşa să fie ! <Noi să ne ţinem privirea aţintită nu asupra lucrurilor care se văd, ci asupra lucrurilor care nu se văd; căci lucrurile care se văd sunt trecătoare, dar lucrurile care nu se văd sunt veşnice> *2 Corinteni 4:18*. Şi-atunci: să fim şi noi asemenea celor ce ştiu că nu ştiu. Doar că ei (şi noi deopotrivă) suntem atât de convingeţi că ştim că nu ştim, încât ne vom dărui cu totul senin pentru adevărul pe care ştim că nu-l ştim.

-Adică ?

-Nu suntem capabili de niciun rău. Căci deşi nu putem deosebi răul de bine (căci un rău mic poate conduce la un bine final şi bine poate genera chiar rău), noi nu suntem capabili de rău. Căci este binele omului şi binele Creaţiei ? Chiar să nu ne pese şi de vietăţile pământurilor şi apelor ? De plante şi de copaci (de ceea ce este verde, dar şi ciclic trecător) ? Iar rău omului să fie rău Creaţiei (rău pentru restul Creaţiei) ? Sau binele omului induce rău Creaţiei ? Şi trebuie să sufere OAMENII ? Dar rău oamenilor induce bine Creaţiei ? Nu ştiu. Chiar nu mai ştiu nimic. Şi adevărul nostru este că ştim că nu ştim.

-Adică ? Nu am înţeles.

-Evident. Spun iar: așa-zisul bine al oamenilor nu e nici Binele Oamenilor, nici Binele Creaţiei. Iar lipsurile oamenilor să fie mai degrabă Binele OAMENILOR şi Binele Creaţiei ?! Sunt doar întrebări. Să preferăm o cale de mijloc: din căldura inimii prin simţământul inimii pentru cei inimoşi. E o cale. Iar dacă Domnul povăţuieşte, urmăm Calea. Am spus mai înainte: cum raţionăm ? Unitar sau fragmentar ? Dacă tot ce constituie materie e alcătuit din ceea ce am putea numi cărămizi elementare ? Democrit a numit aceşti constituenţi elementari: atomi. Ori, dacă şi atomii pot fi separaţi în elemente şi mai fragmentare ? Ori, dacă aceste cărămizi de construcţie provin încă de la constituirea Universului !? Şi dacă Dumnezeu precede însăşi constituirea Universului ? Ce durată de viaţă prognozată ar putea avea aceste "cărămizi" elementare ? La un moment dat, să spunem, "întregul" ce îl compune (dar fragmentar şi nu în tot întregul său) se va desface, se va destrăma şi apoi, cărămizile elementare constituente a fărâmei se recompun iar... şi iar. Presupunem ca așa se constituie şi reconstituie materia. Dar la infinit, oare ? La infinit oare ? Poate că nu. Poate că viaţa cărămizilor elementare (adică durata existenţei lor ca entităţi fragmentare, independente de modul cum sunt material constituite) nu e chiar cvasi-infinită. Altfel spus, ele se desfac (la nivel fragmentar) şi se refac (la nivel fragmentar) în mod repetat, dar nu chiar în şi la infinit. Dar sufletul din ce este sau ar fi

constituit oare ? Și ce durată de existență are ? Poate finită. Despre spirit presupun că este infinit. El nu ne aparține, ci aparține Domnului. E doar cu "împrumut". Este finit sau infinit ? Ce îl constituie ? E o aură, presupunem, adică o lumină. Cât de intensă ? Cum să numim oare frântura de lumină, din care ar fi constituită și aura ? Putem să numim, ipotetic doar, frântură, adică fărâmița de lumină, foton (ori lumion) ? Atunci, sufletul (spiritul) ar fi oare la rândul alcătuit din fărâmițe de lumină ? Dar cum ? În ce mod ? Apoi: să fie Domnul îndreptător numai prin Aleși ? Să fie suficient, îndestulător pentru omenire ? Apoi: ceea ce constituie de fapt sufletul să își păstreze individualitatea la sfârșitul vieții sau să se contopească cu spiritul (presupunând că acesta cumva există sau "ființează" întrucâtva separat și "circumscriș", adică "învăluit" sufletului ?!) și să se integreze în Dumnezeire ? Atunci, existența sa nu ar putea fi deci finită !? Atunci când (la întretăiere de ere majore) cărămizile vieții își încetează existența, va continua viața poate asemenea unei radiații (adică asemenea uneia din luminile frumos colorate cu împrumut din spectrul culorilor curcubeului) ? Toate acestea arată cât de mult știm că nu știm !

-Ați folosit distincția relativă suflet-spirit !?

-Și în tradiția cathailor, spiritul e denumit *hun* (senzitiv și ceresc), sufletul ar fi *po* (vegetativ). Deci ar fi ori sunt descrise și aici două tipuri de "aure" ale vieții (Notă exp.: Zhuangzi- "Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 216). Dar nu are susținere nici în *Numererele 16:22*, nici în *Efesenii 4:6*. Căci înțeleg coincidența suflet=spirit și nu dualitate.

-Puncte de vedere.

-Revin. Atunci, la ce bun preștiința omului, adică predicția relativă a unui viitor improbabil și imediat (să spunem proxim) ? Numită impropriu divinație, dar fiind preștiința omului și nu preștiința lui Dumnezeu, aceasta are prea puțină legătură (sau deloc chiar) cu divinitatea. Și aceasta este concluzia: noi doi suntem dintre cei ce știu că nu știu. Să ne încredem numai și numai în preștiința lui Dumnezeu ! Laudă și Slavă în veci îi aducem Domnului Dumnezeu, Amin !

-Da ! Să ne manifestăm ca drepti <"șe-omer amen"> !

-Căci la nimic, dar la nimic nu e utilă preștiința omului. Căci și de-ar știi și de nu ar știi, ce ar putea face el doar prin puterile sale fără de întărire și fără de călăuzire ? Dar cu justă călăuzire ? Spunea Maestrul Nü Yu: <"După ce se limpezesc zorile se întrezărește Sfântul Unic (Binecuvântat fie EL !). După ce se întrezărește Sfântul Unic (Binecuvântat fie EL !) nu mai există trecut ori prezent. După ce nu mai există trecut ori prezent ar fi Înălțare acolo unde nu e nici destrămare, nici existență. Ceea ce deșiră existentul nu se destramă, ceea ce zămislește existentul nu se zămislește. Zămislitorul existentului însoțește *Cele zece mii de ființe și lucruri*, aduce suflare asupra-le, le veghează deșirarea firului din mosorul vieții, împlinindu-le. Împlinindu-le, călăuzește în *atingerea liniștii*. *Atingerea liniștii* este aceea ce după tulburarea minunaților zori împlinește">.

-!? E o poveste ?

-Nü Yu mărturisește: <"Mi le-a susurat *Învățăcelul* Caligrafiei. *Învățăcelul* Caligrafiei se framânta la auzul țipetelor *Reverberației* Nașterii. *Reverberația* Nașterii și-a copiat dospirea în *Căldura* Adorată. *Căldura* Adorată s-a înfiorat în *Mângâierea* Îngăduită. *Mângâierea* Îngăduită a invocat *Sprîjinul* Rodirii. *Sprîjinul* Rodirii s-a înduoșat în vibrațiile *Armoniilor* Măiaștrei. *Armoniile* Măiaștrei s-au reverberat din *Tăcerea* Norilor. *Tăcerea* Norilor s-a desăvârșit în *Cerurile* Misterului. *Cerurile* Misterului s-au pătruns în *Adâncimea* Superioară. *Adâncimea* Superioară s-a scurs din *Izvodirea* Întâmplării">. Doar astfel rodesc minunații Zori, adică fărâmița de lumină (Notă exp.: Zhuangzi- "Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 96-97; ușoară adaptare).

-!?

-Revenim la discuția anterioară. Să spunem că din infim și dens (la începutul tuturor timpurilor), Universul a intrat într-un moment inițial în expansiune și implicit într-o stare "dezlănțuită" de creștere a "haosului". Deci, intuim că starea de haos crește la nivelul Universului. Și totuși, local, există regularități care permit ordonarea. Altfel spus, ceea ce vedem pe cerul înstelat face parte dintr-o aglomerare de obiecte stelare care sunt ordonate local, după regularități specifice. Deci există evident regularități locale, adică ordonări locale. Deci există o opoziție: ordonare locală-creștere a stării de dezordine la nivelul Universului (Notă exp.: sistemele izolate sunt definite de noțiunea denumită entropie- o măsură aditivă a dezordinii interne a sistemului, definită ca raportul dintre o cantitate de căldură absorbită în proces reversibil la temperatură dată). Procesul continuă (ca expansiune) și poate... cândva... se va și inversa (...cândva). Poate atunci când cărămizile vieții își vor înceta existența și existența va fi exclusiv sub formă de

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

entităţi luminoase (cum se vor denumi sau defini oare ? Căci nu ar putea, ipotetic vorbind, să fie decât bune ! Ce-ar mai fi atunci de împărţit ?), altfel spus când materialitatea sublimează exclusiv în luminile curcubeului ROGVAIV...

-ROGVAIV ?

-Roşu-oranj-galben-verde-albastru-indigo-violet. Şi poate şi nuanţe intermediare acestora. Şi atunci vor fi exclusiv entităţi de lumină. Adică ordonări şi reordonări ale fotonilor astfel încât să existe doar fiinţe de lumină (căci materia îşi va epuiza existenţa, iar cărămizile vieţii nu se vor mai putea reordona. Teoretic vorbind, desigur).

-Ipoteze ?

-Nu discut. Dar să le presupunem doar ca ipoteze: căci ştim că nu ştim. Însă timpul poate decide ce înseamnă sau nu ipoteze. Dar acest timp înseamnă atât de mult în termenii divinităţii şi atât de puţin în termenii umani... Greu de admis sau de exprimat prin viu grai şi chiar şi în gând.

-Unii vorbesc despre o a doua venire pe pământ a Domnului Isus ? Putem să ştim dacă așa ar fi şi când se va petrece aceasta ?

-Nu putem să ştim. Iată de ce: acolo unde sunt doi sau trei adunaţi în numele Domnului Isus este prezentă şi qnoma Domnului Isus *Matei 18:20*. Apoi: <"Pe Dumnezeu cel Viu îţi cer sub jurământ să ne spui dacă Tu eşti Hristosul, Fiul lui Dumnezeu !". Isus i-a spus: "Tu ai spus-o ! Dar Eu vă zic: De acum înainte îl veţi vedea pe Fiul omului stând la dreapta puterii şi venind pe norii cerului"> *Matei 26:63-26:64*. Interpretarea versetului din *Matei 26:64* nu este simplă deloc. <Apoi Domnul a zis: "Auziţi ce-a spus judecătorul, deşi era nedrept ! Atunci nu le va face Dumnezeu dreptate aleşilor săi care strigă către el zi şi noapte, deşi este îndelung răbdător faţă de ei ? Vă spun că le va face dreptate repede. Totuşi, când va sosi Fiul Omului, va găsi El credinţă pe pământ ?"> *Luca 18:6-18:8*. <Împărăţia lui Dumnezeu nu vine în mod văzut. Nici nu vor spune: "Iat-o aici !" sau: "Iat-o acolo !". Căci iată că Împărăţia lui Dumnezeu este în mijlocul vostru"> *Luca 17:20-17:21*.

-Dar dacă ar fi, când s-ar putea întâmpla aceasta a doua venire (presumată şi poate ipotetică) ?

-*Matei 18:20* ne vorbeşte clar de prezenţa permanentă spirituală alături de Drepti a qnomei Domnului Isus. Sunt spusele neechivoce ale Domnului Isus consemnate de Sfinţii Evanghelişti. Pentru mine este suficient ceea ce este scris fără echivoc în Sfânta Scriptură. Este foarte adevărat că în vechime se profeţeste nu despre unul, ci despre doi unşi: <"Ce înseamnă aceşti doi măslini la dreapta şi la stânga...?". "Aceştia sunt cei doi unşi care stau în picioare lângă Domnul întregului pământ"> *Zaharia 4:11-4:14*. Tot Profetul scrie: <"Atunci am păstorit turma destinată măcelului, în folosul vostru, o, asupriţi ai turmei. Şi mi-am luat două toioge. Pe unul l-am numit Plăcere, iar pe celălalt l-am numit Unire şi am păstorit turma"> *Zaharia 11:7*. Şi Ioan îi pomeneşte pe cei doi martori, care după ce-şi rostesc mărturia sunt puşi la pământ, dar după trei zile şi jumătate în ei intră spirit de viaţă de la Dumnezeu, se ridică în picioare şi urcă la cer într-un nor *Revelaţia 11:3-11:12*. Dar există clare dificultăţi de interpretare a profeţiei, dat fiind că Profetul Zaharia aminteşte tot simbolic şi de cele două regate distincte ale evreilor, Iuda şi Israel. Pentru cei de religie mozaică, Messia nu a sosit încă şi va sosi ca Salvator. În *Isaia 51:1-51:23* este o promisiune de salvare şi de mângâiere...

-Interpretarea ar fi dificilă ! Adică nu este clar dacă cei doi martori din versetele din *Zaharia* nu ar fi regatele lui Iuda şi Israel, într-o reprezentare simbolică.

-Exact ! Foarte dificilă interpretare. Mai ales datorită simbolismului deosebit al limbajului profetului Zaharia ! Pe de altă parte, prin simbolismul ruperii toiagului Unire trebuie înţeles termenul <iudei> din Cărţile Noului Testament. Este desigur doar o opinie. Pe de altă parte, aş vrea să precizez acum că trebuie poate realizată o distincţie între previziuni (anticipări) pe termen scurt/mediu, pronosticuri (estimări/anticipări estimative) şi viziuni (profeţii vizionare).

-Deci Cărţile nu sunt anticipări perpetue. Sunt diferenţe importante de nuanţă între previziune/anticipare, pronosticuri/estimări/anticipări estimative, viziuni/profeţii vizionare...

-Aş spune că DA. Am să continui cu gândurile anterioare: noi trăim o existenţă în spectrul solar al galbenului... Dar cum vom evolua oare ? Pentru noi, lumina naturală este de culoare galbenă. Acum. Dar în viitorul viitorului ? Am spus: din momentul când cărămizile vieţii vor înceta să se restructureze şi se vor dezintegra, poate că Universul (din acel moment) va intra într-un proces de contracţie. Întrebări... Nu ?

-Nu.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-Trăim în efemeritate sau în infinitate ? Există o permanentă continuitate sau sunt secvențe cu rupturi (discontinuități) ? De aceea credem că Dumnezeu preexistă în Tot și ca Tot. EL fiind și Tot, dar și Întreg. Dar ordinea și regularitățile să însemne finitate și "haosul" infinite ? Nu. Eu cred că procesul de expansiune al Universului s-ar putea inversa... evident, la întretăiere de ere.

-Adică ?

-Universul poate la sfârșitul perioadei de contracție să colapseze cândva în EL și prin EL însuși, adică să poată redeveni infim și dens... La sfârșitul tuturor veacurilor, desigur. Adică un proces de contracție să se declanșeze într-un punct și respective un moment critic. Sfârșit prin auto-colapsare. Dar dacă procesul se generalizează unitar la nivelul Multiversului ? Atunci toate Universurile colapsează într-un punct-"infin" (!?) infim și dens la sfârșitul veacurilor ? O matcă fundamentală ? Dacă procesele chiar se reiau ciclic ? Oare așa se va întâmpla ? Putem noi știi ? Iar și iar ? Întrebări, nu ? De aceea ne rezumăm exclusiv la cunoașterea noastră limitată, dar minunată: parfumuri florale, galbenul însoțit, răcoarea venită din zborul spre înalt al minunatelor găze și păsări... bucuriile absolut simple și normale ale vieții.

-În concluzie ?

-Mâine e sabbatul.

-Adevărat.

-Cu sufletele curate să ne pregătim de cinstirea Domnului și de ziua de odihnă. Trebuie deci să ajungem devreme ca să-i ajutăm pe Părinții Lu Zi și Thimotei la Sfânta Liturghie. Să îndeplinim din suflet ceea ce este de îndeplinit de dragul prea bunilor noștri credincioși. Și din respect pentru cei doi Părinți pe care apasă și care vor duce greul păstoririi comunității.

-Mâncăm ? Sau păstrăm mâncarea pentru mâine dimineață ?

-Dacă ți-e foame o să mâncăm.

-Eu pot să mai rabd până mâine dimineață.

-Atunci o lăsăm pentru mâine dimineață. Oricum, nu mai e foarte mult. Noaptea va trece așa de iute ! Abia ne ajunge puținul care mai e.

-Știu. Dar doar nu ne-o lăsa Doamna lui Lu Zi flămânzi. E o Doamnă tare miloasă și omenoasă !

-Foarte adevărat. În special pentru tine manifestă o afecțiune deosebită.

-Rabban ? Ce cărți de referință ale Sfinților Părinți mai putem consulta noi pentru a argumenta împotrivorilor ori nehotărâților virtuțile și binefacerile dreptei credințe ?

-Sunt. Dar nu ne sunt așa de accesibile. Pe lângă cărțile fundamentale ale lui Mar Babai cel Mare, un alt Înțelept din vechime la care eu mă raportez cu plăcere este Sfântul Augustin de Hipona. Știu că la episcopie se găsește o copie manuscris în siriacă a lucrării sale scrise în latină "De vera religione" ("Despre adevărata religie"). Dar nu o să mai avem timp să o și consultăm. Eu am citit-o în siriacă, căci latină nu știu. Dar la scaunul Patriarhal o vom găsi și în siriacă, dar și în latină.

-La Bagdad ?

-Nu, la scaunul patriarhal "înveșnicit" din Seleucia-Ctesiphon. Eu unul o consider o lucrare fundamentală și pentru noi și la care ne putem raporta continuu. Când avem timp, pot să-ți spun idei din ea, fără a reda pasaje integrale, evident. Ci doar unele idei dispartate, așa cum am reușit să le rețin. Și pe care le-am fixat în memorie, căci am reflectat îndelung la adevărul lor. Pe lângă Marii noștri Sfinți și Învățători, la Sfântul Augustin de Hipona mă raportez ca la o lumină a dreptei credințe.

-Dar Sfinția Sa nu era melkit, nu ? Sau cumva ținea de ritul lor ?

-A viețuit probabil în acel veac când strămoșii Învățătorilor noștri s-au refugiat din cauza prigoanei anti-creștine în Imperiul Persan. Deci nu-l putem considera melkit, căci e din timpuri când acest termen nu era utilizat. Altul și mai din vechime, dar păgân se numea Platon. O copie manuscris a unei lucrări de-ale Domniei sale se află și la episcopie la Dadu. Trebuie întrebat curatorul de ea. Scrisă tot în siriacă. Eu am parcurs-o integral, dar am uitat textul așa cum a fost scris. În sensul că nu aș putea să redau chiar exact din carte. Am reținut doar unele frânturi de idei, adevărat însă, elaborate, dezvoltate, argumentate. Poate o să vorbim în timpul călătoriei spre Patriarhie, spre Bagdad (temporar, acolo e sediul vremelnic, căci cel așa-zis "înveșnicit" se găsește la Seleucia-Ctesiphon). Din lucrarea despre "Adevărata religie" a Sfântului Augustin de Hipona pot oricând să-ți vorbesc, dar din Platon prea puțin.

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-N-ar fi nevoie, căci Învățătorul meu mi-a ținut destule lecții din Platon. Unele idei le cunosc bine. Dar așa cum ați spus deja, era păgân. Dar e și adevărat că n-am dat destulă importanță, Platon nefiind deci creștin. Pentru mine nu era la fel de important.

-La episcopie au și tăblițe cerate. Pot să-mi notez unele idei, eventual. Și le luăm cu noi la drum, dacă ne lasă curatorul episcopiei să luăm câteva tăblițe cerate cu noi.

-Și așa ! Dar nu s-ar putea șterge ce este înscris pe ele pe parcursul drumului ? Spre exemplu, oare ceara să se poată înmuia de la căldură și semnele poate s-ar deforma, nu ? Dumneavoastră ce credeți ?

-Ba da. Sunt fine, fragile. Cu grafit ar rezista puțin mai bine dacă sunt puse una peste alta (față în față) și legate cu panglici, dar trebuie să-mi pregătesc către după-amiază și câteva tăblițe de scoartă, să le tai după formă și să le răzuiesc pe fața dinspre copac (adică interioară, pe care voi scrie).

-Doream să vă mai întreb. Cele ce le-ați spus despre Univers sunt doar ipoteze ?

-Dar cine ar putea știi cu adevărat ? Spre exemplu: faptul că stăm în picioare și că pășim ce ar putea să însemne oare ? Știi ?

-Nu.

-Faptul că suntem tributari pământului. Altfel spus, verticalitatea noastră "trupească" noi o datorăm "exclusiv" pământului.

-?!

-Frunzele copacilor se îngălbenesc și cad. De ce ? Copacii și frunzele lor sunt tributari pământului.

-Concluzia este că toți suntem tributari pământului.

-Exact. Așa și este. Așa și este. Ce legături nevăzute țin solidele împreună ? Ce putere atrage fierul de metal ? De ce vedem cu fidelitate noapte de noapte Luna pe cerul înstelat ? Dacă nu sunt nori, evident. Și fidelitatea nu e a noastră, ci a Lunii. De ce Soarele este așa de încins câteodată de parcă ar scuipa flăcări, deși poate că nu o face chiar cu adevărat. Cei din vechime credeau că există corespondențe între configurația cerului și astrelor și dispoziția noastră. Adică chiar starea noastră de sănătate, dar poate și starea de spirit ! Să fie oare adevărat ? Cine poate să știe ?

Se lasă iar tăcere. Se priveau în ochi, dar nu ziceau nimic. Markos îndrăzni:

-Am uitat cu totul de pata de nisip. Să mai fi fost ceva de scris ?

-Dacă vrei să-mi faci o plăcere, scrie te rog din versurile tale așa-zis naive. Am să le parcurg cu plăcere. Te rog din inimă !

-Cu drag. De data aceasta sunt țesute ca într-o poveste.

Și tânărul nivelă pata, apoi o stropi abundent, lăsând să tragă apa, renivelă și luă un bețișor pentru a trasa semnele.

<Omidă dintr-un nuc mâncase pe sature, dar nucul se supărase/Că-i mânca frunzele toate. Ce-ai tu,omidă cu mine, nu ți-e bine ?/De-mi mănânci frunzele toate, nici c-ajung ca să te sature nici mâine,/Nici poimâine. Ai dat năvală de ocară pe crengile mele încărcate/Și mi-ai ciuntit frunzele toate. Mă simt ca de veșminte dezbrăcat și doar/Când eram cu verde încărcat mă simțeam mai îmbrăcat>.

-Citiți, vă rog ! Am nevoie de mai mult spațiu !

Când Rabban făcu un semn că citise, nivelă și umezi și scrise iar:

<Ce-ai tu,omidă/Cu mine, chiar nu ți-e bine ? Nu. Poate de mâine, răspunse omida și-nghiți/Altă frunză, iar creanga trozni de rușine, căci nimic nu mai era cum se/Cuvine ! Mă simt dezbrăcat de tot ! zise nucul și creanga plânse și ea/Lacrimi de rouă. Omidă, te faci că plouă ? Dar omida deja era în mătase/Înelită și deveni o crisalidă cu scânteietoare crustă de aur moale./Hmmm ! spuse nucul și tăcu și așteptă cu ochii pe pupă, crisalidă în aur/Scânteietor înveșmântată. Grea crisalidă, cât pe ce creanga să-mi rupă !>.

Peste umărul său, monahul citea. Îi făcu semn că poate să continue.

<Gândi nucul în șoapte de miez de noapte. Omidă n-avea rușine, dar nici/Cu crisalida nu mi-e bine ! Dar crisalida se desfăcu și-un fluture minunat/De multicolor apăru. Crisalidă aurită, te-ai dezghiocat și-un fluture colorat/Ai eliberat. Dar fluturele era deja departe în zbor pe vânt prelung, în/Bătăi de aripi de>.

-Aproape termin. Încă puțin !

-Bine. Eu citesc deja... Să știi că îmi amintesc de remarcile unui filosof: <"O pledoarie pentru apărarea acțiunilor individului [în rațiunea sau sensurile instinctului și a conștiinței de sine] este însă șubredă: astfel, ne putem întreba... de ce trebuie să aibă *sens* [adică valoare în și prin sine] numai ceea ce durează ? Căci într-o lume pur immanentă [în sensul de pieritoare în trup, adică în carne], un fluture nu este în absolut [în ochii Domnului Dumnezeu], nici mai puțin important și nici înzestrat cu mai puțin *sens* decât o stâncă. Iar în termenii *corporalității* lor [trupește gândind și vorbind], nici individul și nici turma [ori totalitatea exemplarelor de același fel coexistente la un moment dat] nu pot fi în ochii Domnului [nici unul, nici altul: nici individul, nici turma] mai importante sau mai puțin importante ori superioare în sens lumesc unul celuilalt. Pe de altă parte, cineva -un împătimit de frumos, de pildă- ar putea susține că tocmai prin efemeritatea sa, fluturele are mult mai multă valoare în și prin sine, adică *sens* decât stâncă"> (Notă exp.: Cornea- "Turnirul khazar. Împotriva relativismului contemporan", Polirom, Iași, 2003, pag. 92-93, cu observația din nota 1-pag. 92: <specia supraviețuiește prin triumful indivizilor, adică specia va rezista prin tenacitatea indivizilor *efemeri altminteri* alcătuitoari. Evoluția presupune uneori adaptare, alteori extincție și renaștere>. Adaptarea pasajului în context).

-Ce semnifică toate spusesele anterioare ?

-Că individul nu poate trăi separat de semenii săi, iar totalitatea semenilor săi nu vor putea trăi fără restul speciilor, precum și ale elementelor vizibile ale naturii (fie ele și neînsuflețite; în sensul că nu ființează din logica noastră). Modificarea radicală a habitatelor naturale implică modificarea radicală a lanțurilor vieții și ale formelor materiei nevie. Foarte frumoase rândurile pe care le-ai scris. Bun ! Continuă te rog.

-Complicat și greu de înțeles tot ce ați zis anterior. Dar am dedus un adevăr simplu: fără Domnul Dumnezeu nu se poate.

-Adevărat. Continuă, te rog.

<Nucul deja nu mai auzea bătăile pe care fluturele/Le făcea. Ce fluture zgomotos ca un toboșar ! gândi nucul și crengile/Plânseră amar. Căci omida mânca și frunze uscate, iar nucul se regenera/Peste poate. Și de-o veni o altă omidă mai pretențioasă va mânca doar/Frunze pline de sevă, frunze gustoase. Nu-i risipă, gândi nucul, am de/Unde, dacă un fluture nemaivăzut în zbor se ridică. Mi-a rămas crusta de/Aur la o adică. Plata mea de aur pentru nimic ! Căci frunzele înverzesc,/La mine nu-i bai, am de unde că-s tot îmbrăcat ! Fluturele un oușă a lăsat !>.

-Da ! Sunt istorisite asemenea unei fabule.

-Se poate spune și așa.

-Chiar o fabulă ar fi ! Oare să fi necăjit omida cumva pe nuc ?

-Vorba vine, evident. E o poveste a regenerării naturii. Ce-i pasă nucului de o biată omidă oare ? Fiecare cu existența sa. Apoi, nucul e tot îmbrăcat, deci are de unde.

-E frumoasă ! Și totuși, nucul protejează omida. Este o poveste despre a dăru și a primi în natură.

-Mulțumesc. Părinte ! Și la noi, agricultorii lasau pământul să-și recapete vitalitatea. Ce e mai bine de făcut în acest sens ?

-Cultivarea unor culturi de plante verzi, abundente și succulente. Lucerna e considerată utilă. Dar nu cunosc cu exactitate, să știi.

-Caracterele scrierii din Cathai de când datează ?

-Sunt extrem-extrem de vechi. În Anyang (Henan) s-au găsit semne vechi încrustate pe oase și carapace de broască țestoasă. Tare vechi !

-Părinte monah !? Credeți să existe vreo corespondență între configurația cerului și astrelor și dispoziția noastră ?

-Nu știu. Dar am să vorbesc despre altceva. Unii au încercat să arunce cu pietre spre cer. Nu cred că pentru ca să sfideze cerul ori divinitatea (deși poate în semn de revoltă și sfidare ?), ci poate doar ca să observe ce se întâmplă. Și chiar dacă te străduiești să arunci piatra drept în sus, piatra va cădea aproximativ cam în locul de unde a fost aruncată. Alții au săgetat cerul tot drept și săgeata tot a căzut. Dintr-un înalt de unde săgeata a ajuns, s-a întors și a căzut. Ceva face ca obiectele să se apropie de pământ și nu ca să se depărteze. Găinașurile păsărilor cerului cad și pe veșmintele noastre. De ce ? Există ceva care atrage de pământ. Ce semnifică în final toate acestea ? Știi ?

-Nu.

-Pământul este și va rămâne un loc fundamental al existenței noastre și a restului Creației prezente pe Pământ. Căci despre partea Creației prezente pe Cerul înstelat știm mult prea puțin. Doar ce vedem cu ochiul liber. Nouă ni se pare fără viață, inanimată, chiar dacă

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

străluceşte precum lava incandescentă. Stă scris: <Cine este ca YHWH, Dumnezeul nostru care locuieşte în înălţime ? EL coboară ca să privească cerul şi pământul, îl ridică pe cel de condiţie umilă din ţărână şi îl înalţă pe cel sărac din groapa cu cenuşă, ca să-l pună să stea cu nobilii, cu nobilii poporului său. EL face ca femeia stearpă să locuiască într-o casă, ca o mamă veselă cu copii. Lăudaţi-L pe YHWH ! > *Psalmii 113:5-113:9*.

-Unele religii sunt dualiste. În Imperiul Persan, de către mulţi binele este văzut ca un factor de contrabalansare al răului. Iar răul ar fi un factor de potenţare al binelui: un punct de vedere mai puţin neobişnuit. Altfel spus, existenţa e o alcătuirea duală a contrariilor bine/rău care s-ar contrabalansa. Şi maniheismul încearcă o sinteză cu multiple argumente duale. Ce părere aveţi Domnia Voastră ?

-Cele ce tocmai ai spus nu dovedesc decât ce înţelegere limitată au oamenii a noţiunilor complexe de bine şi de rău. Eroul învingătorilor va fi antieroul învinşilor. Atunci când s-au format popoare neomogene s-a creat un panteon complex care includea zeităţile şi eroii mitici ai diverselor facţiuni componente. Noi avem Legi clare de adorare a Unicului Dumnezeu şi de iubire a aproapelui ca pe noi înşine, precum şi porunca "nouă" din *Ioan 13:34-13:35* şi *Ioan 15:12; 15:17*. Precum şi cele zece din tablele legilor.

-Dar totuşi cei mai mulţi cred că există şi bine, dar şi rău în lume !?

-Încă odată: ce este bine ? Dar ce este rău ? Noi trebuie să urmăm senini Calea, cu Domnul Isus îndrumător al inimilor noastre ! <Şi un conducător l-a întrebat zicând: "Bunule Învăţător, ce trebuie să fac ca să moştenesc viaţa veşnică ?". Isus i-a zis: "De ce mă numeşti bun ? Nimeni nu este bun, în afară de unul singur: Dumnezeu" > *Luca 18:18-18:19*.

-Acelora care vorbesc de dualitatea bine-rău cum le-am putea explica Învăţătura noastră astfel încât să o şi accepte ?

-Ca şi oricărui alt aproape al nostru. Pentru că ei vor fi aproapele nostru (imediat) atât timp cât sunt alături de noi. Unii gândesc în noţiuni duale, alţii vor gândi în noţiuni ternare. Trebuie îngăduiţi, astfel încât să ajungă în gândire asemeni celor Drepti ! *Maşal*/parabola samariteanului milostiv este elocventă: faptele bune nu le făptuim pentru aproapele nostru, ci pentru noi înşine. Aceasta nu înseamnă decât că ne iubim sufletele noastre. Parabola relatează că un om mergând pe drumul dintre Ierusalim şi Ierihon a căzut victimă între tâlhari. Aceştia l-au tâlhărit şi bătut până aproape de moarte. Trecând un preot, văzându-l, a trecut pe cealaltă parte. La fel şi un levit. Un samaritean s-a aplecat şi i-a oblojit rănilor cu vin şi ulei. L-a transportat la un han şi l-a îngrijit. Apoi, trebuind să plece, i-a lăsat hangiului doi dinari, cu promisiunea că va plăti tot ce era în plus la întoarcere, doar să-l îngrijească hangiul. Domnul Isus a întrebat: <"Care dintre aceştia trei ți se pare că s-a dovedit aproapele celui care căzuse între tâlhari ?" > *Luca 10:36*. Şi-atunci, cine este cu adevărat aproapele nostru ? Însuşi sufletul nostru, pe care-l dorim înălţat la Domnul. E unul dintre sensurile fundamentale ale vieţii. <"Mai degrabă strângeţi-vă comori în cer... Căci unde este comoara ta, acolo va fi şi inima ta" > *Matei 6:20-6:21*. <"Dacă lumina din tine este întuneric, cât de mare este întunericul acesta" > *Matei 6:23*. Dar atunci când bărbatul se căsătoreşte cu Doamna vieţii sale, aceasta trebuie să fie de-a pururi şi Doamna de suflet a Vieţii sale: <"Iată de ce va lăsa bărbatul pe tatăl său şi pe mama sa şi se va alipi de soţia sa şi vor deveni o singură carne" > *Geneza 2:24*. Altfel spus, sufletul bărbatului trebuie să se alipească sincer şi cu dăruire de sine de sufletul Doamnei sale, ca aici pe pământ să devină o singură carne, iar sus în ceruri să devină un Spirit (iată de ce îngerii nu au un gen determinat)...

-Aţi pomenit de noţiuni ternare ?

-Putem să multiplicăm la nesfârşit: pol 1-neutru-pol 2.

-Are vreun sens ?

-Nu. Căci noi (dar din păcate doar noi) gândim în termeni neechivoci de iubire şi bine. Căci dacă ar fi doar adoraţie, iubire şi bine, la ce ar mai fi nevoie de ordine şi de legi pământene regeşti ori imperiale ? Cred că la nimic. Căci nu ar fi deloc nevoie de ele... Dar așa... Din punct de vedere metafizic (filosofic), unii gândesc în noţiuni duale.

-Aceasta pentru că în lume ar exista totuşi şi bine şi rău...

-Numai că binele şi răul sunt doar noţiuni abstracte.

-Eu le percep ca noţiuni concrete.

-Vorbim astfel pentru că aprecierea indivizilor este în raport strict cu ei (cel mai adesea), chiar şi în situaţiile presupus altruiste. Căci nimeni nu-ţi va oferi ceva fără a spera cumva sau întrucâtva la o compensare. <"Dacă un frate sau o soră sunt goi şi lipsiţi de hrana zilnică, iar unul dintre voi

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

le spune: "Mergeți în pace, încălziți-vă și săturați-vă, dar nu le dați cele necesare corpului lor, la ce folosește ? Tot așa și credința, dacă nu are fapte este moartă în ea însăși... N-a fost Avraam, tatăl nostru, declarat drept prin fapte după ce l-a oferit pe Isaac, fiul său, pe altar ? Vezi că credința lui lucra împreună cu faptele lui... *Avraam a crezut în Domnul Dumnezeu, iar lucrul acesta i s-a socotit ca dreptate*" > *Iacov 2:15-2:23 și Geneza 15:6.*

-Deci credința i s-a socotit ca dreptate, dar credința lui lucra împreună cu faptele lui drepte dintr-o inimă curată spre bine !

-<"Așadar, acum că am fost declarați drepti datorită credinței... să exultăm chiar dacă suntem în necazuri, fiindcă știm că necazul aduce perseverență... aprobarea lui Dumnezeu... speranță și speranța nu duce la dezamăgire, pentru că iubirea lui Dumnezeu a fost turnată în inimile noastre prin spiritul sfânt care ne-a fost dat"> *Romani 5:1-5:5.* Intuiesc că perseverența, speranța aprobării de către Domnul Dumnezeu și menținerea speranței înseamnă tot făptuire, prin stăruința menținerii vii a credinței: căci Domnul Dumnezeu este un Dumnezeu al celor vii, nu al celor morți ! <"fiindcă știm că vechea noastră personalitate a fost ținută pe stâlp cu el [*Isus Cristos*], astfel încât corpul nostru păcătos să nu mai aibă autoritate asupra noastră și să nu mai fim sclavi ai păcatului. Fiindcă cine a murit a fost absolvit de păcat"> *Romani 6:6-6:7.* <"Dacă faci binele nu vei fi oare înălțat ?"> *Geneza 4:7.*

-Înțeleg că stăruința în credință semnifică tot făptuire.

-Așa intuiesc... căci stă în puterea omului simplu să schimbe ceva ? Da ! Dar numai prin Iubire Inefabilă și prin iubirea aproapelui mai mult decât pe noi înșine. Cei drepti au parte de salvare (mântuire) prin credință. Și totuși -atât cât ne stă în putință- făptuirea noastră să fie prin cultivarea firescului, a blândeții, smereniei și a non-acțiunii (care nu semnifică fără acțiune, ci a fi în armonie: făptuire indirectă și participare contemplativă: fără a influența ca rezultate ori efecte; a lăsa de la sine). Cum este iubirea ? <"Îndelung răbdătoare; bună; NU e geloasă; NU se laudă; NU se îngâmfă; NU se comportă necuviincios; NU își caută propriile interese; NU se irită; NU ține cont de răul suferit; NU se bucură de nedreptate, ci se bucură cu adevărul. Îndură totul, crede totul; speră totul; suportă totul"> *1 Corinteni 13:4-13:7.*

-Sunt și oameni cu adevărat altruști.

-Domnul Isus pomenește despre samariteanul milos, dar sunt și alte situații excepționale (de oameni cu adevărați plăcuți Domnului Dumnezeu). Căci indirect, binele cuiva poate să semnifice ori să inducă poate un rău altuia. Dar dacă binele omului se reflectă în rău asupra Creației ? Este omul mai presus decât Binele Creației ? Și-atunci, când făptuim bine în Binele Creației, făptuim Binele în fapt pentru Salvarea propriului nostru Suflet. Sufletul nostru ne este aproapele nostru. De ce ? Căci el este doar cu "împrumut" de la Domnul Dumnezeu nostru. Nu trebuie să restituim Ceea ce îi aparține Domnului integral, dar și cu sporul "dobândeii" în bine ? Ce este sporul "dobândeii" în bine ? Mergem singuri ? Cu cine se alipește omul și devin o singură "carne" ? La care se adaugă și faptele bune: iar acesta ar fi un posibil sens al parabolei administratorului lăudat de stăpânul său pentru justa gospodărire. <"Creatorul Lumii deschide Poarta Cerului nu pentru ce este omenesc în oameni, ci pentru ce este în ei har din Ceruri"> (*Notă exp.: Zhuangzi-"Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009, pag. 301.* Se scrie deasemenea: <"Păziți-vă de profeții falși, care vin la voi în haine de oi, dar care pe dinăuntru sunt lupi prădători ! Se culeg vreedată struguri din spini sau smochine din mărarini ?... Orice pom care nu dă roade bune este tăiat și aruncat în foc. Într-adevăr, după roadele lor îi veți recunoaște pe oamenii aceștia"> *Matei 7:15-7:20.* Exemplificarea (deși i se atribuie Domnului Isus) prin maxima sa generalitate e relativă, adică interpretabilă în special în "condiții de maximă instabilitate", deoarece nu numai pe *profeți* atârână povara, ci și pe "*Marele Bandi*" și pe "*prinții vasali*"... Căci versetul următor e general valabilă <"Doar carnea lui cât va fi pe el îl va dura și sufletul lui cât va fi în el, va jeli"> *Iov 14:23*, dar binele unuia nu înseamnă și binele altuia (dar de multe ori un rău cuiva poate să însemne "*bine*" altcuiva: ori rău în și pentru Creație să însemne numai "*binele*" omului, ori o "*sinucidere*" latentă a "*omenirii*" și o diluare până la *extincție* a *umanității* ? Căci jocurile de tip pierdere-câștig cu restul Creației -"pierdere": restul Creației; "câștig" *relativ pentru om ...* sunt autodistructive pentru *omenire*). Altfel spus; dacă ignorăm *Iov 14:23* și ținem cont la modul *general* (nu doar pentru *om*, adică aplicabile doar omului) de Poruncile fundamentale, nu am avea de ce să greșim (nu teoretic, căci resursele fiind limitate în timp, adică prin explozie demografică și consum superior ratei de regenerare sau nerecuperare în cazul unor resurse neregenerabile, vom atinge altă PARADIGMĂ, aceea a finalității resurselor: "lumea ca o insulă"). Teoretic, ne putem extinde în detrimentul mării și oceanelor ("*acvaculturi*"; habitate "adaptate" omului... dacă apele mărilor și oceanelor ar fi "curate"... dar și în acest caz se aplică *paradigma finalității resurselor*). Și *adevărul* profețiilor poate fi "*relativ*", căci *cei ce aud*

("marele Bandit" și Prinții vasali), pot asculta (și înfăptui) cele ce aud ori nu, adică *contrar recomandării primite* ori după propria lor înțelegere ! Profeția pe timp scurt e asociată cu sfaturi, opinii și recomandări, care pot fi discutabile. Exemplificările cu Ieremia fiul lui Hilchia sunt elocvente -el și profetește și sfătuiește în "sensul *continuității*, adică a supraviețuirii", chiar și în condiții grele, căci speranța este în urmași- (el în profeții se armoniza cu secretarul Baruc fiul lui Neria, care la un moment dat citește în locul lui Ieremia din niște suluri, căci Ieremia era "închis" pentru DOMNUL. Baruc fiul lui Neria este prieten sau/și ajutor al lui Ieremia, mai probabil este prieten, căci pare influent în rămășița lui Iuda, opunându-se exilului în Misir. Este desemnat ca *secretarul Ier 36:26*; dar Ieremia are dispute cu alți *profeți* ori sfătuitoari, poate bine intenționați -*Hanania fiul lui Azur*, profetul din Gabaon, care profetea despre pace și Şemaia din Nehelam-, Ieremia folosind sintagma: "*vei avea ca pradă sufletul tău*", adică "vei trăi"... Fiind o perioadă de cumpănă -*captivitatea la caldeeni și exil în Misir pentru rămășița lui Iuda (la Tahpanes, la Migdol, la Nof și în ținutul Patros, toate în Misir Ieremia 44:1)* și refugieri individuale la popoarele vecine-, se exprimau multe păreri contradictorii și opinii despre *posibilitatea supraviețuirii pe termen scurt, mediu ori îndepărtat*). Ieremia fiul lui Hilchia e favorabil captivității la caldeeni (un alt fiu al lui Hilchia, Ghemaria ajunge în Babilon *Ier 29:3*) și el răspunde unei solicitări de răscumpărare, adică răscumpără un teren în Anatot de la o rudă: Hanamel fiul fratelui tatălui său în condiții de "detenție/reținere" și de maximă incertitudine în țară (*invazia și pustiirea de către caldeeni Ier 33:4-33:5, profetind și renașterea orașului Ier 33:9*) sub ochii păzitorilor săi în Curtea Gărzii *Ieremia 32:8*. Cumpără terenul la sfatul DOMNULUI cu prețul întreg în bani, spunând cuvântul DOMNULUI: "se vor cumpăra iar case, orașe și vii în țara aceasta" *Ier 32:15*. El pune actul într-un vas de lut și îl încredințează lui Baruc fiul lui Neria, care adusese probabil suma plătită ca preț al terenului-. Ieremia fiul lui Hilchia atribuie situația de incertitudine nerespectării anilor sabatici și al anului Jubileului *Ier 34:17*. <"Totuși, înțelepciunea este dovedită dreaptă de lucrările ei"> *Matei 11:19*. Ori, nu este înțelepciunea teama de Domnul Dumnezeu, adică <"urârea răului... Eu, înțelepciunea, locuiesc cu prevederea și am cunoștință și capacitate de gândire... Ascultă, căci spun lucruri importante și buzele mele vorbesc despre dreptate... Domnul Dumnezeu m-a adus în existență ca început al căii sale, prima dintre lucrările lui de demult. Am fost așezată din timpuri indefinite, de la început, înainte de a fi pământul. Am fost adusă în existență ca în durerile nașterii când încă nu erau adâncuri de ape, nici izvoare pline de apă... când a hotărât temeliile pământului, atunci eram lângă el ca meșter iscusit"> *Proverbele 8:13; 8:12; 8:6; 8:22-8:30* ? Și nu este carnea și sufletul bărbatului alipit de soția sa după cum scrie *Bereșit* ? (<"și vor deveni amândoi o singură carne. Și amândoi -omul și soția sa [Adam și Eva] erau goi și totuși nu le era rușine"> *Geneza 2:24-2:25*). Dacă devin aceeași carne, nu înseamnă că și sufletele lor se alipesc ? Cum ? Efectiv, prin naștere de prunci din binecuvântarea Domnului Dumnezeu asupra lor. Și mai cum ? Prin credință și fidelitate unul față de altul până la moarte. De ce ? Devenind amândoi o singură carne, după înălțare sufletele se vor alipi: <"ce a pus Dumnezeu în același jug omul să nu despartă"> *Marcu 10:9*; <"EL în a cărui mână este sufletul a tot ce are viață și spiritul oricărei cărni omeneste"> *Iov 12:10*. Nu imploră la un moment dat Moise și Aaron: <"O, Dumnezeule, Dumnezeul spiritului oricărei cărni..."> *Numerale 16:22* ? Nu rostește Domnul Dumnezeu către Noe <"închei un legământ cu tine.. din orice carne să aduci câte două în arcă... să fie un mascul și o femelă"> *Geneza 6:18-6:19*. Și încheie Domnul Dumnezeu un legământ cu orice carne de pe pământ: ca nicio carne să nu mai fie nimicită de vreun potop... iar semnul legământului este apariția unui curcubeu în nor ca aducere aminte pentru Domnul Dumnezeu (atunci când va vedea apărând un curcubeu în nor). După ce și-au prezentat ofrandele Domnului Dumnezeu, Cain s-a aprins de mânie, căci ofranda lui Abel a fost plăcută feței Domnului Dumnezeu. Și Domnul Dumnezeu îi spune lui Cain: <"Dacă faci binele nu vei fi oare înălțat ?"> *Geneza 4:7*. Și Domnul Dumnezeu s-a mâniat când orice carne își stricase calea pe pământ. Dar dacă reappare curcubeul în nor, Domnul Dumnezeu vede și își va <"aduce aminte de legământul pe timp indefinit dintre Dumnezeu și orice suflet viu de pe pământ"> *Geneza 9:16*. Dacă nu ne stricăm calea pe pământ și reappare curcubeul mai există speranță pentru toate sufletele vii. Ce să însemne să "nu ne stricăm calea pe pământ" ? Pământ, ape și aer curate (pure/purificate). Așa cum *omul* le-a primit, așa și trebuie să lase în urma sa. Spre exemplu: aer curat... cum ? Să nu înnegurăm cerul ca să se acopere [ca și cu o "pânză de sac"]... <"Venea pe un heruvim,... venea zburând repede, pe aripile unui spirit. Atunci din întuneric și-a făcut ascunzătoare și de jur împrejurul său un cort din ape întunecate și nori groși"> *Psalmi 18:10-18:11* și <"Iată ce a spus DOMNUL... Cu mustrea mea usuc marea și prefac râurile în pustiu... Eu îmbrac cerurile în negură și le acopăr cu o pânză de sac"> *Isaia 50:1-*

50:3. Ce ape ar trebui să fie curate ? Toate: apele subterane dătătoare de viață și alinătoare celor însetați; picăturile norilor bogăți în stropi; luciul și adâncurile apelor curgătoare și lacurilor; chiar și adâncurile nepătrunse și talazurile mărilor și oceanelor sărate cu lacrimile ostenitorilor. Dar și pământul... și nu numai solul (care are și dăruie viață)... cât de greu se reface solul de vânturi spulberat !? Sunt substanțe dăunătoare și mai ales cele de extragere a aurului din minereuri... ele dau culoarea roșie, dar sunt atât de toxice că organismele nu pot trăi în medii poluate de asemenea substanțe... Și atunci ce trebuie să facă omul fără minte <"care va avea pricepere când măgarul sălbatic se va naște om"> *Iov 11:12* ? Să întrebe animalele domestice ("te vor învăța"), păsările cerului ("îți vor spune"), să-și îndrepte atenția spre pământ ("el va învăța") și peștii mărilor ("ei îți vor da învățătură") *Iov 12:7-12:9*. Ce înseamnă ca cerurile să se acopere cu "pânză de sac" ?... conform versetului: <"Eu îmbrac cerurile în negură și le acopăr cu o pânză de sac"> *Isaia 50:3d* ? Când I-a scos pe fiii lui Israel din Misir, DOMNUL umple mâna lui Moise de putere și îi spune: <"Întindeți mâna spre cer ca să se facă întuneric peste țara Misirului, un întuneric foarte gros !". Moise și-a întins imediat mâna spre cer și trei zile a fost întuneric beznă în toată țara Misirului. Nu se vedeau unii pe alții... dar acolo unde locuiau toți fiii lui Israel era lumină"> *Exodul 10:21-10:23*. Căință pentru orice carne și rugă de îndurare către DOMNUL... Căci fără curcubeu... ce ne vom face ?

-Deci răspunsul este: <"Dacă faci binele nu vei fi oare înălțat ?"> *Geneza 4:7*.

-Da. Și chiar dacă i s-a spus, Cain devine greșit. Să se fi "rătăcit" cunoștința binelui ? Astfel, Cain devine pribeag pe pământ... Și <"răutatea omului era foarte mare pe pământ și... orice înclinație a gândurilor inimii lui era tot timpul numai spre rău"> *Geneza 6:5*.

-Omul "rătăcește" cumva în cunoașterea sa, iar înclinația inimii sale e spre rău. Teoretic, toți ne dorim însă binele. Scrie: <"Dacă bărbatul viguros moare, poate el trăi din nou ? Voi aștepta în toate zilele muncii mele obligatorii, până îmi va veni alinarea... Dar chiar și muntele se prăbușește și se sfărâmă și chiar și stâncă este mutată din locul ei. Apa roade chiar și pietrele, revărsarea ei spală țărâna pământului. Așa ai distrus tu speranța omului muritor. Îl învingi pentru totdeauna și el se duce, îi schimonosești fața și îl alungi. Fiii lui sunt onorați, dar el nu știe. Sunt înjosiți, dar el nu se gândește la ei. Doar carnea lui, cât va fi pe el îl va durea și sufletul lui cât va fi în el, va jeli"> *Iov 14:14; 14:18-14:22*.

-<"Doar carnea lui, cât va fi pe el îl va durea și sufletul lui cât va fi în el, va jeli"> *Iov 14:22*. Pe fiecare îl doare de durerea sa (<"Doar carnea lui..."> *Iov 14:22* și poate jeli (în relativa sa sinceritate) atât timp cât <"sufletul lui... va fi în el..."> *Iov 14:22*. Durerea și jalea sunt pur și simplu în noi, căci lumea continuă să existe independent de noi, chiar și cu schimbări majore ("muntele se poate prăbuși și se sfărâmă",... "stâncă este mutată din locul ei").

-Adevărat ! Lumea continuă să existe deoarece există Creatorul ei !

-Da, încerc să înțeleg...

-Dar nu numai omul se dovedește greșit, ci și ființele create să-i fie ajutor (fără a se dovedi a-i fi asemenea, fapt pentru care a fost creată "Femeie"): <"căci orice carne își stricase calea pe pământ"> *Geneza 6:12*. Pe de altă parte, se naște și un om drept, ireproșabil.

-Adevărat: Noe.

-Să-l amintim și pe Iov și am să zic aceste versete ca și cum ar veni și din partea mea: <"Știu că Tu poți să faci totul și că nu este gând să nu îl poți realiza. Tu ai spus: *Cine este cel care lipsit de cunoștință întunecă sfatul ?*. Am vorbit, dar nu am înțeles lucruri prea minunate pentru mine, pe care nu le cunosc. *Ascultă, te rog, și eu voi vorbi. Eu te voi întreba și tu mă vei lămurii*. Urechea mea auzise despre tine, dar acum ochiul meu te vede. De aceea îmi retrag cuvintele și stau plin de căință în țărână și în cenușă"> *Iov 42:2-42:6*.

- "DOMNUL l-a binecuvântat pe Iov la sfârșit mai mult decât la început"... O recunoașterea a dreptății lui Iov și totodată o speranță pentru toți oamenii dreți trăitori sub soare ! Pe dreptul Iov l-a binecuvântat în fii (șapte) și fiice (trei: Iemima, Cheția, Cheren-Hapuc), cum nu erau altele mai frumoase în toată țara. Iar tatăl lor le-a dat moștenire printre frații lor.

-Exact, căci și fetele au același drept legal de moștenire ca și băieții (conform *Iov*). În cazul lui Șeșan (el a avut doar fiice), el și-a căsătorit o fiică cu un slujitor egiptean, iar moștenirea s-a transmis urmașilor de sex bărbătesc (*1 Cronici 2:34-2:41*). Fiicele lui Țelofhad (avea cinci fiice: Mahla, Noa, Milca și Tirța, iar el a murit în pustiu) au cerut lui Moise și preotului Eleazar o parte de moștenire în mijlocul fraților tatălui lor *Numerale 27:1-27:5*. Moise l-a întrebat pe DOMNUL. Răspunsul a fost: <"Dacă un bărbat moare fără să aibă vreun fiu, atunci să faceți

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

ca moștenirea lui să-i revină ficei lui"> *Numerele 27:7-27:11*, revăzut în *Iosua 17:3-17:4; 17:6*, dar e mult mai amplu și detaliat (pentru conservarea numelui de familie, când se dorește aceasta).

-A fost binecuvântat Iov și în avere, în special în turme, care de drept au revenit tuturor copiilor și de pe urma cărora au trăit ei și slujitorii lor... Revenim la discuțiile metafizice ?

-Da... Atunci pe ce criterii și după ce rațiuni gândesc unii în termenii opuși de bine și rău (posedând o cunoaștere totuși relative atât cât timp binele și încercarea vin tot de la Dumnezeu) ?

-!?

-Am să expun un punct de vedere tot metafizic. Să concepem faptul că și cărămizile elementare ale vieții (atomii din ipotezele științifice ale lui Democrit), dar și fărâmele lor (spărturile lor) au fost generate dual (de fapt, cazul cel mai simplu dual, dar ar putea fi și ternare, cuaternare, etc). Și am să indic tot exemplul relevant al atracției dintre fier și magnet. Atunci cele două particule duale ar fi comparabile cu dualitatea fier-magnet. Deși nu cred că absolut chiar toate particulele să fi fost generate dual. Acest proces de generare s-a petrecut în perioada inițială de expansiune a Universului, când temperaturile erau atât de intense și extrem-extrem de mari încât au permis generarea de fărâme de particule și care apoi s-au reconstituit ulterior în particule.

-Adică ?

-Adică Universul a generat în perioada inițială de formare particule sau granule mici materiale opuse, care se anihilează reciproc. Dar se poate să fi fost și excepții ? Dacă ar exista o particulă elementară care ar fi absolut "singulară" (în sensul că nu ar fi fost generată dual) în sensul de neduală, adică care să aibă o singură formă de existență ?

-?!

-Particula luminii: fotonul. Să presupunem că s-ar crede că nu ar avea caracter dual (*Notă exp.: Barrow John - "Originea Universului", Ed. Humanitas, București 2007, pag. 68-69*). Cum pot fi oare aceste particule duale elementare caracterizate ? Drept bune ori rele ? Deci cum le putem descrie și ce atribut le dăm ? Ce caracteristică le vom atribui ?

-Nu știu.

-Dar particulele luminii, cu caracteristica lor de singularitate, cum ar putea fi ele deplin caracterizate oare ? Drept bune sau rele ? Intelectual vorbind, se poate gândi și în paradoxurile noțiunilor duale-ternare-quaternare... Dar mai bine ca Domnul să îndepărteze de noi asemenea gânduri. Să rămânem statornici învățăturilor Sfintei Scripturi. Căci dacă vrem să fim parte a divinității, adorația, adică Iubirea Inefabilă ar fi singurul răspuns. Și atunci, de ce afirmăm noi că suntem ai Domnului Isus ? Pentru că noi trebuie să ne iubim aproapele mai mult decât pe noi înșine și ca și când în aproapele nostru am regăsi prezentă și qnoma Domnului Isus. Căci nu se știe ! Și nici nu se poate ști dinainte. Chiar dacă nu ar fi astfel, noi tot la fel să-l iubim pe aproapele nostru... beneficiul nostru e enorm: "înlăturarea prepuțului inimii" și "însămânțarea Iubirii Inefabile a DOMNULUI" și *speranța* în înălțare... Bine Cuvântând, cu blândețe și cu teamă... ca și cum ar fi cuvintele sacre ale lui Dumnezeu. Dar care este cea mai mare și prima poruncă ? La întrebarea: <"Care este prima dintre toate poruncile ?". Domnul Isus a răspuns: "Ascultă, o, Israele: YHWH, Dumnezeul nostru este un singur Dumnezeu și să-l iubești pe Domnul Dumnezeu tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău, cu toată mintea ta și cu toată forța ta"> *Marcu 12:28-12:30*. Rostește Domnul Isus către discipoli: <"Iată porunca mea: să vă iubiți unii pe alții așa cum v-am iubit eu... Iată ce vă poruncesc: să vă iubiți unii pe alții !"> *Ioan 15:12; 15:17*. Referirea pare explicită: e valabilă pentru oamenii care se cunosc și între care există încredere reciprocă !

-De ce ? De ce nu se poate ști dinainte dacă în aproapele nostru am regăsi prezentă și qnoma Domnului Isus ?

-Căci nu se știe ! Căci nu avem de unde ști toate cele ce ar putea schimba pe cineva prin iertare și iubire. Căci acel cineva poate că nu ar înțelege adâncimea și căldura din iertare și iubire. Iar toate cele ce ar putea schimba pe cineva astfel încât cu adevărat să le înțeleagă putea-vom noi să le pricepem ? Dacă bunătatea noastră nu e suficientă, atunci poate dăruirea totală, căci altceva nu mai văd ce poate duce la schimbare ! Să arătăm că suntem atât de buni, încât să fim capabili de dăruire totală pentru cineva care ar lua în derâdere bunătatea noastră. Și cine a făcut posibilă deja această dăruire totală ? Domnul Isus. De aceea, chiar dacă qnoma Domnului Isus nu este prezentă în aproapele nostru de moment, noi la fel trebuie să-l privim și să-i vorbim: ca și cum qnoma ar fi prezentă. Căci dacă nu e pe moment prezentă ? Dar dacă ar fi

În cu totul alte momente prezentă ? <"Chiar dacă ne-a adus mâhnire, va arăta și îndurare, după marea sa bunătate iubitoare. Fiindcă nu din inimă i-a asuprit și i-a mâhnit pe fiii oamenilor. Dacă zdrobesc cu picioarele toți prizonierii de pe pământ, dacă refuză să-i facă judecată unui bărbat înaintea feței Celui Preaînalt, dacă-l nedreptățesc pe un om în procesul său, DOMNUL nu aprobă. Cine spune un lucru și se întâmplă fără ca DOMNUL să-l fi poruncit ? Din gura Celui Preaînalt nu ies și lucruri rele și lucruri bune. Cum poate un om viu, un bărbat, să se plângă din cauza păcatului său ?"> *Plângerile 3:32-3:36* par a se referi la faptul că Domnul Isus și alți martiri (Rabi Akiva și Ismael ben Elișa) nu au fost tratați cu dreptate.

-Să-l privim și să-i vorbim ca și cum *qnomă* Domnului Isus ar fi prezentă ? Să fie o formă nemeritată de risipire a bunătății noastre, oare ? Doar în baza unei presupuneri ?

-De ce să fim "egoiști" și să nu ni se alătore și ei nouă, adică să ne fie alături pe Cale ? Nu avem voie să risipim ceea ce de drept este a Domnului Isus. Căci Domnul Isus ne va fi alături pentru noi și nu pentru Domnia Sa. Căci Domnia Sa reparcurge Calea prin noi în *qnomă* Sa, dar în parsopa noastră ca să ne ușureze nouă povara. Și așa vom și știi noi că Domnul Isus ne este alături. Când povara ne e atât de ușoară, încât vedem deja Porțile Cerului larg deschise. De ce ? Căci unde sunt doi sau trei adunați în numele Domnului Isus, va fi și Domnia Sa. Slavă și Laudă nețarmurită pentru nesfârșita Sa îndurare față de noi, păcătoșii ! Numai credința îndrumă, iar faptele fie după Lege și după legi ! Așa să ne fie drumul continuu și nu altfel, cu Domnul Isus povățuindu-ne în inimi, suflet, minte ! Atunci ? Ce să însemne o formă nemeritată de risipire a bunătății noastre ? Să fie omul risipitor de bun fără de știrea Domnului ?

-Nu știu. Vom reuși oare să îndreptăm ceea ce s-a făptuit deja greșit ? Ceva ce să nu ne poată părea imposibil ?

-Cine ar putea răspunde ? Nu știu. Nici eu nu știu. Ce spune Domnul Isus ? <"lucrurile cele mai importante ale Legii: dreptatea, îndurarea și fidelitatea"> *Matei 23:23. Și Matei 25:31-25:40*: "hrăniți pe înfometat; ostoiți-l pe însetat (cu lichide); primiți cu ospitalitate pe străin; acoperiți-l (înveșmântați) pe cel gol; îngrijiți de cel bolnav; vizitați pe cel aflat în solitudine (pe cel închis)". Numai față de *oameni* ? Față de toată Creația (cu suflare de viață: animale, păsări, insecte; dar și copaci, arbuști, flori, ierburi)... căci *oamenii* nu pot trăi singuri (dreptate-îndurare/milostenie și îngrijire- fidelitate). Și post și rugăciune și poate se îndreaptă dincolo și indiferent de făptuirile noastre. <"Să renunțe cel rău la calea lui și răufăcătorul la gândurile lui. Să se întoarcă la DOMNUL care se va îndura de el, la Dumnezeu nostru, căci el va ierta cu larghețe. *Fiindcă gândurile voastre nu sunt gândurile mele și căile mele nu sunt căile voastre*, zice DOMNUL. *Căci pe cât de înalte sunt cerurile față de pământ, pe atât de înalte sunt căile mele față de căile voastre și gândurile mele față de gândurile voastre... așa va fi și cuvântul care iese din gura mea. Nu se va întoarce la mine fără rezultat, ci va face negreșit ce îmi place și va reuși în lucrul pe care l-am trimis*" > *Isaia 55:7-55:11*. Pe lângă rugăciunile adresate Domnului Isus, manifest pioșenie deosebită pentru Mar Zaia și pentru Mar Babai cel Mare. Dar nu numai, desigur. Se spune că Mar Zaia ar fi vindecat peste două mii de bolnavi și ar fi ridicat dintr-o stare gravă (aproape de starea letală) peste două sute trei oameni. Dânsului i se datorează răspândirea creștinismului la locuitorii din Asiria vorbitori de limbă aramaică, care-l venerază ca pe un foarte mare, un protector și binefăcător Sfânt. Împreună cu discipolul său, Sfântul Tawor, ei doi dimpreună cu mulți lucrători au ridicat o mare catedrală. Această catedrală este unul dintre centrele creștinismului anatolian care a iradiat ca o lumină asupra întregii regiuni. Un binefăcător Sfânt.

-Pacea Domnului asupra Domniilor lor, Mar Zaia și Mar Tawor ! Și noi în Kawshang îi venerăm și ne rugăm Dâșilor pentru grabnic ajutor.

-Rugăciunea Dânsului (a lui Mar Zaia) ne va fi de foarte mare folos.

-Da: la suferință și nevoie. Să ne rugăm și Domniei Sale pentru protecție în călătorie ca bun intermediar al mesajului nostru.

-Înainte de plecare, Markos. Apoi la Kawshang. Și mai apoi când ajungem cu bine la Bagdad. <"Căci bunătatea Sa iubitoare este veșnică... YHWH e de partea mea, nu mă voi teme. Ce poate să-mi facă omul pământean ?... Mai bine să te refugiezi în Domnul Dumnezeu, decât să te încrezi în omul pământean... Nu voi muri, ci voi trăi ca să vestesc lucrările Domnului"> *Psalmii 118:2-118:4; 118:6; 118:8; 118:17*. Cu rugăciune și închinare vom porni la drum. <"O, YHWH, când este nevoie de ajutor, pentru tine nu contează că sunt mulți sau că sunt fără putere. Ajută-ne, o, YHWH, Dumnezeu nostru, căci pe tine ne bazuim și în numele tău am venit împotriva acestei mulțimi ! O, YHWH, tu ești Dumnezeu nostru ! Să nu aibă omul muritor putere în fața ta !"> *2 Cronici 14:11*.

-Nu știam această rugăciune...

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

-E rugăciunea rostită de către regele Asa al regatul lui Iuda înainte de bătălia împotriva comandantului etiopian Zerah și a armatei de un milion de bărbați și trei sute de care (o armată îngrijorătoare prin forța sa). Deci, rugându-ne, cu bine vom ajunge. Așa vom face.

-Cred că în primele secole de creștinism, s-a pus mult prea mare accentul pe diferitele aspecte ale naturii Domnului Isus.

-Absolut de acord. Dar nu e neapărat o dezbatere ne semnificativă. Dincontră. Din păcate, a adus și foarte multe controverse și scindări legate de diferitele puncte de vedere teologice. Mai util era de asemenea să ne aplecăm și asupra ideii contactului și modului cum omul afectează restul Creației și cum s-ar putea armoniza cu aceasta. Altfel spus, dezbaterea să fie mult mai profundă pentru a permite un viitor comun umanității și naturii în toată complexitatea și diversitatea ei.

-Ce s-ar putea face în acest sens ?

-Coordonare la scara întregii lumi, dezbatere, legiferare chibzuită și uniformă (standardizare omogenă în sensul protecției Creației și a vieții, dar și în prezervarea resurselor fundamentale ca suport al existenței și conservării continuității vieții; mijloace de comunicare uniformizate - limbă de comunicare unică, ca să ne înțelegem între noi măcar în cadrul speciei-; areale speciale pentru prezervarea speciilor amenințate de activitatea umană - îndemnul "creșteți și înmulțiți-vă" s-a adresat tuturor speciilor, nu doar *omului*...), reflexivitate, îngăduință, iertare, Iubire Inefabilă. Și asumare ! Asumarea a tot ceea ce se înfăptuiește. Să revenim tot timpul prin a corecta efectele nedorite. Să evaluăm făptuirile din toate punctele de vedere. Fără să îngăduim dreptul la existență a restului Creației: să nu o punem în pericol în vreun fel. Ne trebuie mai multă asumare, reflexivitate, responsabilitate și drag (iubire) de Creație. Marele nostru Învățător în Iubirea Inefabilă și în nesfârșita iubire a aproapelui să ne fie de-a pururi în inimi minunatul nostru Domn Hristos Isus ! <Și mai sunt multe alte lucruri pe care le-a făptuit Isus și care, dacă ar fi fost scrise vreodată în amănunțime, cred că lumea nu ar putea cuprinde sursele scrise"> *Ioan 21:25*. <"Era un om bogat și avea un administrator și acesta a fost acuzat înaintea lui că-i risipea averea... Și chemând la sine pe fiecare dintre datornicii stăpânului său, i-a spus celui dintâi: *Cât îi datorezi stăpânului meu ?*. Și el a spus: *O sută de bați de untdelemn*. Și el i-a spus: *Ia-ți înscrisul și scrie repede cincizeci*... Și stăpânul l-a lăudat pe administratorul nedrept, căci lucruse cu chibzuință. Pentru că fiii veacului acesta sunt mai chibzuiți față de generația lor decât fiii luminii. Și Eu vă spun: Faceți-vă prieteni prin bogăția nedreptății, pentru ca, atunci când se vor termina, să fiți primiți în corturile eterne. Cine este credincios în foarte puțin este credincios și în mult; și cine în foarte puțin este nedrept și în mult este nedrept"> *Luca 16:1-16:10 (16:13)*. Are confirmare în *Leviticul 25:35-25:55* (<"dacă fratele tău, care este lângă tine sărăcește și ajunge la ruină...": "atunci să-l susții... să nu iei de la el nici dobândă, nici camătă" *Lev25:35; L25:36*; "... dacă trebuie să ți se vândă, să nu îl pui să facă o muncă de sclav... Să-ți slujească până la anul Jubileului, apoi să fie eliberat, el și fiii lui împreună cu el... să nu îl asuprești în mod tiranic..."; *Lev25:39...25:43*; dacă "a trebuit să se vândă locuitorului străin sau temporar... să rămână valabil dreptul de răscumpărare. Poate să-l răscumpere unul dintre frații lui... orice rudă de sânge, cineva din familia lui... sau dacă propria mână se îmbogățește să se răscumpere singur... Să nu îl asuprească în mod tiranic înaintea ochilor tăi... Dacă totuși nu se poate răscumpăra în aceste condiții, atunci el să fie eliberat în anul Jubileului, el și fiii lui împreună cu el" *Lev25:47...25:43*). În cazul de față *Luca 16:1-16:13*, din cauza multiplelor creanțe de recuperat, omul bogat reproșează administratorului că i se risipește averea... prin iertarea unei părți a datoriiilor de către administrator, situația averii omului "*bogat*" (în înscrisuri de îndatorări) se echilibrează oarecum... Se întreabă profetul: <"Cine este înțelept -ca să înțeleagă aceste lucruri- și prevăzător ca să le cunoască ? Deoarece căile Domnului Dumnezeu sunt drepte și cei drepți vor umbla cu ele, dar cei ce încalcă legea se vor poticni pe ele"> *Osea 14:9*.

-Totuși, cum se poate reglementa această situație exemplificată în *Luca 16:1-16:13* ?

-E scris în Pentateuh: prin ani "sabatici" și anul Jubileului. *Omul bogat* împrumuta cu *dobândă* și erau oameni care aveau datorii la el asumate prin înscrisuri față de administrator. În realitate, averea *omului bogat* se risipea... Nu însemna că *datornicii* se "îmbogăteau", ci doar că totuși trăiau. Căci în realitate nu puteau plăti nici datoriiile, nici dobânda ori camăta... (datoriile fiind de regulă în produse necesare subzistenței zilnice)...

-Să se poată oare făptui ceva în sens de a reda naturii ceea ce omul pune în pericol ?

-<Fiii veacului sunt mai chibzuiți față de generația lor decât fiii luminii> *Luca 16:8-16:9* ? Să fie posibil oare să îndreptăm ceva ? Promisiunea din Vechiul Testament: <Și va fi conducător cu dreptate și călăuzitorii vor îndruma cu înțelepciune. Și va fi omul cumpănitor în spusele sale, ca pârâiașele subterane de sub pământ crăpat și ca loc umbros în loc însetat. Și nu s-or încrede în ceea ce cred că văd și din inimă și cu inima vor da ascultare> *Isaia 32:1-32:3* e plină de speranță. Scrie și profetul Osea

[*Hoshaiah*], comparând rătăcirea poporului cu necredincioasa care se cuibărește la pieptul amanților pătimiși, primind ca dar de la ei livezi de smochini și vii de viță de vie în rod: <"De aceea, iată că îi îngrădesc calea cu spini și voi ridica un zid de piatră înaintea ei, ca să nu-și mai găsească drumurile... În ziua aceea voi încheia pentru poporul meu un legământ cu animalele sălbatice ale câmpului, cu păsările cerului și cu târătoarele pământului; voi nimici din țară arcul, sabia și războiul și îi voi face să locuiască în siguranță"> *Osea 2:6; 2:18*. În alte profeții am sesizat că un simbol pentru copiii lui Israel ar fi vița-de-vie *Isaia 5:1-5:7*, iar cea considerată necredincioasă ar fi simbolul uneia din cele două țări (Israel și Iuda, poate chiar amândouă), iar prin amanți pătimiși idoli de "baligă" (idoli străini, împrumutați de la popoare învecinate *ori fetișuri neînsemnate pe baza cărora ne fundamentăm existența: acumularea de resurse monetare, uitând că sunt utile doar schimbului de mărfuri sau achiziționării cele fundamentale existenței; ori atașamentul exagerat față de unele obiecte cu caracter simbolic*). Dar și aplicând cuvintele Domnului Isus: <Și a spus: "Fie omul asemenea unui pescar înțelept, care-și întinde năvodul în apele mării. Trăgând năvodul din mare, el îl scoate plin de pești mărunți. Și între acei mărunți găsește și un pește potrivit de mare. Fără nicio strângere de inimă, el va elibera peștii mărunți înapoi în mare și va alege să păstreze doar peștele mare. Acela care urechi să audă, fie ca să audă"> *Gospel Thomas/GTh v.47-56*. Recomandarea e valabilă și pentru crescătorii de animale: să aleagă pentru sacrificiu un animal la maturitate, care dă semne de bătrânețe, de boală sau de infirmitate (sau un animal rănit, care a fost afectat de raidul unui prădător). Și parafrazând versetul: <"...el va elibera peștii mărunți înapoi în mare și va alege să păstreze doar peștele mare. Acela care urechi să audă, fie ca să audă"> *Gospel Thomas/GTh v.56*.

-<"Cel care este veșnic viu"> *Daniel 12:7*, Domnul Dumnezeu veghează binele viețuitoarelor mărunte și îl înțelepțește pe om: <Acela care urechi să audă, fie ca să audă>. Așa înțeleg din citatul anterior din *Hoshaiah/Osea*: <"...voi încheia pentru poporul meu un legământ cu animalele sălbatice ale câmpului, cu păsările cerurilor și cu târătoarele pământului; voi nimici din țară arcul, sabia și războiul și îi voi face să locuiască în siguranță... te vei logodi cu mine în dreptate, în justiție, în bunătate iubitoare și în îndurare... În ziua aceea... voi răspunde cerurilor, iar ele vor răspunde pământului; pământul va răspunde cerealelor, vinului nou și uleiului, iar acestea vor răspunde Izreelului [**Dumnezeu va semăna sămânța**]. O voi semăna pe pământ ca sămânță pentru mine, îi voi arăta îndurare celei căreia nu i s-a arătat îndurare..."> *Osea 2:18; 2:19; 2:21-2:23*. Pe de altă parte, grijă față de popor (să fie vorba despre poporul purtat în exil ?)...

-Da, prin garanția unui legământ, care o să ducă la nimicirea <"arcului, sabiei și războiului">. Scrie profetul tot metaforic: <"Te voi logodi cu mine pe timp indefinit, te voi logodi cu mine în dreptate, în justiție, în bunătate iubitoare și în îndurare. Te voi logodi cu mine în fidelitate și îl vei cunoaște pe YHWH... îi voi arăta îndurare celei căreia nu i s-a arătat îndurare și le voi spune celor ce nu erau poporul meu: *Tu ești poporul meu*, iar ei vor spune: *Tu ești Dumnezeul meu*"> *Osea 2:19-2:22*. O promisiune minunată ! Ce înseamnă conducător cu dreptate și călăuzitori ce vor îndruma cu înțelepciune ? Iată: <"Dacă vrea cineva să fie primul, trebuie să fie ultimul dintre toți și slujitorul tuturor"> *Marcu 9:35* ar corespunde cu următoarele: <"Cel priceput a se sluji de oameni se pune mai prejos de ei"> și <"Cel care îndură umilințele țării acela este cârmuitorul țării"> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 173; 192*). Iar *Isaia 32:1-32:3* aș apropia de versetele: <Așa a spus Domnul Dumnezeu suveran: "... cine se va binecuvânta pe pământ se va binecuvânta prin Dumnezeul credinței și cine va face un jurământ pe pământ va jura pe Dumnezeul credinței. Pentru că necazurile de altădată vor fi uitate și pentru că vor fi ascunse dinaintea ochilor mei... iată, EU creez ceruri noi și un pământ nou și nimănui nu îi vor mai veni în minte lucrurile de mai înainte, nici nu-i vor mai urca în inimă"> *Isaia 65:13; 65:16-65:17* ? Și: <"... vine ziua care arde ca un cuptor... Ziua care îi va mistui... și nu le va lăsa nici rădăcină, nici ramură"> *Maleahi 4:1*. Se repetă în epistola Sfântului Petru: <"...o zi înaintea Domnului Dumnezeu este ca o mie de ani și o mie de ani ca o zi... este răbdător cu voi... nu dorește ca vreunul să fie distrus, ci dorește ca toți să ajungă la căință... ziua Domnului Dumnezeu va veni... și în ziua aceasta cerurile vor trece cu un zgomot șuierător, iar elementele, fiind foarte încinse vor fi descompuse și pământul și lucrările de pe el vor fi descoperite... Dar potrivit promisiunii sale noi așteptăm ceruri noi și un pământ nou, iar în ele va locui dreptatea"> *2 Petru 3:8-3:13*. Conform și: <"Căci în ochii tăi, o mie de ani sunt ca ziua de ieri care a trecut și ca o strajă de noapte"> *Psalmi 90:4 (O rugăciune a lui Moise, omul adevăratului Dumnezeu)*.

-*Om* trebuie să fie mult mai responsabil !

-*Stau măturie versetele*: <"Nu are omul muritor o muncă obligatorie pe pământ și nu sunt zilele lui ca zilele unui lucrător tocmit ? El suspină ca un sclav după umbră și își așteaptă plata ca un lucrător tocmit... Oh, de m-ai ascunde în Șeol, de m-ai ține ascuns până ți se va întoarce mânia, de mi-ai stabili un timp și apoi ți-ai aminti de mine ! Dacă bărbatul viguros moare, poate el trăi din nou ? Voi aștepta în toate zilele muncii mele obligatorii, până îmi va veni alinarea"> *Iov 7:1-7:2; 14:13-14:14*. Își îndeplinește *omul* muritor această muncă obligatorie pe pământ ? Căci zilele omului muritor sunt ca zilele unui lucrător tocmit ! În consecință: cu mult mai responsabil !

Markos tăcea îngândurat. Rabban nici nu-l privi, nici nu mai rosti ceva. Mai apoi, spuse:

-Mâine coborâm în sat și apoi în capitală, la episcopie.

-Vă rog, totuși, răspundeți-mi la chestiunile anterioare...

-Profetul Isaia scrie: <"Dar voi sunteți cei ce l-ați părăsit pe Domnul Dumnezeu, cei ce ați uitat muntele meu sfânt, cei ce pregătiți o masă pentru dumnezeul Norocului și cei ce turnați până la refuz vin amestecat pentru dumnezeul Destinului"> *Isaia 65:11* și mai scrie: <"Domnul Dumnezeu Suveran îi va numi pe slujitorii săi cu alt nume, astfel că cine se va binecuvânta pe pământ se va binecuvânta prin Dumnezeu credinței și cine va face un jurământ pe pământ va jura pe Dumnezeu credinței; pentru că necazurile de altădată vor fi uitate și pentru că vor fi ascunse dinaintea ochilor mei"> *Isaia 65:15-65:16*. Este tot din capitolul 65, din care ai citat și tu anterior. Toți cei ce l-au părăsit pe Domnul Dumnezeu al credinței pentru dumnezeul Norocului ori dumnezeul Destinului vor reveni la Domnul Dumnezeu al credinței. <"Copilașilor, păziți-vă de idoli !"> *1 Ioan 5:21*. Și atunci se va împlini: <Și va fi conducător cu dreptate și călăuzitorii vor îndruma cu înțelepciune. Și va fi omul cumpănitor în spusele sale, ca pârâiașele subterane de sub pământ crăpat și ca loc umbros în loc însetat. Și nu s-or încrede în ceea ce cred că văd și din inimă și cu inima vor da ascultare> *Isaia 32:1-32:3*. <"Ci exultați și bucurați-vă pentru totdeauna de ceea ce crez. Ci iată că eu crez Ierusalimul ca să fie un motiv de veselie și poporul lui ca să fie un motiv de exultare"> *Isaia 65:18*.

-Cum putem ști ? Sau mai bine în ce mod se vor împlini aceste profeții?

-În ce mod am putea noi ajuta la împlinirea profețiilor ? Spune Maestrul Lao Zi: <"Țara să fie mică, iar oamenii puțini. Chiar de ar avea nenumărate arme să nu se slujească [de ele]. Oamenii să dea însemnătate morții și să nu călătorească departe. Chiar de ar avea vase și care [de război], să nu aibă unde să le mână; chiar de ar avea oșteni înveșmântați în zale, să nu aibă unde să-i înșiruiască. Oamenii să împletească iarași noduri [în vechime se însemnau întâmplările slujindu-se de noduri și oamenii viețuiau în curățenie și simplitate], slujindu-se de ele. Să-și socotească hrana gustoasă și veșmintele arătoase, să-și socotească locuința tihnită și datinile demne de a-i bucura [să considere că toate acestea sunt așa cum se cuvine, așa cum ar trebui să fie: hrana gustoasă și veșmintele umile îndestulătoare; să nu iubească locuințele împodobite, să se bucure de datinile simple și curate și să nu se preschimbe]. Țările învecinate să se zărească unele pe celelalte din depărtări și să audă cântatul cocoșilor și lătratul câinilor; oamenii să moară la bătrânețe fără să se fi dus unii la ceilalți [să nu caute a făptui, mânați de poftă, împotriva rânduiei locului și a vremii, râvnind la bunul altuia; să trăiască simplu și auster, îngăduindu-se și ajutându-se unii pe alții]"> (Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 196-197). Ar corespunde cu *Isaia 5:1-5:30*. Știi de ce îmi amintește ? De predica de pe munte *Matei 5:1-7:29*; *Luca 6:17-6:49*. Dar în special versetele *Matei 6:25-7:27*. Prima parte "pare mai confucianistă (spre daoistă)", iar a doua parte e "în adevăr daoistă". Îți amintești ? <"Nu vă mai îngrijați pentru sufletele voastre ce veți mânca și ce veți bea sau pentru corpurile voastre cu ce vă veți îmbrăca... Îngrijorându-se, cine dintre voi poate adăuga un cot la durata vieții lui ? ... Învățați de la crinii câmpului. Priviți cum cresc: nici nu trudes, nici nu torc, dar vă spun că nici Solomon în toată gloria lui nu s-a îmbrăcat ca unul dintre ei... Deci niciodată nu vă îngrijați zicând: *Ce vom mânca ?* sau *Ce vom bea ?* sau *Cu ce ne vom îmbrăca ?*. Fiindcă pe toate acestea națiunile le caută stăruitor. Tatăl vostru ceresc știe că aveți nevoie de toate aceste lucruri"> *Matei 6:25-6:32*. Domnul Isus spune: <"Am aruncat un foc pe pământ și -atenție- îl voi veghea până va mistui"> *Gospel Thomas/GTh v.67-69 cf. și Luca 12:49*. Ce înseamnă pământ deștelenit prin foc ? Renaștere. Ceea ce i se spune lui Nicodim: <"Ce s-a născut din carne este carne și ce s-a născut din spirit este spirit... Trebuie să vă nașteți din nou. Vântul suflă unde vrea și îi auzi vuietul, dar nu știi de unde vine și unde se duce. Așa este oricine s-a născut din spirit"> *Ioan 3:6-3:8*. Lao Zi scrie: <[Toți oamenii] vin pe lume și se îndreaptă către moarte... Dintre cei care viețuiesc, cei care se mișcă pe tărâmul morții înfățișează de asemenea trei părți din zece. Din ce pricină ? Din pricină că traiul lor este cel mai îndestulat. Se spune prin urmare: "Cel care știe să-și desăvârșească trupul [-sufletul întru Dao/Tao], merge pe drum fără să întâlnească [sălbăticiuni feroce] și pleacă la oaste fără a îmbrăca [tunica de zale și coif]". Din ce pricină ? Din pricină că [desăvârșitul] nu are în sine niciun loc al morții. [Prin urmare, vietățile își arată sălbăticia numai din pricina gândurilor rele ale oamenilor. Aici se află taina celui desăvârșit: gândurilor bune li se răspunde prin bunătate, iar netulburării i se răspunde prin blândețe]>, iar Maestrul Heshang Gong precizează: <"Renumele ivindu-se, trupul [-sufletul] va avea de suferit; averea sporind, trupul [-sufletul] va fi vătămat. Iubind căpătuiala, purtarea se va sminti"> (Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 134-135 și 123; ușoară adaptare și includerea comentariilor din notele de subsol în text). Ce înseamnă că focul aruncat pe pământ va mistui ? Ca toți cei mistuiți de focul aruncat pe pământ să-și întoarcă fața spre Domnul Dumnezeu cu smerenie și speranța în circumcizia inimii și a spiritului. Iar eu înțeleg circumcizia inimii în sensul îndreptării Căii (a faptelor mâinilor și a "gândurilor" inimii) ca să nu mâhnim pe DOMNUL (*Geneza 6:5*). Iar circumcizia spiritului conform: <"Căci voi turna apă peste cel însetat și pâraie line peste locul uscat. Voi turna spiritul meu peste sământa ta și binecuvântarea mea peste urmașii tăi"> *Isaia 44:3* și: "Aruncați departe de voi toate fărădelegile pe care le-ați comis și dobândiți o inimă nouă și un spirit nou. De ce să muriți, casă a lui Israel ? Căci eu nu îmi găsesc plăcerea în moartea celui ce moare" zice

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

DOMNUL Dumnezeu Suveran. "Întoarceți-vă deci și rămâneți în viață" > *Ezechiel 18:31-18:32*. Aceasta este o binecuvântare pentru sămânța lui Israel (fiii lui Israel și urmașii lor).

-Da !

-Știi ce semnifică acestea, să-și întoarcă fața spre DOMNUL Dumnezeu ?

-Ce anume ?

-Referitor la omul adevăratului Dumnezeu din *1 Regi 13:1-13:34* avem mărturie: <acesta a pornit la drum. Mai târziu, pe drum l-a întâlnit un leu și l-a omorât, iar corpul său mort a rămas aruncat în drum. Măgarul stătea lângă el, iar leul stătea și el lângă corpul mort. Și iată că niște oameni au trecut pe acolo și au văzut corpul mort aruncat în drum și leul stând lângă corpul mort. Atunci au venit și au vorbit despre lucrul acesta în orașul în care locuia bătrânul profet. Când profetul care îl întorsese din drum a auzit lucrul acesta a zis imediat: "Este omul adevăratului Dumnezeu care s-a răzvrătit împotriva poruncii Domnului Dumnezeu. Și Domnul Dumnezeu l-a dat leului ca să-l sfâșie și să-l omoare, după cuvântul Domnului Dumnezeu pe care i-l spusese" > *1 Regi 13:24-13:26*.

-Da. De ce ați amintit ?

-Leul păzea corpul, alături de măgar. Amândouă vietățile vegheau corpul. L-a sfâșiat leul oare ? Dar după ce regele Ieroboam poruncește <"Prindeți-l !">, regelui i se usucă mâna și îl roagă pe omul adevăratului Dumnezeu să îmbuneze fața Domnului Dumnezeu. Mâna i se vindecă. Apoi regele îi promite ispitindu-l că dacă mănâncă ceva la el, îi va dăruia un dar. Răspunsul e astfel: <Domnul Dumnezeu a zis: "Să nu mănânci pâine, să nu bei apă și să nu te mai întorci pe drumul pe care te-ai dus" > *1 Regi 13:9*. Despre acel *nabi'-profet* din Betel scrie că el adresându-i-se omului adevăratului Dumnezeu l-a înșelat pe acesta. Ulterior, el s-a căit: <"Vai... !... Când voi muri... să-mi așezați oasele lângă oasele lui. Căci se va împlini negreșit cuvântul pe care l-a strigat el..." > *1 Regi 13:30-13:32*.

-!?

-Să fi fost leul ce veghea corpul alături de măgar doar un motiv de a găsi un "culpabil" ? (Adam i-a răspuns DOMNULUI când a fost întrebat: <"Femeia pe care mi-ai dat-o să-mi fie alături, ea mi-a dat din rodul pomului și am mâncat" > *Geneza 3:12*. Iar femeia s-a scuzat că a fost amăgită de șarpe !). Sau au fost oamenii regelui cumva (prin ceva !?) "culpabilii" ? Spun aceasta pentru că regele Ieroboam și fiii săi îi îndepărtaseră pe fiii lui Aaron din serviciul de preoți și leviți *2 Cronici 11:14-11:15*. Aceștia se duc în Iuda și Ierusalim. Deci regele Ieroboam nu era neapărat bine "intenționat", chiar dacă omul adevăratului Dumnezeu îmbunează fața Domnului ca să i se vindece mâna. Altfel spus, referitor la faptul că omul adevăratului Dumnezeu se poartă corect față de regele Ieroboam, nu pot să spun că uneori (pentru profeți) binele sau răul făcut ar conduce neapărat la ceva bun pentru ei (binele făcut ar fi doar zestrea "pozitivă" a sufletului, care ar contribui la justa selecție a Sfântului Unic, binecuvântat fie El). Iată că avem o întrebare fără răspuns...

-Îmi amintesc că pasajul din *Matei 6:25-6:32* mi l-ați mai spus înainte de a pleca la episcopie pentru ungerea în monahism și în preoție. Și cel din *1 Regi 13:1-13:34*.

-Posibil. Puțin înainte de predica de pe munte, cândva prin anul 31, el îi alege pe cei doisprezece apostoli dintre discipolii săi. Predica de pe munte este un moment marcant, căci generează în final succesul propovăduirii Cuvântului Domnului Dumnezeu.

-O încheiere, Părinte ?

-Mâine coborâm în sat și apoi în capitală, la episcopie.

-O încheiere "în adevăratul sens" ?

-Să sperăm că s-ar putea îndrepta din cele făptuite greșit. De ce nu, revenind la o viață simplă și austeră, la munca ogorului și la meșteșugurile tradiționale (artizanale și pe cât posibil manuale) !? Iată ce aflăm din învățătura daoistă: <"Pe vremea Virtuții Desăvârșite, oamenii trăiau împreună cu păsările și animalele... Fiind la fel de lipsiți de dorințe se spune că erau simpli și naturali... Pe vremea Virtuții Desăvârșite, oamenii mergeau liniștiți și împăcați și priveau drept spre înalt... omul înțelept se sforța pentru Omenie, se tulbura pentru Dreptate și în Lumea Subcerească își făcu loc Neîncrederea... lăsa deplină libertate muzicii, se înclină stânjenit în fața ritualurilor și în Lumea Subcerească își făcu loc Vrajba... Zdrobirea principiilor de Dao și Virtute pentru întocmirea celor de omenie și dreptate este greșeala omului înțelept... Pe când oamenii mergeau fără țintă și se bucurau în ghiftuire, ca apoi să-și mângâie burțile... tulburați de învățăturile omului înțelept, oamenii anterior neștiutori s-au dedat cunoașterii, luptei și câștigului fără oprire. Aceasta asemenea este greșeala omului înțelept" > (*Notă exp.: Zhuangzi-"Călătorie liberă", Ed.Humanitas, București, 2009, pag. 112-114; ușoară adaptare*). Căci Virtutea Deplină este firească (non-acțiune), lipsită de dorințe, simplă, naturală. Nu de mare folos apare atunci cunoașterea fără simțire. Ar fi conform profeției din Amos: <"*Iată ! Vin zile*, zice Domnul Dumnezeu, *când plugarul îl va ajunge din

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

urmă pe secerător, iar cel ce calcă strugurii, pe cel ce poartă sămânța. Din munți va picura vin nou și toate dealurile se vor topi. Îi voi aduce înapoi pe captivii poporului meu, Israel, iar ei vor reconstrui orașele pustiite și le vor locui, vor planta vii și le vor bea vinul, își vor face grădini și le vor mânca rodul. Îi voi sădi în pământul lor și nu vor mai fi smulși de pe pământul pe care li l-am dat*, zice YHWH, Dumnezeul tău." > *Amos 9:13-9:15. Și mai profețește:* <"*Ați ajuns ca un buștean smuls din foc, dar tor nu v-ați întors la mine*, zice Domnul Dumnezeu. *De aceea, așa îți voi face. Și, fiindcă îți voi face așa, pregătește-te să-l întâlnești pe Dumnezeul tău, o, Israel !*" > *Amos 4:11-4:12. Ce ne învață Domnul Isus ? Circumcizia "inimii" ne conduce la îngăduință și iubirea față de semeni și față de Creație și reprezintă asumarea deplină a îndemnelor din *Levitic 19:18; 19:33-19:37; 25:17-25:18* și e o înfăptuire a promisiunii din *Deuteronomul 30:6* și dacă suntem în țară străină (asemenea locuitorului străin din țara lui Israel; căci ce este valabil pentru el e valabil și pentru noi) și *Leviticul 18:26; 25:18* și îndemnul din *Iov 28:28*, iar cu adevărat înălțătoarea circumcizie "în spirit" reprezintă să-l simțim în noi pe Domnul Dumnezeu potrivit poruncii din tablele legilor, explicită și în *Deuteronom 6:4-6:7; 6:18* și asemenea este o înfăptuire a promisiunii din *Deuteronomul 30:6* și reunește sufletul și spiritul, topindu-le în focul iubirii față de armonia și firescul vieții. Nu este susurul apei muzica cea mai liniștitoare, iar trilul ciocârliei melodia cea mai înduioșătoare ? Nu este succesiunea prezenței soarelui, a lunii și stelelor, a anotimpurilor minunată ? Adică un ritual profund al Creației în fața măreției Sfântului Unic (Binecuvântat fie El !). Pentru un israelit de rit mozaic (posibil și pentru un israelit care urmează și calea Domnului Isus, un nazarinean) și pentru noi (toți cei ai Bisericii Răsăritene și ai Bisericii Siro-Iacobite), circumcizia în "carne" e logică (constituie expresia noastră de a aparține unor popoare credincioase, care respectă *Legea referitoare la Paște Exodul 12:43-12:49*). Ea este pentru noi implicit o cale către circumcizia "inimii" care însăși este subsumată circumciziei în "spirit". Circumcizia "inimii" e o promisiune a Domnului Dumnezeu, dar și credincioșii să-și deschidă baierile inimii pentru a primi darurile Sfinte (ca Domnul să reverse în inimi căldura bunăvoinței, îndurării și a bunătății Sale iubitoare.*

-Cum să-și deschidă "baierile inimii" ?

-<"De aceea", zice DOMNUL, "întorceți-vă acum la mine [*la Domnul Dumnezeu*] cu toată inima, cu post, cu plânset și cu vaiet [*oftat*] ! Sfâșiati-vă inima, nu veșmintele. Întorceți-vă la Domnul Dumnezeu vostru, căci este binevoitor și îndurător; încet la mânie și bogat în bunătate iubitoare și îi va părea rău de nenorocire... Da, ziua DOMNULUI este mare și înfricoșătoare; cine poate s-o îndure ?" > *Ioel 2:12-2:13; 2:11.*

-Mdaa... Cum credeți din ceea ce scrie în profeție că va fi ziua DOMNULUI ?

-<"Ziua DOMNULUI este aproape și va veni ca o pustiire de la Cel Atotputernic. N-au fost oare îndepărtate hrana dinaintea ochilor noștri și bucuria și veselia din casa Dumnezeului nostru ?... Hambarele au fost dărâmate, fiindcă grânele s-au uscat... Cum rătăcesc cirezile de vite ! Căci nu mai au pășune. Turmele de oi suferă și ele pedeapsa. O, DOAMNE, pe tine te voi chema, căci focul a mistuit pășunile pustiului și flacăra a părjolit toți pomii de pe câmp... pâraiele au secăt și focul a mistuit pășunile pustiului" > *Ioel 1:15-1:20. O preluare sau o interpretare a profeției și în Noul Testament, la fel de greu de înțeles:* <"...erau ceruri din timpuri străvechi și un pământ care stătea ca o masă compactă afară din apă și în mijlocul apei, prin cuvântul lui Dumnezeu și că, prin acestea, lumea de atunci a fost distrusă când a fost inundată de apă. Dar, prin același cuvânt, cerurile și pământul de acum sunt păstrate pentru foc și sunt rezervate pentru ziua de judecată și de distrugere a oamenilor lipsiți de pietate... o zi înaintea DOMNULUI este ca o mie de ani și o mie de ani ca o zi. DOMNUL nu este încet cu privire la promisiunea Sa, ... ci este răbdător cu voi, fiindcă nu dorește ca vreunul să fie distrus, ci dorește ca toți să ajungă la căință. Totuși, ziua DOMNULUI va veni ca un "hoț" și în ziua aceasta cerurile vor trece cu un zgomot șuierător, iar elementele, fiind foarte încinse, vor fi descompuse și pământul și lucrările de pe el vor fi descoperite. Fiindcă toate aceste lucruri vor fi astfel descompuse, ce fel de persoane trebuie să fiți voi în acte de conduită sfântă și în fapte de devoțiune sfântă, ... păstrând viu în minte prezența zilei DOMNULUI, din cauza căreia cerurile, fiind în flăcări se vor descompune și elementele, fiind foarte încinse se vor topi ! Dar potrivit promisiunii Sale, noi așteptăm ceruri noi și un pământ nou, iar în ele vor locui dreptatea..." > *2 Petru 3:5-3:13.* <"...pentru că voi înșivă știți foarte bine că ziua DOMNULUI vine tocmai ca un "hoț" noaptea. Când vor zice: "Pace și securitate !", atunci o distrugere neașteptată va veni brusc peste ei... și nu va fi chip de scăpare. Dar voi, fraților, nu sunteți în întuneric... fiindcă toți sunteți fiii ai luminii și fii ai zilei" > *1 Tesaloniceni 5:1-5:5.*

-O pustiire cumplită !? Revenim la tema noastră, a circumciziei "inimii" pe care eu o echivalez cu circumcizia "spiritului" ?

-Dar și în Cartea Profetului Daniel se prezintă o profeție despre timpurile din urmă în *Daniel 8:17* (dar se referă la *Daniel 8:1-8:27*), *Daniel 10:12-10:14; 12:1-12:13*, profeție detaliată (dar simbolică) ce pare a descrie cele ce se vor întâmpla în perioada premergătoare timpurilor din urmă. Asemenea în *Isaia 51:1-51:23* (o promisiune de salvare) și în *Isaia 10:17-10:19:* <"Lumina lui Israel va deveni un foc, iar Sfântul Lui, o flacăra... O nimicire hotărâtă se va revărsa în dreptate" > *Isaia 10:17;*

10:22 și <"DOMNUL îi va îndepărta pe oamenii pământeni și inima țării va fi pustiiată. În ea va mai rămâne o zecime, dar și aceasta va fi arsă... rămâne un butuc, iar butucul va fi ca o sămânță sfântă"> *Isaia 6:12-6:13* și <"Oamenii vor intra în peșterile stâncilor... din cauza forței înfricoșătoare a DOMNULUI și dinaintea splendorii măreției sale, când se va ridica El să zguduie pământul ... Pentru binele vostru, stați la distanță de omul pământean, a cărei suflare este în nările lui, căci de ce s-ar ține cont de el ?"> *Isaia 2:19-2:22, Mica 4:1-4:13, Maleahi 3:1-3:4; 4:1-4:6*, dar care sunt extrem de dificil de interpretat. Să revin la argumentele despre însemnătatea legământului circumciziei. Circumcizia în "carne" ajută bunei înfrânări (dar am văzut la Amnon că nu a fost suficient). Circumcizia "inimii" nu este decât dobândirea cunoașterii Domnului Dumnezeu și priceperii, urmând *Iov 28:28*, precum și a iubirii aproapelui. Iar circumcizia în "spirit" este cea înălțătoare: calea de a fi Aleși (pentru israelitul din naștere conform promisiunii din *Deuteronomul 30:6* și pentru noi, ceilalți, conform promisiunii Domnului *Isus Matei 25:34-25:40; 23:23*: <"Când va sosi Fiul omului în gloria sa... Toate națiunile vor fi adunate înaintea sa și el îi va separa pe oameni unii de alții, așa cum separă un păstor oile de capre. Și va pune oile la dreapta sa, iar caprele la stânga sa. Atunci regele le va zice celor de la dreapta sa: *Veniți, binecuvântații Tatălui meu... Căci mi-a fost foame și mi-ați dat să mănânc, mi-a fost sete și mi-ați dat să beau. Am fost străin și m-ați primit cu ospitalitate, gol și m-ați îmbrăcat. M-am îmbolnăvit și avut grijă de mine. Am fost în închisoare și ați venit la mine*. Atunci cei drepti îi vor răspunde zicând: *Doamne, când te-am văzit noi...*. Răspunzând, regele le va zice: *Adevărat vă spun: *Adevărat vă spun: Întrucât i-ați făcut lucrul acesta unuia dintre cei mai mici dintre acești frați ai mei, mie mi l-ați făcut*... lucrurile cele mai importante ale Legii: dreptatea, îndurarea și fidelitatea> *Matei 25:31-25:40; 23:23*). Și în esență, toate poruncile se reduc și se exprimă simplu prin cea mai mare poruncă: ca din tot sufletul și cu toată puterea inimii să-l iubești pe Creator (e în *Tosifta Savuot 3.6*). Această poruncă este esența Sfintei Scripturi și de la ea pleacă tot restul ! <"Lampa corpului este ochiul. Dacă ochiul tău este simplu, tot corpul tău va fi luminos... Dacă lumina din tine este întuneric, cât de mare este întunericul acesta !"> *Matei 6:22-6:23*.

-Da... Dar unde scrie explicit în Vechiul Testament de circumcizie în "spirit" ? Căci în *Deuteronomul 30:6* e o promisiune a Domnului Dumnezeu de circumcizie a "inimii" ? Deci nu de o circumcizie "în spirit"...

-Când Domnul Dumnezeu sădește în inimi deplina iubire a aproapelui nostru (și conform a ceea ce stă scris în *Geneza 2:21-2:24*, iar față de <"ajutor" [ul]> <"care să i se potrivească"> și *Geneza 2:25* (altfel spus, în momentele de intimitate ce [pot] conferi mângâiere și pot da naștere la urmași și care necesită [parțială/totală] dezgolire să nu le fie rușine unul de altul) avem o speranță a circumciziei în "inimă". Și o constantă circumcizie a "inimii" pe tot parcursul vieții, corelată cu o bună înfrânare și o constantă îndepărtare de la căile rele pot conduce la aureolarea spiritului nostru de prezența *Ruah hakodeș* (Sfântul Spirit)...

-Ceea ce semnifică ce anume, vă rog ?

-Ar semnifica că devenind Aleși, DOMNUL ne întărește de la un moment dat, căci a decis să devenim ai Dânsului ! Fără să rătăcim cumva această Cale...

-Da, dar... Acesta să fie sensul circumciziei în "spirit" oare ? Că ne întărește DOMNUL ?

-Înseamnă că am găsit (prin noi înșine mai întâi) o cale de a accede la DOMNUL (prin fidelitate: <"Dacă faci binele nu vei fi oare înălțat ? Dar, dacă nu faci binele, păcatul pânzește la intrare și dorința lui se va ține după tine. Tu însă îl vei stăpâni ?"> *Geneza 4:7*), iar de la un moment dat când greutățile ne copleșesc, DOMNUL ne întărește prin *Ruah hakodeș*: <"Dar dreptatea mea va fi pentru veșnicie și salvarea mea pentru generații fără număr.... *Eu, eu sunt cel care vă mângâie...* Dar eu, DOMNUL, sunt Dumnezeul tău, Cel care răscolește marea, ca să i se agite valurile, DOMNUL armatelor este numele său. Voi pune cuvintele mele în gura ta și te voi acoperi cu umbra mâinii mele, ca să întind cerurile, să pun temelii pământului și să spun Sionului: *Tu ești poporul meu !*"> *Isaia 51:8; 51:12; 51:15-51:16*. Există un pasaj scris în *Pentateuh* referitor la îndemnul în inimă și spirit: <"Toată adunarea fiilor lui Israel a ieșit dinaintea lui Moise. Apoi au venit toți cei pe care i-a îndemnat inima, toți aceia pe care i-a îndemnat spiritul și au adus contribuția pentru Domnul Dumnezeu, da, pentru lucrarea de la cortul întâlnirii și pentru tot serviciul de acolo, precum și pentru veșmintele sfinte"> *Exodul 35:20-35:21*.

-Îmi pare că au venit din aceleași rațiuni și motive... Căci mai scrie: <"Fiecare bărbat și fiecare femeie pe care inima i-a îndemnat să aducă ceva... au făcut așa. Fiii lui Israel i-au adus o ofrandă benevolă Domnului Dumnezeu"> *Exodul 35:29*. E vorba de îndemnuri...

-Din ceea ce ai citat înțeleg că cei îndemnați de inimă binevoitoare au mers și au oferit contribuția din respect față de căpeteniile lor (ai triburilor) și față de conducătorii poporului (Moise și Aaron) din solidaritate de comunitate. Dar s-au dovedit persoane ("femeile") "cu inimă înțeleaptă" (au tors fire de in fin și fire de lână și au vopsit firele de lână în albastru, în purpuriu, în stacojiu) și "pe care inima le-a îndemnat cu înțelepciune" (au tors părul de capră), iar

căpeteniile au adus pietre de onix și montură, balsam, ulei de iluminat și de ungere, tămâie parfumată.

-Da... Unii au contribuit și prin munca lor, nu numai prin produse. Ar fi aceleași rațiuni... Și fiecare a contribuit după puterile sale...

-Unii au fost îndemnați de o inimă binevoitoare, deci au făcut-o din dragoste de semeni și sentiment de comunitate. Alții au fost îndemnați de spirit și au oferit produse (poate tot ce puteau aduce) și contribuție în muncă (în plus față de alții) din iubire profundă pentru Domnul Dumnezeu (deci nu pentru ceea ce vedeau cu ochii -adică pe/[pentru] semeni și comunitatea-, ci pentru ceea ce nu vedeau cu ochii, ci era prezent și viu în spiritul lor).

-Înțeleg... Dar nu e scris mai explicit în Vechiul Testament

-Personal, văd două argumente. Primul: cei circumciși în "spirit" se supun și ascultă cu teamă mesajul Domnului. Domnul Dumnezeu a intenționat să îi facă lui Adam un "ajutor care să i se potrivească", drept pentru care făcea "din pământ animale" (sălbatic, din care unele au fost domesticate. Sunt incluse și reptilele: <"Şarpele era cel mai prudent dintre toate animalele sălbatice ale câmpului pe care le făcuse Domnul Dumnezeu">) și "creaturi zburătoare ale cerurilor". Toate au fost create în ajutorul omului. Ce îi spune Domnul Dumnezeu omului ? <"Iată că v-am dat toate plantele cu sămânță de pe fața întregului pământ și orice pom care dă rod cu sămânță. Acestea să vă servească drept hrană"> *Geneza 1:29*. Iar tuturor vietăților le-a dat plantele verzi ca hrană. După ce Adam și "Femeia" au mâncat rodul pomului din mijlocul grădinii (pomul cunoașterii binelui și răului, cel din care i s-a spus să nu mănânce), Domnul Dumnezeu le spune (adredându-i-se lui Adam): <"blestemat să fie pământul din cauza ta ! Cu durere [trudă]ii vei mânca roadele în toate zilele vieții tale. Spini și măcăciuni îți va da și vei mânca plantele câmpului. În sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea, până te vei întoarce în pământ, căci din el ai fost luat. Căci țărână ești și în țărână te vei întoarce". După aceea, Adam i-a pus soției lui numele Eva [cea vie], pentru că ea avea să fie mama tuturor celor vii... Domnul Dumnezeu a făcut veșminte lungi... și i-a îmbrăcat> *Geneza 17:17-17:21*. Mâncând din pomul oprit, Adam și Eva au ajuns să cunoască binele și răul. Dacă ar fi mâncat și din pomul vieții, ar fi trăit veșnic. Intrarea în grădina Edenului le-a fost oprită. Dar la urmașii săi cunoașterea s-a "rătăcit". Al doilea: respectarea de către "orice fel de suflet viu de pe pământ" ("orice carne de pe pământ") a semnului legământului pe timp indefinit pentru ca Domnul Dumnezeu să își aducă aminte. Acest legământ l-a încheiat Domnul după ce <"orice carne își stricase calea pe pământ"> *Geneza 6:12*, pământul se umpluse de violență *Geneza 6:11* și Domnul a decis să nimicească pământul. Domnul l-a îndrumat pe dreptul Noe în ceea ce avea acesta de făptuit, încheind un legământ cu el. Când a dat de pământ ferm, Noe a plantat o vie și a făcut vin. A băut vin și s-a îmbătat. Semnul legământului de aducere aminte (ca Dumnezeu să-și aducă aminte de legământ) este un curcubeu ("care va apărea în nor deasupra pământului" *Geneza 9:12-9:17; 9:20-9:21*). Mai adaug aici și ca să nu stărnim mânia Domnului: măcar omul și urmașii săi să nu-și strice calea pe pământ și să se înmulțească cu măsură (sunt necesare "regate" distincte ale plantelor, copacilor, insectelor de orice fel și a oricăror viețuitoare de orice fel). Căci restul Creației -afară de om- trăiește de regulă în comuniune și pot coexista fără să se nimicească (așa cum ar fi capabil omul cu unele specii).

-Să nu stărnim mânia DOMNULUI ?

-<"Iată ! Cu mustrea mea usuc marea și prefac râurile în pustiu. Peștii lor miros greu pentru că nu este apă, mor de sete. *Eu îmbrac cerurile în negură și le acopăr cu o pânză de sac*"> *Isaia 50:2-50:3*.

-Și ce ar trebui să facă omul ?

-Chibzuință, frugalitate, bună măsură (*și răspândirea și marea densitate demografică a omului pot fi o problemă*): <"Voi toți care aprindeți un foc, făcând să sară scânteii, umblați în lumina focului vostru și în mijlocul scânteilor pe care le-ați aprins. Iată ce veți avea din mâna mea: *Veți zăcea în durere*"> *Isaia 50:11*. Altfel spus, să nu se înmulțească fără măsură (în sensul *învățăturii daoiste*: <Țara să fie mică, iar oamenii puțini. Chiar de ar avea nenumărate arme, să nu se slujească [de ele]. Oamenii să dea însemnătate morții și să nu călătorească departe. Chiar de ar avea vase și care [de război], să nu aibă unde să le mîne. Chiar de ar avea oșteni înveșmântați în zale, să nu aibă unde să-i înșiruiască. Oamenii să împletească iarși noduri, slujindu-se de ele. Să-și socotească hrana gustoasă și veșmintele arătoase. Să-și socotească locuința tihnită și datinile demne de a-i bucura. Țările îndepărtate să se zărească unele pe celelalte din depărtări și să audă cântatul cocoșilor și lătratul câinilor. Oamenii să moară la bătrânețe fără să se fi dus unii la ceilalți"> (*Notă exp.: Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999, pag. 196*).

-Acest citat mi l-a mai spus părintele episcop...

-Da... Căci curcubeul se formează după ce ploile spală pământul de praf. Altfel spus, oamenii și viața trebuie să trăiască cât mai aproape de diversitatea și abundența inițială (deci cât mai aproape de favoarea DOMNULUI și Dânsul să nu fie mâniat din cauza violențelor de pe pământ și apă; adică datorită stricării urmei "*oricărei cărni*"). Profetul Isaia scrie: <"Vai de cei ce înșiră casă lângă casă și ogor lângă ogor până nu mai rămâne loc, astfel că numai voi locuiți în mijlocul țării... Vai de cei care se scoală dimineața devreme doar ca să caute băuturi ametoare... Vai de cei ce trag nelegiuirea cu frânghiile neadevărului și păcatul cu funiile de la car și care spun: **Să se grăbească lucrarea Lui, să se apropie și să vină sfatul Sfântului lui Israel, ca să-I cunoaștem !**... Vai de cei ce spun că binele este rău și că răul este bine, care pun întunericul în locul luminii și lumina în locul întunericului, care pun amarul în locul dulcelui și dulcele în locul amarului !...Vai de cei înțelepți în ochii lor și prevăzători înaintea fețelor lor !... Vai de... bărbații plini de putere la amestecarea băuturilor ametoare, care pentru mită, îl declară drept pe cel rău și care iau dreptatea de la cel drept !"> *Isaia 5:1-5:30*. Aduce întrucâtva cu citatul daoist pe care ți l-a spus și părintele episcop.

-Să fie îndeajuns oare să trăim cât mai aproape de abundența și diversitatea inițială ? Sfântul Pavel atrage atenția să nu venerăm creația ("chipul omului pieritor, al păsărilor, al patrupedelor și al târâtoarelor"), ci să îndeplinim un serviciu sacru pentru Creator *Romani 1:18-1:27*.

-Nu cred că trebuia să venerăm Creația, ci pe Creator. Însă fără de Creație nu putem trăi, căci stă scris: <"Nu este bine ca omul să rămână singur. Am să fac un ajutor care să i se potrivească". Și DOMNUL Dumnezeu făcea din pământ orice animal... și orice creatură zburătoare a cerurilor și le aducea la om ca să vadă cum le va numi pe fiecare; și cum numea omul fiecare suflet viu, așa îi era numele... *dar pentru om nu s-a găsit niciun ajutor care să i se potrivească.*> *Geneza 2:18-2:19*. Ce înțelegi, Markos, din cele scrise ? Era DOMNUL nepriceput ? Căci nu s-au potrivit făpturile create din pământ omului ? Nicidecum ! Ele au fost create să-i fie *de ajutor*, dar ca să i se potrivească: <"*Aceasta este în sfârșit os din oasele mele și carne din carnea mea*"> *Geneza 2:23*.

-Și dacă am reavea diversitatea și abundența inițială vom putea trăi în armonie cu DOMNUL și Creația ?

-Măcar să menținem condițiile ca speciile să nu dispară !

-Și cum putem spera la circumcizia în spirit ?

-Nu știu... Numai după înlăturarea prepuțului inimii putem spera la o adevărată circumcizie în spirit...

-Hmmm... <"Novum in vetere latet, Vetus in Novo patet">. Dacă am regăsi termenul de circumcizie în "spirit" și în Vechiul Testament, mai ușor ar fi să înțelegem...

-Mai simplu aș exprima astfel: înlăturarea "prepuțului" spiritului astfel încât să ne deschidem spiritului sfânt ca acesta să ne îndrume calea. <"Și cuvântul Domnului Dumnezeu a venit iarăși la mine, zicând: **Fiu al omului, casa lui Israel locuia pe pământul ei și îl făcea necurat prin calea și prin faptele ei... Atunci mi-am vărsat furia asupra lor... Și i-am risipit printre națiuni și au fost împrăștiați prin alte țări... Însă voi arăta compasiune pentru Sfântul meu nume, pe care casa lui Israel l-a profanat printre națiunile la care s-a dus. De aceea, spune casei lui Israel: ***Iată ce a zis Domnul Dumnezeu Suveran: ****Nu pentru voi fac lucrul acesta... Voi sfinți numele meu cel mare, care era profanat printre națiuni...; și națiunile vor ști cu siguranță că eu sunt Domnul Dumnezeu... când voi fi sfințit printre voi sub ochii lor. Da, vă voi lua dintre națiuni și vă voi aduna din toate țările și vă voi aduce pe pământul vostru... Vă voi da o inimă nouă și voi pune în voi un spirit nou; da, voi înlătura inima de piatră din carnea voastră și vă voi da o inimă de carne. Voi pune spiritul meu în voi și vă voi face să urmați dispozițiile mele, să respectați și să îndepliniți hotărârile mele judecătorești... Vă voi salva din toate necurățiile voastre; voi chema cerealele și le voi înmulți și nu voi mai aduce foamete peste voi. Voi înmulți fructul pomilor și rodul câmpului... Ca o turmă de oameni sfinți, ca turma Ierusalimului în perioadele lui de sărbătoare...; și vor ști cu siguranță că eu sunt Domnul Dumnezeu**/****"> *Ezechiel 36:16-36:38*.*

-Deci scrie Profetul Ezechiel.

-Poate în sens figurat, prin aducerea la credință a oilor pierdute a Casei lui Israel (din exil). Dar nu știu cu certitudine. Întărește ce rostește Conducătorul Moise în fața poporului lui Israel: <"Numai păzește-te și fii foarte atent la *sufletul tău*, pentru ca, în toate zilele vieții tale să nu uiți lucrurile pe care le-au văzut ochii tăi și ele să nu se îndepărteze de inima ta, ci să le faci cunoscute fiilor tăi și nepoților tăi. Să nu uiți ziua în care stăteai înaintea DOMNULUI Dumnezeului tău, la Horeb, când DOMNUL mi-a zis: **Strânge poporul la mine ca să-i fac să audă cuvintele mele, ca să învețe să se teamă de mine în toate zilele când trăiți pe pământ și a să-i învețe pe fiii lor**... DOMNUL vă va împrăștia printre popoare... Acolo va trebui să sluiți unor dumnezei -lucrarea mâinilor omului, lemn și piatră- care nu pot să vadă, nici să audă... Dar dacă acolo îl vei căuta pe DOMNUL, Dumnezeul tău, atunci îl vei găsi, fiindcă îl vei căuta cu toată inima ta și cu tot sufletul tău. Când vei fi în mare strâmtorare..., la sfârșitul zilelor, atunci să te întorci la DOMNUL Dumnezeul tău și să ascuți de glasul lui. Căci DOMNUL Dumnezeul tău este un Dumnezeu îndurător. El nu va părăsi, nu te va

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

nimici și nu va uita legământul cu strămoșii tăi, pe care l-a încheiat cu ei prin jurământ"> *Deuteronomul 4:9-4:10; 4:27-4:31.*

-Da: "să fii foarte atent la *sufletul tău*... Dar dacă... îl vei căuta... îl vei găsi, fiindcă îl vei căuta cu toată inima ta și cu tot *sufletul tău*". Prin ce circumstanțe au ajuns cei din Casa lui Israel în exil ?

-Când preotul din Betel, Amația îl sfătuiește pe Amos să fugă în regatul lui Iuda, acesta răspunde: <"N-am fost profet, nici fiu de profet, ci păzitor de animale și înțepător de smochine de sicomor... Spui cumva: *Nu profeti împotriva lui Israel... ?*... Tu vei muri pe pământ necurat, iar Israel va merge în exil, departe de pământul lui... Iar eu vă voi face să mergeți în exil dincolo de Damasc"> *Amos 7:14; 7:16-7:17; 5:27. Și:* <"Fiii mei au plecat de la mine și nu mai sunt... Căci păstorii s-au dovedit fără rațiune și nu l-au căutat pe YHWH... n-au lucrat cu pricepere, iar toate animalele pe care le pășteau s-au împrăștiat"> *Ieremia 10:20-10:21.* Iar în ceea ce privește fundamentele credinței, adică <De pace fidei>: <Fides una, ritus diversus>/<Pacea între religii> și <O singură credință, rituri diverse> cred astfel. Când daoismul și confucianismul vor fi în armonie, adică se vor reconcilia total, atunci și între credința mozaică, creștinii după Sfântul Ioan Botezătorul (sabeenii), (israelito)-creștini și musulmani va fi armonie, înțelegere, conciliere ? Tot din Profetul Ezechiel: <"Iată că iau bățul lui Iosif, care este în mâna lui Efraim și triburile lui Israel... și le voi pune pe el, adică pe bățul lui Iuda și voi face din ele un singur băț și vor deveni unul singur în mâna mea"> *Ezechiel 37:19.*

-Profeția se împlineste când se vor uni cele două bețe...

-Înțelegerea noastră este limitată. Multe din sensurile Sfintelor Cărți ne rămân încă nepătrunse deplin. Citim, dar oare pricepem suficient ? Intuim și pătrundem sensurile în deplina lor complexitate ? Și la Sfântul Pavel să căutăm răspunsurile, <"după înțelepciunea dată lui"> *2 Petru 3:15*, iar cuvântarea de la tribunalul Areopagului din Atena unde a fost dus de unii filosofi epicurieni și stoici este extrem de succintă și explicită *FA 17:22-17:34.* El explică și ulterior, în cuvântări *FA 22:1-22:21 și 28:15-28:31*, dar și în scrisorile sale. La Bagdad vom asculta și percepe și alte puncte de vedere, puțin diferite față de cele din Dadu. Totuși, mult mai încărcate cu autoritate ecleziastică (la Patriarhie).

-Sunt multe profeții despre care se consideră că s-au împlinit !

-Iar eu am răspuns cândva că fiecare cuvânt din Sfânta Scriptură are semnificație și importanță. <"Iată ! Eu l-am creat pe meșter, pe cel ce suflă în focul de mangal și scoate o armă ca lucrare a sa. Tot eu l-am creat și pe omul pustiitor pentru o lucrare de distrugere. Nicio armă pregătită împotriva ta nu va reuși și orice limbă care se va ridica împotriva ta la judecată o *vei condamna.* Aceasta este moștenirea slujitorilor DOMNULUI, iar dreptatea lor vine de la mine", zice DOMNUL> *Isaia 54:16-54:17.* Exemplele profețiilor care s-au împlinit ne ușurează înțelegerea sensului evenimentelor prezente ori viitoare (evenimente anticipate și previzibile prin deducție). Tot ce stă scris în Sfânta Scriptură și în tradiția israelită este valoros prin exemplele de învățătură pentru ușurarea priceperii a ceea ce se întâmplă în timpul vieților noastre trecătoare: <"...zilele acelea vor fi zile ale unui necaz cum n-a mai fost de la începutul creației lui Dumnezeu până acum și nici nu va mai fi. Și dacă Domnul nu ar fi scurtat zilele, nicio carne nu ar fi salvată. Dar de dragul celor aleși și pe care el i-a ales, a scurtat zilele... Fiți atenți, rămâneți treji, pentru că nu știți când este timpul fixat... Vegheați deci... Dar ce vă zic vouă le zic tuturor: Vegheați !"> *Marcu 13:19-13:20; 13:33; 13:35; 13:37.*

-De fapt, toți suntem în Lege prin credință !?

-Așa și suntem, căci fidelitatea față de Lege a fost baza încheierii Legământului dintre DOMNUL Dumnezeu și copiii lui Israel. <"Fiți sfinți, căci Eu, DOMNUL DUMNEZEUL vostru sunt Sfânt. Fiecare dintre voi să se teamă de mama sa și de tatăl său și să țină sabatele mele... Să respectați deci toate Legile și toate hotărârile mele judecătorești și să le împliniți"> *Leviticul 19:1-19:2; 19:37.* <"Viu sunt Eu că tot Pământul se va umple de gloria DOMNULUI"> *Numerele 14:21.*

-Totuși, o încheiere ?

-<"Vestea despre modul în care salvează Dumnezeu a fost trimisă la națiuni, iar ele o vor asculta negreșit"> *FA 28:28.* Mai multe de la Înțelepții noștri la Bagdad, ori la sediul patriarhal. <"Toată carnea este ca iarba verde și toată bunătatea ei iubitoare, ca floarea câmpului. Iarba verde se usucă, floarea se ofilește, pentru că spiritul Domnului Dumnezeu suflă peste ea. Într-adevăr, oamenii sunt ca iarba verde. Iarba verde se usucă, floarea se ofilește, dar cuvântul Dumnezeului nostru va dăinui veșnic"> *Isaia 40:6-40:8.* Și: <"Gol am ieșit din pântecul mamei și gol mă voi întoarce acolo ! DOMNUL a dat, DOMNUL a luat. Binecuvântat să fie și de acum înainte numele Sfântului Unic"> *Iov 1:21.* Dar mai întâi să ajungem în siguranță la Bagdad. Drumul pare a fi lung și poate fi anevoios. Dar cu voia Domnului și cu însoțire între stațiile poștale vom ajunge teferi. Mai apoi, dat fiind tulburările dintre Khotan și

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Șawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

Khashkar/Khashgar vom apela la bunăvoința stăpânilor locului. Căci mai încolo e domeniul khanului Kaidu, care are mare autonomie și autoritate peste ținuturile sale. Aceasta până intrăm pe teritoriul stăpânit de Il-khanat.

-Trecând mai întâi prin Kawshang pe la părinții mei !

-Desigur. <Discipolii săi au zis: "... Acum știm că tu cunoști toate lucrurile și că n-ai nevoie ca cineva să îți pună întrebări. Prin aceasta credem că ai ieșit de la Dumnezeu". Isus le-a răspuns conform evanghelistului Ioan: "Acum credeți ?... V-am spus aceste lucruri ca să aveți pace prin mine. În lume veți avea necazuri, dar curaj ! Eu sunt biruitor al lumii"> *Ioan 16:29-16:33. Pacea Domnului fie în sufletele noastre !*

TEXTE CONSULTATE:

- ***- "Sfintele Scripturi- Traducerea Lumii Noi", Watchtower Bible and Tract Society of New York, 2015
- ***-Biblia de la Blaj 1795 (ediție îngrijită, adnotată și glosar de E. Comșulea, V. Șerban, S. Teiuș), Blaj 1795
- ***- "322 de vorbe memorabile ale lui Petre Țuțea", Ed. Humanitas, București, 2009
- **- "O mie și una de nopți", Volumul XI *Nopțile 775-819*, Ed. Erc Press, București, 2009
- Augustin (de Hipona)- "Despre adevărata religie", Ed. Humanitas, București, 2007
- Barrow John - "Originea Universului", Ed. Humanitas, București, 2007
- Bialik, Ravnitzky- "The Book of Legends SEFER HA-AGADDAH- Legends from the Talmud and Midrash", Schocken Books, New York, 1992
- Blaga Lucian- "Trilogia Valorilor II- Gândire magică și religie", Ed. Humanitas, București, 1996
- Bohm- "Plenitudinea lumii și ordinea ei", Ed. Humanitas, București, 1995
- Boia Lucian- "Un joc fără reguli", Ed. Humanitas, București, 2016
- Brosius- "The Persians", Ed. Routledge, London, 2006
- Calvin William- "Cum gândește creierul. Evoluția inteligenței", Ed. Humanitas, București, 2007
- Cohen- "Talmudul", Ed. Hasefer, București, 2000
- Confucius- "Analecte", Ed. Humanitas, București, 1995
- Coranul, "Traducerea sensurilor Coranului cel Sfânt în limba română", Ediția a IV-a revizuită, Editura Islam, București, 2006
- Cornea- "Noul. O veche poveste", Ed. Humanitas, București, 2008
- Cornea- "Turnirul khazar. Împotriva relativismului contemporan", Ed. Polirom, Iași, 2003
- Cotterell- "Ancient China", Ed. Dorling Kindersley, London, 2007
- Cusanus Nicolaus- "Pacea între religii/De pace fidei*Despre Dumnezeu ascuns/De Deo abscondito", Ed. Humanitas, București, 2008
- Damascius- "Despre primele principii: aporii și soluții", Ed. Humanitas, București, 2006
- Dumper, Stanley- "Cities of the Middle East and North Africa- A Historical Encyclopedia", Ed. ABC-CLIO, Santa Barbara-Denver-Oxford, 2007
- Eckhart- "Despre omul nobil, cupa din care bea regele. Tratat", Ed. Humanitas, București, 2007
- El Badawi- "The Qur'an and the Aramaic Gospel Traditions", Ed. Routledge, New York, 2014
- Etheredge- "Iran", Britannica -Rosen, New York, 2011
- Heisenberg- "Partea și întregul. Discuții în jurul fizicii atomice", Ed. Humanitas, București, 2008
- Lao Zi- "Cartea despre Tao și virtuțile sale", Ed. Științifică, București, 1999
- Mazuz Haggai- "The Religious and Spiritual Life of the Jews of Medina", Ed. Brill, 2014
- Nemoianu Al.- "Mărturia lui Josephus Flavius", 19.01.2020, www.observatorul . ca
- Origen- "Omiliile, comentarii și adnotări la Geneză", Ed. Polirom, Iași, 2006
- Pelikan- "Fecioara Maria de-a lungul secolelor. Locul ei în istoria culturii", Ed. Humanitas, București, 1998
- Pletcher Kenneth <editor>- "Understanding China. The History of China", Ed. Britannica & Rosen New York, 2011
- Popper- "În căutarea unei lumi mai bune. Conferințe și eseuri din trei decenii", Ed. Humanitas, București, 1998
- Rochberg F.- "Before Nature. Cuneiform Knowledge and the History of Science", University of Chicago Press, Chicago and London, 2016
- Simon- "Critical History of the Text of New Testament", Ed. Brill, Leiden, 2013
- Thomas Nicol www. bible-researcher . com
- Tolstoi Lev- "Despre Dumnezeu și om. Din jurnalul ultimilor ani *1907-1910*", Ed. Humanitas, București, 2009
- Vine- "The Nestorian Churches", London, 1937
- Yannaras- "Libertatea morale", Ed. Anastasia, București, 2004
- Zhuangzi- "Călătorie liberă", Ed. Humanitas, București, 2009

CĂRȚI DE ACELAȘI AUTOR

- VALENTIN-CLAUDIU (I.) DOBRE- "POEMELE SĂGETĂTOAREI", EDITURA ARVIN PRESS, BUCUREȘTI, 2004, ISBN 973-7966-34-1, (versuri, 72 pag., 20 cm, COTA II 491805)
- (VALENTIN-CLAUDIU (I.) DOBRE- "BLACK UNDERGROUND, WHITE UNDERGROUND", EDITURA ARVIN PRESS, BUCUREȘTI, 2005, ISBN 973-7849-10-8 (versuri, coperta 1/4: grafică, colaj din lucrările în cărbune "CELLA DELAVRANCEA" și "FETITĂ" ale dlui. S. Runcanu, artist plastic; 70 pag., 20 cm, COTA II 5045265)

Valentin-Claudiu I. DOBRE- "Rabban Bar Şawma. Pelerinaj în Cuvânt" Vol. I

- (VALENTIN-)CLAUDIU (I.) DOBRE-"POEME SIMPLE. CĂRTICICA DE BUZUNAR", EDITURA TERRA DESIGN, GURA HUMORULUI, 2009, ISBN 978-973-8914-25-4, (versuri, coperta1: "FLORI DE AUR", coperta4: "GĂLBENELE" –picturi dl. S. Runcanu, artist plastic U.A.P.-, pag. 10: română+aromână; 68 pag., 14 cm, COTA I 106414)
- ***-"ZIDUL DE HÂRTIE. ANTOLOGIE" (6 poezii pag. 19-26; pag. 20-21: română+aromână, pag. 26: română +franceză)
- (VALENTIN-)CLAUDIU (I.) DOBRE-"ÎNTRE EROS ŞI THANATOS. RECYCLED POEMS-POEME ROM-ANTICE", EDITURA TERRA DESIGN, GURA HUMORULUI, 2009, ISBN 978-973-8914-32-2 (versuri, PREFAȚĂ: ANGELA FURTUNĂ; unele poezii, anume: 12-18 și 56-61: română+ traducere franceză; 64 pag., 15 cm, COTA I 106513)
- (VALENTIN-)CLAUDIU (I.) DOBRE-"INFIDELITĂȚI ŞI TRISTEȚI NEOPLATONICE", EDITURA TERRA DESIGN, GURA HUMORULUI, 2009, ISBN 978-973-8914-34-6, (versuri, pag. 20: poem "jeux des mots" în franceză; pag. 60: română+traducere franceză; 64 pag., 15 cm, COTA I 106512)
- VALENTIN-CLAUDIU (I.) DOBRE-"Scurtă, uimitoare și fabuloasă istorisire despre ENIGMATICA LIMBĂ A GETO-DACILOR", EDITURA TERRA DESIGN, GURA HUMORULUI, 2010, ISBN 978-973-8914-35-3, (coperta1: SINGURĂ PRINTRE COMORI, coperta4: PUTEREA CREDINȚEI –lucrări ouă închistrite ale dnei. Lucia Condrea, artist plastic U.A.P., lucrări expuse în Muzeul Lucia Condrea Moldovița Suceava-; 94 pag., 13 cm, Bibliografie 4 pag., COTA I 107777)
- VALENTIN-CLAUDIU (I.) DOBRE-"Scurtă, uimitoare și fabuloasă istorisire despre ENIGMATICA LIMBĂ A GETO-DACILOR", ED. a 2-a electronică, rev și adăug., 1 CD-ROM, 12 cm, EDIȚIE ELECTRONICĂ pdf, 2011, ISBN 978-973-0-11128-6 (CD 2474)
- VALENTIN-CLAUDIU (I.) DOBRE-"Scurtă, uimitoare și fabuloasă istorisire despre ENIGMATICA LIMBĂ A GETO-DACILOR", EDIȚIA A II-A, REVIZUITĂ ŞI ADĂUGITĂ, EDITURA TERRA DESIGN, GURA HUMORULUI, 2011, ISBN 978-973-8914-40-7 (coperta1: "SINGURĂ PRINTRE COMORI", coperta4: "PUTEREA CREDINȚEI" –lucrări ouă închistrite ale dnei. Lucia Condrea, artist plastic U.A.P., lucrări expuse: Muzeul Lucia Condrea Moldovița SV.-; 138 pag., 14 cm, COTA I 108105)
- VALENTIN-CLAUDIU (I.) DOBRE-"OMORĂȚI-L PE COLȚ-ALB ! Mini-roman", 1 CD-ROM, 12 cm, EDIȚIE ELECTRONICĂ pdf, 2013, ISBN 978-973-0-15795-6 (coperta1: COLAJ chip câine-lup; 110 pag., CD 4609)
- VALENTIN-CLAUDIU I. DOBRE-"ŞAPTE MICRODETECTIVI PRIN MEANDRELE ISTORIEI. ZORII", 1 CD-ROM, 12 cm, EDIȚIE ELECTRONICĂ pdf, 2017, BUCUREȘTI, COLECȚIA ZIDUL DE HÂRTIE, ISBN 978-973-0-25915-5 (coperta 1/4: grafică, colaj; 237 pag., CD
- VALENTIN-CLAUDIU I. DOBRE-"POVESTIRI ÎN VERSURI DESPRE ARICI CÂT SUNT TARE MICI: ARICISANDRU-RIȚU, ICIU, RIȚĂ, IȚA. PENTRU PICI ȚĂFNOȘI, ȚEPOȘI, ARICIOȘI ŞI MOFTUROȘI", 1 CD-ROM, 12 cm, EDIȚIE ELECTRONICĂ pdf, 2017, BUCUREȘTI, COLECȚIA ZIDUL DE HÂRTIE, ISBN 978-973-0-25954-4 (versuri, 62 pag., CD
- VALENTIN-CLAUDIU I. DOBRE-"ARAGÓ ! ARAGÓ ! (AVENTURILE GRAN COMPANIA ALMOGÀVAR A ORIENTULUI 1303-1304. VOLUMUL I)", 1 CD-ROM, 12 cm, EDIȚIE ELECTRONICĂ pdf, 2019, BUCUREȘTI, COLECȚIA ZIDUL DE HÂRTIE, ISBN 978-973-0-31056-6 (coperta1: GRAVURĂ DE EPOCĂ, 151 pag, CD
- VALENTIN-CLAUDIU I. DOBRE-"MAIA, PLUȘ-URSULINI ŞI KITZ-KITZ LA ȘCOALA DE PLUȘ (VERSURI PENTRU CEI MICI. VOLUMUL I)", 1 CD-ROM, 12 cm, EDIȚIE ELECTRONICĂ pdf, 2019, BUCUREȘTI, COLECȚIA ZIDUL DE HÂRTIE, ISBN 978-973-0-31057-3 (coperta1: PICTURĂ MURALĂ RELIGIOASĂ CHAPALA-MEXIC, AUTOR BARRIGA ? coperta4: ARTĂ PARIETALĂ CHAUVET FRANTA; versuri, 158 pag, CD ..)
- VALENTIN-CLAUDIU I. DOBRE-"POVESTIRI DIN ORIENT (TĂLCUIȚE ÎN VERSURI PENTRU CEI MICI) VOLUMUL I: MUL-AN, MUZICA STELELOR CERULUI, QOHELETH-MONOLOGUL SCEPTICULUI", 1 CD-ROM, 12 cm, EDIȚIE ELECTRONICĂ pdf, 2020, BUCUREȘTI, COLECȚIA ZIDUL DE HÂRTIE, ISBN 978-973-0-31962-0 (versuri; coperta1: HARTA MESOPOTAMIEI, coperta4: POEME, 181 pag, CD
- VALENTIN-CLAUDIU I. DOBRE-"RABBAN BAR ŞAWMA. PELERINAJ ÎN CUVÂNT. ROMAN DE CĂLĂTORIE PENTRU TINERI. VOLUMUL I), 1 CD-ROM, 12 cm, EDIȚIE ELECTRONICĂ pdf, 2020, BUCUREȘTI, COLECȚIA ZIDUL DE HÂRTIE, ISBN 978-973-0-31944-6 (coperta1: AL II-LEA MARE TEMPLU DIN IERUSALIM 516 î.e.n.-70 e.n., coperta3-interioară-: POEME, coperta4: POEME, 288 pag, Bibliografie 1 pag, CD

VISUL PROSCRISUL de Valentin-Claudiu I. Dobre

Dantelă și catifea, cafea și rămurea, /Crânguri și vise de toți proscrise,/Păsări și ceruri de mii de feluri,
Roșii și albastre și verzi curcubeie măiestre,/Muguri de vis din sânge proscris,/Vis efemer de mâine stingher,
Ceață, gheață, străzi de zaț pline de saț,/Gropi efemere ca mâine-răspoimâine plombate/
Cu oase de Tuthankamon răsfirate,/Lacul cu nuferi înecat în sine,/Lună aprinsă pe steaguri desprinsă,
Galbene spice arse care nu speră/Că vor ajunge pâine.../Vase de lut... sădite de roata olarului slut,
Olarul revoluționarul neolítico-fierarul/Care-a născocit săgeata, sabia, tunul, tancul,
Nucleara... și-a domesticit calul, bizonul de fier-trenul,/Pasărea de fier-avionul, asteroidul/
De fier-naveta și până și virusii pătrunși de/Genetica întâmplării.../
Și-a ars pădurea pentru lanuri, pământului i-a/Îndesat pe chip mască mortuară de beton,
Cerului i-a risipit centura de ozon, vieții i-a/Înterupt continuitatea... și efemeritatea.../

DANTELA DE CUVINTE de Valentin-Claudiu I. Dobre

de cer închis mi-a fost cândva teamă,/când tabloul furtunii se zbătea în ramă/sau poate cerul înnorat s-a ușurat
ca un copil neastâmpărat ! și-a fulgerat !/de mare mi-a fost frică când era mică/
cât saramură, saramura dintr-o linguriță,/de codru mi-era teamă odată/când clipa era nucă râvnită de/
veverițe din pădurea toată.../de umbră-mi era teamă ca niciodată/când mâncarea era mai nesărată.../
dar am uitat ce-i frica și durerea,/sunt imun sau poate chiar n-am/cunoscut-o niciodată.../
nu mi-e frică de cerul e pătat cu cerneală,/nu mi-e teamă dacă râul iese din matcă,
nu mă doare când sarea e presărată pe rană,/nu simt când lama secționează o venă,
nu mi-e dor de clipa de cer incolor,/nu mi-e teamă de rană, de durere, de milă,
de celulă, de vis, de amnezie, de viitor, de moarte, de zbor,/de propriul meu spirit !/

CONVERSIA TIMPULUI INFINIT NEGATIV de Valentin-Claudiu I. Dobre

Timpul, acest anizotrop și asimetric,/atât de drag fizicii evenimentului,/considerat de unii pe nedrept
că ar fi un interval orientat,/este de fapt curbat și deșirat și dezlânat... o biată spirală !/
cu același punct de plecare și de revenire,/asemeni benzii lui Moebius, dilatată sau comprimată/
funcție de scăderea sau creșterea densității spiritului materiei,/materiei-spirit ori spiritului de după materie,
iar timpul, acest ireversibil fărămicios continuu de praf de nisip,/acest imparțial de timp ce se dă uneori drept tâmp fără
suflet,(deși el nu poate fi lipsit de suflet, după cum apa/nu poate fi lipsită de memorie) mă covârșește cu graba cu
care/mă hăituieste de parcă mâine m-aș transforma în caolin cosmic./
Pe spirala timpului tras pe roată, precum Horea, Cloșca și Crișan,/timpul infinit negativ definește materia pură, iar/
timpul infinit pozitiv definește spiritul pur (premergător materiei)/și eu alerg pe hipodromul timpului spre a deveni din
materie pură/spirit pur, prin dragostea față de tine, iubita mea, marea mea,
Țărnuțel meu, heroina mea, sublima mea săgetătoare.../... Dilema filosofilor se cerne între gene și e profundă/
ca marea strâmtorată de extreme./

IDEOGRAMA de Valentin-Claudiu I. Dobre

De am o idee o vând la miligram/ Drept pentru care o numesc ideogram/ O aștern pe scoarță de copac/
Sau pe fire de nisip sau pe trupuri/ Albe de corali și o înseninez cu văzduh,/ Cu vânt cald de zi amurg sau cu apă clară/
Cristalin senină salină neinfimă sublimă.../ Este oare ziua a șaptea de odihnă -/ Să-mi fie de tihnă, ivoriu coral mi-e dor/
Să-ți vorbesc ciliat, înșoptit; ivoriu coral/ Frate perlat închis în trecut/ Așteaptă-mă să mă desprind de scoică/
Să mi te alătur... De am o idee o vând la miligram,/ Poluare nu mai vreau să am;/ Unde să mai găsec o planetă
coraliară...?/ Ivoriu coral, apartii tu oare regnului mineral,/ Vegetal sau animal ? Știu că ai să mă ironizezi,
Ivoriu coral, strămoș al meu, în minte să te am,/ În sânge să te simt, din oasele tale simt zborul/
Prin milenii, prin milioanele evoluției, de tine/ Mă leagă un șir lung evolutiv încât nu mai știu/
Dacă sunt sămânță vegetală, animală sau de Dumnezeuire./ Credeți-mă, Dumnezeu este primul coral ivoriu/
Iar noi suntem corali clădiți pe trupul lui.../ El este Esența !/

LACRIMA DE SÂNGE de Valentin-Claudiu I. Dobre

mă doare securea, mă arde carabina,/ îmi taie tulpina, omoară-mă glonț !/ mă stingeți corali, ucideți de toxine !/
se stinge și omul sufocat de sine/ dispare credința, lumina și mielul/ - toți suntem miei sacrificați de
progresivul deces.../ ucide-mă clipă, consumă-mă viață -/ destin ars de liana tăcerii,/ sufocă-mă cer în zbor efemer/
de pasăre închisă-n negru de fum,/ chimismul iubirii l-am uitat de mult.../ porniți, voi cohorte, să ardeți pământ.../

ARHANGHELUL DURERII de Valentin-Claudiu I. Dobre

M-am învățat mai nou cu pocăință/să pun și cauterul pe dorință/pe ce-am visat sau am sperat/
pe ce-am gândit și am încercat./Pe goana după siluete de nisip,/ce-am plănuit s-a risipit în praf de dună.../
măcar acum să mă mai odihnesc o semilună !/Mi-e dor, mi-e dor de inițiala morții-n taină,
să-mi văd chipul în ramă de aramă/să-mi odihnească-o-cruce căpătâi:/eu nu mai vreau să fiu în linia vieții/
cel dintâi... sau cel de niciodată.../eu nu mai vreau să spun că mi-este sete,/căci aş sorbi o mare pe-ndelete.../
eu nu-ndrăznesc să spun că mai iubesc,/când Domnul coborât în miezuri de deșert/ o ocrotit pe veci ce-i omenesc !/
Mie-mi mai rămâne doar inima-mi din piept !/ Să-mi odihnesc, să-mi odihnesc.../și să-mi dați voie un surâs să dăruiesc !/

SCHIT DE ANTRACIT de Valentin-Claudiu I. Dobre

Aripile libelulei prinse de antracit/zbat să iasă în zbor ateu,/fărămițându-se de grabă./ Diamantine, pietroase și/
strânse buze plate o rețin./Doamne,/n-are să scape singură./ Fii !! (nd) atât de bună,/roagă-te de-o lină/adiere./

PATRIARHUL CUVINTELOR de Valentin-Claudiu I. Dobre

De ce lumina nepedepsită hrănește căderi de cascadă/și cerul gândurilor este din nou fără de pată ?/
de înțeleșuri predestinate și uruială din univers eu nu/m-am șters, dar nici nu mă atinge, iar lacrima arzând încă/
nu-mi stinge... sunt printre cei care respiră câțiva ce cred/că-s dumnezei, dar nepătrunse și neatinse sunt diamante/
de cuvinte ce nu-și pierd strălucirea și nu prea dispar/în țărână doar că vor ei...doar că vor ei...Adânci, fără de pată/
și-atât de nestemate, cuvinte șoptite către mine eu le reflect/spre tine, iubirea mea frumoasă și-atât de mlădioasă.../
celeastă și iubită, adâncă și calină, înaltă și sublimă ca cerul/fără nori, eu, Patriarhul de Cuvinte, mă-nchin la tine,
prea religios, ca și-nainte și-mi dau putere arboricolă/furnicile care nu mint când lauda o-ntorc că ele grame/
nemăsurate tot ridică.../rămână ele cu praful, eu cu întregul univers !/

LUNĂ PLINĂ/CLAIR DE LUNE de Valentin-Claudiu I. Dobre

Lună plină, /Clair de lune,/lună plină endocrină,/Claire lune endocrine,
gene lungi de aur ai, /Tu as de longs cils d' or,/lacului tu i te dăru, /Tu t' offres au lac, /
între nuferi și-ntre broaște /Tu plonges soigneusement/te cufunzi cu grijă,/entre les nénuphars et les grenouilles,
apele le tulburi, /Tu troubles les eaux, /razele-ți de lână le înmoi, /Tu mouilles les rayons de laine, /
lună plină, /Clair de lune, /lună plină endocrină, /Claire lune endocrine,
ciobanul tocmit de mine /le berger/îți va tunde din lumină,/va tondre ta lumière,
din ardoare, din răcoare,/ton ardeur, ta fraîcheur,/lună plină extrafină,/Clair de lune extra-fin,
bănuț de ciocolată albă /un petit sou en chocolat blanc/pe cer nestemată,/scintille dans le ciel,
nu pași pe țărni unde ți-ar fi /ne glisse pas sur la rive où/ferecată strălucirea de/ton éclat va se cacher /
crengile copacilor,/entre les branches d' arbres, /de verdele brazilor,/dans le vert des sapins,
lună plină./Clair de lune./

N-AM SPERANȚĂ de Valentin-Claudiu I. Dobre

N-am speranță, arșă în vâlvătaia râncelei vieți,/am pierdut bruma de speranță la cazinoul vieții,
am fost blestemat să alerg în cerc/și-un dușmănos cu multe chipuri, un gunoi- m-a transformat din spirit în noroi,
mă învăț în juru-mi în cerc, fără speranță,/și Dumnezeu ruga-mi ocolește și nu mă binecuvântează cu/
izbăvitoare eternă odihnă. Iartă-mă, Doamne, că uneori/visez să scurtez clipa atârând de-un fular, când nu mai pot,
când pe Dumnezeu meu nu-l mai simt și cu mine nu-l mai am,/iartă-mă, Doamne, dacă am să abdic și căzut către tine,
Doamne/n-o să mai pot de povara păcatelor și deznădejdei să mă ridic./N-am speranță, n-am nici suflet, n-am nici milă,
n-am nici cuget./N-am nici cuget, n-am nici minte, izbăvit nu-s de cuvinte./N-am nici cer, n-am nici culoare, numai negru
și-alb de soare./Cernită-i viața ca o durere, mărgelile îndoliate-s clipele și efemere./

DISTILERIA DE CUVINTE de Valentin-Claudiu I. Dobre

Eu sunt cameleonul întâmplării, un fraier ce nu se-ncrede-n/umbra sa, n-am chip și n-am cuvinte, ci doar versuri amortește/
ieșite din călimara extazului prostesc în fața chipului Domniei Tale/din întâmplarea simplă că poate te iubesc./
Și în distileria de cuvinte așa mă-mbăt că nu mai iau aminte./Iese așa tărie din cuvinte că amețesc și eu și orișicine/
și se întunecă rațiunea și nebunia-și scoate masca răzbunării./Distileria e acțiunea ce rafinează vorba goală și pune semn/
de îndoială pe fapta necreștină ce dospește. Eu amețesc pe/orișicine cu ale mele mizantropic-distilate necuvinte./
Sunt un cameleon al întâmplării, cassandru aspru și tăios ce râde/ de jos, încovoiat, în praf, atât de slugă, cât și de
stăpân, chiar și de/ gădele ce cu toporul ridicat așteaptă încordat ca trunchiul de cap/
să mi-l despartă. Distileria de cuvinte e o nebunie întru Hristos ?/sau poate nebunia ce mă coboară tot mai jos ?/
Nu mai am speranță că mă voi mai îmbăta de psihanaliza ta/mângâietoare și de replicile de îndulcire ce schimbă sensurile
și/ decălește lamele săbiilor ieșite mâniașe din tecile sfioase./Păcat de mine și de risipa de cuvinte...
păcat de cerul ce se-nchide/pestru mine și în oscilația dintre adânc și înălțime eu te-aș alege doar pe tine, doar pe tine.../

COLECȚIA ZIDUL DE HÂRTIE

BUCUREȘTI 2020

ISBN 978-973-0-31944-6 (CD-ROM-pdf)

EDITIE CD-ROM BUCUREȘTI 2020

ISBN 978-973-0-31944-6

288 ISBN 978-973-0-31944-6